

P R I M A Z

Infiniti diuersa ratio in angelis, & incorporeis, q. 10. ar. 2. ad 4
Infinitum est aet. aliquod corpus naturale, vel mathematicum est impossibile, q. 7. ar. 3
Infinitum est aliquod creatum non inconuenit ut uix duratio, qu. 10. artic. ad 4
Infinitum in divisione inuenitur, sed non in additione, q. 7. ar. 2. ad 3
Infinitum in potentia esse in intellectu non inconuenit, q. 87. ar. 3. ad 2
Infinitum repugnat cuilibet speciei magnitudinis, q. 7. ar. 3. ad 2
Infinitum quare non habet rationem cognoscibilis, q. 26. ar. 1. ad 1
Infinitum quod secundum quantitatem dicitur materia attributum, qu. 7. ar. 1. ad 2
Infinitum quomodo sumitur a mathematicis, q. 7. ar. 3. ad 1
Infinitum comprehendit non potest ab intellectu creatus, q. 12. ar. 7
Infinitum secundum formam et maxime cognoscibile, sed non secundum materiam, q. 12. ar. 1. ad 2
Infinitum secundum quantitatem, quare non est cognoscibile, qu. 14. ar. 12. ad 1 & 2
Informata materia quomodo intelligitur praeceps eius formationem, q. 69. art. 1
Ingenitum duplamente potest significari, scilicet absolute, & relativu. qu. 33. ar. 4. ad 3
Inhaec vltimo fini necessitas, q. 62. ar. 8
Immaterialis cuiuslibet rei est causa, quod sit cognoscitua: id est Deus est in summo cognitionis, q. 14. ar. 1.
Immaterialis est ratio in corporib. rei, q. 50. ar. 5
Immaterialis est, & magis Deo repugnat facere praeveritum non fuisse, quam mortuum futurum, q. 25. ar. 4. ad 1
Impressiones ex sensibus relata in spiritibus conseruantur, q. 11. ar. 3
In principio creatus Deus coelum, & terram, &c. diuersimode potest exponi, q. 61. ar. 3. ad 3
In principio creatus Deus coelum, & terram: tripliciter exponitur, & quare, q. 46. ar. 3
In principio erat verbum, ut Plato dixit: quomodo intelligitur, quast. 32. ar. 1. ad 1
Impugnatio hominis quomodo est a Deo, & a domine: ipsa impugnatio est a domino: fed ordo impugnationis est a Deo, q. 14. ar. 1
In separatis a materia idem est intellectus, & quod intelligitur quomodo habet existentiam, q. 87. ar. 1. ad 3
Initium primum in angelis intelligitur respondere operationi mentis eius quae in ictum concerit per voluntariam cognitionem, qu. 62. ar. 6. ad 4
Intellectus pars hominis & angeli differentia penes retardationem inclinationis, q. 62. ar. 6
Intellectus non habet rationem vltima differentie respectu hominis, & angelis: fed potius generis, q. 75. ar. 7. ad 2
Intellectus operations est duplex principium in intelligenti, q. 10. ar. 3
Intellectus agentem necessitas ponendi est propter abstractionem specierum aphantasmatis, q. 79. ar. 3
Intellectus est vnum tantum, & non plura plurimum intellectuum, qu. 66. ar. 1. ad 4
Intellectum secundum suam speciem est perfectio intelligentis, qu. 14. artic. 3. ad 2
Intellectus agens est sua & habet intelligentia talis predicatione per concomitantiam, & non per seipsum, q. 34. ar. 1. ad 1
Intellectus agens & possibilis quare necessario ponuntur in nobis, qu. 54. artic. 4
Intellectus agens quomodo operatur circaphantasmata, q. 85. ar. 1. ad 4
Intellectus angel. & hominis, genere non differt, q. 79. ar. 8. ad 3
Intellectus angel. hominis & Dei differentia existend in actu, vel in potentia, q. 79. ar. 2
Intellectus angel. quomodo semper est in actu respectu conuariantium specier. & in potentia: quia qua naturaliter cognoscit non temperatur, q. 53. ar. 1
Intellectus creatus quam habet proportionem ad Dei cognitionem, qu. 12. ar. 1. ad 4
Intellectus creatus quomodo potest elevari ad ea, quae excedunt suam naturam, q. 12. ar. 1. ad 3
Intellectus diuersus modus effendi, q. 79. ar. 6. ad 3
Intellectus diuersus mentis est nostri intellectus veritatis, q. 21. ar. 2
Intellectus diuersus vt intelligi non intelligi alia, q. 14. ar. 2. ad 3
Intellectus duplamente est potentia, q. 85. ar. 1
Intellectus est in actu per speciem intelligibilem, ad quam consequitur inclinatio, qua est voluntas, q. 19. ar. 1
Intellectus est simplicior, & abstractior voluntate simpliciter, & absolute, q. 82. ar. 1
Intellectus est supra tempus, quod est numerus motus, & cat. quast. 8. ar. 4. ad 1
Intellectus & affirmatio comparatio in cognoscendo respectu cognitionis sensus, q. 78. ar. 4. ad 4
Intellectus & sensus convenientia & differentia: respectu obiectu in patientia, q. 75. ar. 3. ad 2
Intellectus & sensus in actu, sunt intellectus & sensus in actu, qu. 55. artic. 3. ad 2
Intellectus & voluntas tantum ista sunt in angelis, q. 79. ar. 1. ad 3
Intellectus & voluntatis differentia tendenti in propria obiecta, q. 16. ar. 2
Intellectus & voluntatis perfectio in quo consistit, q. 59. ar. 3. ad 2
Intellectus & voluntatis solus anima & subiectum: sensus vero vi-
uum coniunctum, q. 77. ar. 8
Intellectus imaginationis & sensus differentia in rerum apprehensione, qu. 17. ar. 1. ad 2
Intellectus in prima obiectu apprehensione perfectum de re non haber cognitionem, sed successivum, q. 83. ar. 3
Intellectus est in principio, sicut tabula rasa, & refutatio opposite opinione Platonis, q. 84. ar. 3
Intellectus est intelligens rem alter quam est, est falsus. duplamente exponitur, q. 13. ar. 1. ad 3
Intellectus licet sit supra tempus, tamen comtempus diungitur, dum se ad phantasmata
Intellectus nostrus ita habet in ordine intellectus materialium, q. 14. ar. 2. ad 3

P A R T I S

Intellectus nostra non potest plura simul actu intelligere, nisi quis per via
speciem cognoscit, q. 86. ar. 2
Intellectus nostra per speciem intelligibilem infinita cognoscit, qu. 14. ar. 12
Intellectus nostra quare apprehendit simpliciter per modum compositionis,
q. 13. ar. 12
Intellectus nostra quare cognoscit compendio, & dividendo cognita quid-
itate, q. 58. ar. 4
Intellectus nostra sicut virtute est infinitus: ita cognoscit infinita, qu. 86.
ar. 2. ad 4
Intellectus passivi diuersorum accepto, scilicet pro appetitu sensu, &
pro virtute cogitativa, q. 89. ar. 2. ad 2
Intellectus per similitudinem obiecti fit in actu: non autem voluntas, q. 77.
artic. 4
Intellectus potentialis dicitur separatus: quia non est actus aliquius organi,
& multo magis agens, q. 79. ar. 5. ad 1
Intellectus prakticus mouetur cum apprehensione particulari, quast. 86. artic. 7.
ad 2
Intellectus principiorum quomodo est causa conclusionis, & scientia: . 86.
quomodo non, q. 14. ar. 1
Intellectus quadrupliciter distinguitur, scilicet agens, potentialis, in habitu,
& adeptus, q. 79. ar. 10
Intellectus quae non potest plura simul intelligere, per diuersas species, quae
12. ar. 10
Intellectus, quod simul diuersis speciebus eiusdem generis perficiatur, ad ins-
telligendum diversas in actu est impossibile, q. 85. ar. 4
Intellectum vnam omnium hominum est: est impossibile, q. 76. ar. 2
Intellectus quomodo dicitur pati: licet intelligere sit eius perfectione, qu. 78.
artic. 2
Intellectus reflectens se super actu suum cognoscit actu, & speciem, ve
quod, q. 85. ar. 2
Intellectus & species intelligibilis, intelligens intelligere, & quod intelligi-
tur, fundatum, & idem in Deo, q. 14. ar. 4
Intellectus speculativi, & practici differentia ex parte finis, q. 79. ar. 11
Intellectus voluntas, & natura in omni creatura differunt, q. 19. ar. 2
Intelligentia non potest aliam producere intelligentiam: neque agens natura
saepe aliquam naturam ab solitam, q. 45. ar. 5. ad 1
Intelligere est operatio existentis in actu per formam, culus ipsa est princi-
pium: demonstratio Aristoteles, q. 76. ar. 2
Intelligere est operatio vel substitutio in corpore, q. 75. ar. 2
Intelligere est proprius operatio in quantum est homo, q. 76. ar. 2
Intelligere & iudicari circa veritatem differentia, q. 79. ar. 8
Intelligere & velle non sunt actus designantes processuorum aliquius reidi-
stincte a Deo, q. 41. ar. 4. ad 3
Intelligere non est ab aliis phantasmate, q. 85. ar. 1
Intelligere non est operatio virtutis organica, q. 76. ar. 2
Intelligere non est fine corporis quomodo intelligitur, q. 75. ar. 2. ad 3
Intelligere rem alter quam est: quomodo est verum: vel fallum, quast. 85.
ar. 1. ad 1
Intelligibili tripliciter est in intellectu: scilicet in actu, in habitu, & in actu
aliud celatum, q. 107. ar. 1
Intelligibilis relationes in nobis in infinitum procedunt, sed non in Deo, q.
21. ar. 4. ad 2
Intelligibilis corporis similitudines intelligimus, q. 14. ar. 2
Intelligibilis & conspicibilis in diuersa, & distincta principia reducuntur, qua-
rt. ar. 2
Inscibilis & conspicibilis non resipiunt boni vniuersalem rationem, sed
voluntate delectabilis, & repulsu, q. 82. ar. 5
Indicamus aliquid ratione, & syndicis naturaliter, q. 79. ar. 12. ad 3
Indicium est determinatio sive conclusio consilii, q. 82. ar. 3. ad 2
Indicium in perfectum scientiam naturalis haberi non potest de rebus naturali-
bus, non cognitis sensibiliibus, q. 84. ar. 8
Inductus est duplex, scilicet communia & distributiu, q. 21. ar. 1
Inductus originaliter est triplex subiectio, q. 95. ar. 1
Intellectus quare in hoc mundo affliguntur, q. 21. ar. 4. ad 3

L Ex nona excellenti est antiqua, q. 112. ar. 2. ad 1
Liber de spiritu & anima, non est autentius neque Augustinus, qu.
77. ar. 2. ad 1
Liber mortis, quare non ponitur sicut liber vita, q. 24. ar. 1. ad 3
Liber vita solum notitiam dicit electorum in vitam glorie, quastio 24. ar-
tic. 2
Libero arbitrio & lege naturali, homo sufficienter non potest vitare malum,
propter anima passiones, q. 113. ar. 1. ad 1
Libertas arbitrii maior est in angelis qui peccare non possunt, quam in nobis,
qui peccare possimus, q. 82. ar. 8. ad 3
Libertas arbitrii vt dicti remotionem conditionis, non sufficit magis & mi-
nus, quia in superioribus angelis nobilio modo est, quam in inferiori-
bus, q. 59. ar. 3. ad 3
Liberal arbitrium est potentia denominata ab actu, quastio 25. artic. 2.
ad 1
Liberal arbitrium non est eorum qua naturali instinctu voluntus, quast.
19. ar. 10
Liberal arbitrium non est sufficiens causa merendi, q. 61. ar. 4
Liberal arbitrium quid sit ex electione ratio famenda est, q. 83. ar. 3
Liberal arbitrium vt causa particularis concurrentia meritum glorie, qu.
22. ar. 5
Locutus angelini sola intelligibili operatione consitit, q. 107. ar. 4
Locutus est intelligibilis ordinatio ad alterum per voluntarem, q. 107. ar. 4
Locutus hominis & angelis differentia, q. 107. ar. 1. ad 1 & 2
Locutus ad autoritatem in hac scientia eius dignitati non derogat, quast. 1. ar-
tic. 8. ad 2
Locutus non est penalis animae, vel pagello, quasi efficiens alterando naturam,
sed quasi afficiens voluntatem confundendo, q. 64. ar. 4. ad 3
Locutus paribus mediis secluditur nostra habitatione, qu. 102. artic. 1.
ad 3
litteri generatio hominum, & perfectiorum anima-
rum, speciem, & ordinem, quomodo intelligatur, qu.
21. ar. 2
Santa Catalina.

DE LA LIBRERIA

DEL REAL COLEGIO MAYOR

Reunido de Santa Cruz, y

Santa Catalina.

M. C. N.

F R I M A Z

Infiniti diversaratio in angelis, & incorporalibus, q. 10. ar. 2. ad 4.
Infinitum est actus aliquod corpus naturale, vel mathematicum est impossibile, q. 7. ar. 2.
Infinitum esse aliquod creatum non inconvenit ut aui duratio, qu. 10. artic. ad 4.
Infinitum in divisione inuenitur, sed non in additione, q. 7. ar. 2. ad 3.
Infinitum in potentia esse in intellectu non inconvenit, q. 87. ar. 3. ad 2.
Infinitum repugnat cuilibet speciei magnitudinis, q. 7. ar. 3. ad 2.
Infinitum quare non habet rationem cognoscibilis, q. 26. ar. 1. ad 1.
Infinitum quod secundum quantitatem dicitur materia attributur, qu. 7. ar. 1. ad 2.
Infinitum quomodo sumitur a mathematicis, q. 7. ar. 3. ad 1.
Infinitum comprehendit non potest ab intellectu creari, q. 12. ar. 7.
Infinitum secundum formam cum maxime cognoscibile, sed non secundum materiam, q. 12. ar. 1. ad 2.
Infinitum secundum quantitatem, quare non est cognoscibile, qu. 14. ar. 12. ad 1. & 2.
Informata materia quomodo intelligitur praeceps eius formationem, q. 69. art. 1.
Ingenitum duplamente potest significari, scilicet absolute, & relativè, qu. 33. ar. 4. ad 3.
Inhaecendi ultima fini necessitas, q. 62. ar. 8.
Immaterialis cuiuslibet rei est causa, quod sic cognoscitur: id est Deus est in summo cognitionis, q. 14. ar. 1.
Immaterialitas est ratio incorporeitatis rei, q. 50. ar. 5.
Immaterialis est, & magis Deo regnatur, fuitque praeceps non finis, quam mortuum sustinet, q. 25. ar. 4. ad 1.
Impressiones ex sensibus relatae in spiritibus conseruantur, q. 11. ar. 3.
In principio creavit Deus coelum, & terram, &c. duobusmodi potest exponi, q. 61. ar. 3. ad 3.
In principio creavit Deus coelum, & terram: tripliciter exponitur, & quare, q. 46. ar. 3.
In principio erat verbum, ut Plato dixit: quomodo intelligitur, quast. 32. ar. 1. ad 1.
Impugnat enim hominis quomodo est a Deo, & a domine: ipsa impugnatio est a deo: non potest: sed ordo impugnatio est a Deo, q. 11. ar. 1.
In separatis à materia idem est intellectus, & quod intelligitur quomodo habet veritatem, q. 87. ar. 1. ad 3.
Initium primum in angelis intelligitur respondere operationem mentis eius quae in ictum concurrit per voluntatem cognitionem, q. 62. ar. 6. ad 4.
Intellectus partis hominis & angelii differentia pones etraditionem inclinationis, q. 62. ar. 6.
Intellectus non habet rationem ultima differentie respectu hominis, & angelii: sed potius genesis, q. 75. ar. 7. ad 2.
Intellectus operationis est duplex principium in intelligenti, q. 10. ar. 3.
Intellectus agendum necessitas est propter ablationem specierum à phantasmibus, q. 79. ar. 3.
Intellectus est unum tantum, & non plus plurimum intellectum, qu. 66. ar. 2. ad 4.
Intellectum secundum suam speciem est perfectio intelligentis, qu. 14. artic. 3. ad 2.
Intellectus agens est sua actio: habet intelligi talis predicatione per concomitantiam, & non per seipsum, q. 34. ar. 1. ad 1.
Intellectus agens & possibilis quare necessario ponuntur in nobis, qu. 54. artic. 4.
Intellectus agens quomodo operatur circaphantasmata, q. 83. ar. 1. ad 4.
Intellectus angelii, & hominis, generis non differt, q. 79. ar. 8. ad 3.
Intellectus angelii, hominis & Dei differentia existend in actu, vel in potentia, q. 79. ar. 2.
Intellectus angelii, quomodo semper est in actu respectu connaturalium specierum, & in potentia: quia qua naturaliter cognoscit non temperatur, q. 53. ar. 1.
Intellectus creatus quam habet proportionem ad Dei cognitionem, qu. 12. ar. 1. ad 4.
Intellectus creatus quomodo potest elevari ad ea, que excedunt suam naturam, q. 12. ar. 1. ad 3.
Intellectus diuinus modus effendi, q. 79. ar. 6. ad 3.
Intellectus diuinus mentira est nostri intellectus veritatis, q. 21. ar. 2.
Intellectus diuinus ut intellectus non intelligit alia, q. 14. ar. 2. ad 3.
Intellectus duplicitate est potentia, q. 8. ar. 1.
Intellectus est in actu per speciem intelligibilem, ad quam consequitur inclinatio, quae est voluntas, q. 19. ar. 1.
Intellectus est simplicior, & abstractione voluntate simpliciter, & absolute, q. 82. ar. 1.
Intellectus est supra tempus, quod est numerus motus, & cat. quast. 85. ar. 4. ad 1.
Intellectus & estimatrix comparatio in cognoscendo respectu cognitionis sensus, q. 78. ar. 4. ad 4.
Intellectus & sensus convenientia & differentia: respectu obiecti in patientia, q. 75. ar. 3. ad 2.
Intellectus & sensus in actu, sunt intellectum, & sensatum in actu, qu. 55. artic. 3. ad 2.
Intellectus & voluntas tantum ista sunt in angelis, q. 79. ar. 1. ad 3.
Intellectus & voluntatis differentia tendendi in propria obiecta, q. 16. ar. 4.
Intellectus & voluntatis perfectio in quo consistit, q. 59. ar. 3. ad 2.
Intellectus & voluntatis solum anima est subiectum: intellectum vero virium coniunctum, q. 77. ar. 8.
Intellectus imaginationis & sensus differentia in rerum apprehensione, qu. 57. ar. 1. ad 2.
Intellectus in prima obiecti apprehensione perfectam dare non habet cognitionem, sed successivam, q. 85. ar. 3.
Intellectus est in principio, sicut tabula rasa, & refutatio oppositae opinione Platonis, q. 84. ar. 3.
Intellectus intelligens rem aliter quam est, est falsus, duplamente exponitur, q. 13. ar. 1. ad 3.
Intellectus licet sit supra tempus, tamen comtempus dividitur, dum se ad phantasmata.
Intellectus nostrum se habet in ordine interdigne materialium, q. 4. ar. 2. ad 3.

P A R T Y S

Intellectus noster non potest plura simul actu intelligere, nisi quis per viam speciem cognoscit, q. 86. ar. 2.
Intellectus noster per speciem intelligibilem infinita cognoscit, qu. 14. ar. 12.
Intellectus noster quare apprehendit simpliciter per modum compositionis, q. 13. ar. 12.
Intellectus noster quare cognoscit compendio, & dividendo cognita quiditate, q. 58. ar. 4.
Intellectus noster sicut virtute est infinitus: ita cognoscit infinita, qu. 86. ar. 2. ad 4.
Intellectus passivi diversorum acceptio, scilicet pro appetitu sensu, & pro virtute cogitationis, q. 39. ar. 2. ad 2.
Intellectus per similitudinem obiecti in actu: non autem voluntas, q. 27. artic. 4.
Intellectus potentialis dicitur separatus: quia non est actus aliqui organi, & multo magis agens, q. 79. ar. 5. ad 1.
Intellectus practicas mouet cum apprehensione particulari, quast. 86. art. 11. ad 2.
Intellectus principiorum quomodo est causa conclusionis, & scientiae. & quomodo non, q. 15. ar. 5.
Intellectus quadrupliciter distinguitur, scilicet agens, potentialis, in habitu, & adeptus, q. 79. ar. 10.
Intellectus quae non potest plura simul intelligere, per diuersas species, quae q. 21. ar. 10.
Intellectus, quod simul diversis speciebus eiusdem generis perficitur, ad intelligentem diversas in actu est impossibile, q. 53. ar. 4.
Intellectus unum omnium hominum est: est impossibile, q. 76. ar. 2. artic. 2.
Intellectus reflectens se super actu suum cognoscit actum, & speciem, ve quod, q. 85. ar. 2.
Intellectus & species intelligibilis, intelligens intelligere, & quod intelligatur, fuit unum, & idem in Deo, q. 14. ar. 4.
Intellectus speculativi, & practici differentia ex parte finis, q. 79. ar. 11.
Intellectus voluntas, in actu in omni creatura difertur, q. 9. ar. 2.
Intellectus non potest aliam producere intelligentiam: neque agens naturale aliquam natum ab aliis, q. 45. ar. 5. ad 1.
Intellectus est operatio existens in actu per formam, cuius ipsa est principium: demonstratio Aristotelis, q. 76. ar. 2.
Intellectus est operatio vel substitutio in corpore, q. 75. ar. 2.
Intellectus proprius hominis operatio in quantum est homo, q. 76. ar. 2.
Intellectus & ratione circa veritatem differentia, q. 79. ar. 8.
Intellectus & voluntas non sunt actus designantes procedurem aliquam reditum a Deo, q. 41. ar. 4. ad 3.
Intellectus non est operatio phantasmatum, q. 85. ar. 1.
Intellectus non est operatio virtutis organica, q. 76. ar. 1.
Intellectus non est incorporeum quomodo intelligitur, q. 75. ar. 2. ad 3.
Intellectus rem altera quam est: quomodo est verum: vel fallum, quast. 45. artic. 1.
Intellectus tripliciter est in intellectu: scilicet in actu, in habitu, & in virtute ad aliud celatum, q. 107. ar. 1.
Intellectus relationes in nobis in infinitum procedunt, sed non in Deo, q. 25. ar. 4. ad 2.
Intellegibilis corporum similitudines intelligimus, q. 1. ar. 9.
Intellegibilis & conspicibilis in diuersa, & distincta principia reducuntur, quae 21. artic. 2.
Intellegibilis & conspicibilis non respicit boni vniuersalem rationem, sed volumen delectabilis, & repulsus, q. 82. ar. 5.
Indicamus aliquid ratione, & syndeceti naturaliter, q. 79. ar. 12. ad 2.
Indicatio est determinatio sive conclusio consilii, q. 82. ar. 3. ad 2.
Indicatio in perfectum scientiam naturali haberi non potest de rebus naturalibus, non cognitis sensibiliibus, q. 84. ar. 8.
Inductio est duplex, scilicet communatio & distributionis, q. 21. ar. 1.
Inductio originaliter triplex subdivisio, q. 91. ar. 1.
Inductio quare in hoc mundo affinguntur, q. 21. ar. 4. ad 3.

L Ex noua excellentiore est antiqua, q. 112. ar. 2. ad 1.
Liber de spiritu & anima, non est autentius neque Augustinus, qu. 77. ar. 8. ad 1.
Liber mortis, quare non ponitur sicut liber vita, q. 24. ar. 1. ad 3.
Liber vita solum notitiam dicit electorum in vitam gloria, qualiter 24. artic. 1.
Libero arbitrio & lege naturali, homo sufficienter non potest vitare malum, proprie anima palliones, q. 113. ar. 1. ad 1.
Libertas arbitrii maior est in angelis qui peccare non possunt, quam in nobis, qui peccare possimus, q. 81. ar. 8. ad 3.
Libertas arbitrii ut dicit remotionem coadunans, non sufficit magis & minus, qua in superioribus angelis nobilio modo est, quam in inferioribus, q. 59. ar. 3. ad 3.
Liberalum arbitrium est potentia denominata ab actu, questione 83. artic. 2. ad 1.
Liberalum arbitrium non est eorum qua naturali instinctu volumus, quast. 19. ar. 10.
Liberalum arbitrium non est sufficiens causa merendi, q. 87. ar. 4.
Liberalum arbitrium quid sit ex electione ratio sumenda est, q. 83. ar. 3.
Liberalum arbitrium ut causa particularis concurrit ad meritum glorie, qu. 23. artic. 5.
Locutus angelini sola intelligentia operatio consistit, q. 107. ar. 4.
Locutus est intelligentia ordinatio ad alterum per voluntatem, q. 107. ar. 4.
Locutus hominis ex angelii differentia, q. 107. ar. 1. ad 1. & 2.
Locutus ab autoritate in hac scientia eius dignitati non derogat, quast. 1. artic. 8. ad 2.
Locutus non est pronalis anima, vel angelus, quasi officians alterando naturam, sed quasi officians voluntatem contrifando, q. 64. ar. 4. ad 3.
Locutus paradisi quibus medijs secluditur nostra habitatione, qu. 102. artic. 4. ad 3.

in iustitia generatio hominum, & perfectionis anima.
ad 2. lum, speciem, & ordinem, quomodo intelligatur, quae

DE LA LIBRERIA

DEL REAL COLEGIO MAYOR

Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.

M. C. N.

INDEX

TEXTVS

Lumen in medio non habet esse intentionale sed reale, q.77.ar.3
Lumen intellectus nostri est quadam diuini luminis participatio, quæst.84.
artic.5
Lumen intellectus nostri est quædam impressio prima veritatis, quæst.88.
art.1
Lumen intellectus est veritatis dispositio, q.107.ar.1
Lumen non est similitudo qua de essentia videtur, q.12.ar.5.ad.2
Lumen quæ non habet contrarium, & quomodo facit colores in actu, siue
visibiles, q.68.ar.3.ad.1 & 3
Luminaria quæ magna dicuntur, q.70.ar.1.ad.5
Luminaria propria hominibus virtutis Dei creantur, q.70.ar.2
Luna quæ plena facta fuerit, est facta probable, q.70.ar.2.ad.5
Lux primo producta culus naturæ fuit, q.67.ar.4.ad.2
Lux solis in primo triduo fuit informis, & quarta die formata, q.68.ar.1
M

Magi Pharaonis quod defecerint in tertio signo, quomodo intelligi-
tur, q.32.ar.1.ad.1
Magi Pharaonis serpentes, & ranas quos fecerunt naturaliter facti
fuerint, q.114.ar.4
Magis & minus mutabilitas fuit, que magis & minus ab eternitate recedunt,
q.90.ar.5
Magis & minus quomodo diversificant speciem, & quomodo non, quæst.50.
art.4.ad.2
Magis viuensale comparatur ad minus viuensale ut totum, & ut pars, q.85.
art.3.ad.2
Magis in minerali via, generationis sunt priora minus viuensalibus, sed via
perfectionis minus viuensala sunt priors, q.85.ar.3.ad.1
Magister docendo nihil directe causat in intellectu discipuli; sed ipsum mo-
tus, ut virtute sui intellectus formet intelligibilis conceptiones, q.117.
art.1.ad.3
Mala non est qualiter boni remoto negatiæ accepta, sed privatiæ, quæst.
48.art.3
Malum boni dicit priuationem, & quid sit ex boni ratione oportet accipere,
q.49.art.1
Malum culpe quid, q.17.ar.1
Malum culpe & penæ dicitur per subtractionem debita operationis, qu.
43.art.5
Malum dicitur quod ex ordine boni particularis, & nihil quod erit ab
ordine prouidentiae, q.103.ar.7.ad.1
Malum ex vi in pluribus, & bonum vt in paucioribus, quomodo contingit
q.65.ar.9.ad.1
Malum habet causam per accidens, & per se, q.94.ar.1
Malum non habet rationem appetibilis per se, sed per accidens, quæst.5.art.
2.ad.3
Malum quomodo est in Deo, ut scitum & non ut causatum ab eo, quæst.18.
art.4.ad.4
Malum simpliciter non tollit modum, speciem, & ordinem, quæst.5.art.5.
ad.3
Malum vt in pluribus heminibus accidit, quia bonum sensus, & non ratio-
nis secum; sed in generalibus, & corruptibilibus, vt in paucioribus, q.49.
art.3.ad.5
Malum vt malum aliquo appetit, siue naturali, siue animali, siue intellectu-
li appeti est impossibile, q.19.ar.9
Manifestatio veritatis non temper est illuminatio, nisi ordinet in Deum, q.
109.art.3
Mathematica non habent rationem finis, & boni, q.5.ar.3.ad.4
Mathematicus non demonstrat per causam efficientem, quæst.44.art.1.
ad.3
Mare est terminus omnium aquarum, in quod confluunt omnes aquæ oc-
culis vel manibus measibus, q.69.art.1.ad.3
Mas & feminam in hominibus coniunguntur, non solum propter generationis
necessitatem vt in alijs animalibus, sed propter domesticam vitam, in qua
sunt quadam opera viri & feminæ, & in qua vir est caput mulieris, qui
92.art.2
Materia celli est in potentia tantum ad unam formam, q.75.art.1
Materia corporis coelitus, non compatur secum priuationem alterius for-
me; id est colum est incorruptibile, q.9.art.2
Materia dicitur vna, non vnitate alieius formæ; sed per omnium formarum
remotionem, q.16.art.7.ad.2
Materia dividitur in partes, ratione quantitatibus; quia remota remanet substantia
indivisibilis, q.112.art.4
Materia est de intellectu ratione rei naturalis, q.75.art.4
Materia est duplex, communis & signata, communis est de specie; sed non si-
gnata, q.95.art.1.ad.2
Materiæ alij existunt in angelis simplicius & immaterialius, quam in ipsi
rebus; multipli tamen quænam in Deo, q.57.art.1
Materiæ ingentia dicitur quia non habet subiectum, de quo sit; & colum in-
genitum dicitur quia non habet contrarium ex quo generetur, quæst.46.
art.1.ad.3
Materiæ intelligibili communis à qua non abstractit mathematicus, est sub-
stantia secundum quod subiectus quantitat, q.85.art.2
Materia non potest esse sine forma, quod formam participat, q.5.art.2
Materia prima cognoscit non potest, nisi secundum proportionem ad formam,
q.77.art.1
Materia prima licet non si existat, tamen bonum quoddam est, quæst.5.art.
ad.1
Materia prima mutari ad formam non potest: nisi à Deo, vel à compôsito ex
materia & forma, q.917.art.3
Materia prima non exsistit in rerum natura per seipsum: neque secundum po-
tentiam est infinita simpliciter, q.7.art.2.ad.3
Materia prima quæ est in potentia cum sit tempore sub forma, q.55.art.
7.ad.3
Materiæ prima quod invenit sive forma implicat contradictionem; nec
sub aliqua forma communi fuit creata, sed sub distinctis formis, q.66.
art.1
Materiæ prima quomodo habet ideam in Deo, q.15.art.1.ad.3
Materiæ prima quomodo præstet ligatus distincta ante formam introductio-
nen, q.76.art.6.ad.2
Materiæ quæ non sit vna superiorum & inferiorum, probatio Aristot. qu.
66.art.1

PRIMA

Motus diurnus contingentis generationis est causa, qui vero est per Zodia-
cum causa est diuersitatis, secundum generationem, & corruptionem, qui
104.art.4
Motus duplicitur sumitur, scilicet communiter, vt est actus perfecti, sicut in-
tellegere, & scientia: & propriæ ut est actus imperfecti, scilicet mobilis, qui
18.art.1
Motus est duplex in cœlo, unus communis qui causat diem & noctem: aliis
diuersificatus, secundum quem diuersificantur dies, mensæ, & anni, q.67.
art.4.ad.3
Motus est vt vita quadam naturæ omnibus existentibus, q.19.art.1.ad.1
Motus & quæ quomodo Deo attribuantur, q.73.art.2
Motus inferiorum corporum in corpus coeleste, sicut in caelum reducentur,
q.15.art.3
Motus localis instantaneus non potest dari, q.67.art.2
Motus localis quare perfectior est in cœlo, motibus, q.110.art.3
Motus partis intellectus in homine retardatur, & non in angelo ratione sue
compositionis, q.65.art.6
Motus quidam consequitur formam & gravitatem & leviem, & quidam est
via ad formam, vt cœlestis, q.105.art.2
Motus qui est à motore coniuncto, proprium vita est opus, qui vero à mo-
tre separato, opus vita est non potest, q.51.art.3.ad.3
Motus quilibet semper supponit aliquod immobile, q.49.art.1.ad.3
Motus locali maximè aliquorū distinctione manifestatur, q.70.art.1
Mouentia sepius & mota respectu finis triplici gradu perfectionis distin-
guuntur secundum magis & minus perfectum, q.18.art.3
Mouens est duplex, scilicet non motu mouens vniuersitatem, & non motu
per se, sed per accidens mouens dissimilem, q.75.art.1.ad.1
Mouens sicut dicitur, quod dat formam, qui est principium motus in cor-
poribus: ita & mouens dicitur, quod causat formam intellectus oper-
ationis, q.105.art.3
Mouerit contingit dupliciter, scilicet per modum finis, & per modum effi-
cientis, q.52.art.4
Mouere corpora localiter quare quadam separata posunt, & quadam non,
q.117.art.4.ad.1
Moueri ab obiecto non est de ratione cognoscitum, in quantum huiusmodi,
sed in quantum est in potentia, q.56.art.1
Moueri & se ab alio non semper dicit contradictionem, & contradictionem, qui
15.art.4.ad.1 & 2
Moueri contra naturam quid, q.105.art.6.ad.1
Moueri & mutantur esse motus continuus, & discreti differentia, quæst.53.
art.2.ad.3
Moueri & pati intellectus, & aliorum mobilium sequiuocè dicitur, q.14.
art.2.ad.2
Moueri & quiescere ad quid reducantur, q.79.art.8
Moueri sufficienter non potest aliquod mobile, nisi virtus mouentis exceedat
vel ad quod virtutem mobilis possit, q.105.art.4
Mouere vel moueri quomodo Deo conuenit, q.92.art.1.ad.1
Mulier quale ex causa sit formata duplex fuit significatio, q.92.art.3
Mulier quale ex causa sit formata duplex fuit significatio, q.92.art.3
Mulier reflectu particularis naturæ est animal occasionis: sed non refle-
ctu naturæ vniuersalis, q.92.art.9.ad.1
Multa mala in rebus Deus permittit, ne multa bona impediatur, q.23.art.
tic.5.ad.3
Multiplicatio numerabilis qualiter intendatur, q.50.art.4.ad.4
Multiplicatio specierum & individuum non est secundum eandem ratio-
num, q.62.art.6.ad.3
Multiplicitas nominis non secundum prædicationem: sed secundum signifi-
cationem attendatur, q.13.art.19.ad.1
Multiudo ex virtutibus constitutur, non secundum quod rationem indi-
cutionis habent: sed secundum id quod de entitate habent, quæst.11.artic.
2.ad.2
Multum dubius oppositio opponit, scilicet vni & pauci, secundum dupli-
cem acceptionem, q.111.art.2.ad.3
Mundum esse exterrum demonstrarion potest, neque rationes Aristotelis
hoc demonstrant, q.46.art.1
Mundum incipit neque per causam neque per effectum demonstrari potest,
q.46.art.2
Mutabilitas omnis creatura subiecta est, vel per potentiam quæ est in Deo,
vel per potentiam in creaturis existentem, q.9.art.2
Mutationis perditio & dignitas à termino ad quem est, & non à quo, q.45.
art.1.ad.2

Motus diuinus

PARTIS.

Natura rationem principi importat; non autem essentia: id est ordo naturæ
in diuinis dicitur, & non essentia, q.42.art.3.ad.4
Natura semper producit quod est perfectius, & melius ex suâ inclinatione,
vel semper, vel vt in pluribus, q.103.art.1
Naturalis desiderium inest rationali creature cognoscendi Deum, quæstio
12.art.1
Naturalis non querit cognoscere rerum naturas, nisi vt sciat rationes eorum
qua videtur secundum sensum, q.84.art.4
Necessarium est duplex, scilicet absolute & ex suppositione, q.16.art.3
Necessarium & contingens, quia consequuntur eam, in quantum ens, cadunt
sub divina prouidentia, q.22.art.4.ad.2
Necessarium quomodo potest definiri eis, q.105.art.5.ad.3
Necessitas huius conditionis: si Deus sciat aliquid futurum, ergo illud
erit, q.14.art.13.ad.2
Necessitas huius scientia, q.105.art.1
Necessitas materia, quod si talis dispositionis ex forma ratio sumi debet, q.
76.art.5
Necessitas naturalis inhaeret rebus qua determinantur ad unum, est qua-
dam impressio Del diligenter ad suum, q.103.art.1.ad.3
Necessitas sponteviditatem generatiuam in rebus animalibus, & non inani-
tatis, q.78.art.2.ad.2
Necessitas triplex, scilicet absolute, finis & coactionis qua voluntati repu-
gnat, q.82.art.1
Necessitas vniuersi anima ad corpus, q.101.art.1
Necessitas & contingens effectuum causa est diuina voluntas, quæst.19.
art.8
Necessitas & contingens non auferuntur à rebus ex Dei omnipotenti, q.
25.art.3.ad.4
Negatio ad genus affirmatio reducitur, q.33.art.4.ad.2
Negatio diffinitionis non est aliquod ens quod diffinatur, q.10.art.1.ad.1
Negatio, priuatio, & contraria, quomodo diffinunt, q.17.art.4
Nil est in intellectu quia pñs est in imaginacione, q.26.art.2.ad.2
Nil inveniatur in rebus quod sit totaliter malum, q.103.art.7.ad.3
Nomen analogum secundum vnam significacionem accepimus in eiusdem no-
minis diffinitione ponitur secundum alias significaciones acceptum, qui
13.art.10
Nomen collectuum duo importat in sua significacione, scilicet pluralitatem
suppositorum, & vniuersitatem ordinis, q.1.art.1.ad.2
Nomen naturæ quomodo a vniuersalibus traditum est, q.115.art.2
Nomen proprium est illud per quod res cuius est ab omni alia re discernit
q.33.art.2
Nomen quanto communius tanto convenientius alluitur in diuinis, qui
33.art.1.ad.1
Nomen quod Deo attributum est, tamen diuinam perfectiōem perfectè signi-
ficare non potest, q.13.art.2
Nomina adiectiva numerum habent à suppositis: substantia vero à forma
significata per nomen, q.46.art.4.ad.7
Nomina elementum significativa substantiæ in singulari prædicantur: adie-
cta vero in plurali, q.39.art.2
Nomina in quorum significato modus perfectus imparicipate perfectionis
includit: metaphoris Deo attribuantur, q.13.art.3.ad.1
Nomina intentionis quomodo ponuntur in rerum diffinitionibus, qu.29.
art.1.ad.3
Nomina licet rerum proprietatis imponantur: naturam tamen vel sub-
stantiam significant, q.13.art.8
Nomina propriæ Deo attributis ratione rei significant, & non ratione mo-
dificandi, q.13.art.3
Nomina quæ negatiæ dicuntur de Deo, vel quæ relationem ad creaturam si-
gnificant, non modo substantiam, sed rationem, q.13.art.2
Nomina, quia vitare debemus in diuinis & que non, q.31.art.2
Nomina substantia pro alio supponit: adiectiva vero non: sed copulans
q.59.art.2
Nomibus abstractis & concretis quare vniuers in diuinis, qui.32.artic.
2.ad.5
Nomibus abstractis & concretis quare Deum nominamus, qui.13.artic.
1.ad.2
Nomibus pertinentibus ad motum localem vniuers in omnibus motibus,
& in alteratione, q.67.art.2.ad.2
Nomini diversa significatio à quo, & ad quod imponitur ad significandum,
q.13.art.2.ad.2
Nomini duplex consideratio, scilicet: secundum impositionem, vel secun-
dum vnum, q.67.art.1
Nomini multiplicis secundum qua attendatur, quæstio 13.artic.10.
ad.1
Non enim quomodo habent rationem cognoscibilis, q.19.art.3.ad.2
Non est nulla potest est causa per se: per accidens vero sic, quæst.104.art.
ad.1
Non est quomodo est appetibile per accidens, q.5.art.2.ad.3
Non quæcumque Deus licet, tunc, vel fuerunt, vel erunt, quæst.14.art.5.ad.3
art.1
Nox non sufficit homini animalia venenosæ ante peccatum, quæst.7.art.
1.ad.6
Numero senario qui confurgit ex suis partibus, quomodo correspondet per-
fectio diuinorum operum, q.74.art.2
Numero ternario debemus Deum honorare, quomodo debet intelligi, qui
5.art.1.ad.1
Numerus duplex: unus ex divisione materiæ: & aliis ex divisione for-
marum, q.47.art.2 & q.50.art.3
Numerus pondus, & mensura potest quid attendantur, quæstio 5.artic.
2.ad.4
Numerus simplex est in Deo, non vnde rebus numeratis lumperit, qui.30.art.
ad.4
Numerus augmentativa, & generativa quare dicuntur virtutes naturales, q.
78.art.2.ad.1
Numerus quomodo idem consumptis partibus nutrientibus remaneat, qui.
119.art.5.ad.5

N

Narratio historia in facie scriptura semper pro veritate & fundamen-
to tenenda est, q.102.art.1
Nati ex Adam in stiru innocentia poterant peccare, q.100.art.2.ad.1
Naturæ filii secundum intellectum filiationem præcedit, etiam secun-
dum quod est constitutus persona filii, q.94.art.4
Natura assumpta à verbo quicquid de ea dicitur: & de filio Dei dicitur, qui.
43.art.7.ad.1
Natura corporalis agit vt instrumentum spiritualis virtutis, q.115.art.2.ad.3
Natura corporalis comparatur ad animam sicut materia & instrumentum, q.
75.art.4
Natura qualiter inedita corruptibile, & incorruptibile perpetuum, q.98.art.1
Natura diuina in filio non generatur, neque per se, neque per accidens: hu-
mana vero in nobis per accidens generatur, & corruptitur, quæst.59.art.
5.ad.2
Natura est potentia generativa qua generans fibi simile producit, quæst.41.
art.3
Natura & voluntas quomodo differant in cauendo: & quare natura deter-
minatur ad vnum, & non voluntas, q.41.art.2
Natura ex determinato principio determinatur ad vnum, & ex determinata
materia aliquod producit in determinata specie, q.92.art.2.ad.2
Natura humana & angelica comparata ad gemitum sunt aquales: sed huma-
na in Christo est magis dilecta & perfecta, q.20.art.4.ad.2
Natura intellectus fibi relata potest rectitudine deficere, & peccare, &
quid est peccatum, q.63.art.1
Natura quare dicitur de materia & forma, q.29.art.1.ad.4
Natura que liber intellectus naturaliter tendit in bonum, & per accidens
in malum, q.63.art.4

Bie&a diuersa quomodo possunt esse obiectum vnius, & diuersarum potentiarum, q. 77.ar.3.ad 4
Obiectum magis vel minus intelligi a diuersis dupliciter contingit, q. 85.art.
Obiectum operationis animae in tripli ordine potest considerari, scilicet vel ut uniuersum, vel ut sensibile, vel ut ens uniuersale, pones que vegetatum, sensibilem, vel intellectibilem distinguuntur, q. 78.art.
Obiectum quomodo in ratione principijs, & termini eti plurimum actuum distinguitur, q. 77.ar.3
Oculi gloriosati quomodo Deum videbunt, q. 12.ar.3.ad 2
Officiorum angelorum executio ales ducens in finem : & alia in finis consecutione manens, q. 108.art.
Omne agens agit aliquo supposito, Deus vero nullo, q. 9.art.
Operatio nuncius creatura est subsistens : sed solus ipius Dei, quadro. 54. art.
Operatio quadam est factio finis, & quadam meritaria, q. 62.art.4
Operationis Dei & natura differentia, q. 66.art.1.ad 2
Operationis immaterialis & transmutantis differentia ex parte terminorum, q. 14.art.2
Operationum intellectuallium quadam sibi locum determinant: & quadam non, q. 92.art.1.ad 1
Operari vel moueri propter finem dupliciter contingit, q. 103.art.1.ad 1
Operari, iudicare, & intelligere differentia cum sint tres actus, non diuersis canticis potentiam intellectuam, q. 79.art.9.ad 4
Opiniai Abbatius Joachim, quod essentia generalis essentiam, q. 39.art.5
Opinia Anaxagora dicentes solen esse lapidem ardente, & non esse Deum, vel aliquod animalium, q. 79.art.3
Opinia Anaxagora qui posuit distinctionem rerum fieri per intellectum distinguenter res extrahendo, quod erat permixtum in materia, quaf. 47. art.1
Opinia antiquorum de primi principiis infinitate, quod ponebant materiam, q. 7.art.1
Opinia antiquorum de rerum substantia & causis transmutationis, & distinctionis earum, qui solum sensibili ponebant, q. 44.art.2
Opinia antiquorum negantiam sicut esse corpus, & aquam corpus infinitum ponentium, q. 68.art.3
Opinia antiquorum ponentium animam esse corpus, & principium vita, q. 75.art.1
Opinia antiquorum ponentium confusione excludentem omnem distinctionem prater Anaxagoram, qui posuit intellectum immulum, qu. 66. art.1.ad 2.in contrarium.
Opinia antiquorum ponentium materiam esse in actu, statuentes omnes fieri alteri, q. 76.art.4
Opinia antiquorum ponentium temporis alternatatem, & non morus, qu. 46.art.1.ad 7
Opinia antiquorum, quod aer sit quoddam corpus actu infinitum, qu. 14. art.12.ad 3
Opinia antiquorum, quod anima esset corpus, & composita ex principiis omnino corporum, q. 73.art.1.ad 2
Opinia antiquorum, quod anima tetra, qua est in ipsa, terram qua est extra ipsam, cognoscit : quia simile similis cognoscit dicebant, q. 85.art.2
Opinia antiquorum, quod Deus est corpus, & aliorum corporum principium, & quod anima est de natura illius corporis : & per consequens de natura Dei, q. 90.art.1
Opinia antiquorum, quod Dij , qui comedebant de quod.m cibo, facili sunt immortales, q. 79.art.4.ad 3
Opinia antiquorum, quod ex nihil nihil sit, q. 45.art.2.ad 1
Opinia antiquorum, quod materies prima est aliiquid corpus actu: vt puta aer, ignis, aqua, aliiquid huiusmodi, q. 66.art.
Opinia antiquorum, quod omnino uens monetur, & corum ratio, qu. 75. art.1.ad 1
Opinia antiquorum, quod omne quod videtur est verum, q. 85.art.2
Opinia antiquorum, quod postea causa ponitur effectus: & quod, omnia ex necessitate contingunt, q. 115.art.6
Opinia antiquorum, quod rarum & densam sunt principia primatum qualitatuum elementorum, q. 115.art.3.ad 2
Opinia antiquorum, quod species rerum a casu proueniunt, & non ab aliquo intellectu, q. 16.art.1.ad 2
Opinia Ariji & Originis, quod persona diuina secundum substantiam sunt differentes, q. 32.art.1.ad 1
Opinia Ariji ne filium patris coram terreno diceret: posuit duodecim generationes modos: quibus debet vel qualitas natura, aut durationis rei, quod ab alio procedit, q. 42.art.2.arg.1
Opinia Ariji qui dicit filium patris non esse eam, q. 42.art.7.ad 2
Opinia Ariji quod filius procedit a patre: sicut prima creatura, & spiritus sanctus ab utero, sicut virileque creatura, q. 27.art.
Opinia Ariarionum ponentium filium non esse eiudem substantiam cum patre, neque proprias dic verbum, q. 34.art.1.ad 1
Opinia Ariarionum qui Dei trinitatem gradibus numerorum variantes in pluralitate deducunt, q. 42.art.1
Opinia Ariarionum vt filium dixerint creaturam dixerunt voluntate, vt designar principium patrem ipsum genuisse, q. 41.art.2
Opinia Ariji & aliorum antiquorum, de dispositione aquinoctialis regionis, q. 102.art.2.ad 4
Opinia Ariji qui secundum numerum primorum motuum posuit numerum substantiarum separatarum, q. 50.art.2
Opinia Ari. quod cœlum non sit de natura quatuor elementorum: sed est quintum corpus propter quatuor elementa, q. 68.art.1
Opinia Ari. quod intellectus non habet aliquas species naturae littere inditas: sed in principio est in potentia ad omnes huiusmodi species , q. 84.art.2
Opinia Atempae, quod ab initiactionem a materialibus ad immaterialium cognitionem venire possimus, q. 88.art.2
Opinia Aterrois de cognitione substantiarum separatarum per unionem intellectus agentis ad nos, in hac vita, q. 88.art.1
Opinia Aterrois de uione intellectus ad corpus per speciem intelligibilem, q. 76.art.1
Opinia Aterrois, quod eadem numero scienda est in magistro, & in discipulo, q. 88.art.2

T E X T V S

Opinio Auerrois, quod forma elementorum sunt media inter formas substantiales, & accidentiales, & quod suscipiunt magis, & minus, quas filio. 76.
at. 4.ad 4

Opinio Auerrois, quod frustra sunt substantia separata, si non intelligantur nobis, q. 58. ar. 1.ad 4

Opinio Auerrois, quod nullum corpus sit actuum: sed quod sit per actionem, et a virtute quadam spirituali omnia penetrante, q. 15. ar. 1

Opinio Auerrois, quod superiorum, & inferiorum est in materia ex unitate corporis, quam vnam poneant omnium, q. 66. ar. 2

Opinio Auerrois, quod substantia separata sunt composita ex materia, & forma, q. 50. ar. 2

Opinio Averroense de causa facientis, q. 17. ar. 3.ad 2

Opinio Averroense & Alzachelis, quod sit infinitum in actu, non perse, sed per accidens, q. 7.ar. 4

Opinio Averroense memoriam non esse in parte intellectiva: & quod in intellectus agens est substantia separata, q. 79. ar. 6

Opinio Averroense ponens quinam poterint inter estimatiuum, & imaginatiuum, q. 87. ar. 4

Opinio Averroense, quod causa inferior, in quantum agit virtute prima causa potest creare, q. 45. ar. 5

Opinio Averroense, quod corpus celeste est materia coeli in potentia ad vbi, & non ad eum: cui & motor substantia separata viruit, q. 66. ar. 2

Opinio Averroense, quod Deus intelligendo se produxit primam intelligentiam compositam ex a. & potentia, qui intelligendo causum primam produxit secundam intelligentiam: in quantum intelligi se ut est in potentia produxit corpus coeli: in quantum vero intelligi se secundum quod est in actu, produxit animam coeli, q. 47. ar. 1

Opinio Averroense, quod forma elementorum in mixto integrâ manent: & mitem non fieri secundum quod qualitates contracte reducuntur ad medium, q. 79. ar. 4.ad 4

Opinio Averroense, quod omnes formae sunt in materia procedunt a conceptione intelligentia: & quod agentia corporalia solim disponunt ad formas, q. 10. ar. 2

Opinio Averroense, quod omnia animalia generari possunt sine semine, scilicet solam commitione elementorum, q. 71. ar. 1.ad 1

Opinio Averroense, quod omnium rerum sensibilium species intelligibilis praeservantur in intellectibus separatis: a quorum primo derivantur in sequentes velut ad ultimum separatum: quem vocat intellectum agentem, a quo species inserviant in animis nostris, q. 84. ar. 4

Opinio Augustini, & aliorum diuersarum, in persona divina mitti posse ab aliis, quam ab ea a qua procedit, q. 4. ar. 8

Opinio Augustini, & aliorum diversarum in exponente hoc, quod dicitur fiat firmamentum, factum est & fecit Deus firmamentum, q. 74. ar. 3.ad 5

Opinio Augustini, & aliorum Doctorum de lucis productione, q. 67. ar. 4

Opinio Augustini, & aliorum Doctorum de plantarum productione tertia die, q. 69. ar. 2

Opinio Augustini, & aliorum Doctorum quid nomine terra intelligitur, cum dictur serena et insensibiles, &c. q. 66. ar. 1.ad 1

Opinio Augustini, & aliorum sanctorum de congregazione aquarum tertia die, q. 69. ar. 1

Opinio Augustini, & aliorum sanctorum de corporis, & animi hominis productione, q. 91. ar. 4.ad 5

Opinio Augustini, & aliorum sanctorum diversa, quomodo materia formatione praecedit natura, & duratio, q. 69. ar. 1

Opinio Augustini, & aliorum sanctorum diversa de numero, & unitate diversum productionis rerum, q. 74. ar. 2

Opinio Augustini, & aliorum sanctorum, quod pisces, & aues quinta die a quarum naturam potentialiter produxit, alijs vero sancti, quod actu produxit, q. 71. ar. 1

Opinio Augustini, & Gregorij de cognitione anime separatae corum quae sunt in vita, q. 89. ar. 8

Opinio Augustini, & Origenis de anima productione, q. 90. ar. 4

Opinio Augustini, Chrysostomi, Beda, Strabi, & Damasceni, de celo primo dic productio, q. 68. ar. 1.ad 1

Opinio Augustini, quod anima alienata a sensibus ex sui natura vim habet, ut post futura cognoscere, q. 86. ar. 4.ad 2

Opinio Augustini, quod sex dies productionis rerum intelligit unam diem, feliciter cognitionem angelicam lex rerum generibus praesentatam, quas. 8. art.

Opinio Baillii, Beda, & Strabi de ratione positionis coeli emprei, quas. 63. art. 3

Opinio Baillii & Chrysostomi diversa de unitate, & pluralitate eorum, q. 65. art. 4

Opinio Baillii & Origenis diversa de aquis, que sunt supra firmamentum, cuius sunt nature, q. 68. ar. 2

Opinio Baillii, quod pisces parent memoria, q. 72. ar. 1.ad 1

Opinio Baillii, quod primo fuerint lux & tecebre per emissionem, & conformatioem luminis: & non per motum, q. 67. ar. 4.ad 3

Opinio Daud de diuinorum, qui potuit Deum primam materiam: & aliorum ponentium ipsum principium formale omnium, & animam mundi, quas. 3. art. 8

Opinio de causa efficiente, quod terra sit discooperta aquis, quas. 69. art. 1. ad 4

Opinio de imagine quod attenditur secundum plura individua: & non secundum unum, q. 93. ar. 6.ad 2

Opinio Demoer, & aliorum antiquorum subtrahentur cursum rerum naturalium a diuina prouidentia, attribuentis ipsum necessitatim materiam, qu. 42. ar. 2.ad 3

Opinio Democrit, & Epicuri ponentum mundum a causa factum: & solum incompatibiliter prouidentiam esse, q. 22. ar. 2

Opinio Demoer, & Platonis de intellectu & sensu cognitione: & positio Ariostofili, q. 84. ar. 6

Opinio Demoer, ponens hunc mundum ex concurso atomorum factum: & alios infinitos, q. 47. ar. 3

Opinio Democrit, ponens solam causam materialen: secundum quam divisione rerum pronuntia a causa secundum motum materie, q. 47. ar. 1

Opinio Democrit, quod actio fiat per effluxum atomorum a corpore agente, & passio per receptionem eorumdem in poris corporis patientis, qu. 15. ar. 1

PRIMAE

P R I M A E

Opinio de temporiis & aeternitatis differentia, q.19.art.4
Opinio de temporiis vnitate diuersa: prima quod tempus est vnum omnium temporalium, propter hoc quod eum vnum numerus omnium numerorum, secunda quod tempus est vnam ratione unitatis aeternitatis, terra quod tempus est vnam ratione materia prima, que est primum substantium motus, cuius tempus est numerus, q.10.art.6
Opinio Dionysii & Gregorii dicerat de numero astistentium, & ministrantium angelorum, q.112.art.4 ad 2
Opinio Dionysii quod substantia spiritualis quodam ordine, & gradu precesserant a Deo: & Originis, quoniam processerant a Deo in quadam equitate, q.10.art.6
Opinio diuersa in angelis fuerint creati in gratia, q.62.art.3
Opinio diuersa de assumptione beatorum ad omnes angelorum, q.108.art.3
Opinio diuersa de paradiiso terrestri, q.102.art.1 ad 1
Opinio diuersa de effectu luminis circa medium & colores, q.79.art.3 ad 2
Opinio diuersa de effe luminis culis natura sit prima, quod non habet esse naturale: sed intentionale, secunda quod sit solis forma substantialis, qu.67.art.3
Opinio diuersa de vnitate, & pluralitate autem, & substantiarum separatarum productione, q.10.art.6
Opinio diuersa de aui, temporis, & aeternitatis & differentia, q.10.art.5
Opinio diuersa de fati mobilitate & immobilitate, q.116.art.3
Opinio diuersa de forma emersionis, vixque ad hanc generationis, q.118.art.2 ad 2
Opinio diuersa de luce primo die producta ante solis formationem, qu.67.art.4 ad 2
Opinio diuersa de mundi aeternitate, prima quod substantia mundi non sit a Deo, secunda quod mundus ex aeterno & tamen factus a Deo non tamen haber initium temporis, q.46.art.2 ad 1
Opinio diuersa de praexistente rotarum in materia: & quod sunt ab agenti separata, q.45.art.8
Opinio diuersa de quo ordine fuit diabolus, & de quibus ordinibus cediderunt: & de quibus non, q.65.art.9 ad 3
Opinio diuersa de reductione fortuitorum, & casualium in aliquam superiorum causam, q.116.art.6
Opinio diuersa de significacione huius nominis persona, an significet officium, vel relationem in credo vel in obitu, q.29.art.4
Opinio diuersa de subiecto huius scientie, que lumina ex diuersitate corporum, qua in scientia tradatur, q.10.art.7
Opinio diuersa de iurispositione huius nominis Deus, in supponitur pro efficientia vel persona, q.59.art.7
Opinio diuersa de tempore & principio custodia angelorum, q.113.art.5
Opinio diuersa de tentationib[us] subtili fomerit a dono spiritus, an recte ad cunctum tentandum, q.114.art.5
Opinio diuersa huius quod dicitur, pater & filius diligunt se spiritu sancto, q.37.art.12
Opinio diuersa quae spiritus fatus non dicitur imago patris: sicut filius: quod Graci concedunt, q.35.art.2
Opinio diuersa quod fit intellectus passivus, q.79.art.2 ed 2
Opinio diuersa quod angelii & animae sunt uniusdem speciei, secunda quod soli angelii praver animas, tercia quod soli angelii vnius hierarchie, q.50.art.4
Opinio diuersa quod beatitudine sanctorum, & peccata & monum, & animatum habent diversumque ad diem iudicij, q.64.art.4 ad 3
Opinio diuersa quod Deus cognoscit singulariter percutias vniuersales, vel applicando rationes & vniuersales ad particulares effectus, q.14.art.11
Opinio diuersa, quod Deus produxit res de necessitate, q.10.art.3
Opinio diuersa, quod hoc aetere: Deus (cum hoc contingat) futurum: non est necessarium: sed contingens, q.14.art.13 ad 2
Opinio diuersa de creatione hominis, q.53.art.1
Opinio diuersa quoniam persona est nomen commune predicable, q.30.art.4
Opinio diuersa quoniam dicitur genitivus qui facit copiam, q.69.art.11 ad 2 & 4
Opinio doctrinam de informitate materiali, q.46.art.1
Opinio de orbeum de quatuor coquorum productione sive creatione, quast. 60.art.4
Opinio de orbeum, quod angelii simili fuerint creati cum creatura corporali, q.61.art.3
Opinio de orbeum, quod angelii superiores mituntur ex aliqua Dei dispensatione, q.112.art.2
Opinio Egyptiorum, quod diuina predestinatione mutari potest quibusdam interierit, q.23.art.8
Opinio Eunomij qui dicit filii patris non esse similes, q.42.art.1 ad 2
Opinio Empedoclis, Platonis, & aliorum antiquorum cogitatione anima, & quid sit secundum effectionem, q.84.art.12
Opinio Empedoclis, quod firmamentum fit ex elementis compositum, q.68.art.1
Opinio Heraclitii, quod nulla est rebus naturales cognitione habent potest, q.84.art.1
Opinio Gentilium qui dicebant homines in Deo transferri: vt Iouem, vel Mercurium, q.25.art.2 ad 2
Opinio Gilberti Porretani, quod hoc est falsum: Deus est trinitas, q.39.art.6 ad 1
Opinio Gilberti, quod proprietaates in diuisiuntur auctentibus, nec extinueris aixa, q.28.art.2
Opinio Graecorum de processione spiritus sancti, q.36.art.2
Opinio Gregorii Nazarenii, & doctorum Graecorum, quod creatura spiritualis ante corporalem facta fuerit, q.9.art.3 ad 1
Opinio Gregorii Niceni, quod non nullus in statu innocentia generatio per totum, q.98.art.2
Opinio faciei & gloriorum Syriorum ponentium duas animas in uno hominem: vnde quae animatur corpus, & innivit sanguinem: & aliud spiritualem, qua ratione ministeria, q.76.art.3 arg. contra
Opinio magistri Aucienensis, & aliorum, quod potentia creandi etiam potest creaturis communicari, q.45.art.5
Opinio magistri & aliorum diuersa in termini numerales ponant aliquid in diuisi, q.30.art.3
Opinio Manichaeorum, quod Deus est quoddam lux corporeat: & animam disseruit partem illius lucis corpori alligata, q.90.art.1
Opinio Manicheorum, quod Deus vere sit trinitas, & Deus tenetur erat, q.65.art.1
Opinio Manicheorum quod spiritualia & incorporalia diuina potestati sub-
iecta sunt: sed corporalia potestati contraria principiis esse subiecta, q.83.art.2
Opinio negantum angelos esse, non distinguentes inter sensuum, & intellectuum, q.50.art.1
Opinio negantum providentiam & gubernationem: sed omnia fortuita esse, & eventus, q.163.art.1
Opinio negantum relationem esse rem nature, sed rationis tantum, qu.13.art.7
Opinio Nestorianorum, quod spiritus sanctus non procedat a filio, q.36.art.2 ad 2 ad 3
Opinio nominalium antiquorum, quod est idem enuntiabile, Christum nasci, & esse nasciturum, & esse natum, q.14.art.13 ad 3
Opinio Origensis, Pelagianorum, & aliorum de causa predestinationis, q.23.art.1
Opinio Origensis ponentis omnia in principio a qualia esse creatas a Deo, quia 47.art.1
Opinio Origeni, quod angelii & anima sunt eiusdem speciei, q.57.art.7
Opinio Origeni, quod anima hominis accedit corpori vnius: ideo posuit eam finali cum angelis a principio esse creata, q.118.art.4
Opinio Origeni. quod natura corporalis est producita in proximam spiritualis, q.65.art.2
Opinio Originis de substantia incorporei virtute corporis, q.31.art.1 ad 2
Opinio Originis, quod omnis voluntas creature potest fieri in bonum, & in malum prater animalium Christi, q.64.art.2
Opinio Peripateticorum, quod dianones non sunt: sed ea quae de monib[us] attributum per arte[m] acermonia: sunt virtute corporum celestium, q.915.art.5
Opinio Philosophi, quod motor inferioris coeli non posset mouere coelum superioris, q.17.art.4 ad 1
Opinio Pythagore & Leucippi qui primo principio non attribuunt optimum & perfectum, q.4.art.1
Opinio Pythagora, Platonis, & Aucienensis, dictione entis, q.11.art.1 ad 1
Opinio Pythagoracorum, qui ponebant malum quandam esse naturam: id est bonum & malum genera esse ponebant, q.48.art.1 ad 1
Opinio Platonicorum materialis non distinguendum a priuatione, & dicendum materiali esse cas, q.11.art.2 pag.1
Opinio Platonicorum, Origenis, Elecyni, Aug. Basilij, & Damasceni, ad corpora celestia hinc animata, q.70.art.2
Opinio de orbeis his qui dicitur, in principio creavit Deus coelum, & terram, &c. in capitulo eiusdem dicitur modo, q.67.art.4
Opinio Platonicorum quod animi corruptibili corpori vnius per corpus corruptibile ibi naturaliter vivimus: ipsam quod audiatur mediante ipsius corporis: at ille vero mediante haec, quem corpus ponebant, q.76.art.7
Opinio Platonicorum, quod animavimus corporis ut motor ictum per contractum virtutis, q.70.art.3
Opinio Platonicorum, quod dianones sunt animalia corpore aetera, anima paucis, q.115.art.5
Opinio Platonicorum, quod quanto aliquis sunt in principio primo propinquiora, tanto tum mino, & multitudinis, q.112.art.1 ad 2
Opinio Platonicorum, quod scientia inest a principio animalium nostris per participationem formarum separatarum, q.117.art.1
Opinio Platoni, Antic. & lateriorum de praesentia substantiarum & separatarum super corporis, q.10.art.1 ad 3
Opinio Platoni Dij, & demobius: quod omnes Dij erant boni, sed de monum quidam bona, & quidam mali, q.63.art.2
Opinio Platoni de individuorum denominacione ab ideis eas participatis, q.60.art.4
Opinio Platoni de tristicii prouidentia quam ponebant, q.22.art.3
Opinio Platoni & Aristoteli comparantur intellectum agentem ad lucido & ad sole, q.79.art.4
Opinio Platoni & antiquorum, quod omnia corpora sunt de natura quatuor elementorum: & quae superiora sunt incorruptibilia, sit a principio immateriali, q.66.art.2
Opinio Platoni & Aucien. de modo acquirendi scientiam, q.117.art.1
Opinio Platoni & Antic. quod agentia corporalia agunt secundum formas accidentiales ad formam substantialem: id est introductio forma est a principio immateriali, q.115.art.1
Opinio Platoni & Aucien. cognitionis nostrae per effluxum specieum a substantiis separatis in intellectu nostro, q.84.art.4
Opinio Platoni & Aucien. de formarum divisione a substantiis spiritualibus, q.65.art.3
Opinio Platoni ponentis diuersas animas in uno corpore secundum organa distinximus, q.76.art.3
Opinio Platoni, quod accidit animam intelligere per conversionem ad phantasmata vel ruitam corporis, q.89.art.11
Opinio Platoni, quod corpora celestia Deo existimat ex elementis composta, q.50.art.2
Opinio Platoni, quod eadem sunt principia cognoscendi & essendi, q.uz.85.art.3
Opinio Platoni, quod ex immutatione organi a sensibiliibus anima excitat tur in se formes species rerum sensibilium, q.84.art.6
Opinio Platoni, quod firmamentum fit de natura quatuor elementorum, non ex vniuersali compositione: sed quasi simplex elem. num. q.73.art.11
Opinio Platoni, quod homo sit anima in intellectu, q.76.art.1
Opinio Platoni, quod intellectus & nos hetero naturaliter possimus omnibus speciebus intelligibilibus, q.84.art.3
Opinio Platoni, quod numerus substantiarum separatarum accipitur secundum numerum intellectuum sensibilium, q.59.art.3
Opinio Plato, quod obiectum in intellectus nostri sunt idee separatae, & quod non intelligentia ab alio habet, sed magis abstracta a participando, q.87.art.10
Opinio Platoni, quod scientia & divisiones sunt fidei dictae, & non de corporibus rebus, q.24.art.1
Opinio Platoni, quod sicut intelligere conuenit anima secundum seipsam, ita & sentire est Aristoteles dicit esse coniuncta, q.75.art.5
Opinio Platoni, quod substantia separata sunt obiecta intellectus nostri, & primi intellectus a nobis, q.83.art.1
Opinio Platoni, quod vi imaginativa, q.64.art.6 ad 2
Opinio Platoni, quod vi sensibili sunt priori singularibus, q.85.art.1 ad 2
Opinio ponentium animam sensibilem non generant, sed creant, q.14.art.1
Opinio ponentium duo principia, q.60.art.1

INDEX

Opinio ponentum in divinis hierarchiam, quam supercelestem vocant, q. 103. art. 1
Opinio ponentum nullam virtutem creatam in rebus operari: sed quod solus Deus omnia in mente operatur, q. 103. art. 5
Opinio Porphyrii qui discernebat a demonibus angelos, ut demonum aerea loca effent: alther vero angelorum, q. 66. art. 3
Opinio Porphyrii quod demones sunt naturaliter fallaces, & quod sunt animalia habentia uitam (existimam), q. 66. art. 4 ad 1
Opinio Propositui negantis proprietates personales, & dotiones in divinis: & sicut pater uno modo se habet ad creature, ita una relatione refertur ad filium, & ad spiritum sanctum, q. 32. art. 2
Opinio propositui, quod utram illarum est falsa, scilicet Deus gennit Deum, qui est Deus pater: & genit Deus qui non est Deus pater, quatt. 30. art. 4 ad 3
Opinio Plotomai, quod luminaria habent motum sphaerum à motu sphararum, q. 70. art. 1 ad 3
Opinio quod Adam ante peccatum suo de cipio poterat respectu eorum, quorum scientiam non habebat, q. 94. art. 4
Opinio, quod Adam non fuit creatus in genita: sed tamen ante peccatum si gratia collata fuit, q. 91. art. 1
Opinio, quod aliqua regio infinitus fuit habitabilis, & inhabitabilis, & artes corruptae, & inuenta, q. 46. art. 2 ad 4
Opinio, quod alias ordo rerum vel alia res efficiunt non possunt à Deo, nisi sicut nunc est, quia ex natura Deus agit, q. 25. art. 5
Opinio, quod angelii causam animas rationales, secundum quod diuina virtute operantur, q. 90. art. 3
Opinio, quod angelii & demones habent corpora sibi naturaliter unita, q. 54. art. 1 ad 1
Opinio, quod angelii non assumunt corpora: sed corum apparitiones in visione prophetice contigunt, scilicet secundum imaginacionem, quatt. 31. art. 2
Opinio, quod angelii peccaverunt in primo instanti sua creationis: sed non peccauerunt, q. 63. art. 5
Opinio, quod angelii quod ad premium accidentale mereri possunt, quatt. 62. art. 9 ad 3
Opinio, quod angelii suam beatitudinem non merentur per gratiam praevenientem: sed per ea quia in diuis myteriis operantium beat, q. 62. art. 4
Opinio, quod angelus cognitionem singularium non habet, nisi in causis viuenteribus ad quas omnes effectus particulares reducentur, quatt. 57. art. 2
Opinio, quod angelus sit indubibilis sicut punctus, q. 52. art. 2
Opinio, quod anima habeat per se speciem, & naturam completam: & non vnit corpori vt forma, q. 90. art. 4
Opinio, quod anima separata cognoscit singularia per abstractionem à sensibilius, q. 89. art. 7
Opinio, quod anima sit composta ex quadam materia & forma, q. 75. art. 6
Opinio, quod anima sit composta ex quadam materia spirituali, quatt. 90. art. 2 ad 1
Opinio, quod animam Deus non de nihilo, sed de seipso fecit, q. 90. art. 2. art. contra
Opinio, quod animalia ferocia in statu innocentia suffident mansueta circa hominem, & circa alia animalia, q. 96. art. 1 ad 2
Opinio, quod anima separata post determinata temporum curricula, iterum ad corpora redeunt, q. 46. art. 2 ad 8
Opinio, quod aqua vaporaliter resolute eleuentur supra coelum sydereum, q. 68. art. 2
Opinio, quod caro secundum speciem, qua primò accipit speciem, & hæc semper manet: caro autem secundum materiam qua ex alimento generatur non semper manet, q. 19. art. 1 ad 2
Opinio, quod coelum & materia per generationem sunt producta, quatt. 56. art. 1 ad 3
Opinio, quod corporalia à Deo creata sunt medianibus angelis, quatt. 46. art. 3
Opinio, quod corpori hominis prius tempore formato anima insuta fuit, q. 91. art. 4 ad 3
Opinio, quod corpus mulieris per multiplicationem materie formatum fuit: sic alterius materie additione: similius & quinque panes, q. 92. art. 3. ad 1
Opinio, quod corpus naturale rarefieri potest in infinitum, eo quod corpus divisible est in infinitum, q. 68. art. 2
Opinio, quod corrupto corpore corruptitur anima, q. 46. art. 2 ad 2
Opinio quod enim dicitur, formavit Deus hominem: intelligitur productio corporis, & anima simul, sed cum dicitur: spiravit in faciem eius, intelligitur de spiritu sancto, q. 91. art. 4 ad 3
Opinio, quod libro vita rem secundum veritatem potest deleri, sed secundum hominem opinionem, q. 24. art. 3
Opinio, quod demones sunt anime defunctorum, q. 105. art. 1 ad 3
Opinio, quod demones hominem ad imaginem, & similitudinem nostram, q. 91. art. 4 ad 2
Opinio, quod Deus licet nolit mala: vult tamen mala fieri vel esse, q. 19. art. 9 ad 1
Opinio, quod Deus res in esse produxit in agenda de necessitate naturæ, q. 104. art. 3
Opinio, quod diabolus fuit malus in primo instanti sua creationis, non per naturam, sed per peccatum propria voluntatis, q. 65. art. 5
Opinio, quod diffinitio persona posita à Boetio non est diffinitio persona, secundum quod perfoma in Deo dicimus, q. 29. art. 3 ad 4
Opinio, quod diuina prouidencia omnibus rebus necessitatem imponat, qu. 22. art. 4
Opinio, quod duas creationis principia, scilicet unum bonorum, & aliud malorum, q. 43. art. 6
Opinio, quod ea quæ Deus produxit per causas necessarias sunt necessaria, & quæ per causas contingentias sunt contingentia, rationem ex causa medijs affluiens, q. 19. art. 8
Opinio, quod forma sit solum species naturalis, & quod materia non sit pars speciei, q. 85. art. 1 ad 2
Opinio, quod forma materialis à formis immaterialibus detinetur, q. 91. art. 2 ad 2

TEXTVS

Opinio, quod habilitatis subiecti diminutio secundum proportionem fiat factum in quantitatibus continuis per subtractionem proportionaliter, q. 43. art. 4 ad 3
Opinio, quod habitat & species intelligibiles, non sunt in intellectu possibili, sed in viribus sensuibus, nec species conferuantur in intellectu possibili, q. 89. art. 3
Opinio, quod hoc nomen Deus, non habeat naturalem suppositionem pro persona, q. 39. art. 4 ad 2
Opinio, quod homines nullo modo transferri possunt ad ordines angelorum, q. 108. art. 8
Opinio, quod hominis & iumenti sit idem processus, & idem interitus, & aqua viriique condito, q. 75. art. 6 ad 1
Opinio, quod homines eti alia voluntas, quale inducir pater Deorum virtutem, q. 11. art. 4
Opinio, quod homines ultima felicitas in substantiarum separatarum cognitione consistat, q. 29. art. 2 ad 3
Opinio, quod homo factus sit solum ad imaginem filij, & non patris, q. 93. art. 5 ad 4
Opinio, quod innescibilitas duo dicit, scilicet non esse ab alio, & aliorum esse principium: vel importat viuenteris autoritatem: & non negotiacionem, q. 33. art. 4 ad 1
Opinio, quod ista est concedenda: Deus genuit alium Deum, quatt. 19. art. 4 ad 4
Opinio, quod in statu innocentia non fuisset superfluitum emissio, q. 97. art. 3 ad 4
Opinio, quod intellectus agens sit substantia separata, q. 67. art. 4
Opinio, quod materia signata, quia à principio fuit tub forma Adx, quicquid praeter id quod ex primo parente in posteris deretur additum fuerit, non pertinet ad veritatem humanae naturæ, q. 19. art. 1
Opinio, quod mens semper meminit: semper intelligit, & semper amat, q. 93. art. 7 ad 4
Opinio, quod mobilia sunt externa: sed non motus, q. 46. art. 1 ad 5
Opinio, quod motus angelorum mouetur de loco ad locum eit in instanti, q. 53. art. 3
Opinio, quod motus corporum coelestium est à principio intinseco, q. 18. art. 1 ad 1
Opinio, quod mulier fuit facta solum in adiutorium generationis viri, & non alicuius alterius operis, q. 92. art. 1
Opinio, quod mundus semper fuit, & tempus non habuisse principium, q. 26. art. 3
Opinio, quod nomen dictum de Deo, & creaturis purè aequinoꝝ dicitur, q. 13. art. 5
Opinio, quod anima habeat per se speciem, & naturam completam: & non vnit corpori vt forma, q. 90. art. 4
Opinio, quod anima separata cognoscit singularia per abstractionem à sensibilius, q. 89. art. 7
Opinio, quod anima sit composta ex quadam materia & forma, q. 75. art. 6
Opinio, quod anima sit composta ex quadam materia spirituali, quatt. 90. art. 2 ad 1
Opinio, quod animam Deus non de nihilo, sed de seipso fecit, q. 90. art. 2. art. contra
Opinio, quod animalia ferocia in statu innocentia suffident mansueta circa hominem, & circa alia animalia, q. 96. art. 1 ad 2
Opinio, quod anima separata post determinata temporum curricula, iterum ad corpora redeunt, q. 46. art. 2 ad 8
Opinio, quod aqua vaporaliter resolute eleuentur supra coelum sydereum, q. 68. art. 2
Opinio, quod caro secundum speciem, qua primò accipit speciem, & hæc semper manet: caro autem secundum materiam qua ex alimento generatur non semper manet, q. 19. art. 1 ad 2
Opinio, quod coelum & materia per generationem sunt producta, quatt. 56. art. 1 ad 3
Opinio, quod corporalia à Deo creata sunt medianibus angelis, quatt. 46. art. 3
Opinio, quod corpori hominis prius tempore formato anima insuta fuit, q. 91. art. 4 ad 3
Opinio, quod potentia generandi in diuis relationem significat, quatt. 47. art. 3
Opinio, quod potentia anima non distinguuntur ab eius essentia, qu. 77. art. 1
Opinio, quod potentia cognoscitiva in nobis non cognoscunt, nisi proprias passiones sine species, q. 85. art. 2
Opinio, quod corrupto corpore corruptitur anima, q. 46. art. 2 ad 2
Opinio quod enim dicitur, formavit Deus hominem: intelligitur productio corporis, & anima simul, sed cum dicitur: spiravit in faciem eius, intelligitur de spiritu sancto, q. 91. art. 4 ad 3
Opinio, quod poterit in statu innocentia non fuisset nisi cum iustitia gratuita, quæ est principium merendi, q. 110. art. 1 ad 2
Opinio, quod poterit in statu innocentia aliqui nocentia, sunt secundum naturam male fuit, q. 65. art. 1 ad 5
Opinio, quod quæcumque aliqui nocentia, sunt secundum naturam male fuit, q. 65. art. 1 ad 5
Opinio, quod quæcumque aliqui nocentia, sunt secundum naturam male fuit, q. 65. art. 1 ad 5
Opinio, quod res gradatim procederent à Deo: ita quod Deus primò produxit creaturam: & secunda produxit aliam, & sic consequenter vnde ad creaturam corporalem, q. 65. art. 3
Opinio, quod sciamen est que est corum qua sunt, vel fuerint, vel erint, non est in infinitorum, q. 14. art. 2
Opinio, quod forma sit ratio sine specie, & non materia: sed quod sit pars individualis, q. 75. art. 2
Opinio, quod spiritus sanctus non datur: sed eius donatum, quatt. 43. art. 3 ad 1
Opinio, quod substantia in distinctione persona ponitur pro substantia prima, q. 29. art. 1 ad 2
Opinio, quod superflua sunt orationes, vel quæcumque bona fiat ad vitam exterioram sine falendum, q. 33. art. 9
Opinio, quod tantum una anima remanserit corruptis corporibus, q. 46. art. 2 ad 2

PRIMAE

Opinio, quod virginis solum vel perfecti ad angelorum ordines allunguntur: alii vero suum ordinem conseruant, q. 108. art. 8
Opinio quorundam de instanti lagis primi angelii, q. 63. art. 6
Opinio quorundam nereicorum, quod Deus omnium est creator: sed materialia à diabolo esse formata, & per species esse distinctam, q. 65. art. 4
Opinio quorundam Philopteriorum ducula circa distinctionem, & numerum sensuum extitorum, q. 17. art. 3
Opinio quorundam quod angelus naturali dilectione diligit Deum, plus quam sua amorem concepit, q. 60. art. 3
Opinio quorundam quod anima hominis est pars anime mundi, q. 90. art. 1
Opinio quorundam quod haec est impotia: pater & filius sunt viuum principianum spiritus sancti, q. 39. art. 4
Opinio quorundam quod haec inferiora corruptibilia, vel etiam singularia, aut humanae res non gubernentur à Deo, q. 10. art. 3
Opinio quorundam quod necessarium non habet causam, q. 44. art. 1 ad 2
Opinio quorundam quod omnia qua sunt in tempore, ab extenso mundo Deo praetenta ea ratione, quia habet apud se return rationes praefentes, q. 14. art. 12
Opinio quorundam quod synderesis sit potentia ratione anterior, & quorundam quod ipsa potest, vel importat viuenteris autoritatem, q. 17. art. 12
Opinio quorundam quod ista est illa, & planetæ, & singulae partes mundi essent Dij quos colebant, q. 11. art. 1 ad 1
Opinio quorundam quod verum & falsum non contrari, sed contradicuntur, q. 17. art. 4
Opinio quorundam quod visibilia sunt à malo principio, q. 65. art. 1
Opinio Rabbi Moyis & aliorum dicerunt: quid significant nomina absoluta, quia affirmantur dicuntur de Deo, q. 13. art. 2
Opinio Rabbi Moyis, quod substantia immaterialis multiplicetur secundum numerum mortuum, vel corporum colectum, & quod homines & virtutes rerum naturalium angelii dicuntur, q. 30. art. 3
Opinio Sadocorum, quod non sint spiritus, q. 30. art. 1
Opinio Valentini ponens diversum modum præstationis, secundum quam ponebat verbum Dei natum, q. 34. art. 2 ad 2
Opinio Varonis, quod Deus est anima mundi omnia gubernans, q. 90. art. 1
Oppositor & diversa in se habent in causa ex quo vocata, q. 40. art. 2 ad 1
Ordinare res in finem eius, cuius et ipsas producere, q. 103. art. 1
Ordinari aliiquid ad alterum dupliciter, vel accipiendo vel communicando, q. 107. art. 3
Ordinem cause particularis: siquid potest exire: sed non cause viuenteris, q. 12. art. 2 ad 1
Ordines angelorum & hominum penes dona naturalia & grauita distinguntur: hominum vero penes gratia solum, q. 103. art. 4
Ordines angelorum penes diversos actus & officia distinguntur in qualibet hierarchia, q. 108. art. 2
Ordinatio angelorum nominibus ipsorum proprietatibus imponuntur, quas ipsa nomina significant, q. 105. art. 3
Ordo actionis qui collitur per culpam est perfectus bonus agens, quid bonum quod collitur per veniam, quod est perfectio prima, q. 43. art. 1 ad 2
Ordo cauclum quomodo à Deo potest permitti, & quomodo non in productione aliquis rel, q. 104. art. 6
Ordo illuminationis inferiorum angelorum à superioribus nunquam praetermittitur à Deo, q. 106. art. 3
Ordo natura dupliciter distinguuntur, scilicet via generationis, & via perfectionis, q. 85. art. 3 ad 1
Ordo natura non nomine originis significat, & quomodo, q. 42. art. 3 ad 1
Ordo natura propter gratia manifestacionem aliquando prætermittitur à Deo, q. 112. art. 2
Ordo originis duplex Deo attribuitur, scilicet quo persona est à persona, & quo creatura est à Deo, q. 41. art. 1 ad 1
Ordo originis in diuis quid, q. 42. art. 3
Ordo viuenteris est, quod à Deo principiter intenditur, q. 15. art. 2
Ordo viuenteris: si qui appetit ratiōne in rebus naturalibus, quā voluntarijs Dei iustitiam demontrat, q. 21. art. 1
Organismum quomodo disponuntur, q. 91. art. 1 ad 3
Origines solum distinctione terminorum distinguuntur, q. 36. art. 2 ad 7
Origo iusta in diuis manerit relatione, remoto morbo ab actu rationali, qu. 41. art. 1 ad 2
Opinio, q. 41. art. 1 ad 2
P Atendi triplex est modus, scilicet proprius, minus proprius, & communis
P Paradisi terreni in parte dextera coeli positus est, q. 102. art. 1
Partim adinvenimus, ad ipsum totum, & totius ad Deum ratio assignationis finis, q. 65. art. 2
Par compoti nlla potest esse prima in entibus: neque etiam materia & forma, q. 93. art. 3
Partes corporis ratione actuum Deo attribuuntur: & oculustatione visus, q. 93. art. 1 ad 3
Parte naturali inclinatione magis prætendit bonum totius, quām suis suis, q. 60. art. 2
Partes quilibet totius dicitur optimus secundum proportionem, quatt. 47. art. 2 ad 1
Partes quomodo dicuntur aliquando esse totum, q. 73. art. 4 ad 1
Partes secundum etiam non potest esse tota in toto, & tota in qualibet parte superficie: sed non secundum quantitatem, q. 84. art. 2 ad 3
Partes etiam non potest dici aliqua propria duplicitate, vel quia per nihil in eius notitiam denuntiat, vel quia non est cognoscibile per accidens, q. 87. art. 1 ad 1
Personæ dictur dicitur duplicitate secundum prædictum, q. 109. art. 4 ad 2
Personæ non potest dici aliqua propria duplicitate, uno modo secundum se & quo ad nos. Alio modo secundum se, & non quod ad nos, q. 2. art. 1
Personæ notitiae dicitur duplicitate, vel quia per nihil in eius notitiam denuntiat, vel quia non est cognoscibile per accidens, q. 87. art. 1 ad 1
Personæ dicitur duplicitate Grammatici: quod natura negatur, q. 39. art. 8
Personæ diuinab actuum procedunt à principio: non tamen ab aeterno procedunt in mundum, q. 43. art. 2
Personæ corporis & hypostasis addunt super etiam principia individualia, q. 29. art. 2 ad 3
Personæ diuinis significat relationem per modum substantia, q. 29. art. 4
Personæ non significat etiam vel materialis, sed personalis proprietatem ideo pluraliter prædicatur de patre, & filio, & spiritu sancto, q. 39. art. 3 ad 4
Personæ esse plures quæ tres in diuis non est possibile: quod quadrupliciter ostenditur, q. 41. art. 6
Personæ cogniti duplicitate est nobis necessaria, q. 32. art. 1 ad 3
Personæ diuinae conuenientia dicuntur viuenteris etiam viuenteris, quām viuenteris nature, q. 39. art. 2 ad 3
Personæ diuinae quare dicuntur supposita, cū nulla sit ibi suppositio, q. 39. art. 2 ad 3
Personæ diuinae sunt tres, & non possunt esse plures, quia duæ tantum sunt origines, q. 32. art. 3
Personæ nomem Deo non conuenit secundum nominis impositionem à quod imponitur, sed ad quod imponitur, q. 29. art. 3 ad 2
Personæ temeris & angelicis existentibus Deus solus dicitur vel solitarius, q. 31. art. 3 ad 1
Personæ diuinas ex qua uero in creaturis consideratis sit appropriatio, re: viritate: unitate: & habitudine, q. 39. art. 6
Personæ ad perfectionem intellectus beati: & eius naturalis desiderii, q. 12. art. 8 ad 4
Possibilis duplicitate dicitur, scilicet per respectum ad potentiam: & absolutum ex habitu in reminorum, q. 25. art. 4 ad 4

PARTIS.

Possibilities sunt in demonibus, secundum quod nominant simplices actus vero, fuitatis, & mobilia dilinguntur secundum distinctionem a iuorum, & p. s. florum, q. 62. art. 3
Pater dicitur principium rotulus deitatis: vel quia eam generando vel spirando comunicatur: vel quia omnibus diuini perfons est principium, q. 19. art. 1 ad 2
Pater & filius restituti duo spartantes, quād duo spartores dicuntur, q. 36. art. 1 ad 2
Pater & filius sunt una sapientia: sed non quam genuit pater, q. 39. art. 7 ad 3
Pater & filius sunt viuenteris principium, sed qualiter, q. 36. art. 4 ad 4 & 5
Pater generando filium stante distinctione totam naturam filio communica- tur, q. 41. art. 3
Pater genuit fil

INDEX

TEXTVS

Possibile duplicitate dicitur, scilicet ut opponitur necessario: & ut sub necessario continetur, q. 41. art. 4. ad 2
Possibile tripliciter dicitur, scilicet secundum potentiam passuum materiae: secundum potentiam actuum Dei: & secundum habitudinem terminorum, secundum quod impossibili opponitur, q. 46. art. 1. ad 1
Pofita causa necessaria non sequitur effectus necessarius, q. 19. art. 3. ad 4
Pofita Deus hominem in paradiſo ut operaretur & custodiret illum: dupli- citer exponit, q. 102. art. 3
Potentia ad tuandam in actu: nec contrarium dividitur, quod poten- tia passiva non conuenit, q. 25. art. 1. ad 1
Potentia activa quae recipit sicut viuercalem mouet omnes actibus poten- tias subordinatas, quae recipiunt finis particulares, q. 32. art. 4
Potentia agentis viuendi tota manifestatur in suo effectu: non autem equi- uocat, q. 23. art. 2. ad 2
Potentia creatrice propter quid distert ab eius essentia, q. 79. art. 1
Potentia Dei manifestius cognoscitur ex eo quod produxit mundum, quam- si fuisset ab alterno, q. 46. art. 2. ad 6
Potentia & actus, prius & posterius, causa & causatum non sunt in Deo: sed unum & simplex esse, q. 3. art. 7
Potentia agenerans in recto significat naturam: & in obliquu relationem, q. 41. art. 5
Potentia generandi passiu est in filio, q. 41. art. 6. ad 1
Potentia generatrix in qualibet generante est alius in quo genitum gene- ranti similitudine, scilicet natura, q. 41. art. 5
Potentia in creatura non est ad non esse: sed in Deo, qui postquam res fecit vi essent, ne potest facere ut non sint, q. 9. art. 2
Potentia in omni creature distinguuntur ab esse, q. 54. art. 3
Potentia ordinata ad actum substantiale est accidentis, & ad actum substancialis est substantia, q. 77. art. 2. ad 2
Potentia passiva quod sit in Deo non est possibilis, q. 79. art. 1
Potentia & eadem est patris, & filii, secundum qualitatem & perfectio- nem naturae, q. 42. art. 6
Potentiam distinguit et secundum formalem obiectorum distinctionem, & non materialem, q. 59. art. 4
Potentiam distinctio est secundum obiectorum formalem distinctionem, q. 77. art. 3
Potentia actus Dei & creatura differentia, q. 25. art. 1. ad 3
Potentia actus & passiva, scilicet intellectus agentis & passibilis distinctione, & differentia ex parte obiectorum sumenda est, q. 79. art. 7
Potentia alieni non repugnat simul habere duas operationes, q. 58. art. 5. ad 2
Potentia animae prioris ordine naturae alliarum sunt principia per modum fi- nis & actus principij, q. 77. art. 7
Potentia anima quomodo adinvenit se habent ratione prioris & posterio- ris: & quomodo intellectus dirigunt sensitiva, q. 77. art. 4
Potentia intellectus & materialis differentia: & quod potentia receptiva creature non ad quatuor potentias creatoris, q. 73. art. 5. ad 1
Potentia vegetativa quae dicuntur naturae, q. 78. art. 2. ad 1
Potentia rationales quomodo le habent ab opposita & quomodo non, qu. 62. art. 3. ad 2
Potentiam nomen quandam ordinacionem circa diuinam actiones significat & diuinorum susceptionem, q. 108. art. 1. ad 3
Præceptum & consilium relatum quorum bonorum dantur, q. 58. art. 19. art. 12. ad 4
Prædestination est in Deo: & in creatura eius executio, q. 13. art. 2
Prædestinationis est transmissio rationalis creature in finem non proportionata, q. 23. art. 1
Prædestinationis subordinatus ordo secundarum causarum ad effectum præ- destinationis, q. 23. art. 8
Prædestinationis effectus in fallibiliter consequitur ex causa contingente, q. 23. art. 6
Prædestinationis & præfatis ratio ex diuinam bonitate sumitur, q. 58. art. 23. art. 5. ad 3
Prædicatio sumpta à diversis formis ordinatis de aliquo erit per accidens, vel in secundo modo dicendi per se, q. 75. art. 3
Prædicamenta tantum duo in diuina, q. 23. art. 2. ad 1
Prædicti malis magis miserere est quam bonum, q. 109. art. 2. ad 3
Prælatio in intellectu naturae penes subiectiōnē & operationē naturae attendit, q. 109. art. 2
Præseruatio corporis humani ne patetur in statu innocentia qualiter su- ficeret, q. 97. art. 2. ad 4
Præsidencia spiritualis creatura super corporalem ad quam aliquem ordinem habet, ex quibus totum conflatur viuercum, q. 61. art. 4
Præsidere gubernacioni omnium gentium & regnum primum & præci- puum est in diuini myteriis, q. 108. art. 6
Præsumit boni angelii malis, q. 109. art. 4
Prima principia pectibilium & agibilium sunt habitus naturales nobis na- turaliter inditi, q. 179. art. 12
Primum aliud elementorum partem, sed secundum totum, q. 23. art. 4
Primum genitus omnis creatura est Dei perfecta imago, &c. q. 93. art. 1. ad 2
Primum mouens quomodo mouet seipsum, q. 19. art. 1. ad 3
Primum principium actuum oportet esse maxime in actu & perfectissimum, q. 4. art. 1
Primum principium licet sit tantum unum: plura tamen ratione distincta in eo intelligimus, q. 44. art. 4. ad 3
Primum vel principium in unoquoque est quod ad naturam pertinet: quia quod pertinet ad prius, semper habet rationem principij, q. 60. art. 2
Principi Regis Periarum restitut mihi viginti & vno diebus, duplicitate expo- nitur, q. 113. art. 3
Principiati dicuntur qui priores existunt, quasi præsentis executione eorum quae imperant, q. 108. art. 3. ad 3
Principium a statu generationis perfectorum animalium est virtus formati- onis seminis: corum vero quae per purificationem generantur est virtus co- lectionis, q. 71. art. 1. ad 1
Qualitates differentes sunt in subiecto & quomodo, q. 57. art. 3. ad 2
Principium estendi omnium est tantum unum à quo omnia qua quoconque modo sunt habentes, q. 61. art. 1
Principium in creatura est prius eo quod est à principio: non autem in Deo, q. 42. art. 2

TEXTVS

Valitates adhuc elementorum sunt habentes ut materiales dispositiones ad formas substantiales, q. 13. art. 3. ad 2
Qualitates actus in natura agunt in virtute formarum substantia- lium, q. 45. art. 3. ad 2
Qualitates differentes sunt in subiecto & quomodo, q. 57. art. 3. ad 2
Principium estendi omnium est tantum unum à quo omnia qua quoconque modo sunt habentes, q. 61. art. 1
Forma: qui duplex est, scilicet esse & operari, q. 42. art. 1. ad 1
Quantitas non impedit actionem aliquid forma ne agat: sed impedit ne sit agens viuerciale, q. 113. art. 1. ad 3

Quantitas

PRIMAE PARTIS

Quantitas virtutis agentis ex quo modo sumatur, q. 65. art. 3. ad 3
Quantitas in actu infinitatio repugnat: sed non tempori & motui, quas, q. 7. art. 3. ad 4
Quacunq; vni & eidem sunt eadem: inter se sunt eadem quomodo intelligi- gatur, q. 28. art. 3. ad 1
Quodam animalia mortuata: quare habeant usum membrorum, q. 29. art. 1
Quodam non possunt fieri nisi à Deo: quare tamen non sunt miracula etiam si sunt, q. 105. art. 7. ad 1
Quodam participatione dicuntur aeterna diuersa ratione, q. 28. art. 3. ad 3
Quodam sunt in aeternum & quadam non, q. 104. art. 4. ad 2
Quodam sunt possibilia fieri à Deo & quadam non, q. 25. art. 3
Quia facta sunt: quare non potest facere Deus ea non suffici, q. 25. art. 4. ad 2
Quicquid Deus fecit scit, nec potest plurascire quām fecit, q. 21. art. 15. ad 2
Quicquid entitatis & perfectionis est in actione mala: reducitur in Deum sicut in cauſam: sed quicquid est ibi defectus est in cauſa secunda deficiente, & non à Deo, q. 49. art. 2. ad 2
Quidditas rei materialis est obiectum intellectus nostri, q. 84. art. 7
Quidditas rei materialis est primus quod intelligitur ab intellectu nostro & quonodo, q. 28. art. 3
Quidditas diuersa: magis conuenient secundum rationem existendi quam affirmatio & negatio: secundum ramen rationem cognoscendi minus, q. 58. art. 4. ad 2
Qui est, significat esse absolutum infinitum & in praesenti, q. 21. art. 11
Quod est in aliquo præteressentiam eius est constatum, q. 3. art. 4
Quod est per efficiens est causa eius quod est per participationem, in quo differunt esse & essentia, q. 61. art. 1
Quod potest virtus inferior potest altior modo virtus superior, q. 22. art. 2. ad 2
Quod quid est, & esse in omnibus quae sunt generi differunt, q. 21. art. 5
Quorum non sunt plantas mata quomodo cognosci possunt à nobis, q. 24. art. 7. ad 3

R

Ratiocinatio ad intelligere comparatur sicut moueri ad quietescere, quia. 79. art. 9
Ratio circa contingentia quare se habet ad opposita, q. 58. art. 3. ad 1
Ratio de numero sive quantitate partium alicuius totius sumenda est ex pro- portione ad bonum totius, q. 23. art. 7. ad 2
Ratio diuerarum rationum quas de Deo apprehendimus, unde sumitur, q. 23. art. 4. ad 2 & 2
Ratio & intellectus solum quantum ad modum cognoscendi differunt, q. 59. art. 1
Ratio generis & differentiae ab eadem refumitur, q. 85. art. 3. & 4
Ratio generis & differentiae quomodo ab eadem refumitur, q. 76. art. 3. ad 4
Ratio ordinis rerum in finem & exitio ad prouidentiam pertinent, quia. 22. art. 3
Ratio quam nomen definitio & enunciatio significant: compositionem & divisionem significat intellectus, q. 83. art. 2. ad 3
Ratio quare creatura realiter refertur ad Deum & non econtra, q. 21. art. 7
Rationes & sensibile ut differentia non sumuntur à potentia sensus & intellectus: sed ab ipsa anima sensu & rationali, q. 77. art. 1. ad 7
Ratio scientie & voluntatis prior est ratione potentia in Deo secundum con siderationem, q. 25. art. 1. ad 4
Ratio veri ab omni prior est ratione boni, q. 16. art. 4
Ratio veritatis ex conformitate rei ad intellectum sumitur, q. 16. art. 5
Rationes contra Commentatores, quod per rationem intellectus agentis intelligamus substantias separatas in vita, q. 88. art. 1
Rationes contra Empedoclem & alios philosophos de anima cognitione, q. 84. art. 2
Rationes contra Heraclitum & Platonem de naturis & cognitione rerum na- turalium, q. 84. art. 1
Rationes contrariae intellectu non sunt contraria, sed una scientia, q. 75. art. 6
Rationes particularium per speciem viuercalem perfecte intelligentur ab angelis, q. 75. art. 4. ad 4
Rationes femininas principaliter sunt in verbo, secundo in clementis, tertio in his que ex causa viuercibus procedunt, quarto in seminibus, quae ex animalibus & plantis producentur, q. 113. art. 2
Rationes femininas sunt in eis ipsius rebus produdentur, q. 58. art. 2
Rationis est aliquid in his que dicuntur ad aliud: quod non est in alijs generibus, q. 28. art. 1
Reciperi & conferuare non diuersificant sive faciunt diuersas potentias, q. 79. art. 7
Reciperi & retinere in corporalibus in diuersa principia reducuntur, q. 78. art. 1
Restituendo hominis in statu innocentia fuit triplex, q. 95. art. 1
Reducere materiam ad actum formam non excedit virtutem agentis natura- lis, q. 117. art. 4. ad 3
Reflexit intellectus super se, ut se intelligat sive cognoscat, q. 24. art. 14. art. 2. ad 3
Reguntur quae magis terminata sunt, ab his que minus sunt terminata, qu. 110. art. 2
Rei naturalis non solum est acquirere & quiescere in bono: sed boni quod habet alijs communicare, q. 19. art. 2
Relatio diuina a persona non differt, sed ratione tantum, q. 21. art. 1. ad 1
Relatio diuina est persona subsistens, humana vero est tantum relationem significans, q. 33. art. 2. ad 1
Relatio diuina non praesupponit distinctionem suppositorum: sicut creata, cum sit subsistens & non accidens, q. 40. art. 2. ad 4
Relatio in creaturis distinguuntur ab eo quod relatiū dicitur, non autem di- agens viuerciale, q. 113. art. 1. ad 2

Scientia

INDEX

Scientia nostra est triplex discursus, q.14.art.7
Scientia omnis sunt de necessariis, & tamen diversa ratione quædam sunt de
convenientibus & quædam de necessariis, q.85.art.3
Scientia speculativa accedit ut à rebus certis accipiat, q.14.art.16.ad 2
Scientiam opinacionem & ratiocinationem non uero significant potentiam, ne-
que ad ducendam pertinet, q.79.art.9.ad 3
Sciœ dicitur necessariam habet habitudinem ad seita, sed non ad volita-
vole, q.19.art.3.ad 6
Scitum à Deo est necessarium quomodo est vera vel falsa propostio, quæst.
14.art.17.ad 3
Scriptum libro vita quomodo quidam posunt delecti & quidam non, que-
24.art.13
Sæculum est periodus cuiuslibet rei, q.10.art.2.ad 1
Semen a quo decidatur, q.19.art.2
Semen virile utrum mulieris immunit potuit salua integratae feminæ genita-
lis in proprio statu, quæst.18.art.4
Sensibile excellens & intelligibile different, q.75.art.3.ad 2
Sensibile & intelligibile in actu sunt sensus & intellectus in actu, q.14.art.3
Sensibilia communia sunt media inter sensus & sensibilia per acci-
dens que reducentur ad quantitatem, q.73.art.2.ad 2
Sensibilitas est non potest: sic sensibili motu denominata, q.8.art.2
Sensus agens nulla necessitate ponit debet, q.79.art.1.ad 1
Sensus circa propriam sensibili non erit, q.17.art.2
Sensus communis non ratione predicationis communis dicitur sicut genus;
sed sicut est communis radix & principium exteriorum sensuum, quæst.
78.art.1.ad 2
Sensus appetitus non sufficient ad monendum, quæst.78.art.1.ad 4
Sensus & imaginatio quomodo à domine immutari possunt, quæst.114.art.
4.ad 2
Sensus & imaginatio sunt exteriorum sensuum vel corporum similitudi-
nes appetitivæ, intellectus vero rei naturam, q.57.art.1.ad 2
Sensus exterio, si distinzione ex diversa obiecto immutatione sumitur, quæst.
73.art.3
Sensus spiritu, illi super literalem fundatur, qui tristram dividitur, q.1.art.10
Sensus tactus omnium sutorum est fundatum, q.76.art.5
Sensit & intelligere non sunt unum, sed plura subiecta, q.77.art.3
Sensit non competit angelis in corpore, affluit, q.51.art.3.ad 2
Sensit non est operatio formæ, sed substantia sicut intelligere, q.75.art.3
Sensit & appetitus proprietas nominantur, q.108.art.3.ad 5
Sensus dicitur ad perfectionem humanae naturæ pertinet, quæst.99.art.2
Sic cognoscere aliquid sicut est in cognoscendi dupliciter intelligi potest, ve-
propositio sit vera vel falsa, q.1.art.6.ad 1
Sideris inclinat sed non necessitatib[er] liberum arbitrium, q.82.art.1.ad 3
Significare voluntatis quomodo voluntates dicuntur, q.19.art.11.ad 2
Significare substantiam cum qualitate, significare supponit in causa vel
forma determinata, q.13.art.1.ad 3
Signorum diuinorum voluntatis sufficientia & differentia, quæst.19.art.12
Similitudo duplicitate comparatur ad imaginem, scilicet, ut praesumbula & ve-
subsequens, q.93.art.9
Similitudo & diversitas secundum formam secundum quatuor modos com-
muni, q.11.art.3
Similitudo est principium amoris & non verbis, quod est similitudo rei intel-
lectus: unde differentia virtus respicit, q.27.art.4.ad 2
Similitudo rei tripliciter est in sensu, si primo & per se: per se & non primo,
& per accidentem, q.17.art.2
Sinceritas est habitat naturalis principiorum operabilium, q.79.art.12
Singulare non diffinitus sed quod est dictione singularitatis, quæst.29.art.
1.ad 1
Singulare non repugnat intelligibili in quantum singulare: sed inquan-
tum est materialis, q.85.art.1.ad 3
Singulare non est impedimentum cognitionis singulatum, sed materia, que-
z.59.art.1.ad 2
Synonymi & non synonymi nominis, unde sumitur ratio & differentia, que-
z.13.art.4
Simplicia apud Deum perfectiora sunt, composita vero apud nos, quæst.
3.art.7.ad 2
Simplicia & prima per negationes significantur, quæst.33.art.4.ad 1
Simplicia non diffinitur, sed dicitur dicuntur, q.1.art.8.ad 3
Sol cœplabitur, unde habet veritatem isti propositio, q.86.art.4
Sol, luna, & haec modi quomodo possunt de pluribus predicti, q.13.art.9
Solutio rationis probacionis aternitatem mundi, q.46.art.1
Solutio rationis probacionis in mundum incipit, q.46.art.2
Solas patet ea Deus, quomodo potest sicut vera vel falsa illa propositio, que-
z.31.art.4
Somnia in dormientibus & apparitiones imaginari quomodo naturaliter
sunt, q.11.art.3
Somniorum diversitatis causa est vaporum diversus motus & syllogizandi
aliquando, q.84.art.8.ad 2
Species infusa & acquisita non diversificant scientiam, q.94.art.3.ad 1
Species intelligibilis quomodo reducuntur in primam causam, &c. quæst.
14.art.4.ad 1
Species intelligibilis ad intellectum tripliciter se habet, scilicet quando est in
potentia, aliando modo se habet inter potentiam & actum, ali-
quando secundum ultimam completionem actus, quæst.73.art.6.ad 3
Species intelligibilis & habitus scientie nec per se nec per accidentem corrupti
possunt, quæst.29.art.5
Species intelligibilis intellectus nostricetus est similitudo à quo abstrahitur,
quæst.14.art.11.ad 1
Species intelligibilis quomodo causatur in intellectu possibili, quæst.95.
art.1.ad 3
Species principaliter est de intentione naturæ & non individuum: sed incor-
ruptionib[er] etiam substantiarum individua sunt de principale intentione
naturæ, q.98.art.1
Species rerum quibus angelus intelligit menti eius sunt impressa à Deo per
infusum, q.56.art.2
Species & similitas generis prædicationem respicit, q.77.art.4.ad 1
Speciatio actus intelligentie est per formam intelligibilem, quæst.14.art.5.
ad 5
Speculari veritatem & eam cogitare differentia, q.24.art.1.ad 4

TEXTVS.

Spiratio non est proprietas neque relatio constituens personam, quæst.30.
art.2.ad 1
Spirituus sanctus in vi duarum dictiōnum commune est tribus personis: sed in
vīnūs fūptūm propriū est spirituus sanctus: & vnde dicitur spirituus sanctus,
q.62.art.1.ad 1
Spirituus sanctus naturaliter à patre & filio procedit, quamvis per modum vo-
luntatis procedat, q.41.art.2.ad 3
Spirituus sanctus nondicitur filius neque imago patris, licet naturam accipiat
a patre, sicut & filius, q.35.art.2
Spirituus sanctus quare non dicitur filius, cum sit eiusdem nature cum filio,
qua R.7.art.4
Spirituus sanctus quomodo mediata & immediate procedere dicitur à parte à
filio, q.36.art.1.ad 1
Spirituus sanctus quomodo procedit à patre & filio, vt tercia persona, & quo-
modo est virtus sexus, q.37.art.1.ad 3
Spirituus sanctus sua bonitatem aliam personam producere non potest sicut pa-
ter, q.8.art.2
Status animæ hominis dividitur secundum diversum modum esendi, &
secondum interpratationem & corruptionem, q.94.art.2
Subiectio id duplex, i. servit & econtra, q.92.art.1.ad 2
Subiectum idem ipsum prædicti spiritus formis etiam genitio est impossibili-
tate, q.8.art.4
Subiectum oppositionis habet rationem materia: prædicatum vero formæ,
q.73.art.12
Subiectum scientia est de quo est sermo & ad quod omnia ordinantur, quod
est idem principio, ut & totius scientia, q.1.art.7
Subiectum quomodo est causa propriæ actiua & suscepit, quæst.77.
art.6.ad 2
Substantia duplicitate dicitur: uno modo pro quidditate quam diffinitio si-
gnificat, alio modo pro supposito substantia in predicamento substantia,
quod quatuor omnibus nominari potest, i. suppositum, substantia,
substantia, & res naturæ, q.29.art.2
Substantia non solum significat hoc quod est per se esse, sed essentia cui com-
petit sic est, q.3.art.1.ad 1
Substantia non sufficit magis & minus, qualiter debet intelligi, q.93.art.
3.ad 3
Substantia particularis non qualiter est hypothesis & persona, sed quæ habet
naturali compunctionem in specie, q.73.art.4.ad 2
Substantia per se dividitur, accidentia vero per substantiam, quæst.29.
art.1
Substantia quæcumque habent potentiam ad non esse & quædam non,
quæst.9.art.2
Substantia separatarum cogitatio habetur per viam remotionis, quæst.
88.art.2.ad 2
Substantia immaterialis quanto magis distat a primo principio, tanto ma-
gis in eius diuinum lumen diuinitatis & diuinitatis, q.89.art.1
Substantia separata convenienter cum materialibus in genere logico, sed non
physico, q.87.art.2.ad 6
Substantia separata non sunt frustra, etiam si à nobis non intelligantur, vt
vult commentator, q.88.art.1.ad 4
Substantia & substantia reditudo ad hoc se reducitur principia: scilicet ad mate-
rialis & formalis, q.9.art.2.ad 3
Substantia & forma unita cum habet: adiectiva vero à substantia, quæst.39.
art.3
Substantia corporealiter generaliter per se vel per accidentem est impossibile, que-
z.73.art.6
Substantia & substantia generibus & speciebus non primo competit, quæst.28.
art.2.ad 4
Successus prioris & posterioris non semper dicit tempus continuum, que-
z.83.art.4.ad 1
Summum relationem tantum & non esse absolutam addit supra bonum, que-
z.6.art.2.ad 1
Superbia, inuidia, auaritia, & carnis oblationes quomodo sunt in demoni-
bus, q.65.art.2.& ad argumentum
Superbiæ & velle subiecti superiori vel inferiori differentia, quæst.63.art.
3.ad 2
Suppositum & natura in compositionis ex materia & forma realiter differunt
non autem in simplicitate, q.3.art.3
Supra coelum nihil est, ly supra designat locum imaginatum tantum, quæst.
45.art.1.ad 2
T
Actu qui melior est intellectu est acutior, q.76.art.8
Tactus est duplex, scilicet corporalis & virtutis, q.105.art.2.ad 1
Temporali per atermiudicium, & dispositum, in quorum cogita-
tionem per temporalia deuenimus, q.79.art.9
Temporis & atermiudicium differentia, respectu coram esse, & coram quæ ipsa
mensurantur, q.10.art.1
Tempus est numerus in numerato existens & non abstractus à re numerata,
quæst.10.art.6
Tempus inter quæ duo instantia datur medium, & inter quæ non datur, que-
z.61.art.6.ad 4
Tempus motus angelicæ, quomodo proportionatur tempori motus mobilis, &
quomodo non, q.33.art.11.ad 2
Tempus continui angelicæ, non est idem cum tempore mensurante
motum celi, quia motus celi à motu celo non dependet, quæst.51.
art.3
Tempus p[ro]pter præteritum & futurum, quomodo substantijs separatis
tributur, q.10.art.3.ad 3
Tempus quomodo est mensura motus & quietis, q.10.art.4.ad 3
Tempus secundum successiōnem conceptionis intelligibilium, est in in-
tellectu angelicæ, q.57.art.3.ad 8
Tentatio diabolus quod non fit tantum, duplex ratio, q.114.art.5
Tentare Deum peccatum est, & carnis & mundi tentationis differentia qualis
est, & Dei, & diaboli, q.214.art.2
Termini numerales tripliciter sumuntur, scilicet in genere, & transcen-
der, quæst.30.art.1
Terminus creationis est ens actu, & non intentionis, q.65.art.1
Terminus in milione corporis animalis necessario magis abundant exteriæ cle-
mentis, quia est elementum minus actuum, q.7.art.1.ad 2
Speculari veritatem & eam cogitare differentia, q.24.art.1.ad 4

PRIMAE PARTIS

Virtus fūs est mensura, & regula omnium humanorum actuum, quæst.109.
art.4.ad 3
Virtus aethera in generatione animalis, est la semina maris, & materia fūs
ministratur à mare, q.115.art.1.ad 4
Virtus actua feminis est impotens quædam derelicta ab anima generantis,
qua R.19.art.1
Virtus actua feminis non potest producere principium intellectum in ho-
mine, q.118.art.2
Virtus angelicæ non potest se extendere ad totum viuens: & ita est
hic quod non libet, q.12.art.1
Virtus aliquis rei, non perficere cognoscitur, nisi omnia ad quæ se exten-
dit, cognoscatur, q.14.art.5
Virtus conuersa quomodo se habet ad augmentum, statum, & decremen-
tum in animali, q.119.art.1.ad 4
Virtus generativa dignior est & per se superior augmentationi, & nutritiæ, que-
z.78.art.2
Virtus generativa est, quæ agit virtute animæ generantis, q.112.art.2
Virtus actua est in feminis, quæ in spiritu spumante, non est anima, neque anima pars quæ definit esse generata animaliæ, quæst.118.art.
1.ad 3 & 4
Virtus inferior non potest mouere nisi per imperium superioris, quæst.11.
art.3
Virtus intellectuæ est quædam ipsius diuini intellectus participata similitu-
do, quæst.12.art.2
Virtus motuæ est duplex, scilicet impetrans motum & exequens, qu.75.art.
3.ad 3
Virtus naturalis est qua ratio ordinatur in Deum, q.95.art.3
Virtus nutritiæ delitior generatrix, quæst.119.art.1
Virtus organica quæ separata sunt non potest cognoscere, q.12.art.3
Virtus primi motoris, si est virtus in magnitudine mouet in non tempo-
re, quæst.105.art.2.ad 3
Virtus quanto superior fuerit, tanto ad plura se extendet: & est magis virtus,
qua R.7.art.2
Virtus viuæ quomodo est superior vel inferior multiplicata, quæst.77.art.
2.ad 2
Virtutes aliæ & passiuæ rerum corporalium dampn per demones ad aliquos
efficiunt adhuc semina dicuntur, q.115.art.2.ad 2
Virtutes angelicæ vocantur ab excessu fortitudinis quem importat, quæst.108.
art.5.ad 1
Virtutes cognoscitorum & sensitivæ seipso non cognoscunt: sed per se subisti-
tentes sic, quæst.14.art.2.ad 1
Virtutes inferiores tam apprehensione quam appetitiva obedirent rationi, que-
z.81.art.1.ad 3
Velle esse foliaceum non est liber arbitrij, sed ad naturalem instinctum perti-
net, quæst.19.art.10
Velle & eligere non sunt actus diuersarum potentiarum, quæst.83.art.4
Velle rerum mutationes contraria successivæ fieri, non est voluntatem
mutari, quæst.19.art.7
Velle vel operari quodcumque sine boni intentione, vel ratione, est impossibile,
qua R.76.art.8
Venatio animalium sylvestris, est iusta naturalis, tribus rationibus, que-
z.96.art.1
Verba, participia, pronomina demonstrativa, & tempus quomodo Deo at-
tribuuntur, quæst.13.art.1.ad 3
Verbi diuini conceptio est naturalis: quia Deus seipsum naturaliter intelli-
git, quæst.41.art.2.ad 4
Verbum diuinum dicitur gentium, sed non verbum humanum, quæst.33.art.
2.ad 3
Verbum diuinum relationem importat ad creaturam, non ratione relationis:
sed ratione naturæ quam includit, quæst.34.art.3.ad 1
Verbum in nobis propriæ, tripliciter dicitur, q.93.art.1
Verbum interior est mensis conceptus, & dum mens se convertit ad actum
considerandum, quod haberet in habitu, dicitur sibi loqui, quæst.107.
art.1
Verbum non est, quod intellectu est non potest concipi: sicut quod implicat
contradiccionem, q.25.art.3
Verbum diuinum relationem importat ad creaturam, non ratione relationis:
sed ratione naturæ quam includit, quæst.34.art.3.ad 1
Verbum in nobis, quæ non dicitur filius, sicut verbum diuinum, quæst.
27.art.2.ad 2
Veritas diuinæ, essentialiter dicitur, non dicitur per respectum ad principium,
sed per resolutionem affirmativam in negativo, q.16.art.5.ad 2
Veritas enunciabilum, ab intellectu nostro exterrit non habet, sed à di-
uino, vt à causa externa, q.16.art.7.ad 3 & 4
Veritas est esse naturæ cui conuenit se mouere vel agere, quæst.18.art.2
Viue quandoque sumitur pro esse viuentis, quandoque vero pro vita ope-
razione, quæst.54.art.2.ad 2
Viuere effectuæ & facultatibus compositione sunt, & divisionem, que-
z.83.art.6
Veritas relati ad intellectum diuinum, per se ordinat habet, & ad nostrum per
accidentem, quæst.16.art.1
Veritatem cognoscit intellectus, dum conformitatem rei ad ipsum appre-
hendit, quod non facit sensus, q.16.art.2
Veritatem mutari contingit, vel ex parte intellectus, vel ex parte rei, quæst.
6.art.8
Verum cognitum duplex est principium, scilicet potentia naturalis & ha-
bitus superadditus, q.18.art.2.ad 2
Viuentis sunt quæ scipio mouent, & non ab alio mouentur, quæst.18.art.1
Viuentum diuersum modis generationis & vita differentia, quæst.92.
art.1
Viuentis est esse naturæ cui conuenit se mouere vel agere, quæst.18.art.2
Viuentis quandoque sumitur pro esse viuentis, quandoque vero pro vita ope-
razione, quæst.54.art.2.ad 2
Viuere effectuæ & facultatibus compositione sunt, & divisionem, que-
z.83.art.6
Veritas relati ad intellectum diuinum, per se ordinat habet, & ad nostrum per
accidentem, quæst.16.art.1
Veritatem cognoscit intellectus, dum conformitatem rei ad ipsum appre-
hendit, quod non facit sensus, q.16.art.2
Veritatem mutari contingit, vel ex parte intellectus, vel ex parte rei, quæst.
6.art.8
Verum cognitum ordinatur ad opus, sub ratione boni, q.79.art.11.ad 2
Verum & fallax sunt in intellectu, & bonum & malum in rebus, quæst.18.art.3
Veritas enunciabilum, ab intellectu nostro exterrit non habet, sed à di-
uino, vt à causa externa, q.16.art.7.ad 3 & 4
Veritas est esse naturæ cui conuenit se mouere vel agere, quæst.18.art.2
Viuentis quandoque sumitur pro esse viuentis, quandoque vero pro vita ope-
razione, quæst.54.art.2.ad 2
Viuere effectuæ & facultatibus compositione sunt, & divisionem, que-
z.83.art.6
Veritas relati ad intellectum diuinum, per se ordinat habet, & ad nostrum per
accidentem, quæst.16.art.1
Veritatem cognoscit intellectus, dum conformitatem rei ad ipsum appre-
hendit, quod non facit sensus, q.16.art.2
Veritas enunciabilum non est, & sic in angelis dicitur esse inquantum
sunt in ipso Deo mouent, & sumunt inquantum conservant diuinam
virtutem, q.18.art.4.ad 1
Voluntaria actionis est ipsi superiorum corporum effectum potest impedi-
re, q.115.art.6
Voluntarium dicitur, quod est secundum voluntatis inclinationem, vio-
lentum vero, quod est contra natura inclinationem, q.92.art.1
Voluntarium est, quod quis vult in particulari: quod ramen in viuenter
confiderat voluntarium non est, & sic in angelis dicitur esse inquantum
non dolent de positi coram qui percussi eisdicuntur, quæst.112.art.7
Voluntas est mouere a Deo, actio illa est voluntaria & non violenta, que-
z.83.art.1.ad 3
Voluntas hominis naturaliter tendit ad beatitudinem, quæst.41.art.2.
ad 3
Voluntas in Deo duplicitate distinguuntur, scilicet beneplaciti & metaphorici
dicitur, q.19.art.11
Voluntas, memoria & intelligentia, non sunt potentia distincta, quæst.93.
art.7.ad 3
Voluntas non ex necessitate sequitur inclinationem appetitus inferioris sen-
suum, quæst.115.art.4
Voluntas quandoque dupliciter moueri potest, scilicet ab intrinseco & ab
extirno, quæst.111.art.2
Voluntas quandoque non necessariâ Deo adharet, neque his sine quibus bea-
titudo esse non potest, & quando necessariâ adharet, q.83.art.2
Voluntas

INDEX

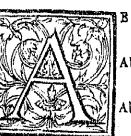
T E X T V S.

Vnuerale, quod sit vblque & semper, quod etiam Deo conuenit, duplicitate exponitur, q.16.art.7.ad 2
Vnuerale quomodo est principium intelligendi, & non essendi, vt Plato dixit, qu.8.art.3.ad 4
Vnuerale quomodo est prius & posterius re vel intentione, qu.5.art.3.ad 1
Vnuerale est diversitas graduum essendi rerum, qua est principale bonum in rebus existens, qu.19.art.4
Vnuerale extensio & diffusio est perfectus creatura intellectuali, sed non collectio & intensio, qu.9.art.1.ad 3
Vnuerale non est perfectum si tantum unus gradus bonitatis inueniretur in rebus, qu.47.art.2
Vnuerale aut aquiuoce aliqua praedicari, ratio fundamentalis, qu.13.art.5
Vnuerum pradicabile prius est & aquiuoci, & agens aquiuocum prius est causa vniuersi, qu.13.art.5.ad 1
Vnum & multa quomodo per unam speciem simul cognoscimus, qu.12.art.10.ad 1
Vnum & multitudine, quia transdecentia sunt, dicuntur in diuinis, qu.12.art.3.ad 2 & 2
Vnitas ordinis seruum vniuersi mundi demonstrat, qu.47.art.3
Vnitas primi principij ex eius simplicitate & mundi vniuersi & eius infinita perfectione probatur, qu.11.art.3
Vnitas rei composta ex materia & forma est per formam qua per seipsum vniuersitatem vniuersus est, qu.76.art.7
Vnitas scientia ex vniuersitate formalis rationis obiectu procedit, qu.11.art.3
Vnuerale directe, singulariter indicante & per reflexionem intelligitur, qu.26.art.1
Vnuerale est duplex, scilicet anterem & postrem: cui accedit abstrahi, qu.55.art.3.ad 1
Vnuerale & particulae genus vel species non sunt in diuinis, qu.30.art.4.ad 3
Vnuerale includit duo, scilicet naturam & intentionem sive abstractionem, qu.55.art.3.ad 2
Vnuerale in diuinis non reperitur, licet relatio de relationibus & persona de tribus personis pradicetur, q.42.art.4.ad 3
Vnuerale & particulae genus & species non sunt in diuinis, q.3.art.3
Vnuerale pradicatur ut totum, & non ut pars de suis partibus, qu.85.art.3.ad 3

Indicis Textus prima partis. S. Tho. Finis.

INDEX

INDEX SINGVLARIVM LOCORVM QVAE IN COMMENTARIIS PRIMAE PARTIS SANCTI THOMAE HABENTVR.

E S T R A C T I O N E M Iuxta rationem, abstractis proprietatibus non personali, sed sola essentia remanente, pag.191.co.2.lin.78
Abstractiomen iuxta formalem, abstractis proprietatibus non personalibus personae remanentes, pag. ead. co.2.lin.87
Abstractiomen iuxta formalem, abstractis proprietatibus personalibus hypothese non remanentes, pag.ea. col.2.lin.93
Abstractio specierum a sensibilibus, an sensibus mediantibus, ab anima separata fieri, pag.407.co.2.lin.34
Abstractum & concretum secundum intellectum in quo differant, & similiter abstractum secundum rem & compositum secundum rem, pag. 21.co.2.lin.30
Abstractum quo pacto significat ut quo, & non per modum subsistentis, pag. 63.co.2.lin.76
Abstracta spiratio, & filio, quomodo formaliter a spiritu sancto distinguatur, pag.191.co.2.lin.92
Accidens per accidentem, accidentes per se naturaliter presupponit, pag. 22.co.1.lin.1
Accidens determinata quam formam sequuntur, pag.34.co.2.lin.21
Accidens in substantia immaterialibus nullum existit, pag. 246. col. 2. lin.35
Accidens secundum sanctum Thomam cum virtute substantiae agere dicatur, constructio intrinsecus esse dictur, id est ipsa virtus substantiae, pag. 340.co.2.lin.90
Actio transiens (puta mouere) ut distinguatur contra effectum, an dicat solum motum ab hoc aut aliud aliud, pag.197.col.1.li.70
Actionem secundum immaterialiter quomodo quodam processio ad intra exercitatur, pag.83.co.2.lin.48
Actio ipsa immaterialiter fit productio actus, quod secundum precede- dictur, pag.ead.lin.81
Actio Dei an sit actio ab aeterno formaliter, vel materialiter, pag. 219.col.2. li. 21
Actio angelorum, neque actio aliculus creature est eius esse, pag. 249.col.2. li. 55
Actus notionales personis sunt attribuendi, pag.194.co.1.li.1
Actum quidam est ad quatuor potentias: ut intelligere respectu intellectus, & videre respectu visus, quidam vero inadiquatus, ut tale intelligere, puta intelligere bouem, & tale videre, puta album, pag.251.co.1.li.79
Actum quidam est per se primo actus, & secundari potencia, quidam au- tem excoenatus, & similiiter potentiarum quidam est per se primo actus, & secundari potencia, quidam autem excoenatus, pag.ead.li.91
Actus quilibet voluntarius damonianus malus existat, pag.297.col.1.li.93
Actum inter purum & potentiam puram mediant entia habentia aliquid actus & potentias, pag.346.co.1.li.1
Actum & potentiarum distinctionis radix diversitas obiectu existit, pag.341. co.2.li.8
Actum esse in genere intelligibili aliud est, & aliud esse actum respectu intelligibilium materialium, cum primum importet esse actum absoluere, & similiiter secundum autem compositionem.
Actu naturae bona dationes abundantur, pag.297.col.1.li.93
Adam in situ innocentia animalibus dominabatur.
Adiectionis de tribus personis in numero plurali pradicantur, pag. 184. col. 3.ii.19
Affectionis ad spiritualia an aliud peccatum quam superbia esse possit, pag.286. col. 2.li.86
Affectionis ad spiritualia an malus sit: quia declinat a regula superioris, pag. ea. li.87
Affirmatio sit est causa affirmationis, ita negatio est causa negationis, pag. 6.co.1.li.60
Agens proximum quid sit, & multa de agente proximo & immediato, pag. 38.co.2.li.2
Agens immediatum & patiens, quod simile coniungi, vel oporteat esse, quae ratio sit, pag.39.co.2.li.48
Agendum causarum impedimenta quomodo intelligenda sunt, pag.115.col.2. li.25
Agentia imperfecta quae agent & patiuntur sunt duplia, pag.212.col.1. li.20
Agentes omnes an finitem vel infinitum facere intendat, pag.154.csp.1.li.77
Agentes corripibilia quomodo comparentur, pag.211.col.1.li.52
Agens Omne an sibi simile agat, pag.114.col.1.li.52
Agere per necessitatem naturae duplicitate intelligi potest, pag. 113.col.2. li.5
Alimentum duplicitate sumitur: uno modo ut in substantiam nutriti conseruitur, pag.491.col.2.li.29
Alimentum superfluum quod dicatur, & quod necessarium, pag.111.li.19
Alimentum duplicitate dicatur, uno modo ut est in communis potentiis, alio modo ut ad ipsa membra determinatum est, pag.ead.col.1.li.77
Aliqua quanto sunt perfectiora an alia excedant magnitudine, vel multitudi- ne, pag.232.co.1.li.47

Aliquid dicitur ab aliquo duplicitate contingit, pag.32.col.2.li.50
Aliquid est, vel fieri voluntate contingit duplicitate, & concomitantem vel cauifaliter, seu principiante, pag.194.co.1.li.33
Aliquid convenire alicui per se, non per accidentem, duplicitate contingit, uno modo physis, alio modo duplicitate, pag.214.co.1.li.45
Aliud est a conligerente cuenire, & aliud est a necessario cuenire: & aliud est inutiliter, seu inutiliter cuenire, pag.127.co.1.li.93
Aliud est dicere Sortes patet a causa per se causa Platoni filii, & Plato per se causa Ciceronis, & aliud est dicere: Sortes & Plato sunt per se causa Ciceronis, pag.221.co.1.li.7
Alterans primum vniuersaliter est omnino inalterabile, & primum mouens localiter immobile, & prima causa omnino incauata, pagin. 22.co.1. lin. 4
Amatur quo pacto in amante est, pag.146.co.2.lin.20
Amor est in Deo, pag.120.co.1.li.17
Amor quomodo bonum in communione recipiat, pag.120.co.1.li.51
Amor cum primus actus voluntatis sit quomodo non potius eligere, nisi praemuniri, pag.170.co.2.li.11
Amoris de ratione an sit procedere verbo in quantum verbum, an solum in quantum verbum res intelligenda est, pag.147.co.1.li.27
Amor est ab amante & amabiliter & conceptu, pag.176.co.1.li.81
Amor conscientia & personaliter sumi potest, pag.179.co.2.li.1
Amoris formaliter est nomen proprium spiritus sancti, pag.ead.li.2
Amoris naturaliter duplicitate capitur, uno modo pro inclinatione naturali- citatis in aliquid, alio modo pro actu elicito potentia appetitus, pag. 275.co.1.li.25
Amornaturalis est in angelis, pag.ead.li.35
Analogatum primum an ponit debeat in rationibus aliorum analogorum, pag. 70.co.2.li.84
Analogum prius dicunt deo: quod ponitur in aliorum distinctione, quām dealitur, pag.ead.li.71
Analognum quo pacto in uno tantum secundum propriam rationem salutetur, pag.102.co.1.li.74
Angeli operationes an uno mensurenur, pag.47.co.1.li.13
Angeli operationes an tempore mensurenur, pag.ead.li.71
Angeli est duplicitate distinguuntur ab aliis, s. & ut coexistens differentijs temporis realis, vel imaginarij, pag.48.co.2.li.50
Angeli sunt in maxima multitudine omnium materialium numerum exceden- tes, pag.231.co.2.li.11
Angelorum multitudine an intelligatur materialis, s. secundum speciem, & secundum numerum, an multitudine specifica materialium tantum: an multi- tudo primarum partium materialium vniuersi, pag.232.co.1.li.58
Angeli secundum numerum suam incorruptibilis non existunt, pag. 233.co.2. lin. 40
Angeli non habent corpora sibi naturaliter vniuersi, pag.234.co.2.li.62
Angeli nunquam in genere esse dicuntur, pag.235.co.1.li.1
Angeli interdum corpora assumunt, pag.236.co.1.li.13
Angeli per corpora assumpta quodam vita opera operari possunt, quantum ad id, in quo cum corporibus vitalibus communicant, non autem quantum ad id, quod vicinum proprium existit, pag.ead.li.66
Angeli nullum vitam opus absolue loquendo in corporibus assumptis exer- cent, pag.ead.col.1.li.70
Angelus in loco est equiuocem tamen corporis respectu, pagin. 237.co.1. lin. 74
Angeli quomodo per contractum virtuslem in loco esse dicuntur, pag.ead. lin. 86
Angeli secundum Scot. & sanct. doct. quo pacto in loco esse dicuntur, pag. 238.co.2.li.50
Angeli ratio estendi in loco secundum doctorem quoniam sit, pagin. ead. lin. 60
Angeli non est vbique, sed in uno particulari loco, pag. 239.co.2.li.83
Angeli non possunt in loco indubitate quantumcumque parvo, aut quantumcum magno esse, pag.241.co.1.li.50
Angeli plures simul in uno loco esse non possunt, pag.ead.vol.2.li.56
Agentum causarum impedimenta quomodo intelligenda sunt, pag.115.col.2. li.25
Agentia imperfecta quae agent & patiuntur sunt duplia, pag.212.col.1. li.20
Agents omnes an finitem vel infinitum facere intendat, pag.154.csp.1.li.77
Agents corripibilia quomodo comparentur, pag.211.col.1.li.52
Agents Omne an sibi simile agat, pag.114.col.1.li.52
Agere per necessitatem naturae duplicitate intelligi potest, pag. 113.col.2. li.5
Alimentum duplicitate sumitur: uno modo ut in substantiam nutriti conseruitur, pag.491.col.2.li.29
Alimentum superfluum quod dicatur, & quod necessarium, pag.111.li.19
Alimentum duplicitate dicatur, uno modo ut est in communis potentiis, alio modo ut ad ipsa membra determinatum est, pag.ead.col.1.li.77
Aliqua quanto sunt perfectiora an alia excedant magnitudine, vel multitudi- ne, pag.232.co.1.li.47

Angeli

INDEX ALPHABETICVS.

Angeli in secundum proprias rationes omnia cognoscant, pag. ead. lin. 54
Angeli quanto sunt superiores tanto per species vniuersitatis intelligent, pag. 256. col. 1. lin. 27
Angeli super suam substantiam seipsum intelligit, pag. 258. col. 1. lin. 36
Angeli quilibet alios cognoscit per indicatas omnium rerum rationes in eo, pag. 259. col. 1. lin. 37
Angeli per sua natura aliquam cognitionem deo habere possunt, pag. 260. col. 2. lin. 1
Angeli res naturales cognoscunt per species intelligibiles in eis existentes, pag. 261. col. 1. lin. 4
Angeli orum esse intelligible ait sit esse substantiale, vel intentionale, pag. 262. col. 1. lin. 1
Angeli singularia cognoscunt, pag. 262. col. 1. lin. 84
Angeli per species a Deo infusa singularia cognoscunt, pag. 262. colum. 2. lin. 74
Angeli singularia cognoscunt per species a rebus acceptas, aut per influxus, pag. 263. col. 1. lin. 12
Angeli duplex est cognitio: vna scilicet naturalis, & haec est per ipsorum essentias, & per species innatas: alia supernaturalis & beatifica, & haec dicitur cognitio, quam in verbo Dei habent, pag. 266. col. 1. lin. 78
Angeli cognitione naturali gratia mysteria non cognoscunt, pagin. ead. lin. 28
Angeli intellectus secundum Scotum vt obiecto mouetur ita gratia mysterii in actu positis, pag. ead. lin. 97
Angeli in verbo mysteria cognoscunt, non omnia: neque qualiter, neque simili, pag. ead. col. 1. lin. 5
Angeli cognitione beatifica in gratia mysteria cognoscere possunt, pag. 266. col. 2. lin. 31
Angeli non sunt in potentia essentiali secundum naturalem cognitionem, pag. 267. col. 1. lin. 23
Angeli in taliter secundum cognitionem perturbationem, pag. ead. lin. 23
Angeli corum quo naturaliter cognoscunt, non omnia actu considerant, sed secundum cogitationem in verbo semper actu considerant, pag. 267. col. 1. lin. 48
Angeli in verbo omnia simul cognoscunt, pag. ead. lin. 60
Angeli possunt naturali cognitione omnia simul cognoscere qua per unam speciem representantur, pag. ead. lin. 63
Angeli secundum meum fons doctoris: an per tres species simul intelligent, scilicet per essentiam diuinam per eternam propriam & per aliquam speciem innatam, & an singulare quo cognoscit, & ponit differentiationem inter cognita, per diuersas species simul cognoscit, pagin. 267. colum. 2. lin. 14
Angeli non possunt simul cognoscere naturaliter ea, qua per diuersas species innatas eis representantur, pag. ead. col. 1. lin. 64
Angeli in rebus substantiis spiritualem suum locum tenent, quem corpora coelestia inter substantias corporales, &c. pag. 268. colum. 1. lin. 15
Angeli negant omnem discursum, an de mente Scoti probabile sit, pag. ead. col. 1. lin. 85
Angeli est dilectio duplex, naturalis scilicet, & celestia, pagin. 276. col. 1. lin. 16
Angeli seipsum diligit dilectione naturali & celestia, pagin. 277. colum. 1. lin. 73
Angeli vnu diligit aliud dilectione naturali quod ad aliquid, & quod ad aliquid non, pag. ead. col. 1. lin. 63
Angeli naturali dilectione diligit plus Deum quam se, pagin. 278. colum. 1. lin. 16
Angeli est creatus a Deo, pag. 279. col. 1. lin. 66
Angeli in celo aurore seu iuxta creatum, pag. 280. colum. 1. lin. 38
Angeli sunt creatus beatus naturali beatitudine, pag. ead. lin. 78
Angeli non sunt creatus beatus beatitudine supernaturali, pag. 281. colum. 2. lin. 1
Angeli in Deum conueni non potest, nisi auxilio gratia adiutus fuerit, pag. ead. lin. 30
Angeli statim post primam charitatem actum quo beatitudinem meruit, beatus fuit, pag. 282. col. 2. lin. 38
Angeli conficiunt fumum gloriam, secundum naturalium quantitatem, pag. 283. col. 2. lin. 43
Angeli beatus peccare non potest, pag. 284. col. 1. lin. 21
Angeli beatus in beatitudine proficit non potest, pag. ead. lin. 76
Angeli peccati appetendo esse vel Dens, pag. 285. col. 1. lin. 69
Angeli an ex parte dei electa peccauerit & appetierit non solum male, sed malum, propria virtute beatitudinem appetiendo, & nunquid in hoc docto ratus ibi contraria videtur, pag. 289. col. 1. lin. 76
Angeli non peccauit in primo instanti fuisse, pag. 290. col. 1. lin. 67
Angeli voluntarie peccasse in primo instanti vel eis Manichaeum sapient, pag. ead. col. 1. lin. 30
Angeli an in primo instanti meriti potuerit, & ex consequenti peccasse, pag. 290. col. 2. lin. 59
Angeli est simpliciter magis ad imaginem Dei, homo autem est magis secundum quid, pag. 291. col. 1. lin. 1
Angeli secundum instantem cum fuerit libertatis & meriti, ita quod liberum omnibus fuit immediate post creationis instanti mereti & demeriti, an omnes angeli erant viratores, pag. 291. col. 2. lin. 5
Angeli vnu actus an sit primus naturalis & meritorius, pagin. 292. colum. 1. lin. 50
Angeli in primo instanti vere & proprie vitam, eternam meruerint, pag. 292. col. 2. lin. 19
Angeli omnes si in primo instanti vere meruerint per actum dilectionis Dei vt supernaturali beatitudinis obiectum est, ergo in secundo instanti non tenebant ad actualiter dirigendum actu suum in charitatem obiectum, pag. ead. lin. 93
Angeli plures remanerunt quam occiderunt, pag. 294. col. 1. lin. 7
Angeli apprehensione, qua peccauit an sit immobillis, pagin. 297. colum. 1. lin. 73

COMMENTARIORVM PRIMAE PARTIS

Angeli malis duplex locus poca nata conuenit: infernus, scilicet simpliciter, & aer caliginosus vsque ad diem iudicii, pag. 298. col. 2. lin. 14
Angelorum locutio an prior illuminatione fit, vel econtra, pag. 449. col. 1. lin. 2
Angelus vnu alius illuminat, pag. ead. lin. 32
Angelus vnu alterius voluntatem mouere non potest, pag. 450. colum. 1. lin. 2
Angeli inferiores nunquam superiores illuminant, sed econtra, pag. 451. col. 1. lin. 7
Angeli superiores inferiores illuminant de omnibus qua nouerunt, pag. ead. lin. 86
Angeli est aliquis locutio, pag. ead. col. 2. lin. 39
Angeli omnes, in modo omnes creature rationales, sunt vnu hierarchia ex parte principis, pag. 454. col. 1. lin. 52
Angeli nec cum hominibus nec inter se vnu hierarchia, sed tres inter se hierarchias constituant ex parte multitudinis ordinata, pagin. eadem. lin. pen.
Angeli multi sunt in vnu ordine nobis nota, pag. 456. col. 1. lin. 13
Angeli quilibet habet proprium ordinem nobis incognitum, pagin. ead. lin. 24
Angeli boni pater latifundus malis & eos regunt, pag. 456. colum. 1. lin. 73
Angeli virtute propria misericordia facere non possunt, pagin. 462. colum. 1. lin. 95
Angelus tam bonus quam malus naturali sua virtute imaginationem mutare potest, pag. 464. col. 1. lin. 78
Angeli aliqui a Deo in ministerium mittuntur, pag. 465. col. 1. lin. 8
Angeli in inferos tantum de lege communi mittuntur, superiores autem ex diuina dispensatione, pag. 466. col. 1. lin. 44
Angeli omnes secundum non mittuntur, pag. 467. col. 2. lin. 26
Angeli de custoditiorum malis non dolet, pag. 470. col. 1. lin. 55
Angeli inter potest esse pagina non discordia voluntum, sed contraireitate meritorum & orum pro quibus pugnare dicuntur, pag. ead. col. 2. lin. 10
Angels & anima sunt diversarum specierum, & naturaliter in aequalibus. pag. 324. col. 2. lin. 14
Anima Christi omnia simul in verbo, vel successio ad quocunque se voluerit conuertere, pag. 462. col. 1. lin. 82
Anima nostra duas virtutes ad intelligentiam concurrentes habet, vnam aquam vocatam intellectus agens, & aliam passum vocatam intellectus passibilis, pag. 473. col. 1. lin. 83
Anima non est corpus, sed corporis actus, pag. 318. col. 1. lin. 84
Anima humana est principium incorporeum & substantiens, pag. 319. col. 1. lin. 93
Anima non quodammodo est naturaliter nesciunt, pagin. 498. colum. 1. lin. 45
Anima separata cum incorporeo, & substantiens, pag. 499. col. 1. lin. 21
Anima non est substantia Dei, pag. 499. col. 2. lin. 43
Anima rationalis sola inter sensibilium formas per creationem fit, pag. ead. lin. 68
Anima immediata a Deo fit, pag. 499. col. 2. lin. 44
Anima simul cum corpore producitur, pag. ead. lin. 83
Anima sua virtutem materialiter immutare non potest: nisi aliquo corpore medietate, pag. 494. col. 1. lin. 18
Anima separata sua naturaliter aliquod corpus mouere non potest, pag. ead. lin. 79
Anima separata ab anima generante principaliter caufatur, & a semine instrumentaliter, pag. 488. col. 1. lin. 88
Anima intellectus cum semini traduci hereticum est, pag. 486. colum. 2. lin. 73
Anima non sunt creatae ante corpora, sed simul creaturam cum corporibus infunduntur, pag. 488. col. 2. lin. 81
Anima humana vnu salter sumpta in communione, an vnam numero materialiter habeat, pag. 490. col. 1. lin. 37
Anima operari per se quantum modis dici potest, pag. ead. lin. 65
Anima tritorum non sunt substanties, pag. 321. col. 2. lin. 12
Anima intellectus non est composta ex materia & forma, pag. 322. col. 1. lin. 95. & vlt.
Anima humana est incorporeabilis, pag. 323. col. 1. lin. 7
Anima humana est per se habeat, pag. ead. lin. 52
Anima non nulla contraria est in se, pag. ead. col. 1. lin. 87
Anima immortalis an ex naturali desiderio certificari possit, pag. ead. col. 2. lin. 66
Anima intellectus non est secundum effectionem est corporis actus: sed secundum potentiam non, quia in quantum potest intelligere corpus non perficit, pag. 327. col. 1. lin. 84
Anima intellectus esse an sit ipsum esse compositi, pagin. ead. colum. 2. lin. 78
Anima intellectus esse an aliis formis conueniat, pag. ead. lin. 80
Anima intellectus quare non corruptur, pag. 323. colum. 1. lin. 1
Anima aliis ad intellectus quare corruptur, pag. ead. lin. 13
Anima tres secundum Plato, quo pacto elementa & loco diffinguntur, pag. 321. col. 2. lin. 61
Anima cadem in homine est nutritiva, sensitiva, & intellectiva, pagin. ead. lin. 79
Anima omnes secundum sanctum doctorem quo pasto vnu sunt in homine, & in ratio Scoti contra ipsum valent, pag. 333. col. 1. lin. 44
Anima intellectus quoniam in homine pro vegetativa & sensitiva sufficiat, an etiam sufficiat pro forma mixtionis & corporis, pagin. eadem. col. 2. lin. 81
Anima & vnu salter omnia forma substantialis in materia recipitur nullo modo accidente, pag. 336. col. 1. lin. 47
Anima aliquo corpore mediante variis non potest, pagin. 337. colum. 1. lin. 2
Anima est tota in toto, & tota in qualibet parte, pag. 337. colum. 1. lin. 70
Animam praeceps intellegitiam an ponatur aliqua altera forma in materia inertientia, & anima sensitiva animalium, perfectorum, pagin. 338. col. 1. lin. 65
Animam substantiam impossibile est suam potentiam esse, pagin. 339. col. 1. lin. 50
Animam si est immediatum principium sua operationis, an semper habens animam actu opera vita habeat, cum anima secundum effectum sit actus sicut semper est vnu, & an ratione Scoti contra ipsum procedant, pag. ead. col. 2. lin. 29
Animam in potentia est ordo, pag. 339. col. 1. lin. 36
Animam sola potens intelligere quomodo dicatur, pag. ead. col. 2. lin. 34
Animam sunt tres, pag. 346. col. 1. lin. 5
Animam in separata cum illa memoria quo ad vranque conditionem, & conservationem obiecti & præteritionem tam actus quam obiecti sensibilis: an in parte intellectu sit memoria complete, pag. 356. col. 2. lin. 14

Animam

Beatitudine Dei essentiam, pag. 33. col. 2. lin. 78
Beatus non possunt formare verbum deo clare vlo sic, quamvis possint formare verbum de his, qui in Deo videantur, pag. 34. col. 2. lin. 30

Causatur

INDEX ALPHABETICVS.

Causatum omne an compositum sit, pag. 22. col. 1. lin. 4.
Soleti corpori non est coniuncta aliqua anima vt forma: sed vt motor, pa-
313. col. 1. lin. 23.
Solum emperium, & cœlum sydereum ex quibus composita sint, pag. 309.
col. 2. lin. 17
Solem nomen in tres significaciones distinguitur, scilicet propriæ, participati-
ue, & metaphysicæ, pag. 309. col. 2. lin. 68
Cœlum an stimationum, pag. 313. col. 1. lin. 68
Cogitabile omnem excedere dupliciter dicitur, pag. 13. colum. 1. lin. 29
Cogitabile omnem excedens an fit, pag. 13. colum. 1. lin. 79
Cognitio dupliciter cognoscit potest, scilicet in suo effectu, vel in scispsa, pa-
265. col. 1. lin. 24
Cognitione cordis alterius in suo effectu ab angelo cognosci potest, pag. cad.
lin. 30
Cognitiones cordium in scispsa, seu quod idem est, vt sunt in voluntate fo-
li Deo sunt naturaliter cognitæ, pag. cad. lin. 42
Cognitionia quomodo omnia sensibilia in particulari cognoscunt, & ramen ipsa
est q. ioddam sensibile, pag. 320. col. 1. lin. 56
Cognitione duo concurrent, scilicet receptio & iudicium, pag. 61. colum.
1. lin. 90
Cognitione propria de aliquo dupliciter intelligi potest, primo ut distinguuntur
contra communem ex parte actus cognoscendi, secundo ex parte rei co-
gnitae, pag. 83. col. 2. lin. 74
Cognitione attingens aliquid secundum predicationem communia tantum potest
dicti ut pœdia in potentia confusa in communis vniuersalitatis, & eti dupli-
citer, & alia multa de cognitione Dei, quo pacto scipium cognoscit, pag.
ead. lin. 90
Cognitione tenitus, putavimus, aut etiam simpliciter intelligendus, an quia confor-
mis rei, idea vera dicopite, pag. 99. col. 1. lin. 79
Cognitione matutina & vespertina glorum quæ dicatur, pag. 271. colum. 2.
lin. 11
Cognitione matutina & vespertina quæ denotare posset, pagin. cad. lin. 50
Cognitione vespertina habere creaturam pro termino & medio essentialiter
differt a cognitione matutina, pag. cad. lin. 56
Cognitione vespertina habere creaturam pro termino tantum est eadem realiter
cum cognitione matutina differens, tolum lecundum terminos seu cogi-
ta, pag. cad. lin. 91
Cognitione matutina & vespertina penes quid differant, pagi. 272. colum. 1.
lin. 8
Cognitione duplex, scilicet naturalis & grauita, & hoc duplex, scilicet specula-
tiva & effectiva, pag. 274. col. 1. lin. 23
Cognitione naturalis nec est ablativa, nec diminuta, pag. cad. lin. 28
Cognitione grauita speculativa est totaliter non ablativa, sed diminutiva, pag.
cad. lin. 35
Cognitione naturalis angelii est immobilitas, pag. 296. col. 1. lin. 66
Cognitione supernaturales per modum naturalis est, etiam consequenter im-
mobilitas, pag. cad. lin. 67
Cognitione intellectus a sensibili fit, non sicut per perfecta & totali causa, sed
magis facta a materia causa, pag. 381. col. 1. lin. 1
Cognitione singulium est quo ad nos prior vniuersalium cognitione, pag.
386. col. 2. lin. 71
Cognitione quo pacto in cognoscente sit, an sancti doct. super hoc consequen-
tia valeat, pag. 56. col. 1. lin. 50
Cognitione est principium specificatum cognitionis, pag. 79. colum. 2.
lin. 12
Cognitione est in cognoscente immaterialiter, pag. 56. colum. 2. lin. 17
Cognoscere cuius species sit, & cuius etiam est intelligere, pag. 105. colum.
2. lin. 79
Cognoscere simile, & vna operatione cognoscere, an & quomodo distin-
guantur, pag. 107. col. 1. lin. 93
Cognoscere quomodo potest ex natura suo habere actu aliquam ex natura
cognoscibilium ab ipso, quando natura ipsa est habens attingit cum
alijs, &c. pag. 329. col. 2. lin. 5
Cognoscitum aliquorum dupliciter invenitur, in potentia essentiali, &
in potentia accidentiali, & alia multa ad hoc, pag. 319. col. 2. lin. 30
Compositio formalis & accidentialis in quo conueniant & diffractent, pag.
128. col. 1. lin. 72
Commune dupliciter dicitur, per modum, scilicet actus, & per modum po-
tentia, & sic tria communitas, pag. 23. colum. 2. lin. 50
Communicabilitas duplex ponitur, proprie scilicet & metaphorica, pag. 75.
col. 1. lin. 21
Concepitur in pluribus duo clauduntur, scilicet assimilatio ad obiectum,
& corampluritas, pag. 68. col. 2. lin. 10
Conditionis illa quomodo valeat, si anima sensitivæ operatio sine organo ef-
fer, hinc animalest hic homo, pag. 321. colum. 2. lin. penul.
Consequientia ista si valent, nulla veritas est, ergo verum est nullum verita-
tem esse, pag. 34. col. 2. lin. 15
Consequientia bona est à propositione vera de ineffe ad suam modalem de
vero, pag. cad. lin. 50
Consequientia illa laudis doct. an valeat & sit efficax, perfectio conuenit
fili Deo per modum essentialiam, ergo est perfectum: ergo est bonum, &c.
pag. 31. col. 2. lin. 35
Consequientia illa fundit doct. an & quomodo valeat, etiam finitur per ma-
teriam: ergo fortia que non est haec effe in materia eti finita, pag. 33. col.
1. lin. 87
Consequientia sancti doc. qua procedit à rerum conditionibus ad nominum
conditiones, an & quomodo valeat, pag. 69. colum. 2. lin. 38
Consequientia illa quomodo valeat: A est causa entium inquantum entia,
ergo est causa omnis eius quod pertinet ad esse eorum, pag. 20. colum.
1. lin. 32
Consequientia illa sancti doct. quomodo valeat: Deus agit secundum in-
tellectum & voluntatem: ergo vniuersum quod est eius affectus perfecte &
sensibilium intellectu[m] habet, pag. 20. col. 1. lin. 3
Consequientia sancti doct. ab aliis opera quae est intelligere, ad ta-
lem intellectum quomodo valeat, pag. 33. colum. 1. lin. 53
Consequientia sancti doctoris an inferatur, cum ex hoc ponit aliquam
creationem intellectualem, infert omnino incorpoream, pag. 230. colum.
1. lin. 20

Consequentia sancti doctor. quomodo valeat: quodam dicit, quod

INDEX ALPHABETICVS.

Corpus est actuum secundum suam substantiam, dupliciter intelligi potest, uno modo, si est sicutium aliquid cuius laus propria actionis, alio modo, ut corpus non sit per seipsum sicutiu[m] aliquid actionis, sed fit radix, & principium, pag. 22.cad.lin.22
Corpora celestia aliquid agere dupliciter contingit, scilicet causaliter, & occasionaliter, pag. 46.col.1.lin.90
Corpora celestia non sunt humanorum actuum causa, pag. 477. collum. 1. lin.18
Corpora celestia non imponunt subditis humanis operationi acceleratatem, pag.ead.col.2.lin.36
Corporalia, immo omnia à Deo sunt, pag.298.col.2.lin.77
Corporalia omnia per angelos reguntur, pag.461.col.2.lin.8
Corporum & incorporeum quid dicatur, pag.229.col.2.lin.4
Creatio est ex nihilo, pag.212.col.1.lin.15
Creatio pro creatione passiva sumitur, pag.214.col.1.lin.2
Creatio ponit in creatione relationem tantum, pag.ead.lin.5
Creationis relatio est accidentis, & non est relatio transcendens, & multa de ista materia, pag.214.col.1.lin.37
Creatio secundum Sco. & posteriores duplicitate sumitur, uno modo, pro ratione rei in aliquo subiecto praetantia, pag.405.col.2.lin.60
Creature omne quomodo sub aliqua certaratione creantis comprehendatur, pag.37.col.1.lin.31
Creato à qualibet ad infinita unius inferni possit, pag.ead.lin.74
Creature duplex sumi potest, prout scilicet, & communiter, pagin.ead. lin.91
Creature per accidens, duplicitate intelligi potest, pag.ead.col.2.lin.85
Creature proprie fuit tantum substantia, pag.214.col.1.lin.72
Creadi potentia, quare natura communicari non potest, pagina 217. col.1. lin.23
Creare est proprias actio folius Dei, pag.215.col.2.lin.54
Creare non est proprium sicutius personae, sed commune roti trinitatis.
Creature sunt similes Deo, non secundum eandem rationem speciem, aut genericam, sed secundum aliquem ratione analogiam, pag.25.col.2.lin.8
Creature aliquam incorporem ponere necesse est, pagin.229.col.2.lin.52
Creature omnis rationalis in foliis naturalibus constituta peccata potest, pag.25.col.1.lin.8
Creature corporalis immediate à Deo existit, pag.300.col.1.lin.35
Creature intellectuales foliæ propriæ loquendo ad imaginem Dei sunt, pag.416.col.1.lin.66
Creature rationali duplicitate considerari potest, uno modo absolute, alio modo, ut ordinaria ad facultatem, pag.33.col.1.lin.7
Calpa plus habet deratione mali, quām poena quacunque tam sensus, quām damni, pag.226.col.2.lin.10

D

De effectu de quo est sermo in litera sancte doct. q.19. art. 6. an negatiue, vel contrario sumuntur, pag.115.col.2.lin.8
Damones non sunt naturaliter mali, pag.289.col.2.lin.93
Damones sunt obstinatio in malo, & fandi confirmatio in bono, pag.296.col.1.lin.20
Damones neque sunt, neque fuerunt in ordinibus, secundum gloriam statum, pag.459.col.1.lin.47
Damones non sunt, sed fuerunt in omnibus, secundum statum gratie meritoria, pag.ead.lin.51
Damones in ordinibus perseuerant, secundum naturam conditionem, pagina ead.lin.58
Demonibus est prelatio, pag.402.col.1.lin.9
Demonibus non est illuminatio, pag.ead.lin.43
Demon superatus vacat à tentatione ad tempus, pag.473.col.2.lin.11
Damones sunt substantia intellectuales, non vna corporibus, pagin.477. col.1.lin.90
Damones nec perse, nec per accidens, nec directe, nec indirecte coelestium corporum actionis subdantur, pag.ead.col.2.lin.1
Demonstratio duplex, scilicet quia, & propter quia, pag.13.col.2.lin.penult.
Denominatio extinseca est duplex, quadam pura, & quadam causalitatis, pag.32.col.2.lin.76
Denominatio duplicitate efficietur, quadam scilicet in trinseca, & quadam extinseca, & quid viratque sit, pag.ead.col.1.lin.18
Deus secundum quod est altissima causa, duplicitate exponi potest, pagina 7. col.2.lin.16
Deus quando formaliter capitur, & quid Dei nomen importare habeat, & quomodo etiam quadrupliciter considerari potest, pag.8.col.1.lin.5
Deo quoniam nihil sit prius, neque secundum rem, neque secundum intellectum, & propter genus non habet, pag.9.col.1.lin.1
Deus theologicus subiectum est, pag.8.col.1.lin.78
Deus est, est demonstrabile a posteriori, seu per effectum, pag.14.col.1.lin.2
Deus non est corpus, pag.16.col.1.lin.22
Deus duplicitate sumi potest, pag.18.col.2.lin.76
Deus est idem, quod sua essentia, seu natura, pag.19.col.1.lin.53
Deus est sicut, pag.ead.col.2.lin.91
Deus an sit in aliquo genere reducitur, pag.20.col.2.lin.89
Deus est omnino simplex, pag.22.col.1.lin.30
Deus non potest esse accidentis, pag.21.col.2.lin.34
Deus cum sit prima causa efficientis, quomodo non sit forma, aut materia alii-
cius compositus, pag.22.col.1.lin.45
Deus est maximus perfectus, pag.23.col.2.lin.50
Deus est maximus per se, pag.23.col.2.lin.50
Deus sunt perfectiones omnium rerum, pag.ead.col.2.lin.penult.
Deus est bonus, pag.30.col.1.lin.38
Deus est luminosus, sumptuosus, pag.ead.col.2.lin.39
Deus solus est bonus per effectum, pag.31.col.2.lin.14
Deus per naturam nomine, quando fumat, pag.32.col.2.lin.90
Deus est infinitus, pag.33.col.1.lin.74
Deus duplicitate intelligitur, uno modo secundum seipsum, alio modo secun-
dum virtutem diffusam, pag.33.col.1.lin.75
Deus est in omnibus rebus infinitus, pag.ead.lin.75
Deus quoniam modo in omnibus rebus reddit, pag.40.col.1.lin.43
Deus quoniam modo in loco secundum aliquid videtur, pag.41.col.1.lin.31
Deus est in aliquo dupliciter, scilicet effectu, & obiectu, pagina eadem
lin.4
Deus est ubique per essentiam, presentiam, & potentiam, pag.ead.col.2.lin.23
lin.29
Deus quo pacto in sanctis per gratiam existat, pag.40.col.2.lin.32
Deus quo pacto in omnibus per presentiam existat, pag.ead.lin.89
Deus quoniam modo in omnibus per essentiam sit, pag.41.col.1.lin.12
Deus solus omnino immutabilis existit, pag.ead.lin.36
Deus est maximus aternus, pag.44.col.2.col.1.lin.7
Deus est vnuus, pag.51.col.2.lin.vt
Deus est maxime vnuus, pag.52.col.1.lin.48
Deus in se est maxime cognoscibilis, pag.ead.col.2.lin.35
Deum ad videndum, an ex parte virtutis virtutis aliquam similitudinem exigitur, pag.54.col.1.lin.12
Deum ad videndum, an impossibile est concurrere aliquam similitudinem ex parte rei via, pag.ead.lin.16
Deum videri sensu, vnuus, & quacunque alia vi sensitu partis est impossibile, pag.55.col.2.lin.17
Deum videndum vnuus perfectius videbit, quām alius, pagina 51. collum. 21. lin.90
Deum videntes, non vident in eo alia per species eorum, sed per ipsam diu-
nam ostensionis intellec[t]u[is] sui corum vniuersitatem, pag.51.col.2.lin.68
Deus ab homine puto per essentiam in hac vita mortaliter videri non potest, pag.63.col.1.lin.1
Deitatis ex fenestrulis cognoscimus, scilicet causalita negativa, & superexem-
plia, pag.64.col.1.lin.37
Deicognitio perfectior habetur à nobis, per gratiam, quām per notionem na-
turem, pag.ead.lin.26
Deicognitio per gratiam in hac vita naturali præferitur non ex parte modi, sed
ex parte obiecti, pag.ead.col.2.lin.4
Deus ex creaturis à nobis nominari potest: non autem secundum quod est
secundum se, pag.65.col.1.lin.4
Deus cum diciimus eis bonus, quis sensus sit, pag.66.col.2.lin.52
Deus est vnuus, & plures secundum rationem, duplicitate percipi potest, pas-
68.col.1.lin.4
Dei vnuitas ex parte eius est eminens, ex parte vero intellec[t]us nostris est pro-
portio eius ad lenititudinem, pag.ead.lin.71
Deus an sit extra totum vnuus in ordinem: ita quod creature ad ipsum ordi-
natur, & non econtraeo, pag.75.col.2.lin.83
Deus est nomen nature, quo ad id ad quod nomen impositum est: operatio-
nis vero quo ad id ad quod impositum est, pag.74.col.2.lin.86
Deus apud S. Thom. est vnuus in tantum rationis formalis elevata: comprehen-
dens omnis, &c, pag.78.col.2.lin.31
Deus est scientia perfectissima, pag.79.col.1.lin.2
Deus seipsum per seipsum intelligit, pag.ead.col.1.lin.18
Deus seipsum perfecte comprehendit, pag.80.col.2.lin.penult.
Deum alia à se cognoscere necesse est, pag.81.col.1.lin.86
Deo alia cognoscuntur, non in seipsum: sed in ipso Deo, pag.82.col.2.lin.71
Deus quomodo alia videtur, pag.83.col.1.lin.4
Deus per effectum suum, & rationem cognoscendi, na cognoscens alia à se in
seipsum in eis obiectio seu cognitio: positis per actum intelligendit diuinum
intellec[t]us, pag.ead.lin.65
Deus cognoscit alia à se cognitione propria, pag.84.col.1.lin.65
Deus hoc vt in essentia intellecta, secundum proprias rationes omnium in-
tellicit: quid requiratur, pag.85.col.1.lin.78
Deus non entia scientiam habet, pag.86.col.2.lin.52
Deus mala cognoscit, pag.87.col.1.lin.10
Deus per effectum sibi singularia cognoscit, pag.ead.col.2.lin.30
Deus contingens futura cognoicit, pag.88.col.1.lin.1
Deus quomodo apud se omnium rerum rationes habeat, pagin.90.col.2.lin.46
lin.57
Deus vult se, & alia, pag.91.col.1.lin.17
Deus non sola voluntate vult alia, sed vult omnia, quæ vult potest, pag.ead.col.
2.lin.43
Deus necessitate absoluta vult aliquid, non omnia: nisi ex suppositione, pas-
112.col.1.lin.1
Deus amat omnia existentia, non tamen ex modo sicut nos, pagin.121.col.2.
lin.15
Deus ex parte actus amandi, omnia aequaliter amat, pag.ead.lin.59
Denmagis meliora diligat, pag.ead.lin.34
Deus non est iustitia communiativa, pag.122.col.1.lin.86
Deus quo pacto sub sua omnipotencia contineatur, pag.135.col.2.lin.71
Deus alicuius origine sicutientia, & iustitia sua nihil operari potest, pag.149.
col.1.lin.64
Deus potest alia facere, quām quæ facit, pag.ead.col.2.lin.16
Deus an qualiter & à se faciat: aliam meliorem facere possit, pag.ead.lin.62
Deus quo pacto multa attribuuntur, pag.152.col.2.lin.24
Deus quomodo quandoque pro efficientia: & quandoque pro persona suppo-
nit, quandoque pro essentia tantum: quandoque pro tribus suppositis, pas-
157.col.1.lin.30
Deus non generat sicut dicitur, an detur intelligi, quod generatio diuinæ na-
ture repugnat, pag.ead.col.2.lin.40
Deus efficiens per effectum, quo pacto exponatur, pag.209.col.2.lin.5
Deus duplicitate sumi potest, absolute scilicet, & vt primogenitus, pag.212.
col.1.lin.34
Deus solus Pater, & Filius, & Spiritus sanctus ab altero est, pagina 279.col.
1.lin.35
Deus non est primum quod à nobis cognoscitur, pag.241.col.1.lin.34
Deus omnian in nihilum redigere potest, pag.443.col.2.lin.38
Deus in omni operatione operatur: sic quod ipse ea proprias operationes ha-
beat, pag.446.col.1.lin.41
Deus non potest facere contrarerum ordinem, vt à prima causa dependet,
pag.447.col.2.lin.5
Deus potest facere præter rerum ordinem, prout ex qualibet secundarum
causalium dependet, pag.ead.lin.44
Dies sex sufficiunt numerantur, pag.516.col.1.lin.30
Difficiliter bifariam distinguuntur, scilicet secundationem, & secundum
rem, pag.19.col.1.lin.37

Deus cito in te, & veritatem agnoscere natus sum, ergo

INDEX ALPHABETICVS.

Causatum omne ad compositum sit, pag. 22. col. 1. lin. 45
Cœlesti corpori non est contundita aliqua anima ut forma: sed vt motor, pa.
. 313. col. 1. lin. 23.
Cœlum empyreum, & cœlum sydereum ex quibus composta sunt, pag. 309.
Cœli nomen in tres significations distinguitur, scilicet proprie, participati-
ue, & metapho, ice, pag. 309. col. 1. lin. 68
Cœlum an sit animalium, pag. 313. col. 1. lin. 68
Cogitabile omnem excedere dupliciter dicitur, pag. 13. column. 1. lin. 29
Cogitatio duplicit cognoscit potest, scilicet in suo effectu, vel in seipso, pa.
. 265. col. 1. lin. 24.
Cogitatio cordis alterius in suo effectu ab angelo cognoscit potest, pag. cad.
. lin. 30
Cogitationes cordium in seipso, seu quod idem est, vt sunt in voluntate so-
li fuit naturaliter cognitis, pag. cad. lin. 42
Cogitatio quomodo omnia sensibilia in particulari cognoscit, & tamen ipsa
est q. ioddam sensibile, pag. 320. col. 1. lin. 56
Cogitatio duo concurreunt, recipio & iudicium, pag. 63. column.
. 1. lin. 90
Cognitio propria de aliquo, duplicit potest, primo vt distinguatur
contra communem ex parte actus cognoscendi, secundo ex parte rei co-
gnitae, pag. 83. col. 1. lin. 74
Cognitio attingens aliquid secundum predicationem tantum potest
dici impi, ut sit potest confusa in communis vniuersitate, & et dupli-
citer, & alia multa de cognitione Dei, quo pacto seipsum cognoscit, pag.
cad. lin. 90
Cognitio sensus, putativus, aut etiam simplicis intellectus, an quia confor-
mis rei, ideo vera dici potest, pag. 99. col. 1. lin. 79
Cognitio matutina & vespertina que dicatur, pag. 271. column. 2.
. lin. 11
Cognitio matutina & vespertina quod denotare posset, pagin. cad. lin. 50
Cognitio vespertina hinc creaturam pro termino tantum est eadem realiter
differt a cognitione matutina, pag. cad. lin. 26
Cognitio vespertina habere creaturam pro termino tantum est eadem realiter
cum cognitione matutina differens solum secundum terminos seu cogni-
tia, pag. cad. lin. 91
Cognitio matutina & vespertina penes quid differant, pag. 272. column. 1.
. lin. 4
Cognitio duplex, scilicet naturalis & grauita, & haec duplex, scilicet specula-
tiva & effictiva, pag. 274. col. 1. lin. 23
Cognitio naturalis nec est ablativa, nec diminuta, pag. cad. lin. 25
Cognitio gratuita speculatoria et totaliter non ablativa, sed diminuta, pag.
cad. lin. 35
Cognitio naturalis angelii est immobilia, pag. 296. col. 1. lin. 66
Cognitio in natura per modum naturalis est, etiam con sequenter im-
mobilia, pag. cad. lin. 67
Cognitio intellectus sensibili sit, non sicut à perfecta & totali causa, sed
magis sicut à materiali causa, pag. 81. col. 1. lin. 1
Cognitio singularium est quo ad nos prior & vniuersalium cognitione, pag.
. 316. col. 2. lin. 71
Cognitio quod patet in cognoscente sit, an sancti doct. super hoc consequen-
tia valeat, pag. 56. col. 1. lin. 50
Cognitio est principium & predicatum cognitionis, pag. 79. column. 2.
. lin. 18
Cognitio est in cognoscente immaterialiter, pag. 56. column. 2. lin. 17
Cognoscere cuius species sit, & cuius etiam est intelligere, pag. 105. column.
. 2. lin. 79
Cognoscere simul, & vna operatione cognoscere, at & quomodo distin-
guantur, pag. 207. col. 1. lin. 93
Cognoscere quomodo potest ea natura suo habere actu aliquam ex natura
cognoscibilium ab ipso, quando natura ipsa est habens affinitatem cum
alijs, &c. pag. 259. col. 2. lin. 5
Cognoscitum aliquorum duplicit inveniuntur, in potentia essentiali, &
in potentia accidentiali, & alia multa ad hoc, pag. 319. col. 1. lin. 30
Compositio formalis & accidentalis in quo convenienter & differant, pag.
. 321. col. 1. lin. 72
Comune duplicit dicitur, per modum, scilicet actus, & per modum po-
tentie, & sic etiam communitas, pag. 23. column. 2. lin. 50
Communabilitas duplex ponitur, proprie scilicet & metaphorice, pag. 75.
. col. 1. lin. 20
Conceptibus in pluribus duo clauduntur, scilicet assimilatio ad obiectum,
& coquimilitas, pag. 68. col. 2. lin. 10
Conditionis quomodo valeat, si anima sensitiva operario sine organo es-
ter, haec anima est hic homo, pag. 321. column. 2. lin. penult.
Consequencia ita est in vident, ut in veritate est, ergo verum est nullum verita-
tem esse, pag. 13. col. 2. lin. 15
Consequencia bona est a propositione vera de inesse ad suum modalem de
vero, pag. cad. lin. 50
Consequencia ita sancti doct. an valeat & sit efficax, perfectio convenient
soli Deo per suam essentiam, ergo esse perfectum: ergo est bonum, &c.
pag. 17. col. 2. lin. 35
Consequencia ita sancti doct. an & quomodo valeat, forma finitur per ma-
teriam: ergo forma quod non est nata esse in materia, est finita, pag. 31. col.
. 1. lin. 47
Consequencia sancti doc. que procedit a rerum conditionibus ad nominalium
conditiones, & quomodo valeat, pag. 69. column. 2. lin. 38
Consequencia ita quomodo valeat: A est causa entium in quantum entia,
ergo est causa omnis eius quod pertinet ad esse eorum, pag. 210. column. 2.
. lin. 30
Consequencia ita sancti doctor, quomodo valeat: Deus agit secundum in-
tellectum & voluntatem: ergo videntur quod est eius affectus perfecte
simili natura intellectualem habet, pag. 210. col. 1. lin. 8
Consequencia sancti doct. ad altissima operatione que est intelligere, ad ta-
lem in intellectuem quomodo valeat, pag. 53. column. 1. lin. 53
Consequencia sancti doctoris an inferatur, cum ex hoc ponit aliquam
creationis intellectualem: infest omnino incorpoream, pag. 230. column.
. 1. lin. 20
Consequencia sancti doctor, quomodo valeat: quando dicit, quod sunt
Corpus

INDEX ALPHABETICVS.

Corpus est actuum secundum suam substantiam, duplicit intelligi potest,
vno modo, vt sic elicitum aliquis sua propria actionis, alio modo, vt
corpus non sit per seipsum elicitum alicuius actionis, sed sit radix, &
principium, &c. pag. cad. lin. 2
Corpora cœlestia aliqui agere duplicit contingit, scilicet causaliter, & oc-
casionaliter, pag. 476. col. 1. lin. 90
Corpora cœlestia non sunt humanorum actuum causa, pag. 477. collum. 1.
. lin. 18
Corpora cœlestia non impunent subditis humanae operationi necessitatem,
pag. cad. col. 2. lin. 36
Corporalitas, iuxta omnia à Deo sunt, pag. 258. col. 2. lin. 77
Corporalia omnia per angelos reguntur, pag. 461. col. 1. lin. 8
Corporum & incorporeum quid dicatur, pag. 229. col. 2. lin. 4
Creatio est ex nihilo, pag. 213. col. 2. lin. 15
Creatio pro creatione paliua sumitur, pag. 214. col. 1. lin. 2
Creatio ponit in creato relationem tantum, pag. cad. lin. 5
Creationis relatio est potest, & non est relatio transcendens, & multa de
ista materia, pag. 214. col. 1. lin. 17
Creatio secundum S. & posteriores duplicit sumitur, vno modo, pro fa-
tione rei nulla omnino materia suppedita, ali modo, pro factione rei in
aliquo subiecto praetacente, pag. 409. col. 2. lin. 60
Creatum omne quomodo sub aliqua certaratione creatum comprehendatur,
pag. 37. col. 1. lin. 12
Creato a qualibet ad infinita an inferri potest, pag. cad. lin. 74
Creatum duplicit sumi potest, proprii scilicet, & communiter, pagin. cad.
. lin. 91
Deinde ex sensibilius cognoscimus, scilicet causaliter negativa, & superemi-
nentia, pag. 4. col. 1. lin. 37
Dei cognitio perfectior habetur a nobis, per gratiam, quam per notionem na-
turalium, pag. cad. lin. 86
Dei cognitio per gratiam in ha vita naturali præfatur non ex parte modi, sed
ex parte obiecti, pag. cad. col. 2. lin. 4
Deus ex creatura sibi nominari potest: non autem secundum quod est
secundum se, pag. 65. col. 1. lin. 4
Deus cum diabolus est bonus, quis sensus sit, pag. 66. col. 2. lin. 52
Deus est unus, & plures secundum rationem, duplicit percipi potest, pas-
68. col. 1. lin. 48
Devinitas ex parte eius estemine, ex parte vero intellectus nostri est pro-
portio eius ad sensibili, pag. cad. lin. 71
Deus aut extra totum vniuersitatem ordinat: ita quod creatura ad ipsum ordi-
nat, & non excooperatur, pag. 73. col. 2. lin. 83
Deus est nomen natura, quo ad id ad quod nomen imponitum est: operatio-
nis vera que ad id in quo imponitum est, pag. 74. col. 2. lin. 56
Deus apud S. Thom. est vnius tantum rationis formalis elevata comprehen-
dens omnis, &c. pag. 72. col. 2. lin. 38
Deus est sensus perfectissima, pag. 79. col. 1. lin. 2
Deus seipsum per seipsum intelligit, pag. cad. col. 2. lin. 88
Deus seipsum perfide compendit, pag. 82. col. 2. lin. penult.
Deum alia cognoscere necesse est, pag. 81. col. 2. lin. 88
Deo alia cognoscuntur, non in seipso: sed in ipso Deo, pag. 81. col. 2. lin. 71
Deus quod modo vident, pag. 83. col. 1. lin. 4
Deus per essentiam suam, & rationem cognoscendi, an cognoscatur à se in
seipsum: est in objectivo seu cognito: potest peractum intelligendi diuinis
intellectus, pag. cad. lin. 65
Deus cognoscere est cognitione propria, pag. 84. col. 1. lin. 65
Deus ad hoc vi essentia intellexit, secundum proprias rationes omnium in-
tellegit, quid requiratur, pag. 85. col. 1. lin. 78
Deus non entium scientiam habet, pag. 86. col. 2. lin. 52
Deus mala cognoscit, pag. 77. col. 1. lin. 10
Deus per essentiam suam singularem cognoscit, pag. ead. col. 2. lin. 30
Deus contingentia futura cognoscit, pag. 89. col. 1. lin. 1
Deus quod modo apud se omnium rerum rationes habeat, pag. 90. column. 1.
. lin. 37
Deus vult se, & alia, pag. 111. col. 1. lin. 17
Deus non solum vult alia, sed vult omnina, qua velle potest, pag. ead. col.
. 2. lin. 35
Deus necessitate absoluat vult aliquid, non omnia: nisi ex suppositione, pa-
112. col. 1. lin. 1
Deus amat omnia existentia, non tamem eo modo sicut nos, pag. 113. col. 2.
. lin. 15
Deus ex parte actus amandi, omnia aequaliter amat, pag. ead. lin. 59
Deus magis melior diligit, pag. cad. lin. 84
Deus non est iustitia commutativa, pag. 122. col. 1. lin. 18
Deus quo pacto sub sua omnipotencia continetur, pag. 133. col. 2. lin. 71
Deus subquo ordine sapientia, & iustitia sua nulli operari potest, pag. 146.
. col. 1. lin. 64
Deus potest alia facere, quam à se facit, pag. ead. col. 2. lin. 16
Deus in qualibet à se facta aliam meliore facere potest, pag. ead. lin. 62
Deus quo pacto multa attribuuntur, pag. 132. col. 2. lin. 24
Deus quodmodo quandoque pro essentia: & quandoque pro persona suppo-
nit, quandoque pro essentia tantum: quandoque pro tribus suppositis, pag.
15. col. 1. lin. 30
Deus non generat cum dicitur, an detinat intelligi, quod generatio diuina na-
ture repugnat, pag. ead. col. 1. lin. 48
Deus est in persentiam, quo pacto exponatur, pag. 109. col. 2. lin. 5
Deus duplicit fumi potest, absoluat scilicet, & ex primis agentes, pag. 212.
. col. 1. lin. 54
Deus filius Pater, & Filius, & spiritus sanctus ab eterno est, pag. 279. col.
. 1. lin. 85
Deus non est primus quod à nobis cognoscitur, pag. 40. col. 1. lin. 34
Deus omnia in nihilum redigere potest, pag. 443. col. 2. lin. 38
Deus in omni operante operatur: sic quod ipse res proprias operationes ha-
bet, pag. 446. col. 1. lin. 1
Deus non potest facere contra rerum ordinem, vt prima causa dependet,
pag. 447. col. 2. lin. 3
Deus est infinitus, pag. 33. col. 1. lin. 74
Deus potest facere præter rerum ordinem, prout ex qualibet secundum
cautum dependet, pag. ead. col. 2. lin. 24
Dileximus sufficiens numerantur, pag. 316. col. 1. lin. 30
Dilecta bifariam distinguuntur, scilicet secundum rationem, & secundum
rem, pag. 19. col. 1. lin. 87

Differentia

COMMENTARIORVM PRIMAE PARTIS

Differentia secundum rationem latitudinem habeat, pagina 26. colum. 8.
lin. 12
Differentia tangentia in quantum sunt, & non sunt, quæ sit, pag. 86. col. 2.
lin. 77
Differentia qualis sit inter ly Deus, & ly homo in supponendo, pag. 185. col. 1.
lin. 86
Differentia inter minus per se & per accidens qualis sit, pagina 226. colum. 1.
lin. 30
Differentia assignata inter receptionem materie & intellectus qua sit, pag.
231. colum. 2. lin. 16
Differentia inter consequentiam formam, & consequentiam materialium quod ad
necessitatem contingentium a sancto doctori posita, an nulla sit, pag. 397. col.
colum. 1. lin. 11
Differentia qua sit inter ea que sunt à natura, & que sunt ab arte, non
quaquecumque sed cooperante natura quæ sit, pag. 449. col. 2. lin. 85
Differentia inter intellectum & voluntatem quomodo saluari possit, pag.
476. col. 2. lin. 73
Differentia assignata inter cognoscientia, & non cognoscientia an vera sit,
pag. 79. col. 1. lin. 52
Diffinitio propositi compositio ministeriale divisione inuestigatur, pag. 44.
colum. 2. lin. 62
Dilectione naturali in beneficiis remanet, pag. 283. col. 2. lin. 98
Diligere duplicitate fumitur, scilicet notionaliter & essentialiter, pag. 180.
colum. 1. lin. 12
Diligere sumendo essentialiter, pater & filius non diligunt se spiritu sancto,
pag. ead. lin. 22
Diligere sumendo notionaliter pater & filius diligunt se spiritus sancto, pag.
ead. lin. 26
Distinctio quadruplices, scilicet sensualis, naturalis, suppositialis, virtualis, pag.
39. col. 2. lin. 72
Distinctio multe duplicitate dicuntur, scilicet distinctiuitate conditionum,
vel proportionis coniunctionis, pag. 337. colum. 1. lin. 26
Distinctio omnis oportet quod sit per aliquod intrinsecum: formam scilicet
& materiam, pag. 191. col. 1. lin. 43
Distinctio contra res unius omnis causum & causarum, an congruentia à
Dionysio posita sit, pag. 25. col. 1. lin. 51
Distinctio relativa primi inter rales distinctiones ponitur, pag. 191. colum.
2. lin. 77
Distinctio sancti doctoris, quod duplicitate ordinetur aliiquid ad alterum,
actus scilicet vel passus, an sufficiens esse videatur, pagina 453. colum. 2.
lin. 60
Distinctio intelligere anima à sancto doctore in litera posita, videlicet, quod
oportet animam intelligere aut per conversionem ad phantasmata: aut
per conversionem ad superiora ad sufficiens sibi videatur, pagina 401. colum.
2. lin. 24
Distinctio minima est in divinis, quoniam relativa & convenientia est sum-
ma quia sunt ad eam res summa & simplicissima & omnino indissolua, pag.
199. colum. 1. lin. 61
Divisio proprii boni humani est dicitur, pag. 30. col. 1. lin. 50
Divisio propriæ est boni in eo quod bonum, pag. ead. lin. 53
Divisio in ali prioritate non simpliciter, sed secundum nostræ apprehen-
siones rationes, pag. 37. col. 2. lin. 5
Divisio animalis in partem momentem & in partem motam in ceteris
animalibus, est divisio in partes integrales formaliter, & non in partes
essentialies nisi causaliter, in homine autem quando duplex motuum
habet, scilicet sensibilem & intellectuum, est divisio in partes integrales
quod ad motum propinquenter ab appetitu sensitivo, pag. 334. colum. 2.
lin. 49
Docens causat scientiam in addiscere, reducendo de potentia ad actum pri-
mum, pag. 482. col. 2. lin. 13
Dolor duplex est in demonibus, pag. ead. fin. 81
Dominum duplex et distinguitor, scilicet contra seruitutem, & contra subje-
ctionem quantumcumque, pag. 427. col. 2. lin. 93
Dominum primo modo in statu innocentie non erat, pagina eadem,
lin. 43
Dominum secundum in illo statu erat, pag. ead. lin. 46
Domini sapientia est in intellectu formaliter voluntate autem causaliter,
pag. 7. col. 2. lin. 95
Domini personaliter in divinis sumptum est proprium nomen spiritus sancti,
pag. 181. col. 1. lin. 91
Domini an significari primum proprietatem personalem spiritu sancti, vel
respective apud indicem ad creaturas rationales, vel aliquod aliud, pag. ead.
col. 2. lin. 3
Dominum in communis tria manifestè importat, si rem donabilem, respectum
donabilis, & respectum quasi professionis, pag. ead. lin. 98
Donum supernaturale secundum Secutum, non est gratia gratum faciens, seu
charitas, secus secundum suum doct. pag. 424. col. 2. lin. 25
Dubium motum super litera, an sanctorum doct. circa declarationem rationis
formalis obiectum in aquatione omnino incidit, pag. 5. col. 1. lin. 28
Dubium motum super litera, an, f. omnia in tunc doctrina considerantur in una
formi ratione convenientia, pag. ead. col. 2. lin. 59
Dubium motum super litera simpliciter & ad hominem: an, f. omnia in
theologia considerantur fabracione Dei, pag. 3. col. 1. lin. 50
Dubium motum super litera circa istam propositionem: tota scientia virtute
in principiis contingetur, an, f. doctrina sancti Tho. aduerferi videatur,
pag. 6. col. 1. lin. 83
Dubium motum super litera circa quendam conclusionem, an, f. sensus littera-
ris multipliciter potest: nulla certudo erit quis sensus ad literam inten-
sus sit, quilibet preferente suam expositionem alterius interpretanduni,
pag. 12. col. 1. lin. 9
Dubium rectum super litera, s. ita consequentia valeat: nulla veritas est:
ego verum est nullus veritatem esse, pag. 13. colum. 2. lin. 18
Dubium motum super litera, an, f. aliqua scientia probet suum subiectum
esse, pag. 44. col. 2. lin. 79
Dubium motum super litera, an, f. doc. pto. cœfus pto. cœfus videatur, qua-
do sub hoc communione, scilicet ad formam: dicitur determinare
ad hoc speciale, scilicet esse formam, pag. 17. col. 2. lin. 73

Dubium motum super litera causam, scilicet individualiationis recipi in materia, vel non potest recipi in ea. pag.col.i.lin.65
Dubium motum super litera pro quo supponit ly Deus, quando sanctus dator quazit, virtus Deus sit idem, quod sua essentia, pag. cad. colum. 2. lin. 61
Dubium motum super litera, an scilicet si causam, quod habet proprieatem est vera, Deus est: ergo cognoscitur ex iure, quod Deus est: ita quid hoc est cognoscere esse quod in ipso Deo est, pag. 28.col.i.lin.50
Dubium motum super litera quomodo esse quandoque & quinocē sumatur, pag.cad.col.2.lin.54
Dubium motum super litera, an, s. Deus sit in genere substantiae reductius, pag.cad.lin.87
Dubium motum super litera, quomodo Deus omnium rerum mensura dicatur, pag. 21.col.i.lin.31
Dubium motum in litera, an videlicet sancti doc. sermo sit de ordine in causando & estiendo & absolute, aut respectu huius & in hoc, pag. 28.col. 2. lin.91
Dubium motum super litera, circa quam conseruacionem triplex perfectio Dei Deo conuenit per suam essentiam: ergo esse perfectum esse bonum, &c. pag. 21.col.2.lin.65
Dubium motum in litera circa ordinem, art. 3, quest. 4. pag. 24. colum. 2. lin. 86
Dubium motum super litera tam de finitate, quam infinitate forme, pag.33. colum. 1. lin.50
Dubium motum super litera ex proprijs ipsius diuinæ cognoscibilitatis, pag. et.col.i.lin.49
Dubium motum super litera, an de ly distinctio quedam à sancto doc. facta locum habere possit, pag. 75.col.i.lin.2
Dubia tria motu super litera circa qualitas rationes à sancto doct. factas ordine relata, pag. 116.col.2.lin.90
Dubium motuum super litera, quomodo sumendo diligere notiones litterarum & filiis diligenter spiritu sumit, pag. 18.col.i.lin.65
Dubium motum super litera circa quandam sancti doc. regulam, & quam eius rationem, pag. 14.col.i.lin.60
Dubium motum super litera, an factus doc. intendat nouum modum extendi, tanquam disputationis à quatuor in litera numeratis, pag. 20.col. 2. lin.39
Dubium motum super litera circa rationem qui causa, pag. 21.col.1.lin.39
Dubium motuum super literam materia angelorum super ly, differt quoniam se scilicet caput, pag. 23.col.1.lin.57
Dubium motum super litera circa vitales operationes & non vitales, pag. 23.col.2.lin.5
Dubium motum super litera circa probatum secundū particula conclusionis, quid angelus non sit ubique, &c. pag. 24.col.1.lin.1
Dubium motum super litera circa videntur fieri compendiū dividendiā particulae est, pag. 26.col.2.lin.4
Dubium motum super litera circa c. firmiter, de sum. tri. & fid. cath. cuius sancti, doct. non fuit recordatus, pag. 27.col.2.lin.50
Dubium motum super litera, videlicet, quod ex mereti & beatum esse non sequitur gratia perfecta & imperfecta simul, pag. 22.col.1.lin.64
Dubium motum super litera, nunquid quod quando sancti doct. fundata super illa proportione, quod liberalia voluntas non est sua regula, &c. sit efficacia, pag. 28.col.1.lin.40
Dubium motum super litera, primo circa discursum ab angelō negatum, secunda circa eius apprehensionem, tercio circa radicem immobilitatis, quarto circa connaturalitatem, quinto circa immobilitatem apprehensionis, pag. 195.col.2.lin.1. vique ad lin.58
Dubium motum super litera circa illam propositionem, omnes potentia anima ad animam solam comparantur, sicut ad principium, pag. 44.col. 2. lin.22
Dubium motum super litera, circa la quod sancte, doct. supponit omne voltum aut amarum vel finis, auctoritem, pag. 36.col.1.lin.18
Dubium motum super litera circallam propositionem, quanto aliquid est abstractus, tanto nobilis, pag. cad.col.2.lin.39
Dubium motum super litera circa differentiam postquam interiaretum & voluntatem, pag. 369.col.1.lin.50
Dubium motum super litera, ut scilicet animi nostri motus in Deum reducitur, pag. 37.col.1.lin.65. Et quid doctor sanctus per primam motionem à Deo intelligat, ibid.lin.67
Dubium motum super litera circa particulam illam propositionis, natura rebus materialiis & perfecte cognosci non potest, nisi vt in particulari existens cognoscatur, pag. 31.col.1.lin.60
Dubium motum super litera circa illam propositionem, proprium objectum nostrum intellectus et natura habens esse in particulari sensibili, & ergo intellectus ad hoc vt sum obiectum cognoscatur: oportet vt concuratur adphantasma, pag. eadem.lin.92
Dubium motum super litera, an sancte, doct. sibi contrarius sit, quando dicit, quod sensus exterius secundum solam mutationem ab obiecto operatur, &c. pag. 38.col.1.lin.48
Dubium motum super litera circa quandam responsum quod euaditur, quod voces non significant species intelligibilis, non temen quin significent conceptiones, sen formations, &c. pag.eadem.lin.54
Dubium motum super litera circa rationem eiusdem explanationis, an scilicet omnis actionis modus consequatur formam, quae est actionis principium, pag. 43.col.1.lin.55
Dubium motum super litera circa rationem pro conclusione, quod intellegit non potest multa, &c. pag.ead.lin.67
Dubium motum super litera circa conclusionem principaliter intentam, resumique articulum tertium, quod est, an, t. totius laboriosius esse videatur, & etiam per accidens, pag. 39.col.1.lin.45
Dubium motum super litera an scilicet intellectus in se sit actus quidam, & vnuquodque secundum quod in actu est cognoscibile sit, pag. 39.col. 2. lin. 91

COMMENTARIORVM

alitatis est in intellectu componente dupliciter, scilicet formaliter, & obiectu, pag. ead. col. 2. lin. 3
alitatis cit in intellectu quod quid est per accidens, pag. ead. col. 2. lin. 87
alium quomodo acceptioem in adaequatum rci deponat, pag. 100. col. 2.
lin. 65
alium quomodo in intellectu angelii inuenitur posse, si eius intellectio est
simplex apprehensio, cui compositione, aut divisione non admisetur, pagina
270. col. 2. lin. 1
anatmatur conuersio nihil aliud significat, nisi vt phantasmatice actualiter
ad tale opus, pag. 381. col. 1. lin. 21
aut nomine cauam quandam oculatam, à qua nihil declinare potest intellectu-
re videuntur, pag. 480. col. 2. lin. 1
atum ponit poterit pro prouidentia diuina omnia praedicante, & proloquen-
te, pag. 481. col. 1. lin. 36
aut vocabulo sancti vi recusauerunt, proper malum errorem evitandum,
pag. ead. lin. 36
atum est in causis creatis, in quantum ad effectus producendos à Deo ordi-
natam fieri, pag. ead. lin. 36
atum nihil aliud est, quam causa contingentia, secundum diuinam prouiden-
tiam ordinem, pag. ead. lin. 72
atum et in causis secundariis aboluta ut est mobile, vt à diuina prouidentia est
immobile, non necessitate aboluta, sed conditione, pag. 481. col. 1. lin. 44
ato non omnia subduntur, pag. 482. col. 1. lin. 33
accidentia non est omnis natura conditio, pag. 494. col. 1. lin. 6
accidentia in illa natura cui convenit, eo modo inuenitur communicare se,
quo incutio urgete ad fuli communicationem, pag. ead. lin. 20
celicitas contemplatiu materiali, pag. 443. col. 1. lin. 28
celicitas actus materiali, pag. ead. lin. 69
comitam necesse fieri fuit, pag. 443. col. 1. lin. 91
comitam etiam in statu innocentia nostra fuisset, pag. 443. col. 1. lin. 2
ilius est aliud à parte, pag. 161. col. 1. lin. 35
ilius est genitus non de nihilo, sed de partis substantia, pag. 196. col. 2. lin. 8
ilius necesse est esse coextremum patri, pag. 202. col. 1. lin. 1
ilius necesse est esse aequaliter patri in magnitudine ab eterno, pagin. 203.
col. 1. lin. 53
ilius est aquilus patri in potestate, pag. 204. col. 2. lin. 61
ilio & spiritu famulo conuenit inobligatorie mitti, pag. 206. col. 2. lin. 68
ilius & spiritu famulatu visibiliter mitti conueniens fuit, pagin. 207. col.
2. lin. 67
ilius in supernaturali, quare naturaliter nobis occultus sit, pag. 2. col. lin. 49
in duplex, scilicet his rationis operandi, seu re operante: & finis operan-
tis, pag. 7. col. 1. lin. 5
in duplex, scilicet intransfusus & exterritus, pag. 42. col. 2. lin. 37
intus & infinitus est duplex, pag. 32. col. 2. lin. 16
intus & infinitus perfectionis duplex, quadam, scilicet ex parte materiz,
quodam ex parte forma, pag. 33. col. 1. lin. 46
sua si ratio agendi fit, necesse est, quod unumquodque sicut se habet ad
formam, ita se habeat ad rationem agendi, secus alio modo, pag. 17. col. 2.
lin. 51
orma naturales dicuntur substantia corporez denominativa corporibus,
quarum sunt forma, pag. 16. col. 2. lin. 3
orma duplicitur capitur, scilicet ab iunctu, & secundum quid, pag. 33. col.
lin. 64
orma communis duplicitate contrahi potest, & à contrahente denominata,
pag. 173. col. 2. lin. 38
orma intentio, & remissio apud Sanctum Thomam, quo pacto si ipsius es-
senzia formosa, & non solum ipsius est, pag. 190. col. 2. lin. 91
orma quomodo est per se conuenient, pag. 233. col. 2. lin. 87
orma corporum non per se sunt, pag. 301. col. 1. lin. 24
orma corporum ex modo, quo sunt ab agentibus corporalibus, vt à causis
propinquis, à subtilitatibus separatis, vt motoribus ad formas, à Deo autem, vt
à causa prima, pag. ead.
orma corporales in prima résum conditione à solo Deo producta sunt, pa-
cad. lin. 33
ormam fieri per transmutationem, & ipsam educi de potentia ad actuam non
differt, pag. ead. col. 2. lin. 23
orma ab iunctu quod sumuntur, pag. 322. col. 2. lin. 38
orma ad rationem, que requiruntur primo, quod forma sit principium formae
melle illius cuius est forma, secundo, quod forma, & materia conueniant
in uno numero eti quo compotivum ex eis est, pag. 335. col. 1. lin. 55
ormi pluribus compotivum in via sanctorum dicit. Quo confit ex vita for-
ma, & composite ex materia & forma, vel formis praecedentibus, vt ex pro-
prio actu, & propria potestoria, pag. 331. col. 2. lin. 93
ormis diversis quia sumuntur secundum functionem, & quomodo ad
iunctum predicentur, per accidentem autem in secundo modo, & c. pagina 332.
col. 2. lin. 33
orma nulli in hunc stabilitate, nisi anima intellectiva, pa. 333. col. 1. lin. 85
orma corporalitate, seu mixtions preter animam intellectivam, in com-
posito est dicatur, pag. 334. col. 1. lin. 44
ormam propriam est materia, duplicitate contingit, uno modo, quid ad
vniuersalem, alio modo, quid ad graduelam perfectionem, pag. ead. columnaz.
lin. 69
ormam vniuersitatem dispositio, quadrupliciter intelligitur, pag. 336. col. 2.
lin. 56
ormarum genus triplex, pag. 338. col. 1. lin. 85
ormam educi de potentia materiae, secundum secretam mentem Perpetuati-
corum quid est, pag. 470. col. 1. lin. 22
ormam per se canitur, aut à causa relipit, quid intelligatur, pag. 441. col. 2.
lin. 2
ormalis diffinitio nulla est intercessitam diuinam, & proprietates perfe-
ctio, & attributa, & reliqua, pag. 446. col. 1. lin. 78
ormitum & casuale, quod modum relativa sunt, & qua inter absoluta, & respe-
ctu difference fit, pag. 276. col. 1. lin. 74
ormatum vel casale est aliquid ac causa inferiorum relatum, quod tam
relatum ad causas superiorum per se intentum est, pag. 480. col. 2. lin. 16
ortuna & calu in rebus inferioribus quando apparet, pag. ead. col. 2. lin. 12
ortuna cum necessitate, quam vt in pluribus, quam in paucis, in scilicet

PRIMAE PARTIS

Futura necessaria cognoscuntur in suis causis ab angelo per certitudinem, pag.ead.lin.82
Futura dupliciter, scilicet secundum seipsa, vel secundum eorum rationes, pag.39.4.col.2.lin.90
Futura vt sic intellectu, non nisi reflexe noscuntur, pag.ead.lin.92
Futuronrum rationes intellectu perceptibiles sunt, & scientia de cise esse nos possunt, pag.ead.lin.93
Futura dupliciter in seipso, vel causa, & his vel necessarijs, vel vt in pluribus, pag.ead.lin.11
Futura in seipso a fido Deo cognoscuntur, propter aeternitatis intuitum, pag.39.5.col.1.lin.1
Futura in causis necessarijs a nobis noscuntur, pag.ead.lin.2
Futura in causis vt in pluribus noscuntur per concreturam, plus & minus extra cauferum inclinationem, pag.ead.lin.3

G

Genera de Deo cognoscibilium principaliter duo sunt, demonstratus scilicet, & per regulationem cognoscibilis, pag.1.col.2.lin.8
Genera aliquibus propria, dupliciter accipi possunt, scilicet secundum rationem illius generis, pag.15. col.2.lin.5
Genus pro genere logicum sumitur, pag.20.col.1.lin.73
Genere in aliquo maxime tale est causa omnium aliorum, quæ illius generis sunt, pag.15.col.1.lin.93
Genere summum bonum quod sit, & quod simpliciter, pag.30.col.2.lin.48
Genus duplex ad fidem pertinente, scilicet directe, & indirecte, pagin.166. col.1.lin.4
Genus actionis duplex, scilicet inmanentis, & transuentis, & alias multa de huiusmodi actionibus, pag.24.5.col.2.lin.67
Genus duplex perfectionis in Deo inuenientur, quædam sunt creaturis communicabiles, vt sapientia, bonitas, quædam incommunicabiles, vt infinitas, deitas, pag.256.col.2.lin.66
Genus in quo causa dicitur naturalis, sive causa efficiens, pag.276. co.2.li.5.
Genera entium duo sunt, qua dicit ad hoc primo inscrita, vt sunt, quamvis forte secundario aliare representant, & hoc vocamus res; quædam vero ad hoc primo inveniuntur naturaliter, ut alia representant, & haec vocamus intentiones, seruit, & species intelligibiles, res intelligibiles, pag.357.co.2.li.10
Genera causa materialis reducuntur, tripliciter fieri potest, pag.352.col.2.lin.10
Generis humani multiplicatio, an per finis intentus sit, vel nullum agens multitudinem numeralem per se intendit, pag.431.col.2.lin.63
Generatio, distinctione, & comparatio, quæ sunt, pag.14.5.col.2.lin.62
Generationis rationes, quæ pado verbis processio in diuinis habeat, pa. ead. lin.77
Generationis ratio, quo pado ad diuinam processionem applicetur, pa.14.6. col.1.lin.50
Generans omne, quo pado sibi simile generet, pag.145.col.1.lin.19
Generationis de ratione sunt duo, scilicet distinctio super positum, & formæ unitas; quæ communicatur, pag.10.7.col.2.lin.61
Generandi potentia diuinam naturam in recto significat, & paternitatem in oblique, pag.192.col.1.lin.73
Generativa potentia, quo pado diuina natura esse dicatur, pa.ead. co.2.li.12
Generans inter & genitum duo inveniuntur, scilicet conuenientia, & distinctio, pag.199.col.1.lin.53
Generatio in genere operationem vitalium, cum non vitalibus communicatiuum, an & quo pado à sancto doctore posita sit, pag.237.col.1.lin.4
Generatione prius esse imperfectius, quomodo intelligatur, pag.370. col.2. lin.71
Generatio in situ innocentia per cōitum, quo ad coniunctionem maris & feminæ fuisset, non autem quo ad immoderata concupiscentiam, pag.432.col.1.lin.44
Geniti forma dupliciter, vno modo, vt simili forma generantis, alio modo taceatur, pag.212.col.1.lin.51
Glossa propositionis: omne tale per participationem reducitur ad tale peref- fensionem, pag.ead.lin.1
Graduentia ex quibus mouentia, scilicet sine forma, & executione, pa.106. col.lin.24
Graduationes rerum quomodo siant, pag.251.col.1.lin.82
Graduot secundum causam finalis ordinem, quomodo fieri possit, pag.345. col.1.lin.55
Gradus p̄ficiunt rerum in triplici differentia esse dicuntur, pagina 371.col.2. lin.36
Gratia materia hæc duo mutuo se inferunt, A. est per suum essentiam bonum, & A. est bonum per efficiens, pag.32.col.1.lin.52
Gratia nouitas a gratia distinguitur non est: tanguim gratia noua esse possit, sed ad ostendendum tempus, quando inuisibilis misericordia fit, pagina 207. col.2. lin.22
Gratia quando pro gratuito dono sumatur, pag.211.col.1.lin.12
Gratia merentis, an ut necessario imperfectior gratia sumentis, pag.232.col.2. lin.25
Gratuitum dicitur, quod naturæ non debetur, sed gratis datur, pa.221. col.2. lin.24
Gubernacionis effectus principalis est unus, generales sunt duo in particula- ri, nobis innaturantes existunt, pag.28.1.col.1.lin.65
Gubernacioni diuinæ omnes subduntur, pag.ead.col.2.lin.63
Gubernacione exigunt duo, scilicet ratio & executio, pag.432.col.2. lin.38
Gubernacionis diuinæ, præter ordinem impossibile est quod aliquid concin- gat, pag.ead.col.2.lin.95
Gubernacioni diuinæ in generali, nihil contraria nascitur, sed in speciali, pagina 440.col.1.lin.32
Gubernat Deus omnia, quantum ad rationem immediate, quantum ad execu- tionem vero quædam medianis alijs, pag.439.col.1.lin.36

2

Habere rationem causæ finalis non sumitur identice, sed dupliciter,
scilicet in actu exercito, & signato, pag. 28, col. 1, lin. 37.
Habitus voluntatis in via nobilitatibus est habitus intellectus, Gesus tamen
in patria, pag. 370, col. 1, lin. 77.

no. 1

INDEX ALPHABETICAL

ius non per se ipsum, sed per actum cognoscitur.
ius scientia, secundum quod est in intellectu in anima separata remanet, pag.197.col.2.ln.90
refidat rationem in se sufficit: quod sit error in his, quae fidei sunt, sed ad iustitiam hareretur formaliter ultra hoc pertinacia requiritur, pag.166.col.1.ln.23
eticus ad Damascenus fuerit, pag.176.col.2.ln.92
potius diuinus melius dicitur quod relationibus distinguatur, quam per originem, pag.191.col.1.ln.92
archia in qualibet fuit diversi ordines, pag.455.col.2.ln.1
mo non naturaliter, sed obedientialiter in facultatem ordinatur, pag.551.col.1.ln.96
minis quodammodo Deus reprobat, & quodammodo praedestinat: ut sua bonitas preponatur, & per modum misericordie partitum, & per modum iustitiae primitudine, pag.131.col.2.ln.96
mo ratiōe catēchis animalibus pratal, pag.316.col.1.ln.14
mines inter meliorem habens tactum est melioris ingenij, pag.431.col.2.ln.16
mo et liberi arbitrii, pag.472.col.2.ln.53
mo conuenienter formata dicitur de limo terra, id est, terrena aqua commixta, pag.411.col.3.ln.10
minis corpus puit a Deo immediatè formatum, pag.ead.col.1.ln.44
minis in productione figura speciali loquendo modo veitur, pag.413.col.1.ln.49
mine est Imago Dei imperfecta, pag.413.col.2.ln.12
mine inuenitur Dei similitudo per modum imaginis, secundum nitementem, secundum vero alias eius partes per modum vestigii, pagin.418.col.1.ln.74
no primus non videt Deum per essentiam: secundum communem statum huius vite, pag.421.col.1.ln.15
no primus cognoscet Deum aitio re cognitione, quam nos media, scilicet inter cognitionem patria, & huius exili, pag.ead.lin.70
no primus angelos per excellentiam videre non potuit, pag.ead.collin.2.a.ln.62
no primus habebat excellentiorem cognitionis modum de angelis, quam nos, pag.422.col.1.ln.78
no primus omnibus naturaliter scibiliū scientiam habebat, supereminens vero quantum ad vita regimen opus erat, necuta autem necessebar, pag.ead.ln.94
no prius nullo modo decipi potuit tam respectu scitorum, quam necessarium, pag.423.col.1.ln.86
no prius in gratia creatus fuit, pag.424.col.1.ln.88
no in statu innocentia omnes virtutes aliquiliter habuit, pag.425.col.1.ln.1
no primi opera ex parte gratia efficiatora erant, pag.426.col.1.ln.16
no primi opera erant efficaciad ad meritum, ex quantitate operis abilitate, pag.ead.ln.30
no primi opera erant minus efficacia ex quantitate propositionali operi, pag.ead.ln.30
no in domini natus angelis: sed animalibus imperando: plantis vero, inanimatis vento, abique tam in impedimento, pag.427.col.1.ln.7
mine in terrene est aliquam difficietatem in statu innocentia fuisse, pag.ead.ln.77
no in statu innocentia erat incorruptibilis effectus: non autem formaliter, pag.428.col.1.ln.44
no fuiscent nisi cum iustitia, pag.433.col.1.ln.23
no ex tra paradisum factus: & dicente in eo positus est, transferendus post unum animalium in colum, pag.436.col.1.ln.19
mine non possunt alii sumi ad ordinem angelorum, quo ad hanc gradum, pag.459.col.1.ln.33
mine indifferenter ad angelorum ordines assimiluntur, pag.ead.lin.71
mine per angelos illuminantur, pag.463.col.2.ln.30
mine ad angelis custodiis necesse est, pag.467.col.2.ln.51
no inibus singulis singuli angelis ad cultuorū deputantur, pagina 468.col.1.ln.7
mine custodia est duplex, particularis, scilicet, & viuens, pag.ead.ln.84
no custodia particularis ad infinitum ordinem angelorum, tantum intacta, pag.ead.lin.89
no custodia viuens, secundum diuersos ordinē multiplicatur, pag.ead.col.2.ln.7
no duplicitate tamen habet, scilicet via, & termini, pag.469.col.2.ln.4
mine omnes in statu via angelos custodes habent, pag.ead.lin.7
mine viuens angelos custos, nonque in totaliter dimittit, pag.ead.ln.75
mine in termino non habent custodes, sed congregantes, auxiliantes, facios, pag.469.col.2.ln.21
no peccata omnia indirecte à domino causantur, pagin.472.col.1.ln.10
no omnia peccata directe à domino non causantur, pag.ead.ln.21
mine non possunt docere angelos, sed tantummodo eis loqui, pag.482.col.1.ln.44
mine ad animam rationalem, & eius opera, pag.412.col.1.ln.78
no radice quoniam modo à natura distinguitur, pagina 491.col.1.ln.81

Idea significat formam rei alicuius praeter tem ipsam existentem, pag.226.col.1.ln.75
Idea a ponatur vt exemplar: vel vt principium esendi, pag.ead.col.2.ln.23
Idea ait esse essentia diuina, pag.ead.col.2.ln.23
Idea quomodo ad esse habeatur, & quid esse obiectum sit, pag.65.col.2.ln.62
Idea plures ponere necesse est, pag.96.col.2.ln.8
Idea significat essentiam diuinam exemplari et mutabilem, pagina 97.col.1.ln.91
Idea tam in artificiis, quam in Deo dupliciter intelligi contingit, pag.ead.col.2.ln.16
Idea respectus qui & quomodo intelligatur, pag.ead.lin.58
Idea secundum quod est omnium exemplar: quia a Deo secundum quod cunctus tempus fuerunt, pag.97.col.1.ln.32
Idea vi ratio est omnium factibilium, & cognoscibilium, secundum proprias rationes, tan speculativa, quam practica, pag.ead.lin.15
Idea vi ratio respondens causa prima est idea corporis, quod est genus in praedicamento substantia, pag.ead.lin.56
Identitas extremonum intellectu, an talis qualis est corum in tertio, pagina 152.col.2.ln.69
Imaginis conditiones, qua & vnde oriuntur, pag.173.col.1.ln.1
Imago in diuinis nomis personale est, pag.ead.col.1.ln.44
Imago ei non enim proprium filii, pag.ead.col.1.ln.39
Imago trinitatis in creatura rationabiliter existit, pag.213.col.1.ln.56
Imago trinitatis in omnibus hominibus existit in recreatione in iustis natum similitudinem autem folium in beatu, pag.171.col.1.ln.46
Imago natura per se non imaginem non excludit, sed potius illam inficit, pag.ead.col.1.ln.36
Imago trinitatis in mente primo attenditur, secundum secundum verbi, & amoris, & credibilitatis autem antem & ex consequenti, secundum potentias: & praedicti habitus, pag.419.col.1.ln.8
Imago trinitatis attenditur in anima, secundum quod fuit, aut nata est in Deum fere notitia, & amore, Ibid.lin.8
Inmutabilitas quomodo improprie fumatur, & quomodo proprie, pag.42.col.1.ln.34
Inquit denotare habeat: cum dicitur lapis videtur in Deo, pag.81.col.1.ln.25
Inclinationis naturalis, & natura quomodo fumatur, pag.275.col.1.ln.50
Individuum quare in dividuum dicatur, pag.53.col.1.ln.67
In dividuum subdividetur cum quibus conueniat, pag.153.col.2.ln.95
In dividuum si causa in materia recipiatur, vel non recipiatur, pagina 162.col.1.ln.67
Individualem, tam secundum continuatorem, quam secundum diffinitionem prius notum oportet divisione, pag.391.col.1.ln.33
Individualis omnino, scilicet actu, & potentia est potius naturaliter diuisibilis, pag.ead.col.1.ln.33
Infallibilis diuina, quo pacto cum causa libera salutetur, pagina 127.col.2.ln.78
Infinatum per essentiam quid significare habeat, pag.34.col.1.ln.2
Infinatum secundum essentiam ab infinito, secundum quantitatem in quod differat, Ibid.
Infinitus Deus in cognoscatur, pag.81.col.1.ln.52
Infinitorum in scientia visionis sit, Ibid.col.1.ln.67
Infinitorum properque Deus abolutus nouit, & properque scientia visionis exitat, Ibid.lin.88
Ingenitus esse est pars propria, pag.168.col.2.ln.72
Ingenitus enim confit ex in, & genitum utrumque multiplex esse dicitur, pag.369.col.1.ln.23
Ingenitus dux persona, quare in diuinis esse non possit, Ibid.lin.70
Innocentia in statu ad defectus aliquipuis fuit, pag.429.col.2.ln.80
Innocentia in statu ad genitum est humani multiplicationem generatio fuisse, pag.430.col.1.ln.78
Instrumentum defectuum ad artis opus dupliciter concutere contingit, pag.117.col.1.ln.75
Intellectus creatus non humanus, at posse absoluto: sive per portentum in alio, sive in se videre per essentiam, id est, intellegere quidem est, ita ut complete determinaretur questionem quid est de Deo, pagina 52.col.1.ln.87
Intellectus creatus an Dei essentiam videre possit, & quorum habet opinionem fuisse, pag.53.col.1.ln.1
Intellectus creatus an naturaliter Deum videre desiderat, Ibid.lin.87
Intellectus aliquis creatus est impossibile, quod per sua naturaliter essentiam Dei videat, pag.55.col.2.ln.47
Intellectus creatus ad diuinam visionem lumine creato egit, pagin.57.col.1.ln.69
Intellectus creatus augmentum ad videndum Deum, an sit extra totum ordinem conaturalium ad videndum Deum, pag.ead.col.2.ln.60
Intellectu cuiuscunq; creato impossibile est Deum comprehendere, pag.59.col.1.ln.72
Intellectus nullus creatus in Deo omnia videri potest, sed iusta Deum videndi motum plura, vel pauciora, pag.59.col.2.ln.73
Intellectus conceptus an aliud sit ab ipsa actione in intellectu, pag.143.col.2.ln.88
Intellectus a voluntate in quo actu differat, pag.147.col.2.ln.35
Intellectus agens possibilis, rursum in angelis est dicatur, pag.252.col.2.ln.4
Intellectus noscere quoduplicitate considerari possit, pag.195.col.1.ln.39
Intellectus angelici species, propter sui excellem, an sit ratio seu similitudo de multorum distincta, quemadmodum essentia diuina est ratio omnium, pag.257.col.1.ln.75
Intellectu an accidat ab obiecto moueri, pag.253.col.2.ln.56
Intellectus angelicus, an ab aliquo obiecto naturaliter mobilis existat, pag.265.col.1.ln.59
Intellectu angelico salitus per se esse non potest, sed per accidentem: non quod ad naturalia, sed quo ad supernaturalia, pag.70.col.1.ln.86
Intellectus & voluntas, an & quomodo ad omnem veritatem determinatae sint, pag.274.col.1.ln.25
Intellectus solus an & quomodo ad unum determinatus sit, pag.276.col.2.ln.93

COMMENTARIORVM

PRIMAE PARTIS

Intellectum esse determinatum ad unum tripliciter contingit: uno modo in actu primo, alio modo in secundo, tertio modo in particulari obiecto, pag. ead. lin. penult.

Intellectus in voluntate respectu motorum sufficiens existat, & quomodo mobile tali motori proportionari oporteat, pag. 391. col. 2. lin. 83

Intellectus immobilitas quomodo sit cum voluntatis mobilitate, pag. ead. lin. 94

Intellectus in semper est apprehendat, pag. 323. col. 2. lin. 83

Intellectu & homine quomodo vno fiat, & quid vno illa operetur, pagina 326. col. 1. lin. 1

Intellectus ab anima in realiter secundum Th. distinguatur, vel secundum Scotum formaliter, pag. 327. col. 1. lin. 97

Intellectus in silentia anima abstractor fiat, pag. ead. col. 2. lin. 65

Intellectum quo intelligimus esse unum in omnibus est impossibile, pagina 329. col. 2. lin. 5

Intellegere non lumen est perfectio simpliciter, sed etiam intelligere omnia per unum, pag. 236. col. 2. lin. 76

Intellegendi modus per conuersationem ad superiora, quo pacto nobilior est dicatur: posuisse scilicet aut permisum, pag. 403. col. 2. lin. 66

Intellegibili dupliciter sumitur, pag. 82. col. 2. lin. 19

Intellegibili per seipsum conditiones, pag. 238. col. 1. lin. 53

Intelligere ad hoc quod aliud in actu, quod requiritur, Ibid. lin. 63

Intellegibile in actu, quod est effectus intellectus agentis, an priusquam species intelligibilis fit, pag. 327. col. 1. lin. 58

Intelligibile in communi nuptio omnia materialia fumatur, & tunc primum est quaerere, an intellectus noster sit pura potentia in genere intelligibilium, est, sibi hoc facere: quod intelligible vocatur: secundum vero, an sit pura potentia in genere intelligibilium, ita est, encum materialium, pag. 326. col. 1. lin. 1

Intellectus noster est potentia passiva, pag. 330. col. 1. lin. 3

Intellectus in sit potencia passiva, vel sit potentia pure passiva, pag. 330. col. 2. lin. pen.

Intellectum agentem ponere necesse est, pag. 352. col. 2. lin. 75

Intellectus agenti duo opera attributi possunt, vnum est factre intelligibili, in potentia est intelligibili in actu, alterum vero illuminare intellectum possibilem, Ibid. lin. 63

Intellectus est potentia nobilior simpliciter, quam voluntas, pag. 328. col. 2. lin. 49

Intellectus agentis, secundum Durandum, & Gofredum, am de necessitate ponatur, pag. 332. col. 2. lin. 93

Intellectus agentis, de quo Philosophus loquitur: est aliquid anima nostra, pag. 334. col. 1. lin. 94

Intellectus agentem quidam Deum gloriosum intelligent, qui verisimile est intellectus simpliciter, & summe agens: sed extra propria qua nobis inquirimus, Ibid. lin. 91.

Intellectus agentis si sit voluntaria separata est vnum numero, si aliquid anima multiplicatur cum ea, pag. 335. col. 1. lin. 35

Intellectus ex hoc, quod reflexe recipit singularia an in eo memoria iustit, pag. 336. col. 1. lin. 94

Intellectus & ratio in homine non sunt diversae potentiae, pagina 337. col. 2. lin. 85

Intellectus ad intelligentiam distinguatur non sicut potentia & potentia, sed sicut actus & potentia, pag. 339. col. 1. lin. 54

Intellectus speculatorius, & prakticus non sunt diversae potentiae, pagina ead. col. 2. lin. 31

Intellectus mouet voluntatem finaliter, pag. 370. col. 2. lin. 89

Intellectus coniunctus corpori possibili non potest intelligi, nisi conuertendo se ad plantinam, pag. 381. col. 1. lin. 37

Intellectus noster in singulari per se ipsum cognoscatur, Ibid. col. 2. lin. 89

Intellectus iudicium ligato sensu imputatur, pag. 383. col. 1. lin. 93

Intellectus iudicium cur ligato sensu fallatur, pag. ead. col. 2. lin. 26

Intellectus noster intelligi materialia àphantasmibus abstrahendo, pagina 384. col. 1. lin. 22

Intellectus agentis illuminatio superphantasmata an aliquid positivum in eis ponat, Ibid. col. 2. lin. 52

Intellectus non potest multa per modum multorum intelligere, pagina 387. col. 2. lin. 5

Intellectus non intelligit compонendo, & dividendo, pagina 388. collum. 2. lin. 5

Intellectus circa quid est non fallitur, nisi per accidens, pag. 389. col. 2. lin. 4

Intellectus circa ea, que circundant quidditatem falli potest compонendo, dividendo, vel ratione invenio, Ibid. lin. 11

Intellectus non potest directe, & primo cognoscere singulare materiale, pagina 391. col. 2. lin. 13

Intellectus non potest intelligere singulare inindebet, Ibid. lin. 32

Intellectus noster per se ipsum intelligere singulare in actu recto, vel reflexo, pagina 392. col. 1. lin. 66

Intellectus noster nec in actu, nec in habitu infinita intelligere potest, sed in potentia tantum, Ibid. col. 2. lin. 72

Intellectus agens est actus ipsorum intelligibilium, quae à materia abstractiuntur, & ex mediantebus possibili intellectus intelligit, pag. 396. col. 2. lin. 8

Intellectus aliquem per speciem intelligere duplicitate contingit, uno modo immediato, apicio per representatum per illam speciem: alio modo immediate apicio per ipsum speciem, pag. 405. col. 1. lin. 26

Intellectus in ex inferiori aliquo tempore decipiatur, pag. 423. col. 2. lin. 42

Intellectus creatus Deus utique modo mouet, scilicet dando virtutem: & dando speciem intelligibilem, pag. 445. col. 1. lin. 35

Intellectus principium necessitatis est esse hominis formam substantiam, pagina 325. col. 1. lin. 99

Intellectus appetitus an feratur in res singulares, secundum aliquam rationem vniuersalium: sicut cum appetit aliquid, quia est bonum, pag. 362. col. 1. lin. penult.

Intellectus ultimus est vniuersalitas & summa natura in vniuerso, pag. 233. col. 1. lin. 92

Intelligere Dei est eius substantia, pag. 81. col. 1. lin. 47

Intelligere quo pacto in intelligente maneat, Ibid. lin. 26

Intelligere quo pacto speciem intelligibilem consequatur, Ibid. lin. 93

Intelligere an sit ab anima, & an intellectus concurrit in actu passivo, & obiectivo, pag. 326. col. 2. lin. 52

Intelligat quo pacto homo peranimat, vt superreditur, id est, ipsam materiali non informer, pag. 428. col. 1. lin. 9

INDEX ALPHABETICVS

LUX non est corpus, pag. 306. col. 1. lin. 8

Lux est qualitas activa conueniens substantiali corporis ex se levantis, Ibid. col. 2. lin. 65

Lux, an pro luce spirituali vel corporali supponit, pag. 307. col. 2. lin. 60

M

Agnitudo si infinita esset, an essentiam infinitam haberet, pag. 34. col. 1. lin. 33

Malum culpa Deus nullo modo ruit: tamen ruit per accidentem materialis defectus, & malum paucum, pag. 118. col. 1. lin. 59

Malum culpa an & quomodo bono diuina prius, pag. 119. col. 1. lin. 5

Malum culpa quo pacto fiat a Deo permitta propter vniuersi confessionem, pag. 114. col. 2. lin. 57

Malum quo pacto sic quadam absentia boni, pag. 224. col. 1. lin. 2

Malum inuenientur in rebus, sicut & corruptio, Ibid. col. 1. lin. 1

Malum est boni vt in fibie, pag. 225. col. 1. lin. 29

Malum totaliter bonum conuenire, pag. 118. col. 1. lin. 83

Malum omne in rebus voluntariis, est pœna vel culpa, pag. 220. col. 1. lin. 49

Malum non habet causam formalem, pag. 227. col. 2. lin. 10

Malum habet causam efficientem, non per se, sed per accidentem, Ibid. lin. 19

Malum non habet causam finalem, pag. 227. col. 1. lin. 13

Malum actionis, & malum vel diuertimode causatur, Ibid. lin. 23

Malum rerum aliquarum reducitur in Deum, sicut in causam, pag. 228. col. 1. lin. 74

Malum vnum summum primum principium omnium malorum non datur, sicut contra dictum vnum summum bonum, pag. 229. col. 1. lin. 1

Malum actionis non reducitur in Deum, sicut in causam, pagina 228. col. 1. lin. 63

Malum culpa quomodo opponitur proprio bono incremento, non vt in nobis: sed vt in seculo, pag. 229. col. 1. lin. 88

Malum actionis quando dicitur, quod non reducitur in Deum: an intelligatur vniuersaliter de omni male actionis, an tantum in voluntariis, pagina 228. col. 2. lin. 7

Manifestare alio quod ignorat duplicitate contingit vno modo per simplicem presentationem obiecti: alio modo per additionem luminis adiuvantis, pag. 449. col. 1. lin. 47

Materies ex quaeratu causis finalibus creaturarum vnam tantum certit, proprieatate obiectorum, & concordanter ex viro forma est magis, quam feminina cuiuscunque animalis ex eo, pag. 414. col. 1. lin. 78

Materies conuenienter ex viro forma est magis, quam feminina cuiuscunque animalis ex eo, pag. 414. col. 1. lin. 78

Mathematica curta bona non sint, pag. 27. col. 2. lin. 15

Mathematica duplicitate sumuntur, scilicet absolute, & sub abstractione modo, pag. 27. col. 2. lin. 28

Mathematica formulariter loquendo cum non sint nec acta, nec potentia, & tamen ratione entis habent: cum ens non dicitur, nisi de eo quod est in actu, vel potentia: quomodo ita duo simul sunt, pagina 228. col. 1. lin. 59

Mathematica an ideo a fine abstrahit: quoniam abstrahit à materia, & motu, pag. 27. col. 2. lin. 5

Materia nonnulla quid veniat, pagina 199. col. 2. lin. 15. & pag. 199. collum. 2. lin. 4

Materia quomodo per formam contrahatur sicut substantia, pag. 199. col. 2. lin. 5

Materia informata an præcessit duratione eius formatio nem: aut distractio nem, sed natura tantum, pag. 301. col. 2. lin. 93. & pag. 302. col. 1. lin. 55

Materia corruptibilium, & incorruptibilium non est vna, pag. 302. col. 2. lin. 7

Materia secundum id quod est in potentia ad formam, aut in potentia ad omnes formas, quibus communis est, Ibid. lin. 6

Materia in celo esse dicitur, ut in alterius rationis existat, pag. 303. col. 1. lin. 33

Materia occulata sit simplex substantia corporea, Ibid. col. 2. lin. 72

Materia rebus in celo habet potest: nisi ille sit actio immaterialis, aut transiens, pag. 149. col. 1. lin. 1

Materia participans aliquam, quomodo sibi simile faciat, non producendo naturam absolute: sed applicando, pag. 216. col. 2. lin. 74

Natura vna in per aliam determinabilis existit, pag. 259. col. 2. lin. 91

Natura cognoscibilis duplicit ordinis per accidens, pagina 160. col. 1. lin. 10

Natura cognoscibilis dupliciti confiderari possunt, scilicet ut cognoscibilis, & prescibit, & ut cognoscentes cognoscit, Ibid. lin. 27

Natura possibilis ratione sit in particulari, pag. 217. col. 2. lin. 7

Natura rei materialis, an posse vera, & perfecta cognoscit, ab ipso eo, quod cognoscit, pag. 462. col. 1. lin. 15

Materies est in Deo est impossibile, pag. 17. col. 1. lin. 90

Maxime est tale in aliquo genere aliud est, & aliud est esse primam, seu perfectissimam speciem aliquius generis, pag. 15. col. 1. lin. 9

Maxima quodam propositio de forma auctiuitate à non spirituali, secundum locum, pag. 463. col. 1. lin. 46

Mediatio an attendatur penes carere innovatione, & veteratione, & tamen prius, & posterioribus habeat: quatenus in primo cum extirpante conuenient, & in secundo cum tempore, pag. 46. col. 1. lin. 95

Memoria significat vim conseruatam cogitationis praeteritorum, ut præterita sunt, pag. 335. col. 1. lin. 71

Memoria intellectus non est alia potentia ab intellectu possibili, pagina 356. col. 2. lin. 90

Menura durationis secundum Scotum, sicut sint, pag. 47. col. 1. lin. 50

Metaphoris quomodo vi Theologici dicuntur, pag. 17. col. 1. lin. 1

Metaphoris quomodo sacra doctrina invictatur, propter necessitatem, & utilitatem, Ibid. lin. 38

Minimum in homogeneis substantiis potest per se existere ad detur, pag. 35. col. 1. lin. 21

Miracula dicuntur omnia, quae à Deo sunt præter causas nobis notas, pagina 448. col. 1. lin. 53

Miraculorum vnum est matus alius, Ibid. lin. 83

Miraculorum propriæ demones facere non possunt, pag. 472. col. 1. lin. 69

Miraculorum de monachis largè fodere possunt, Ibid. lin. 74

Misericordia maxime est in Deo, non secundum passionis affectum: sed secundum effectum, pag. 123. col. 2. lin. 69

Misericordiam & iustitiam in quolibet Dei opere inuenire oportet, pag. 124. col. 1. lin. 4

Necessarium duplicitum sumuntur, pag. 1. col. 1. lin. 69

Necessarium ad finem duplicitate dicitur, scilicet ad esse, & ad bene esse, Ibid. lin. 27

Necessarium est ad humanam salutem esse doctrinam, per revelationem acceptam de multis: quae humanam questionem excedunt, pagina 1. collum. 2. lin. 1

Necessarium est ad humanam salutem esse doctrinam per revelationem de his, quae de Deo ethica natu ratione inuestigari possunt, Ibid. lin. 2

Necessarium quomodo à possibili differat, pag. 42. col. 1. lin. 16

Necessarium quomodo quandam veritatis modum significat, pag. 45. col. 2. lin. 67

Necessarium quomodo distinguuntur, pag. 355. col. 2. lin. 36

Necessarium duplicitum sumuntur: vno modo simpliciter, alio modo immutabiliter, pag. 91. col. 1. lin. 24

Necessitas naturalis an auctorat libertatem, pag. 367. col. 1. lin. 84

Nihil preter Deum ab altero nato, pag. 219. col. 1. lin. 64

Nihil omnino in nihilum redigitur, pag. 443. col. 2. lin. 76

Nominis scientia doctrina: seu disciplina quid intelligatur, pag. 1. col. 2. lin. 73

Nominum quodam importantis solium, quodam relationem, pag. 33. col. 1. lin. 83

COMMENTARIOS

Nomina num deo tria sunt genera: scilicet negativa, relativa, & positiva
pag. 66. co. 1. lin. 67
Nomina dicuntur deo substantialiter: imperfecte tamen, ibidem col. 2.
lib. 6
Nominibus deo attributis sunt duo, scilicet perfectione significata, & modus
significandi pag. 67. co. 1. lin. 34
Nominalia quida deo proprie, & magis, & prius dicuntur deo quo
ad rem significatam: nulla autem quo ad modum significandi, ibid. col.
2. lin. 3
Nomina deo attributa non sunt synonyma, ibid. lin. 36
Nomina communia deo, & creaturis non dicuntur de eis vniuoce, pag. 68.
co. 2. lib. 3
Nomina sapientiae absolute, quid significat, pag. 69. co. 2. li. 59
Nomina non dicuntur deo, & alijs purè vniuoce, pag. 70. co. 1. lin. 29
Nomina quaque sunt communia deo, & creaturis de cis, dicuntur fe-
dus analogiam vnius ad alterum, ibid. lib. 36
Nomina metaphorica quid dicuntur, pag. 71. co. 1. lin. 8
Nomina communia proprie dicta si dicentur deo causaliter, tantum de
creaturis, quam deo dicentur, ibid. li. 25
Nomina folum significant quod Deus fit causa, vel quod sit essentialiter
talis, ibid. li. 21
Nomina communia prius dici deo quantum ad rem significatam, quoniam
de intelleguntur, pag. 71. co. 1. li. 4
Nomina quedam importanter relationem ad creaturas, an ex tempore de
deo dicuntur, pag. 72. co. 1. li. 14
Nomina omne significans naturam ab individuo distinctam est communica-
bile proprie secundum sensum vel secundum rationem factem, pag. 73. col.
lin. 42
Nomina omnia significans singulare: est incommunicabile proprie, tam secur-
dum regnorum rationem sicut metaphorice communicabile sit. ibid. co.
2. lin. 1
Nomen omne significans formam non individualiter per aliud suppositum: se-
per se ipsum secundum quod in se est communicabile proprie, & ratione
quamvis non metaphorice, pag. 75. col. 1. lin. 7
Nomen Deus est incommunicabile, secundum rem communicabile antea
secundum opinionem, & secundum similitudinem, pag. 76. co. 1. li. 28
Nomen aliquod diuinum si efficit significans naturam illam, inquantu-
m hanc, illud efficit incommunicabile proprie ad extra, ibid. li. 35
Nomen Deus de quibus versificatur, ibid. lin. 34
Nomen Deus de tribus dicitur non vniuoce, nec equiuoce, sed analogice
pag. 76. co. 2. lib. 30
Nomen quid est: est nomen Dei maxime proprium triplici ratione, pag. 7.
co. 1. lin. 33
Nomen quid est an sit Deo maxime proprium præter alia nomina, ibide-
lin. 78
Nomina scientia cognitio intellectu certa & eidens, pag. 78. col. 2. lin.
penult.
Nomen hoc spiritus sanctus est proprium divine persona procedens p-
modum amoris ex accommodatione facta scriptura, pagina 174. col.
lin. 51
Nomina diuinorum essentialium quadam sunt substantia, & quadam
adiectiva, pag. 184. co. 1. lin. 11
Nomina abstracta pro perfidis supponere non possunt, pagina 187. collum-
lin. 1
Nomina tam personalia, quam notionalia si adiectiva fuerint: de essentia no-
predicantur, si vero substantia predicantur de ea, ibidem. li. 52
Nomina significativa origine diuinorum personarum quomodo significan-
t habeant, pag. 23. co. 1. lin. 40
Nomina tertii ordinis tantum temporales dicuntur, secundi vero eternales
ter tantum, primi vno modo, ibid. li. 68
Nomina anima quida veniat, pag. 8. co. 1. lin. 31
Nota de Deo naturali lumine duplicitem fuisse: uno modo secundum
alio modo vt nobis nota, & similiter articuli fidelium sumuntur secundum
& vt credit, pag. 14. co. 1. li. 10
Notitia à qua conceptus procedit, triplices esse potest: iuxta triplicem me-
dium quo actualiter notitia in nobis cauatur, pag. 14. co. 1. lin. 17
Notitia vniuersitatis est prior notitia minus vniuersitalis: pagina 386. col.
lin. 79
Notio quid sit, a quo introducta, & quo patet à theologis sumatur, pag. 16.
co. 2. lin. 14
Notio in diuinis an ab eo, cuius est notio distinguatur, pag. 164. co. 1. lin. 1
Notiones sunt quinque, scilicet incommensurabilis, partenit, communis spirati-
filiari, & profectio, pag. 16. co. 1. li. 85
Notio lexa, inter incompatibilias communis, scilicet patri, & filio cur non
ponenda sit, ibid. co. 1. lin. 24
Numerus quilibet quo patet sic vias secundum se formaliter, & ira in in-
nitum augatur, pag. 36. co. 2. li. 39
Numerus ad vitiosum rigitissimum duplex, scilicet virtus vniuersa, & vno re
ex cum vidente, pag. 33. co. 2. lin. 84

Obiectione Scoti contra sanctum doctorem de definitione rationis patitur
nitatem, & spirationem, pag. 166. col. 1. lin. 32
Obiectiones Scoti in materia angelorum contra sanctum doctorem
quonodo foliuntur, pag. 239. col. 2. lin. 2
Obiectionis plurimas quonodo in intellectu diuino existit, pagina 97. col.
lin. 71
Obiectione in primo & ad eum quato intellectus duo existunt, ratio scilicet obiectionis
est: pura quod quid erat esse ens, & conditione objectivitatis, scilicet ratio
seu modi quiditatis, pag. 359. col. 2. lin. 28
Obiectum est intellectus nostri, nonquid ergo in finitum compatiatur, vel illud in p-
tentia tantum, & quonodo, pag. 392. col. 2. lin. 72
Obiectum melius videri ab uno, quam ab alio ex duobus origi potest, pag. 392.
col. 2. lin. 26
Occulta que sunt nobis de Deo, quemadmodum magis sunt propria Deo
cognoscenda, ita & in effendo, pag. 202. col. 2. lin. 2
Obifikatio in ea effectus us communis, & valutatio nis in homine, & angelis
pag. 266. col. 1. lin. 2

P R I M A E P A R T I S

Omnia quæ in tempore sunt aeternitati praesentia sint, pagina 89 . col. 1.
lin.21
Omnia qui dicit nihil excludit, pag.125.co.2.lin.21
Omnia quod quoconque modo a Deo est, quemadmodum necesse est esse,
pag.29.co.1.lin.33
Omnia esse creata a Deo non solum est possibile, sed etiam necessarium, pag.
213.co.2.lin.91
Omnia qua processu temporis diuina prouidentia facta sunt in prima return
conditione, secundum quidam rationes feminales producta fuerunt, pag.
281.co.1.lin.82
Omnia quæ est secundum se totum actus, an intellectum in actu sit, pag.303.
col.2.lin.82
Omnia in eis a Deo conseruantur, & hoc tam fide, quam ratione, pag.440.
co.2.lin.63
Omnia a Deo in eis non indirec[t]e conseruantur, ibid.lib.73
Omnia conseruantur a Deo directe, ibid.lib.52
Operatio ita participata extinuit mensuratur, pag.47.col.2.lin.92
Operatio intellectus vtrum sit omniū perfectissima, & vtrum conclusio
fandi doct. quo ad hoc vera sit, pag.42.co.1.lin.60
Operationum quaedam est vitalis, quæ scilicet est ab anima, inquantum ani-
ma, & quedam non vitalis, quæ scilicet est a natura tantum, vi motu
suum, vel deorum. Item operationum vitalium quædam dicuntur
aliquid commune cum non vitalibus, & aliquid proprium, inquantum vita-
les sunt: quædam vero nihil cum non vitalibus communè habent, pag.
226.co.1.lin.83
Operatio angelii circa motus continuatam est fita vel plures, pag.242.
co.2.li.77
Operatio immensae duplicit sumi potest, scilicet in communis, puta intel-
ligere, videre: & in speciali seu contraria: puta intelligere humandum, vi-
dere bouinum, &c. pag.249.co.2.lin.72
Operatio omnis incipiens cum eius rei est ei ab agente a quo esse habet, quæ
propositio cum fit fandi doctor. Quodomodo verificetur, pagina 290. col.
lin.36
Operatio prima angelii quo ad specificationem, & actus rectitudinem an-
naturalis huc, pag.291.co.1.lin.82
Operatio anima cum non sit in genere substantiae, ergo nec potentia opera-
tiva: in an rationes Scotti contra hoc procedant, pag.339.co.1.lin.50
Opinio Aristotelis, vtrum Platonis opinioni conciliatur in materia de idea
boni, pag.32.co.2.lin.3
Opinio Aristotelis de anima intellectu: & discordia inter ipsum, fandum
de &orem, pag.43.co.1.lin.5
Opiniones multorum afferuntur canfam ipsius prædestinationis, pag.130.
col.lin.91
Opinio Portacini ponens relationem esse personam: personam autem non
esse efficiat in male adducta sit, pag.197.col.1.lin.36
Opiniones nunquid intellectus ab intelligenti patitur, pag.351.co.1.lin.10
Opiniones de angelis & anima, pag.357.co.1.lin.86
Opiniones multorum an appetibile appetitum moueat in genere causa effi-
cientis, pag.362.co.1.lin.36
Opiniones antiquorum de sensibili cognitione, pag.375.co.2.lin.32
Opiniones antiquorum de sensibili cognitione, pag.376.co.1.lin.91
Opiniones Philosopherum quomodo substantia immateriale à nobis cog-
noscantur, & intelligantur, pag.899.co.1.lin.92
Opiniones Philosopherum de felicitate, ibid.co.2.lin.60
Opiniones Philosopherum de gubernatione mundi, pag.437.co.2.lin.29
Opinio antiqua de operationibus ipsius Dei, pag.446.co.1.lin.47
Opinio Platonis, Autenciana, & aliorum corporum actionibus, pag.474.co.
lin.67
Opiniones da mones sint, pag.477.co.1.lin.50
Opiniones an futurum concedatur, pag.480.co.2.lin.50
Opiniones Philosopherum & Theologorum de his, quæ ad hominis actiones
pertinent, pag.502.co.1.lin.82
Opiniones de animali creatione, pag.488.co.1.lin.62
Oppolitorum vnum excludere reliquam, duplicit intelligi potest: formali-
ter, scilicet & efficiōne: & multa alia dicta istam conditionalem: si vacu-
oppofitorum, &c. pag.135.co.1.li.80, & ibid.lib.58
Oppofitorum infinitum duplicite contingit, pag.46.co.1.lin.1
Oppofitio relativa an & quo pacto in Deo existit, pag.152.col.2.lin.2
Oppofitio sola relativa an in diuinis rebus distinguitur, pag.174. column.
2.lin.86
Opus creatio[n]is triplex, pag.311.col.2.lin.52
Ordo rationis in quo confitit, pag.26.co.1.lin.57
Ordo rerum in effendo duplicite considerari potest, pag.28.co.2.lin.82
Ordo articulorum fandi doctoris prepotitus videatur, pagin.67.column.1.
lin.45
Ordinis rerum in finem in definitione prouidentia, an intelligatur, & ipse or-
do in finem, & peruenit ad finem, an ordo tantum, pag.121.co.1.lin.62
Ordo originis in sua præcisio id, quo realiter ipsa processiones distinguuntur,
pag.147.co.1.lin.1
Ordo in materia diuinorum personarum a sancto doctori in litera positus
qualsit sit, an scilicet quo ad nos, an secundum Ie., pag.344.co.1.lin.94
Ordo naturæ in personis diuinis existit, pag.202.co.1.lin.54
Ordinis de ratione an prioritas, & posterioritas fit, ibid.lib.90
Ordine actuam, qui est ordo can si efficientis, & in ordine potentie, qui est
ordo causa materialis qualis iudicatio fit, pag.332.co.2.lin.56
Ordo tertius potenteriarum animarum ex tribus sensibus attribuitur,
non autem
alijs potentijs in litera a sancto doctori enumeratis, pagin.343. column. 1.
lin.35
Ordo naturalis inter potentias est triplic, scilicet secundum causam a triuam,
finalem, & materialem, pag.345.co.1.li.19
Ordo inter recipiētes & receptum licet solus naturæ esse possit: vt partē de
subiecto, passione, &c. potest tamen esse durationis, pag.350.co.1.lin.65
Ordo quo indivisiibile à nobis cognoscitur ex habitudine ad quidditatrem
sensibilium pensandus est, pag.391.co.1.li.34
Ordines diversorum operationum in actione, & passione intellectus attenduntur,
pag.392.co.1.lin.4
Ordinem intelligibilium esse supra ordinem intellectum quomodo intelli-
guntur, pag.393.co.1.li.4

INDEX ALPHABETIQUE

Ordo in viuiserio duplex innentur, intelligibilis scilicet & sensibilis: aliter materialiter, aliter autem materia constat, ibid. lin. 19
Ordo, affectio, & cognitione quid determinant, pag. 405. col. 1. lin. 5.
Ordines multiplicantur secundum tantarum multiplicationem, pag. 447. col. 1. lin. 11
Ordo duplex est in rebus, Ibid. col. 2. lin. 3
Ordine ordinatur aliquid ad alterum dupliciter, scilicet actiuē & passiuē, pag. 453. col. 1. lin. 64.
Ordo duplicitus dicitur, communis scilicet & specialis, pag. 455. colum. 2. lin. 71
Ordinum distinctione in angelis vnde sit, pag. 456. col. 1. lin. 42
Ordinum distinctione in angelis per respectum ad finem supernaturalē inest completione a gratia: inchoatio autem a natura, Ibid. lin. 47
Ordo angelicus habet duo, pag. 458. col. 1. lin. 67
Ordines quo ad gradum distinctionem remanebunt, Ibid. lin. 75
Ordines quo ad executionem officiorum partim remanebunt, & partim non, Ibid. lin. 88
Ordinibus angelorum duo concurrunt, scilicet natura conditio, & dona gratiae, pag. 459. col. 1. lin. 27
Ordines dupliciti dici, quo ad naturam & quid ad gratiam, pag. ead. colum. 2. lin. 35
Ordinatum ad Deum vt finem ignotum ratione naturali consequendum, quibus egerat, &c., pag. 1. col. 1. lin. 35
Origo passio precepit proprietates personarum precedentium, etiam personales, pag. 192. col. lin. 60

P

Paradisi locus est in Orientis parte constitutus, pag. 434. colum. 1. lin. 20
Paradisi est locus conueniens humanae habitationi secundum primā immortalitatis harum, pag. 435. col. 2. lin. 25
Paras an naturaliter plus diligat totum quam seipsum, pagina 278. colum. 2. lin. 14
Paris nulla est perfecta extra suum totum, pag. 279. col. 2. lin. 20
Particularia ab illis denominatur, pag. 32. col. 1. lin. 94
Paffionum anima aliis circa bonum, alia circa malum: earum verò quo cibis bonum, alia circa bonum habitum vel suo tempore habendum: alia circa bonum non habitum, & tunc non habendum, pagina 425. colum. 1. lin. 8
Paffionum duplex est modus: per modum praeuentientis & impeditientis: & per modum consequentis & obviens, Ibid. lin. 44
Patio duplicitus dicitur, scilicet proprie dicta, & communiter, pag. 428. col. 1. lin. 75
Paffione communiter homo erat passibilis & anima & corpore: quoniam sentiebat, Ibid. lin. 83
Paffione proprie homo & anima & corpore impassibilis erat: quia virtus anime paffionem prohibebat sicut & mortem, Ibid. lin. 89
Pater & Deus, pater et persona in diuinis cum dicimus, quod predicatum exigit, pag. 160. col. 1. lin. 92
Pater, quod ad filium referatur, non vna sed duabus relationibus quomodo intellegitur, pag. 164. col. 2. lin. 37
Pater est principium, pag. 166. col. 2. lin. 65
Paris an principij nomen conuenit, Ibid. lin. 75
Pater est nomen proprium persona patris, pag. 167. col. 1. lin. 42
Pater in diuinis quid significare habeat: & quomodo sumatur, pag. 167. col. 2. lin. 19
Pater deo duplicitus dicitur, scilicet personaliter & essentialiter, Ibid. lin. 80
Pater per prius in diuinis dicitur personaliter, quam essentialiter, pag. 168. colum. 1. lin. 24
Pater quomodo plura principia dici possit, pag. 178. col. 2. lin. 70
Pater voluntate concordante filium genuit, pag. 194. colum. 1. lin. 45
Pater genuit filium natura non voluntate principiantur: sed sic produxit creaturam, Ibid. lin. 53
Pater quomodo equalis sit filio & aequetur, pag. 201. col. 1. lin. 15
Pater quomodo nullo modo prior filio esse intelligatur, pag. 202. colum. 2. lin. 60
Pater est in filio & econsumetur secundum essentialiam, relationem, & originem, pag. 203. col. 1. lin. 17
Patrem est in filio quorupliciter intelligi potest, Ibid. col. 2. lin. 7
Patri mitti non conuenit, sed filio & spiritui sancto, pag. 206. colum. 2. lin. 64.
Paternitas cum predicatu de essentia, an sit predicatio per se, pag. 187. col. 1. lin. 94.
Pati causality est nisi aliud est quam ex passione caufari, pag. 351. colum. 1. lin. 1.
Peccator quomodo a diuina voluntate recedere videatur, pag. 115. colum. 2. lin. 42
Peccata omnia secundum reatum in angelis esse possunt, pag. 286. colum. 2. lin. 13
Peccatum primum in angelis secundum effectum non potest esse aliud quam superbia, Ibid. lin. 17
Peccatum inuidia consequenter potuit esse in angelis secundum effectum, Ibid. col. 2. lin. 56
Peccatum angeli an fuit ex parte electionis, & non ex parte dei electa, vel fuit peccatum superbia, pag. 287. col. 1. lin. 12
Peccatum primi angelii fuit alius causa peccandi non cogens, sed quasi exhortatione inducens, pag. 293. col. 2. lin. 4.
Perfectio quid significet, & quomodo a sancto docto. sumatur, pag. 21. col. 1. lin. 8.
Perfectio duplex, scilicet in esse & absolute, pag. 29. colum. 1. lin. 97
Perfectio quicquid est in interiori an proportionaliter in superiori ponendum sit, pag. 111. col. 1. lin. 63
Per se ipsum, secundum Philosphum quid significare habeat, pag. 17. col. 2. lin. 93
Perfectio prima & niuersi congrue septima dicitur attributum ultima autem confirmationi faculti, pag. 315. col. 1. lin. 7
Personae significat in genere rationalium substantiarum, quod haec tria

P A R T I S.

Prædictis cur Deus fit: illos autem reprobavit, sola Dei voluntas est causa, pag. 132. col. 2. lin. 82.
Prædictum sicut omne: ita omne prouisum infallibiliter evenit, pag. 133. col. 2. lin. 4.
Prædictinorum numerus est Deo certus: non solum formaliter, sed & materialiter: non solum ut cognitus, sed vt electus & præfinitus, Ibid. lin. 38.
Prædicationis modus medius inter viuoca & aequiuoca, pag. 70. column. 1. lin. 39.
Prædicta in agentibus corporalibus & spiritualibus quorūplex sit, pag. 39. column. 1. lin. 90.
Prædictum enarratur in materia angelorum in loco existentium, que certa sint, & qua ambigua, pag. 232. col. 1. lin. 15.
Præteritum duplice sumitur, scilicet formaliter & denominative, pag. 139. col. 2. lin. 46.
Præterita non sulse diuinæ voluntati non subiaceat, Ibid. lin. 71.
Primus quandoque sumitur ut nota ordinis prioritatis ceterorum efficientium respectu: quandoque sumitur ut significat secundum quod ipsum, pag. 17. col. 2. lin. 12.
Principio non conuenit perfectio, pag. 23. col. 2. lin. 17.
Principio quomodo confite supponat, pag. 179. col. 1. lin. 15.
Principio magis & minus propter diuisiōnem suscipiat, pag. 1. col. 1. lin. 6.
Prins secundum sūnum iudicamus magis commune, quā minus commune pag. 327. col. 1. lin. 5.
Processus in diuinis quomodo sumatur, & multi alij termini, pag. 146. col. 1. lin. 36.
Processus secundum actionem ad extra, an in infinitis creaturis sit proprius, pag. 145. col. 2. lin. 35.
Processus duplex est, pag. 143. col. 1. lin. 17.
Processus amoris non sit in primo modo dicendi per se: an in seconde, pag. 146. col. 2. lin. 15.
Processus amoris non est generatio, pag. 147. column. 2. lin. 54.
Processus in diuinis per modum amoris procedit aut species, Ibid. lin. 56.
Processus an proprijs rationibus distinguantur, pagina 148. column. 1. lin. 50.
Processus nulla in diuinis esse potest, nisi verbi & amoris, Ibid. lin. 69.
Processus sancti doctoris, scilicet sub communī se habere ad formam, &c. an sophistis videatur, pag. 17. col. 2. lin. 30.
Processus sancti doctoris de p̄piratione & processione: in diuinis personis an nullis sit. Et in contradic̄toria implicet, pag. 158. col. 1. lin. 50.
Processus sancti doctoris in materia cognitionis angelorum ex parte rerum materialium procedat, Ibid. col. 1. lin. 92.
Processus sancti doctoris secundum proportionitalitatem angelorum ad corpora celestia, an super aliquotiatione fundetur, pag. 268. column. 2. lin. 96.
Processus sancti doctoris art. 5. q. 85. an sit sophisticus & secundum accidentē p̄ceperit, pag. 327. col. 1. lin. 47.
Processus sancti doctoris an incentum habeat: quando dicit, quod intellectus noster capi rebus generalibus proportionaler similitudinem habet, pag. 339. col. 1. lin. 19.
Processus sancti doctoris à destructione antecedenter ad destructionem consequens quomodo valeat, pag. 242. col. 2. lin. 6.
Productus aliqui potest duplice: conuenient produci necessario a pluribus personis diuinis, pag. 174. col. 2. lin. 3.
Processus sancti doctoris circa speciem intelligibiles ab immaterialitate absente ad immaterialitatem talem: qualis: an in materia angelorum sibi contrariū videatur, pag. 330. col. 2. lin. 24.
Proprietate inter lumen gloriae, & diuinam substantiam quid sit, pag. 52. col. 2. lin. 3.
Proprietate inter genus humānū & yniuersum elicit ex ratione sancti doctoris, quonodo videntur, & alia qua fuerunt impugnat, pag. 132. column. 1. lin. 37.
Proprietatis similitudo sancti doctoris, quomodo declinata forma intelligibili, ad bonum per illam apprehensionem, pag. 10. col. 1. lin. 80.
Proprietate illa sicut obiectum ad potentiam: ita subiectum ad scientiam, quomodo intelligatur, pag. 8. col. 1. lin. 93.
Proprietate se nota dicitur, qua se propria terminis nota est: euidentia certa & infallibilis, pag. 12. col. 1. lin. 86.
Proprietate si nota cur per se dicitur, videlicet an quemcunque alium modum excludat, & quomodo, pag. 11. col. 2. lin. 18.
Proprietate omnis: cuius predicationem cadit in ratione subiecti in via sancti doctoris, et se nota sed non econseruat, Ibid. lin. 37.
Proprietate ita, Primum est causa medi: quomodo intelligi habeat, pag. 14. column. 2. lin. 91.
Proprietate ita, Nullum corpus mouet non motum, quomodo intelligatur, pag. 16. col. 2. lin. 34.
Proprietate ita, Præexistere in virtute causa agentis non est præexistere imperfectiori modo, quomodo intelligatur, pag. 24. column. 1. lin. 48.
Proprietates affirmativae vera deo formati possunt, pag. 78. column. 2. lin. 2.
Proprietate ita, Quicquid Deus sciuit, &c. quomodo vera sit, pag. 93. col. 2. lin. 2.
Pueri in statu innocentia non nascentur perfecti in scientia, sed absque difficultate cam aquisiuerint, pag. 434. col. 1. lin. 17.
Pueri in statu innocentia non habuerint perfectum ysum rationis, sed ad opera puerilia idoneum, Ibid. lin. 43.
Proprietate ita, Agens oportet contingeri, in quod madiate agit, quomodo vera sit, pag. 33. col. 1. lin. 88.
Punctum maximum sicut dicitur causare lineam: & tamen in nullo genere causa causat illam in elle: ita nunc trans dicitur causare aeternitatem, non in elle reali, sed in elle cognito, pag. 45. col. 1. lin. 74.
Proprietates affirmativae vera deo formati possunt, pag. 78. column. 2. lin. 2.
Proprietate ita, Quicquid Deus sciuit, &c. quomodo vera sit, pag. 93. col. 2. lin. 2.
Proprietate ita, Quicquid Deus fit: de necessitate scit: quomodo intelligatur, pag. 113. col. 1. lin. 32.
Proprietatum quatuor sancti doct. differentia, pagina 114. column. 2. lin. 78.
Proprietate ita, Quicquid intelligit, ex hoc ipso, quod intelligit, procedit aliquantuplicem, quomodo intelligatur, pag. 43. col. 2. lin. 82.
Quatuor conceatae esse dicuntur, pag. 305. col. 2. lin. 33.

Q Valitas in anima posita secundum sc̄torum corpus possibiliter prese-
ware non potest, quin ipsum patiatur, pag. 428. col. 1. lin. 43.
Quantitas duplex molis, scilicet, & perfectionis, pag. 32. col. 2. lin. 17.
Quantitas an sit ynum accidentium secundum substantiam, pag. 36. col. 1. lin. 25.
Quantitas passio an infinitum sit, Ibid. lin. 76.
Quantitas secundum rem autem in Deo sit, pag. 153. col. 1. lin. 24.
Quatuor conceatae esse dicuntur, pag. 305. col. 2. lin. 33.

I N D E X A L P H A B E T I C Y S.

Quædam non inconuenit dici ad aliquid secundum nomina specifica, non dicuntur ad illud secundum nomina genericā, pagina 192. col. 2. lin. 9.
Quædū quid est, quando sequatur questionem an est, pag. 14. column. 1. lin. 63.
Quæstio de creatura an misericordia debeat questioni de natura diuina per-
ficiōne, pag. 24. col. 2. lin. 89.
Quæstio de bono in communī curia factō doctore fiat, pag. 25. column. 2. lin. 16.
Quæstio in quoconque genere perfectum inveniatur: in eodem debet
perfectum præexistere, quomodo verificetur, pag. 234. col. 2. lin. 83.
Proprietate ita, Deus non generat, an vera sit, pag. 185. col. 1. lin. 93.
Proprietate ita, Defectus ait inveniatur forma agentis, per quam agit, quomo-
do vera sit, pag. 192. col. 2. lin. 74.
Proprietate in agentibus corporalibus & spiritualibus quorūplex sit, pag. 39. column. 1. lin. 90.
Prædictum enarratur in materia angelorum in loco existentium, que
certa sint, & qua ambigua, pag. 232. col. 1. lin. 15.
Præteritum duplice sumitur, scilicet formaliter & denominative, pag.
139. col. 2. lin. 46.
Præterita non sulse diuinæ voluntati non subiaceat, Ibid. lin. 71.
Primus quandoque sumitur ut nota ordinis prioritatis ceterorum effi-
cientium respectu: quandoque sumitur ut significat secundum quod ipsum, pag. 17. col. 2. lin. 12.
Principio non conuenit perfectio, pag. 23. col. 2. lin. 17.
Principio quomodo confite supponat, pag. 179. col. 1. lin. 15.
Principio magis & minus propter diuisiōnem suscipiat, pag. 1. col.
1. lin. 6.
Prins secundum sūnum iudicamus magis commune, quā minus commune
pag. 327. col. 1. lin. 5.
Processus in diuinis quo modo sumatur, & multi alij termini, pag. 146. col.
1. lin. 36.
Processus secundum actionem ad extra, an in infinitis creaturis sit proprius,
pag. 145. col. 2. lin. 35.
Processus duplex est, pag. 143. col. 1. lin. 17.
Processus amoris non est generatio, pag. 147. column. 2. lin. 54.
Processus in diuinis per modum amoris procedit aut species, Ibid. lin. 56.
Processus an proprijs rationibus distinguantur, pagina 148. column. 1.
lin. 50.
Processus nulla in diuinis esse potest, nisi verbi & amoris, Ibid. lin. 69.
Processus sancti doctoris, scilicet sub communī se habere ad formam, &c.
an sophistis videatur, pag. 17. col. 2. lin. 30.
Processus sancti doctoris de p̄piratione & processione: in diuinis personis an
nullis sit. Et in contradic̄toria implicet, pag. 158. col. 1. lin. 50.
Processus sancti doctoris in materia cognitionis angelorum ex parte rerum
materialium procedat, Ibid. col. 1. lin. 92.
Processus sancti doctoris secundum proportionitalitatem angelorum ad
corpora celestia, an super aliquotiatione fundetur, pag. 268. column. 2. lin. 96.
Processus sancti doctoris art. 5. q. 85. an sit sophisticus & secundum accidentē
p̄ceperit, pag. 327. col. 1. lin. 47.
Processus sancti doctoris: an incentum habeat: quando dicit, quod intellectus
noster capi rebus generalibus proportionaler similitudinem habet, pag.
339. col. 1. lin. 19.
Processus sancti doctoris à destructione antecedenter ad destructionem con-
sequens quomodo valeat, pag. 242. col. 2. lin. 6.
Productus aliqui potest duplice: conuenient produci necessario a pluribus
personis diuinis, pag. 174. col. 2. lin. 3.
Processus sancti doctoris circa speciem intelligibiles ab immaterialitate
absente ad immaterialitatem talem: qualis: an in materia angelorum sibi
contrariū videatur, pag. 330. col. 2. lin. 24.
Proprietate inter lumen gloriae, & diuinam substantiam quid sit, pag. 52. col.
2. lin. 3.
Proprietate inter genus humānū & yniuersum elicit ex ratione sancti doctoris,
quonodo videntur, & alia qua fuerunt impugnat, pag. 132. column. 1. lin. 37.
Proprietatis similitudo sancti doctoris, quomodo declinata forma intelligibili,
ad bonum per illam apprehensionem, pag. 10. col. 1. lin. 80.
Proprietate illa sicut obiectum ad potentiam: ita subiectum ad scientiam,
quomodo intelligatur, pag. 8. col. 1. lin. 93.
Proprietate se nota dicitur, qua se propria terminis nota est: euidentia certa &
infallibilis, pag. 12. col. 1. lin. 86.
Proprietate si nota cur per se dicitur, videlicet an quemcunque alium
modum excludat, & quomodo, pag. 11. col. 2. lin. 18.
Proprietate omnis: cuius predicationem cadit in ratione subiecti in via
sancti doctoris, et se nota sed non econseruat, Ibid. lin. 37.
Proprietate ita, Nullum corpus mouet non motum, quomodo intelligatur, pag.
16. col. 2. lin. 34.
Proprietate ita, Præexistere in virtute causa agentis non est præexistere im-
perfectiori modo, quomodo intelligatur, pag. 24. column. 1. lin. 48.
Proprietates affirmativae vera deo formati possunt, pag. 78. column. 2. lin. 2.
Proprietate ita, Quicquid Deus sciuit, &c. quomodo vera sit, pag. 93. col.
2. lin. 2.
Pueri in statu innocentia non nascentur perfecti in scientia, sed absque
difficultate cam aquisiuerint, pag. 434. col. 1. lin. 17.
Pueri in statu innocentia non habuerint perfectum ysum rationis, sed ad
opera puerilia idoneum, Ibid. lin. 43.
Proprietate ita, Agens oportet contingeri, in quod madiate agit, quomodo
vera sit, pag. 33. col. 1. lin. 88.
Punctum maximum sicut dicitur causare lineam: & tamen in nullo genere
causa causat illam in elle: ita nunc trans dicitur causare aeternitatem, non
in elle reali, sed in elle cognito, pag. 45. col. 1. lin. 74.
Proprietates affirmativae vera deo formati possunt, pag. 78. column. 2. lin. 2.
Proprietate ita, Quicquid Deus fit: de necessitate scit: quomodo intelligatur,
pag. 113. col. 1. lin. 32.
Proprietatum quatuor sancti doct. differentia, pagina 114. column. 2. lin. 78.
Proprietate ita, Quicquid intelligit, ex hoc ipso, quod intelligit, procedit
aliquantuplicem, quomodo intelligatur, pag. 43. col. 2. lin. 82.
Quatuor conceatae esse dicuntur, pag. 305. col. 2. lin. 33.

C O M M E N T A R I O R V M P R I M A E P A R T I S

Sacra doctrina an sit scientia altioris quam sint physica scientia, & an continet conditiones speculativa, & practicas formaliter, pag. 6. col. 1. lin. 67
Sacra doctrina quomodo maximè sapientia inter omnes humanas sapientias existat, non solum in genere sed simpliciter: & quomodo ly simpliciter capiat, pag. 7. col. 1. lin. 90
Sacra doctrina, quod deo propriissime considerer, & consequenter secundum quod est altissima causa, quomodo probetur, Ibid. lin. 95
Sacra doctrina quando pro doctrina reuelata vult conclusionum sumi habeat, pag. 2. col. 2. lin. 42
Sacra doctrina est scientia subalternata scientie Dei, & beatorum, pag. 3. col. 1. lin. 67
Sacra doctrina credit principia sibi à Deo reuelata, pag. 3. col. 1. lin. 70
Sacra doctrina est scientia sua, pag. 4. col. 2. lin. 31
Sacra doctrina omnia considerat, an in una formalis ratione conueniant, id est, diuina reuelabilitate, pag. 5. col. 2. lin. 40
Sacra doctrina est dignior secundum quod speculativa omnibus speculatoriis, & secundum quod practica omnibus practicis, pagina 6. column. 2. lin. 62
Sacra doctrina est maxima sapientia inter omnes sapientias humanas, non solum in genere, sed simpliciter, pag. 7. col. 1. lin. 89
Sacra doctrina non arguit ad principia, sed ad conclusiones ex principijs, pag. 9. col. 2. lin. 62
Sacra doctrina disputat argendo contra negantes principia eius, si eius aliqui concedant, Ibid. lin. 65
Sacra doctrina disputat secundum tantum contra negantes principia, & nihil omnino concedentes, Ibid. lin. 65
Sacra doctrina congruat vultur metaphoris corporalium ad diuinam & spiritus-lia, pag. 11. col. 1. lin. 1
Sacra doctrina sub una litera plures sensus haber, scilicet literalem, & spiritualem, Ibid. col. 2. lin. 4
Sanctus doctor cur sapientia multa dicat, qua ipse non probat, pag. 264. col. 2. lin. 90
Sancti, qui vident omnia qua hic aguntur, an vana videantur specialis, q. sancti Doctor, an laici videant orationes nostras ad lectiones, pag. 46. col. 2. lin. 27
Sapientia secundum est causa distinctionis rerum, ita & inaequalitatis, pag. 22. col. 1. lin. 7
Sapientia nomen quid importet, pag. 36. col. 1. lin. 87
Sapientia nomen notitiam ordinariam & iudicatiuum quādoque importat, Ibid. lin. 80
Sciibilis lumen in una scientia quid sit, pag. 9. col. 2. lin. 22
Scientia physica, seu naturalis duplicitate dici potest, scilicet obiectivæ, & effectivæ, pag. 1. col. 1. lin. 73
Scientia ut est intellectus virtus, quomodo fumatur, pag. 2. column. 2. lin. 78
Scientia absolute de ratione, vt distinguenter contra alios habitus, seu virtutes intellectuales est habere conclusiones in principijs visibiliis, pag. 3. col. 1. lin. 3
Scientia est duplex, s. subalternata, & subalternata, pag. 2. col. 2. lin. 93
Scientia subalternata, quam eidemtamen conclusionem in seipso habeant, & forte totam materialis scientiarum subalternantiam, & subalternatarum, pag. 3. col. 1. lin. 16
Scientia subalternata, qua concurreat, pag. 3. col. 1. lin. 66
Scientia ut virtus in principijs contingat, pag. 9. col. 1. lin. 39
Scientia Dei nullo modo discutitur, est, pag. 8. col. 2. lin. 14
Scientia Dei est causatur, Ibid. lin. 77
Scientia Dei causa est non nisi voluntate adiuncta, pag. 6. col. 2. lin. 76
Scientia Dei qua est prima nec necessaria sit, Ibid. lin. 71
Scientia Dei non est variabilis, pag. 9. col. 1. lin. 96
Scientia quædam est speculativa tantum, quadam practica tantum, quædam secundum quid speculativa, & secundum quid speculativa, pag. 94. col. 1. lin. 23
Scientia Dei seipso est speculativa tantum, Ibid. col. 2. lin. 3
Scientia de alijs à Deo speculativa est practica, Ibid. lin. 4
Scientia Dei duplicitate, quod potest, absolute & respectu feiti, Ibid. lin. 33
Scientia non omnis infusa specie ob acquisitione distinguatur, sicut nec eiudem specie cum acquisita, pag. 42. col. 1. lin. 15
Scientia omnes contraria fidei sunt solubiles alius est, & alius est seire eas solvere, pag. 10. col. 1. lin. 23
Scientia Deo contingente sunt propter causas proximas, necessario autem relata ad scientiam Dei, pag. 9. col. 2. lin. 71
Scriptura diuinæ vultur nominibus processione signifiantibus, & alia multa ad materiam processiois in diuinis speculantia, pagina 143. column. 1. lin. 87
Scriptura consuetudo attendenda est, in qua introducuntur angelii in corporibus apparentes, pag. 236. col. 1. lin. 1
Semen secundum Scientiam nec etiam generatiois substantialis, nec organizationis, sed cuiusdam prævia alteracionis tantum, pag. 48. column. 2. lin. 82
Semen virtus, aut virtus qua est in mente, an adveniente anima rationali remaneat, & similiter spiritus, & que erat corporis formativa, regula efficiatur, pag. 48. col. 1. lin. 57
Semen humanum, an & que pacto materialis disponat pro animali ipsa intellectua, pag. 437. col. 1. lin. 76
Semen non resolutio ex alimento determinato iam ad membro, pag. 497. col. 2. lin. 85
Semen est superficiu alimenti, Ibid. lin. 94
Sensus litteralis an multiplicari possit, pag. 12. col. 1. lin. 10
Sensus vel intellectus quo pacto est alius à sensibili vel intelligibili, pag. 8. column. 1. lin. 28
Sensus proprii obiecti respectu, non est fulgur nisi per accidens, sed respectu sensibili communis & per accidens est falsus, pagina 10. column. 1. lin. 13
Sensus duplicita capitur, vno modo vt cognoscit res, secundo vt ostendit superiori potentia, & hoc duplicit, Ibid. lin. 60
Sensus distinguuntur secundum diuersitatem immutatiui exterius, pag. 347. column. 1. lin. 63
Sensus sunt quinque iuxta quinque immutatiui species, Ibidem. lin. 76

I N D E X A L P H A B E T I C U S

Spiritus sanctus necessariò à filio procedit, Ibid. lin. pen.
Spiritus sanctus à patre per filium procedit, pag. 177. col. 1. lin. 43
Spiritus sanctus pater & filius sunt unum principium, pag. eadem. colum. 2. lin. 39
Spiritus sanctus cum sit à voluntate vt à principio, an possit sic & aliter se habere, pag. 193. col. 2. lin. 13
Spirituum principium vt sit an suppositorum pluralitatem exigat, pag. 178. colum. 1. lin. 7
Subsistere quomodo capitur, pag. 319. col. 1. lin. 36
Subsistere duplicita capitur: uno modo, vt significat tantum affirmationem essendi in rerum natura, & negationem sufficiens in alio quoconque, ali modo subsistere importar quendam naturalem entis modum, pag. 249. col. 1. lin. 67
Subsistere quid faciat, & includat, pag. 209. col. 8. lin. 42
Substantia corporis sumpta quomodo, & contra quod distinguitur, pag. 16. colum. 1. lin. pen.
Substantia quomodo per seipsum individuatur, quomodo ex parte accidentium, & quomodo per subiectum, pag. 154. col. 1. lin. 3
Substantia materialis quomodo per materialm individuat sub certis dimensionibus tanquam per proprium & intrinsecum, non solum constitutum, sed distinctum, pag. 144. col. 1. lin. 9
Substantia intellectus & rei, an materialis sit, id est, independentis in esse à materia, pag. 231. col. 1. lin. 85
Substantia quæ apud nos sum ratio invenit generis scilicet existens in rerum natura absque nobilitate superaddita natura, pag. 233. column. 1. lin. 22
Substantia intellectus quomodo corpus naturaliter vnitatem habere possit, & quis modus à sancto doctore exclusus fuerit, pag. 235. col. 2. lin. 3
Substantia corporis simpliciter separata sit, vel in quantum lumen intellectuale, Ibid. lin. 1
Substantia per naturales formas immateriales perficere cognoscere non possumus, pag. 400. col. 1. lin. 46
Substantia predicatur de tribus personis singulariter tantum, ita quod non pluraliter, pag. 114. col. 1. lin. 15
Summa excessus supremi respectum addit, pag. 30. col. 2. lin. 28

T

Temporalis an per se de natura intentione existat, pag. 431. column. 1. lin. 79
Tempus utrumque modum angelorum mensurans aliud est à tempore mensurante monum coeli, quantum angelorum ex eo non dependet, pag. 245. col. 1. lin. 26
Tentare est experimentum sumere, & quoruplex est tentatum, pag. 471. col. 1. lin. 79
Tentare ut perpetratione peccati noceat, diabolus proprium est, Ibid. lin. 96
Theologia an sit scientia, & scientia Dei subalternata, pagina 2. column. 1. lin. 78
Theologia nostra duplicitate considerari potest: uno modo secundum se, alio modo ut in nobis viatoribus, pag. 3. col. 2. lin. 37
Theologia beatorum & nostra, an conuenient in ratione formalis obiecti ut obiectum est, & consequenter tunc in scientia secundum speciem specialissimam, pag. 5. col. 1. lin. 57
Theologia nec est purè practica, nec purè speculativa, sed est aliorum comprehendens in se eminentius practici & speculatorum rationem, Ibid. column. 2. lin. 87
Theologia ex quibus principijs procedere dicatur, pagina 10. column. 1. lin. 70
Theologia si ex naturalibus rationibus procedit ut ex extrancis & probabilibus, cur tantus labor a doctoribus speculatoris affluptus est, Ibid. column. 2. lin. 2
Theologia quomodo propter necessitatem & utilitatem metaphoris veratur, pag. 11. col. 1. lin. 35
Theologia proprium est accommodare res vniuersaliter ad facram doctrinam speciales, ut signa fini sunt, Ibid. col. 2. lin. 90
Theologia nostra cum nihil aliud sit, quam impeditio, & sigillum essentie diuina propterea ad quid se extendat, pag. 6. column. 1. lin. 46
Theologia si est, p. adicuum & speculum comprehendit, Ibid. lin. 33
Theologia est magis speculatoria, quam practica, Ibid. lin. 67
Thologia ad comprehendendam sub eis practicum & speculatorum per modum aggregationis, pag. 6. col. 1. lin. 75
Theologia quo pacto Philosophorum rationes solvere habet, pag. 9. col. 2. lin. 18
Terminus relatiui in quantum terminus an si resoluta: ac per hoc nullum oportet ponere correlativum: vitaliter relatiui terminet: nec secundum rem, nec secundum rationem, pag. 73. col. 2. lin. 27
Termini nomine quando intelleguntur id, ad quod relatiui dicitur, & quod in relatiui distinctione ponere oportet, pag. 73. col. 1. lin. 73
Termini numerales qui sunt, pag. 152. col. 1. lin. 16
Termini numerales in diuinis significantiis, de quibus dicuntur solam generationem addendo, Ibid. lin. 31
Termini numerales in diuinis significantiis, de quibus dicuntur solam generationem addendo, Ibid. lin. 31
Totalitas quantitatia, an sit differenti habitudo formæ ad totum & partes que in extenso in forma committatur, Ibid. lin. 44
Totalitas essentialis, an formis & anima per se conueniat, Ibid. lin. 44
Trinitas quo pacto impugnat à negantibus productiones in diuinis esse ipsa actiones immutantes, pag. 44. col. 2. lin. 76
Trinitas nomine in diuinis videntur est, pag. 160. col. 2. lin. 91
Trinitas diuinorum per sonorum ad cognitionem impossibile est per naturalem rationem perire, pag. 162. col. 1. lin. 9
Tripliciter siquaque plura similes & uno intuitu videri contingerit, pag. 269. col. 2. lin. 67
Triplita & delectatione nouus modus in angelis & animalibus separatis, pag. 299. col. 1. lin. 12

Valuatio

C O M M E N T A R I O R V M P R I M A E P A R T I S

Vniuersatio posita à sancto Doctore in quadam sua consequentia, quomodo intelligatur, pag.68.col.1.lin.69
Vnum non dicit rationem perfectionis, ac consequenter nec ynitias; nec eius species dicunt perfectionem simpliciter formuliter loquendo, sed à perfectione, & imperfectione abstrahunt, pag.32.col.1.lin.68
Vnum an prius ente conueniat, quam simplicitas & immutabilitas, pag.49. column.2.lin.44
Vnum supra ens addit non rem aliquam, sed solam diuisiōnē negationem, pag.50.col.1.lin.5
Vnum cuncte conuerit, pag.50.col.1.lin.9
Vnum an supra ens aliquid addat, Ibid.lin.31
Vnum diuersimode multis opponitur, pag.50.col.1.lin.90
Vnum & multa transcedenter duplicitate sumuntur, scilicet substantialiter & form.liter, pag.51.col.1.lin.43
Vnumquodque secundum quod est actu operatur, pag.79.column.2.lin.15
Voluntatis aliquid ut finis, & ut ad finem, pag.111.col.2.lin.75
Voluntas pro quo sumatur, pag.110.col.1.lin.3
Voluntas est in Deo sic, quod luum velle est intelligere, Ibid.lin.25
Voluntas Dei est causa erum, pag.113.col.2.lin.2
Voluntatis diuina nulla est causa, pag.114.col.2.lin.30
Voluntas quando non pro velleitate, sed pro velle simpliciter sumitur, pag.115.col.1.lin.45
Voluntatem Dei semper impleri necessitate est, Ibid.lin.61
Voluntas diuina quibusdam à se volitis necessitatem imponit, & quibusdam non, pag.116.col.2.lin.79
Voluntas Dei omnino immutabilis est, pag.column.2.lin.93
Voluntas signi à voluntate simpliciter in ipso Deo distinguitur, pag.19.col.2.lin.48
Voluntas diuinā circa quæ signa ponatur, Ibid.lin.62
Voluntatis per actum an procedat aliquid in ea tanquam eiusdem terminus, pag.146.col.2.lin.1
Voluntas concomitans, & voluntas principians, quomodo vocentur, pag.194.col.1.lin.85
Voluntas & natura in cauando in quibus differant, Ibidem.col.2.lin.16
Voluntas an verificetur & producatur ad extra tantum: an ut ad iusta produc-tiuia, pag.195.col.1.lin.47
Voluntas in communione duplicitate considerari potest, Ibid.lin.62
Voluntas an mere natura litteralique memactum habeat, Ibid.lin.74
Voluntas quo puto natura rationem habeat, pag.195.col.2.lin.50
Voluntas quomodo aquiuoce sumatur, pag.196.col.1.lin.59
Voluntas est in angelis, pag.172.col.1.lin.23
Voluntas angelorum acque est intellectus: neque naturaeorum, pag.273. column.2.lin.33

Voluntas angelii, an intellectus esse dicatur, pag.272.col.1.lin.22
Voluntas & liberum arbitrium, an vna & eadem potentia secundum veritas-tem fini, pag.273.col.1.lin.87
Voluntas perfecta an impossibilium respectu esse possit, pag.288. column.2. lin.21
Voluntas an antecedens velle possit absque consequatis volutione, Ibidem. lin.62
Voluntas angelii an quadrupliciter post electionem inflexibilis sit, pag.296. column.1. lin.30
Voluntas coactionis necessitate nihil velle potest, pagina 365. column.2. lin.17
Voluntas an violentari possit: & aliquid coactionis necessitate velle, Ibid. lin.48
Voluntas potest aliquid velle ex finis seu suppositionis necessitate. Ibidem. lin.96
Voluntas necessitate naturali aliquid vult, pag.366.col.1.lin.2
Voluntas non quæcumque vult de necessitate vult, pag.367. column.1. lin. penult.
Voluntas an ultimo fini in viuiali necessaria inhaeret, pag.367. column.2.lin.75
Voluntas Deum videntis an Deo necessariis inhaeret, pag.398. column.1. lin.30
Voluntas est interdum nobilior secundum quid intellectus, pag.369. column.1. lin.44
Voluntas mouet intellectum & omnes anima: vires effectiue, pag.370. col.2. lin.93
Voluntas actus ab intellectu cognoscitur, pag.392.col.1.lin.9
Voluntas duplicitate mouetur: uno modo sicut obiectum, alio modo sicut dans ipsam virtutem volendi, pag.445.col.2.lin.2
Voluntatem utroque modo mouere, & maxime secundo, scilicet interiorius inclinando, proprium Deicit, Ibid.lin.25
Voluntas duplicitate moueri potest: ex parte scilicet obiecti, & ex parte poten-tia, pag.450.col.1.lin.87
Voluntas etiam duplicitate moueri potest, scilicet ab intrinseco, & extrinseco, pag.461.col.2.lin.fin.
Voluntas solo Deo ab intus immutari potest, pag.464.col.1.lin.12
Voluntatem obiectuè efficaci sufficientia folium Deus mouet: angelus vero persuasione, Ibid.lin.20
Voluntatem ex passionum parte angeli immutare possunt: non tamen neces-sitate, Ibid.lin.26
Voluntarium foli Deo notum sit, pag.273.col.1.lin.72

F I N I S.

Typis Seruatiij Sasseni.

SEQVNTVR
QVATVOR INDICES
COPIOSISSIMI GENERALES
AD IPSAM DIVI THOMAE SVMMAM
DIV MVLTVMQVE A STVDIOSIS
DESIDERATA.

HORVM OMNIVM NOTAS, (QVIBVS BREVITATIS
gratia vñsumus) ita intellige studiose lector, Primus numerum denotat Partem
summæ, secundus numerus, Quæstionem, tertius, Articulum
seu quæstiunculam; quarta denique nota,
partem hoc modo,

1^a } parte prima.
12^a } prima secundæ, hoc est, in prima parte secundæ partis; nám secunda pars
id est } Summa in duas partes ab Auctore diuiditur.
22^a } secunda secundæ.
3^a } tertia parte.
Suppl. } supplemento tertiae partis.

q} quæstione.
a} articulo: frequentius tamen, a. omittitur; solo numero articulum designare;
o} toto articulo.
c} id est
in} corpore articuli, hoc est, in responsione ad quæstionem.
1^m} in primum argumentum.
2^m} secundum argumentum.
3^m} tertium argumentum.
responso ad

* id est, Item;

Exempli gratia statim in hoc Indice occurrat:

In principio creauit Deus celum & terram. 1^a. q. 46. 2. c. *3. o. *q. 61. 3. 3^m. &c. hoc est. Ex-
plicatur haec scriptura in prima parte Summa, quæstione quadragesima sexta, articulo secundo, in
corpore. Item articulo tertio eiusdem quæstionis, pertotum. Item in eadem parte, quæstione se-
xagesima prima, articulo tertio, in responsione ad tertium argumentum, &c.

AVTHO.

AVCTORITATES EX LIBRO GENESEOS.

C A P V T I .

N principio creauit Deus eum & terram. i^o. q. 46.2.1.3.3.0.1. q. 61.3. 3^m.1. q. 65.1.3.0.1. q. 66.1.1.0. * 3^m.1. q. 68.1.1.0.1. q. 69.1.1.0.1. q. 74.1. 3^m.1. q. 75.1.1.0.1. q. 76.1.1.0.1. q. 77.1.1.0.1. q. 78.1.1.0.1. q. 79.1.1.0.1. Terra autem erat inanis vacua.1°. q. 66.1.1.0.1. q. 67.4.1.1.0.1. Et tenebra erant super terram abyssi.1°. q. 66.1.1.0.1. S^m.1. q. 68.3.1.1.0.1. q. 69.1.1.0.1. q. 74.4.1.1.0.1. Spiritus fecerat super aquas.1°. q. 64.3. 3^m.1. q. 65.1.1.0.1. q. 66.1.1.0.1. q. 67.4.1.1.0.1. Dicitque Deus.1°. q. 42.1.1.0.1. q. 47.1.1.0.1. q. 67.4.1.1.0.1. q. 68.4.1.1.0.1. q. 69.1.1.0.1. q. 74.4.1.1.0.1. Spiritus fecerat super aquas.1°. q. 64.3. 3^m.1. q. 65.1.1.0.1. q. 66.1.1.0.1. q. 67.4.1.1.0.1. In quacunq[ue] enim die comederis ex eo, morte morieris.2°. q. 64.1.1.0.1. q. 65.1.1.0.1. q. 66.1.1.0.1. q. 67.1.1.0.1. Oculi tuum in vultus meum, & adolescentulum in fronte meum.2°. q. 64.1.1.0.1. Malore illius iniquitas mea, quoniam te veniam merear.4°. q. 64.1.1.0.1. Omnis qui occidet Cain, septuplum punietur.1°. q. 65.2.0. Faciamus adiutorium simile sibi.1°. q. 92.1.0.1. q. 93.2.0. Adduxit ea ad Adam, ut videter quid vocaret ea.1°. q. 9.6.1.1.0.1. Videntes filij dei filios hominum.1°. q. 51.1.1.0.1. Gigantes autem erant super terram in diebus illis.1°. q. 51.1.1.0.1. Penitus cum quod hominem fecisset in terra.1°. q. 19.7.1.1.0.1. q. 10.2.2.0. q. 19.7.1.1.0.1. q. 10.2.2.0. q. 19.7.1.1.0.1. q. 10.2.2.0. Et dicit lucem a tenebris.1°. q. 63.3.2.0. q. 67.4.1.1.0. q. 2.2.0. q. 31.5.2.0. Et adiecit Dominus Deus costum quam tulerat de adam, in mulierem.1°. q. 92.2.3.0. q. 9.64.1.1.0.1. q. 67.4.1.1.0.1. q. 68.1.1.0.1. q. 69.1.1.0.1. Factum est vesper & mane dies vnius.1°. q. 8.6.7.0. * 3^m.1. q. 14.2.0.1. q. 20.0.1. q. 27.1.0.1. q. 36.1.1.0.1. Fiat lux & facta est lux.1°. q. 67.4.0.1. q. 70.1.1.0. q. 9.7.1.1.0.1. q. 10.2.1.0.1. q. 10.3.1.0.1. q. 10.4.1.0.1. q. 10.5.1.0.1. q. 10.6.1.0.1. q. 10.7.1.0.1. q. 10.8.1.0.1. q. 10.9.1.0.1. q. 10.10.1.0.1. q. 10.11.1.0.1. q. 10.12.1.0.1. q. 10.13.1.0.1. q. 10.14.1.0.1. q. 10.15.1.0.1. q. 10.16.1.0.1. q. 10.17.1.0.1. q. 10.18.1.0.1. q. 10.19.1.0.1. q. 10.20.1.0.1. q. 10.21.1.0.1. q. 10.22.1.0.1. Appellavit lucem lucem, & tenebras noctem.1°. q. 9.64.1.1.0.1. q. 67.4.1.1.0.1. q. 68.1.1.0.1. q. 69.1.1.0.1. q. 70.1.1.0.1. q. 71.1.1.0.1. q. 72.1.1.0.1. Quoniam deo viro sumptu sit.1°. q. 9.2.2.0. q. 9.3.1.1.0.1. q. 9.4.1.1.0.1. q. 9.5.1.1.0.1. q. 9.6.1.1.0.1. q. 9.7.1.1.0.1. q. 9.8.1.1.0.1. q. 9.9.1.1.0.1. q. 9.10.1.1.0.1. q. 9.11.1.1.0.1. q. 9.12.1.1.0.1. q. 9.13.1.1.0.1. q. 9.14.1.1.0.1. q. 9.15.1.1.0.1. q. 9.16.1.1.0.1. q. 9.17.1.1.0.1. q. 9.18.1.1.0.1. q. 9.19.1.1.0.1. q. 9.20.1.1.0.1. q. 9.21.1.1.0.1. q. 9.22.1.1.0.1. q. 9.23.1.1.0.1. q. 9.24.1.1.0.1. q. 9.25.1.1.0.1. q. 9.26.1.1.0.1. q. 9.27.1.1.0.1. q. 9.28.1.1.0.1. q. 9.29.1.1.0.1. q. 9.30.1.1.0.1. q. 9.31.1.1.0.1. q. 9.32.1.1.0.1. q. 9.33.1.1.0.1. q. 9.34.1.1.0.1. q. 9.35.1.1.0.1. q. 9.36.1.1.0.1. q. 9.37.1.1.0.1. q. 9.38.1.1.0.1. q. 9.39.1.1.0.1. q. 9.40.1.1.0.1. q. 9.41.1.1.0.1. q. 9.42.1.1.0.1. q. 9.43.1.1.0.1. q. 9.44.1.1.0.1. q. 9.45.1.1.0.1. q. 9.46.1.1.0.1. q. 9.47.1.1.0.1. q. 9.48.1.1.0.1. q. 9.49.1.1.0.1. q. 9.50.1.1.0.1. q. 9.51.1.1.0.1. q. 9.52.1.1.0.1. q. 9.53.1.1.0.1. q. 9.54.1.1.0.1. q. 9.55.1.1.0.1. q. 9.56.1.1.0.1. q. 9.57.1.1.0.1. q. 9.58.1.1.0.1. q. 9.59.1.1.0.1. q. 9.60.1.1.0.1. q. 9.61.1.1.0.1. q. 9.62.1.1.0.1. q. 9.63.1.1.0.1. q. 9.64.1.1.0.1. q. 9.65.1.1.0.1. q. 9.66.1.1.0.1. q. 9.67.1.1.0.1. q. 9.68.1.1.0.1. q. 9.69.1.1.0.1. q. 9.70.1.1.0.1. q. 9.71.1.1.0.1. q. 9.72.1.1.0.1. Congregant aquae in unum locum.1°. q. 69.1.0.1. Apparet arida.1°. q. 69.1.1.0.1. Vocauit Deus firmamentum calum.1°. q. 68.1.0.1. * 3^m.1. q. 69.1.1.0.1. q. 70.1.1.0.1. Vocauit Deus aridam terram, congregant aquarum, appellavit maria.1°. q. 69.1.0.1. Germinau terra herbam viventem, &c.1°. q. 69.2.0. * 3^m.1. q. 70.1.0.1. Plant luminaria, & vsque monstra.1°. q. 70.1.0.1. Et sunt in signa, &c. sequuntur.1°. q. 70.2.0. q. 71.1.0.1. Aperiunt oculi vestri.1°. q. 41.1.0.1. Eritis sicut di, scientes bonum & malum.1°. q. 61.4.0. * 3^m.1. q. 63.1.0.1. q. 65.2.0. q. 67.2.0. q. 69.1.0.1. q. 71.1.0.1. Producant aquae reptile, &c. vsque cali.1°. q. 71.1.0.1. q. 72.1.0.1. Dedit viro suo.1°. q. 71.2.0.0. Et aperte fini oculi ambo.1°. q. 16.4.2.0. q. 18.9.0. q. 20.5.2.0. q. 22.6.1.0. q. 24.7.2.0. q. 26.5.1.0. q. 28.5.2.0. q. 30.5.3.0. q. 32.5.4.0. q. 34.5.5.0. q. 36.5.6.0. q. 38.5.7.0. q. 40.5.8.0. q. 42.5.9.0. q. 44.5.10.0. q. 46.5.12.0. q. 48.5.14.0. q. 50.5.16.0. q. 52.5.18.0. q. 54.5.20.0. q. 56.5.22.0. q. 58.5.24.0. q. 60.5.26.0. q. 62.5.28.0. q. 64.5.30.0. q. 66.5.32.0. q. 68.5.34.0. q. 70.5.36.0. q. 72.5.38.0. q. 74.5.40.0. q. 76.5.42.0. q. 78.5.44.0. q. 80.5.46.0. q. 82.5.48.0. q. 84.5.50.0. q. 86.5.52.0. q. 88.5.54.0. q. 90.5.56.0. q. 92.5.58.0. q. 94.5.60.0. q. 96.5.62.0. q. 98.5.64.0. q. 100.5.66.0. q. 102.5.68.0. q. 104.5.70.0. q. 106.5.72.0. q. 108.5.74.0. q. 110.5.76.0. q. 112.5.78.0. q. 114.5.80.0. q. 116.5.82.0. q. 118.5.84.0. q. 120.5.86.0. q. 122.5.88.0. q. 124.5.90.0. q. 126.5.92.0. q. 128.5.94.0. q. 130.5.96.0. q. 132.5.98.0. q. 134.5.10.0. q. 136.5.12.0. q. 138.5.14.0. q. 140.5.16.0. q. 142.5.18.0. q. 144.5.20.0. q. 146.5.22.0. q. 148.5.24.0. q. 150.5.26.0. q. 152.5.28.0. q. 154.5.30.0. q. 156.5.32.0. q. 158.5.34.0. q. 160.5.36.0. q. 162.5.38.0. q. 164.5.40.0. q. 166.5.42.0. q. 168.5.44.0. q. 170.5.46.0. q. 172.5.48.0. q. 174.5.50.0. q. 176.5.52.0. q. 178.5.54.0. q. 180.5.56.0. q. 182.5.58.0. q. 184.5.60.0. q. 186.5.62.0. q. 188.5.64.0. q. 190.5.66.0. q. 192.5.68.0. q. 194.5.70.0. q. 196.5.72.0. q. 198.5.74.0. q. 200.5.76.0. q. 202.5.78.0. q. 204.5.80.0. q. 206.5.82.0. q. 208.5.84.0. q. 210.5.86.0. q. 212.5.88.0. q. 214.5.90.0. q. 216.5.92.0. q. 218.5.94.0. q. 220.5.96.0. q. 222.5.98.0. q. 224.5.10.0. q. 226.5.12.0. q. 228.5.14.0. q. 230.5.16.0. q. 232.5.18.0. q. 234.5.20.0. q. 236.5.22.0. q. 238.5.24.0. q. 240.5.26.0. q. 242.5.28.0. q. 244.5.30.0. q. 246.5.32.0. q. 248.5.34.0. q. 250.5.36.0. q. 252.5.38.0. q. 254.5.40.0. q. 256.5.42.0. q. 258.5.44.0. q. 260.5.46.0. q. 262.5.48.0. q. 264.5.50.0. q. 266.5.52.0. q. 268.5.54.0. q. 270.5.56.0. q. 272.5.58.0. q. 274.5.60.0. q. 276.5.62.0. q. 278.5.64.0. q. 280.5.66.0. q. 282.5.68.0. q. 284.5.70.0. q. 286.5.72.0. q. 288.5.74.0. q. 290.5.76.0. q. 292.5.78.0. q. 294.5.80.0. q. 296.5.82.0. q. 298.5.84.0. q. 300.5.86.0. q. 302.5.88.0. q. 304.5.90.0. q. 306.5.92.0. q. 308.5.94.0. q. 310.5.96.0. q. 312.5.98.0. q. 314.5.10.0. q. 316.5.12.0. q. 318.5.14.0. q. 320.5.16.0. q. 322.5.18.0. q. 324.5.20.0. q. 326.5.22.0. q. 328.5.24.0. q. 330.5.26.0. q. 332.5.28.0. q. 334.5.30.0. q. 336.5.32.0. q. 338.5.34.0. q. 340.5.36.0. q. 342.5.38.0. q. 344.5.40.0. q. 346.5.42.0. q. 348.5.44.0. q. 350.5.46.0. q. 352.5.48.0. q. 354.5.50.0. q. 356.5.52.0. q. 358.5.54.0. q. 360.5.56.0. q. 362.5.58.0. q. 364.5.60.0. q. 366.5.62.0. q. 368.5.64.0. q. 370.5.66.0. q. 372.5.68.0. q. 374.5.70.0. q. 376.5.72.0. q. 378.5.74.0. q. 380.5.76.0. q. 382.5.78.0. q. 384.5.80.0. q. 386.5.82.0. q. 388.5.84.0. q. 390.5.86.0. q. 392.5.88.0. q. 394.5.90.0. q. 396.5.92.0. q. 398.5.94.0. q. 400.5.96.0. q. 402.5.98.0. q. 404.5.10.0. q. 406.5.12.0. q. 408.5.14.0. q. 410.5.16.0. q. 412.5.18.0. q. 414.5.20.0. q. 416.5.22.0. q. 418.5.24.0. q. 420.5.26.0. q. 422.5.28.0. q. 424.5.30.0. q. 426.5.32.0. q. 428.5.34.0. q. 430.5.36.0. q. 432.5.38.0. q. 434.5.40.0. q. 436.5.42.0. q. 438.5.44.0. q. 440.5.46.0. q. 442.5.48.0. q. 444.5.50.0. q. 446.5.52.0. q. 448.5.54.0. q. 450.5.56.0. q. 452.5.58.0. q. 454.5.60.0. q. 456.5.62.0. q. 458.5.64.0. q. 460.5.66.0. q. 462.5.68.0. q. 464.5.70.0. q. 466.5.72.0. q. 468.5.74.0. q. 470.5.76.0. q. 472.5.78.0. q. 474.5.80.0. q. 476.5.82.0. q. 478.5.84.0. q. 480.5.86.0. q. 482.5.88.0. q. 484.5.90.0. q. 486.5.92.0. q. 488.5.94.0. q. 490.5.96.0. q. 492.5.98.0. q. 494.5.10.0. q. 496.5.12.0. q. 498.5.14.0. q. 500.5.16.0. q. 502.5.18.0. q. 504.5.20.0. q. 506.5.22.0. q. 508.5.24.0. q. 510.5.26.0. q. 512.5.28.0. q. 514.5.30.0. q. 516.5.32.0. q. 518.5.34.0. q. 520.5.36.0. q. 522.5.38.0. q. 524.5.40.0. q. 526.5.42.0. q. 528.5.44.0. q. 530.5.46.0. q. 532.5.48.0. q. 534.5.50.0. q. 536.5.52.0. q. 538.5.54.0. q. 540.5.56.0. q. 542.5.58.0. q. 544.5.60.0. q. 546.5.62.0. q. 548.5.64.0. q. 550.5.66.0. q. 552.5.68.0. q. 554.5.70.0. q. 556.5.72.0. q. 558.5.74.0. q. 560.5.76.0. q. 562.5.78.0. q. 564.5.80.0. q. 566.5.82.0. q. 568.5.84.0. q. 570.5.86.0. q. 572.5.88.0. q. 574.5.90.0. q. 576.5.92.0. q. 578.5.94.0. q. 580.5.96.0. q. 582.5.98.0. q. 584.5.10.0. q. 586.5.12.0. q. 588.5.14.0. q. 590.5.16.0. q. 592.5.18.0. q. 594.5.20.0. q. 596.5.22.0. q. 598.5.24.0. q. 600.5.26.0. q. 602.5.28.0. q. 604.5.30.0. q. 606.5.32.0. q. 608.5.34.0. q. 610.5.36.0. q. 612.5.38.0. q. 614.5.40.0. q. 616.5.42.0. q. 618.5.44.0. q. 620.5.46.0. q. 622.5.48.0. q. 624.5.50.0. q. 626.5.52.0. q. 628.5.54.0. q. 630.5.56.0. q. 632.5.58.0. q. 634.5.60.0. q. 636.5.62.0. q. 638.5.64.0. q. 640.5.66.0. q. 642.5.68.0. q. 644.5.70.0. q. 646.5.72.0. q. 648.5.74.0. q. 650.5.76.0. q. 652.5.7

LEVITICI.

NUMERI

EXODI.

LEVITICUS.

Et clemens. 22. q. 157. 1. 2. 6. 7. 9. 14. 3. 7. q. 169. 1. e.
7. 4. c. 3. m.
7. Patiens. 22. q. 123. 3. 17. 2. m.
7. Eterna. 1. q. 16. 5. o. 12. 5. q. 7. 6. q. 93. 1. s. m. 22. q.
7. 2. 7. 4. o.
7. Qui custodis misericordiam in milia. s. 20.
7. Qui pedes iniquitatem patrum in filiis ac nepotibus. in ter-
7. tis & quartam progeniem. s. 20.
7. Noll adorare Deum alienum. s. 20.
7. Dominus zelotes. Ibidem.
7. Deus & emulatur, ibidem.
7. Cum forniciati fuerint cum diis suis. 22. q. 151. 2. e.
7. 3. m.
7. agitum.
7. Nec vxorem de filiabus eorum accipies filia tua. 12. q. 157. 4. 6. m.
7. Deos confitales non facies tibi. s. 20.
7. Solemnitatem azymorum fidelitatis. s. 12.
7. Septem diebus vespera a zymis. Ibidem.
7. Ne incas pacium cum hominibus illarum regio-
7. num. 22. q. 10. 9. 0. 6. 4. 6. 7. 5. 7. 6.
7. Sex diebus operaberis in die septimo coessabis, astare
7. & metete. s. 20.
7. Non immolabis super fermentum. s. 12.
7. Primitis frugum terra ruris offeres. s. 22.
7. Non coques hagedum in lacte matris sua. s. 23.
7. Fuit ergo ibi cum Deo quadragesima dies & quadua-
7. ginta noctes. s. 24.
Cap. xxxv.
Sex diebus facietis opus: septimus dies erit vobis
7. laudes. s. 20.
Separata apud vos primis dominis. s. 22.
Faciat tabernaculum suum. s. 26.
Ecce vocavit dominus ex nomine. s. 23.
Omnis viri ac mulieres mente promptissima atque
7. desota obtulerat dona. 22. q. 9. 8. 5. 3. m. q. 9. 8.
4. 4. c.
Ecce vocavit dominus ex nomine beatele. s. 23.
Et implieat eum spiritu dei, sapientia, intelligencia,
7. scientia, & omni doctrina, ad excogitandum &
7. facendum opus. s. 23.
Cap. xxxvi.
Omnis sapiens quibus dominus dedit sapientiam
& intelligentiam. Ibidem.
Cap. xxxvii.
Fecit autem beatele & arcana. s. 23.
Fecit & propitiatorium. s. Ibidem.
Duo etiam cherubini. Ibidem.
Fecit & mensam de lignis setham. s. 23.
Fecit & altare thymiamaticum de lignis. s. 23.
Cap. xxxviii.
Fecit & altare holocaustrum. Ibidem.
Cap. xxxix.
De hyacintho & purpura, vernicula ac bysso fecit
vestes. s. viii. q. 15. 2. 5.
Altare aureum, & altare numeri. s. 20.
Cap. xl.
Locutus est ab Moyse. s. 6.
Mense primo, prima die mensis eriges tabernacu-
lum. cuiusq. 1. 2. 6. m.
Et aliam post vnoctuum oleo, ringes tabernaculum
cum vasa suis. 12. q. 102. 4. 9. m.
Vestimentiscatur. s. 20.
Applicabitis Aaron, & filios eius. s. viii. q. 1. & se-
c. s. 29.
Altare aureum, & altare holocaustum. s. 20.
AVCTORITATES EX LIBRO
LEVITICI.
Cap. i.
Si holocaustum fuerit eius oblatio ac dearmatum,
Malefum immaculatum offeret. 12. q. 102. 3. 4. m.
7. 9. m.
Sanguinem eius fundentes per altaris circumatum.
12. q. 102. 3. 8. m.
De turritibus & pullis columba, offeret. 12. q. 102.
3. 1. m. 6. o. 1. 2. 6. q. 17. 3. 4. m.
Retoro ad collum capiti ac ruptu vulneris loco.
12. q. 102. 3. 6. m.
Cap. ii.
Simila erit eius oblatio, fundenterque sup eam oleum
& thus. s. viii. q. 12. q. 102. 3. 12. 7. 13. 1. 14. m.
Ne quisquam mellis adolebitur in sacrificio Do-
mini. 12. q. 102. 3. 13. m.
In omni oblatione offert sal. 12. q. 102. 3. 13. m.
14. m.
Cap. iii.
Sistohia pacificorum fuerit eius oblatio. s. viii. q. 1.
12. q. 102. 3. 3. 9. m. 9. m.
Sic marem fui tecum. 12. q. 102. 3. 3. m.
Immaculata offeret. 12. q. 102. 3. 7. 7. 22. q. 26. 3.
3. m.
Fundit sanguinem per circuitum altaris. s. 1. 8.
Omnis adeps erit domini. 12. q. 102. 3. 8. 6. 1. m.
Nec adipem nec sanguinem omnino comedetis.
Ibidem.
Offerunt domino caudam totam. 12. q. 102. 3. 7. 11. m.
9. 13. 8. 1. 9. m.
Cap. iv.
Qui peccauerit per ignorantium, & de vinceris
mandato

q. Rogabitque pro eorum coram Dominis. 4.
Cap. xv.

Duos hircos facti coram Domino i-
bernaculi testimoniij, & vñque f. tñ. q.
Orabit pro te & pro domo tua. s.4.
Menfis cepimus decima mensa, &c. erit
isti, atque mandato ab omnibus missis
125. q.102.4.10³.6. q.103.2.1³.3.
6.c.

get Cap. xviij.
thy Funderique factos sanguinem super altis
ato nis.1.

que Si comediter sanguinem. s.3.
que Anima omnis carnis in tangue est. 125.
que Contaminatus est vñque ad vesperum.
Cap. xvii.
que Facietis praecpta mea, atque iudicia mea
et ambulabitis in eis. 125. q.99.4.2³.
que Quix faciens homo, vñctus in eis. 125. q.100.
que Talis colitus in cinctus est. 125. q.101.1.1.c.9.
que Soi enim vxoris tuae, in pellicatum no-
125. q.102.3.2³.
til. Ad mulierem quae paritur menstruum
apo des. 125. q.102.3.4.

dece De seminatu non dabis, ut consecratur
re loch. 125. q.81.5.³.

re Cui masculo non commisericabis, &c. 2.
re 1³. q.15.4.11.12.0.2³.7. q.70.2.4³.
re Cum omni pecore non coibis, &c. vñque
2³. q.15.4.11.2³.12.4³.

Cap. xix.
re Turpitudinem vxoris patris tui non re-
re 55.6.c.
re Sandi estote, quia ego sanctus sum. s.11.
re Stimulaueritis hostiam pacificorum D-
re plazibilis. s.3.
re Eo die quo fuerit immolata, comedetis
re altero, &c. vñque polluit. s.7.

re Cum mœstis segetes terra tua, non te-
re quid ad solium, &c. vñque dimittes. 2.
re 2³.

re Declinetis vñquisque proximum su-
re 95.8.0. q.62.0.2³.9.11.8.0.
re Non facies calumniam. 125. q.68.3.c.
re 3.c.

re Nix vi opprimes cum. 125. q.68.3.c. q.11.
re Non moribut merces mercenarii tui
que manet. 125. q.101.3.6.
re Non malestis furio. 125. q.76.4.0.
re Timebis dominum deum tuum. 125. q.67.
re 9.7.1.c. q.19.1.2.0.³2.2.0.
re Non indicabis. 125. q.60.2.3.6.
re 3.1. q.59.1.1.c.

re Non criminator. 125. q.62.2.2³.q.
re 74.1.2³.1.0.
re Nec dilato in populis. 125. q.74.0.4³.q.
re Non odisse faciem tuum. 125. q.25.6.0.
re Sed publice argue cum. 125. q.33.7.0.2³.
re lumen tuu non facies coru cuius al-
re animalibus. 125. q.102.6.8.³

re Agrum tuuu non seres diuerso feminæ
re 6.2.³.
re Veritatem ex duobus texta est, non lad-
re 102.5.6.³.

que Orabitque pro eo factos, &c. vñque &
que peccatum. s.4.

re Cum ingrediur terram & plantau-
re pomaria, auteris præparata corum
proferten. 125. q.102.6.8.³.

re Non comedies carnem cum sanguine.
re Non anguimini. 125. q.100.11.c.2³.
re 7.0.

re Non obstutabilitate somnia. 125. q.100.11.
re 6.0.

re Super mortuo non incidentis carnes ve-
re 92.1.2.0.

re Neque figuræ aliquas, aut sigmata fa-
re 125. q.9.4.2³.10.

re Non declinauerit ad magos, nec ab arionis
re sclemeni. 125. q.100.11.6.22.2³.q.52.
re Coram cono capite confunge, & hono-
re feris. 125. q.100.11.c.5.1. 125. q.63.1.
re Si habitarerit aduenia in terra vestra, &
re gypsi. 125. q.104.4.0.4³.q.105.3.0.
re Custodite omnia praecpta mea & vñ-
re facie ea. s.18.

Cap. xx.

re Anima que declinauerit ad magos & ar-
re sanificamini & estote sancti, quia &
re sum. s.11.

re Cultodite praecpta mea, &c. s.18.

re Qui coierit cum muliere in fluxu mestri-
re qui sepatuui s.2 ex exteris populis. 1.
re 3³m.

Cap. xxij.

re Ne contaminetur factos in mortibus
re 125. q.102.6.11m.

re Sandi erunt Deo suo. s.11.

re Filia factos, si deprehensa fuerit in
re 3³.q.19.1.4³.

Pontificis, id est, faciendo maximis, &c. vsque, quā
 sāndifisco sum. 125. q. 102. 6. 17mo.
 Homo de semine tuo per famulas, qui habuerit ma-
 culam, &c. vsque h. 126. q. 123. 3. 9mo. q. 301. c.
 Cap. xxi.
 Homo de semine Aaron qui fuerit leprosus, aut pa-
 tiens fluxum seminalis, &c. vique cibis illis cib.
 ibidem.
 Qui retigerit immundum, &c. s. 5. vsque ad vespa-
 ram. s. 11.
 Mortuum & captum à bestia non comedet. 125.
 q. 102. 6. 17mo.
 Addet quintam partem cum eo quod comedit, &c da-
 bit faciendo. s. 6.
 Quicunque obliteret in holocaustum, illud erit
 malum. s. 1.
 Sine macula exiret a morte. s. 3.
 Non immolabuntur vni die mater cum fratribus
 fuis. 121. q. 102. 6. 17mo.
 Si immolaueritis hostiam pro gratiarum actione,
 &c. vique silentia diei. s. 7.
 Cuidotule mandata, &c. s. 8.
 Cap. xxii.
 Haec sunt feria Domini, quas vocabitis sanctas, &c.
 vsque h. 125. q. 102. 6. 10mo. q. 103. 3. 4mo.
 Cedetur agnus immaculatus. s. 3.
 Non secabitis eam vige ad solium, &c. s. 15.
 De decimo mensi leviter dies expiationum erit
 celebratus, &c. s. 16.
 A quinto decimo die mensis iulius septimi ferie ta-
 bernaculum, septem diebus Domino, &c. iusta.
 q. 102. 4. 10mo. q. 103. 3. 4mo.
 Dies primus vocabitur celebratus, atque sanctifi-
 mus. s. 1.
 Dies octauus erit celebratus, atque sanctissimum.
 125. q. 102. 4. 10mo. q. 103. 3. 4mo.
 Tercius decimus fructus arboris pulcherrima spa-
 ratulique palmarum, & ramos ligni dentarum front-
 ium, &c. s. 25. q. 102. 4. 10mo.
 Cap. xxiii.
 Qui blasphemaret nomine Domini, mons morie-
 tur. 125. q. 102. 1. 1mo. 225. q. 9. 102. 4. 10mo. q. 30. 3. c.
 Qui inognitum maculam, fecerit fieri et fractu-
 ram pro fractura, &c. vique cogetur. 125. q. 102. 2.
 10mo.
 Et quam iudicium sit inter vos, &c. s. 19.
 Cap. xxiv.
 Anno jubilei redient omnes ad possessiones suas,
 &c. vique h. 125. q. 105. 3. 1mo.
 Facite praecepta mea & iudicia custodite. s. 18.
 Terzana vendetur in perpetuum, &c. vique ven-
 datur. 125. q. 102. 2. c. 3mo. 225. q. 106. 2. c.
 Pecuniam tuam non debitis ad viarum. 125. q. 105.
 3. 3mo. 225. q. 78. 2. 1mo.
 Computabuntur fructus ex eo tempore quo vendi-
 te, & quod reliquum ei reddet empori, si quec-
 cumque possidetem suum. 225. q. 78. 2. 6mo.
 Si paupertate compulsi vendiderit ut ibi frater
 tuus, non enim opprimes frumenta famularum,
 &c. 125. q. 105. 4. 10mo. q. 106. 3. 1mo.
 Cap. xxv.
 Si in praeceptis meis ambulabuissent, &c. vsq; s. 125.
 q. 91. 3. c. 5. 9. 6. o. q. 104. 1. 1mo. q. 107. 1. 1mo.
 Non abiciet vos anima mea. 125. q. 102. 1. 1mo. q. 105.
 11. c.
 Cap. xxvi.
 Animal quod immolarit potest Domino, si quis vo-
 uerit mutari non potest. 225. q. 58. 10. 1mo.
AVCTORITATES EX LIBRO
NUMERI.
 Cap. j.
 Tollite fumam, vniuersitate congregatis filiorum
 Israel, &c. vsque h. 125. q. 109. 4. 1mo.
 Cap. ij.
 Ad orientem, 225. q. 8. 4. 13. 1mo.
 Cap. v.
 Sin autem non fuerit qui recipiat, dabunt domino,
 & excedentis. 225. q. 9. 15. 4. 1mo.
 Vircius vxor traierat, mariti cumque contempnens,
 domicili cuius altero viro, &c. vique h. 125. q. 105.
 4. 9mo. 225. q. 9. 15. 4. 1mo.
 Non fundat super eam oleum, nec imponet thubus,
 qua sacrificium veloziplo est, & oblatio inuenit
 gens adulterium. 125. q. 105. 6. 9mo. q. 102. 4. 14mo.
 Putrestr fecut humum, & tunicae veteris tuis di-
 rumpatur. 125. q. 103. 2. 5mo.
 Vir sine mulier cum fecerit votum tu sanctificetur,
 & votum eius de domino consecrare, &c. vique ha-
 bitus. 125. q. 106. 6.
 Cap. vii.
 Capita familiarium. 125. q. 9. 3. 4. 1. 0. 3mo. q. 8. 1. 8. c.
 Cap. x.
 Capita multitudinis. s. 7.
 Cap. xi.
 Austeram de spiritu tuo, & tradam eis. 125. q. 36. 1. 1mo.
 q. 9. 27. 1. 2.
 Quia in medio vestris est. 125. q. 188. 5. 2mo.
 Cap. xii.
 Si quis fuerit inter vos propheta domini, in visione
 a ³ apparetis

www.wiley.com

AVCTORITATES EX LIBRO
DE TERRAEONOMIA.

Deus addat ad hunc numerū vultu millia. ¹.².q.23.
7.1².
accipitatis cuiusquam personam. ¹.².q.23.5.2².
¹.².q.27. 4. 2².³.q.35.4.2².³.q.16.3.1².³.22².q.
63.4.
Cap. iii.
sequitur est alius Deus in celo vel in terra. Inf. 6.
Ca. iii.
non aderis ad verbum quod loquor vobis, nec au-
fereris ex 20.2².q.60. 5.2².³.1.
et enim vesta sapientia & intellectus, &c. c. 1².
q.1.6.0.1².q.17.7. b.c.
que et illa gens sic inclinata habeat ceremo-
nias que iudicata & valuerant legem. 12. q.9.8.
4.0.5.1.6.

DEUTERONOMY

Non argenti & aurum in mea pondere. 125. q. 105. n. 6.
c. 2.

Cap. xvij.
Nec inueniatur in te qui luxur filium suum, aue
filiam ducens per ignem. 125. q. 105. n. 6.

Cap. xix.
Qui non est reus moris. 125. q. 64. 8. o.
Diligas Dominum Deum tuum. 5. 6.
In ore doorem vel tritum rectum. Rabit omne ver-
bum. 125. q. 105. 2. 6.^m. 125. q. 70. 2. o.
Si stetent taliis mendax contra hominem, &c. red-
denti sic ut fratri fuo facere cogitauit, &c. & que
fi. 125. 2. 22. q. 64. 4. o.
Cap. xx.
Qui adificat domum, vident & recuperant, &c. 125.
q. 105. 3. 4.^m. 125. q. 64. 4. o.
Si quando accesseris ad expugnandum ciuitatem,
offeres ei primam pacem, &c. 125. q. 105. 3. 4.^m.
Non succides arbores, de quibus velci potest, &c.
v. que fi. 125. q. 105. 3. 4.^m.
Infringe machinas, 125. q. 105. 1. 1. q. 43. 1. 3.^m. q. 42. 8.
125. q. 66. 8. 1.^m

Cap. xxj.
Quando inuentum fuerit cadaver occisi, & ignorar-
bitur ex quis reus, egredientur maiores, &c. & que
Domini. 125. q. 105. 2. 12. m.
Si videris in medio captiuorum mulierem pulchram,
&c. radet ea furem, &c. & que mulier habuit cas-
tum. 125. q. 105. 4. 1. 1. q. 105. 1. 1. q. 5. 12. 1. 2.
Dabit primogenitus de his qui habuerit cuncta du-
plicia. 125. q. 105. 3. 1. 1. q. 105. 2. 1. 1.^m.
Si genuerit homo filium proteruum contumacem,
& que, & que, persimilescat. 125. q. 105. 2. 1. 1. q. 4. 1.^m.
Maledictus a Deo est qui pendit in ligno. 125. q. 4. 6.
3.^m.

Cap. xxij.
Non inducet mulier velut virum, nec conserfis.
125. q. 102. 6. 2. 1. 1. q. 105. 2. 1. 1.^m.
Si nudus suis inuenitur, & matrem, pullis vel cuius
dei, & pericubantem, &c. 125. q. 102. 6. 2. 1. 1. q. 105.
Nox arabis in bone simul & affino. 125. q. 102. 6.
9.^m.
Si nos est inuenta in puerula virginipos, &c. Iapidis
bus obruunt, &c. 125. q. 105. 2. 1. 1.^m.
Diffamavit nomen pestinum, iugum virginem, 125. q.
151. 4. 8.^m.
Si in agro repererit vir puellam, &c. & nullus assul-
tus libidinibus tam. 125. q. 105. 2. 1. 1.^m.
Si inuenire vir puellam virginem quo non habet
spontem, &c. dabat patinum quinqaginta sculos, &c.
125. q. 1. 4. 6. 3.^m.
Si dimisit vir viroxem suam, &c. q. 67. 6. c.

Cap. xxii.
Non intrabit ennuchus, attingit vel amputatis te-
sticulis, & abscissu vertere, ecclesiam Domini.
125. q. 105. 3. 3.^m.
Non ingreditur manzor, hoc est de sacerdozio natu, in
ecclesiam Domini, & que ad decimam genera-
tionem, ibid. Et 125. q. 105. 3. 3.^m.
Amonites & Moabites etiam post decimam genera-
tionem, non intrabunt ecclesiam Domini in ictor
num. 125. q. 105. 3. 1. 1. c.
Eo quod diligenter te. 125. 1.^m.
Non facies cum eis pacem, nec queras eis bona in
sempiternum. 125. q. 4. 1. 1. o.
Nox abominabilis Iudicum, &c. nec Aegyptium,
&c. qui nati fuerint ex eis. In terria generatione
intrabunt in Ecclesiam Domini. 125. q. 105. 3. 6.
125. q. 105. 3. 7.^m.
Non trades feruum domino suo, qui ad te configre-
rit. 125. q. 105. 4. 1. 1. 2.^m.
Non offerte mercadet profibulum. 125. q. 102. 3. 7. 1.
225. q. 32. 7. 2. 1. q. 56. 2. 1.^m.
Nec pretium canis. 125. q. 105. 3. 7. 1. 225. q. 36. 3. 2.^m.
Ingressus vineam proximi tui, comedre uias quantu-
m tibi placuerit, foras autem non efferas tecu.
125. q. 105. 2. 1. 1.^m.
Si intraueris secetem amici tui, franges spicas, &
manu conteres, falce autem non metas. 125. q. 6. 6.
2. 1. 1. 4. 1. o.
Cap. xxlii.
Si accepterit homo viroxem, &c. scribet libellum re-
pudi, &c. 125. q. 105. 4. 1. 1. 107. 2. 2.^m.
Non accipies loco pignoris interiorem & superio-
rem molam. 125. q. 105. 2. 1. 1.^m.

Cap. xxv.
Non ligabis os bouis tenuis in area frugis tuas.
125. q. 102. 6. 8.

Non habebis in fasculo diversa pondera malus &
minus. 125. q. 105. 2. 2. c.

Pro mensura delicti erit & plagarum modus. s. q. 5.
3. &c. q. 25. 1. 1.

Cap. xxvi.
Infringit multitudinis. 5. 2. o.
Cum compleueris decimam, unctari frugum tuu-
rum, anno decimatum tertio. 5. 8. 14.
Custodias ceremonias illius, & mandata atque fu-
dici. 5. 4. 4.

Te elegit Deus. 5. 7.

DEUTERONOMIJ 108

DEUTERO NOMINUM. 103

Cap. xxvii.
tertialis cunctis gentibus s. i.
in declinacris ab eis ad desteram nec ad finem
ram. s.
las omnia manda eius & ceremonias. s. 4.
Cap. xxx.
odi precepta & ceremonias. s. 4.
ali duximus. s. 10.
enim est vita tua. 125. q. 110. l. 2^m.ⁿ 226. q. 22. 2.
Cap. xxi.
dite cali qui loquor. 1. q. 63. 4. c. q. 94. 1. c. f.
perfecta sunt opera. 126. q. 98. 2. l. 1^m.ⁿ 226. q. 17.
ab que villa iniquitate. l. q. 25. 3. 2^m.ⁿ 96. q. 63. 1. c. 2.
1. 6. 2. 4. 3.
us. 1^m. 2. 1. 1.
quid non ipse est patet tuus. l. q. 33. 3. c.
Tugurium de petra. l. q. 102. 1. 4.
reliqui Deum. l. q. 3. 1. 3.
ete quod ego filius. l. q. 31. 0.
non sit illus Deus prater me. s. 6.
occulamus. l. q. 9. 4. 2. c.
ego in eternum. l. q. 18. 3. 0.
Cap. xxix.
lexta clausigna lexi. 127. q. 102. 4. 6.^m
ex populo. s. 7.
dixerit patri suo & matri sua, nescio vos. 8. 2.
101. 4. 1.
ponit collum arerorum. l. q. 10. 3. c.
et alius ut Deus. c. s. 6.
encombi auxiliator tuus. s. 1. q. 57. 2. 1.^m

VICTORITATES EX LIBRO IOSVE.

Cap. j.
fortare & effo rob. 125. q. 100. 1. 1. 2. 22. q. 140.
in dimittit, nec derelinquat te. l. q. 9. 1. 3. 1. 2. 22. q.
13. 6. 0.
in declines ab ea. l. q. 125. q. 102. 4. 6.^m CO. 2.
Cap. i.
oxij rimus a lucrum hic quo adiuncti nos
25. q. 4. 0. 1. 0. 7. 3. 1. 3.^m
Cap. v.
alibus qui natu est in deferto per 40. annos. c. in
circuncis fuit. c. 3. q. 70. 4. 1.^m
titu princeps exercitus Dominici. l. q. 113. 4. c.
Cap. vi.
habero meretricem. l. q. 105. 3. c. 1.^m
Cap. viii.
me insidias vbl. 125. q. 4. 0. 1. 0. 7. 3. 1. 3.^m
edam vero & omnia animantia diuinitas vobis
25. q. 6. 6. 3. 1.
me & omnis Israel similantes metum, & fu. 22.
1. 11. 1. 0. *

Cap. x.
vitque Iosue. 5. Sol contuta Gabaon non mouetur
luna. 2. 2. 2. q. 9. 7. 4. 4. 2.
Cap. xi.
nemui qui pradom. c. s. 5.
Cap. xviii.
ram Domino Deo veltro militam hic vobis for
mam. 225. q. 9. 5. 3. c.
Cap. xix.
resta est fors secunda. s. 8. 8.
Cap. xx.
resta est fors. s. 13.
Cap. xxij.
uidite pradom hostium cum fratribus vestris. s.
relicquias dominum. s. q. 1. 15.
traumas nobis altare. l. q. 125. q. 102. 4. 7.^m q. 3. q. 8.
q. 15.
Cap. xxiiij.
est a nobis vrelling quamvis dominum. s. 2. 22.
studiorum nos Deus in omnibus via. l. q. 113. 1. 2.
VICTORITATES EX LIBRO IV DICVM.
Cap. ij.
cumque dominus iudices suscitare. l. q. 9. 10. 1.
diebus eorum sic debatur misericordia. 125. q. 8.
3. 3.
Cap. iii.
sunt gentes quas dominus dereliquerat ut crudite
eis in Israelem. 2. 2. 2. 1. 1. 2. 2. 3. 3. q. 68. 3. c.
si sustinuit ei suatuorem. c. s. 5.
tague manu pro dextra vtebarunt. l. q. 102. q. 6.
c. 2.
Cap. vj.
nunt angelus Domini. l. q. 9. 2. c. q. 10. 5. c. q.
13. 1.
sedis sub queru. l. q. 3. 1. 4. 5. q. 59. 0.
glosculentem Domini cuauit ex oculis ciuis. ;
q. 54. 1. 2.
Cap. vii.
cumque audierit Gedeon sonnum, & interpret
tionem eius. l. q. 9. 5. 7. 4. 3.
Cap. viii.
factum est Gedoni, & omni domi

LUDICUM РУХ **LUDICUM** ИГРЯКИ **LUDICUM**

AVCTORITATES EX SECVNDO LIBRO REGVM.

Cap. j.
Sta super me & interfice me, &c.
Statque super eum, occidi enim, Iudeim.
Vocans David yndum de puero suis nix, Accedens
intra in eum, 22.9. q.64.3.o.2.7.2.3.7.7.7.1.1.6.5.1.
Montes Gelbo, nec ros, nec pluvia venient supet
vos. E. 22.9. q.76.2.0.4.1.
Cap. k.
An ignoras, quod periculis sit desperatio. 12.9. q.40.
Cap. l.
Cacus & claudus non intrabunt in templum. 12.8.
q.102.5.9.6.
Cap. m.
Extendit Ozia manum ad arcum Dei, & & mortuus
est. 22.5. q.33.4.1.
Super temtere. 2.2.5. q.8.6.1.m. * q.21.3.c. q.533.
2.m.
Eroquo humilio oscula meis. 22.9. q.160.2.c. q.161.
1.0. 2.6.4.2.1.1.4.c. q.24.0.55.1.7.1.1.8.1.
Cap. n.
Dixitque Nathan propheta ad regem, Cine quod
est in corde tuo, vade & vide. 2.2.5. q.171.2.4.1.o.
Nunquid tu adificabis milii domum ad habitandum.
E. 22.5. q.102.4.1.
Stabilium thronum regnicius, vsque in sempiternum. 22.8. q.137.2.2.
Cap. o.
Humiliavit eos. 22.5. q.161.1.1.m.
Cap. p.
Dixit Dauid, Faciam milicordiam, & consolans
eum. 2.2.5. q.53.2.c.
Cap. q.
Eo quod despixeris me. 3.9. q.33.4.5.
Pecoui Dauid. 12.9. q.37.6.2.3.
Blaphemare fecisti inimicos nomen Domini, pro-
prietatem hoc. 22.9. q.37.6.2.3.
Cap. r.
Spiritus domini locutus est per me, & sermo eius
per lingnam manuam. 9.9.1.10.c. 2.2.5. q.174.2.c.
Sicut luna auro oriente sole, mane ablique aubibus
rutilat. 22.5. q.174.2.c.
Cap. s.
Et mortui sunt ex populo septingenta millia. 22.6. q.
108.4.1.m.*
AVCTORITATES EX TERTIO LIBRO REGVM.

Cap. t.
Apparet autem dominus Salomonem per somnium
nocte. co.12.9. q.13.2.1.1.2.2.5.2.1.1.15.4.5.1.m.
Cap. u.
Dedit Deus sapientiam Salomonis, & prudentiam
multa nimis, vsque si. 22.5. q.173.2.0. * q.174.3.c. *
Cap. v.
Dedit Deus sapientiam Salomonis. 22.5.
Lapidés grandes pretiosos in fundamentis templi
dolauerunt camenarii Salomonis, & clementarij
Hyrax. 12.9. q.174.2.
Cap. w.
Malleus, & securis, & omne ferramentum, non sunt
audita in domo, cum adificatur. 12.9. q.102.4.
2.m.
Cap. x.
Hyram plenus sapientia & intelligentia & doctri-
na, ad faciendum omnime opus exire. 5.4.
Omnia valva erant aurea. 5.6.
Cap. y.
In area non erat aliud nisi dux tabula lapid. c. 12.
q.102.4.6.
Si enim ex eum & ex cali celorum ex capere non pos-
sunt, ibidem. Quantu magis dominus hec quam a-
dificauit tibi. 1.12.9. q.12.2.4.1.
Ut exandias depreciationem ferui tui, & populi. c.
12.9. q.102.4.1.4.1.2.5.3.q.32.3.0.
In loco habituали in calo. 12.9. q.4.7.3.m. * q.57.4.
1.m.
Tu solus nosci corda hominum. 1.9. q.14.4.4.0. q.9.3.
4.0. 5.c. q.11.4.2.2.7. * q.17.2.2.c. q.11.4.4.6. *
22.5. q.106.5.3.
Non enim homo qui non peccet. 1.9. q.63.1.c.
Des in inclinare domus nostra ad te. 1.9. q.11.2.2.c.
Apparuit ei dominus secundo, sicut apparuerat elia
Gabaon. 1.9.
Cap. z.
Ex aequitate. 12.9. q.30.3.m.
Cap. a.
Videns regina Saba omnem sapientiam, &c. 22.5. q.
13.3.c.
In sempiternum. 1.9. q.20.2.2.m.
Cap. b.
Auerteris et mens eius a Domino. 1.9. q.75.5.c. q.67.
4.0. 2.2.5. q.60.1.1.m. q.24.1.2.4.0. q.162.2.6.4.3.c. q.
80.4.c. q.58.1.1.
Qui apparetur ei. 1.9.3.
Drumprimum fidamus regnum suum. 1.9. q.105.1.

PALMI

Psalmus xxxij.
Semper laus eius in ore meo, 225. q. 9.1. o. * 2.0.
Accedit ad eum, 1. q. 3.1. m. * 5. q. 10. 4. c.
Gustate & videite, quoniam suavis est dominus, 226.
q. 9.7.2.2. m.
Oculi domini super iustos, 1. p. 1.2.9. * q. 3.1. m. * q.
22.2. m. * 0.2.3.7. * . Vers. 1. q. 1.3.0.
Erae clus in preces eorum, Ibidem, 226. q. 8.3. 16.
o. * 3. q. 4.3.2.1. * q. 2.6. C. * 7.3. m.
Potentia, q. 6.5.3. m.
Psal. xxxijj.
Cogitans mihi mala, 127. q. 47.2. c. * q. 38.2. 0.
Humilis habam in ieiunio animam meam, 227. q. 147.
1.3.5.7. 6.
Psal. xxxv.
Noluit intelligere, ut bene ageret, 128. q. 6.8.0. * q. 19.
6. c. * q. 7.6.3.4. * q. 47.5.3. m.
Homines & iumenta slabis domine, 1. q. 6.4.2. c.
Inebriabatur ab ebrietate domus tua, 1. p. 5.1.3. m.
* 125. q. 11.0.2. m. * 226. q. 23.2.2. m. * 3. q. 2.5.3. * q. 1.5.3.
2. m. * 3.0.2. m. * 4. m.
Et in lumine tuo videbimus lumen tui, 1. q. 12.2. c. * 5.
o. * 225. q. 17.1.2. c. * q. 17.4.5.1. * q. 17.5.3.2. * 3. q. 1.0.
4. c. * q. 45.2. c.
Psal. xxxvij.
Noli emulari in malignisibus, 128. q. 28.4.0. * 228.
q. 36.2. c. * q. 30.3.2. * 4. m.
Defensat ab ira, 128. q. 4.8.3.0. * 4. c. * q. 5.1.2.3. m. * q.
157.4. c.
Psal. xxxvijj.
Et dolos tota die meditabantur, 227. q. 55.4.2. m. * 5.
o. * q. 6.3.2. c.
Psal. xxxviii.
In meditatione mea, excedet signis, 18. q. 21.4.1. m.
fi. * q. 43.1. * 226. q. 18.0.4. m. * 4. m.
Psal. xxxix.
Expectans expectauit dominum, 127. q. 4.0.2.1. m.
Sacrificium & oblationem noluit, &c. vsque ve-
nire, 128. q. 10.2.3. * q. 4.3. m. * 5.4. m. * princeps.
Cor meum dereliquit me, 226. q. 83.13.0. * q. 9.6.4.8.
3. m.
Etenim homo pacis mea in quo sperauit, 226. q. 17.4.
0. * 3. q. 25.1.1.3.
Psal. xl.
A voce probranthis & obloquientis, Psal. 4.6.
Psal. xlj.
Vnxite deus deus tuus, olio latitiae, præ confor-
ribus tuis, 125. q. 02.1.1.3. * 3. q. 7.2.2. c.
Circundata varicata, 225. q. 10.3.2.0. * q. 18.9.1.0.
• Omnis gloria eius filia regis ab initio, 226. q. 16.8.1.
1. m.
Psal. xlv.
Terribilis, 126. q. 42.1.0. * q. 43.1.1. m. * 226. q. 19.1.0. * 3.
q. 7.6.0.
Psal. xlvij.
Magnus dominus, 1. p. 29.3.4. c. * q. 42.1.1. m. * 4.2. m. * 3.
q. 5.8.1.0.
Deus in dominis ciuius cognoscitur, 225. q. 15.3.7. c.
Psal. xlviij.
Qui confidit in virtute sua, 226. q. 18.7.7. c.
Simul insipiens & stultus peribunt, 226. q. 4.6.1.1. m.
Homo cum in honore esset, non intellexit, compa-
ratus, & clementius, &c. 227. q. 6.4.2.3. m.
Psal. xlj.
Deus manifestè venierit, 3. q. 36.1.1. m. * 3. m.
Psal. I.
Tibi soli peccati, & c. vsque iudicaris, 126. q. 9.6.5.
3. * 225. q. 6.7.4.0. * 3. q. 4.6.2.3. m.
Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, 126. q. 8.2
2.1. * 226. q. 10.3.0.
In certa & occulta sapientia tua, 226. q. 17.1.3. m.
Auditu meo, 227. q. 28.1.0. * q. 35.2.2. c.
• Cor mundum creas in me deus, 1. p. 04.1.1. m. * 126.
q. 19.0.1.0.
Sacrificium deo spiritus contributus, 3. q. 5.1. c.
Psal. II.
Videbunt iusti & timebunt, & super eum ridebunt,
226. q. 83.2.2. m.
Psal. Iij.
Deus dissipatio nostra sum, qui hominibus placem.
226. q. 11.3.1. m.
Psal. Ivj.
Exaltare super caelos deus, 3. q. 57.0. * q. 58.3. c.
Exurgam diluculo, 3. q. 51.4.1. m. * q. 53.2.2.3. * q. 53.2.
4. m.
Psal. Iijj.
Supercede dignis, & non videbitur solem, 226. q. 15.
1. c.
Psal. Ix.
Dedisti metu tibi significatio, 126. q. 87.3.2. m.
Psal. Ixj.
Semel locutus est deus, 1. p. 27.5.3. m. * q. 34.3.0. * q.
41.6.0.
Reddes univocaque iuxta opera, 3. q. 56.2.3. m.
Situisti te anima mea, 126. q. 6.67.4.3.
Labia mea laudibus te, 226. q. 51.0.1. c.
Sicut adipe & pinguedine, repletar anima mea, 126.
q. 10.2.3.1. m. * 6. m. * 226. q. 28.2.2.3. * 3. c.

SALMI.

PROVERBIORVM.

ECCLESIASTES

CANTICORVM.

AVCTORITATES EX LIBRO
CANTICORVM.

Cap. iij.

Ordinavit in me charitatem, 228. q. 26. 1. o. * q. 4. 4. 5. o.
Amore languido, 1. q. 25. q. 23. 5. m.

l. 3°. Læsius sub capite meo, & dextera illius ample-
xabitur me, 3°. q. 27. 4. o. * q. 2. 4. 2. m.

Cap. iiiij.

Totapulchra es amica mea, vt macula non est in
te, 3°. q. 27. 4. o. * q. 1. 1. m.

Cap. v.

Anima mea liquefacta est, vt dilectus locutus est
mihi, 228. q. 26. 1. m.

Cap. vij.

Lampades eius, vt lampades ignis atque flammari,
125. q. 25. 5. c.

AVCTORITATES EX LIBRO
SAPIENTIAE.

Cap. i.

Peruersa cogitationes separant à Deo, 228. q. 15. 4. s.
c. 5. o. * q. 16. 3. 1. m.

In maloventia animam non introibit sapientia, 228.
q. 45. 4. o.

Nec habitabit in corpore subdito peccatis, Ibidem.
Deus mortem non fecit, 1. q. 49. 2. c. * 228. q. 19. 1. o.
3°. q. 1. 64. 1. 5. o.

BRO Nec delatur in perdizione impiorum, 1°. q. 19. 9.
o. * 10. 1. m. * 2°. q. 22. 3. 3. o. * q. 24. 6. 6. o. * 125. q. 39. 2. o.
3°. q. 29. 4. 2. m.

Creatus vt esset omnia, Propterea, 16. 3. s. * q. 45. 2. 1. m.
Iustitia perpetua est, & immortalis, 128. q. 67. 1. 3. o. *
225. q. 55. 2. 3. 1. * 4. m.

Cap. ii.

Exercuitur illi militia eorum, 125. q. 7. 9. 3. o. * 228.
q. 15. 1. c. * 2. m.

Dens cœaus hominem inexterminabilem, 1°. q. 76.
5. 1. m. * q. 97. 1. o. * 3. 1. m. * q. 102. 2. c.

Inuidia autem diaboli, mos intruitus in orbem ter-
rarium, 228. q. 26. 4. 2. m.

Bonorum labori gloriiosus est fructus, s. q. 9. 6. 3. 3. -

orem. Cap. v.

Poenitentiam agentes, 228. q. 13. 4. c. * 2. q. 86. 1. c. 6.
q. 16. 3. s. & 98. 2. c.

Et vir prudens quam fortis, 125. q. 61. 2. 1. m. * q. 66. 1.
c. 2. 2. o. * 228. q. 23. 1. 2. m. * q. 49. 4. 1. m. * q. 56. 1. 1. m. * q.
123. 12. 2. o. * q. 141. 8. 0. * q. 3. 85. 3. 1. m.

Pugnabit omnis terra contra inimicatuos, s. q. 97. 5. c.

Cap. vi.

Aequaliter est illi cura de omnibus, 1°. q. 20. 3. 1. m. *
125. q. 11. 4. 2. m.

Concepit enim sapientia, 1°. q. 20. 1. 1. m. * q. 59. 4.
2. 1. m. * q. 64. 3. 1. m. * q. 82. 5. 1. m. * 125. q. 22. 3. 3. o. * q. 30.
1. 1. m. * 225. q. 15. 1. c.

Non absondāt a vobis sacramenta Dei, 3°. q. 60. 1. c.

Cap. vij.

Sum quidem & ego mortalis homo, familiis omni-
bus, 3°. q. 29. 1. 1. m.

Ex genere tertio illius, qui prior factus est, 3°. q. 4.
6. o. * q. 31. 1. c.

Diuitias nihil esse dixi, In comparatione illius, 228.
q. 19. 1. c.

Dominus dedit mihi horum que sunt scientiam
veram, 125. q. 12. 2. 5. c.

Omnibus mobilibus mobilior est sapientia, 1°. q. 9.
1. 2. m. * q. 73. 3. c.

Per nationes in animas sanctas se transfert, amicos
Dei & Prophetas constituit, 225. q. 45. 2. 2. m. * 125.
q. 20. 1. 1. m. * q. 44. 1. m.

Attingit a fine vsque ad finem fortiter, & disponit
omnia suavitate, 128. q. 23. 2. c. * 228. q. 23. 2. c. * q.
165. 1. c.

Cap. viii.

Hanc amavi & exquisidi inuenture mea, 125. q. 26.
1. 1. m.

Sobrietatem docet, & sapientiam, iustitiam, & vic-
torem, 125. q. 51. 4. o. * q. 63. 3. o. * 228. q. 14. 3. c.

Non habet amaritudinem conseruare illius, nec
tedium, Sc. & c. 228. q. 31. 5. 1. c. * q. 32. 7. 1. m. * q. 35. 5. o.
* 225. q. 11. 1. m. * q. 180. 8. 2. c. * q. 4. 6. 7. 4. 2. m.

Fuer autem ingeniosi, vicepoti qui fortius
sum animam bonam, 1°. q. 85. 7. 3. o. * 3°. q. 55. 1. 1. m.

Et cum eis magis bonus, veni ad corpus coinqui-
atum, 1°. q. 90. 4. 1. o. * q. 91. 4. 1. m. * q. 118. 3. 1. o. * 225.
q. 16. 4. 1. 4. o. * 2°. q. 6. 5. 4. 1. o. * q. 2. 2. m.

Non possum esse concinuus, nisi Deus det, 225. q.
156. 2. 1. m.

Cap. ix.

Mitte illam de ecclesiis, 1°. q. 43. 3. o.

Corpus quod corrumperit, aggrauat animam, 228.
q. 180. 7. 1. m.

Debet illi scilicet fundatorum, 1°. q. 1. 3. o. * 125. q.
112. 5. 1. m.

Cap. xi.

Omnis in mensura, & numero, & pondere, dispo-
nibilitati, 1°. q. 5. 5. o. * q. 47. 7. o.

Diligis omnia qui sunt, 1°. q. 20. 2. c. * q. 24. 1. 1. m.

SAPIENTIAE.

Per quæ peccat quis, per hac torqueatur s. q. 97. 6. c.
Misericordia omnium dominic s. q. 99. 2. i.
Cap. xiiij.

Et naturalis malitia corum. 1°. q. 63. 4. 2^m. 1°. q. 2.
12. c.
Cuius causa est de omnibus. 1°. q. 8. 3. c. q. 12. 2. 3. 2^m.
q. 23. 2. c. q. 9. 10. 3. o. q. 11. 6. c. 12. 1. q. 19. 1. c. q.
93. 1. c. p. 4. 5. 6. o.
Virtutem enim ostendis, qui non crederis in virtute
esse consummatus. 1°. q. 21. 1. t. 1^m. 1°. q. 12. 5. c. 1^m.
Cap. xiiiij.

A magnitudine enim speciei & creaturae cognosci-
biliter poterat creator horum videri. 1°. q. 12. o. x.
12. q. 93. 2. o.
Cap. xivij.

Creature factæ sunt in omnibus, & in tentationem
animæ hominum, & in multitudinem peccatis insi-
picientiam. 1°. q. 65. 1. 3^m. 1°. q. 78. 1. 2^m.
Cap. xvij.

Supererueritas enim hominum haec adiuuenit, & c.
vique, impoferuntur. 22. q. 9. 4. 4. o.
Incommunicable nomen lapidibus & ligulis impo-
fuerunt. 1°. q. 9. 4. 4. m. 1°. q. 13. 9. o.
Infandorum enim idolorum cultura, omnis mali
causa est initium suis. 22. q. 9. 4. 4. 1^m.
Sed & affirmatur Iudicium eius, quod illa vita nostram.
22. q. 1. 68. 2. 2^m.
Cap. xviij.

Ingratianum spes, tanquam hybernalis glacies ta-
bescit. 22. q. 1. 67. 4. o. q. 112. 3. m.
Cap. xviiij.

Semper presumit fauus, turbata conscientia. 22. q.
21. 3. 2^m.
Nihil enim est timor, nisi presumptionis adiuto-
rium, ibidem.
Cap. xviiiij.

In ueste enim ponderis quam habebat, totus erat
orbis terrarum. 22. q. 1. 02. 5. 9^m.

A V C O R I T A R I T E S EX LIBRO
ECCLESIASTICI.

Cap. i.

Omnis sapientia à domino Dico eis, & cum illo fuit
semper, & est ante eum. 1°. q. 10. 5. 3. 2. 2^m.
Propter omnium creatarum sapientiam. 1°. q. 11. 3. 4. m.
Effudit ille super omnia opera sua, &c. ibidem.
Cap. ii.

Qui timet Deum, credit illis. 22. q. 7. 7. 1^m.
Quoniam plus & misericors est Deus. 1°. q. 21. 3. o.
22. q. 1. 62. 2. 2^m.
Et reuertitur in die tribulationis peccata. 22. q. 8. 7. 6.
c. fin.

Vx dupliciti corde. 22. q. 10. 2. 2. 4^m. q. 11. 1. 4. 2^m.
Cap. iii.

Altiora ne quasiciet. 1°. q. 1. 1. m. 22. q. 1. 61. 1.
2^m.
Trifitiam longè expelleat it. s. q. 4. 1. 2.
Eicemolyne resiliuit peccatis. 22. q. 1. 14. 2. 2. 2^m.
Cap. vi.

De propitiato peccato noli esse sinemetu. s. q. 4. 1. o.
Cap. vii.

Sapientia de crine: secundum nomen eius. 1°. q. 1.
6. o. 22. q. 4. 3. 5. 2^m. h.

Cap. viii.

Noli velle mentiri omne mendacium. 22. q. 11. 0. 1.
4. o. 4. c. q. 11. 1. l. c. 1. q. 69. 1. 2. 0. 1. q. 70. 4. c. 1. q.
12. 4. 2. 2^m.
Vindicta: carnis impipi ignis & vermis. s. q. 9. 7. 2. c.
Cap. ix.

Cum audace ne esset in via, ne forte grauer sua mala
int. 22. q. 1. 70. 1. 1. 2^m. fin.

Cap. x.

Odbitis coram Deo eis & hominibus superbia. 22. q.
9. 6. 2. 2. 0. 1. 5. o.
Avaro nihil ex ecclesiastis. 22. q. 1. 1. 5. o.
Nihil est iniquitas, quam amar pecuniam. 22. q.
118. 5. 1^m.
Initium superbitis hemisphaerii, postulare a Deo. 22. q. 8.
2. 2^m. 1. 2. 1. q. 1. 8. 7. 1^m. 1. 6. 1. 5. c. q. 7. 2. 2^m.
Initium omnis peccati superbia. 22. q. 5. 4. 2. 0. 3.
1°. q. 1. 1. 4. m. 22. q. 1. 2. 1. 4^m. q. 1. 62. 2. 0. 3. 4. 1^m. 7.
7^m. q. 1. 17. 0. 2. 1^m.
Cap. xi.

Non laudes virum in spece tua. 22. q. 1. 1. 1^m.
Bona & mala vita & mortis paupertas & honestas, 1.
Deo sunt. 22. q. 1. 1. 3. 2. 2.
Facile est in oculis Dei libato honestare pauperem
22. q. 1. 2. 2. 2. 2^m.
Malitia vero viri, obliuionem facit luxurie ma-
gnæ. 22. q. 3. 7. 1. 2^m.
Cap. xii.

Dabemus, & non receperis peccatorum. 22. q. 31. 2.
2^m. q. 9. 2. 9. 1^m.
Cap. xiii.

Pendit super se filii, qui honestiori se communio-
nem agunt. 22. q. 14. 3. 1. 2.
Omnes animalia diligunt simile fibi. 22. q. 2. 7. 3. o. 2.
q. 9. 3. 2. 2^m.

ECCLESIASTIC.

non est stimulatus in tristitia delicti. 125. q. 72.1.
1. q. 72.2. c. 6.
Ecclis qui non habuit animi sui tristitiam, & non
excidit a sp̄ sua. 222. q. 2.2.1. 2.2.1. q. 19.34. 4.0.
Qui sibi nequam est, cui alij boonus est? 125. q. 33.1.
1. 1.
Cap. xv.
Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illi
in manu consilii sui. 1. q. 2.2.2. 2.4.0. q. 83.1. c. 2.2.5.
1. 1. 1. 1. 1.
Ante hominem vita & morte, bonum & malum :
quod placuerit ei, dabo illi. 125. q. 109. 8.3. 2.
Cap. xvi.
A mortuo quasi natus per confusio. s. q. 1.1.1.
Cap. xvii.
Qui vult in eternum, creavit omnia simul. 1. q. 10.
3.0. q. 74.2. 2.0.
Non impediatis orare semper. 125. q. 83. 14.0.
Ante orationem praeparat animam tuam. 125. q. 97.3.
2.0.
Cap. xix.
Concupiscentia spadonis, destrinxit liuencula. 125. q. 1.1.4. 7.0.
Cap. xx.
Quasi a facie cubuit, fuge peccatum. 125. q. 35.1.
4.0.
Dum maledicit diabolum impius, maledicit ipse
animam suam. 125. q. 76.1. 4.0.
Cap. xxii.
Iuratores non afflueant osum, multi enim casus
in illa. 125. q. 102.1. 3.0. q. 107.2. c. 2.1. 2.2.9. q. 25.2.
0. c. 2.1. 2.0.
Et si frustrafrictrit fratrem, delictum illius superal-
pum erit. 125. q. 99.5. 2.0.
Cap. xxiii.
Sapientia laudabilis animam suam. 1. q. 3.2. 2.1.
Ego te ore alijs simi prodi, primogenita ante om-
nem creaturam. 1. q. 4.1. 4.0.
Ab initio & ante facula creata sum. 1. q. 41.3. 4.0.
Flores mei fructus honoris & honestatis. 125. q. 1.7.
1. c.
Qui edunt me, adiuvare surient, & qui bibunt me, ad-
huc surient. 125. q. 1.1.3. 0. q. 33.2. 2.0. q. 67.4. 3.0.
Qui cedunt mihi, vitam extiram habeant. 1. q.
1. 9. ar. 22.0.
Hoc omnia libet vita. 1. q. 2.4.1. 1. 1.
Penetrabo omnes inferiores partes terrae. 1. q. 52.2.
1. 1.
Cap. xxv.
Timor Dei in omnibus dilectio eius. 125. q. 19.8. 1.0.
Omnis plaga, tristitia cordis eius. 125. q. 55.7. 6.0.
Cap. xxvi.
Omnis autem ponderosus, non est digna continen-
tis anima. 125. q. 83.11. 1.0. q. 15.4. 4.0. q. 15.6. 8.
2.0.
Cap. xxvii.
Si non in timore domini temueris te, cito subverte-
tur domus tua. 225. q. 23.5. 4.0. 2.4.0.
Vale figuli probari fornas, & homines iustos ren-
tatio tribulacionis. 225. q. 108. C.
Ante sermonem non laudes virum. 125. q. 115. 1. 1.0.
In mensura contra menuras cum abiecta fuerit lu-
dicra eam. s. q. 8.76.
Cap. xxviii.
Sufuro & bilinguis maledicitus, multos enim tur-
bauit pacem habentes. 225. q. 24.1. 3.0.
Cap. xxix.
Multi non causa nequitia formarent sunt, sed frau-
daris gratia timuerunt. 125. q. 75.1. 2.0.
Cap. xxx.
Non est census super eum, nullus est corporis. 125. q.
1. 5. 1.0.
Misericordia nimis tua, placens Deo. 125. q. 30.1. 2.0.
q. 9.2. 9.3. 1.0. q. 106.3. 1.0.
Multos enim occidit tristitia. 125. q. 19.4. 1.0.
Cap. xxxi.
Vigilia honestatis, tacebit carnes. 125. q. 188.5. 0.
Sanitas est anima & corpori, sobrius porne. 125. q.
149.4. 0.
Cap. xxxii.
Quare diei superat, & iterum lux lucem, & an-
nus annum. 1. q. 4.7. 2.0.
Contra bonum malum, &c. & sic invenire in omnia
opera altissimi, duo contra duo, & vaum contra
vaum. 1. q. 42.1. 2.0. 2.1. 1.0.
Multum enim malitiam docuit odiositas. 125. q.
77.1. 1.0.
Cap. xxxv.
In nouis signis. 1. q. 75.1. 1.0.
Cum viri irreligio, tracta de scandala. 125. q.
189.1. 0. C.
Qui sonobilia faciat, nullus est corporis. 1. q. 1. 1. 1.
Cap. xxxvi.
Propre et trapulam, multi obierunt. 225. q. 64.8
3.0.
Cap. xxix.
Sapientiam omnium antiquorum exquirit sapiens
& in prophetis vocabit. 125. q. 18.3. 0.
Hoc omnia sunt in bona, sic impli, & peccatoribus
bus in mala coaeruentur. 125. q. 17.7. 2.0. q. 11.4.
10.6. 4.0. 2.2.5. q. 36.2. 2.0.
Cap. xii.
Curam habe de bono nomine, &c. 125. q. 7.2. 2.3. 0.
Cap. xliii.
Maior est omnia laude. 125. q. 9.2.1. 1.0.
Cap. xliii.
Non est inuenit finalis illius in gloria. 125. q. 66.2. 2.0.
Cap. xliii.
Et mortuum prophetauit corpus. s. H. Heliszi, 125. q.
17.1. 1.0.
AVCTORITATES EX LIBRO
ISAIAE PROPHETAE.
Cap. j.
Odiuit anima mea. 1. q. 5.2. 1.0.
Quicquid agere pernire, dicit benefacere. 125. q.
79.1. 0.
Pupillo non indicant, & cauasibus non ingredi-
tur eos. 125. q. 9.45. 4.2. 0.
Plaga rumens non est curata medicamine. s. q. 2.5.
4.0.
Cap. iii.
Peccatum suum quasi Sodoma predicauerunt. 125. q.
84.6. 1.0.
Dominus ad iudicium veniet cum senioribus. s. q.
89.1. c.
Cap. liii.
Omnis qui scriptus est in vita, in Hierusalem. 125. q.
24.0. q. 39.8. 2.0.
Cap. v.
Austerum regem eius. 1. q. 11.3. 6.0.
Propterea caprius ducesque populus meus, quia
non habuit scientiam. 125. q. 26.2. 0. q. 22.8. q. 53.2.
2.0.
Vt qui dicitur bonum malum, & malum bonum.
1. q. 1.1.2. 2.0. q. 4.3. 1.0.
Vt qui potentes es sis ad bibendum vinum. 125. q.
53.3. 2.0.
Cap. vi.
Vidi Dominum. 125. q. 17.1. 3.0.
Tota ista visio, duplicitate exponitur. 125. q. 3.1. 4.0.
125. q. 1.1.2. 4.0.
Et clamabat alterat alterum sanctus, &c. 1. q. 107.
4.0. q. 1.1.2. 2.0. 225. q. 17.7. 2.0.
Et evolutus ad me versus de Seraphim. 125. q. 112.2. 2.0.
Et in manu eius colulus quis forte culeps tulerat de-
altari. 1. q. 29.1. 2.0.
Ece ego, mitte me. 125. q. 13.1. 4.0.
Si non credidisti, non permanebitis. 125. q. 2.10. 0.
Cap. vii.
Petre tibi signum domino Deo tuo, &c. Non pe-
tam. 125. q. 9.7. 2.0.
Ecce virgo concipiet. 125. q. 1.1.3. 4.0. 2.2.6. q. 117.
3.0.
Et vocabitur nomen eius Hemanuel. 3. q. 3.7.2. 1.0.
Nomen eius nunc accelebra, ipsa detrahit festina.
3. q. 3.7.2. 1.0.
Cap. viii.
Prudens. 3. q. 17.2. 1.0.
Antequam sciat puer vocare patrem. 3. q. 1.5. 2.0.
In lapideum antea osculationis, & petram scandalis,
dubius dominus factus. 1. q. 4.2. 1.0.
Cap. ix.
Ecce vocabitur nomen eius adorabilis, consularius
Deus, fortis, pater fortis, sancti, principes pacis.
3. q. 17.2. 1.0.
Cap. xi.
Exter seculiphilus tunc gloriosum. 3. q. 1.1.2. 2.0.
Et requiescit super eum spiritus domini, spiritus
sapientiae & intelligentie, &c. 1. q. 6.3. 1.0.
Cap. xii.
Quomodo cedidisti de celo Lucifer, qui manus ori-
batis. 1. q. 6.3. 1.0.
Ascendens a lucifero. 3. q. 6.1. 4.0. q. 6.3. 1.0. & c. 6.0.
Similis ero a lucifero. 3. q. 6.1. 4.0. q. 6.3. 1.0. & c. 6.0.
4. c. 6.0. 225. q. 1.1.2. 1.0.
Internus subtilis conturbatus est. 125. q. 17.7. 2.0.
Cap. xiii.
Ligna Libani non sufficiunt ad holocaustum. s. q.
13.1. 1.0.
Cap. xv.
Ecce dominus ascender. 1. q. 6.3. 1.0.
Cap. xxi.
Ecce yebat dominus de exercitu in die illi
ad futurum, & ad planitatem. 1. q. 11.3. 7. 1.0.
Cap. xxii.

YSAIAE.

ulam, multi obierunt. 22. q. 64. 5
Cap. xxxix.
minum antiquorum exquit sapientis
vocabit. 22. q. 183. 5. 6.
dicta in bona, si impius, & peccator-
conuentur. 22. q. 217. 7. 2. 9. q. 114.
q. 362. 4. 6.
Cap. xl.
bono nomine. &c. 22. q. 7. 2. 3. 6.
Cap. xliij.
laude. 22. q. 91. 1. 7.
Cap. xliii.
status simili illius in gloria. 22. q. 66. 2. 2.^m
Cap. xlviij.
prophetarum corpus. s. Helixi, 22. q.
RITATES EX LIBRO
SAIAE PROPHETAE.
Cap. i.
ime. 1. q. 1. 2. 1.^m
re peruersi, dicit benefacere. 22. q.
indicut, & cauafidus non ingredi-
citur. q. 65. 4. 2.^m
non est curata medicamine. s. q. 29.
Cap. ii.
nam quasi Sedona prædicauerunt. 31. q.
iudicium veniet cum senioribus. s. q.
Cap. iii.
criptus est in vita, in Hierusalem. 17. q.
9. 8. si.
Cap. iv.
elius, 1. q. 113. 6.
ut ductus est populus mens, quia
vit scientiam. 12. q. 7. 6. 2. 9. 2. 22. q. 3. 2.
bonum malum, & malum bonum.
q. 9. 3. 4.^m
et eius enclis bibendum vinum. 12. q.
Cap. vi.
um, 22. q. 171. 3. c.
o, duplicit exponit. 17. q. 3. 1. 4. 4.^m.
alterat alerum suum, &c. 18. q. 107.
22. q. 7. 9. 2. 2.
de me vici de Seraphina. q. 112. 2. 7.
eius calculis quem forcipe tulerat de-
7. 9. 1. 2.
tice me. 22. q. 133. 1. 4.
destitut, non permanebitis. 22. q. 2. 10. 6.
Cap. vii.
num a domino Dico tuo, &c. Non pe-
nit. 97. 2. 2.^m
o concipiet. 12. q. 103. 4. c. 22. q. 117.
nomen eius Hemanuel. 3. q. 9. 7. 2. 1.^m
rarius, accedit, spilla detrahe, festina-
m.
Cap. viii.
17. q. 1. 2. 1.
ciat puer eare patrem. 3. q. 11. 3. 3.^m
ment osculonis, & petram (condal-
mibus) 17. q. 1. 2. 2. 2.^m
Cap. ix.
no menitus admirabilis, consilarius,
ipsa fuit facili, principes pacu-
m.
Cap. x.
chromis eius glorisum. 3. q. 1. 2. b.^m
superem spiritus Domini, spiritus
& intellectus, &c. 1. q. 1. 6. 1.^m
Cap. xi.
cecidisti de celo Lucifer, qui mane eris
63. 1.
exultum. 1. q. 61. 4. 3. 0. q. 15. 4. c. f.
altissimo. 1. q. 61. 4. 3. 0. q. 15. 3. 0. q. 63.
1. q. 15. 2. 1.^m
bus conturbatus est. q. 97. 7. c.
Cap. xii.
ui non sufficient ad holocaustum. s. q.
Cap. xiv.
um Dominus, dominatorem tenet. &
augientes & vagos, ne prodas. 3. q. 14.
Cap. xix.
inus ascender. 10. q. 9. 7. 1. 6. 0.
Cap. xxij.
Dominus Deus exercituum in die illa
& ad gloriam. 1. q. 13. 7. 1.^m
Cap. xxii.

ISAIAE.

Cap. xxiii.
Vistit Dominus super militiam exili, &c. vsque
vistibantur. 1°.q.52.6.1^m.
Congregabuntur congregatioe vnius fascis in la-
cum, & claudentur ibi in carcere. 3°.q.52.6.1^m.
Cap. xxv.
Cluit rem sublimem humiliabilis, &c. & consulta-
bit eam per pauperis, gressus egenorum. 3°.q.53.
7.3^m.
Cap. xxvi.
Quia feceris iudicium tua in terra, insulam discent
omnes habitatores orbis. 1°.q.53.7.1^m.
In tribulacione murmur, doctrina tua cies. 1°.q.
37.1.1^m.
A facie tui Domine conceperimus, & quasi partu-
lum & peperimus spiritum. 1°.q.53.7.1^m.
Cap. xxvii.
Et cum scleratus reputatus es. 3°.q.46.11.0.
Pro transgressibus rogauit. 2°.q.53.7.1^m.
8.1^m.
Et iste omnis fructus, ut reatur peccatum eius.
1°.q.70.3.1^m.s.9.1.1^m.
Cap. xxviii.
Quem docebit scientiam, sciem intelliget faciet
auditor auctoribus ab eboribus, ablutatos a lade.
1°.q.53.7.1^m.
Coangustatum est stratum, ita ut alter decidat, &
pallium breue ritu que operite non potest. 2°.
9.1^m.
Dabo eis nomen melius a filii & filiab. q.96.1.1^m.
Domus mea, domus orationis vocabitur, cundis
genitus. 1°.q.102.4.1^m.
Cap. xxix.
Erat lux luna sicut lumen. 1°.q.73.2.1^m.
Preparata est ab heri propheta. 1°.q.79.9.1^m.
Cap. xxx.
Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. 1°.q.
113.7.1^m.
Cap. xxxi.
Angeli pacis amare fluant. 1°.q.51.3.0.1^m.q.113.7.1^m.
Cap. xxxv.
Fugier dolor & gemitus. 1°.q.59.1.1^m.
Cap. xxxvii.
Dispone domui tua quia mortuus tu, & non viues.
1°.q.49.7.2^m.1°.q.125.9.1.1^m.
Cap. xxxix.
Lexitus est autem super Eschias. 2°.q.53.1.1^m.
Cap. xl.
Quis est qui pupilli aquas, & calos palmo pon-
derabit. 2°.q.113.1^m.
Cure ergo similem Deum, aut quam imagi-
nem poteris ei. 1°.q.4.4.1^m.1°.q.42.1.1^m.1°.q.
57.2.1^m.
Affluit pennis, ut aquila, &c. de agilitate. 2°.
9.1^m.10.1^m.
Carent & non laborabunt. 5.1^m.34.2^m.
Cap. xli.
O mors quam bonum est iudicium tuum, &c. s. q.
59.1^m.
Cap. xlii.
Dedi te in fodus populi, in lucem gentium. 1°.q.
42.1.1^m.
Complicatus sibi in illo anima mea, 1°.q.3.2.1^m.1°.q.
19.1^m.
Non erit tristis. 1°.q.56.1^m.
Cap. xliii.
Ego sum qui delo iniquitates tuas, propter me.
1°.q.34.3.3^m.
Est contaminatus principes. 1°.q.50.1.1^m.
Natura si quid habes ut iustificeris. 1°.q.6.2.2^m.
Cap. xlv.
Deus absconditus, Deus ita saluator. 1°.q.36.1.0.
Creas malum. 1°.q.49.2.1^m.
Cap. xlvii.
Sapiencia tua & scientia tua, hac te decepit. 2°.q.
46.1^m.
Cap. xlii.
Non est Pax impli. Dicit Dominus. 2°.q.2.9.2.1^m.
1°.q.3.1^m.
Est nunc Dominus Deus misericordia, & spiritus eius.
1°.q.43.8.
Cap. l.
Mancetur mihi auctor, ut audiam quia magi-
strum. 1°.q.105.1.0.1^m.1°.q.117.1.0.
Cap. ii.
Gratiarum actio & vox audiens. 2°.q.13.4.0.
Consume congre, induces fortitudinem. 3°.q.14.
1.1^m.
Cap. iii.
Recedite recedit, exinde pollutum nolite tan-
gere. 2°.q.25.6.1^m.
Sciens obstat ne super te multi, sic inglorius
erit inter vitos alios eius, & forma eius inter-
filii hominum. 1°.q.46.5.2^m.1°.q.49.6.1^m.
Cap. iii.
Quasi absconditus vultus eius, & despectus. 3°.q.36.
1.0.
Dominus posuit in eo iniquitatem omnium no-
strorum. 3°.q.2.2.1^m.1°.q.15.1.1^m.
Vocat languores nostros ipse vultus. 3°.q.12.4.1^m.1°.
17.4.1.0.1^m.1°.q.11.1.1^m.1°.q.46.4.1^m.
Obliarus es, quia spes vultus. 3°.q.14.2.1^m.1°.q.15.6.
4^m.
Cap. viii.
Generacionem eius quis emerabit? 3°.q.31.3.1^m.
Apprehenderunt mandatum. 1°.q.17.4.1^m.
Milius in calo cognovit tempus suum, turtur, &
hirundo, & ciconia, &c. 2°.q.9.55.7.1^m.

HIEREMIAE.

Pro eo quod iniquitatem non fecerit, & dolus non
est inuenitus in ore eius. 1°.q.14.3.0.1^m.1°.q.15.1.0.
5.1^m.8.2^m.1°.q.22.4.1^m.1°.q.27.3.1^m.1°.q.28.1.1^m.1°.q.
31.7.0.1^m.1°.q.34.1.1^m.1°.q.42.2.1^m.1°.q.49.3.1^m.1°.q.
50.2.1^m.
Et dolores nos trots ipse portauit. 3°.q.15.5.0.1^m.1°.q.
46.8.0.
Ipse autem vulnus est propter iniquitates no-
stras, attritus est propter sceleris nostrae. 3°.q.49.4.0.
1°.q.32.5.1^m.1°.q.36.2.4.1^m.1°.q.62.5.0.1^m.1°.q.69.1.1^m.
1°.q.79.3.1^m.
Non est hominis via eius, neque viri est ut ambu-
let & dirigat gressus tuos. 1°.q.81.1.1^m.
Et huic eius sanati sumus. 3°.q.46.1.0.1^m.1°.q.48.1.0.
1°.q.6.1^m.1°.q.59.1.1^m.1°.q.50.6.1^m.1°.q.61.1.1^m.1°.q.62.
1°.q.87.4.1^m.
Cap. xi.
A signis cali nolite mettere, quia gentes timent. 1°.
1°.q.115.4.1^m.
Stultus fatus est omnis homo, & scientia sua. 2°.q.25.1^m.
1°.q.46.1.1^m.
Non est hominis via eius, neque viri est ut ambu-
let & dirigat gressus tuos. 1°.q.81.1.1^m.
Et huic eius sanati sumus. 3°.q.46.1.0.1^m.1°.q.48.1.0.
1°.q.6.1^m.1°.q.59.1.1^m.1°.q.50.6.1^m.1°.q.61.1.1^m.1°.q.62.
1°.q.87.4.1^m.
Cap. xii.
Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit sce-
lera multa. 2°.q.18.4.8.1^m.1°.q.19.10.1^m.
Nunquid carnes sanctae auferent te militis tuas.
1°.q.79.2.1^m.
Olivae uberes, pulchrae, fructiferae, speciosae
vocavit dominus nomen tuum. 3°.q.37.2.1^m.
Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad vi-
gimam. 1°.q.102.3.2^m.1°.q.103.1^m.
Cap. xiii.
Consula es in mendacio. 2°.q.15.2.1^m.
Quare quasi colonus futurus es in terra, & quasi
victor declinans ad manendum. 3°.q.15.10.1^m.
Cap. xv.
Si steterit Moyses & Samuel coram me, non est a-
nimae mea ad populum istum. 1°.q.3.2.1^m.1°.q.2.1^m.
1°.q.114.6.1^m.1°.q.115.6.1^m.
Cap. xiv.
Iniquitates vestrae diuerterunt inter vos & Deum
vestrum, & peccate vestre abscondent faciem
eius a vobis. 1°.q.14.8.4.0.1^m.1°.q.79.3.0.1^m.4.0.
Cap. xv.
Sicut latum in manus signuli, sic & vos. 1°.q.112.
3.0.
Repente loquar aduersus gentem, & aduersus reg-
num, ut eradicem, &c. & vnde: Nunc ergo. 1°.q.19.
7.1^m.1°.q.171.6.2^m.1°.q.174.1.1^m.
Cap. xvii.
Induit me vestimentis fatigatis. 3°.q.95.1.1^m.
Cap. xix.
Et vocabitur ibi nomen nouum. 3°.q.37.2.2^m.
Cap. xx.
Quis est iste qui venit Edom, tinctus vestibus de
botis? 1°.q.57.5.1^m.1°.q.25.9.2.1^m.
Ego qui loqui iustitiam, & non viues.
1°.q.72.1^m.
Cap. xxii.
Spiritus domini superme, eo quod vnxerit me. 1°.
9.16.1.1^m.
Lexitus est autem super Eschias. 2°.q.53.1.1^m.
Cap. xxiii.
Deduxi illi me domine, & seduxi sum. 2°.q.15.4.
4.1^m.
Cap. xxiv.
Scribe virtus istum hebreum. 3°.q.110.2.1^m.
Cap. xxv.
Tu signaculum similitudinis. 1°.q.93.3.0.
Cap. xxvi.
Pupillum & viduam contrahiterunt apud te. 2°.
q.116.1.1^m.
Cap. xxvii.
Ego sum iudex & testis, dicit dominus. 2°.q.67.
1.1^m.1°.q.3.3^m.1°.q.89.3.1^m.
Cap. xxviii.
Quiescat vox tua a ploratu, & ecclia tuis a lacry-
mis, quia est merces opere tuo, ait dominus. 3°.q.
84.9.1^m.
Postquam conseruit me, egredi potest. 1°.q.45.5.0.
Non docebit ultra proximum suum, & vir fra-
tem suum; &c. & que, maximum. 1°.q.106.1.1^m.
Cap. xxix.
Et incomprehensibilis. 1°.q.12.1.1^m.1°.q.37.7.0.1^m.
1°.q.36.1.1^m.1°.q.17.1.1^m.1°.q.62.9.1.1^m.
1°.q.107.3.1^m.1°.q.93.2.1^m.1°.q.102.4.6.1^m.
1°.q.10.1.0.1^m.1°.q.11.1^m.
Cap. xxx.
Ecce ego inducam sermones meos super canticum
hanc in malum, & non in bonum. 1°.q.48.6.1^m.
Cap. xi.
Si placet tibi, ut venias mecum in babylonem, veni,
& ponam oculos meos super te. 1°.q.22.1.1^m.
Cap. xii.
Noll occidere nos, quis habemus thesaurum in agro.
2°.q.9.66.1.2^m.
Cap. xiii.
Mendacium tu loqueris. 2°.q.11.1.1^m.
Cap. xiv.
Et non poteris ultra postare dominus, propter ma-
litiam studiorum vel torum. 2°.q.17.5.1^m.
Cap. xix.
Dileximus in omnem ventum eos. 3°.q.40.1.1^m.
Cap. xxi.
Derelinquamus eam. 1°.q.113.6.6.
Cap. xli.
Et iustabis, vnde dominus in veritate & iudicio, &
iustitia. 2°.q.59.3.0.1^m.1°.q.92.1.1^m.
Cleve dicimini super te multi, sic inglorius
erit inter vitos alios eius, & forma eius inter-
filii hominum. 1°.q.46.5.2^m.1°.q.49.6.1^m.
Cap. xlii.
Crueliter & non miserebitur. 2°.q.139.2.1^m.
Cap. xliii.
Et mulieris consurgent adipem, ut faciant placen-
tas reginae. 2°.q.12.1.1^m.1°.q.102.4.6.1^m.
Et miseri ad vos omnes seruos meos prophetas, per
diem consurgens diluculo & mitens. 2°.q.17.1.
1.1^m.
Cap. xlii.
Post hunc in terris vultus eius, & cum hominibus con-
uerstus est. 3°.q.40.1.1^m.
Cap. xliii.
Ex iustitia, vnde dominus in veritate & iudicio, &
iustitia. 2°.q.59.3.0.1^m.1°.q.92.1.1^m.
Cap. xlii.
Sciens obstat ne super te multi, sic inglorius
erit inter vitos alios eius, & forma eius inter-
filii hominum. 1°.q.46.5.2^m.1°.q.49.6.1^m.
Cap. xlii.
Obliarus es, quia spes vultus. 3°.q.14.2.1^m.1°.q.15.6.
6.1^m.
Cap. viii.
Generaliter quis emerabit? 3°.q.31.3.1^m.
Apprehenderunt mandatum. 1°.q.17.4.1^m.
Milius in calo cognovit tempus suum, turtur, &
hirundo, & ciconia, &c. 2°.q.9.55.7.1^m.

THRENORVM. BARUCH.

Cap. ix.
Non gloriet sapientia in sapientia sua, nec fortis in
fortitudine sua, &c. sed scire & noscere. 2°.q.25.
1.1^m.
Cap. x.
A signis cali nolite mettere, quia gentes timent. 1°.
1°.q.115.4.1^m.
Stultus fatus est omnis homo, & scientia sua. 2°.q.25.1^m.
1°.q.46.1.1^m.
Non est hominis via eius, neque viri est ut ambu-
let & dirigat gressus tuos. 1°.q.81.1.1^m.
Et huic eius sanati sumus. 3°.q.46.1.0.1^m.1°.q.48.1.0.
1°.q.6.1^m.1°.q.59.1.1^m.1°.q.50.6.1^m.1°.q.61.1.1^m.1°.q.62.
1°.q.87.4.1^m.
Cap. xi.
Fili hominis, stat super pedes tuos. 2°.q.17.1.1^m.1°.q.
1.1^m.
Cap. xii.
Excepit dñs, quorum concisatio non est cum ho-
minibus. 2°.q.22.1.1^m.1°.q.23.1.1^m.
Cap. xii.
Tentis nos obsecro seruos tuos, diebus decem. 1°.q.
41.2.2^m.
+Pueris autem illis dedit Deus scientiam, & discipli-
nam in omni libro & scriptura. 2°.q.13.3.c.f.
1.1^m.
Cap. xii.
Animalia habent & reverentur in similitudinem
fulgoris coruscandi. 2°.q.188.1.4^m.
Quasi sit rotta, in medio rotta. 1°.q.107.3.1^m.
Cap. xii.
Excepit dñs, quoniam concisatio non est cum ho-
minibus. 2°.q.22.1.1^m.1°.q.23.1.1^m.
Cap. xii.
Sicut malum in ciuitate, quod Deus non fecerit.
1°.q.14.2.1^m.
Non est dominus de sion ruger. 2°.q.172.3.1^m.1°.q.
173.2.
Cap. xii.
Sicut malum in ciuitate, quod Deus non fecerit.
1°.q.14.2.1^m.
Non est dominus de sion ruger. 2°.q.172.3.1^m.1°.q.
173.2.
Cap. xii.
Sicut malum in ciuitate, quod Deus non fecerit.
1°.q.14.2.1^m.
Non est dominus de sion ruger. 2°.q.172.3.1^m.1°.q.
173.2.
Cap. xii.
Sicut malum in ciuitate, quod Deus non fecerit.
1°.q.14.2.1^m.
Non est dominus de sion ruger. 2°.q.172.3.1^m.

Si odio habueris illam dimite eam. s. q. 67. 6. 7.
Cap. iii.
Et preparabat viam. s. q. 33. i. o. * 2. 2. 7. * 3. 0. * q. 70.
1. 3.
Inferit omnem decimationem in horreum meum,
& sit cibus in domo mea: & probate me super
hoc dicit Dominus. 22. 9. o. 97. 2. 4.
* Dixit ille, vanus est qui fructu Deo. 22. q. 83. 2. c.
Et scriptus est liber in montibus, coram Deo, timen-
tibus Deum. s. q. 14. o. * q. 39. 2. f.
Cap. iii.
Ecce ego mittam vobis Heliam prophetam. 22. q.
174. 4. 3.
Et conuertit corporum ad filios, & coros filiorum ad
patres. 22. q. 26. 10. o.

AVCTORITATES EX PRIMO LIBRO MACHAB.

Cap. i.
Et destinauerunt aliqui de populo. 1. q. 23. 1. c. * 2.
2. 1.
Cap. ii.
Et cogitauerunt dicentes, omnino homo quicunque
venient ad nos in bello in die sabbatum, pugne-
mus aduersus eum, & non moriemur omnes. 12. 5.
q. 100. 2. 4. * 22. 5. 1. o. * 1. q. 12. 4. 3. * 3. q.
40. 4. 3.
Cap. vi.
Eleazar filius Sauranum de bestiis loricatam lo-
ricis regi, &c. & mortuus obediens. 12. q. 64. 5. 1.
Cap. viii.
Et committunt uia magistrorum, per singulos an-
nos dominari uictuere terra sua, & omnes obe-
diunt ei. 1. q. 10. 3. c. 12. q. 95. 4. c. * q. 10. 1. o.
* 2. 2. 5. 1. o. 1.
Et non est iniuria, neque zelus inter eos. 22. q. 36.
2. 1.
Cap. xii.
* Non enim cum nullo horum indigremus, haben-
tes solatio liberos. 22. q. 188. 3. c.

AVCTORITATES EX SECVNDO LIBRO MACHAB.

Cap. i.
Domine Deus omnium creator. s. q. 44. o. * q. 45. 2.
o. * q. 45. 1. o. * 12. q. 79. 2. c.
Qui solus es bonus rex, solus praefans. s. q. 3. 2. c. q.
6. 0. * q. 10. 1. m. * q. 4. 9. 2. c. 2. m. * q. 6. 2. 8. c. 2. m. * q.
100. 2. c. 1. o. 1. 2. c. 1. 2. 5. 1. o. * q. 22. 5. 1. o. * q. 34. 1. c.
1. 2. 5. 1. o. 1. 2. 5. 1. o. * q. 10. 4. 4. 1. o.
Et aternus. 1. q. 10. 4. 3. o. * q. 16. 7. 0. * q. 46. 0. * q.
61. 2. 0.
Cap. iii.
Inuocabant de celo eum, qui de depositis legem
posuit. 12. q. 105. 2. 4. m. * 22. q. 62. 6. c.
Visitator & adiutor loci illius est. 1. q. 23. 4. 2. m.
Cap. v.
Non propter locum gentem, sed propter gentem lo-
cum Deum. 12. q. 10. 4. 4. 1. o.
Cap. vi.
Respondit cito dicens, primiti se velle in infer-
num. s. q. 12. 2. 4.
Et ipsi propter meas simulationes decipiatur, &
per haec crucifex & exercitationem mea senectu-
ti conquiram. 12. q. 11. 1. o.
Foriter vitam excedendo, &c. Adolescentibus for-
te exemplum reliquum, si prompto animo as for-
tier, &c. honesta pefungat. 22. q. 123. 5.
1. 2. 4. 1. 2. 4. 1. o.
Cap. vii.
Paratus sum mori, magis quam patras Dei leges
praharicari. 22. q. 100. 4. 3. m. * q. 119. 3. 3. * q. 125.
4. c.
Neque ego spiritum & animam donavi vobis & vi-
tam, &c. sed mundi creator. s. q. 1. 75. 6. 1. m. * q. 118. 2. 0.
12. q. 1. 7. 2. m. * q. 9. 6. c. * q. 1. 1. c. 2. 2. 5. q. 35. 1. c.
* 1. d. 1. 4. q. 3. 6. m.
Cap. ix.
Orabat hie scelus dominum, a quo non erat mi-
sericordiam conseruans. s. q. 83. 1. 1.
Sanctus ergo & fabius est cogitatus pro defunctis
exorare, ut a peccatis soluantur. s. q. 82. 6. 6. q.
71. 2. 0.
Cap. xv.
Oiam qui fuerat summus sacerdos, virum bonum
& benignum, &c. manus protendens orare pro
omni populo indecsum. 15. q. 83. 1. 0.
Tu domine qui misisti angelum tuum sub Ezechia
egofudi. 1. q. 12. 0.
Iudas, per omnia corde & animo mori pro clibus
paratus erat. 1. q. 69. 3. c. * 22. q. 26. 3. c. * q. 31. 3.
2. 0.
Magnifice gloriatu. 1. q. 12. 1. 1. m. * q. 31. 3.
Hie ergo qui multum orat pro populo. s. q. 74. 3. c.

AVCTORITATES EX EVAN-
GELIO SECUNDVM MATT.

Cap. j.
Liber generationis Iesu Christi. s. q. 31. 3. 1. m. * q. 30. 4.
5. 1.
Filii David, filii Abraham. s. q. 31. 2. c.
Abraham genuit Isaac, Isaac autem genuit Jacob.
12. q. 65. 4. 6.
Jacob autem genuit Iudam, & fratres eius. s. q. 31. 3.
5.
Iudas autem genuit Phares & Zaram, de Thamar.
3. q. 41. 2. 7.
Booz autem genuit Obed ex Ruth. r. s. q. 105. 3. 1. m.
David autem rex, genuit Salomonem, ex ea quo fuit
Vita. s. q. 31. 3. 1. m.
Ioram autem genuit Oziam. s. q. 31. 3. 4. m.
Iosias autem genuit Ieconiam & fratres eius. s. q. 31.
3. 5.
Et post transfigurationem in monte Tabor, Ieconias ge-
nuit Salathiel. s. q. 31. 3. 3.
Jacob autem genuit Ioseph. s. q. 31. 3. 4. m.
Virum Maria. s. q. 29. 2. 0. * q. 28. 3. 1. m.
De qua natu est Iesu. s. q. 35. 2. 0. * q. 5. 0. c.
Qui vocatur Christus. s. q. 16. 5. c. * q. 17. 1. c. * q. 37.
2. 0.
Cum effter desponsari. s. q. 29. 1. 0.
Mater Iesu Maria. s. q. 25. 5. c. * q. 35. 3. 4. m.
Antequam conuenienter. s. q. 25. 3. 1. m.
Ioseph autem vir eius. s. q. 29. 2. 0. * q. 28. 2. 0. m.
Cum effter iustus. s. q. 28. 3. 1. m. * q. 4. 6. c.
Et nollet eum traducere. s. q. 29. 2. 3.
Voluit occidere dimittere eum. s. q. 28. 3. 2. m. * q. 49.
3. 0. * q. 62. 1. 2.
Ecce angelus domini apparuit in somnis Ioseph. s. q.
3. 1. 0. * q. 2. 0. * q. 2. 1. m. * q. 3. 2. 0. * q. 4. 6. 0. * q. 5. 0. c.
Nolite accipere Mariam conluguem tuam. s. q. 2.
28. 2. 0. * q. 29. 2. 0.
Quod enim in ea natum est. s. q. 35. 2. 0. * s. c.
De spiritu sancto estas. 2. 0.
Vocabis nomine isti Iesum. s. q. 37. 2. 0.
Hoc autem totum fuisse est, ut adimpleretur quod
diximus per prophetam. 12. q. 98. 1. 2. 0.
Et accipit coniugem suam. s. q. 29. 2. 0. m.
Et non cognoscet eam. s. q. 28. 3. 1. m. * q. 4. 6. 0.
Donec peperit. s. q. 28. 3. 1. m.
Primogenitum. s. q. 28. 3. 4. m.
Cap. j.
In Bethleem Iudea. s. q. 35. 7. 0. * q. 46. 10. 0.
Ecce magi. s. q. 3. 1. 0. * q. 24. 1. 1. c. * q. 127. 3. 0. * q.
1. 3. 1. c. * q. 10. 1. 2. c. 1. 2. 5. 1. o. * q. 127. 3. 0. * q. 34. 1. c.
1. 2. 5. 1. o. 1. 2. 5. 1. o. * q. 10. 4. 4. 1. o.
Et aternus. 1. q. 10. 4. 3. o. * q. 16. 7. 0. * q. 46. 0. * q. 61.
2. 0.
Cap. iii.
Inuocabant de celo eum, qui de depositis legem
posuit. 12. q. 105. 2. 4. m. * 22. q. 62. 6. c.
Visitator & adiutor loci illius est. 1. q. 23. 4. 2. m.
Cap. v.
Non propter locum gentem, sed propter gentem lo-
cum Deum. 12. q. 10. 4. 4. 1. o.
Cap. vi.
Ecce scela quam viderat in oriente, antecedebat
eos, & que dum venientis flaret supra, ubi erat puer.
Obirentur ei munera. Aurum, Thus, & Myrram.
Non enim ait nostra dignus inquit est fingeret.
s. q. 69. 1. 1.
Et ipsi propter meas simulationes decipiatur, &
per haec crucifex & exercitationem mea senectu-
ti conquiram. 12. q. 11. 1. o.
Foriter vitam excedendo, &c. Adolescentibus for-
te exemplum reliquum, si prompto animo as for-
tier, &c. honesta pefungat. 22. q. 123. 5.
1. 2. 4. 1. 2. 4. 1. o.
Cap. vii.
Paratus sum mori, magis quam patras Dei leges
praharicari. 22. q. 100. 4. 3. m. * q. 119. 3. 3. * q. 125.
4. c.
Neque ego spiritum & animam donavi vobis & vi-
tam, &c. sed mundi creator. s. q. 1. 75. 6. 1. m. * q. 118. 2. 0.
12. q. 1. 7. 2. m. * q. 9. 6. c. * q. 1. 1. c. 2. 2. 5. q. 35. 1. c.
* 1. d. 1. 4. q. 3. 6. m.
Cap. ix.
Orabat hie scelus dominum, a quo non erat mi-
sericordiam conseruans. s. q. 83. 1. 1.
Sanctus ergo & fabius est cogitatus pro defunctis
exorare, ut a peccatis soluantur. s. q. 82. 6. 6. q.
71. 2. 0.
Cap. xv.
Oiam qui fuerat summus sacerdos, virum bonum
& benignum, &c. manus protendens orare pro
omni populo indecsum. 15. q. 83. 1. 0.
Tu domine qui misisti angelum tuum sub Ezechia
egofudi. 1. q. 12. 0.
Iudas, per omnia corde & animo mori pro clibus
paratus erat. 1. q. 69. 3. c. * 22. q. 26. 3. c. * q. 31. 3.
2. 0.
Magnifice gloriatu. 1. q. 12. 1. 1. m. * q. 31. 3.
Hie ergo qui multum orat pro populo. s. q. 74. 3. c.

El filius Deles. s. q. 41. 4. c. * q. 47. 4. 1. m.
Dic ut lapides ihu panes fiant. s. q. 47. 4. 1. m.
Qui respondens, dixit ei, Scriptum est. q. 41. 4. 1.
Non in folo pane vivit homo. Deutero. 1. 3. * q. 30. 7.
Tunc assumptum cum diabolus, in sanctam ciuitatem
s. q. 41. 1. 2. m. * 2. 3. 0. * 4. 7. 0. m.
Filii David, filii Abraham. s. q. 31. 2. c.
Abraham genuit Isaac, Isaac autem genuit Jacob.
12. q. 65. 4. 6.
Iitate de teorum, 3. q. 41. 4. 2. m.
Alsumptum cum diabolus in montem excelsum val-
de. s. q. 41. 1. 2. m. * 2. 3. 0. * 4. 7. 0. m.
Et ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum.
s. q. 41. 1. 2. m.
Iudas autem genuit Phares & Zaram, de Thamar.
3. q. 41. 2. 7.
Hac omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me. s. q.
41. 4. 1. 2. m.
Ecce ego mittam vobis Heliam prophetam. 22. q.
174. 4. 3.
Et conuertit corporum ad filios, & coros filiorum ad
patres. 22. q. 26. 10. o.

AVCTORITATES EX PRIMO LIBRO MACHAB.

Cap. j.
Et destinauerunt aliqui de populo. 1. q. 23. 1. c. * 2.
2. 1.
Cap. ii.
Et cogitauerunt dicentes, omnino homo quicunque
venient ad nos in bello in die sabbatum, pugne-
mus aduersus eum, & non moriemur omnes. 12. 5.
q. 100. 2. 4. * 22. 5. 1. o. * 1. q. 12. 4. 3. * q. 31. 3.
4. 1.
Cap. vi.
Eleazar filius Sauranum de bestiis loricatam lo-
ricis regi, & mortuus obediens. 12. q. 64. 5. 1.
Cap. viii.
Et committunt uia magistrorum, per singulos an-
nos dominari uictuere terra sua, & omnes obe-
diunt ei. 1. q. 10. 3. c. 12. q. 95. 4. c. * q. 10. 1. o.
* 2. 2. 5. 1. o. 1.
Et non est iniuria, neque zelus inter eos. 22. q. 36.
2. 1.
Cap. xii.
* Non enim cum nullo horum indigremus, haben-
tes solatio liberos. 22. q. 188. 3. c.

AVCTORITATES EX SECVNDO LIBRO MACHAB.

Cap. i.
Et destinauerunt aliqui de populo. 1. q. 23. 1. c. * 2.
2. 1.
Cap. ii.
Et cogitauerunt dicentes, omnino homo quicunque
venient ad nos in bello in die sabbatum, pugne-
mus aduersus eum, & non moriemur omnes. 12. 5.
q. 100. 2. 4. * 22. 5. 1. o. * 1. q. 12. 4. 3. * q. 31. 3.
4. 1.
Cap. vi.
Eleazar filius Sauranum de bestiis loricatam lo-
ricis regi, & mortuus obediens. 12. q. 64. 5. 1.
Cap. viii.
Et committunt uia magistrorum, per singulos an-
nos dominari uictuere terra sua, & omnes obe-
diunt ei. 1. q. 10. 3. c. 12. q. 95. 4. c. * q. 10. 1. o.
* 2. 2. 5. 1. o. 1.
Et non est iniuria, neque zelus inter eos. 22. q. 36.
2. 1.
Cap. xii.
* Non enim cum nullo horum indigremus, haben-
tes solatio liberos. 22. q. 188. 3. c.

AVCTORITATES EX TERTIO LIBRO MACHAB.

Cap. j.
Et destinauerunt aliqui de populo. 1. q. 23. 1. c. * 2.
2. 1.
Cap. ii.
Et cogitauerunt dicentes, omnino homo quicunque
venient ad nos in bello in die sabbatum, pugne-
mus aduersus eum, & non moriemur omnes. 12. 5.
q. 100. 2. 4. * 22. 5. 1. o. * 1. q. 12. 4. 3. * q. 31. 3.
4. 1.
Cap. vi.
Eleazar filius Sauranum de bestiis loricatam lo-
ricis regi, & mortuus obediens. 12. q. 64. 5. 1.
Cap. viii.
Et committunt uia magistrorum, per singulos an-
nos dominari uictuere terra sua, & omnes obe-
diunt ei. 1. q. 10. 3. c. 12. q. 95. 4. c. * q. 10. 1. o.
* 2. 2. 5. 1. o. 1.
Et non est iniuria, neque zelus inter eos. 22. q. 36.
2. 1.
Cap. xii.
* Non enim cum nullo horum indigremus, haben-
tes solatio liberos. 22. q. 188. 3. c.

AVCTORITATES EX QUARTO LIBRO MACHAB.

Cap. i.
Et destinauerunt aliqui de populo. 1. q. 23. 1. c. * 2.
2. 1.
Cap. ii.
Et cogitauerunt dicentes, omnino homo quicunque
venient ad nos in bello in die sabbatum, pugne-
mus aduersus eum, & non moriemur omnes. 12. 5.
q. 100. 2. 4. * 22. 5. 1. o. * 1. q. 12. 4. 3. * q. 31. 3.
4. 1.
Cap. vi.
Eleazar filius Sauranum de bestiis loricatam lo-
ricis regi, & mortuus obediens. 12. q. 64. 5. 1.
Cap. viii.
Et committunt uia magistrorum, per singulos an-
nos dominari uictuere terra sua, & omnes obe-
diunt ei. 1. q. 10. 3. c. 12. q. 95. 4. c. * q. 10. 1. o.
* 2. 2. 5. 1. o. 1.
Et non est iniuria, neque zelus inter eos. 22. q. 36.
2. 1.
Cap. xii.
* Non enim cum nullo horum indigremus, haben-
tes solatio liberos. 22. q. 188. 3. c.

AVCTORITATES EX QUINTO LIBRO MACHAB.

Cap. i.
Et destinauerunt aliqui de populo. 1. q. 23. 1. c. * 2.
2. 1.
Cap. ii.
Et cogitauerunt dicentes, omnino homo quicunque
venient ad nos in bello in die sabbatum, pugne-
mus aduersus eum, & non moriemur omnes. 12. 5.
q. 100. 2. 4. * 22. 5. 1. o. * 1. q. 12. 4. 3. * q. 31. 3.
4. 1.
Cap. vi.
Eleazar filius Sauranum de bestiis loricatam lo-
ricis regi, & mortuus obediens. 12. q. 64. 5. 1.
Cap. viii.
Et committunt uia magistrorum, per singulos an-
nos dominari uictuere terra sua, & omnes obe-
diunt ei. 1. q. 10. 3. c. 12. q. 95. 4. c. * q. 10. 1. o.
* 2. 2. 5. 1. o. 1.
Et non est iniuria, neque zelus inter eos. 22. q. 36.
2. 1.
Cap. xii.
* Non enim cum nullo horum indigremus, haben-
tes solatio liberos. 22. q. 188. 3. c.

AVCTORITATES EX SECVNDUM LIBRO MACHAB.

Cap. i.
Et destinauerunt aliqui de populo. 1. q. 23. 1. c. * 2.
2. 1.
Cap. ii.
Et cogitauerunt dicentes, omnino homo quicunque
venient ad nos in bello in die sabbatum, pugne-
mus aduersus eum, & non moriemur omnes. 12. 5.
q. 100. 2. 4. * 22. 5. 1. o. * 1. q. 12. 4. 3. * q. 31. 3.
4. 1.
Cap. vi.
Eleazar filius Sauranum de bestiis loricatam lo-
ricis regi, & mortuus obediens. 12. q. 64.

M A T T H A E I.

Vos qui fecisti estis me, &c. sedebitis & vos super sedes duodecim, indicantes duodecim tribus Israe- li, 3°. q. 56. 4°. s. q. 59. 1°. c. Omnes qui iniquitatem domini vel fratres, &c. con- tagiam accipietis, 3°. q. 52. 5°. 7°. 8°. 2. 1°. Brunt nouissimi primi, & econuerio, 3°. q. 65. 2°. 3°. Cap. xx. Accepterunt singulos deinos, 3°. q. 5. 2°. 1°. Portauimus deinos & astus, 3°. q. 65. 2°. 3°. Et tradidit eum gentibus, 3°. q. 47. 4°. Et terita die refugit, 3°. q. 51. 4°. 5°. 6°. 7°. 8°. 9°. 10°. 11°. 12°. 13°. 14°. 15°. 16°. 17°. 18°. 19°. 20°. 21°. 22°. 23°. 24°. 25°. 26°. 27°. 28°. 29°. 30°. 31°. 32°. 33°. 34°. 35°. 36°. 37°. 38°. 39°. 40°. 41°. 42°. 43°. 44°. 45°. 46°. 47°. 48°. 49°. 50°. 51°. 52°. 53°. 54°. 55°. 56°. 57°. 58°. 59°. 60°. 61°. 62°. 63°. 64°. 65°. 66°. 67°. 68°. 69°. 70°. 71°. 72°. 73°. 74°. 75°. 76°. 77°. 78°. 79°. 80°. 81°. 82°. 83°. 84°. 85°. 86°. 87°. 88°. 89°. 90°. 91°. 92°. 93°. 94°. 95°. 96°. 97°. 98°. 99°. 100°. 101°. 102°. 103°. 104°. 105°. 106°. 107°. 108°. 109°. 110°. 111°. 112°. 113°. 114°. 115°. 116°. 117°. 118°. 119°. 120°. 121°. 122°. 123°. 124°. 125°. 126°. 127°. 128°. 129°. 130°. 131°. 132°. 133°. 134°. 135°. 136°. 137°. 138°. 139°. 140°. 141°. 142°. 143°. 144°. 145°. 146°. 147°. 148°. 149°. 150°. 151°. 152°. 153°. 154°. 155°. 156°. 157°. 158°. 159°. 160°. 161°. 162°. 163°. 164°. 165°. 166°. 167°. 168°. 169°. 170°. 171°. 172°. 173°. 174°. 175°. 176°. 177°. 178°. 179°. 180°. 181°. 182°. 183°. 184°. 185°. 186°. 187°. 188°. 189°. 190°. 191°. 192°. 193°. 194°. 195°. 196°. 197°. 198°. 199°. 200°. 201°. 202°. 203°. 204°. 205°. 206°. 207°. 208°. 209°. 210°. 211°. 212°. 213°. 214°. 215°. 216°. 217°. 218°. 219°. 220°. 221°. 222°. 223°. 224°. 225°. 226°. 227°. 228°. 229°. 230°. 231°. 232°. 233°. 234°. 235°. 236°. 237°. 238°. 239°. 240°. 241°. 242°. 243°. 244°. 245°. 246°. 247°. 248°. 249°. 250°. 251°. 252°. 253°. 254°. 255°. 256°. 257°. 258°. 259°. 260°. 261°. 262°. 263°. 264°. 265°. 266°. 267°. 268°. 269°. 270°. 271°. 272°. 273°. 274°. 275°. 276°. 277°. 278°. 279°. 280°. 281°. 282°. 283°. 284°. 285°. 286°. 287°. 288°. 289°. 290°. 291°. 292°. 293°. 294°. 295°. 296°. 297°. 298°. 299°. 300°. 301°. 302°. 303°. 304°. 305°. 306°. 307°. 308°. 309°. 310°. 311°. 312°. 313°. 314°. 315°. 316°. 317°. 318°. 319°. 320°. 321°. 322°. 323°. 324°. 325°. 326°. 327°. 328°. 329°. 330°. 331°. 332°. 333°. 334°. 335°. 336°. 337°. 338°. 339°. 340°. 341°. 342°. 343°. 344°. 345°. 346°. 347°. 348°. 349°. 350°. 351°. 352°. 353°. 354°. 355°. 356°. 357°. 358°. 359°. 360°. 361°. 362°. 363°. 364°. 365°. 366°. 367°. 368°. 369°. 370°. 371°. 372°. 373°. 374°. 375°. 376°. 377°. 378°. 379°. 380°. 381°. 382°. 383°. 384°. 385°. 386°. 387°. 388°. 389°. 390°. 391°. 392°. 393°. 394°. 395°. 396°. 397°. 398°. 399°. 400°. 401°. 402°. 403°. 404°. 405°. 406°. 407°. 408°. 409°. 410°. 411°. 412°. 413°. 414°. 415°. 416°. 417°. 418°. 419°. 420°. 421°. 422°. 423°. 424°. 425°. 426°. 427°. 428°. 429°. 430°. 431°. 432°. 433°. 434°. 435°. 436°. 437°. 438°. 439°. 440°. 441°. 442°. 443°. 444°. 445°. 446°. 447°. 448°. 449°. 450°. 451°. 452°. 453°. 454°. 455°. 456°. 457°. 458°. 459°. 460°. 461°. 462°. 463°. 464°. 465°. 466°. 467°. 468°. 469°. 470°. 471°. 472°. 473°. 474°. 475°. 476°. 477°. 478°. 479°. 480°. 481°. 482°. 483°. 484°. 485°. 486°. 487°. 488°. 489°. 490°. 491°. 492°. 493°. 494°. 495°. 496°. 497°. 498°. 499°. 500°. 501°. 502°. 503°. 504°. 505°. 506°. 507°. 508°. 509°. 510°. 511°. 512°. 513°. 514°. 515°. 516°. 517°. 518°. 519°. 520°. 521°. 522°. 523°. 524°. 525°. 526°. 527°. 528°. 529°. 530°. 531°. 532°. 533°. 534°. 535°. 536°. 537°. 538°. 539°. 540°. 541°. 542°. 543°. 544°. 545°. 546°. 547°. 548°. 549°. 550°. 551°. 552°. 553°. 554°. 555°. 556°. 557°. 558°. 559°. 560°. 561°. 562°. 563°. 564°. 565°. 566°. 567°. 568°. 569°. 570°. 571°. 572°. 573°. 574°. 575°. 576°. 577°. 578°. 579°. 580°. 581°. 582°. 583°. 584°. 585°. 586°. 587°. 588°. 589°. 590°. 591°. 592°. 593°. 594°. 595°. 596°. 597°. 598°. 599°. 600°. 601°. 602°. 603°. 604°. 605°. 606°. 607°. 608°. 609°. 610°. 611°. 612°. 613°. 614°. 615°. 616°. 617°. 618°. 619°. 620°. 621°. 622°. 623°. 624°. 625°. 626°. 627°. 628°. 629°. 630°. 631°. 632°. 633°. 634°. 635°. 636°. 637°. 638°. 639°. 640°. 641°. 642°. 643°. 644°. 645°. 646°. 647°. 648°. 649°. 650°. 651°. 652°. 653°. 654°. 655°. 656°. 657°. 658°. 659°. 660°. 661°. 662°. 663°. 664°. 665°. 666°. 667°. 668°. 669°. 670°. 671°. 672°. 673°. 674°. 675°. 676°. 677°. 678°. 679°. 680°. 681°. 682°. 683°. 684°. 685°. 686°. 687°. 688°. 689°. 690°. 691°. 692°. 693°. 694°. 695°. 696°. 697°. 698°. 699°. 700°. 701°. 702°. 703°. 704°. 705°. 706<sup

JOANNIS.

vere; qui vero mala egerunt, in resurrectionem
inducti, p. 9. 64. 2. c.
Non possit ego ei meus facere quicquam. s.s.
Sicut audio, iudico, q. 1. q. 1. 6. 2. b.
Et iudicium meum versus est, q. 1. q. 6. 5. o. p. 12. q. 6.
7. c.
Opera qua dedit mihi pater, ut perficiam ea, ipsa
opera qua ego facio, testimonium perhibent de
me, q. 9. 4. 3. 1. 4. a.
Neque vocem eius in vocem audiatis, q. 9. 39. 8. 2. m.
Neque speciem eius vobis, ibidein.
Et si cuique vos Moysi, q. 39. 1. 3.
Cap. vi.
Hic est vere propheta, qui venturus est in mundum, 22. 17. q. 14. 5. 3. m. q. 9. 7. 8. 0. * q. 4. 1. 2. c.
Ego sum pars virtutis, q. 7. q. 9. 1. 3.
Quem misit ille, s.s.
Qui venient ad me, non esurient, & qui credit in me,
non sitiet in extremum, 12. 5. q. 1. 3. b.
Ego refuscabo eum, q. 9. 4. 2. c. 2. * q. 9. 5. 1. 2. o. *
q. 9. 19. 2. c. b. q. 9. 4. 2. c. 1. 3. b.
Omnes quod dicit mihi, non perdam ex eo, Inf. 10.
Omnis qui audiret a patre, & dicit, veniat ad me, 18. 4. q. 43. 5. 2. 1. 2. 2. q. 12. 2. 2. 2. m. * p. 10. 1. 3.
Non quia parvus es, vidi quidquam, nisi es qui est a
deo, hic videt patrem, s.s.
Pater qui ergo dabo, eas meis eff. pro mundi vita,
q. 3. 19. 1. 0. * q. 8. 3. q. 51. 1. 3.
Nisi manducaueritis carneum filii hominis, & bibi-
re sanguinem, non habebitis vitam in vo-
bis, q. 3. 1. 6. 4. 2. * q. 7. q. 3. 1. 4. 2. * q. 87. 4. 1. m.
Qui manducat meam carnem, & bibit meum san-
guinem, habet vitam aeternam, q. 9. 7. 9. 2. 0. * q. 9. 80
2. 1. 0. 5. q. 9. 9. 1. 3.
Caro mea est cibus, & sanguis meus vera est
corpus, q. 4. 7. 6. 1. 2. m.
Qui in�eat nec carnem, & bl�it meum san-
guinem, in me manet, & ego in eo, Inf. 10.
Spiritus eti qui vivificat, caro non prodicit quicquam
22. 1. q. 1. 2. 1. 3. * q. 7. 7. 1. 1. m.
Verba qua ego locutus sum vobis, spiritus & vita
sum, q. 1. q. 57. 1. 1. m.
Cap. vii.
Erat autem in proximo dies festus Iudeorum sceno-
pegia, 12. 1. q. 10. 1. 4. 1. 0. * q. 1. 0. 1. 3. 4. n.
Mea doctrina, non est mea, q. 9. 1. 0.
Qui misit me, s.s.
Non ex Moyse, est circumcisio, sed ex patribus, 12. 4.
q. 10. 3. 4. 2. 1. 2. 2. m.
Circumcisio enim accipit homo in libato, ut non
solutatur ab Moyse, 22. 9. 1. 12. 2. 4. 3. u.
Mihil indignatum, quia totum non habemus sanguinem fe-
ci in libato, q. 9. 4. 4. 3. 4. * q. 88. 5. 4. m.
Qui credi in me facit scriptura, fluminis de
ventre eius fluens ait: vixi, 12. 1. 2. 1. 3. b.
Quia nondum venerabatur eius, s. 2.
Non habuit enim eti spissatus dominus, quia Iesus non
datur fuerit gloriosus, 3. q. 43. 6. 1. m.
Hic est vero propheta, s. 6.
Cap. viii.
In lege auctum Moyseis mandauit nobis huiusmodi
lapidate, q. 9. 29. 1. 4. 2. m.
Ego lux vobis mundi, s.s.
Ego non iudico quicquam, s.s.
Misit me pater, s.s.
Nec dum venerabatur eius, s. 2.
Si me forsitan, forsan & patrem meum sciretis, 22. 1.
q. 9. 8. 1. m.
Ego non sum de hoc mundo, 22. 2. q. 88. 2. 3. m.
Et ego que audiui a parte meo, hac loquor in mun-
do, s.s.
Principium qui & loquor vobis, p. 1. q. 1. 3. 1. m. * q. 7. c.
Cum ex alterius filium hominis, s. 2.
Sicut docuit me pater, hac loquor, s.s.
Ego non ipso facio nihil, s.s.
Pater nescium est, & non reliquit me solum, p. q.
3. 1. o.
Si vos filii liberare, veni liberi eritis, q. 9. 27. 3. c.
6. 6. * q. 9. 4. 2. 2. 1. 2. 2. q. 9. 5. 4. 7. 2. m.
Ego quod audiui a patre, loquor, s.s.
Veritatem loquor quam audiui a Deo, libibem,
si filii Abraham eritis, opera Abraham facite, 22. q. 49.
1. 1. m.
Ego enim ex Deo processi & veni, p. 1. q. 27. 0.
Vos ex patre diabolio eritis, q. 1. q. 1. 4. 3. 1. m.
Hoc hominibus erat ab initio, q. 9. 6. 1. 1. m.
Tunc veritate non scribi, quia non est veritas in eo,
13. q. 6. 6. 0. * q. 6. 4. 2. 1. 2. 2. * 22. q. 9. 5. 6. 1. c.
Cum loquimur mendacium ex proprio loquitur.
Quia mendax est & pater eius, 22. q. 6. 2. 2. 6. 3. m.
Abraham pater vester exultauit, ut videaret diem
meum, & vidit & gauisit eti, 12. q. 9. 5. 8. 4. c. * q. 3. q.
21. 1. 0.
Iustus autem abscondit se, & exiit de templo, q. 4.
4. 4. 3. m.
Cap. ix.
Neque hic peccauit, neque parentes eius, 12. q. 9. 7.
7. 1.
Qui misit me, s.s.

ΙΟΑΝΝΙΣ.

Si non venissem, & locutus es non fuisse, peccatum non habegit. 2.25. q. 10. i. 3. c.
Si opera non fecisset in eis, quia nemo aliis fecit, peccatum non haberent. 3. q. 43.4. c. 1.
Nunc autem & viderunt & oderunt & me & patrem meum. 2.25. q. 34.1. b. 3. q. 47.3. c.
Cum autem venerit paracletus, qui ego mittam vobis a parte spiritus veritatis, qui a patre procedit. 1. q. 26.1. m. * 4. m. * 12.5. q. 106.4. d. 20.
Cap. xv.
Omnis qui interficit vos arbitratur obsequium se praefare Deo, 1.28. q. 94.5.2. m. * q. 100.8.3. m. * 2.25. q. 64.6. o.
Qui misit me. s. s.
Si enim non abiero, paracletus non veniet ad vos, 3. q. 37.6. o.
Si autem abiero mittam cum ad vos. 1. q. 43.3. o.
ille arguit mundum de peccato. 3. q. 36.1. l.
Cum autem venerit spiritus ille veritatis, docet vos omnem veritatem. 1.28. q. 106.4.2. m. * 2.25. q. 17.6.1. l.
Sed quacunquæ audierit loqueretur. s. s.
Siquid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis. 1.4.
A Deo exiui ex iniu. a patre, & veni in mundum. s. s.
Item relinquo mundum, & vado ad patrem. 3. q. 57.1. o.
Nunc sumus quis quis omnia. 3. q. 10.2. o. * q. 13.1. o.
2.1. q. 10.2. o. * q. 59.2.3. m.
Quia a Deo exiui. 1.3.
Et non sum nullus, quia pater mecum es. s. s.
Cap. xvi.
Hoc est autem vita eterna, vt cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti, 1. eum Christum. 1. q. 10.3. c. * q. 31.4.1.
Manifestauimus tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo. 2.25. q. 2.8.2. m.
Tui erant & mihi eos dedisti. Ibidem.
Et cognovimus vere, quia tibi exiui. s. s.
Et credidimus, quia tu me misisti. s. s.
Et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo, s. s. * 3. q. 31.2. 3. q. 11.1.
4.5.3. Vt omnino vnum sint, sicut tu pater in me, & ego in te, vt & iphi in nobis vnum sint, s. s.
Vt si vnum, sicut & nos vnum sumus. 1.10. 2.2. q. 183.2.1. m.
Et dilexisti nos, sicut me dilexisti. 3. q. 37.2. o.
Cap. xvii.
Vt ergo dixi, ego sum, abiuntem retrosum, & cedentum in terram. 3. q. 44.2.1. m. * 4.4.3.1. m.
Dicit ille. I. Petrus, non sum. 2.25. q. 24.12.2. m.
Ego palmo locutus sum mundo: Ego semper domini in synagoga, & in templo, quod omnes conuenient. 3. q. 42.3.2. m.
Et in occulo locutus sum vni nihil. 3. q. 42.3. c.
Respondit ei iesus: Si male locutus sum, testimoniumpurum de malo, si autem bene, curme exi- di. 2.25. q. 65.2. o. * 3. q. 46.9.2. m. * q. 83.2.1. m.
Iudei non introierunt in pratorum, vt non contaminarentur, sed manducarent pascha. 3. q. 46.9.1. m.
Nobis non licet interficere quenquam. 3. q. 47.4.3.
Regnum meum non est de hoc mundo. 3. q. 7.2.3. m. * q. 59.4.1. m.
Omnis qui est ex veritate, audire vocem meam. 2.25. q. 180.3.4. m.
Cap. xix.
Malus peccatum habet. 1.27. q. 72.3. o. * 3. q. 47.6. o.
4.4.2. Cum vidi sit ergo Iesu matrem. Matth. 1.186.
Et discipulorum fratrem, quem diligebat. s. s.
Tota sciens Iesu, quia omnia consummata sunt. 1.25. q. 103.3.2. m. * 3. q. 47.2.1. m.
Iudei ergo quoniam paracefus erat vt non remane- rent in cruce corpora substatio. 3. q. 46.4.2. m. * q. 48.4. c.
Erat enim magnus dies illi sabbati. 3. q. 46.9.1. m.
Et continuo exiuit fangulus & aqua. 3. q. 66.4.2. m. * q. 7.4.7.3. m.
Venit Nicodemus, serens misturam myrrhae, & aloes, quaf libras centum. 3. q. 51.2.2. m. * 3. m.
Cum aromatibus, sicut mos est iudeis sepelire. 3. q. 51.2.2. m. * 3. m.
Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus, & in horre monumentum nouum, 3. q. 51.2.2.4. m.
Et adiuxit fagus magnum ad osium monumen- tis. 3. q. 51.2.3. m.
Cap. xx.
Maria Magdalene, venit mane, cum adhuc tenebra essent, ad monumentum. 3. q. 51.2.2. m.
Et vidit lignam posita. 3. q. 51.2.2. m.
Et sudarium. 3. q. 51.2.2. m.
Tunc ergo introuit, & ille discipulus, qui vene- ratus primus. 3. q. 5.3.3. m.
Non tam tangere. 3. q. 80.4.1. m.
Nondum enim ascendi ad patrem meum. 3. q. 55.6.3. m. * q. 80.4.1. m.
Cum ergo scis esse illi via sabbatorum & fortes essent clausa, &c. venit Iesus. 3. q. 5.4.1.1. m.
Eccl. 1.2. Tunc vobis. 3. q. 55.3.3. m.
Credidit eis manus S. Iustus. 3. q. 55.4. o.
Hoc cum dicatur, in fulminis. 3. q. 43.7.7.6. o.
Quoniam reuerteris peccata, remittuntur eis. 3. q. 1.3.3.4.5.4.1.1.1.
Intra digitum quam huic, & afer manum tuam, & ante in loca claudorum. 3. q. 54.4.2.2. * q. 55.6.6.
Cap. xxi.
Quid vi lidi me Thoma, credidisti. 2.25. q. 1.4.1. m. * 3. q. 55.6.6.
Eccl. 1.2. Credidi non viderunt & crediderunt. Ibidem. 3. q. 55.6.6.
Misericordia quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum, quia non sunt scripta in libro hoc. 3. q. 42.4.2. c. * q. 65.1.1.1.
Hoc autem scripta sunt, vt creditas, &c. 1. q. 9.3. m.
Cap. xxii.
Valde pectoral. 1. q. 96.1.2. c. * 2.25. q. 6.4.1. m.
Dicte ergo discipulis illis quoniam diligebat Iesus. 3. q. 13. Dominus est. 1. q. 93.7.1. m. * 6.6.
Simon Ioaannes, diligis me plus his: 2.25. q. 185.3.4. m.
Pate oves meas, vel agnos meos, abiderem.
Domine tu quis anima mea. 1. q. 20.4.5. m.
Domine tu omnis pollio. s. s.
Quem diligebat Iesus. 3. q. 13.
Sunt autem & alia multa, quæ fecit Iesus, quia si scri- banus per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scriberent fini libros. 3. q. 6.3.3. m. * q. 65.1.1. m.
AVCATORATATES EX EPI-
STOLA AD ROMANOS.
Cap. j.
Qui factus est ei ex nomine David secundum car- nem. 3. q. 6.6.7.1. m. * q. 31.2.1. m.
Qui tradidit dominum eis filius Iesu in virtute. 3. q. 2.2. o.
Ad obediendum fideli. 1.25. q. 4.7.3. m. * q. 10.4.3.2. m. * 3. q. 7.5.2.1. m.
Grecis ac barbaris, sapientibus, & insipientibus, de- biter sum. 1. q. 11.1.1. m.
Indro primum & Grecio, 3. q. 37.2.2. m.
Qui universitas Deicin infinita detinente. 2.25. q. 40.3. o. * q. 59.3.4.0. * q. 67.1.1.1.
Quod notum est Dei manifestum est illis. 1. q. 9.1.6.6. c. 6.1. * q. 12.1.2. b. c.
Inimicibus enim ipsius à creatura mundi per ea qua- fera sunt, intellēctu compicuntur. 1. q. 2.2.0.2. * 2.25. q. 9.1.2.1. m. * q. 14.1.2. c. * q. 71.2.3. m.
Ita ut finis sensibilis. inf. 2.
Cum cognovissent Deum, non vt Deum glorifica- verint aut gratias egerint. 1.25. q. 6.8.2. o. * q. 19.6.6. c. * q. 76.3.4.2. m. * q. 47.5.1. m.
Dientes enim se esse sapientes, stulte facti sunt. 1.25. q. 46.1.1.2. c.
Et mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei, in simi- litudinem imaginis corruptibilis hominis, & vo- lucrum, & quadrupedum, & serpentum. 2.25. q. 9.4.1. c. * q. 12.2.1.2. m.
Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum in impiitudinem. 1.25. q. 37.2. c.
Quia communuatorum veritatem Dei in macadū. 5.1.
Tradidit illos Deus in reprobum sensum, vt faciant ea quæ non conueniunt, repertos omnini iniqui- tate. Eccl. 1.25. q. 79.1. m.
Parentibus non obedientes. 2.25. q. 105.1. b.
Qui cum infaustam Dei cognovissent, non intel- lexerunt.
Quoniam qui talia agunt, digni sunt morte. 1.25. q. 85.5. o.
Cap. ij.
Propter quod inexcusabilis es ó homo, omnis qui iudicas. 2.25. q. 33.5. o. * q. 6.6.2.2. m.
An iniqui bona ita bonis, patientia, & longan- mitatem contempnit. 2.25. q. 186.6.2. m.
Quicunque enim singule peccauerunt, sine lege peccaverunt. 1.25. q. 50.2.2. m.
Et qui in lege peccauerunt, per legem iudicabuntur. 1.25. q. 103.3.4.0. o. * q. 104.3.2. m. * 2.25. q. 6.6.4.4. m.
Non enim auditores legis sunt nisi sunt Deum, sed factores legis in iudicabuntur. 1.25. q. 100.12.1. m.
Cum enim ganes qui legem non habent, naturali- ter ea quæ legis sunt, faciunt hanc. 1.25. q. 109.4.1. m.
Legem non habentes, ipsi fibillunt lex. 1.25. q. 90.3. m.
Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis. Ibid.
Testimonium rediente illi confidencia ipsorum. 1. q. 79.1.3. c.
Et inquit scilicet cogitationum accusantium, aut defendantium. Ibid.
Circumcisio quidem profect, si legem observeres. 1.25. q. 103.3.4.0. o. * q. 104.3.2. m. * 2.25. q. 86.4.1. m. * 2.25. q. 87.1. c.
Si autem praevaricari legis sis, circumcisio tua pre- putium facta est. s. s.
Cap. iiij.
Ex operibus legis non iustificabitur omnis caro co-

AD ROMANCE

M. I. C. O. M. A. N. O. S.

ram illo. 125. q. 98.1. o. 4. c. f. 3. 3. v. q. 90.12. o. 7.
9. 3. 2. 20.

Attributum justificari hominem per fidem, sine operis legis. 125. q. 99.1. o. 20.

Facilius malum, ut veniant bona. 125. q. 79.4. 4. v.
Si Abraham ex operibus legis justificatus est, habet gloriam, sed non auctor Deum. 125. q. 100.12. o.
Daud dicti, beatitudinem hominis, qui Deus auctor certi fecit iustitiam sine operibus. 125. q. 5. 7. 3. v.
Cap. iii.

Et si erga accepti circuncisionis signaculum iustificatio fidei, quia est in propria. 125. q. 102.4. 1. v.
Et vocata tua non sunt, tanquam ea quae sunt. 125. q. 91.1. 1. v.
Quae contra ipsam in spe creditis. 125. q. 41.3. a. 3. v. q.
102.4. 1. v.
• Et si autem qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum. 125. q.
112.2. 1. v.

• Lex ipsam operatur. 125. q. 47.1. o.
Iesus traditus est propter delicta nostra. 125. q. 49. o.
Cap. v.

Iustificari ergo ex fide. 125. q. 12.3. 1. m. q. 113.6. o.
3. q. 82.6. c.
Ex gloriis in spe gloriarum filiorum Dei. 125. q. 83.3. c.
Spes autem non confundit. 125. q. 18.4. 4. v.
Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per spiritum sanctum, qui datus nobis. 225. q. 24.2. o. 6.
3. 10. c. q. 172.1. 1. v.
Cum enim inimici estemus, reconciliatus sumus per mortem filii eius. 3. q. 48.4. 2. c. q. 49.2. c. 4. 6.
Peccatum non imputatur, cum lex non esset. 125.
q. 98.5. 6. o. 3. q. 70.1. 2. v.
Nam iudicium quidem ex vno in condemnacionem, gratia autem ex multis delictis in iustificationem. 125. q. 113.1. 6. o.
Si enim unius delicto, mors regnabit per unum, multo magis abundantiam gratiae & donationis & iustitiae aescipientes in vita, regnabunt per unum Christum. 3. q. 32.7. 2. v.
Sicut enim per inobedientiam vniuersitatis hominum, peccatores condituti sunt multi, et per unius obedientiam iusti constituitur multi. 225. q. 105.2.
2. v.
Lex autem subiungitur, ut abundaret delictum. 125.
q. 98.1. 2. v.
Vbi autem abundauit delictum, superabundauit & gratia. 3. q. 89.2. 3. v.
Vt scilicet regnaret peccatum in mortem, ita & gratia regnet per iustitiam in vitam aeternam, per Iesum Christum. 125. q. 32.7. 2. v.
Tribulario partimentum operatur. 3. q. 15.2. 6.
Reflueatque propter iustificationem nostram. s. q. 7.6.
Cap. vi.

Quicunque baptizati sumus in Christo Iesu, in mortem ipsius baptizati sumus. 225. q. 14.7.5. c. 3. q.
45.2. 2. v. q. 51.1. c. q. 61.2. 2. v. q. 66.3. 2. c. 3. v.
q. 68.5. 7. c. q. 19.10. 2. v. q. 86.4. 3. v.
Vt quoniam Christus surrexit a mortuis per gloriam patris, ita & nos in nouitate ambulemus. 125.
q. 112.2. 3. v.
Si enim complantati facti sumus similitudine mortis eius, simili & resurrectio eius. 3. q. 54.2.
c. q. 56.1. 2. o.
Hoc scientes quia vetus homo, nostrarum similitudinum crucifixus est, ut destruatur corpus peccati, ut vita non serviamus peccato. 3. q. 79.1. 3. v.
Qui enim mortuus est, iustificatus est a peccato. 125. q. 113.1. 6. o.
Si enim mortuus sumus cum Christo, credimus quia etiam simili vivimus cum illo. 3. q. 54.2. c.
Ita & vos exultimate quidam vos mortuorum esse peccato, viventes autem Deo, in Christo Iesu. 3. q.
54.2. c.
Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis claus. 225. q. 7.4.
3. 1. v.
Sed neque exhibeat membra vestra, ferire iniquitatem. 3. q. 48.4. 2. c. 3. v.
Cum enim simili effecti peccati, liberi fuimus iustitiae. 225. q. 182.4. c.
Quem ergo fructum habuimus tunc in ipsis, in quibus nunc erubelicitur. 125. q. 70.4. 1. m. 225. q. 8.8.
fin.

Nam finis illorum mors est. q. 85.5. o. q. 87.7. c.
1. v.
Nunc autem liberati a peccato, serni autem fadi Deo habet fructum vestrum in sanctificatione, finem vero vitam aeternam. 125. q. 23.1. c. q. 117. q.
1. 3. v.
Stipendiis pecuniaris mortis. s. 6.
Gratia autem Dei, vita aeterna. 125. q. 24.3. c. 125. q.
113.2. 2. v. q. 6. c. q. 114.4. 2. v.

Cap. vii.

Lex in homine dominatur, quanto tempore vint. 3. q. 15.4. 3. v.
Solita est a lege viri. s. q. 55.2. 1. v.
Cui clivus in corne, passiones peccatorum que prelegentur erant, operariuntur membris nostris. 125. q. 77.7. q. 55.4. 3. v.
Seruimus in morte spiritus, & non in vespustate litera. 125. q. 98.1. 2. v. q. 99.2. 1. v. q. 100.2. c.
Peccatum non nos induxit nisi per legem. 125. q. 90.1.
o. q. 100.4. 2. v.
Nam concupiscentiam ne sciebam, nisi lex diceret, non concupiscentia. 125. q. 100.4. 2. v.
Sine lege enim peccatum mortuum erat, ego autem violante fine lege aliquando. 125. q. 98.1. 2. v.
Itaque les quidem sancta, & mandatum in sum & bonum. 125. q. 93.1. 2. v. q. 5. 6. 7. 2. v.
Quod enim operor, non intelligo. 125. q. 36.4. c. q. 1. c.
7. 4. 3. v.
Non enim quod velobonum, hoc ago. 125. q. 83.1.
1. v. 125. q. 103.1. m. q. 94.7.7. 1. v. q. 74.3. c. q. 77.
7. 1. v.
Sed quod odio inimicum, illud facio. 125. q. 77.7. 1. v.
Contentio legi, quoniam bona est. 125. q. 92.1. c.
Condelecto enim legi Dei, secundum inferiorem hominem. p. q. 8.4. 1. v. 125. q. 98.1. 2. v. q. 25.2.
7. c.
Video autem alteram legem in membris meis, remittentem legi mentis mei, & captivitatem in lege peccati, quia est in membris meis. 125. q. 83.
1. m. q. 90.1. 1. m. q. 91.6. o.
Infecto ergo homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? 125. q. 25.5. 1. v.
Cap. viii.

Nihil ergo nunc damnationis est illi, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant. 125. q. 89.5. 1. v.
Lex enim spiritus viri in Christo Iesu, liberavit me a lege peccati & mortis. s. 7.
Sapientia carnis inimica est Deo. 125. q. 93.6. 2. m. *
225. q. 95.2. 1. m. 2. v.
Legi enim dei subiecta non est, nec enim potest. 225. q. 95.2. 1. m. 2. v.
Sed in spiritu, si tamen spiritus Dei habitat in vobis, inf. s.
Habitat in vobis. 1. v. q. 43.2. 3. o. * 4. 2. m. * c. 1. c. 125.
q. 114.4. 2. v.
Proprietatem habet spiritus cuius in vobis. s. s.
Debitores sumus non carni, vt lecundum carnem vivamus. 1. v. q. 111.1. 2. v.
Si enī secundum carnem vivieris, moriemini. 125. q. 72.2. 1. v. 2. v.
Si autem spiritu facta carnis mortificari eritis, vine-
stis. 3. q. 89.4. 3. v.
Quicunque enim spiritu Dei spiratur, hi sunt filii. Del. 125. q. 14.3. 2. v. 225. q. 51.1. 3. v. q. 81.8. 2. v.
Non enim accipitilis spiritum sentiunt iterum in timore. 225. q. 19.6. 2. v. 8. 2. v. 10. c.
Sicut autem filii, & herades. 125. q. 21.2. 2. v. 125. q. 31.4.
3. c. fi.
Si tamen computaret, ut conglomaretur. 125. q. 25.
5. 2. v. * 2. v. q. 49.1. 4. v. 13. 2. v. * 1. v. q. 51.2. 2. v.
7. 8. c. q. 79.2. 1. v. 7. 2. v.
Exitimus enim quod non sunt fundi conjugis passiones huius temporis ad futurum gloriam, que resalbitur in nobis. 125. q. 114.3. 1. m. q. 5. 1. v. q. 49.4. 2. c.
Expectatio creaturae, reuelatione filiorum Dei expectat. 125. q. 95.3. 2. c.
Speciem salvi facti sumus. 225. q. 17.6. o.
Spectanter que videtur, non est ipse. 125. q. 40.1. o.
1. 2. 5. 6. 7. 8. c. q. 49.2. 2. c. q. 44.2. 2. c. q. 47.6. 2. c. q. 67.4. 2. 2. v.
125. q. 18.2. 2. c. q. 19.1. 2. v. 10. c.
Si autem quod non videmus, speramus, per patientiam expectam. 125. q. 46.2. 1. v.
Ipse spiritus portulat in nobis, genitibus ineratibus. 225. q. 10.1. 2. v. q. 36.1. 2. v.
Scit quid desiderat spiritus, quia secundum Deum pro peccatis solvitur. 3. q. 21.4. c.
Solum autem quando diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum. 3. q. 89.2. 1. m. q. 4. 4.
4. v.
Nam quod practicatur & praevalit in nobis. 125. q. 23.1. 2. v.
Conformes fieri imaginis filii sui. 125. q. 33.1. 2. v.
q. 93.4. 2. v. 225. q. 45.6. 2. v. q. 93.5. 2. v. * 2. v.
q. 59.8. 2. v. q. 44.1. c.
Vt si ipse primogenitus in multis fratibus. 125. q.
23.3. c. 2. v. q. 93.1. 1. v. q. 49.1. 2. v.
Quo autem praedictum, hos & vocavit. 1. v. q. 23.
2. c. q. 5. 1. v.
Et quos vocavit, hos & iustificauit. 125. q. 113.1. 3. v.
Quicquid interpretat pro nobis. 3. q. 19.2. 1. o. q. 22.
4. 1. v.
Quis nos separabit a charitate Christi? & c. 3. q. 61.
6. 2. v. q. 79.4. 2. c.
Creature liberabitur a seruitute corruptionis. s. q.
74.7. 2. v.

Cap. ix.

Oportebat ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis, &c. 225. q. 27. 2. 1. m. q. 182. 2. c. 2. v.
Quorum partes, ex quibus est Christus, secundum carnem

AD ROMANOS.

earum, 12. q. 98.4. c. 10. * 3. q. 4.6.3^m. Non est voluntis neque curientis sed misericordis. Et Dei, 12. q. 12.1. 12. q. 98.3. 1^m. Quia si Deus volunt offendere tam, & notam, &c. quia preparauit in gloriam, 12. q. 23.5.3^m. Cap. x. Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem confessio sit ad salutem, 12. q. 3.2.0. Diues in omnes qui inuocant illum, 22. q. 117.1.1^m. Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi, 12. q. 111.1.1^m, 22. q. 6.1.0. Cap. xi. Ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia, 12. q. 19.5.2. Conclusit Deus omnia sub peccato, s. q. 99.2.2. Cap. xii. Exhibeatis corpora vestra Deo, hostiam viuentem, sanctam Deo placenter, 12. q. 83.3.2^m. Rationabile obsequium vestrum, s. q. 53.1.2. Ut vobis omnes qui inuocant illum, 22. q. 117.1.1^m. Non plus sapere, quam operare sapere, sed sapere ad fabriacem, 22. q. 9.1.1.0. Et vnicuique sit Deus diuinitus mensura fidei, 12. q. 114.3.1^m, 12. q. 6.1.0. Christus facies est nobis sapientia, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio, 3. q. 4.8.6.3^m. Qui gloriaritur, in Domino glorietur. Cap. xiii. Sapientiam loquimur inter perfectos, 22. q. 45.5.1^m. Sed loquimus Dei sapientiam in mysterio, quo abscondita est, 12. q. 19.7.3.3^m. Nostri cognoscimus, numquam Dominum gloria crucifixum, 12. q. 14.1.2.1^m, 9.47.5.0.6.3^m. Nos autem non spiritum huius mundi accipimus, sed spiritum qui ex Deo est, 12. q. 112.5.4^m. Sic enim in uno corpore multa membra habemus, 12. q. 76.5.3^m, 22. q. 183.2.1^m. Habentes donationes, 12. q. 21.3.1. c. 12. q. 9.12.5.4^m. Sicut propheta, secundum rationem fidic, 22. q. 17.1.0.3.0. Qui prestatibus sublimioribus subditis sit, 22. q. 69.1. c. 1. q. 88.10.2^m, 1.0.4.5. c. 1. p. 1. 10.6.0. Quia a Deo sunt, ordinata sunt, 12. q. 102.1.6.2^m. Q. 172.2.6. c. 1. p. 1. 1.0.2.1.6.2^m. Qui potestati resit, Dei ordinationi resit, 22. q. 1.1.1.0. Cui tributum, tributum, 22. q. 102.2.3^m. Qui diligat proximum, legem impletuit, 12. q. 99.1. 2^m, 1. q. 105.1.2^m, 22. q. 44.2.4^m. Et siquid est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur, 12. q. 45.1.2^m. Indumentum Dominum Iesum Christum, 3. q. 69.9. 1^m. Cap. xiv. Bonum est, olio manudent, 22. q. 77.3.0. Sicut vnuim, sive moritur, Domini sumus, 1. q. 8.2^m. Nihil communiter ipsum, 12. q. 102.6.1^m, 22. q. 149.3.0. * 3. q. 10.4.2^m. Si propter verbum fratres tuus contristatur, iam non secundum charitatem ambulas, 22. q. 43.3^m. Noli ebe tuo illum perdere, pro quo Christus mortua est, 12. q. 45.3.2^m. Non est enim regnum Dci etca & portu, 3. q. 40.2. 1^m. Bonum est non manducare carnem, & non bibere vnuim, 12. q. 103.4.3^m, 1. q. 22.1.1.4.3^m, 1. q. 14.9.3.2^m. Omne quod non ex fide, peccatum est, 12. q. 19.5. 1^m, 1. q. 103.4.3^m, 1.2. q. 10.4.1^m. Cap. xv. Vnusquisque vestrum proximo suo placet in hominem adiunctionem, 12. q. 11.1.1^m. Dico enim Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem, ad confirmationem promissionis partum, 3. q. 42.1.0. Nequit autem super misericordia honorare Deum, 12. q. 27.4.2^m. Si spirituum eorum, particeps facti sunt gentiles, debet & in carnalium ministrari eis, 12. q. 18.7.4.2^m. Cap. xvi. Si vobis primum ex parte fructus fuerit, 12. q. 31.3. 1^m. Secundum reuelationem mysterij, temporibus exteris taciti, 1. q. 10.4.1^m. Ut adiutis me in orationibus vestris, 12. q. 72.2.0. AVCTORITATES EX PRIMA EPISTOLA AD CORINTHIOS.

Cap. j.

In omnibus diuines facti eis in illo, scilicet Christo, in omni verbo, & in omni scientia, 22. q. 50.3. 1^m. Et non sicut in vobis schismata, 22. q. 39.1.0. * 4.0. Vnusquisque proprium donum haberet ex Deo, 12. q. 188.5.2^m. Nunquid Paulus crucifixus est vobis? 3. q. 48.3.3^m. Aut in nomine Pauli baptizati eis? 3. q. 64.3.0. Dico autem non auxiliis & viduis, domum illis,

I. AD CORINTHIOS:

si sic permanferint, 12. q. 34.0.1^m. Si quis frater vxorem habet infidelem, 1. q. 19. 2. c. Qui sine vxore est, sollicitus est qua Domini sunt, 22. q. 152.2.0. * 4. c. 1. c. 1. q. 46.3.2^m. Et Dei sapientia est hominibus, 1. q. 1. q. 39.7.2^m. Quod stultum est Dei, sapientius est hominibus, 1. q. 4.8.6.1^m. Et quod infirmum est Dei, fortius est hominibus, 1. q. 4.5.0.8. q. 41.2.1^m. Qui nubus tanquam non nubentis, s. q. 41.3.1. Beator autem erit, si sic permanferit, 12. q. 70.3.2^m. Cap. viii. Scientia inflat, 22. q. 167.1. c. 1. c. 1. q. 188.6.1^m. Scimus quia nihil est idolum in mundo, 22. q. 9.4. 1^m. Nam et si sint qui dicantur dij, sive in celo, sive in terra, sive quidem sunt dij multi, & domini multi. Cap. ix. Quod seminas non viuiscunt, nisi prius moriantur, 3. q. 42.4.1^m, 1. q. 11.1.0. Alij operat virtutum, 12. q. 111.4. c. 3^m, 22. q. 178.1.1^m. Alij operat pietatis, 12. q. 68.3.3^m, 22. q. 171.2.0. * 4. q. 174.3.1^m. Alij operat spirituum, 12. q. 111.4. c. 22. q. 171. principio. Alij genera linguarum, 12. q. 111.4. c. 3^m, 22. q. 175.1.0. Alij interpretatio sermonum, 12. q. 111.4. c. 3^m, 22. q. 171. Hoc autem omnia operatur, & c. 1. q. 34.2.0. * 4. q. 43.5.1^m. Mortuorum resurgent incorrupti, 1. q. 86.1. c. Nouissimus Adam in spiritum vivificant, 1. q. 85. 1.0. * 4. q. 57.6.3^m. Unquid de bobus cura est Deo? 1. q. 22.2.2.0. * 4. q. 103.5.2^m, 1.2. q. 102.5.8.3^m. Omnis sustinuerit, ne quod offendiculum demus Evangelio, 1. q. 76.3.2^m. Bonus est mihi magis mori, quam vt gloriis meam quis evanescit, 12. q. 2.5. q. 1.2. q. 125. q. 132.1.3^m. Nam si euangelizacio, non est mihi gloria, necessitas enim in iusti incombuit, 12. q. 81.6.3^m. Nam cum liber esse in omniis, omnium me seruunt, feci, 1. q. 83.3.4.0. Nekitis quid iji qui in diu currit, omnes qui dem currit, sed vnuus accipit brauium? 12. q. 9.4. 3.1^m. Sic currite, vt comprehendatis, 1. q. 12.7.1^m, 22. q. 9.4. 4.1^m. Cap. x. Patres nostri omnes sub nube fuerunt, & omnes nostra transiunt, & omnes in Moyse baptizati sunt in nube, & in mari, 1. q. 70.1.0. Petru autem ei Christus, 1. q. 102.1.4^m. Hoc autem omnia in figuram contingebant illis, 12. q. 107.2.0. Qui exiitiam fecit, videlicat ne cadat, 1. q. 95.3.0. Tentatio vos non apprehendat, nisi humana, 1. q. 41.2.1^m. Alij quod immolarum est aliquid idolis, aut quod dilatum statim dicitur. Siquis vocat vos infidelium ad coenam, & vultis ire, 22. q. 10.9.4. Nemo quod suum est, querat, sed quod alterius, 22. q. 9.5.1.1. c. Domini est terra & plenitudo eius, 1. q. 13.7.1.2^m, 1. q. 10.2.0. Omnia in gloriam Dei facit, 12. q. 88.1.2.2^m, 1. q. 100.6. Sed neque meipsum induco, 12. q. 112.5. c. In Christo teli per euangelium ego vos genui, s. q. 56.2.0. Cap. xiij. Qui enim mihi de his qui foris sunt indicate, s. q. 22.5.1. Cui etiudone cibum sumere, s. q. 23.1. c. Cap. v. Quid enim mihi de his qui foris sunt indicate, s. q. 22.5.1. Iam quidem omnino delictum est in vobis, quod iudicia habetis inter vos, 12. q. 177.1.2^m. Vir imago & gloria Dei est, mulier autem gloria vestra, 1. q. 135.2.1^m, 1. q. 93.4.1.0. * 4. q. 16.3^m. Nam oporetur fratres, ut qui probati sunt manifestentur in nobis, 1. q. 177.3.2^m. Quo enim accepit a Domino, 1. q. 73.4.7.1^m. Quotiescumque manducabis panem hunc, & calicem biberis, mortem Domini annunciatibus, & non veniat, 3. q. 66.4.1.0. * 4. q. 73.4.5.0. * 4. q. 74.1.6. Corpus autem, non fornicationem, 12. q. 103.4.1^m, 22. q. 131.4.0. * 4. q. 154.2.1^m. Fecisti enim Christum Iesum ministrum fuisse circumscriptiois propter veritatem, ad confirmationem promissionis partum, 3. q. 42.1.0. Necfici, quoniam corpora vestra membra sunt Christi? 3. q. 53.3.0. Qui autem adhuc Dominum, unus spiritus est, 22. q. 4.2.2^m. Si spirituum eorum, particeps facti sunt gentiles, debet & in carnalium ministrari eis, 12. q. 18.7.4.2^m. Qui adhuc interterti vnuim corpus efficitur, 3. q. 55.3.0. Fugite fornicationem, 22. q. 35.1.4^m. Omne enim peccatum quodcumque fecerit homo, extra corpus ei, 12. q. 74.4.0. Quae fornicatio? neque adulteri, s. q. 99.5.4. Qui autem fornicatur, in corpus suum peccat, 12. q. 72.2.4^m. Mellus est nubere quam viri, s. q. 42.4.4^m. Cap. vii. Bonum est homini mulierem non tangere, 12. q. 1.1^m. Ne fraudelis vos iudicem nisi ex communi confusu, s. q. 64.4. c. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1.75. p. 1. q. 33.1.2^m. El diuisiones minimarum sunt, ibidem. El diuisiones operationem, 1. q. 1.1^m. Qui operatur omnia in omnibus, 1. q. 105.5.0. Vnicuique autem datur manifestatio spiritus ad vestitatem, 1. q. 104.4. c. 12. q. 111.4. c. 1. c. 1. q. 22.5.1. q. 172.3.0. * 4. q. 176.1.1^m, 1. q. 177.1.0. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto, 12. q. 15.1. c. 1. q. 1.1^m. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus, 22. q. 1

ACTA APOSTOLORVM.

Circuerunt in meliots, & in pellibus caprinis, 22. q. 169. 1. 2^m. Quibus dignus non erat mundas, 22. q. 188. 2. 2^m. Ita omnes testimoniis, 22. q. 98. 2. c. s. q. 77. 1. c. Cap. xi. Nondum enim vixit ad sanguinem restititis, 22. q. 188. 2. 3^m. Non multo magis obtemperabimus patri spiritui & viueniam, 22. q. 189. 6. c. s. Et sanctimonium, finis qua nemo videbit Deum, 22. q. 91. 8. o. Cum autem esset plenus spiritu sancto, s. 6. Et iesum stante a dextris Dei, 22. q. 98. 1. 3^m. Cap. viii. In nomine Iesu Christi, baptizabantur viri ac mulieres, 22. q. 66. 5. o. Non inueniunt potestentia locum, quanquam cum lachrymis inquisivit eam, 22. q. 86. 1. 1^m. sed operatus a deo, & c. 22. q. 10. 1. 1^m. Et sanctimonium, finis qua nemo videbit Deum, 22. q. 91. 8. o. Et multorum milium angelorum frequentiam, 22. q. 10. 3. 0. o. q. 112. 4. 2^m. Habebam altare, de quo edere non habent potestem, qui tentant Deum, 22. q. 12. 2. c. 2^m. 22. q. 97. 2. o. Propter hoc & Iesum, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, & c. 22. q. 46. 10. o. Exclusus igitur a deo extra civita impropterum eius portantes, 22. q. 46. 3. o. Beneficiis autem & communioneis nolite obliuisci, 22. q. 31. 1. o. Talibus enim hostilis promeretur Deus, 22. q. 86. 2. 1^m.

AVCTORITATES EX ACTI- BVS APOSTOLORVM.

Cap. j. Quibus & praecepit filipsum viuum, post passionem suam, in multis argumentis, 22. q. 55. 5. 6. Per dies quadragesimatis eius, & loquens de regno Dei, 22. q. 55. 3. o. Et nubes suscepit eum ab oculis eorum, 22. q. 57. 4. 3^m. Et hunc suscepit agrum, de mercede iniuriantis, 22. q. 52. 7. 4. 2^m. Et decesserunt fortis, & occidit sois super Mattheum, 22. q. 93. 8. o. Cap. ii. Et cum completerentur dies pentecostes, 22. q. 102. 4. 1^m. q. 103. 2. 3^m. Apparuit illi spiritus lingua, tanguam ignis 22. q. 43. 7. 6^m. 22. q. 39. 6. 4^m. 22. q. 72. 2. 1^m. Cospernit illi variis linguis, 22. q. 70. 1. o. Quem Deus suscitauit, 22. q. 13. 4. 1^m. Solitus inferni doloribus, 22. q. 15. 2. 2^m. Iuxta quod impossibile erat, illum detinuit ab eo, 22. q. 53. 2. 2^m. Pocentient igitur agit, & baptizetur vniuersitatem vestrum, 22. q. 49. 3. 2^m. 22. q. 65. 5. 6. 2^m. 22. q. 72. 2. 2^m. Et erat autem perfeuerans in doctrina apostolorum, 22. q. 176. 1. 1^m. Et in communicatione fratlonis panis, 22. q. 98. 10. Multa quoque prodigia & signa per apostolos ficebant, 22. q. 178. 1. 3^m. Omnes etiam qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia, 22. q. 63. 2. o. Possessiones & substantias vendebant, & dividebant illis omnibus, prout cuique opus erat, 22. q. 188. 7. c. s. Frangentes circa domopancem, 5. 2. Cap. iii. Ipsius enim & genus sumus. Genus ergo cum sumus Dei, 22. q. 18. 2. o. 22. q. 73. 5. c. 22. q. 84. 5. c. Sicutum est in conspectu Dei, vos portius audire, quam Iudicare, 22. q. 69. 3. 1^m. 22. q. 105. 2. o. Qui dicitur in omniola tunc in gloriam, & famigine & suffoco, & fornicatione, 22. q. 103. 4. 3^m. 22. q. 154. 2. 1^m. Fidei est difensio, ita vt discederent ab iniuvem, feliciter Barnabas, & Paulus, 22. q. 37. 1. 1^m. Cap. xv. Hunc feliciter Timotheum, voluit Paulus secum proficisci, & assumentem circumcidit eum, propter Iudeos, 22. q. 103. 4. 1^m. Cap. xvii. In ipso enim viuimus, mouemur, & sumus, 22. q. 18. 4. 1^m. Et non est illi aliquid falsus, 22. q. 61. 3. c. 22. q. 4. 1^m. 22. q. 73. 5. c. 22. q. 84. 5. c. Subditum est in conspectu Dei, vos portius audire, quam Iudicare, 22. q. 69. 3. 1^m. 22. q. 105. 2. o. Qui dicitur in omniola tunc in gloriam, & famigine & suffoco, & fornicatione, 22. q. 103. 4. 3^m. 22. q. 154. 2. 1^m. Multitudinis autem credentium, erat cor vnum, & anima vna, 22. q. 76. 5. 3^m. Neque enim quisquam eorum qui possidebat, aliquid sicutum esse dicebat, sed erant illis omnia coniuncta, s. 2. Qui quisquam egens erat inter illos, s. 2. Quotquot poterant agorū aut dominorum erat, videntes, aferbant praetia eorum, & c. supr. 2. Christus iudei viuorum & mortuorum, s. 2. 22. q. 9. 2. 1^m. Cap. v. Dixit autem Petrus ad Ananiam, Anania, cur rent uit sathanas cor tuum, & c. 22. q. 9. 2. 1^m. 22. q. 64. 4. 1^m. Per manus autem Paulus, quia non posse esse seduceorum, & aliena phariseorum, exclamauit in concilio, 22. q. 47. 1. 2. 4. 2. 2^m. Obedire oportet Deo, magis quam hominibus, s. 4. Si est ex hominibus consilium hoc aut opus, destruetur, si vero ex Deo, non poteris disoluere, 22. q. 189. 1. 1^m. Cap. vi. Elegentur Stephanum, virum plenum fidei, & spiritu sancto, 22. q. 3. 4. 1^m. 22. q. 7. 1. o. Facebat prodigia & ligna magna in populo, s. 2.

EPIST. IACOB.

Non poterant resistere sapientia & spiritui, qui loqueratur, 22. q. 53. 4. 1^m. Ego sum Iesu Nazarenus, quem tu persequis, ibidem. Durum est tibi, contra simulum calcitrare, ibidem. Faciens prodigia & signa, &c. s. 2. 1^m. Vos semper spiritui lanco restititis, 22. q. 189. 1. 4^m. Cum autem esset plenus spiritu sancto, s. 6. Et iesum stante a dextris Dei, 22. q. 9. 2. 1^m. Cap. viii. In nomine Iesu Christi, baptizabantur viri ac mulieres, 22. q. 66. 5. o. Cum videlicet quandam iniuriam patientem, vindicauit illum, &c. 22. q. 65. 6. 2^m. Et cum videlicet quandam iniuriam patientem, vindicauit illum, &c. 22. q. 65. 6. 2^m. Et hoc enim apparuit tibi, 22. q. 57. 6. 3^m. Si possibilia Christus, 22. q. 46. 5. 12. o. Coactus sum appellare Caesarem, s. 5. Cap. ix. Patet semper ad statu faciem omnipotenti vos rationem, de ea qua in vobis est fide & spe, 22. q. 2. 10. 0. 22. q. 35. 2. 2^m. Vt nos officeret Deo, mortificatos quidem carne, vivificatos autem spiritu, 22. q. 38. 11. 1^m. In quo & quis in carcere erant, spiritu veniens praedicauit, qui increduli fuerant aliquando, quando expeditabat Dei patientia in diebus Noe, cum facta esset arca, 22. q. 53. 2. 2^m. Quod & vos nonnihil similes formis, saluosi facit baptismi, 22. q. 66. 1. 3^m. Ipse prior uilexit nos, 22. q. 9. 1. c. Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in 22. q. 28. 1. o. 22. q. 66. 6. c. Timor non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem, 22. q. 19. 6. o. 22. q. 10. 6. o. 22. q. 7. 6. 3^m. Timor peccati habet, 22. q. 19. 2. 4^m. Qui timerit, non est perfectus in charitate, 22. q. 19. 10. o. Siquis dixerit, quoniam spiritu probate spiritus, si ex Deo sunt, 22. q. 18. 9. 1. 10. 1. 1^m. Deus caritas est, 22. q. 9. 2. 2^m. Et nos debemus pro fratribus animas ponere, 22. q. 26. 5. 9^m. Non diligamus verbo neque lingua, sed opere & vertute, 22. q. 6. 4. 4. 7. 6. Cap. iiiij. Nolite credere omni spiritui, probate spiritus, si ex Deo sunt, 22. q. 18. 9. 1. 10. 1. 1^m. Deus caritas est, 22. q. 9. 2. 2^m. Et absterget Deus omne lachrymam ab oculis eorum, 22. q. 82. 4. 3^m. Cap. viij. Factum est silentium in celo, quasi media hora, 22. q. 60. 3. o. Et aliud angelus venit & fleuit ante altare, habens thuribulum auctum, ad data fune ei incensa mulier, &c. 22. q. 57. 3. 4^m. 22. q. 83. 5. 3^m. In diebus illis quarent homines mortem, & no[n] inuenient, s. 22. q. 76. 2. c. Cap. x. Leuauit manus suam ad calum, & iurauit per viuentem in sacula sculariorum, 22. q. 49. 10. 4^m. Cap. xi. Qui es, & qui eras, & qui venturus es, s. 1. c. Cap. xii. Et signum magnum apparuit in celo, mulier amictu, s. 22. q. 103. 3. 4^m. Et cauda eius trahet tertiam partem stellarum cali, & misericordia terram, 22. q. 63. 3. o. Et proelius eis draco ille magnus, serpens antiquus, 22. q. 165. 2. 3^m. Cap. xiii. Agnus crucifixus est ab origine mundi, 22. q. 53. 1. c. Et faciet omnes, & c. habent characterem in dextera manu, aut in frontibus suis, 22. q. 63. 3. 3^m. Cap. xiv. Et cantabunt quasi cantici nuncum, 22. q. 152. 5. 3^m. Ante acceptum characterem in fronte tua, aut in manus tua, s. 2. Beati mortui qui in Domino moriuntur, 22. q. 12. 4. 5. o. Cap. xv. Quia sol plus es, 22. q. 101. 1. 2^m. Cap. xvij. Qui habent charactrem bellici, s. 2. Qui es, & qui eras, & qui venturus es, s. 1. c. Quantum glorificauit se & in delicia sua, tantum illi tormentorum, s. 22. q. 7. 1. 10. 19. 1. c. Cap. xvi. Et ecclia ad pedes doradorem cum, & dixit mihi: Vide ne feceris, 22. q. 9. 4. 2. 1^m. 22. q. 103. 2. 1^m. Qui accepitur characterem in fronte tua, 22. q. 16. 1. 4. 7. 6. Cap. xx. Vide voles ipsos, ac pedatis que operat eis, 22. q. 89. 4. 3. 6. 10. Cap. xxij. AVCTORITATES EX SECUNDA PETRI APOSTOLI.

AVCTORITATES EX EPIST. IOANNIS APOSTOLI.

Cap. j. Per quem maxima & pretiosa nobis promissa donauit, s. 22. q. 13. 9. 1^m. Et per hoc efficacissimi diuinis consortes natura, 22. q. 22. 9. 1. 1^m. 22. q. 110. 3. 4. c. 22. q. 112. 1. c. 22. q. 113. 9. c. 22. q. 114. 3. 6. 22. q. 19. 7. c. 22. q. 2. 10. 1. c. 22. q. 4. 3. 1^m. 22. q. 62. 1. 1^m. In scientia autem abundantiam, 22. q. 14. 1. c. Satagite, ut per bona opera vestria, certain vestram vocacionem & electionem faciatis, 22. q. 23. 8. c. f. Omnis fertur a propria, propriam interpretationem non fit, 22. q. 17. 1. 1^m. 6. b. Cap. i. Tres sunt qui testimonium dant in celo, patet, verbum, & spiritus sanctus, 22. q. 30. 2. 0. * 22. q. 31. 0. * 22. q. 32. 0. * 22. q. 33. 0. Et huius est testimonium, 22. q. 1. 1. 2^m. 22. q. 39. 2. 0. Omnes qui non uidentur ex Deo, vincit inuidum, 22. q. 15. 3. 2^m. Tres sunt qui testimonium dant in celo, patet, verbum, & spiritus sanctus, 22. q. 30. 2. 0. * 22. q. 31. 0. * 22. q. 32. 0. * 22. q. 33. 0. Et facies omnes, & c. habent characterem in dextera manu, aut in frontibus suis, 22. q. 63. 3. 3^m. Cap. ii. Et cantabunt quasi cantici nuncum, 22. q. 152. 5. 3^m. Ante acceptum characterem in fronte tua, aut in manus tua, s. 2. Beati mortui qui in Domino moriuntur, 22. q. 12. 4. 5. o. Cap. xv. Qui sol plus es, 22. q. 101. 1. 2^m. Cap. xvij. Qui habent characterem bellici, s. 2. Qui es, & qui eras, & qui venturus es, s. 1. c. Quantum glorificauit se & in delicia sua, tantum illi tormentorum, s. 22. q. 7. 1. 10. 19. 1. c. Cap. xvi. Neo acciperunt characterem eius in frontibus, aut in manus suis, s. 1. c. Et libri apertili sunt, 22. q. 9. 2. 1. 2^m. Cap. xx. Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, 22. q. 102. 4. 2^m. Et abserget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum, & c. neque dolor est ultra, 22. q. 82. 4. 3^m. Ecce noua facio omnia, 22. q. 72. 1. 3^m. Primum enim & prima terra, 22. q. 14. 3. 2^m. Vidi eccliam nouam & retinaculum, s. 22. q. 91. 1. c. Et habebat murum magnum & altum, habentem duodecim portas, & in portis angelos duodecim, & nomina inscripta duodecim tribus, 22. q. 31. 2. 2^m. Mensura hominis, quae est angelica, s. 22. q. 90. 1. c. Et cluita non erat Sole & Luna, ut lucem in ea, 22. q. 47. 5. 2^m. Nam charitas Dei illuminabit eam, & lucerna eius, est agnus, 22. q. 42. 5. c. Et portus eius non claudetur per diem, 22. q. 73. 1. 2. c. Cap. xxij. AVCTORITATES EX TERTIA EPIST. IOANNIS APOSTOLI.

AVCTORITATES EX EPIST. SANCTI IOANNIS APOSTOLI.

Cap. j. Qui bene facit, ex Deo citat, 22. q. 31. 2. 1^m. Cap. ii. AVCTORITATES EX PRIMA EPISTOLA SANCTI IOANNIS APOSTOLI.

AVCTORITATES EX IVDAE APOCALYPSIS.

Cap. i. Non corruptibilis, auro & argento redemptoris sed pretioso sanguine, quasi agnus immaculatus, ibidem. Omnes qui non est iustus, non est ex Deo; & qui non diligit fratrem suum, 22. q. 4. 4. 7. c. Non scimus, quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres, ibidem. Omnis qui odit fratrem suum, homicida est, 22. q. 3. 4. 0. Omnis homicida non habet vitam eternam in se manente, 22. q. 88. 4. 3^m. 22. q. 100. 2. 1. 1^m. 22. q. 12. 4. 1^m. 22. q. 13. 1. 1^m. 22. q. 73. 3. 1^m. 22. q. 354. 3. 1^m. Qui viceat dabo ei sedere mecum in throno meo, 22. q. 58. 4. 3^m. Hoc dicitur quod haberet cladem David, s. 22. q. 19. 2. c. Qui est, & qui erat, & qui venturus est, s. 1. c. Ut proper voluntatem tuam erant, & creata fuisse, 22. q. 19. 4. 2. 1^m. 22. q. 20. 5. c. 22. q. 25. 5. c. 22. q. 45. 6. c. 22. q. 46. 1. c. 22. q. 110. 1. c. 22. q. 36. 2. c. Vidi & ecce in celo oltum apertum, s. 22. q. 17. 1. c. Cap. vi. Visquequo Domine, sanctus & verus, non judicas & vindicas sanguinem nostrum, 22. q. 38. 2. 2^m. Et vidi sub altare anginas interceditorum, s. 22. q. 9. 1. c. Cap. viij. Et absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum, 22. q. 82. 4. 3^m. Cap. viij. Factum est silentium in celo, quasi media hora, 22. q. 60. 3. o. Et aliud angelus venit & fleuit ante altare, habens thuribulum auctum, ad data fune ei incensa mulier, &c. 22. q. 57. 3. 4^m. 22. q. 83. 5. 3^m. In diebus illis quarent homines mortem, & non inuenient, s. 22. q. 76. 2. c. Cap. x. Leuauit manus suam ad calum, & iurauit per viuentem in sacula sculariorum, 22. q. 49. 10. 4^m. Cap. xi. Qui es, & qui eras, & qui venturus es, s. 1. c. Cap. xii. Et signum magnum apparuit in celo, mulier amictu, s. 22. q. 103. 3. 4^m. Et cauda eius trahet tertiam partem stellarum cali, & misericordia terram, 22. q. 63. 3. o. Et proelius eis draco ille magnus, serpens antiquus, 22. q. 165. 2. 3^m. Cap. xiii. Agnus crucifixus est ab origine mundi, 22. q. 53. 1. c. Et faciet omnes, & c. habent characterem in dextera manu, aut in frontibus suis, 22. q. 63. 3. 3^m. Cap. xiv. Et cantabunt quasi cantici nuncum, 22. q. 152. 5. 3^m. Ante acceptum characterem in fronte tua, aut in manus tua, s. 2. Beati mortui qui in Domino moriuntur, 22. q. 12. 4. 5. o. Cap. xv. Quia sol plus es, 22. q. 101. 1. 2^m. Cap. xvij. Qui habent characterem bellici, s. 2. Qui es, & qui eras, & qui venturus es, s. 1. c. Quantum glorificauit se & in delicia sua, tantum illi tormentorum, s. 22. q. 7. 1. 10. 19. 1. c. Cap. xvi. Neo acciperunt characterem eius in frontibus, aut in manus suis, s. 1. c. Et libri apertili sunt, 22. q. 9. 2. 1. 2^m. Cap. xx. Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, 22. q. 102. 4. 2^m. Et officit mihi fons aqua viva, tanquam crystalla, procedente de sede Dei & regni, 22. q. 12. 1. 2. o. In medio platea & ex utraque parte huminum ligatu via, alterius fructus duodecim, 22. q. 70. 3. o. Per finulos menses reddes fructum tuum, 22. q. 12. 2. 2. o. * 22. q. 1. 1. o. Et folia ligni ad fastigium gentium, 22. q. 70. 3. o. Et omnes malefici non erit amplius, 22. q. 59. 3. 1^m. Et videbunt faciem eius, 22. q. 23. 1. 1^m. Et non erabit lumine lucerna, neque lumine solis, quoniam Dominus Deus ex illius illuminabit illos, 22. q. 21. 1. c. Ego sum Alpha & O, primus & nouifimus, principium & finis, s. 1. c. Et habebat murum magnum & altum, habentem duodecim portas, & in portis angelos duodecim, &

INDEX SECUNDVS
Q VI VNIVERSAM SVMMAE
THEOLOGICAE SANCTI THOMAE AQUINATIS

DOCTRINAM AD LOCOS COMMUNES, SEV PRÆCIPVA
DOCTRINAE CHRISTIANAE CAPITA ALPHABETI ORDINE
DIGESTA, REVOCATAM, CONTINET.

A bstinentia.	225.9.146	Bigamia,	65	refugientum integritas.	225.9.12
Acceptio personarum.	225.9.63	Irregularitas inde contracta.	660	agitatis.	225.9.12
Ad accusationem ius pertinetia.	225.9.66	CÆCITAS mentis.	225.9.15	beatorum clairas.	225.9.12
Acedia.	225.9.111	Cælicus.	225.9.115	subtilitas.	225.9.12
Angelorum in homine.	225.9.111	Cæcismus.	3 ^o .9.71	dæmoniorum refugientum conditio-	225.9.12
Actio corporalis creatura.	225.9.115	Causa mali.	225.9.49	nates.	225.9.12
Ad actionem hominis pertinetia.	225.9.115	Causa prima omnium extir.	1 ^o .9.10	causa.	225.9.12
Humanæ juuentutis rationem bonitatis.	225.9.21	Comparatione subiecti.	225.9.23	Deficitia.	225.9.110
Actus imperati à voluntate.	225.9.17	Charitas	225.9.25	diffusio.	225.9.111
Adiutorio.	225.9.17	Corporum	225.9.16	Gratia	225.9.113
Adoptionis Christi.	3 ^o .9.23	quantum ad obiectum.	225.9.16	effectus.	225.9.113
Adoratio Dei.	225.9.84	quantum ad ordinem.	225.9.16	gratia data quantum ad genera liqua-	225.9.12
Adulatio.	225.9.115	extiores.	225.9.21	rum.	225.9.12
Adulterium.	225.9.115	interiores.	225.9.28	necessitas.	225.9.12
Aliqua potestiu[m] diuinorum personarum ad iniuciem.	1 ^o .9.42	Charitatis effectus.	225.9.28	miraclorum.	225.9.12
Amoris del.	225.9.10	comparatione subiecti.	225.9.23	primi hominis.	225.9.12
Affibilitas.	225.9.114	Decima.	225.9.23	Gratia Christi.	225.9.12
Ambito.	225.9.114	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.14	secundum quod est caput Eccle-	225.9.12
Amicitia.	225.9.114	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	sia.	225.9.12
Amoris del.	225.9.10	Deletatio.	225.9.23	supereniens matrimonio con-	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio matris Dei.	3 ^o .9.12	fumato, quod est fornicatio-	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	voti solenni.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	voti & ordini.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.14	Impedimentum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	affinitatis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	cognitionis spiritualis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	conditio[n]is feruuntis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	confanguinitatis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	disparitatis cultus.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	frigiditatis maleficij furia &	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	mentia.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	voti solenni.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Debetus à Christo assumpti.	3 ^o .9.15	voti & ordini.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Decima.	225.9.23	Indumento.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Oblatio.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Oblatio.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Oblatio Christi in templu[m].	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Obseruanta.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Odium.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Officia hominis in generali.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	creationis creature corporalis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	distinctionis secundum se & prima dicta.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Opus secundus diei.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	tertia diei.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	ornatus quantum ad 4 ^o .diem.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	quinta dicti.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	sexta dicti.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Omnes lepini dies in communis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Oratio.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Secundum angelorum hierarchias.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	malorum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	conceptionis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	creationis ad distinctionem.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Origo diuinorum personarum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	E X S V P P L E M E N T O .	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Ordinatio sacramentum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Effectus huius sacramenti.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Qualitas facultientum hoc sacramentum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Ordinatio distinctio.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Conferentia hoc sacramentum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Impedimentum huius sacramenti.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	P A R A D I S U S .	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Parusificantia.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	E X S V P P L E M E N T O .	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Passionis anima in generali.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	speciali.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	interv se dilectionia.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Passionum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Lordo.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Malum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Malum circa passiones animæ.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Manifestatio Chalchini.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Maustruendo.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Martyrium.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Mediator Dei & hominum, Christus.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Memoria.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Mendacium.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Meritum quod est effodus gratia cooperantis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Malitia	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	culpæ angelorum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Ignorantia causa peccati ex parte rationis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Malum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Malum circa passiones animæ.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Manifestatio Chalchini.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Maustruendo.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Martyrium.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Mediator Dei & hominum, Christus.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Memoria.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Mendacium.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Meritum quod est effodus gratia cooperantis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Malitia	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	culpæ angelorum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Ignorantia causa peccati ex parte rationis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Malum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Malum circa passiones animæ.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Manifestatio Chalchini.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Maustruendo.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Martyrium.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Mediator Dei & hominum, Christus.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Memoria.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Mendacium.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Meritum quod est effodus gratia cooperantis.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Malitia	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	culpæ angelorum.	225.9.12
Amoris eius.	225.9.115	Desponsatio.	225.9.23	Ignorantia causa peccati ex parte rationis	

INDEX SECUNDVS.

Potestia Del.	2 ^a .q.15	Resurrectionis causitatis.	3 ^a .q.58	Tentatio	Christi,	3 ^a .q.42
Sinima Christi.	2 ^a .q.13	Rixa.	22 ^a .q.4	primorū parentum.	22 ^a .q.165	
Sinima in generali.	2 ^a .q.77			qua Deus tantatur.	22 ^a .q.97	
Potentia in speciali.	2 ^a .q.78			obicitum.	22 ^a .q.42	
Appetitus.	2 ^a .q.55	RE SUPPLEMENTO.		causa.	22 ^a .q.43	
Inclinatione.	2 ^a .q.79	Receptaculum animarum.	69	tempus & modus.	22 ^a .q.44	
Ceremonia secundum sc. 12 ^a .q.101.		Refutatio.	75	terminus.	22 ^a .q.45	
ceremonia secundum suas causas.		Resurrectionis.	77	cunctio.	22 ^a .q.46	
venientia legis.	12 ^a .q.102		79	7 ^a .q.111	Tractatio hominis ex homine secundum animam.	
Judiciale in communione.	12 ^a .q.104					
moralia ex eius legi.	12 ^a .q.105					
charitatis.	12 ^a .q.106					
ostinatio.	12 ^a .q.140					
infatuatio.	12 ^a .q.141					
prudentia.	12 ^a .q.152					
fides.	22 ^a .q.36					
penitentia ad intellectum.	22 ^a .q.59					
intellec.	16					
penitentia ad ipsum & do-						
nit in moribus.	22 ^a .q.22					
Præceptorum ceremonia diuina.	12 ^a .q.103					
Judiciale ratio.	12 ^a .q.23					
Prædestination.	1 ^a .q.23					
Prædestination angelorum super creaturam corpora-						
lēm.						
Præsumption.	22 ^a .q.130					
Præsumptionem.	22 ^a .q.130					
Præsumptionem.	22 ^a .q.130					
Principatus.	22 ^a .q.130					
Principatus durationis rerum creaturarum.	1 ^a .q.46					
Processio	22 ^a .q.27					
creaturam à Deo.	1 ^a .q.44					
Prodigalitas.	22 ^a .q.119					
angelorum in esse natura.	1 ^a .q.61					
angelorum in esse gratia & gloria.	1 ^a .q.62					
Produtio	22 ^a .q.47					
primi hominis quantum ad animam.	1 ^a .q.90					
corporis primi hominis.	1 ^a .q.91					
multuers.	1 ^a .q.92					
Propagatio hominis secundum corpus	1 ^a .q.119					
Proprietate causa.	22 ^a .q.172					
Proprietate diuina.	22 ^a .q.174					
Proprietate.	22 ^a .q.175					
Prudentia Dei.	1 ^a .q.22					
secundum se.	22 ^a .q.47					
Prudentia quantum ad virtutes coniunctas.	22 ^a .q.51					
Prudentia species in generali.	22 ^a .q.48					
Prudentia species in partibus.	22 ^a .q.49					
Prudentia species in subiecta angelorum absoluta.	22 ^a .q.50					
Vita opposita, cum ea similitudinem habentia.	22 ^a .q.55					
Pugna demonum.	1 ^a .q.114					
Purgatio Mariae virginis.	3 ^a .q.3					
Purificatio.	22 ^a .q.133					
EX SUPPLEMENTO.						
Pena damnatorum.	97					
Ponitentia ferientium suscipientes.	16					
Ponitentia soleritatis.	28					
R. A. P. T. V. S.	22 ^a .q.175					
Recuperatio virtutum per penitentiam.	3 ^a .q.89					
Religio secundum se.	22 ^a .q.81					
Religio ingessus.	22 ^a .q.189					
Religio statua in quo confitata.	22 ^a .q.189					
Religio statua differentia.	22 ^a .q.189					
Religio statua competentibus.	22 ^a .q.189					
Remissio venialium peccatorum.	3 ^a .q.87					
Restitutio.	22 ^a .q.187					
Resurrecio Christi.	3 ^a .q.53					
Resurgentis Christi qualitas.	3 ^a .q.54					
Resurrectionis Christi manifestatio.	3 ^a .q.55					

F I N I S.

EX SUPPLEMENTO.

De modo quo sancte habent ad damnato-	94	Vitrum	22 ^a .q.18	EX SUPPLEMENTO.
satisfactio & eius quidditas.	12	Vitrum	22 ^a .q.18	
Satisfactio possibilias.	13	Vitrum	22 ^a .q.18	
Qualitas.	14	Vitrum	22 ^a .q.18	
De hisper quae satisfactio.	15	Vitrum	22 ^a .q.18	
Sigha qua iudicium præcedent.	73	Vitrum	22 ^a .q.18	
Sponsalia.	42	Vitrum	22 ^a .q.18	
Suffragia mortuorum.	71	Vitrum	22 ^a .q.18	
TE M P E R A N T I A.	22 ^a .q.141	Vitrum	22 ^a .q.18	
Vita opposita.	22 ^a .q.142	Vitrum	22 ^a .q.18	
Temperantia parcer.	22 ^a .q.143	Vitrum	22 ^a .q.18	
Temperantia parcer in generali.	22 ^a .q.143	Vitrum	22 ^a .q.18	
Temperantia singulariter in speciali.	22 ^a .q.143	Vitrum	22 ^a .q.18	
præcepta.	22 ^a .q.70	(q.146)		

INDEX.

F I N I S.

INDEX SECUNDVS.

Resurrectionis causitatis.	3 ^a .q.58	Tentatio	Christi,	3 ^a .q.42
Rixa.	22 ^a .q.4	primorū parentum.	22 ^a .q.165	
Refutatio.		qua Deus tantatur.	22 ^a .q.97	
Receptaculum animarum.	69	obicitum.	22 ^a .q.42	
Refutatio.	75	causa.	22 ^a .q.43	
Resurrectionis.	76	tempus & modus.	22 ^a .q.44	
Resurrectionis.	77	terminus.	22 ^a .q.45	
Resurrectionis.	78	cunctio.	22 ^a .q.46	
Resurregentum qualitas.	79	7 ^a .q.111		
SACERDOTIV M Christi.	81	Transfiguratio Christi.	3 ^a .q.43	
Sacramenta.	81	Tristitia	3 ^a .q.36	
Sacramenta.	81	causa.	3 ^a .q.37	
Sacramentorum	81	tempus.	3 ^a .q.38	
causa.	81	causa.	3 ^a .q.39	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.40	
causa.	81	virtus.	3 ^a .q.41	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.42	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.43	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.44	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.45	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.46	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.47	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.48	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.49	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.50	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.51	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.52	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.53	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.54	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.55	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.56	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.57	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.58	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.59	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.60	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.61	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.62	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.63	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.64	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.65	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.66	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.67	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.68	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.69	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.70	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.71	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.72	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.73	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.74	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.75	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.76	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.77	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.78	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.79	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.80	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.81	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.82	
causa.	81	timor.	3 ^a .q.83	

INDEX QVARTVS
QVI EARVM EST RERVM
ET EIVS GENERIS DOCTRINARVM, QVAE
ERVDITE ET PIE A S. THOMA IN SVMMA VARIIS
LOCIS TRACTATAE, RECTE VILITERQUE AD SIN-
GVLORVM DOMINICORVM ATQVE ALIORVM FESTORVM
dierum Epistolae Euangeliique explicationem, à verbi diuinis
concionatoribus adhiberi possunt, decuplo nunc
quām antea locupletior.

Prior numerus, partem; posterior, questionem indicat.

Dominica I. Aduentus, Epist. Rom. 13.
Cum credidimus. 3 De fide. 22. q. 1. & sequentibus.
An credere sit necessarium ad salutem. 22. q. 2. ar. 1.
An credibilis sit per certos articulos dicens hanc. 22. q. 1. ar. 6.
An hi articuli fidei conuenienter et numeranter. 22. q. 1. ar. 6.
An conuenienter in symbolo fidei ponantur, vbi supra ar. 9.
Fide credenda esse quia nobis sunt euangelizata, & Concilii arque fonsifica-
ce definita. 22. q. 9. 10. & q. 13.
Nox praecepsit. 3 De veteri & noua lege. 12. q. 107.
Non in consilacionibus & obicitibus. 3 De gula. 22. q. 14. & De ebrietate. 22.
q. 150.
Non in cubilibus & impudicitibus. 3 De castitia. 22. q. 151. De luxuria. 22. q. 153.
In contentione & amulione. 3 De discordia. 22. q. 157. De contentione. 22. q.
158. De inuidia. 22. q. 159.
Induimini Dominum celum. 3 Quomodo quis dicatur induere Christum. 3.
q. 69. 9. 10.
Euang. Marth. 21.
Ecce rex non venit tibi. 3 De aduersitate Christi in carnem. 3. q. 1. & seq. Vt rū
pro redemptione generis humani fuerit necessarium Deum incarnari. 3. q. 1.
ar. 2.
Vtrum si homo non peccasset, Deus in carnate natus fuisset. 3. q. 1. ar. 3.
De causa sufficiente passionis Christi. 3. q. 1. ar. 7.
Turba autem quae præcedebat, & quae sequerantur. 3 Cur vt trahe turbæ, &
præcedens & subsequens Christum, clamabat olla. 3. q. 1. 45. 3. c.
Dominica II. Epist. Rom. 15.
Quæ exæcna scripta sunt. 3 De necessitate factæ scripturae, eiusque natura, qua
est, atque sensu. 3. q. 1. 4. 3. o.
An scriptura sacra ex omni parte sit. 22. q. 110. 3. 19.
Si pater in dñratur. 3 De cordis fugienda. 22. q. 19.
Christum ministrans fuisse circuncisionis. 3 An ergo Christus solis Iudeis, &
non gentibus debet predicare. 3. q. 42. 1. 20.
Gentes autem super misericordi honorare. 3 An ergo conuersio Iudeorum sit
attribuenda tantum iustitia & veritati, gentium autem soli misericordia
Dei. 3. q. 21. 4. 20.
Euang. Luc. 21.
Erant signa in sole. 3 De signis qui precedunt iudicium. Suppl. q. 73. Quomodo
de sol & luna & stellæ dicuntur, non de lumen suum. Suppl. q. 73. 2. 0.
Nam virtutes calorum moventur. 3 Quomodo virtutes calorum Domini
veniente commoventur. Suppl. q. 73. 3. 0.
Filium hominis venientem. 3 De iudicio generali. Suppl. q. 88. 5. 0. & 90. 0. & 91.
q. 59. 5. De potestate iudicaria. 3. q. 1. 19. An iudicaria potest sit, specialis
attribuenda Christi. 3. q. 59. 1. 0. An hoc se extendat ad omnes res humanas
& angelicas. 3. q. 59. 4. & 60.
Cum poteſt in magna. 3 An reprobis videntes hanc potestem cognoscet eum
esse Deum. Suppl. q. 90. 0. Vide Euangeliun in die animarum.
Dominica III. Aduentus, Epist. 1. Corin. 4.
Vt ministros Christi. 3 De facimento ordinis. Suppl. q. 34. & seq. De disci-
pulo, poteſt, ac prænigiliis episcoporum ac sacerdotum. Suppl. q. 40. 0. & 22.
q. 57. 4. 20. præcipue.
Hic tam queritur. 3 De iudicio, præfitem temetatio. vñdo. 22. q. 60. 20. & 30.
Nihil enim concilii sum, sed non in hoc iudicificis sum. 3 An homo non pos-
sit se habere gratiam. 12. q. 112. 5. 0.
Illuminabit ab initio. 3 De libra vita. 3. q. 24.
A post redēctionem cognoscet quilibet omnis peccata quæ fecit. Suppl. q.
87. 1. 0. An quilibet poterit tunc legere quæ sunt in conscientia alterius. Sup-
pl. q. 27. 2. 0.
Euang. Marth. 21.
Tu es qui venturus. 3 An Iohannes dubitauerit Christum esse verum Messiam
promissum in lege & prophetis. 3. q. 2. ar. 7. 20.
Qui non fuerit scandalizans. 3 De fide. 22. q. 1. & seq.
De fide nuda & charitate formata. 22. q. 6. ar. 3.
An explicite credere mysterium Christi non sit necessitate sanctis. 22. q. 2.
ar. 7. 0.
Hominem in omnibus velutum. 3 An circa extorsorem cultum possit esse virtus
& virtutem. 22. q. 169. 1. 0.
A prelatis Ecclesiæ & faceret peccatum vñdo pteſt vñdo pteſt vñdo vñtibus, præſentim
in ministerio altaris. 22. q. 169. 1. 20.
An religiosi mendicantes, & religiosi alij pteſt vñdo vñtibus vñtibus,
vbi supra.
An ornatius mulierum semper sit cum peccato mortali. 22. q. 169. 2.
An mulieres sine peccato nuditatem capillis possint incedere. 22. q. 169. 2. 0.
An mulieres possint vñtibus in facie ad se colorandum absque peccato.
22. q. 169. 2. 20.
An licet mulieri vñt vñtibus, vel & contra, vbi supra ar. 1. 40.
De cultu exteriori vide plura in Euang. Dominica. 3. post 8^{am}, Pentecost.
Et plusquam prophetam. 3 An Iohannes fuerit excellenter propheta quam
Moyes. 22. q. 174. 4. 3rd.

Stephanus autem plenus gratia & fortitudinis. 3 De officio diaconorum. Suppl.
q. 37. 1. & 4. De dono fortitudinis. 22. q. 123.
An plenitudo gratia, non sit propria Christo. 3. q. 7. ar. 10. 0.
De dono fortitudinis. 22. q. 123.
Prodigi & signa. 3 De mirabilis. 22. q. 177.
Disputantes cum Stephano. 3 An cum infidelibus publicè sit disputandum. 22.
q. 10. 4. 7.
Vos semper spiritui sancto restititis. 3 De peccato in spiritu sancto. 22. q. 14. 0.
An B. Stephanus dixit Iudex est contumelias. 22. q. 72. 2. 20.
Iesum statim. 3 Quomodo vidi Iesum statim, cum iam ascenderet & se-
det ad doctrinam Deipatris. 3. q. 78. 1. 3.
Video calos apertos. 3. Quidbus a lumen operatur. 3. q. 49. 5. 3.
Dominicæ illarum illis hoc peccauit. 3 De perfecta inimicorum dilectione. 22.
q. 25. 6.
Evang. Marth. 23.
Ecce ego mitto ad vos, &c. & ex eis occidetis. 3 De ingratitudine. 22. q. 107.
An ingratis sint beneficia fabrabraenda. 22. q. 107. 4. 0.
De martyrio. 22. q. 124.
De constanti confitente fidel & veritatis. 22. q. 9.
Vt veniat super vos omnis languis. 3 An ergo aliquis puniatur pro peccato al-
terius. 12. q. 37. 3. 0.
Quoties volunt congregate. 3 An ergo voluntas Dei non semper implieatur. 3.
q. 19. 6. & 11.
De dupliciti voluntate, signi & beneplaciti, ibidem.
In die Ioannis Apost. & Euang. Epist. Ecclesi. 15.
Qui timet Deum. 3 De dono timoris. 22. q. 19.
De quadruplici timore, vbi supra, ar. 2.
Et timabit in illo, & non flectetur. 3 An ergo homo in gratia constitutus
non posse ea excedere. 22. q. 19. 10. 0. & 22. q. 2. 24. 11.
Spiritus sapientia. 3 De dono sapientie. 22. q. 45.
Ex intellectu. 3 De dono intellectus. 22. q. 49. 2.
In medio ecclesiæ aperiet os eius. 3 An ergo concionator neglecto studio pro-
prio confidet in solo diuino auxilio & assistencia atque directione in verbis
Dei prædications. 22. q. 53. 4. 1.
Euang. Ioannis. 20.
Quem diligebat Iesus. 3 Vtrum Christus magis dilexerit Ioannem quam Pe-
trum. 22. q. 40. 4. 20.
Tu me sequere. 3 De vita contemplativa. 22. q. 180. & seq.
De ita perfectionis. 22. q. 184.
Quod disipulus illi non moritur. 3 An omnes morientur. 22. q. 81. 1.
An ne mori sit peccati primorum parentum. 22. q. 164. 1.
De innocentibus. Epist. Apocal. 14.
Habentes nomen eius. 3 De causa martyrii. 22. q. 124. 5.
An solis vel potius omium virtutum opera, vt in Deum referuntur, sicut
canit martyris. ibidem.
De auctoritate martyrum. Suppl. q. 9. 6. 6.
Et cantabant quasi canicum novum. 3 Quod sit istud canicum novum quod
marctes & virginis canunt. 22. q. 152. 5. 3.
De auctoritate martyrum. Suppl. q. 9. 6. 6.
Hifequantur agnus. 3 Quomodo quis dicatur agnus secu quoque uicerit,
Evang. Marth. 22.
Angelus Domini apparet in somnis Ioseph. 3 An ioseph ita excellentem appa-
reitionem angeli habuerit, sicut B. Maria. 3. q. 30. 3. 2.
Et fugie in Egyptum. 3 De defectoribus Christi. 3. q. 14. & 15.
Et mittens occidit omnes pueros. 3 An innocentes pueri fuerint martyres.
22. q. 124. 1. 1.
A bimatu & infra. 3 Quare Herodes occiderit omnes pueros qui nondum ex-
cesserant vñ. annum utatis sua. 3. q. 36. 6. 3.
Derribus bipinnatis. 3. q. 66. 1. 1. 0. De baptismo parvulorum. 3. q. 68. 9.
Vtrum baptismus auferat omnes penitentias. 3. q. 69. 4.
Dominica infra octauam nativitatis, Epist. Gal. 4.
Sub elementis mundibuius seruentis. 3 An lex vetus erat lex seruitutis & ti-
moris. 22. q. 167. 1. 6. & 2. 0. & q. 91. 3. 0.
At vbi venit plenitudo temporis. 3 An Christus fuerit congruo tempore na-
tus. 22. q. 15. 3. 0.
Factum ex muliere. 3 An Christus implerit carnem tua ex Maria. 3. q. 31. 2. & 4.
Mullere. 3. An ergo B. Maria non fuerit virgo in concepione Christi, cu[m] mulier
confuso modo loquendu dicatur quia vero cognita est. 3. q. 28. 1. 0.
Factum sub lego. 3 An Christus fuerit conuenerit secundum legem. 3. q. 40.
4. 0. & 1. q. 102. 2. 4.
Cur Christus in selegis onus fusilire voluerit. 3. q. 37. 1. c.
Postitus est hic in tuinam. 3 De scandalo. 22. q. 43. 1. 4.
An scandalus postuum possit inueniri sine actino, & contra. 22. q. 43. 1. 4.
Et tuus ipsius animal pertransiit gladius. 3. Quis sit iste gladius qui anima
B. Mariae penetravit. 3. q. 27. 4. 2.
Et erat Anna prophetissa. 3 Quomodo manifestata sit Christi nativitas Siméoni
et Anna. 3. q. 36. 5. 0.
Quid significet quod Simón, qui exspectabat consolationem Israël, vñtum
Christum cognouit, & præcecerunt cum magi & pastores, qui Christi nat-
ivitatem non ita sollicite exspectabant. 22. q. 36. 6. 1.
A templo. 3 An oratio requirat determinatum locum. 22. q. 84. 3.
Cur eligant determinatus locus ad orandum. 22. q. 84. 3. 2.
Cur adoremus verius orientem potius quam occidentem. 22. q. 84. 3. 3.
Iesu. 3 De sciuis. 22. q. 44. 7.
Obsecrationibus. 3 De oratione. 22. q. 83. De canticu ecclesiæ. 22. q. 81.
In canticis suis Nazareth. 3 Cur Nazareth dicitur canticis Christi, cum non
in Nazareth, sed in Bethlehem natus sit. 3. q. 35. 7. 0.
Plecius sapientia. 3 An in Christo non fuerit ignorantia. 3. q. 15. 3.
In circumsione. Epist. Tit. 2.
Apparuit gratia Del. 3 De manificatione Christi nat. 3. q. 36. 0.
Quomodo gratia salvatoris apparuit illis quibus nativitas Christi non fuit ma-
nifestata. 3. q. 36. 1. 2.
Stephanus

INDEX IV.

Inperiat. 3 De infidelitate. 22. q. 10. 0.
Sobrie. 3 De temperantia. 22. q. 141.
Iuste. 3 De iustitia. 22. q. 15.
Pie. 3 De religione. 22. q. 9.
Qui dedit seipsum pro nobis. 3 Quomodo Christus fuerat causa fuz
ponis, & mortis. 3. q. 47. 1. 0.
Vt nos redimeret omni iniquitate. 3 An per passionem Christi simus libe-
rati à peccato. 3. q. 49. 1.
An per passionem Christi simus liberati à pena peccati. 3. q. 49. 3.
Et mandat ubi populum acceptabilem. 3 An per passionem Christi simus
Deo liberati. 3. q. 49. 4.
Euang. Luc. 2.
Potius consummatum fuit dies octo. 3 Circumcisio differebat usque ad
octauam diem. 3. q. 70. 3. 0.
Vt circuncideretur. 3 An circuncisio fuerit conuenienter instituta. 3. q. 70. 2.
An conferebat gratiam iustificantem. Ibidem 4.
De efficacia sacramentorum. 3. q. 62. 63.
Puer. 3. Curi Christus voluerit circumcidere, cum non contrarerit peccatum ori-
ginalis. 3. q. 37. 1.
Cum Christus ab initio suo conceptionis, & maxima effundendo sanguinem
suum pro nobis ipso die sue circuncisio meruerit nobis salutem eternam,
cum patris in cruce & morti uoluit. 3. q. 48. 1. 2. & q. 46. 1. 0. & q. 37. 1. 3.
An licet non circumcidet. 22. q. 103. 4.
De Epiphania. Epist. Isa. 6.
Illuminans. 3 An fine gratia homo in lumine verum possit cognoscere. 22. q. 109. 1.
An in statu innocentia primus homo habuerit omnium scientiam. 3. q. 24. 3.
An puer in statu innocentia mox nati habuerint perfectam scientiam & vi-
tationis. 3. q. 10. 1. 2. & 2.
An ignorans orta sit ex peccato. 22. q. 35. 1. 0.
Nil nisi sollicitus. 3. q. 10. 1. 2. & 2.
Quoniam Christus sit lumen & salus genitum, cum per scilicet eius non
prædicari. 3. q. 42. 1. 1.
Et fortitudine genitum venerat. 3 An Christus etiam venerat ad saluandas
gentes. 3. q. 36. 3. c. 4. 1. 0. & q. 46. 4. c. in 3. ratione.
Et conuersione gentium. 3. q. 36. 3. c. 3. 0. & 22. q. 176. 1. 0.
Euang. Math. 7.
In Bethleh. 3. Cur Christus voluit nasci in Bethleh. 3. q. 35. 9. 0. & 46. 1. 0.
Ecce magi. 3 Quales fuerint hi magi. 3. q. 36. 1. 2. & 3. 0. & 6. 3.
Ab oriente. 3. Vnde venerant. 3. q. 36. 1. 3. & 3. 0. & 6. 3.
Ierosolymam. 3. Cur stola non duxit magos in Bethlehem vbi Christus erat na-
tus. 3. q. 36. 1. 3.
Dicentes, vbi est qui natus. 3. Cur magi non timuerint viuente rege Iudeo-
rum alium aduincire regem natum. 3. q. 36. 8. 2.
Cur in Christi nativitate stola noua ex calo apparuit. 3. q. 44. 2. 3.
Stellæ lucis. 3. Qualis stola fuerit qua Magi apparuit. 3. q. 36. 7. 0.
An fuerit creata in principio mundi tanquam una de cælestibus stellis, ibidem.
An fuerit stola hec cometa. 3. q. 36. 7. 0.
Quo tempore hec aliae Magi apparuit. 3. q. 36. 6. 3.
Eius. 3. An stola hec fuerit certum signum nativitatis Christi. 3. q. 36. 5. 0.
Quo tempore post Christi nativitatem venerant. 3. q. 36. 6. 0.
Cur Herodes & omnis Ierosolyma turbatur. 3. q. 36. 2. 0.
Antecedens eos vñq; dum veniens, &c. An, si distinxit domum, in qua Christus
natus erat, demonstrabit haec stola, fuerit terra vicinia. 3. q. 36. 7. 0.
Adoraverunt eum. 3. An magi conuenienter venerint ad Christum adorare
dum. 3. q. 36. 8. 0.
Quo tempore post Christi nativitatem venerant. 3. q. 36. 6. 0.
Cur Herodes & omnis Ierosolyma turbatur. 3. q. 36. 2. 0.
Antecedens eos vñq; dum veniens, &c. An, si distinxit domum, in qua Christus
natus erat, demonstrabit haec stola, fuerit terra vicinia. 3. q. 36. 7. 0.
Adoraverunt eum. 3. An magi conuenienter venerint ad Christum adorare
dum. 3. q. 36. 8. 0.
Veneramus te, o Christus! 3. De adoratione Christi. 3. q. 25. 1. 0.
Exhibitib corpora vestra hostilia sanctam. 3. An oblationis corporis per bona de-
pora, vñtum, continentiam, martyrium, &c. facta, sit sacrificium. 22. q. 35.
3. c. & 2.
De partibus temperantia. 22. q. 14. 4. & seq.
Vt probatis quia voluntas fuit inter filium Deli adoptum & naturale. 3. q. 23. 2. c.
Quomodo quis per gratiam & charitatem tantum esset filius adoptius Deli.
3. q. 23. 3. c. c.
De adoptione vide plura in Epist. Dominica. 3. post 8^{am}. Pentecost.
Evang. Luc. 2.
Postius est hic in tuinam. 3. De scandalo. 22. q. 43. 0.
An scandalus postuum possit inueniri sine actino, & contra. 22. q. 43. 1. 4.
Et tuus ipsius animal pertransiit gladius. 3. Quis sit iste gladius qui anima
B. Mariae penetravit. 3. q. 27. 4. 2.
Et erat Anna prophetissa. 3. Quomodo manifestata sit Christi nativitas Siméoni
et Anna. 3. q. 36. 5. 0.
Quid significet quod Simón, qui exspectabat consolationem Israël, vñtum
Christum cognouit, & præcecerunt cum magi & pastores, qui Christi nat-
ivitatem non ita sollicite exspectabant. 22. q. 36. 6. 1.
A templo. 3 An oratio requirat determinatum locum. 22. q. 84. 3.
Cur eligant determinatus locus ad orandum. 22. q. 84. 3. 2.
Cur adoremus verius orientem potius quam occidentem. 22. q. 84. 3. 3.
Iesu. 3 De sciuis. 22. q. 44. 7.
Obsecrationibus. 3 De oratione. 22. q. 83. De canticu ecclesiæ. 22. q. 81.
In canticis suis Nazareth. 3 Cur Nazareth dicitur canticis Christi, cum non
in Nazareth, sed in Bethlehem natus sit. 3. q. 35. 7. 0.
Plecius sapientia. 3 An in Christo non fuerit ignorantia. 3. q. 15. 3.
In circumsione. Epist. Tit. 2.
Apparuit gratia Del. 3 De manificatione Christi nat. 3. q. 36. 0.
Quomodo gratia salvatoris apparuit illis quibus nativitas Christi non fuit ma-
nifestata. 3. q. 36. 1. 2.
Et matrem eius conferunt omnia verba hæc. 3. Quomodo B. Maria hubuerit
egregia

INDEX III.

Capitulorum vnum in contemplando. 3. q. 7. 3. 3.
Prophetat spiritus. 3. An Christus in scientia proficeret, & aet aliquid dicatur. 3. q. 9. 0. & c. 4. p. 4. & seq. & q. 12. 1.
Et gratia. 3. Quoniam potuit proficere in gratia, cum a principio haberet plenitudinem gratiae. 3. q. 9. 12.
Dominica 1^a, post Epiph. Epist. 12. Roma.
Habentes donatio nesciunt gratiam indifferente. 3. Quoniam plenitudo gratiae, quae in Christo fecit in capite adiunxit, ad membra eius diuincitudo de redundi. 22. q. 15. 2. c. De dominis. 12. q. 6.
De gratia gratis datus. 12. q. 11. 1. & 4. 3.
Prophetia. 3. De proph. 12. q. 17. & tribus sequentibus.
An prophetia pollicetur naturalis. 12. q. 17. 1. o.
Sicut similitudine. 3. An similitudine sit peccatum. 12. q. 11. 1. o.
Honore inuenient pietatem. 3. An ergo honor non proprie, debetur superioribus. 22. q. 2. o. & p. 4. cipue ad 3.
Spes gaudient. 3. An ergo gaudium sit effectus spes & non charitatis. 22. q. 2. 1.
Beneficite perlequentibus vos. 3. An quis ex necessitate charitatis debet inclinatio sua signa & omnia dilectionis exhibere. 22. q. 9. 9. 0.
An beatus pro iniunctis orate. 22. q. 9. 8. 0.
Nolite malicie. 3. An ergo aliquid non licet, 22. q. 7. 6. 1. o. & ad 1^a breueri.
Ewang. Lyc. 2.
Nuptia fidei. 3. De matrimonio sacramento. Suppl. q. 41. & seq.
An conferat gratiam. Suppl. q. 42. 3.
An actus matrimonialis tempore peccatum. Suppl. q. 41. 3.
An sit mortuoribus. Suppl. q. 41. 4.
An virginitas non sit excellens matrimonio. 22. q. 12. 4.
De bonis in matrimonio. Suppl. q. 49. 0.
Dict. mares tenui et cum. 3. An Virgo secundum temporalem nativitatem Christi possit dici materias. 3. q. 35. 3. 0.
Non dum venit hora messi. 3. An Christus conuenientem tempore fuerit passus. 3.
q. 46. 9. 0.
Dicit ei Iesus, impinge hydram aqua. 3. De miraculis Christi. 3. q. 43. 0.
Bonum vinitio ponit. 3. Cur Architrichinus aquam conuerserit in vinum, vocat vinum bonum. 3. q. 44. 3. 2.
Hoc fecit Iesus in initio signorum in Cana Galilaei. 3. An hoc fuerit simpliciter omnia primum. 3. q. 43. 0. & 3. q. 36. 4. 0.
De miraculo Christi. 3. q. 44. 2. 0. Vide Ewang. Dominica Latare.
Et manifestauit gloriam suam. 3. An miracula Christi erant sufficientia ad ostendendam eius divinitatem. 3. q. 41. 4. 0.
Et credidere in eum discipuli. 3. An ergo hoc miraculo de conversione aque in vinum exhibuit, cum deinde discipuli Christi credidissent. 3. q. 43. 1. 3.
Dominica 2^a, post Epiph. Epist. Rom. 12.
Nolite esse prudentes apud vosmetipos. 3. An cum quis sit prudentia apud se metipos, sibi tributus quod a Deo habet, incedat in superbia. 22. q. 16. 2. 4.
An vera prudentia sit in peccatoribus. 22. q. 7. 1. 0.
An vera prudentia sit in omnibus habentibus gratiam. 22. q. 9. 7. 1. 0.
An vera prudentia sit nobis a natura. 22. q. 2. 7. 0.
Sed etiam eorum hominibus. 3. An velle placere hominibus sit peccatum. 22. q. 11. 1. 7.
Cum omnibus habentibus pacem habentes. 3. In quibus rebus & cum quibus hominibus habet etiam pax. 22. q. 29. 2. 3.
Non vos defendentes. 3. An ergo non licet te defendere si opus sit. 22. q. 4. 0.
1. 0. & 3. q. 44. 7. 0. & 12. 3. 0.
Et non licet te occidere aliquem te defendendo. 22. q. 6. 4. 7. 0.
Misi in diuinam. 3. Si vindicta sit tibi Deo tribuenda, an ergo non sit homini licita. 22. q. 10. 8. 1. 0. p. 4. 0.
Sed & si erit inimicus. 3. An erit inimico quis tenetur dare cibum. 22. q. 25. 9. 0.
Eccles leprosus. 3. Cur per seipsum significat in haeresi. 12. q. 10. 2. 0. at. 5. 0. m.
De haeresi. 22. q. 1. 0. An hereticus sit circa ea quia sunt fidei. 22. q. 11. 2.
An ab ecclesia se recipili. 22. q. 1. 4.
An hereticus sit possit dicilis, siue habet fidei de articulis circa quos non erit. 22. q. 1. 3.
Alorum sum. 3. De aforatione. Christi. 3. q. 25.
Tertius enim. 3. An dominus tangendo leprosum, non violauerit legem. 12. q. 10. 2. 4.
Cur dominus tergit leprosum, cum solo verbo potuerit eum sanare. 3. q. 44. 3. 0.
Vide non nisi dixerit. 3. Cur dominus praecepit leproso iam sanato ne cui dicat, cum non fuerit mens aut voluntas eius ut faceret. 22. q. 10. 4. 1. 0. 3. q. 13. 4. 2. 0. & 3. q. 4. 4. 3. 0.
Vade & offendere te faceret. 3. Cur dominus iam mandatum a lepro mittebat ad faceret. 22. q. 10. 4. 2. 0. & 10. 2. 2. 0. & 3.
De doctri. 22. q. 1. 0. & 10. 2. 2. 0. & 3.
An beatitudo omni ex parte explicit & satiet appetitum hominis. 12. q. 2. 3. c.
An aliqui beato defaligati bonum defiderandum. 12. q. 3. 2. 0.
Et ipsi singulos denarios. 3. Si singuli accipiunt denarios, qui quantitate se non esse dignum, an vero Zacharias qui feci se dignum. 3. q. 80. 10. 3.
Ipsa non differt, an ergo unus non sit alio beatior. 12. q. 5. 2. 0. & 12. q. 1. 6. 0.
Non facio tibi inimicos. 3. An in Deo sit initia. 3. q. 21. 1. 0.
In omnibus operibus Dei sit iustitia & misericordia. 12. q. 21. 4. 0.
An subtiliter inveniatur superius in omnibus obediens. 22. q. 1. 0. 4. 0.
Quidam gratia sit De obediens. 22. q. 10. 4. 0.
Audirens autem Iesus inquit est. 3. Quoniam Christus misericordia est, quietem ante facie fidem Centurionem. 3. q. 15. 3. 0.
Tantum fidem. 3. An credidit esse maior quam in alio. 22. q. 5. 4. 0.
In regno calorum. 3. Cur ex eis beatitudo regnum calorum dicitur. 12. q. 4. 0. 7.
Dominicanum Sexages. Epist. 2. Corinth. 11. & 12.
Si quis exstollit. 3. In quibus confusat in sanctis. 22. q. 11. 2. 0.
An instantia sit peccatum mortale. 22. q. 112. 2. 0.
An appetitus animalis gloria sit peccatum. 22. q. 12. 2. 0. c.
Quando quis laudabiliter gloriam suam appetat. 22. q. 13. 1. 0. & 10.
Quando consumelice nobis illata non sunt a nobis sufficienda. 22. q. 12. 2. 0. & 1.
Quoniam quis nos sit proximum est. 22. q. 4. 4. 7. c. p. 4.
Quoniam quis nos sit proximum. 22. q. 23. 1. c. & 12. 3. 0. & 4. 4. 7. c.
Legem impliebit. 3. Id est proximum, ratione legem impliebat, an ergo lex fons unum praeceptum continet, sed de dilectione proximi. 12. q. 99. 1. 0. & 10. 2. 1. 0. & 22. q. 4. 4. 2. 0.
An de charitate fuerint danda domino praecepta. 22. q. 4. 4. 2. 0.
An suffici int domino praecepta charitatis. 22. q. 4. 4. 3. 0.
Nam non adulteraberis. 3. De singulari praeceptis decalogi. 22. q. 12. 1. 0. & 12. q. 100. ab art. 3. v. que ad 12.
Ewang. Matth. 8.
Accidente Iesu in nauigiam. 3. An Christus affumpercit corpus carnale sive

An Paulus

INDEX IV.

An Paulus ignorauerit an eius anima fuerit a corpore separata. 22. q. 175. 6. 0.
Tertium enim. 3. Quoniam nomine tenti cali in colligatur. 3. q. 68. 4. c. f.
Et audire arcana verba. 3. An Paulus in raptu videbit diuinam essentiam. 22. q. 175. 1. 0.
An Paulus postquam vidit essentiam Dei, recordatus sit multorum quae in ipso raptu videbat. 3. q. 12. 9. 2. 0.
Propter quod ter Dominum rogauit. 3. Cur Paulus in hac sua oratione non fuerit exauditus. 22. q. 83. 15. 2. 0.
Sufficie tibi gratia mea. 3. De gratia & eius effectu. 22. q. 109. & seq.
An Paulus per reuelacionem sciebat se habere gratiam. 22. q. 12. 5. c.
Nam virtus sit in infinitate perfictrix. 3. Quoniam virtus in infinitate perficitur. 22. q. 55. 3. 0. & 22. q. 12. 1. 0.
Ewang. Luc. 2.
Qui seminat semen. 3. Quoniam sit magnum & Deo gratum verbum Del populo praedicare eius. aurum zelum habet. 22. q. 182. 4. c. p. 4. 0.
2. q. 9. 4. 7. & 8. & 3. q. 40. 1. 2. 0.
Quoniam sit magna virtus misericordia. 22. q. 30. 4.
Modelum. 3. In quibus consilat modello. 22. q. 160. 1. & 2. 0.
Patientem. 3. Patientia quid. 22. q. 9. 16. 1. c. p. 4.
Imperit ventis & mari. 3. An Christus fecit it miracula circa omnia elemen- tis. 3. q. 4. 4. 2. 0.
Dominica 4^a, post Epiph. Epist. Col. 1.
Induite vos visceris misericordia. 3. Quoniam hominem maximam ad misericordiam excute possunt. 22. q. 108. 2. 0.
An defectus non sit ratio misericordie. 22. q. 30. 2.
Quoniam sit magna virtus misericordia. 22. q. 30. 4.
Modelum. 3. In quibus consilat modello. 22. q. 160. 1. & 2. 0.
Patientem. 3. Patientia quid. 22. q. 9. 16. 1. c. p. 4.
Imperit ventis & mari. 3. An Christus fecit it miracula circa omnia elemen- tis. 3. q. 4. 4. 2. 0.
Ewang. Lyc. 2.
Super omnia autem huc charitatem habete. 3. An charitas sit maximum inter virtutes theologicas. 12. q. 66. 6.
An sit simpliciter excellentissima omnium virtutum. 22. q. 23. 6. 0.
Viaculum perfectionis. 3. An perfectio Christiana vita non attendat specia- liter secundum charitatem. 22. q. 13. 1. 0. & 3. q. 46. 5. c. p. 4.
Omnia in nomine Domini. 3. An bonitas voluntatis & optis dependet ex bonitate finis. 22. q. 12. 7. 0. & 8. 0.
Ewang. Matth. 13.
Homini qui seminat. 3. Qualis debet esse qui assument officium praedicatio- nis. 3. q. 41. 1. 0. & 22. q. 183. 1. 4. 0.
Superseminat zizania. 3. De disputacione cum infidelibus. 22. q. 10. 7.
Ziz inla. 3. Quid sit intelligitur per zizianam. 22. q. 6. 4. 2. 0.
Quoniam truci significatur. ibidem.
Vis in us & colligimus ea & sit non. 3. An non licet occidere homines pecca- tores. 22. q. 6. 4. 2. 0. p. 4. 0. & 4. 10. 3. 0.
De miraculo Christi. 3. q. 44. Vide Ewang. Dominica Latare.
Et manifestauit gloriam suam. 3. An miracula Christi erant sufficientia ad ostendendam eius divinitatem. 3. q. 41. 4. 0.
Et credidere in eum discipuli. 3. An ergo hoc miraculo de conversione aque in vinum exhibuit, cum deinde discipuli Christi credidissent. 3. q. 43. 1. 3.
Dominica 5^a, post Epiph. Epist. Rom. 12.
Nolite esse prudentes apud vosmetipos. 3. An cum quis sit prudentia apud se metipos, sibi tributus quod a Deo habet, incedat in superbia. 22. q. 16. 2. 4.
An vera prudentia sit in peccatoribus. 22. q. 7. 1. 0.
An vera prudentia sit in omnibus habentibus gratiam. 22. q. 9. 7. 1. 0.
An vera prudentia sit nobis a natura. 22. q. 2. 7. 0.
Sed etiam eorum hominibus. 3. An velle placere hominibus sit peccatum. 22. q. 11. 1. 7.
Cum omnibus habentibus pacem habentes. 3. In quibus rebus & cum quibus hominibus habet etiam pax. 22. q. 29. 2. 3.
Non vos defendentes. 3. An ergo non licet te defendere si opus sit. 22. q. 4. 0.
1. 0. & 3. q. 44. 7. 0. & 12. 3. 0.
Et non licet te occidere aliquem te defendendo. 22. q. 6. 4. 7. 0.
Misi in diuinam. 3. Si vindicta sit tibi Deo tribuenda, an ergo non sit homini licita. 22. q. 10. 8. 1. 0. p. 4. 0.
Sed & si erit inimicus. 3. An erit inimicus quis tenetur dare cibum. 22. q. 25. 9. 0.
Eccles leprosus. 3. Cur per seipsum significat in haeresi. 12. q. 10. 2. 0. at. 5. 0. m.
De haeresi. 22. q. 1. 0. An hereticus sit circa ea quia sunt fidei. 22. q. 11. 2.
An ab ecclesia se recipili. 22. q. 1. 4.
An hereticus sit possit dicilis, siue habet fidei de articulis circa quos non erit. 22. q. 1. 3.
Dominica 6^a, post Epiph. Epist. Rom. 12.
Nolite esse prudentes apud vosmetipos. 3. Cur dominus praecepit leproso iam sanato ne cui dicat, cum non fuerit mens aut voluntas eius ut faceret. 22. q. 10. 4. 1. 0. 3. q. 13. 4. 2. 0. & 3. q. 4. 4. 3. 0.
Vade & offendere te faceret. 3. Cur dominus iam mandatum a lepro mittebat ad faceret. 22. q. 10. 4. 2. 0. & 10. 2. 2. 0. & 3.
De doctri. 22. q. 1. 0. & 10. 2. 2. 0. & 3.
An beatitudo omni ex parte explicit & satiet appetitum hominis. 12. q. 2. 3. c.
An aliqui beato defaligati bonum defiderandum. 12. q. 3. 2. 0.
Et ipsi singulos denarios. 3. Si singuli accipiunt denarios, qui quantitate se non esse dignum, an vero Zacharias qui feci se dignum. 3. q. 80. 10. 3.
Ipsa non differt, an ergo unus non sit alio beatior. 12. q. 5. 2. 0. & 12. q. 1. 6. 0.
Non facio tibi inimicos. 3. An in Deo sit initia. 3. q. 21. 1. 0.
In omnibus operibus Dei sit iustitia & misericordia. 12. q. 21. 4. 0.
An subtiliter inveniatur superius in omnibus obediens. 22. q. 1. 0. 4. 0.
Quidam gratia sit De obediens. 22. q. 10. 4. 0.
Audirens autem Iesus inquit est. 3. Quoniam Christus misericordia est, quietem ante facie fidem Centurionem. 3. q. 15. 3. 0.
Tantum fidem. 3. An credidit esse maior quam in alio. 22. q. 5. 4. 0.
In regno calorum. 3. Cur ex eis beatitudo regnum calorum dicitur. 12. q. 4. 0. 7.
Dominicanum Sexages. Epist. 2. Corinth. 11. & 12.
Si quis exstollit. 3. In quibus confusat in sanctis. 22. q. 11. 2. 0.
An instantia sit peccatum mortale. 22. q. 112. 2. 0.
An appetitus animalis gloria sit peccatum. 22. q. 12. 2. 0. c.
Quando quis laudabiliter gloriam suam appetat. 22. q. 13. 1. 0. & 10.
Quando consumelice nobis illata non sunt a nobis sufficienda. 22. q. 12. 2. 0. & 1.
Quoniam quis nos sit proximum est. 22. q. 4. 4. 7. c. p. 4.
Quoniam quis nos sit proximum. 22. q. 23. 1. c. & 12. 3. 0. & 4. 4. 7. c.
Legem impliebit. 3. Id est proximum, ratione legem impliebat, an ergo lex fons unum praeceptum continet, sed de dilectione proximi. 12. q. 99. 1. 0. & 10. 2. 1. 0. & 22. q. 4. 4. 2. 0.
An de charitate fuerint danda domino praecepta. 22. q. 4. 4. 2. 0.
An suffici int domino praecepta charitatis. 22. q. 4. 4. 3. 0.
Nam non adulteraberis. 3. De singulari praeceptis decalogi. 22. q. 12. 1. 0. & 12. q. 100. ab art. 3. v. que ad 12.
Ewang. Matth. 8.
Accidente Iesu in nauigiam. 3. An Christus affumpercit corpus carnale sive

An nullus

INDEX III.

Annullum peccatum in latum restum peccata eterna. 125. q. 57. 3°.
De peccata primi peccati. 125. q. 164. 6.
Evang. Matth. 15.
Clamavit licens misericordia. 3 De oratione. 125. q. 83. 6°.
An oratio debet esse vocalis. 125. q. 83. 12.
An per orationes accipit animus quod Deus disposuit nobis dare. 125. q. 83. 1. 6°.
& 5. 2°.
Cur Deus aliqua praeferat non perentibus. 125. q. 83. 1. 3°.
Filia mea. 3 An pollium aliud determinavit a Deo petere. 125. q. 83. 5. 6°.
An politi homo temporalia a Deo petere. 125. q. 83. 6. 6°.
A demonibus vexator. 3 De impugnazione dæmonum. 1°. q. 14. 6. Vide Euang. Domini. seq.
Excedentes dicipuli rogabant eum. 3 An debebas pro aliis orare. 125. q. 83. 7. 6°.
Non sum missus. 3 Cur gentilis Christus predicare non debuit. 1°. q. 42. 1.
Cum scriptum sit te Christi, dedite in lucem gentium, quomodo gentibus
predicare non debuit. 1°. q. 42. 1. 1°.
Cur Christus predicavit Iudea, primo per se, gentibus autem per Apostolos
pros. 1°. & 2°.
Cur Christus non omnibus gentibus predicauerit, sicuti predicauit mulieri
huius Cananea & Samariae. 1°. q. 42. 1. 3°.
Etiam Domine, nam & catelli. 3 De humilitate in quo consistat. 125. q. 161. 1°.
An homo debet se omnibus per humilitatem subilicere. 125. q. 161. 1°.
De gradibus humilitatis. 125. q. 161. 6.
Et mules magna. 3 Cum scriptum sit, ante mortem non laudes homines, quo-
modo Dominus Cananæam hanc laudavit. 125. q. 151. 1°.
Magna est fides. 3 An fides sit in uno major quam in alio. 125. q. 5. ar. 4. 6°.
Fiat tibi ficit vis. 3 An ratio sit meritor. 125. q. 83. 1°.
An peccatores orando non impetrerant aliquid a Deo. 125. q. 83. ar. 16.
Dominica 3. Quadrag. Epiph. 6.
Etole imitantes. 3 An homo debet suam voluntatem conformare vo-
luntati Dei. 125. q. 19. 9. & 10. 6.
An omnis Christi actio sit nobis imitanda. 1°. q. 37. 1. 2°.
De sequendo Christum. Vide Euang. In festo conuersationis Pauli.
Et tradidit semetipsum pronobis. 3 An Christus fuerit ex obedientia mortuus.
3°. q. 47. ar. 2. 0. & 49. 1.
Oblationem & hostiam. 3 An passio Christi fuerit operata per modum sacri-
ficii. 1°. q. 43. 1. 0. De sacerdotio Christi. 1°. q. 12. 0.
An Christus fuerit sacerdos & hostia. 1°. q. 2. 2.
Impudicitia. 3 Quid nomine impudicitia intelligatur, & unde oratur. 125. q.
148. 6. 6°.
Aut curuptio. 3 An obscena confabulatio, amplexus, & osculatio, sit pecca-
ta mortalia. 125. q. 154. 4. 0.
Aut auraria. 3 Quid accipitur hic nomine auraria. 125. q. 72. 2. 4°. & q. 73. 5.
1°. 6°. De auraria. 125. q. 118.
Securitas. 3 Qui furellitas. 125. q. 14. 8. & c. 6°. Vnde oratur, ibidem.
Omnes formicator aut immundus. 3 An formicatio sit peccatum mortale. 125.
q. 114. 4. 2°. & 1.
Quod est idolorum servitus. 3 Quia ratione stauratio dicatur idolatria. 125. q.
115. 3. 4°.
Venit ea Dei. 3 Quomodo ita tributari Deo cum passio non sit in Deo. 1°. q. 3.
2. 2°. & q. 19. 10. & 20. 1°.
Eusog. Luc. 11.
Et erat cœliens domum. 3 Quid fini domes. 1°. q. 55. 5. 6°.
An possit de monuocere homini quod animam & quod corpus. 1°. q. 49. 2.
An demones possint transmutare homines in bestias. 1°. q. 124. 4. 2°.
Quomodo diabolus facit apparere corpus humanum corporis bestie. 1°. q. 114.
4. 2°.
An demones vexent homines magis uno tempore quam alio. 1°. q. 115. 5. 6°.
An demones per nigromanticos inuitati sub certis constellationibus ve-
niunt. 1°. q. 115. 5. 2°.
Quomodo afflictiur caminibus, lapidibus, herbis & similibus. 1°. q. 115. 5.
3°.
Cur demones faciunt quasdam leuitates. 125. q. 89. 4. 3°.
An demones possunt hominem impeller in peccatum. 125. q. 80. 3. 6°.
Et cum elecerit ad monum. 3 Cur Christus obellos a dæmonibus liberavit.
3°. q. 44. 6. 6°.
Cur expellit de domino. Dominus permisit eba fortius discerpere demonia.
co. 1°. q. 41. 6. 4°.
De exorcisis quibus demon corporaliter & spiritualiter pellitur. 1°. q. 71. 1°.
2. 1°. & 4.
In beatitudine principis dæmoniorum. 3 Vtrum in dæmonibus sit prælatio. 1°.
q. 109. 2. 0.
An obediens superioribus ex amicitia. 1°. q. 109. 2. 2°.
Eliud dæmoni. 3 An virtute superiorum dæmonum inferiores à corporibus
expellantur. 1°. q. 41. 2. 3°.
Et alii tentant. 3 An tentare sit peccatum. 125. q. 97. 2. 0.
Vt illi cogitationes. 3 An anima Christi cognoscat cogitationes hominum.
1°. q. 10. 2. 0.
Omne regnum in se diluitur. 3 An sufficiens Dominus per rationes has in
virtute. Dei, & non diabolus eliceret dæmonia. 1°. q. 41. 2. 3°.
Cur omne regnum in se diluitur desolatur. 125. q. 97. 2. 3°.
An si concordia inter dæmones. 1°. q. 109. 2. 2°.
Vt illi armatus auctor. 3 An per passionem Christi simus liberati a pot-
estate dæmoni. 1°. q. 4. 9. 2. 0.
Reneratur in domum meam. 3 An dæmon qui superatur ab aliquo, non propter
hoc ab impugnatione auctoratur. 1°. q. 115. 5. 0.
An per hoc quod spūius immundus eredit, culpa per penitentiam dimissi-
debet. 1°. q. 32. 1. 2°. & 1. 0.
An peccata dimittit non redent per ingratiitudinem. 1°. q. 83. 2. 0.
Dominica Lætare. Epiph. Gal. 4.
Qui quidem sunt per allegoriam dicta. 3 An scriptura facia habens plures sen-
tencias. 1°. q. 1. 10. 10.
Isa scilicet generans. 3 De differentia legis veteris & nouæ. 125. q. 91. 1. c. po-
tissimum.
Cur lex veteris dicatur lex timoris & seruitutis. 125. q. 107. 1. 2°.
An lex veteris fuerit bona. 125. q. 92. 1. 0.
An lex veteris non debuerit inducere homines ad obseruantiam preceptorum
per temporales promissiones & committitiones. 125. q. 93. 1. 0.
Dominica Lætare. Epiph. Gal. 4.
Qui cum in forma Dei esset. 3 Cum Christus sic eiudens formæ sine natura-
cum Deo parte, quomodo igitur ei ilius ab eo. 1°. q. 1. 1. 0. & ad 1°. paucis
temporales promissiones & committitiones. 125. q. 93. 1. 0.
Antequam Abraham fieret, ego sum. 3 An ille homo demonstrato Christo in-
cepit esse. 1°. q. 16. 9. 0.
Iesus autem abscondit se, & exiit de templo. 3 An Christus per hoc quod in
medio insidianum fuit, & nos a apprehenderecur, ostendebat deitatis fui-
tus. 1°. q. 1. 10. 10.
Dominica Palmariam. Epiph. Phillip. 1.
Qui quidem sunt per allegoriam dicta. 3 An scriptura facia habens plures sen-
tencias.
Isa scilicet generans. 3 De differentia legis veteris & nouæ. 125. q. 91. 1. c. po-
tissimum.
Cur lex veteris dicatur lex timoris & seruitutis. 125. q. 107. 1. 2°.
An lex veteris fuerit bona. 125. q. 92. 1. 0.
An lex veteris non debuerit inducere homines ad obseruantiam preceptorum
per temporales promissiones & committitiones. 125. q. 93. 1. 0.
844

INDEX III.

Liber est. 3 An lex noua sit lex amoris & propria libertatis. 125. q. 107. 1. 2°.
An lex noua iustificet. 125. q. 106. 2. 0.
Quia non pars. 3 An lex noua debuerit dari ab initio mundi. 125. q. 106. 1. 0.
An nulli durante statu veteris legis sine refectione pertinet, ut in nouam le-
gum, & propria fuitati fuit. 125. q. 106. 1. 3°. & 1. 2°. & q. 107. 1. 2°. & 3°. &
95. 2. 4°.
An similiter tempore noui testamenti pertinet, aliqui ad verum testamētum.
125. q. 107. 1. 2°.
Quia multi filii de ferte magis. 3 An in legi noua grater Iudea os fuerint salua-
tigatiles. 125. q. 95. 4. 2. 0. & 1°. q. 42. 1. 0.
Evang. Ioan. 6.
Quia videbas signa quae fideles. 3 An Christus signa & miracula facere de-
bet. 1°. q. 43. 1. 0.
An solus Christus facere miracula. 1°. q. 105. 7. 0.
An novum miraculum non sit minus alio. 1°. q. 105. 7. 0.
An gratia miracula faciendo possit aliquid fundo communicari. 1°. q. 13. 2. 3°. &
22. 1. 2°.
Quare non omnibus fuitur de tur gratia miraculorum. 125. q. 178. 2. 0.
An miracula quae Christus fecit, fuerint sufficientia ad ostendandam diuinita-
tem ipsius. 1°. q. 43. 4. 0.
Super his qui inveniuntur. 3 An Christus conuenienter fecerit miracula cit-
e homines. 1°. q. 44. 1. 0.
De miraculis vide plus in Euang. In festo Ascensionis Domini.
Et videlicet quia multitudine imaginis. 3 De elemosyna. 125. q. 92.
An dare elemosynam sit in precepto, & quando. 125. q. 32. 5. 0.
De milicordia, quanta sit virtus. 125. q. 10. 4. 0.
Tentans eum. 3 Cur Christus tentat hominem, cum elius mentem ruerit. 125.
q. 9. 7. 1. 0.
Accepte lebospes. 3 De sacramento eucaristie. 1°. q. 71. & seq.
Ecce gratias egisti. 3 Cur Christus in miraculis faciendo oruerit. 1°. q. 43.
2. 2°.
Vt autem impleri sunt. 3 Quomodo hoc multiplicatio, ponum facta est. 1°. q.
44. 4. 4°.
Hoc est. 3 De prophetia. 1°. q. 17. & sequentibus.
Dominica 1. Epiph. 6.
Christus assistens pontificem. 3 An Christus conuenienter esse sacerdotem. 1°. q. 22. 1.
De sacerdotio Christi. 1°. q. 22.
Oblationem & hostiam. 3 An passio Christi fuerit operata per modum sacrifi-
cij. 1°. q. 43. 1. 0. De sacerdotio Christi. 1°. q. 12. 0.
An Christus fuerit sacerdos & hostia. 1°. q. 2. 2.
Imputicitia. 3 Quid nomine imputicitia intelligatur, & unde oratur. 125. q.
148. 6. 6°.
Sed propter propium sanguinem. 3 An Christus fuerit hostia quam ipse tanquam
sacerdos Deo parti oblitus. 1°. q. 22. 1.
Qualis hostia Christus fuerit. 1°. q. 22. 1. c. cf.
Atteria & redemptione. 3 An sacerdotium Christi maneat in eternū. 1°. q. 22. 5. 0.
Redemptione inuenta. 3 An Christus per suam passionem operuerit nobis la-
mentum. 1°. q. 49. 1. 0. & q. 22. 5. 0.
An effectus sacerdotij Christi pertinet ad Christum, an solum ad alios. 1°. q.
22. 4. 0.
An sacerdotium Christi sit secundum ordinem Melchizedech. 1°. q. 22. 6. 0.
Si enim sanguis hircorum. 3 An ceremonia veteris legis habeant im nullifi-
candi. & qualem. 125. q. 101. 2. 0.
Sanguis Christi emundabit. 3 An effectus sacerdotij Christi sit expiatio pecca-
torum. 1°. q. 22. 3. 0.
An sacerdotium Christi sit secundum ordinem Melchizedech. 1°. q. 22. 6. 0.
Secundum quam naturam Christus dicitur mediator. 1°. q. 26. 2. 0.
An esse mediatorum Dei & hominum sit proprium Christi. 1°. q. 26. 1. 0.
Qui ex vobis arguit. 3 An sit peccatum bonum suum cognoscere, illudque ap-
probare. 125. q. 13. 2. 1. c.
An fit proprii nominis iactantia, quando quis extollit se supra id quod est in
opinione hominum. 125. q. 112. 1. c.
An Deus se laudans & quartus suam gloriam peccet inani gloria. 125. q. 91. 2. 0.
1°. 1. 0. præcipit.
Quoniam sit laudabile appetere gloriam suam & bonam famam. 125. q. 112. 1. 3°.
Si veritatem vobis dico. 3 De veritate. 1°. q. 78. 1. 0.
De virtute veritatis sit veritatem. 125. q. 109. 0.
Propterea vos non auditis. 3 An homo possit verum cognoscere sine gratia.
125. q. 109. 0.
An fides sit donum Dei. 125. q. 6. 1. 0.
Car audiendum vnam & candem predicationem quidam credunt, & quidam
non credunt. 125. q. 6. 1. 0.
Quomodo monachus Dei intellecūtum creatum. 1°. q. 105. 3. & q. 69. 1. 2°.
Respondent ergo Iudei & dixerunt ei nomine benedicimus. 3 An Christus
non debuerit Iudeis predicare sine coram off. nō. 1°. q. 42. 2. 0.
Quia sicut est. 3 An sicut sit vicit capital. 125. q. 16. 4. 0.
Quae sint filii. Inuidit. ibidem ad 3°.
De contemptu, vna & onus. 125. q. 72. 7. 4.
De malditione. 125. q. 72. 7. 6.
Abraham mortuus est. 3 An omnes mortuus sunt secundum corpus. 125. q. 81. 1. 0.
& sup. q. 72. 1. 0.
An omnes sit effectus peccati. 125. q. 85. 1. 0. & 22. q. 164. 1. 0.
Quomodo viuiscerit mortalitas corpora nostra per inhabitantem spiritum in-
nobis. 125. q. 85. 1. 2°.
Si ego glorifico melipum gloria mea nihil est. 3 De inani gloria, 1°. q. 105. 1. 0.
Gloria dicitur gloria mea nihil est. 3 De inani gloria, 1°. q. 105. 1. 0.
An si concordia inter dæmones. 1°. q. 109. 2. 2°.
Vt illi cogitationes. 3 An anima Christi cognoscat cogitationes hominum.
1°. q. 10. 2. 0.
Omne regnum in se diluitur. 3 An sufficiens Dominus per rationes has in
virtute. Dei, & non diabolus eliceret dæmonia. 1°. q. 41. 2. 3°.
Cur omne regnum in se diluitur desolatur. 125. q. 97. 2. 3°.
An si concordia inter dæmones. 1°. q. 109. 2. 2°.
Vt illi armatus auctor. 3 An per passionem Christi simus liberati a pot-
estate dæmoni. 1°. q. 4. 9. 2. 0.
Reneratur in domum meam. 3 An dæmon qui superatur ab aliquo, non propter
hoc ab impugnatione auctoratur. 1°. q. 115. 5. 0.
An per hoc quod spūius immundus eredit, culpa per penitentiam dimissi-
debet. 1°. q. 32. 1. 2°. & 1. 0.
An peccata dimittit non redent per ingratiitudinem. 1°. q. 83. 2. 0.
Dominica Lætare. Epiph. Gal. 4.
Qui quidem sunt per allegoriam dicta. 3 An scriptura facia habens plures sen-
tencias.
Isa scilicet generans. 3 De differentia legis veteris & nouæ. 125. q. 91. 1. c. po-
tissimum.
Cur lex veteris dicatur lex timoris & seruitutis. 125. q. 107. 1. 2°.
An lex veteris fuerit bona. 125. q. 92. 1. 0.
An lex veteris non debuerit inducere homines ad obseruantiam preceptorum
per temporales promissiones & committitiones. 125. q. 93. 1. 0.
Antequam Abraham fieret, ego sum. 3 An ille homo demonstrato Christo in-
cepit esse. 1°. q. 16. 9. 0.
Iesus autem abscondit se, & exiit de templo. 3 An Christus per hoc quod in
medio insidianum fuit, & nos a apprehenderecur, ostendebat deitatis fui-
tus. 1°. q. 1. 10. 10.
Dominica Palmariam. Epiph. Phillip. 1.
Qui quidem sunt per allegoriam dicta. 3 An scriptura facia habens plures sen-
tencias.
Isa scilicet generans. 3 De differentia legis veteris & nouæ. 125. q. 91. 1. c. po-
tissimum.
Cur lex veteris dicatur lex timoris & seruitutis. 125. q. 107. 1. 2°.
An lex veteris fuerit bona. 125. q. 92. 1. 0.
An lex veteris non debuerit inducere homines ad obseruantiam preceptorum
per temporales promissiones & committitiones. 125. q. 93. 1. 0.
Liber est. 3 An lex noua sit lex amoris & propria libertatis. 125. q. 107. 1. 2°.
An lex noua iustificet. 125. q. 106. 2. 0.
Quarebat contra Iudum testimonium contra Iesum. 3 An Iudum testimonium
sit peccatum mortale, & quantum. 125. q. 70. 1. 0.
Adiutor te. 3 Quid sit adiutor. 125. q. 90. 1. 0.
An licet hominem adiuvare. 125. q. 90. 0. 0.
Blasphemavit. 3 Quid sit blasphemavit, & quoniam contingat. 125. q. 13. 1. c.
An blasphemavit sit peccatum & mortale. 125. q. 13. 2. & 3. 0.
Tunc expuerunt faciem eius. 3 Secundum quæ membra & sensus Christus
passus sit. 1°. q. 46. 5. c. f.
Prophetiza nobis quis est qui te. 3 Delituisse; An sit peccatum mortale. 125.
q. 75. 2.
At ille negavit. 3 An Petrus negando Christum amittere charitatem. 125. q. 11. 1. 0.
12. 1. 0.<

INDEX III.

derunt lumen sedentem. Cum Iohannes dicat Marianum Magdalenum duos angelos in albis sedentes videlicet & Lucas narrat duos viros fecus mulieres in veste fulgenti stetentes, quomodo igitur Marcus dicit quod viderint solum etiam lumen sedentem in deinceps? Et cur angelus omnius primus resurrectio-
nem Christi manifesterat? q. 55.2. cfr.
Angeli hominibus in resurrectione appareturant. 3. q. 4.4.1.º.
Cum illi quibus manifestata est resurrectio Christi, fuerint testes resurrectionis Christi, & mulieres in ecclesiis taceret debent, quomodo igitur conuenienter resurrectio Christi primo manifestata est mulieribus. 3. q. 55.1.º.
Resurrectio. 3. De resurrectione Christi. 3. q. 53. & seq.
An fuerit necessarium Christum tunc reprobare? 3. q. 52.4.º.
Quia virtus Christi fuerit Christianum tertiam die refugeretur. 3. q. 53.2.º.
Quia virtus Christi refureretur. 3. q. 53.4.º.
De resurrectione. Suppl. q. 75. & sequentibus.
Præcedens vos in Galilæam. 3. Cur Christus voluit se conspiciendum Apostolis
præbete in Galilæam? q. 55.3.4.º.
Feria 2. Pascha. Epist. Act. 10.
Incipiens enim à Galilæa. Cur Euangelium incepsum est prædicari solis Iudeis? 12. q. 9.8. & 10.4.º q. 42.1.º.
Quoniam vixit cum spiritu sancto. 3. An in Christo fuerit gratia plenitudo.
3. q. 7.9.0. & 10.1.º.
Et vivificare. 3. An anima Christi habeatur omnipotentiam respectu executionis
propria voluntatis? 3. q. 13.4.º.
Saluando omnes appelles a diabolico. 3. Cur Christus voluit obsecros a demoni-
bus liberare? 3. q. 4.4.º.
Suspensus est in ligno. 3. Cur Christus voluit suspendi in ligno? 3. q. 46.4.º.
Hunc Deum dulcificauit. 3. An ergo Christus propria virtute non refureretur? 3.
q. 53.4.º.
Tertia die. 3. An conueniens facit Christum tertia die refugeretur. 3. q. 53.2.º.
Et deducit eam manifestum fieri non omnino populo. 3. De manifestatione resur-
rectionis Christi. 3. q. 15. Cur Christus noluit suam resurrectionem omnibus
manifestari? 3. q. 36. q. 36.2. c. & q. 55.1.º.
Nobis qui manducavimus. 3. An Christus manducando & bibendo post resur-
rectionem cum Apostolis offendebat se vere resurrexisse? 3. q. 55.6.1.º.
An comedere & bibere non repugnat conditioni gloriae? 3. q. 55.6.2.º.
Qui constitutus est à Deo lumen virorum & mortuorum? 3. An iudicaria pot-
estas sit specialiter Christi attribuenda? 3. q. 59.1.º.
An ad iudiciarium potestatem Christi pertinet omnes res humanae? 3. q. 59.
4.º.
An potestas iudicariam Christi etiam ad angelos se extendat? 3. q. 59.6.º.
Huic omnes propheta telionum perhibet remissionem peccatorum. 3. An
alio modo quo per Christum poterit homo (halari. 12.2. q. 91.5.2.º).
An resurrectio Christi sit causa refectionis corporum? 3. q. 56.1.º.
An resurrectio Christi sit causa refectionis animantium? 3. q. 56.2.º.
Euang. Luc. 24.
Ecce Iesu appropinquans? Vbi Christus fuit tempore eo quo discipulis suis
non apparuit? 3. q. 55.3.2.º.
Oculi illorum tenbantur. 3. An oculi istorum duorum discipulorum aliqui-
bus praesigilli derelincauerunt? 3. q. 55.4.2.º.
Eillis tristes? In quo confitari Christi? 3. q. 55.4.2. & 2. De causa tristitiae. 12.
q. 5.6.0. Quoniam malum preueniat ex tristitia. 12. q. 37.º.
An omnis tristitia sit mala? 12. q. 59.1.º.
Tus solus Peregrinus es? An Christus conuenienter apparuerit discipulis in
alia etiologia? 3. q. 55.4.3.º. Quonodo per appariionem Christi in aliena effi-
gie non fuerit intimata his discipulorum de resurrectione Christi? 3. q. 55.
4.3.º. Cur peregrinus in aliena forma Christus apparuit? 3. q. 55.4.3.c.º.
Quibus ille dixit? An Dominus alios interroget ut aliquid dicat. 3. q. 12.3.
1.º.
Potest in opere & sermone. 3. Quis debet esse conciliator? 3. q. 41.3.1.º.
Nos autem sperabamus. 3. An incipiebant iam repente circa fidem? 3. q. 55.4.5. c.º.
O stulti & tardi corde? 3. An Christus hoc dicende non dixerit contumeliam
hus dubius docet? 22.25. q. 72.2.2.º.
An excitas mentis sit peccatum? 22. q. 15.1.º.
An excitas mentis oritur ex vitis carnalibus? 22.5. q. 15.3.º.
Nonne hoc operium Christi pari, & ita? 3. Ad quid peruenit Christus per suam
passione? 3. q. 45.1.º. & q. 46.1.º.
Ecce ipse finit longius tecum? An Christus simulando se longius velle iuste, non
peccauerit? 22. q. 11.1.1.º. & 22. q. 3. q. 55.4.1.º.
Et apertis sum oculis cordi? An ergo ambulauerant clausi oculis. 3. q. 55.4.3.º.
Cur ad fractionem panis oculi eorum aperti sunt. Ibidem.
Ecce pene cuanit. 3. An euancientem ab oculis eorum non sit contrarium natura-
humani? 3. q. 55.6.2.º.
Et rapetis nolite scipitores? An discipulis hi fuerit quadam lumen impre-
sum diuinum ad intelligentias scripturas? 22. q. 73. c.º.
Et apparuit Simon? Quoties Christus apparuit discipulis post resurrectionem?
3. q. 55.4.3.º.
Et quonodo cognoverunt enim in fractione panis? 3. De sumptu Eucharis-
tia. 3. q. 4.º.
Feria 3. Pascha. Epist. Act. 13.
Vobis verbum salutis huius missum est? Quinam Deus reconciliatur per pas-
sionem Christi? 3. q. 4.9.4. c.º.
Hunc ignorantes? An percutentes Christi cum cognoverint? 3. q. 47.5.º.
An ignoranter persecutori Christi ex escusabat eos a peccato? 3. q. 47.5. c.º & 3.
Quoniam Iudeorum culpa ignorancia diminuebat? 3. q. 47.5. c.º.
Designacione late. 3. q. 76.0. An Iudei peccauerint tanquam occisores Christi
si hominis an porci tanquam occisores Dei? 3. q. 47.5. c.º & 3. q. 4.6.1.2.º.
An peccatum crucifixionis Christum fuerit grauissimum? 3. q. 4.7.6.0.
Qui in occisione Christi omnium maximè peccaverint? 3. q. 47.6.2.º.
Postuerunt eum in specie Christi sepeliri? 3.
q. 51.1.º.
Qui vobis est per multos dies? 3. Cur discipuli Christi non viderint Christum
resurgentem? 3. q. 55.2.2.º.
An Christus conuenienter discipulis suis conuersatus sit? 3. q. 55.2.2.º.
Quoniam hanc Deus adimpluit filii vestris resuscitans? 3. An resurrectio
Christi sit causa refectionis animantium? 3. q. 56.2.º.
Euang. Luc. 24.
Pax vobis. 3. Quid pax? & quomodo in concordia distinguatur, 22. q. 29.1. c.º p.º
tumsum. De duplice pace patriæ & vic. 22.5. q. 29.2.2.º.
An homo peccator habeat veram pacem? 22. q. 29.3.º & ar. 2.3.º.
An Pax sit officiis charitatis? 22. q. 29.4.3.º. An Pax sit virtus? 22. q. 29.4.4.º.

INDEX III.

spiritus & fugit. An ergo non licet episcopo aut pastori propter per-
petuum aliquam temporalem gregem sibi committum defecere. 225. q.
fem. 9.
scut mea. An semper recurrentem sit ad prelatorum super dispensa-
tio. nem leuiorium & huiusmodi. 225. q. 14. c. & q. 58. 12.
subtili tenaciter suis superioribus in omnibus obedire. 225. q. 104. 5. o.
ocem. canam audient. An si predicare fit proprium officium prelati. 225. q.
87. 4.
ipsi pastor. Cum propositi ecclesie sint pastores, quomodo igitur vnu-
alior est. 3. q. 8. 6. 3.
Dominica 3. post Pascha. Epist. i. Pet. 2.
arnibus desficiens quis militat. An opera spiritualia & fructus spiritu-
alius si contradicunt operibus carnis. 225. q. 7. 1. 4.
uerificationem veritatem habentes. An si scandala sit peccatum mortale.
225. q. 4. 4. 0.
si peccatum quod alius velit bona sua ab aliis approbari. 225. q. 132. 1. c.
1.
sicut estote omni creature. An unus homo tenetur alteri obedire. 225. q.
4. 1. 0. Quis cui tenetur obedire. 225. q. 104. 1. c.
subditur tenentur suis sup. etriis in omnibus obedire. 225. q. 104. 5. o.
quibus & in quibus non tenentur subditus suis subditus obediens. 225. q. 69. 1.
c. & 10. 5. c. o.
Regi. 3. An Christiani tenentur pecularia, potestoribus obedire. 225. q.
4. 6. 0. Ali fideles possunt habere prælacionem vel dominium supra fide-
res. 225. q. 10. 10. 10. 0. Virum propter apologetum subditus absoluuntur a domi-
nino presidium apoflastatum. 225. q. 1. 2. 1. 0.
vindictam maleficiorum. An vindicatio sit Iusta. 225. q. 108. 1. 0.
et quas ponas vindicari fieri debet. 225. q. 109. 3. 0.
fit licet occidente homines. 225. q. 64. 2. 0.
sia sic est voluntas Dei. De duplicitate voluntate Dei. 1. q. 19. n. 11. 0.
mentis honorare. Quonodo omnes sunt honorandi cum honor proprie de-
sum superbi. 225. q. 103. 2. 0.
tem. 3. De timore. 225. q. 19. 0.
etiam discolor. Cum honor debeat alicui in testimonium virtutis quo-
modo Domini virtutis vacui fuerit honorandi. 225. q. 103. 2. 2.
Ewang. Ioan. 26.
scimus quid loq. 3. Cum Christus voluit doctrinam suam occulto sub teg-
umento parabolaram spiritualium proponere. 3. q. 42. 3. c. 2. & 3m.
scriptura sacra sit difficilis & obscura. 1. q. 1. 1. 0. & 10. & 22. q. 5. q. 10. 9. 0.
An hereticus pervertant scripturam sacram. 225. q. 1. 1. 0. 10. 0.
pertinet ad summum pontificis fidei symbolum ordinare, atque exorien-
tes heresies refutare. 225. q. 1. 1. 0. 10. 0.
gouit autem Iesus qui volebant. An anima Christi in verbo cognoscat
domini. 3. q. 10. 2. 0.
plorabilis & lobitus vos. 3. An si Iustum iudicis in hoc mundo affligi. 1.
1. 2. 1. 4. 2. 0. Cur peccatores prospicunt & innocentes prospicunt. 125. q.
7. 7. 2. 0. & 10. 2. 0. & 225. q. 1. 2. 0.
modio vniuersa que euentur iusto & impio, bono & malo. 125. q. 11. 4.
et tristitia vertetur in gaudium. In quo gaudendum. 225. q. 28. 1. c. & 3m. &
2. c.
modis in Deo gaudeamus. 225. q. 28. 1. 3m. & 2. c.
gaudium spirituale. Scimus patiarum aliquam tristitiam. 225. q. 28. 2. 0.
gaudium spirituale possit impleri in nobis. 225. q. 28. 2. 0.
acedia que gaudio opponitur. 225. q. 35.
trum autem video vos. & gaudebit cor vestrum. Quando gaudium istud
in Apostolis fuit implerum. 3. q. 5. 5. 1m.
Dominica 4. Epist. fac. 1.
me datum optimum. An virtus non insit nobis a natura. 1. q. 63. 1. 0.
a præter virtutes theologicas fint alia virtutes infusa in Deo. 125. q. 63. 1. 0.
homo sine gratia non possit verum cognoscere. 13. q. 19. 1. 0.
ut non est transmutatio. An Deus sit omnino immutabilis. 1. q. 10. 1.
voluntatis enim nos genit. An præficiencia meritorum sit causa prædicti-
onis. 1. q. 23. 5. 0.
Deus eligat aliquem proper bonum in eo præxistens. 1. q. 22. 4. 6. 2m.
ad ludum quodcumque. An si curiositas circa intentum cognitionem. 225. q.
167. 2. 0. Quando diligens aliquum inquisito probandave vel improbanda
225. q. 17. 2. 0. & 2. c. & 3m.
enim ut ludimus. 3. Quonodo hoc verum est enim in Christo & in fa-
ctis eius in fidelitate. 1. q. 15. 1. 0.
quando iustici et peccatum. & quando non. 225. q. 15. 2. 0.
ira & iracundia. 225. q. 15. 2. 0.
mansuetudine. 3. Quod sit mansuetudo, quidvis clementia. 125. q. 15. 1. 0.
et manutendit & clementia. 125. q. 15. 1. 0.
Ewang. Ioan. 16.
ui misit me. De missione diuinarum personarum. 1. q. 43. 0.
modio patet milie filium. 1. q. 43. 1. c.
una persona diuina ab aliis mititur. 1. q. 43. 2. 0. Vtrum filio conueniat iniui-
sibiliter miti. 1. q. 43. 5. 0. Ad quos milie iniubilis fiat. 1. q. 43. 6. 0.
et tristitia implerit cor vestrum. An tristitia & dolor, auferant facultatem
ad fidicem & considerandri quippe. 125. q. 37. 1. 0.
et tristitia impedit omnem operationem. 125. q. 17. 1. 0.
et veritatem dico vobis. 3. An semper verum dicere sit laudabile. 225. q. 109.
et enim non abiero. 3. An auctoritate Christi sit causa nostra salutis. 1. q. 17. 6. 0.
cum tenevit ille arguit mundum de peccato. An ergo iudicaria potestas
non sit specialiter attribuenda Christo. 1. q. 19. 1. 0.
coabit vos omnipotens. 3. Cum Apostoli multa ignorauerint, quonodo
spiritus sanctus docuit eos ornamen veritatis. 125. q. 106. 4. 0. & 3. q. 62. 3. 2m.
dila meo accipiter. 3. Vtrum spiritus sanctus procedat a filio. 1. q. 36. 2. 0.
Dominica 5. fac. 1.
stote factores. 3. An sacra doctrina sit scientia practica. 1. q. 1. 2. 4. 0.
An sola fides ad salutem sufficiat. 125. q. 100. 10. & 1. q. 14. 4. 0. & 1. q. 1. 2. 4. 0.
& c. & 1. 0.
Beatus est. An obseruator mandatorum Dei sufficiat ad salutem. 125. q. 100. 10.
Non referamus linguam suam. De virtutis lingue ac iniurias verborum. 225. q.
72. & sequentibus.
Religio multa est visitare pupilos. 3. An ergo religio non ordinet hominem
solum ad diuinam. 1. q. 1. 2. 1. 0.
de operibus misericordia & generibus eleemosynarum. 225. q. 31. 2. 0.
Ewang. Ioan. 16.

INDEX I I I .

In festo Pentecostes. Epist. Act. 2.
Dum completeruntur pentecostes. Cui festo veteris testamenti successit festum pentecostes. 3. Cur Christus in proverbis voluerit loqui. 3^a. q. 43.3.c. f. & 3^b.
In eodem loco. 3. An recte oraudis gratia conuenienter ad certum & determinatum locum. 12^a. q. 102.4.1^a. & 3^b. q. 31.1. o. Sc 2^a. principie.
Apparuit eiis di parta lingua. 3. De gratia linguam. 22^a. q. 176. De donis. 12^a. q. 65. Cur spiritus sanctus descendit super apostolos sub linguis igneis. 1^a. q. 43.7.6^a. & 3^b. q. 39.6.4^b.
Cur spiritus sanctus datus sit apostolis in specie ignis & lingue. 3^a. q. 72.2.1^a. m.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquerentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
Quoniam accipientes spiritum sanctum non loquuntur omnium linguis. 22^a. q. 176.1.4^a.
Quoniam audiebat raus quisque lingua sua illos loquentes. 3^a. An vnam linguam loquentes intelligebant ab omnibus, ac postea omnibus linguis loquebantur. 22^a. q. 176.1.3^a. Euang. Ioan. 14.
Si quis diligit me, sermonem meum servabit. 3^a. In quo consistat ratio charitatis. 22^a. q. 25.12.1^a.
An se deratione charitatis, quod homo velit preceptorum Dei regulam in omnibus sequi. 22^a. q. 12.1.2. c.
Pater meus diligit eum. 3^a. De amore Dei. 1^a. q. 20. o.
Et ad eum veniessemus de mansuetone. 3^a. Quomodo pater & tota trinitas ad nos veniat, & mansuetus apud nos faciat. 1^a. q. 43.4.2^a.
Paracletus autem spiritus sanctus. 3^a. An hoc nomen sit proprium nomen aliquius divini personae. 3^a. q. 36.1.0.
De aliis nominibus spiritus sancti. 1^a. q. 27. & 3^b. q. 39.4.
Hic vos docebit omnia. 3^a. Cum nec apostoli cognoverint omnem veritatem, nec modo Ecclesia cognoscet, quomodo igitur haec promissio vera est. 12^a. q. 106.4.2^a.
Faciem meum do bovis. 3^a. Quia sit vera pax. 22^a. q. 39.2.3^a. Vide Euang. fer. 3.
Pater Pachia.
Non turbetur cor vestrum ne formidet. 3^a. De fortitudine. 22^a. q. 123.0.
An fortitudine sit circa timores & audacias. 22^a. q. 123.1.
An fortido sit solus circa pericula mortis. 22^a. q. 123.4.0.
De timore opposito fortitudini. 22^a. q. 123.5.
Quando timor sit peccatum & quando non. 22^a. q. 123.5.1. c.
Quia pater maior me est. 3^a. Cum filius sit aequaliter patris magnitudine, quomodo pater dicitur maior filio. 1^a. q. 42.4.1^a. & 3^b. q. 7.1.
An Christus sit subiectus patris. 3^a. q. 20.1.0.
An Christus sit filius subiectus. 3^a. q. 20.2.0.
Sicut mandatum dedit mihi pater. 3^a. Cum filius sit patri aequalis in potentia, & maior sit potentia praecipientis quam obedientis, quomodo pater dicitur mandatum dedit filio. 1^a. q. 42.6.2^a.
Feria 3^a. Pentecostes. Act. 10.
Qui constitutus est a Deo index. 3^a. De iudicaria potestate. 3^a. q. 59.0. & 8. q. 89. & 3^b.
Remittit enim peccator accepit. 3^a. An fieri necessarium pari Christum pro humani generis liberazione. 3^a. q. 46.1. & 2.
An per passionem Christi simus liberati a peccato. 3^a. q. 49.1.0.
Cecidit spiritus sanctus super omnes qui audiebant verbum. 3^a. De sacramento confirmationis. 3^a. q. 72. Cur apostoli ad primitos sanctos facta est visibilis misericordia spiritus sancti, quam ad nos. 1^a. q. 43.7.6^a.
Non diuidunt corpus Domini. 3^a. Quid sit non diuidare corpus Domini. 3^a. q. 56.3.2^a.
Euang. Ioan. 6.
Caro mea vere est cibus. 3^a. An solum caro & sanguis Christi in sacramento eu- charistiae continetur. 3^a. q. 76.1.2^a.
Quomodo caro Christi sit vere cibus & sanguis eius vere post. 3^a. q. 79.2. c. f.
Qui manducat meam carnem. 3^a. De effectibus sacramenti eucharistiae. 3^a. q. 79.0.
Et mortui sunt. 3^a. A quo morte per hoc sacramenta praeferimus. 3^a. q. 79.6.0.
Vivit in eternum. 3^a. An effectus huius sacramenti sit vita eterna & aeternitudo gloria. 3^a. q. 79.2.1.
Dominica 1^a. post octauam Pentec. Epist. 1^a. Ioan. 4.
Deus charitas. 3^a. Cum charitas sit habitus in anima creatus, quoniam Deus charitas est. 22^a. q. 123.2.1^a. De amore Dei. 1^a. q. 20.
Iu ho apparet charitas. Del quoniam filium suum. 3^a. Quantum charitatem ostendit Deus mitiendo filium suum. 3^a. q. 1. c. ar. 2. c. & q. 32.1. c.
Propitiationem pro peccatis nostris. 3^a. Quantum misericordiam Deus nobis exhibuit dando filium suum pro nobis. 3^a. q. 46.1.3^a. & 6.4^b.
Deum nemovidit inquam. 3^a. An ergo intellectus creatus non possit Deum per efficiat. 3^a. q. 12.1.1.
Quoniam de spiritu sancto dedit nobis. 3^a. Quomodo detur nobis spiritus sanctus. 3^a. q. 43.3.0. & 12.5. q. 11.3.3^a.
Quisquis confessus fuit. 3^a. Quando confessio fidei sit in pracepto. 22^a. q. 5.2.2.0.
Qui manet in charitate. In Deo manet, & Deus in eo. 3^a. Amor conseruatur in charitate, scilicet ut omnis sit in amore, & contra. 22^a. q. 28.2.0. & q. 56.3.2^a.
Timor non est in charitate. 3^a. An timor seruillis non remaneat cum charitate. 22^a. q. 19.6.0.
Sed perfecta charitas. 3^a. Quem timorem foras mittit perfecta charitas. 22^a. q. 19.8.2^a. & 9.0. & 3^b. q. 7.6.3^b.
Quomodo timor peccatum habet. 3^a. Quis timor peccatum habeat. 22^a. q. 14.0.
Qui non diligit fratrem suum quem videt. 3^a. Cum ratio diligendi Deum hic videatur dicti esse proximus sub aspectum nostrum cadens, an ergo magis sit diligendum proximum quam Deum. 22^a. q. 126.2.1^a.
Et hoc mandatum habemus a Deo. 3^a. An ex praecpte Dei tenemur proximum diligere. 22^a. q. 25.1.0. & 4.4.2.0.
Euang. Luc. 16.
Homo quidam diues erat. 3^a. An profectio rerum sit homini naturalis. 22^a. q. 66.1.0.
An sicut homini possidere res exteriorum tanquam proprias. 22^a. q. 66.2.0.
Cur vnu mendicare & alius abundant. 22^a. q. 66.2.1^a.
Qui inducitur purpuram. 3^a. An circa exteriorum ornatum possit esse vltus, & vltum. 22^a. q. 169.1. Quot modis contingit hominem immoderata vltus exterioribus. 22^a. q. 169.1. c. pr. Quot modis contingit hominem immoderate vltus exterioribus ex inordinatione affectus mentis quantum ad superabundantiam. 22^a. q. 169.1. c. fr. a. med.
Quot modis contingit hominem immoderata vltus rebus ex inordinatione affectus mentis quantum ad affectum. 22^a. q. 169.1. c. sub. f. a. vide

INDEX I I I .

ipsius meritum, in verò ex gratia Dei electione, & rocatione. 12^a. q. 9.9.4. c.
Communiceat autem in qui catechizetur. 3^a. De catechizatur. 3^a. q. 71.1. & 4.
Quia sum semper. 3^a. Cur esse sit proprium Christi. 1^a. Christum salvati possumus. 12^a. q. 91.5.2^a. & 93.2.4^a. & 22^a. q. 17.7. o.
Per me si quis introibit. 3^a. Non posset haberi fides de mysterio incarnationis Christi, & non deitatis fiducialis. 22^a. q. 5.1.0.
In die Trinitatis. Epist. Rom. 11.
O altitudo diuinae. 3^a. Cur Deus quodcumque praedelinet, & quodcumque reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
Cur Deus nos praedelinet, & illos reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
An Deus permitendo unum cadere, alium erigit. 1^a. q. 23.6.1^a.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
An videntes Deum per excellentiam, omnia in Deo videant. 1^a. q. 12.1.0.
Vtrum Deum per naturam possit per naturalem cognitionem cognosci. 1^a. q. 31.1.0. Vtrum Deum esse sit per se notum. 1^a. q. 2.1.0.
Vtrum Deum esse sit demonstrabile. 1^a. q. 2.1.2.0.
Aut quis prior dedit illi & retribueretur. 3^a. An ergo homo a Deo nihil posset mercede. 12^a. q. 176.1.3^a.
In die Trinitatis. Epist. Rom. 11.
O altitudo diuinae. 3^a. Cur Deus quodcumque praedelinet, & quodcumque reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
Cur spiritus sanctus datus sit apostolis in specie ignis & lingue. 3^a. q. 72.2.1^a. m.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
An videntes Deum per excellentiam, omnia in Deo videant. 1^a. q. 12.1.0.
Vtrum Deum per naturam possit per naturalem cognitionem cognosci. 1^a. q. 31.1.0. Vtrum Deum esse sit per se notum. 1^a. q. 2.1.0.
Vtrum Deum esse sit demonstrabile. 1^a. q. 2.1.2.0.
Aut quis prior dedit illi & retribueretur. 3^a. An ergo homo a Deo nihil posset mercede. 12^a. q. 176.1.3^a.
In die Trinitatis. Epist. Rom. 11.
O altitudo diuinae. 3^a. Cur Deus quodcumque praedelinet, & quodcumque reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
Cur spiritus sanctus datus sit apostolis in specie ignis & lingue. 3^a. q. 72.2.1^a. m.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
An videntes Deum per excellentiam, omnia in Deo videant. 1^a. q. 12.1.0.
Vtrum Deum per naturam possit per naturalem cognitionem cognosci. 1^a. q. 31.1.0. Vtrum Deum esse sit per se notum. 1^a. q. 2.1.0.
Vtrum Deum esse sit demonstrabile. 1^a. q. 2.1.2.0.
Aut quis prior dedit illi & retribueretur. 3^a. An ergo homo a Deo nihil posset mercede. 12^a. q. 176.1.3^a.
In die Trinitatis. Epist. Rom. 11.
O altitudo diuinae. 3^a. Cur Deus quodcumque praedelinet, & quodcumque reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
Cur spiritus sanctus datus sit apostolis in specie ignis & lingue. 3^a. q. 72.2.1^a. m.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
An videntes Deum per excellentiam, omnia in Deo videant. 1^a. q. 12.1.0.
Vtrum Deum per naturam possit per naturalem cognitionem cognosci. 1^a. q. 31.1.0. Vtrum Deum esse sit per se notum. 1^a. q. 2.1.0.
Vtrum Deum esse sit demonstrabile. 1^a. q. 2.1.2.0.
Aut quis prior dedit illi & retribueretur. 3^a. An ergo homo a Deo nihil posset mercede. 12^a. q. 176.1.3^a.
In die Trinitatis. Epist. Rom. 11.
O altitudo diuinae. 3^a. Cur Deus quodcumque praedelinet, & quodcumque reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
Cur spiritus sanctus datus sit apostolis in specie ignis & lingue. 3^a. q. 72.2.1^a. m.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
An videntes Deum per excellentiam, omnia in Deo videant. 1^a. q. 12.1.0.
Vtrum Deum per naturam possit per naturalem cognitionem cognosci. 1^a. q. 31.1.0. Vtrum Deum esse sit per se notum. 1^a. q. 2.1.0.
Vtrum Deum esse sit demonstrabile. 1^a. q. 2.1.2.0.
Aut quis prior dedit illi & retribueretur. 3^a. An ergo homo a Deo nihil posset mercede. 12^a. q. 176.1.3^a.
In die Trinitatis. Epist. Rom. 11.
O altitudo diuinae. 3^a. Cur Deus quodcumque praedelinet, & quodcumque reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
Cur spiritus sanctus datus sit apostolis in specie ignis & lingue. 3^a. q. 72.2.1^a. m.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
An videntes Deum per excellentiam, omnia in Deo videant. 1^a. q. 12.1.0.
Vtrum Deum per naturam possit per naturalem cognitionem cognosci. 1^a. q. 31.1.0. Vtrum Deum esse sit per se notum. 1^a. q. 2.1.0.
Vtrum Deum esse sit demonstrabile. 1^a. q. 2.1.2.0.
Aut quis prior dedit illi & retribueretur. 3^a. An ergo homo a Deo nihil posset mercede. 12^a. q. 176.1.3^a.
In die Trinitatis. Epist. Rom. 11.
O altitudo diuinae. 3^a. Cur Deus quodcumque praedelinet, & quodcumque reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
Cur spiritus sanctus datus sit apostolis in specie ignis & lingue. 3^a. q. 72.2.1^a. m.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
An videntes Deum per excellentiam, omnia in Deo videant. 1^a. q. 12.1.0.
Vtrum Deum per naturam possit per naturalem cognitionem cognosci. 1^a. q. 31.1.0. Vtrum Deum esse sit per se notum. 1^a. q. 2.1.0.
Vtrum Deum esse sit demonstrabile. 1^a. q. 2.1.2.0.
Aut quis prior dedit illi & retribueretur. 3^a. An ergo homo a Deo nihil posset mercede. 12^a. q. 176.1.3^a.
In die Trinitatis. Epist. Rom. 11.
O altitudo diuinae. 3^a. Cur Deus quodcumque praedelinet, & quodcumque reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
Cur spiritus sanctus datus sit apostolis in specie ignis & lingue. 3^a. q. 72.2.1^a. m.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
An videntes Deum per excellentiam, omnia in Deo videant. 1^a. q. 12.1.0.
Vtrum Deum per naturam possit per naturalem cognitionem cognosci. 1^a. q. 31.1.0. Vtrum Deum esse sit per se notum. 1^a. q. 2.1.0.
Vtrum Deum esse sit demonstrabile. 1^a. q. 2.1.2.0.
Aut quis prior dedit illi & retribueretur. 3^a. An ergo homo a Deo nihil posset mercede. 12^a. q. 176.1.3^a.
In die Trinitatis. Epist. Rom. 11.
O altitudo diuinae. 3^a. Cur Deus quodcumque praedelinet, & quodcumque reprobet. 1^a. q. 23.5.3^a.
Cur spiritus sanctus datus sit apostolis in specie ignis & lingue. 3^a. q. 72.2.1^a. m.
Et coepit loqui variis linguis. 3^a. Cor apostoli accepterunt donum linguorum, ita ut omnium linguis loquentur. 22^a. q. 176. c.
An apostoli fuerint instruti ad ornatum, & elegantiam in aliena lingua, sicut in propria & vernacula. 22^a. q. 176.1.3^a.
Cur Christus non locutus sit omnibus linguis. 22^a. q. 176.1.3^a.
An videntes Deum per excellentiam, omnia

Hoc est maximum. **¶** Cur hoc praecepsum de charitate Dei sit maximum. 22f. q.4.4.c.f.
Secundum autem simile est huic. **¶** Cum caritas sit una virtus, quorum duo precepta de ea dantur. 22f. q.4.2.10.
Cum debamus quatuor diligere, Deum, nos, proximum, & corpus proprium, eum non datur quatuor precepta. 22f. q.4.3.10.
Cuius filius est dicitur ei David. **¶** An Christus sumperferit carnem de semine David. 3°. q.31.3.0.
Quomodo ergo David vocat eum Dominum. **¶** An haec sint veri, homo est Deus, & Deus est homo. 3°. q.16.1. & 2.
Dominica 19°, post 1°. Pentec. Epist. Ephes. 4.
Renoniamini spiritu mentis rectri, & induite nouum hominem. **¶** An iustificatio impli- confitatur in peccatorum remissione & gratia infusione. 22f. q.11.1. & 2.
An declinare a malo, & facere bonum, sicut partes iustitiae. 22f. q.79.1.0.
Propter quod deponentes mendaciam. **¶** De mendacio. 22f. q.10.10.
Loquimini vobis quisque veritatem. **¶** De virtute veritatis. 22f. q.109.0.
Iratimini & nolite peccare. **¶** Quando traxi fit iustitia & quando non. 22f. q.1. & 2.0.
Sol non occidat super iracundiam vestram. **¶** An in si continua sit, gignat o- dium. 22f. q.34.6.3.
Iam non furter. **¶** De furto & rapina. 22f. q.66.
De iudeo & litoribus. 22f. q.161.
An licet eleemosynas fieri de illis qui acquisitis. 22f. q.92.7.0.
Quando licet aliqui furari sicut largari. 22f. q.32.8.1^m. &c. q.66.7.0.
Ewang. Matt. 9.
Ascensio Iesu in nubes. **¶** An Christus sumperferit corpus carnale & ter- rebus & cum eius debetibus & qualitatibus. 3°. q.3.1.0. & 4.1. & seq. at.
Et ecce olentur et paralyticus. **¶** An beneficentia sit causa charitatis. 22f. q.1.1.
Quid sit beneficium. 22f. q.31.2. & 3.0.
Vident autem Iesu fidem illorum, dixit paralytico, confide. **¶** Au ergo homo possit alteri proferi primam gratiam. 22f. q.14.4.0.
An aliena denotio proficit alteri, ut ipse in Ewang. Dominic. 12f. post 1°. Pentec.
Remittuntur tibi peccatorum. **¶** De contritione. Suppl. q.1. & seq.
Dicitur & Iustificatione peccatorum. Suppl. q.6. & q.12.
Hoc autem noluit. **¶** Quia maximè miserentur aliorum, & qui minime. 22f. q.30.2.0.
Qui debebat ei decem milia talenta. **¶** Quomodo hominem perpeccatum mortale sit res. autem damnationis. 22f. q.87.4.5.0.
Misericordia autem Domini. **¶** Quomodo in iustificatione impli- inuenientur misericordie. 22f. q.21.4.1.
Hoc autem noluit. **¶** Quia maximè miserentur aliorum, & qui minime. 22f. q.30.2.0.
Videntes autem consolati contristati sunt. **¶** An angeli dolentes de malis eo- rum quos custodiunt. 22f. q.113.7.0.
Quoadcumque reddetur vniuersum debitum. **¶** An peccata dimissi redent per sequentes peccatum. 22f. q.88.1.0. An peccata dimissi non redent per lingua- tilidadem qui incurrit per odium fratrum. 22f. q.88.2.0.
Si non temeriter. **¶** De odio proximi. 22f. q.34.2. & 3.
De inuidia. 22f. q.36.0.
Dominica 2°. post 1°. Pentec. Epist. Philip. 3.
Videte quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes. **¶**
Quia sit vera prudentia, sit in peccatoribus. 22f. q.47.13.0.
An sit omnibus habentis gratiam. 22f. q.47.14.0.
Sed intelligentes qui sit voluntas Dei. **¶** De duplice voluntate, Dei signi vi- delicit, & beneplaciti. 3°. q.19.11.0. De duplice cognitione diuina voluntatis. 22f. q.97.1.0.
Nunc autem & sicut dico iustitiae crucis. **¶** Quomodo compatriomedum sit peccatoribus, ut supra. in Ewang. Dominic. 10. post 2°. Pentecotes.
Quomodo Deus enterit. **¶** Quomodo gaudi deditorum Deus sit venter. 1°. q.61.1. & 22f. q.10.1.0. Sed contra.
Nostra autem conuersatio est in calix. **¶** Cum Apostolus adiunq. in tercio con- uertitur, quomodo eius conuersatio erat in calix. 22f. q.23.1.1.
An aliquis inclinans se fibi in omnibus ex consilio medici excitat, peccat. 22f. q.11.0. & 22f. q.12.0. An ebria miceratur a duplice maledictione. 22f. q.150.4.1. & 22f. q.76.4.4.
Vino. **¶** An vobis vini totaliter sit illius. 22f. q.149.3.0.
Quibus maximè sit abstinendi à vino & simili potu inebriante. 22f. q.149.4.0.
In quo ex cluraria. **¶** An ex vino provocetur concupiscentia & libido. 22f. q.149.5.0. & 22f. q.149.6.0. & 22f. q.149.7.0. De luxuria & eius speciebus. 22f. q.153. & 154.
Dominus gratias agentes. **¶** De gratiarum actione. 22f. q.106.0.
Ewang. Matth. 22.
Loqueruntur Iesu in parabolis. **¶** Cur Christus in parabolis voluit loqui. 3°. q.42.1. & 2.
Qui fecit filii omnipotens suus. **¶** De incarnatione Dei sicut coniunctione natura- diuinæ cum humana. 3°. q.19.1. & seq.
De factu matrimoniū cuique significacione. Sup. q.42.1. & post 1°. Pentec.
Et gratia Christi secundum quoniam est caput ecclesiæ. 22f. q.10.1.0.
Et contumelias affectu occurrunt. **¶** Quantum peccatum sit ingratitude, qua- benfacientibus male sit. 22f. q.107.3.0.
At ille obnubilit. **¶** Aa in iudicio cognoscit quilibet peccata quæ fecit. Supp. q.87.1.0.
In tenebris exterioribz. **¶** An damnati erunt in tenebris corporalibus. Suppl. q.87.4.0.
Ibi sic fictus. **¶** An in damnatis erit fictus corporalis. Suppl. q.97.3.
Et frondentium. **¶** An damnati perpertuerit frigus. Sup. q.97.1.1.
Cum damnati non affligantur. **¶** Contra nos cur in corum damnatio- nis explicatione sit sola mentio ignis. Sup. q.97.1.1.
Multi sunt vocati, pauci vero electi. **¶** An non omnes Christiani sint saluandi. Supp. q.99.4.0.
Dominica 2°. post 1°. Pentec. Epist. Ephes. 6.
Quoniam nobis non est colluctatio aduersus carnem & sanguinem. **¶** An ho- mines à de moniis impugnatur. 3°. q.114.1.
Quomodo diabolus hominem impugnat, & de peccatum inducere contentur. 22f. q.40.1. & 2. An omnia peccata procedant ex suggestione & tentatione demoniorum. 3°. q.14.1.0. & 22f. q.40.1.0.
An hominem non tentet. 3°. q.114.2.0.
An diabolus semel ab aliquo repellit & superatus, detrahit ab eo tentando. 3°. q.114.4.0.
Sed aduersus principes & potestates. **¶** An in demonibus sit prælatio. 22f. q.109.2.0.
Aduersus mundi rectores. **¶** An diabolus sit rex & caput maiorum. 3°. q.8.7.0.
Contra fornicationem nequit in calcibus. **¶** Vtrum acri sit locus penalis demonum. 3°. q.64.4.0.
Ut possit resistere. **¶** Quomodo homo resistat impugnationi demonum. 3°. q.114.1.2.
Præte ergo succincti iumbos vestros. **¶** De castitate. 22f. q.151.0.
Vide Ewang. Dominic. Lætare, istud in hac Dominicæ legitur.
In dedicatione Ecclesiæ. Epist. Apoc. 21.
Vide claustrum fanum. **¶** Quam sit sancta ecclesia in statu patriæ. 3°. q.8.3.3.
Præte ergo succincti iumbos vestros. **¶** De castitate. 22f. q.151.0.

Indulsi locum iustitiae. **¶** De iustitia. 22f. q.7.0.
In omnibus sumentes scutum fidei. **¶** De effectibus fidei. 22f. q.7.0.
Ewang. Ioann. 4.
Et quidam regulus eius filius infirmatur. **¶** An mors & alijs defectus cor- porales naesciantur ex peccato. 22f. q.81.5.0. & 3°. q.44.3.1.
Cum debamus quatuor diligere, Deum, nos, proximum, & corpus proprium, eum non datur quatuor precepta. 22f. q.44.3.10.
Cuius filius est dicitur ei David. **¶** An Christus sumperferit carnem de semine David. 3°. q.31.3.0.
Quomodo ergo David vocat eum Dominum. **¶** An haec sint veri, homo est Deus, & Deus est homo. 3°. q.16.1. & 2.
Dominica 19°, post 1°. Pentec. Epist. Ephes. 4.
Renoniamini spiritu mentis rectri, & induite nouum hominem. **¶** An iustificatio impli- confitatur in peccatorum remissione & gratia infusione. 22f. q.11.1. & 2.
An decline a malo, & facere bonum, sicut partes iustitiae. 22f. q.79.1.0.
Propter quod deponentes mendaciam. **¶** De mendacio. 22f. q.10.10.
Loquimini vobis quisque veritatem. **¶** De virtute veritatis. 22f. q.109.0.
Iratimini & nolite peccare. **¶** Quando traxi fit iustitia & quando non. 22f. q.1. & 2.0.
Sol non occidat super iracundiam vestram. **¶** An in si continua sit, gignat o- dium. 22f. q.34.6.3.
Iam non furter. **¶** De furto & rapina. 22f. q.66.
De iudeo & litoribus. 22f. q.161.
An licet eleemosynas fieri de illis qui acquisitis. 22f. q.92.7.0.
Quando licet aliqui furari sicut largari. 22f. q.32.8.1^m. &c. q.66.7.0.
Ewang. Matt. 9.
Ascensio Iesu in nubes. **¶** An Christus sumperferit corpus carnale & ter- rebus & cum eius debetibus & qualitatibus. 3°. q.3.1.0. & 4.1. & seq. at.
Et ecce olentur et paralyticus. **¶** An beneficentia sit causa charitatis. 22f. q.1.1.
Quid sit beneficium. 22f. q.31.2. & 3.0.
Vident autem Iesu fidem illorum, dixit paralytico, confide. **¶** Au ergo homo possit alteri proferi primam gratiam. 22f. q.14.4.0.
An aliena denotio proficit alteri, ut ipse in Ewang. Dominic. 12f. post 1°. Pentec.
Remittuntur tibi peccatorum. **¶** De contritione. Suppl. q.1. & seq.
Dicitur & Iustificatione peccatorum. Suppl. q.6. & q.12.
Hoc autem noluit. **¶** Quia maximè miserentur aliorum, & qui minime. 22f. q.30.2.0.
Qui debebat ei decem milia talenta. **¶** Quomodo hominem perpeccatum mortale sit res. autem damnationis. 22f. q.87.4.5.0.
Misericordia autem Domini. **¶** Quomodo in iustificatione impli- inuenientur misericordie. 22f. q.21.4.1.
Hoc autem noluit. **¶** Quia maximè miserentur aliorum, & qui minime. 22f. q.30.2.0.
Videte quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes. **¶**
Quia sit vera prudentia, sit in peccatoribus. 22f. q.47.13.0.
An sit omnibus habentis gratiam. 22f. q.47.14.0.
Sed intelligentes qui sit voluntas Dei. **¶** De duplice voluntate, Dei signi vi- delicit, & beneplaciti. 3°. q.19.11.0. De duplice cognitione diuina voluntatis. 22f. q.97.1.0.
Nunc autem & sicut dico iustitiae crucis. **¶** Quomodo compatriomedum sit peccatoribus, ut supra. in Ewang. Dominic. 10. post 2°. Pentecotes.
Quomodo Deus enterit. **¶** Quomodo gaudi deditorum Deus sit venter. 1°. q.61.1. & 22f. q.10.1.0. Sed contra.
Nostra autem conuersatio est in calix. **¶** Cum Apostolus adiunq. in tercio con- uertitur, quomodo eius conuersatio erat in calix. 22f. q.23.1.1.
An aliquis inclinans se fibi in omnibus ex consilio medici excitat, peccat. 22f. q.11.0. & 22f. q.12.0. An ebria miceratur a duplice maledictione. 22f. q.150.4.1. & 22f. q.76.4.4.
Vino. **¶** An vobis vini totaliter sit illius. 22f. q.149.3.0.
Quibus maximè sit abstinendi à vino & simili potu inebriante. 22f. q.149.4.0.
In quo ex cluraria. **¶** An ex vino provocetur concupiscentia & libido. 22f. q.149.5.0. & 22f. q.149.6.0. & 22f. q.149.7.0. De luxuria & eius speciebus. 22f. q.153. & 154.
Dominus gratias agentes. **¶** De gratiarum actione. 22f. q.106.0.
Ewang. Matth. 22.
Loqueruntur Iesu in parabolis. **¶** Cur Christus in parabolis voluit loqui. 3°. q.42.1. & 2.
Qui fecit filii omnipotens suus. **¶** De incarnatione Dei sicut coniunctione natura- diuinæ cum humana. 3°. q.19.1. & seq.
De factu matrimoniū cuique significacione. Sup. q.42.1. & post 1°. Pentec.
Et gratia Christi secundum quoniam est caput ecclesiæ. 22f. q.10.1.0.
Et contumelias affectu occurrunt. **¶** Quantum peccatum sit ingratitude, qua- benfacientibus male sit. 22f. q.107.3.0.
At ille obnubilit. **¶** Aa in iudicio cognoscit quilibet peccata quæ fecit. Supp. q.87.1.0.
In tenebris exterioribz. **¶** An damnati erunt in tenebris corporalibus. Suppl. q.87.4.0.
Ibi sic fictus. **¶** An in damnatis erit fictus corporalis. Suppl. q.97.3.
Et frondentium. **¶** An damnati perpetuerit frigus. Suppl. q.97.1.1.
Cum damnati non affligantur. **¶** Contra nos cur in corum damnatio- nis explicatione sit sola mentio ignis. Suppl. q.97.1.1.
Multi sunt vocati, pauci vero electi. **¶** An non omnes Christiani sint saluandi. Supp. q.99.4.0.
Dominica 2°. post 1°. Pentec. Epist. Ephes. 6.
Quoniam nobis non est colluctatio aduersus carnem & sanguinem. **¶** An ho- mines à de moniis impugnatur. 3°. q.114.1.
Quomodo diabolus hominem impugnat, & de peccatum inducere contentur. 22f. q.40.1. & 2. An omnia peccata procedant ex suggestione & tentatione demoniorum. 3°. q.14.1.0. & 22f. q.40.1.0.
An hominem non tentet. 3°. q.114.2.0.
An diabolus semel ab aliquo repellit & superatus, detrahit ab eo tentando. 3°. q.114.4.0.
Sed aduersus principes & potestates. **¶** An in demonibus sit prælatio. 22f. q.109.2.0.
Aduersus mundi rectores. **¶** An diabolus sit rex & caput maiorum. 3°. q.8.7.0.
Contra fornicationem nequit in calcibus. **¶** Vtrum acri sit locus penalis demonum. 3°. q.64.4.0.
Ut possit resistere. **¶** Quomodo homo resistat impugnationi demonum. 3°. q.114.1.2.
Præte ergo succincti iumbos vestros. **¶** De castitate. 22f. q.151.0.
Vide Ewang. Dominic. Lætare, istud in hac Dominicæ legitur.
In dedicatione Ecclesiæ. Epist. Apoc. 21.
Vide claustrum fanum. **¶** Quam sit sancta ecclesia in statu patriæ. 3°. q.8.3.3.
Præte ergo succincti iumbos vestros. **¶** De castitate. 22f. q.151.0.

De sanctorum beatitudine. Suppl. q.93.
A deo parat. **¶** De modo Chriſti usq[ue] in membra Ecclesiæ. 3°. q.8.6.0.
De necessitate gratia. 22f. q.10.1.0.
Ornatu viri suo. **¶** De donis beatorum. Suppl. q.95.0.
Ecce tabernaculum Deicum hominibus. **¶** Tabernaculum veteris legis quid significabit. 22f. q.102.4.2.
Cur templo erigatur, & in quorum honorem & memoriam. 22f. q.85.2.1.
Cur determinatus allij locis eligatur ad Deum orandum. 22f. q.84.3.0. sed
2°. precipue.
Et ipsi populus eius erunt. **¶** De modo Deus sit in sanctis. 1°. q.8.3.0. p[ro]p[ter]e.
Et abiliger Deus omnem lachryman. **¶** An delectatio requiratur ad beatitudinem. 22f. q.70.1.0.
De felicitate spiritus sancti. 22f. q.70.1.0. & 22f. q.70.1.0. p[ro]p[ter]e.
In quanta veneratione fit B. Maria habenda. 3°. q.21.3.0. & c.0. & 1°. p[ro]p[ter]e.
Ego mater pulchra dilectionis. **¶** An charitas la nobis causatur ex infusione. 22f. q.24.1.
Et timoris. **¶** De dono timoris. 22f. q.10.1.0.
Et agnitionis. **¶** An fides sit honesta infusa. 22f. q.6.1.0.
Quia homo in domo tua oportet me manere. **¶** Cur Christus cum peccatoribus conseruari voluit. 22f. q.40.1.0. Vide Ewang. Dominic. 3°. post 2°. Pen- tecost.
Excepti illum gaudens. **¶** An Zacheus recipiendo Christum, magis honorauerat eum quam centurio, dicens le non esse dignum quicum recipiat in domum suam. 3°. q.30.10.3.
Ecce dimidium bonorum moriori pro pauperibus. **¶** De elemosyna. 22f. q.32.0.
An dare elemosyna sit in principio. 22f. q.32.5.0.
An aliquis debet elemosynam in necessarium. 22f. q.32.6.0.
An politi fieri de bonis illicite acquisitis. 22f. q.32.7.0.
An elemosyna sit abundantia facienda. 22f. q.32.8.0.
An Christus eti[us] im dederit elemosynas. 22f. q.32.9.0.
Et si aliquem defraudent, reddo quadruplem. **¶** An restituto eius quod ablatum est, generante. 22f. q.32.10.
Cur deinde tamen ne sit in calix. **¶** De elemosyna sit in principio. 22f. q.32.11.
An teateneat restituere. **¶** Qui teneat restituere. 22f. q.32.12.
An deinde tamen ne sit in calix. **¶** De elemosyna sit in principio. 22f. q.32.13.
An qui quisque pecunia vel invenit. **¶** De elemosyna sit in principio. 22f. q.32.14.
An qui quisque pecunia vel invenit. **¶** De elemosyna sit in principio. 22f. q.32.15.
An qui quisque pecunia vel invenit. **¶** De elemosyna sit in principio. 22f. q.32.16.
An qui quisque pecunia vel invenit. **¶** De elemosyna sit in principio. 22f. q.32.17.
An qui quisque pecunia vel invenit. **¶** De elemosyna sit in

Omnis masculum adspersens vulturum. *¶ Cum Christus exierit de clauso vi-*
gintis vixi, quomodo ex hac lege debuit in templo offerre. *¶ q.37.4.10.*
Et tunc dicens Iesu. *¶ Cui Christus sit principis hostia ad quam omnes hostig-*
veteris testamenti in quoque figura ad ventram referuntur. *¶ & hostia non*
debetur alia hostia, cui pro Christo aliis hostiis offeratur. *¶ q.37.4.10.*
Parvularium. *¶ Cur pro Christo non potius agnus quam par turutum au-*
dio pulli columbarum oblatus. *¶ q.37.4.10.*
De paupertate Christi. *¶ q.40.4.0.*
Quae animi illa offerabantur in sacrificiis veteris legis. *¶ q.102.5.*
Parentes eius. *¶ Cum Christus in terris patrem non habuerit, cur dicuntur pa-*
rentes eius. *¶ q.21.1.10.*
In Cathedra Petri, Epist., 1. Pet. 1.
Electi. *¶ Utrum praedestinatione eligantur a Deo.* *¶ q.43.4.0.*
In quo acceditur ut electio Dei. *¶ q.23.4.10.*
In alijs non finguuntur. *¶ De aqua benedicta.* *¶ q.65.1.9.7.2.*
Gratia vobis & pax multiplicetur. *¶ De triplici gradu charitatis.* *¶ 22. q.24.9.0.*
Benedictus Deus. *¶ De gratiarum actione.* *¶ q.106.0.*
Qui secundum magnam misericordiam. *¶ An homo possit resurgere a peccato*
sine auxilio gratiae. *¶ q.109.7.0.*
An homo sine gratia possit esse & facere bonum. *¶ q.109.2.0.*
Per refudionem Iesu Christi. *¶ An refudatio Christi sit causa refudatio-*
nis corporum & animarum. *¶ q.56.0.*
In hereditatem incorruptibilem. *¶ An beatitudo possit amitti.* *¶ q.5.4.0.*
Vide Epist. Dominica 7.
Qui in virtute Dei vivi simus. *¶ An homo sine gratia possit non peccare.* *¶ q.*
q.109.3.0.
An homo in gratia constitutus indicat auxilio gratiae ad perse-
uerandum. *¶ q.109.1.0. & 22. q.37.4.0.*
Per fidem. *¶ An credere sit meritum.* *¶ q.109.2.9.0.*
Paratum reuelari in tempore aulismi. *¶ An beatitudo sanctorum sit maior*
post futurum iudicium quam ante. *¶ q.93.1.0.*
Modicum nunc si optere contritati in variis tentationibus. *¶ De afflita-*
nibus iuliorum vide Ewang. Dominicæ 3. post Epiph. & Epist. Dominicæ
4.0. & Evangel. Dominicæ 5. post Pascha.
Ewang. Matth. 16.
Intercrogabat discipulos suos dicens. *¶ Quomodo Christus experimentum*
sufficiens de aliquibus rebus. *¶ q.57.1.10.*
Simon Petrus dixit. *¶ Tu es Deus Iesu Christi.* *¶ An confessio sit de necessitate fa-*
mitus. *¶ q.5.3.2.0.*
An credere explicite mysterium Christi sit de necessitate
salutis. *¶ q.47.1.0.*
Si cognoscitur me & patrem meum, &c. *¶ An summa Dei bonitas non pos-*
si intelligi absque trinitate personarum. *¶ q.2.9.2.10.*
Qui ego in patre & patrem me est. *¶ Vt enim filius sit in patre, & contra patrem*
in filio. *¶ q.42.5.0.*
Aliquo proper opere ipsa creditur. *¶ An miracula que Christus fecit fuerint*
sufficienda ad ostendendum diuinitatem ipsius. *¶ q.43.4.0.*
Et maiorum horum facit. *¶ An credentes in Christum maiora miracula faciente*
quoniam Christus fecit. *¶ q.43.4.2.0.*
In fello inuentio crucis. *¶ Epist. Gal. 5. & 6.*
De ministris clauilium. *¶ Suppl. q.19. c.6.1. & Suppl. q.40.6.0.*
Omnis ieschymaticus, qui summo Pontifici subfice re-
mittitur. *¶ q.19.6.0. & Suppl. q.40.6. An pertinet ad summum Pontificis*
fidelis symbolum ordinare. *¶ q.19.6.0. & Suppl. q.40.6. An ad summum Pontificis specie*
Synodum conuocare, & eius sententiam confirmare. *¶ q.2. q.1.2.1.0. & c.6. &*
Summum Pontificis generis plenarie vicem Christi in tota Ecclesia,
ideoque habere plenitudinem potestatis dispensandi in omnibus dispensa-
bilibus viris. *¶ q.93.1.0.*
In fello Martini Apostoli, Epist. Act. 1.0.
Quod perdixit hispanus. *¶ Qui fit auctor scriptura sacra.* *¶ q.1.4.1. & 5.0.*
An propheta posse esse naturalis. *¶ q.17.1.0.*
Qui fuit dum corum qui comprehensum erat. *¶ q.57.1.0.*
Cur Deus aliquis exercet & obdure. *¶ q.79.4.0.*
Et statuerimus tuos. *¶ De acceptione personarum.* *¶ q.61.0.*
An ad episcopatum oportere eligere meliore. *¶ q.183.0.*
Ex dederunt fortis eius. *¶ An diuinum fortis sit in clavis.* *¶ q.95.0.0.*
Ewang. Matth. 10.
In viam gentium. *¶ Cur Christus præcepit apostolis in viam gentium ne a-*
bierint nisi. *¶ q.42.1.0.*
De participatione cum excommunicatis. *¶ Sup. q.23.0.*
De disparitate cultus in matrimonio. *¶ Sup. q.59.*
De communicatione cum infidelibus. *¶ 22. q.10.9.0.*
Sed potius sit ad oues. *¶ Cur Christus voluit soli ludix & non gentibus*
predicare. *¶ q.42.1.0.*
Quoniam autem predicare. *¶ De predicatione verbi Dei, vide Ewang. Dominicæ*
4.0. & Ewang. Dominicæ 24. post Pascha.
Infinis curate. *¶ De gratia miraculorum vide Ewang. in festo Ascensionis*
Dominii.
Gratis accepisti, gratis dat. *¶ De Simonia.* *¶ 22. q.100.0.*
In fello Annuntiationis B. Mariae, Epist. 1. Isaia 49.
Non pernam & non tentabo Dominum. *¶ An si Achiz signum peti esset tenta-*
re Domini. *¶ 22. q.97.1.0.*
Non quid patui vobis est. *¶ Cur Achiz reprehendit. Ibidem.*
Ecce virgo conciperit. *¶ De virginitate B. Mariae.* *¶ q.21.0.*
An mater Dei fuerit virgo in concepione Christi. *¶ q.28.1.0.*
Et vocavit nomen eius Emanuel. *¶ Quidnam significat hoc nomen Emanuel.*
& cur Christi tributari. *¶ q.57.1.0. & Epist. 1. Luci 1.0.*
Vide Ewang. in festo circuncisionis Christi.
Et vocabant eum nomine patris sibi Zachariam. *¶ Vnde nominarebus & ho-*
minibus imponantur. *¶ q.37.2.0.*
Ioannes est nomen eius. *¶ Nomina alicuius imposta diuinitus quid significant.*
¶ q.27.2.0.
Et apertum est illico os eius. *¶ Cur Zacharias mutus factus est.* *¶ 22. q.97.2.0.*
Quis putat eum fieri? *¶ De auctoritate vita Ioannis.* *¶ q.40.2.0.*
Et factum est, in die octavo venerant circumcidere puerum. *¶ De circumcisio-*
ne. *¶ q.70.0.*
Misericordia est angelus Gabriel. *¶ An fuerit necessarium B. Virginis annuncian-*
ti quod ea fieri videret? *¶ q.30.1.0.*
An B. Virginis debuerit annuntiatio fieri per angelum. *¶ q.30.2.0.*
An angelus annuncians debuerit virginem apparere vitione corporali. *¶ q.30.3.0.*
Ad virginem despontatis viro. *¶ De defensione maris Dei.* *¶ q.29.0.*
Ave gratia plena. *¶ Cur vita est angelus noua & in solita salutatione.* *¶ q.30.*
4.0. & Epist. 1.
Cum plenitudo gratiae sit propria Christi, quomodo B. Virgo dicitur plena-
gratia. *¶ q.7.0. & q.27.5.0.*
Dominus tecum. *¶ Quid angelus his verbis significare voluit?* *¶ q.10.4.0.*
Benedictus in misericordia. *¶ Quid per hanc verba angelus expressit?* *¶ q.10.4.0.*
Turbata est in sermone. *¶ Quomodo B. Maria fecit turbata.* *¶ q.30.3.0.*
Ecce illi angelus, Ne timetas Maria. *¶ Vnde angelus bonus a malo est dife-*
ndens. *¶ q.30.3.0.*
Inueniens enim gratiam apud Denim. *¶ Quomodo hic premittat angelus ido-*
gnitatem B. Maria ad concepcionem Christi. *¶ q.30.4.0. & Epist. 1.*
Et affigent quasdam de Ecclesia. *¶ De afflictionibus iustorum.* Vide Ewang.
Dominicas

Dominica 30. post Epiph. & Epist. Dominicæ 60. & Dominicæ 31. post Pascha
De fortitudine & martyrio. *¶ q.12.1.0. & q.12.4.0.*
Quia sit causa martyrio. *¶ q.12.4.5.0.*
Milit in exercitu. *¶ Quando incaretare aliquem est licitum, & quando illici-*
tum. *¶ 22. q.61.0.*
Oratio autem fieri ab ecclesia pro eo. *¶ An pro aliis orare debemus.* *¶ 22. q.83.8.0.*
Quia misit Dominus angelum suum & expiavit. *¶ De custodia bonorum ange-*
lorum. *¶ q.112.0.*
Ewang. Matth. 16.
Venit Iesus in partes. *¶ Requie in Cathedra S. Petri.*
In felto Visitacionis B. Marie, Epist. Cant. 2.
Ecce iste venit saliens in montibus. *¶ De incarnatione Christi.* *¶ q.1. & seq.*
De exanimitione Christi. *¶ Vide Epist. Dominicæ Palmarum.*
Eripit illas post partem nostrum recipient, per senes. *¶ An miracula que*
Christus fecit, fuerint sufficientia ad ostendendum diuinitatem. *¶ q.43*
4.0.
Iam enim hiems transiit. *¶ De lege noua.* *¶ q.106.6.*
An lex nova debet dari a principio mundi. *¶ q.106.3.0. & q.1.5.0.*
Vox turris audita est. *¶ De proprietatis turritus.* *¶ q.37.3.0.*
Surge anima mea. *¶ De gratia Christi secundum quod est caput ecclesie.* *¶ q.8.0.*
De sanctificatione B. Maria. *¶ q.9.27.0.*
Columba mea. *¶ De proprietatis columbe.* *¶ q.37.3.0. & q.39.6.4.0.*
Ewang. Matth. 16.
Exurgens Maria abiit in montana. *¶ De beneficentia.* *¶ q.31.0.*
Quibus sit post illum bene faciendum. *¶ q.31.2. & 3.0.*
Cum finitione. *¶ De verecunda.* *¶ q.27.4.0.*
Exultauit in voto. *¶ Quomodo hoc exultatio sit intelligenda, & quid-*
nam significat. *¶ q.27.6.6.*
Benedicta tu inter mulieres. *¶ Quid his verbis significatur.* *¶ q.30.4.0.*
An B. Maria praeceteris sanctis omnibus habuerit maiorem plenitudinem gra-
titatis. *¶ q.42.5.0.*
An duxit Maria habuerit donum sapientie, gratiam virtutum, & gratiam prophete-
iae. *¶ q.43.3.0.*
An Mariæ extra sanctis omnibus sit honoranda & colenda. *¶ q.25.5.*
Eti. si abierto & preparando vobis locum. *¶ Cur Christus presentiam suam co-*
poralem non substat. *¶ q.57.1.0.*
An aefensio Christi sit causa nostra salutis. *¶ q.57.6.0.*
Domine nescimus. *¶ An ignorantis sit peccatum.* *¶ q.10.1.0.*
Si cognoscitur me & patrem meum, &c. *¶ An summa Dei bonitas non pos-*
si intelligi absque trinitate personarum. *¶ q.2.9.2.10.*
Quia caro & sanguis, &c. *¶ sed pater meus qui est in celis.* *¶ An sacerdot sit homi-*
nus in filio. *¶ q.106.1.0.*
Ex ego dico tibi quia tu es Petrus. *¶ An credere sit meritum.* *¶ 22. q.2.9.0.*
Quia tu es Petrus. *¶ Nomina alicuius imposta diuinitus quid significant.* *¶ q.9.*
q.57.2.0.
Super hanc Petram. *¶ De ecclesia capite.* *¶ q.1.*
Ex ibi dabo claves regni celorum. *¶ De clavibus.* *¶ Suppl. q.17. & seq.*
De primatu Petri. *¶ 22. q.19. c.6.1. & Suppl. q.40.6.*
Omnes ieschymaticos, qui summo Pontifici subfice re-
mittuntur. *¶ q.19.6.0. & Suppl. q.40.6.*
Autem pertinet ad summum Pontificis specie
symbolum ordinare. *¶ q.19.6.0. & Suppl. q.40.6.*
An ad summum Pontificis specie
syndicum conuocare, & eius sententiam confirmare. *¶ 22. q.1.2.1.0. & c.6. &*
Summum Pontificis generis plenarie vicem Christi in tota Ecclesia,
ideoque habere plenitudinem potestatis dispensandi in omnibus dispensa-
bilibus viris. *¶ q.93.1.0.*
In fello inuentio crucis. *¶ Epist. Gal. 5. & 6.*
Qui autem conturbat vos. *¶ Quomodo ex seduclione haricorum pullulat*
fidelis vobis. *¶ q.19.6.0. & Suppl. q.40.6.*
Ego enim si circumdatem adhuc predico. *¶ An circumculo sit sacramentum*
veteris legis. *¶ q.103.1.0.*
An circumculo conferebat gratiam iustificantem. *¶ q.70.4.0.*
An ceremonia legis confitetur in Christi adventu. *¶ q.103.2.0.*
An post passionem Christi legalis possum sine peccato obseruari. *¶ q.103.4.0.*
Quicunque volum placet in carne. *¶ An appetitus gloriosus sit peccatum.* *¶ q.103.1.0.*
Mihil abit glorari nisi in cruce. *¶ De effectibus passionis Christi.* *¶ q.49.*
Perguimus mili mundus crucifixus est. *¶ De effectibus passionis Christi.* *¶ q.49.*
Et rite ego in patre & patrem me est. *¶ q.79.4.0.*
Per quem milii mundus crucifixus est. *¶ De effectibus passionis Christi.* *¶ q.49.*
q.48.49.
Ewang. Ioan. 3.
Exathomo ex Phariseis Nicodemus nomine. *¶ De hinc Euangello, vide Domi-*
nica Trinitatis.
In felto Nativitatis B. Joannis Baptiz. Isaia 49.
Dominus ab vtero vocavit me. *¶ An Christus fuerit suadicator in primo in-*
stanti his conceptionis. *¶ q.34.*
De participatione cum excommunicatis. *¶ Sup. q.59.*
De communicatione cum infidelibus. *¶ 22. q.10.9.0.*
Sed potius sit ad oues. *¶ Cur Christus voluit soli ludix & non gentibus*
predicare. *¶ q.42.1.0.*
Quoniam autem predicare. *¶ De predicatione verbi Dei, vide Ewang. Dominicæ*
4.0. & Ewang. Dominicæ 24. post Pascha.
Infinis curate. *¶ De gratia miraculorum vide Ewang. in festo Ascensionis*
Dominii.
Gratis accepisti, gratis dat. *¶ De Simonia.* *¶ 22. q.100.0.*
In fello Annuntiationis B. Mariae, Epist. 1. Isaia 49.
Non pernam & non tentabo Dominum. *¶ An si Achiz signum peti esset tenta-*
re Domini. *¶ 22. q.97.1.0.*
Non quid patui vobis est. *¶ Cur Achiz reprehendit. Ibidem.*
Ecce virgo conciperit. *¶ De virginitate B. Mariae.* *¶ q.21.0.*
An mater Dei fuerit virgo in concepione Christi. *¶ q.28.1.0.*
Et vocavit nomen eius Emanuel. *¶ Quidnam significat hoc nomen Emanuel.*
& cur Christi tributari. *¶ q.57.1.0. & Epist. 1. Luci 1.0.*
Vide Ewang. in festo circuncisionis Christi.
Et vocabant eum nomine patris sibi Zachariam. *¶ Vnde nominarebus & ho-*
minibus imponantur. *¶ q.37.2.0.*
Ioannes est nomen eius. *¶ Nomina alicuius imposta diuinitus quid significant.*
¶ q.27.2.0.
Et apertum est illico os eius. *¶ Cur Zacharias mutus factus est.* *¶ 22. q.97.2.0.*
Quis putat eum fieri? *¶ De auctoritate vita Ioannis.* *¶ q.40.2.0.*
Et factum est, in die octavo venerant circumcidere puerum. *¶ De circumcisio-*
ne. *¶ q.70.0.*
Misericordia est angelus Gabriel. *¶ An fuerit necessarium B. Virginis annuncian-*
ti quod ea fieri videret? *¶ q.30.1.0.*
An B. Virginis debuerit annuntiatio fieri per angelum. *¶ q.30.2.0.*
An angelus annuncians debuerit virginem apparere vitione corporali. *¶ q.30.3.0.*
Ad virginem despontatis viro. *¶ De defensione maris Dei.* *¶ q.29.0.*
Ave gratia plena. *¶ Cur vita est angelus noua & in solita salutatione.* *¶ q.30.3.0.*
Ecce illi angelus, Ne timetas Maria. *¶ Vnde angelus bonus a malo est dife-*
ndens. *¶ q.30.3.0.*
In felto Apolorum Petri & Pauli, Act. 1.
Et affigent quasdam de Ecclesia. *¶ De afflictionibus iustorum.* Vide Ewang.
Dominicas

Ecce idem indignatus sunt. *¶ De confectione, & discordia.* *¶ 22. q.1.10.*

Et audientes decem indigneantur. *¶ De fortitudine & exercitu.* *¶ 22. q.1.10.*

Sed quicunque voluerit inter vos maior fieri. *¶ De humilitate.* *¶ 22. q.1.10.*

Præterea. Aeternum et distinguunt contra exteriorum, non solum est totum simile, sed est indefectibile carnis potentia ad non esse; sed nullum circums est huiusmodi ergo.

Ad evidenter huius difficultatis scito, quod quavis eorum nihil aliud sit quam aeternitas participatio, distinguunt tamen à S.Thoma hic & in 3. contra C. ca. 16. & in 4. sent. 49. quæst. 1. articulo. 2. cum transmutabilitate secundum electionem, quæst. 3. aeternitas partiel quantum ad eorum naturam pertinet; & cum pars ab eo non sicut transmutabilitate intelligentiarum & affectio perfectum à minus pertinet, nam & locorum suo modo. Et ideo huiusmodi sed sicut perfectius à mi de mensurantur eius, quod est medium inter nos perfekte diuersas aeternitatem & tempus. Est autem, quod membrum, aeternitas quip surat aeternitas, non est mutabile, non mutabili aeterni est, participia. Ita adiumentum. Sic ergo tempus habet prius aeternitas consequitur & posterius: unum autem non habet in se prius est propria mensura & posterius, sed ei coriungi possunt: aeternitas est diuini ordinis. Et si autem non habet prius neque posterius, neque dico, quod possibile est ea compaitur.

D. 129.
b
108
Lib. 8. fū.
per Gen. 1. c.
20. tom. 3.
D. 385.
D. 871.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod est creatura facta, aut creatura spirituales, quantum ad affectiones latior erit sermo. Aeternitas & intelligentias, in quibus est successio, mēlautem est mensura esse rurant tempore. Vnde & Augustinus. * ibidem immutabilitate, quidem, sed dicit, quod per tempus mouetur, est per affectio naturalis ordinis. Et hoc est per primam differenciam, non moueri. Quantum vero ad eorum est natura inter aeternitatem & tempore, mensurantur eis. Sed quantum ad visiū recipiuntur & unum. Ex gloria, participante aeternitatem.

Ad secundum dicendum, quod aeternum est totum simul non tam aeternitas: quia competit secum prius & posterius.

Ad tertium dicendum, quod in ipso esse An ideo aeternitate dicitur gelii in se considerato, non est differentia praematur, participia, sed solum secundum adiunctas conclusionis impugnatur. Sed quod dicimus angulum esse

leatus creaturæ, est ordinis. Ad tertium dicendum, quod sicut in ipso esse An ideo aeternitate dicitur gelii in se considerato, non est differentia praematur, participia, sed solum secundum adiunctas conclusionis impugnatur. Sed quod dicimus angulum esse

et hoc potest dicere ab effectu annihilari: ac de-

inde iterum creari. igni-
tati non est totum sim-
mul. Et habes in Scot. &
corporalium, scilicet in Capitulo 2. dī. 2. g.
art. 2. Et
5. q. 1. art. 4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

et hoc potest dicere ab effectu annihilari: ac de-

inde iterum creari. igni-
tati non est totum sim-
mul. Et habes in Scot. &
corporalium, scilicet in Capitulo 2. dī. 2. g.
art. 2. Et
5. q. 1. art. 4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

et hoc potest dicere ab effectu annihilari: ac de-

inde iterum creari. igni-
tati non est totum sim-
mul. Et habes in Scot. &
corporalium, scilicet in Capitulo 2. dī. 2. g.
art. 2. Et
5. q. 1. art. 4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

et hoc potest dicere ab effectu annihilari: ac de-

inde iterum creari. igni-
tati non est totum sim-
mul. Et habes in Scot. &
corporalium, scilicet in Capitulo 2. dī. 2. g.
art. 2. Et
5. q. 1. art. 4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

4.

sed includit ens, ratione cuius non valer sequela. Est vnum, ergo immutabile, sed economia.

Titulus clarius.

In corpore una conclusio responsa quarto affirmatur, vnum addit supra ens, non rem aliquam, sed solam negationem diuisum.

Comment.

gnificat quam ens indi- ens, quod circuit omnia genera. Sed vnum est

vnum. Ergo Secunda ve- in genere determinato: est enim principium ru- ro conclusio est corolla, meri, qui est species quantitatis, ergo vnum ad-

sum ente: & nihilomni- dicit aliq[ue]d supra ens.

us probatur. Et sic cun- 10

titus rei constituit in indi- ne, se habet ex additione ad illud. Sed ens diui-

sus probatur duplicitate, antece- ditur per vnum & multa. Ergo vnum addit ali-

mo induxit in esse sum- quod supra ens.

pliūm & compōsitorū. 3. ¶ Præterea, Si vnum non addit supra ens,

lecedo a signo: quo v-

nunquidque pertinet ad v-

itatem, omnia patet

Cap. 9. non malum procul à principio. Q[uod]atio.

D. 79.

S E D C O N T R A est, quod dicit Dio- ny. v.l.c. de. no. Nihil est existentium nō par- ticipans vno. Quod non esset, si vnum adderet

Circa primam con- clusionem operari debet ex duplicitate capite:

quoniam & Aut. & tener, vnum addere rem aliquam, sed

supra ens. & Sco. tenet addere realitatem quam

dam, sed quia contra A-

ut. positionem in 4. Me-

ta. & hic disputa tantum negationem diuisum. Vnum enim

tur in litera. Sco. opinio-

metaphys. tangenda est. Putans ergo vnum si

cum ente. Nam omne ens aut est simplex, aut

dicit ipsum importare compōsitorū. Quod autem est

compositum, vel simpliciter, & multa secundum id,

quod periret ad essentiam rei, licet sit diuisum

quantum ad ea, que sunt extra essentiam rei;

scit quod est vnum subiecto, & multa secun-

dum accidentia: vel quia est diuisum in actu,

& diuisum in potentia, scit quod est vnum to-

to, & multa secundum partes: huiusmodi erit

vnum simpliciter, & multa secundum quid. Si

verò aliquod econseru si diuisum secun-

dum quid, est diuisum simpliciter, vptore quia

est diuisum secundum essentiam, & diuisum

secundum rationem, vel secundum principium

sicut causam, inerunt multa simpliciter. & vnu-

secundum quid: & ea que sunt multa numero,

& vnum specie, vel vnum principio. Si igi-

tuens diuisum est diuisum, & multa secundum

accidentia, quod esse cuiuslibet rei consistit in

essentia. Et inde est, quod vnum non

multipliciter. Primo v-

ni formaliter, id est, vi-

diuisum, contra ens, est idem realiter quod

ens, ergo est aliq[ue]d po-

ntificum, teneat sequela-

re, & multa sequentia se- quuntur.

Quarto vnum, id est, vi-

diuisum, considerans, quod vnum quod est principium

numeris, addit aliquam rem supra substantiam entis

negatio non potest

identificantur reali. Se-

cundum vnum formaliter

est extra nihil, vptore

entes p[ro]positus. Tertio, vnum

formaliter habet ratio-

num prime mensura &

principii numeri: ergo

quia numerus compōnit ex vniuersibus, cre-

vit plus. Quartu sicut vnum

dicit perfectionem sim-

pliciter, ergo probaturan-

tes, cum quia in v-

no quoque est metius in

sum quā non ipsum. Entis (alias numerus ex vniuersibus compo-

fitus non esset species quantitatis.) creditit

ad summe vnum: sicut

ad summē bonum & iu-

stum, & hoc enim est addat rem aliquam super substantiam entis,

proprium perfectionum sicut album supra hominem. Sed hoc

simpliciter.

¶ Ad hoc breviter respondetur, & primo quidem distinguuntur antecedens:

qua[us] est id contingit duplicitate, scilicet positivū & negativū. Vnu-

formaliter est negativa, seu negativa in genere, est ergo extra nihil sic: &

tunc negatur consequentia.

¶ Ad tertium autem negatur consequentia, quoniam mensura communis est possitū & negativū, nō solum enim in generibus entiū simplicissimum

mensurat relata, sed etiam in generis significandum & pecorinum, & pa-

ret in moralibus. Minimum enim in virtute mensura est reliqua, & &

minimum absolutum, id est vnum mensurat multitudinem ab solu, virtutique

tamen est negativum, scilicet multitudine vnum, vt in litera huius quodatio-

nis dicitur. Idem autem intelligo numerum transcendentem & multitudinem abso-

lutam & propria consequēs est negativi numeri negativi principiū esse.

Titulus clarius.

In corpore una conclusio responsa quarto affirmatur, vnum op-

ponitur mali die similitudinem, probatur, vnum principium numeri oppo-

nitū & mensurato, vnum autem conuersum cum ente, opponitur ve-

re similitudine, id est vnum mensurat multitudinem ab solu, virtutique

est negativum, id est vnum mensurat multitudine vnum, & ex parte probatur ex 10. Metaph.

qui vnu primo conuenit mensura, & numerus est multudo mensurata, pro-

secunda p[ar]te, consequentia autem est evidens, quia illa oppositio refutat,

aliqua p[ar]tita.

¶ Ad secundu vnu dicitur, quod q[ua]ndiu litera intendat de diversis vniuersibus & mul-

titudinib[us].

¶ Ad h[ab]ere hic, quod q[ua]ndiu litera intendat de diversis vniuersibus & mul-

titudinib[us].

me immutabile, ad summē immutabile, &c. Quoniam etiam posset congrue- di, quod quia, vt dicit 4. & 7. Met. analogiū absolute invenit, ut in quatuor quatuor primū, ac per hoc primo vnum, quod est vnum substantiale, est perfec- tio simpliciter, & reductio ad summē vnum: sed ex hoc nihil habetur contra intentum nostrum, quia ratione substantia, quoniam implicat perfectio ita, inquit.

¶ In response ad annos. manifestè falsum est: quia qualibet res est vna per suam substantiam. Si enim per aliquid aliud estet vna quelibet res, cum illud iterum sit vnum, si est iterum vnum per aliquid aliud, estet abire in infinitum. Vnde standum est in primo. Sic igit[ur] dicendum est, quod vnum addit supra ens, & nihilomni- dicit aliq[ue]d supra ens.

10

¶ Præterea, Quod diuidit aliquod commun-

iter rei constituit in indi-

uisione, ergo, antecedens cum ente, non addit aliquā

supra ens, sed vnum quod est principiū numeri addit aliquid supra ens, ad genus quā-

tatis pertinet.

¶ Ad secundum dicendum, quod nihil pro-

hibet id, quod est vno modo diuisum, scilicet alio

modo indiuisum: sicut quod est diuisum numeri, & in diuisum secundum speciem: & sic

contingat aliquid esse vno modo vnum, alio modo multi-

modo. Sed tamen si est indiuisum simili-

mentis, & vnu est diuisum secundum id,

quod periret ad essentiam rei, licet sit diuisum

quantum ad ea, que sunt extra essentiam rei;

scit quod est vnum subiecto, & multa secun-

dum accidentia: vel quia est diuisum in actu,

& diuisum in potentia, scit quod est vnum to-

to, & multa secundum partes: huiusmodi erit

vnum simpliciter, & multa secundum quid. Si

verò aliquod econseru si diuisum secun-

dum quid, est diuisum simpliciter, vptore quia

est diuisum secundum essentiam, & diuisum

secundum rationem, vel secundum principio

sicut causam, inerunt multa simpliciter. & vnu-

secundum quid: & ea que sunt multa numero,

& vnum specie, vel vnum principio. Si igi-

tuens diuisum est diuisum, & multa secundum

accidentia, quod esse cuiuslibet rei consistit in

essentia. Et inde est, quod vnum non

multipliciter. Primo v-

ni formaliter, id est, vi-

diuisum, contra ens, est idem realiter quod

ens, ergo est aliq[ue]d po-

ntificum, teneat sequela-

re, & multa sequentia se- quuntur.

Quarto vnum, id est, vi-

diuisum, considerans, quod vnum quod est principium

numeris, addit aliquam rem supra substantiam entis

negatio non potest

identificantur reali. Se-

cundum vnum formaliter

est extra nihil, ergo est p[ro]positus. Tertio, vnum

formaliter habet ratio-

num prime mensura &

principii numeri: ergo

quia numerus compōnit ex vniuersibus, cre-

vit plus. Quartu sicut vnum

dicit perfectionem sim-

pliciter, ergo probaturan-

tes, cum quia in v-

no quoque est metius in

sum quā non ipsum. Entis (alias numerus ex vniuersibus compo-

fitus non esset species quantitatis.) creditit

ad summe vnum: sicut

ad summē bonum & iu-

stum, & hoc enim est addat rem aliquam super substantiam entis,

proprium perfectionum sicut album supra hominem. Sed hoc

simpliciter.

Comment. ¶ **S**icut sit etiam deinde articulus decimus.

Tunc est conclusio responsiva quarto affirmativa. Omnia que videtur in verbo non succedit sed simul videtur. Probatur, omnia visa in verbo videtur non per proprias species, sed per solas essentias diuinam. ergo simili. Antecedens ex precedente articulo similitudinem, sed per suam essentiam; nec ea patet: consequitur propter quod in ipso videtur, per aliquas similitudines. Ratione quare non sive species videtur. Ratio quare non sive species videtur.

C O N C L V S I O.

Et plura species, ergo vbi non est plura species, non alia videtur in eo per species eorum, sed per ipsam essentiam diuinam, eorum inesse.

RE S P O N D E O dicendum, quod videtur, ratione quidem non potest videtur nisi in corpore, speciem, non videtur in eo per species eorum, non videtur in eo per species eorum, sed per ipsam essentiam diuinam, eorum inesse.

Ad DE C I M V M sic proceditur. Vi detur, quod videntur Deum per essentiam, non finaliter videtur omnia, quae in ipso videtur. Quia secundum philosophum * contingit multa scire, intelligere vero unum. Sed ea, quae videntur in Deo, intelliguntur. Intellectu enim videtur Deus. Ergo non contingit a videturibus deum, simul multavideri in Deo.

Propter Augustinum dicitur* ostendo super Gen. ad literam, quod Deus moueret creaturam spiritualem per tempus, hoc est, per intelligentiam & affectionem. Sed creatura spiritualis est Angelus qui Deum videt. Ergo videntes Deum successivam intelligentiam & affectum, tempus est.

SED C O N T R A est, quod Augustinus dicitur, * de trin. Non erunt volubiles nostrae cogitationes in aliis in aliis eundem atque redentes: sed omnem scientiam nostram vno simili conspectu videbimus.

C O N C L V S I O. ¶ **Q**uocunque videtur in verbo, non successione, tom. 1.

RE S P O N D E O dicendum, quod ea, quae videntur in verbo, non successione, sed simili.

Ad hanc primum sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc secundum sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc tertium sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc quartum sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc quintum sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc sextum sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc septimum sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc octavum sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc nonagesimam sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc centesimam sententiam, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilicet in seipso, sed in simili.

Ad hanc uniuersitatem sententiarum, scilic

¶ In corpore & in conclusio resoluta qualiter affirmatur, cum corollario. Conclusio est. Profumus in hac vita per rationem diuinae cognoscitur à nobis non potest. Ergo cognoscere non potest à nobis cognitione naturali.

¶ Sed Dei, cum sit incorporeus, fantasmatum non potest. Ergo cognoscere non potest à nobis cognitione naturali.

¶ Pratera, Cognitio, quae est per rationem naturali, communis est bonis & malis, sicut multa cognitione ostentur à natura eius communis est; sed cognitio Dei comprehendit quantum sensibilia manuducunt: ergo extenditur non ad visum, sed ad cognoscendum.

¶ Pratera, intellectus noster per gratiam est deo adhaerens. Fides autem non videtur esse cognitio. Dicit enim Grego. * in hominibus & in animalibus & in manufactioribus se pergratiam cognoscimus Deum, quam per rationem naturali.

¶ SED CONTRA est quod dicitur sequentia patet, secunda Roman. i. Quod notum est Dei, manifestum vero quo ad priam partem cognoscibile est deo probatur. Sensibilia per rationem naturali.

C O N C L V S T O .

¶ Per summum Deum in hac vita naturali lumine certi. Quod ad secundam quod omnium prima & eminenti partem probatur. Sistoma causa est, non autem secundum quod in se est. Sensibilis sunt effectus dependentes à Deo, sicut sensibilis nostra cognitione à sensu principiū sumit. Ex his potest Deus vi prima causa, ergo ex multis tantum se nostra naturali cognitione extollerunt est: tria cognoscere, in quantum manuducit potest per se, & in quantum est sensibilis. Ex sensibilibus autem non potest nisi deo, castitia negativa & supereminentia. Ad causitatem quidem dei virtutem cause non adducuntur, sed utrumque de ipsa causa, quia creatura sensibilius est. Et quantum ad virum iuvant humana cognitione per reuelationem gratiae. Nam & lumen naturale intellectus confortatur per infusionem luminis graniti: & interdum etiam fantasmatum in imaginacione homini formantur diuinis, magis exprimita res diuinis: quam ea, quae naturaliter à sensibilibus accipiuntur: sicut apparuit in visionibus prophetaribus. Et interdum etiam aliquae res sensibilis formantur diuinis, aut quam voces ad aliquid diuinum exprimunt, sicut in baptismo viri spiritus sanctus in specie columbae: & vox patris audita est. Hic est filius meus dilectus.

¶ Ad tertium dicendum, quod licet per reuelationem gratiae in hac vita non cognoscamus deo quid est, & sic ei quasi ignorantiam coniungamus: tamen plenus ipsum cognoscimus in quantum plures & excellentiores effectus eius nobis demonstrantur, & inquantu[m] ei ali[us] qui attribuimus ex reuelatione diuinam, ad quod ratio naturalis non pertingit, ut Deum esse trinum & unum.

¶ Ad secundum dicendum, quod ex fantasmatibus vel à sensu acceptis secundum naturalem ordinem, vel diuinis in imaginatione formatis tantum excellenter cognitione intellectus habetur, quanto lumine intelligibile in homini fortius fuerit. Et sic per reuelationem ex fantasmatibus plenior cognitione accipitur ex infusione diuinum luminis.

¶ Ad tertium dicendum, quod fides cognitione quedam est, in quaum intellectus determinatur per fidem ad aliquod cognoscibile. Sed haec determinatio ad unum non procedit ex visione credendi, sed à ratione cognitionis, quae est in scientia. Nam scientia determinat intellectum ad unum per visionem & intellectum primorum principiorum.

a Super questionis decimatercia Articulum primum. Decimatercia.

Titulus clarus. In corpore vna conclusio resoluta qualiter affirmatur, per rationem diuinae cognoscitur à nobis.

Approbo quod in oratione dixi, Deus, qui non nisi mundus verum facere voluerit. responderi enim potest multos etiam non mundos multa facere vera, sicut per rationem naturali.

ARTICULVS XIII.

¶ Virum per gratiam habeatur altior cognitione Dei, quam ea quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Asic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali. Antecedens vero probatur. Dicit enim Dionysius *.

Et ratiō, quia per gratiam interdum formantur fantasmatum, melius experientia diuina: in-

* Cap. i. in interdum res sensibilis, tamen excellentiam quandam obtinunt in gracie cognitione. Sed coniungi Deo, ignorando Exemplum primi in vi deo quid est, hoc contingit etiam per rationibus Prophetarum.

nem naturali. Ergo per gratiam non plenus cognoscitur à nobis Deus, quam per rationem naturali.

¶ Pratera, Ratiō naturali sine fantasmatum non intelligi anima, vt dicitur in tertio de ani ma. Sed Dei, cum sit incorporeus, fantasmatum in nobis esse non potest. Ergo cognoscere non potest à nobis cognitione naturali.

Probatur, naturalis multa cognitione ostentur à natura eius communis est; sed cognitio Dei com-

petit tantum bonis. Dicit enim Augustinus primo capitulo hiecarum, quod impossibile est nobis ali-

to per rationem naturali.

¶ Pratera, intellectus noster per gratiam est deo adhaerens. Fides autem non videtur esse cognitio. Dicit enim Gregorius * in hominibus & in animalibus & in manufactioribus se pergratiam cognoscimus Deum, quam per rationem naturali.

¶ Pratera, intellectus noster per gratiam est deo adhaerens. Fides autem non videtur esse cognitio. Dicit enim Gregorius * in hominibus & in animalibus & in manufactioribus se pergratiam cognoscimus Deum, quam per rationem naturali.

C O N C L V S I O .

¶ Perfectior cognitione deo in hac vita habetur per gratiam, quam per rationem naturali.

R E S P O N D E O dicendum, quod per gratiam perfectior cognitione deo habetur à nobis, quam per rationem naturali. Quod sic patet. Cognitionem quam per rationem naturali habemus, duo requiri, scilicet fantasmatum ex sensibilibus accepta, & lumen naturale intelligibile: eum virtute intelligibiles conceptiones ab eis abstrahimus.

¶ Et quantum ad virum iuvant humana cognitione per reuelationem gratiae. Nam & lumen naturale intellectus confortatur per infusionem luminis graniti: & interdum etiam fantasmatum in imaginacione homini formantur diuinis, magis exprimita res diuinis: quam ea, quae naturaliter à sensibilibus accipiuntur: sicut apparuit in visionibus prophetaribus. Et interdum etiam aliquae res sensibilis formantur diuinis, aut quam voces ad aliquid diuinum exprimunt, sicut in baptismo viri spiritus sanctus in specie columbae: & vox patris audita est. Hic est filius meus dilectus.

¶ Ad tertium dicendum, quod licet per reuelationem gratiae in hac vita non cognoscamus deo quid est, & sic ei quasi ignorantiam coniungamus: tamen plenus ipsum cognoscimus in quantum plures & excellentiores effectus eius nobis demonstrantur, & inquantu[m] ei ali[us] qui attribuimus ex reuelatione diuinam, ad quod ratio naturalis non pertingit, ut Deum esse trinum & unum.

¶ Ad secundum dicendum, quod ex fantasmatibus vel à sensu acceptis secundum naturalem ordinem, vel diuinis in imaginatione formatis tantum excellenter cognitione intellectus habetur, quanto lumine intelligibile in homini fortius fuerit. Et sic per reuelationem ex fantasmatibus plenior cognitione accipitur ex infusione diuinum luminis.

¶ Ad tertium dicendum, quod fides cognitione quedam est, in quaum intellectus determinatur per fidem ad aliquod cognoscibile. Sed haec determinatio ad unum non procedit ex visione credendi, sed à ratione cognitionis, quae est in scientia. Nam scientia determinat intellectum ad unum per visionem & intellectum primorum principiorum.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Approbo quod in oratione dixi, Deus, qui non nisi mundus verum facere voluerit. responderi enim potest multos etiam non mundos multa facere vera, sicut per rationem naturali.

ARTICULVS XIII.

¶ Virum per gratiam habeatur altior cognitione Dei, quam ea quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Videatur, quod per gratiam non habetur altior cognitione Dei quam ea, quae habetur per rationem naturali.

¶ Cognitio, quae habetur per rationem naturali, fantasmatum, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

Consequenti probari: Probatum: Humana cognitione per gratiam iuvatur, & quod ad lumen intellectuale, & quod ad fantasmatum, ergo perfectior est cognitio.

DECLIVM TERTIVM praecepit: Secundum articulos diuina.

Assic proceditur. Vide

dicit ex primo Peripherem quod nomina sunt signa earum que sunt in anima paucorum, formaliter invenientur significatiois in nominibus ostendit, ex diversitate conceptionum animarum significari ab aliis miltione aliari difficultate de rebus. Cum haec enim definitione sit utique pars contradictionis in materia de attributis: propter quod ne rata operis diuinitas fideliter, non est hic tractandum de distinctione illa aetabitorum: sed

¶ Si dicatur quod illa nomina significant idem sicut quod loquuntur.

In responsive ad se secundum rem, sed secundum rationes diversas. Contra, ratio cui non responderet aliqui quid non est vana: si ergo illas rationes sunt multae, dicitur duo, scilicet et res est vna, videtur quod rationes istae sunt similitudinibus clavis.

Pluralitas enim, si que-

rebus: puta de concepti-

bus, quid responderet in

triplex ratione. Sed Deus est maximus vnu: er-

ipsum conceptus respon-

sideret res multiplices

rationes. Et sic nomina dicta de Deo non signi-

ficabilitate seu repre-

sentant rationes diversas. Et ita sunt synony-

mata. Pluralitas autem

ipsorum conceptus non

respondebit, pluralitas adiuncta nagationem addu-

te obiecta, sed eminen-

tia illius: ex qua habet igitur omnia nomina dicta de Deo sunt syno-

nyma, non posset conuenienter dici Deus bo-

quid diuinus, ab alio ap-

nus, vel aliquid huiusmodi, cum tamen scri-

pere ex distinctione co-

ptum sit Hie. Fortissime, magne, potens,

cepsum ad distinctionem Dominus exercitum nomen tibi.

C O N C L V S I O .

¶ Nomina, que proprietate deo dicuntur, synony-

ma ne quaquam sunt.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod hu-

iuismodi nomina dicta de Deo, non sunt syno-

nyma. Quod quidem facile est videre, si di-

ceremus quod huiusmodi nomina sunt indu-

sta ad renouandam, vel ad designandum ha-

bitudinem, causa respectu creaturarum. Sic

enim essent diversae rationes horum nominum:

secundum diuinam negatam; vel secundum di-

uersos effectus connotatos. Sed secundum di-

uersum rationem, potest de-

gredi percepit. Vno no-

to, vel sit multiplex ra-

tionis subiectus, id est,

quod sit subiectum plu-

riorum conceptus, et

est: quoniam vnuicem

est conceptus in intellectu diuinu, quo se, &

omnia simul intelligit.

Alio modo obiectum, id

est, et obiectum plu-

riorum conceptum, sine

actualiter, sive virtualiter,

et sive est vera, et ad

simpliciter, in creaturis vero respectu di-

positum. Ita quod igitur diuinus

Deus dicitur multiplex

perfectionibus creaturarum respondet vnu-

us, ad obiectum veritas, Ratio enim, quam

significat nomen, est conceptio intellectus de

re significata per nomen. Intellectus autem

est conceptus in intellectu diuinu, quo se, &

omnia simul intelligit.

¶ Super Questionis decimae tertiae. Articulum

quintum.

Comment.
Annot.

IN titulo ly vnuicem sumitur ut in predictamentis diffiniuntur vnuicem. Nec

poteret adire aut minuire, ut etiam in fine huius articuli dicetur.

¶ In corpore quatuor, primò responderet quarto negatiu, quod no-

vnuicem. secundò quod nec aequinoce purè, tertio affirmat quod analogie, quarto comparat analogiam ad duo prædicta. Quo ad primum cœlum ne-
gatua est. Nomina communia Deo & creaturis non dicuntur de eis vnuicem, probatur sic, omnis effectus inadæquatus recipit diuinum & multipliciter, quod in causa est simpliciter & eodem modo: ergo recipit similitudinem agentis, non secundum eandem rationem: ergo secundum causam eandem rationem: ergo creaturae participant diuinum, &c. perfections, que in Deo vnuicem, ergo nomina communia perfectionem importatam, cum de creaturis dicuntur, significant aliquid distinctum ab aliis. Deo autem dicta non significat aliquid distinctum. ergo huiusmodi nomina dicta de creaturis comprehendunt rem significatam. Deo autem reliquias rem significantem: ergo huiusmodi nomina non dicitur de Deo, & alijs. Et hoc autem est quod aliquid distinguuntur ab alijs.

¶ Si dicatur quod illa nomina significant idem secundum rem, sed secundum rationes diversas. Contra, ratio cui non responderet aliqui quid non est vna: si ergo illas rationes sunt multae, dicitur duo, scilicet et res est vna, videtur quod rationes istae sunt similitudinibus clavis.

¶ In responsive ad se secundum rem, sed secundum rationes diversas. Contra, ratio cui non responderet aliqui quid non est vna: si ergo illas rationes sunt multae, dicitur duo, scilicet et res est vna, videtur quod rationes istae sunt similitudinibus clavis.

¶ Si dicatur quod illa nomina significant idem secundum rationem. Quæ enim significant vnuicem rationem?

¶ Si dicatur quod illa nomina significant idem secundum rationem. Non primum, sed secundum rationem.

¶ Si dicatur quod illa nomina significant idem secundum rationem. Denæ est sapientia non facta, 1 Fa. hominum & si no. videtur quod aliquid

possibile est aliquid predicari de Deo & crea-

torum, & eis manifestatur hoc ratione sic. Sapientia nomine absolute aut signifi-

cant sapientia finita, aut.

¶ Si dicatur quod illa nomina significant idem secundum rationem. Quia omnis effectus non attedatur nisi in virtute causæ agentis, recipit similitudinem agentis non secundum eandem rationem, sed deficitur quod diuinum & multi-

plificiter, ergo dicitur, quod aliquid eminenter praedictum est in esse or-

iginatum. Vbi manifestum est, homo est sapiens, & De-

us est sapientia. Et ita aliquid vnuicem de Deo & creaturis dici-

ens non magis significat.

¶ S E D C O N T R A . Quicquid predi-

ca ratione secundum idem nomine & non

simpliciter & absolute secundum eadem rationem, praedicatur de eis in vnuicem, aequinoce. Sed nullum nomen conuenit Deo.

¶ Et confirmatur: quod secundum illam rationem, secundum quam di-

ctetur auctor, ut sit aliquam rationem, secundum quam di-

ctetur creatura. Nam sapientia in creaturis dicuntur in hoc vnuicem, est qualitas, non autem in Deo: genus autem variatum mutat rationem, cum pars disti-

nitionis: & eadem ratio est in aliis. Quicquid ergo de Deo & creaturis dicitur, aequinoce di-

citur.

¶ Ad secundum dicendum, quod rationes plures horum nominum non sunt cassæ & va-

rebus, ut paret: & propter

¶ In responsive ad ter-

rium, & duete quod il-

la proprie deo est v-

nus re, & plures secun-

dum rationem, potest de-

dicendi, & secundum rationem, potest de-

ergo omnes effectus praexistentes in prima causa, sunt in eius intelligere; ergo sunt in ea modo intelligibili, probatur sequela: quia non quod est in altero modo eius, non est.

¶ Num est prima causa, si eius intelligere.

qz. nro.

Cura has rationes ad-
cuerit, quod bis in li- 83 questionum, quod neque quicquam Deus
terra sumitur hec pro- extra scipsum induetur. Ergo non cognoscit a-
ficio. Et de eis eius in- litia se.
telligere: & semel ad pro-
bandum antecedens pri- 2 ¶ Præterea, Intellectum est perfectio in-
telligens. Si ergo Deus intelligat alia à se, ali-
telligitur antecedens se- quid aliud est perfectio Dei, & nobilis ipso.
cunda rationis. Et prima quidem vix, de diuinis
humano modo eloquendo Quod est impossibile.
interpretari potest viro- 3 ¶ Præterea, ipsum intelligere speciem ha-
bit ab intelligibili, sicut & omnis alius actus
modo, scilicet fo- a ut obiecto. Vnde & ipsum intelligere tanto
maliter & identice. For- et nobilis, quanto etiam nobilis est ipsum
telligere qui dicitur in- quod intelligitur. Sed Deus est ipsum suum
esse deinceps in in- intelligere, vt ex dictis patet, si igitur De-
telligentia, vt per acte ex- us intelligat aliquod aliud à scipio. Deus spe-
cificatur per aliquid aliud à se quod est im-
perfectum, ut est ipse Dei
concluatur. Imper- Possibilis. Non igit intelligere alia à se.
fum, idem vero quia ¶ S E D C O N T R A est, quod dicitur
etiam sic intuetur intentum, subiectum & pro- Hebr. 4. Omnia nuda & aperta sunt oculis
positionibus commun- cius.

**Art. præ-
cedens.**

#

C O N C L U S I O .

31

90

qz. 2.2. 32

13

40

50

63

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

50

</div

¶ In corpore yni conclusio responsum quarto affirmatur. Scientia Dei est causa rerum per intellectum. Circa quem conclusionem in litera tria finit. Primo probatur. Secundo ostenditur in communis modus, quo scientia Dei est causa in actu secundo. Tertio probatur etiam alter conclusio cum modo iam experto. **¶** Quo ad primum scientia Dei se habet ad res ut scientia artificis ad artificia, tunc scientia artificis est causa scientiam accepimus a re- ergo scientia Dei est causa naturalibus, quarum Deus per suam scien- tiam patet; quod mali negant consequentiam. Ad cam vero, que tangit materialia de Trinitate, dicitur quod obiectio non est ad propositum, quia scien- tia est de vere causa effectiva, que non potest intelligi ab aliis essentiali- ditate causa & causa.

in passiu: siue in potentia opinandi, vel ima-

ginandi, vel quocunque modo significandi. Quocunque igitur possunt per creaturam fieri, vel cogitari, vel dicari, & etiam quocunque ipse facere potest, omnia cognoscit Deus: e- tiam actus non sunt. Et pro tanto dici potest, non est mirum si non intel- lectus possit.

Possetque nihil esse nisi. Possetque nihil

aliter dici, nisi non sunt, est, attendenda que-

dam diversitas. Quaedam enim liceat non sunt

nunc in actu, tamen vel fuerint, vel erunt, &

omnia ista dictum Deus scire scientiam visionis.

Quia cum intelligere Dei, quod est eius esse,

tertiate mensuratur, que sine successione

exclusis totum tempus comprehendit, praefens

inuitus Dei fertur in totum tempus, & in

omnia que sunt in quocunque tempore, sicut

in subiecta sibi presentialiter.

¶ Quodam vero sunt, que sunt in potentia

Dei vel creature, que tamen nec sunt, nec

erunt, neque fuerint. Et respectu horum non

dicitur habere scientiam visionis, sed simplicis intelligentie.

Quod ideo dicitur, quia ea, quae

videtur apud nos, habent esse distinctum ex

extra videnter.

¶ Quid secundum de-

scriptio cognoscit, ita quod haec

conclusio, Deus cognoscit

mali per bona, pro-

batur, declaratur, & con-

futur. Probatur. Pri-

us. Et video refut-

ationem rerum inferitur;

ergo Deus est agens per

intellectum, & non ve-

stibulat personam diu-

narum. Est enim ex aucto-

rius parebit.

¶ In responsione ad se-

condum, expecta difu-

sionem eius: quoniam,

cum se de cautele

rerum traducatur, difu-

sietur.

¶ Super Questionis

decimopartite Articu-

lam nonnum.

Titulus clarus.

In corpore du-

cecum respondet quisi-

to affirmativum. Secundo

affigunt differentiam qua-

dam inter scientiam diversimode nonentium.

¶ Quo ad primum conclusio est. Potest dici quod Deus habet scientiam non entia, scilicet in aliquo, ester principium actionis: quod est falsum. Sed quamvis ex hoc non habeat rationem actuum, requiritur tamē hoc ad rationem actuum. Inclinatio autem ad opus est, quae est forma rationis non actum. Nec refert quod ad propositum, quod alius determinatio sit ab intrin- seco ex ipsa natura forma, vt patet de calore. An ab extremitate, vt contingit in scientia, quae ut probatur est causa in actu secundo ratione non habet, ni- si ut haberet voluntatem adiunctam. Sola enim summa nihil vaquum cau- bit, nisi cauget opposita similius, est impossibile.

¶ Quo ad tertium refertur: cum lumen adiuncto modo, scilicet scientia Dei est causa rerum, secundum quod habet voluntatem adiunctam. Probatur ratio- ne: quae est etiam probatio maioris in principio assumpta. Et sic Dei est si- um intelligere, ergo Deus est causa rerum per intellectum. ergo scientia Dei est causa secundi quod habet voluntatem adiunctam. Antecedens patet: & prima consequentia reliquitur, ut nota secunda autem ex affinitate modo, quo intellectus est causa rerum patet. Et nihil omnino confirmatur in litera ex singularitate nominis: quia scientia Dei ut causa confundit dici scientia approbatum.

¶ Num ex quod esse Dei est summa intelligere, sequatur,

ergo est agentes per intellectum.

Circa primam consequentiam huius rationis dubium occurritusque scilicet

est radix huius aequalitatis, scilicet Dei est suum intelligere: ergo Deus est agens per intellectum: habet enim instantiam duplicitatem. Primo secundum veritatem non enim valet, est. Dei est suum intelligere: ergo Deus producit suum vel spiritum sanctum, per intellectum vterque productum a Deo per naturam, ut infra patet. Secundo secundum opinionem tenentium Deum agere ex necessitate naturae. Concedentes enim illi philosophi, quod esse Dei est suum intelligere: sed negant sequelam dicendi, quod Deus producit res per intellectum concordanter tantum: quia scilicet intelligi se facere est, per naturam solam causat.

¶ Ad hoc breviter dicitur, quod radix huius consequentiae est illa propositione:

Agere per intellectum est perfectior et superior & viuenterius, quam agere per naturam, quae propositio probatur in secundo contra Gentiles. super hac enim supposita, optime sequitur iste Dei est suum intelligere, ergo omnes efficiuntur Dei sunt a Deo intelligibiliter, vt ex supradictis patet: quia operatio est ex ipsa efficiuntur in ipsa efficiuntur secundum modum efficientis ipsius causarum autem omnia sunt, & in effe Dei & in intelligere eius, vt sic, & per efficiens superioris viuenterius, est esse causam rei per intelligere, quam per esse tantum, enī cōstat Deo tribus debet perfectissimum, quod supremum, quod viuenterius est in causando & causandi modo: ubi vila calua

Annotations

1. dicitur. 2. Et ve-

rit. 3. q. 4. Et. 5. con-

tra. 6. 7. 8. 9. 10.

11. 12. 13. 14. 15.

16. 17. 18. 19. 20.

21. 22. 23. 24. 25.

26. 27. 28. 29. 30.

31. 32. 33. 34. 35.

36. 37. 38. 39. 40.

41. 42. 43. 44. 45.

46. 47. 48. 49. 50.

51. 52. 53. 54. 55.

56. 57. 58. 59. 60.

61. 62. 63. 64. 65.

66. 67. 68. 69. 70.

71. 72. 73. 74. 75.

76. 77. 78. 79. 80.

81. 82. 83. 84. 85.

86. 87. 88. 89. 90.

91. 92. 93. 94. 95.

96. 97. 98. 99. 100.

101. 102. 103. 104. 105.

106. 107. 108. 109. 110.

111. 112. 113. 114. 115.

116. 117. 118. 119. 120.

121. 122. 123. 124. 125.

126. 127. 128. 129. 130.

131. 132. 133. 134. 135.

136. 137. 138. 139. 140.

141. 142. 143. 144. 145.

146. 147. 148. 149. 150.

151. 152. 153. 154. 155.

156. 157. 158. 159. 160.

161. 162. 163. 164. 165.

166. 167. 168. 169. 170.

171. 172. 173. 174. 175.

176. 177. 178. 179. 180.

181. 182. 183. 184. 185.

186. 187. 188. 189. 190.

191. 192. 193. 194. 195.

196. 197. 198. 199. 200.

201. 202. 203. 204. 205.

206. 207. 208. 209. 210.

211. 212. 213. 214. 215.

216. 217. 218. 219. 220.

221. 222. 223. 224. 225.

226. 227. 228. 229. 230.

231. 232. 233. 234. 235.

236. 237. 238. 239. 240.

241. 242. 243. 244. 245.

246. 247. 248. 249. 250.

251. 252. 253. 254. 255.

256. 257. 258. 259. 260.

261. 262. 263. 264. 265.

266. 267. 268. 269. 270.

271. 272. 273. 274. 275.

276. 277. 278. 279. 280.

281. 282. 283. 284. 285.

286. 287. 288. 289. 290.

291. 292. 293. 294. 295.

296. 297. 298. 299. 300.

301. 302. 303. 304. 305.

306. 307. 308. 309. 310.

311. 312. 313. 314. 315.

316. 317. 318. 319. 320.

321. 322. 323. 324. 325.

326. 327. 328. 329. 330.

331. 332. 333. 334. 335.

336. 337. 338. 339. 340.

341. 342. 343. 344. 345.

346. 347. 348. 349. 350.

351. 352. 353. 354. 355.

356. 357. 358. 359. 360.

361. 362. 363. 364. 365.

366. 367. 368. 369. 370.

371. 372. 373. 374. 375.

376. 377. 378. 379. 380.

381. 382. 383. 384. 385.

386. 387. 388. 389. 390.

<p

producta esse ab exteriori à Deo per actum intellectus diuini in tali esse, & huiusmodi entia secundum quid esse, & vocari ideas: quia eis convenient omnes conditiones idealium, ut arguendo fuit deductum. Ego autem peripateticus late edicatus, ac in aere, vt aliud, logique nesciis, prater laetus in entis rebus, solum ens rationis noui, s. & meta. Ens autem rationis relationem, aut negationem dedit a San.

246

246. art. 1.

18

97

236

Lib. 5. me-
tab. p. t. ex.
10. v. q.
ad fi. lib.
tom. 3.

9.

diss. 36.

g. 2. art. 2.

& 1. contr.

c. 54. Et ve-

9. 3. art. 2.

Et opere.

9. 7. 66.

Thom, in qua est de ver. intellectum, sicut similitudo domus praesertim cum ratione, ut in mente ad dicendum. Et haec potest dici obiectum non sit modus, idea domus: quia artifex intendit dominum a neque sit negatio, sed latere similitudinem, quam mente conceperit. Quia sicut si est relatum, agitur mundus non est causa factus, sed est causa communis ratione. Sed in corpore tria facit. Primum responderet quod est affirmatum. Secundum Comment. ostendit quod haec pluralitas non repugnat divina simplicitati. Tertium ostendit quod hoc pluralitas est.

¶ Quo ad primam con-
siderationem, cum creaturae non sint clavis responsiva est. Ne esse est ponere ideas plus. Probatur, vt in multis si-
tu, si multipliciter solum secundum huius-
modi respectus. Si autem res sunt in Deo, et proprieitate prius a pri-
cipali agente: ergo origi-
nem videtur est proprius intentus & per se factus
in Deo, et in mente diuina sunt proprie-
ties rationis omnium res. Ut infra *
commodum loquendo. Sed in corpore tria facit. Primum responderet quod est contra quoniam esse diuinum est rati-
onem excellente, ut sit forma, ad similitudinem cuius mundus est
omnes effendi modos, factus. Et in hoc consilium ratio idea e-
st. Fue extra animam, sive **A** D P R I M U M V. ergo dicendum,
in anima eminentia pre-
habet, poterit vi & ef-
ficiuntur res ipsius diuinorum extra se existentes, & sicutum Aris. impro-
ficiuntur, si non solum bat opinione Platoni de ideis, secundum ordinis intelligibilis & quod potuerat cas per se existentes, non in
actu purissimo, sed fit intellectu. **T** Ad secundum dicendum, quod licet Deus ciusdem respectu intel-
lectum suum & alia cognoscat, ta-
lektus sibi: aliquo non men-
tientia sua est principium operantium omnes effendi modos aliorum, non autem suipius: id: eo habet ra-
vino modo eminentiam. Et per rationem idem secundum quod ad alia compa-
harerit esse efficiencia diuina ratur: non autem secundum quod comparatur obiectum. **A** Ad secundum dicendum, quod licet Deus ciusdem respectu intel-
lectum suum & alia cognoscat, ta-
lektus sibi: aliquo non men-
tientia sua est principium operantium omnes effendi modos aliorum, non autem suipius: id: eo habet ra-
vino modo eminentiam. Et per rationem idem secundum quod ad alia compa-
harerit esse efficiencia diuina ratur: non autem secundum quod comparatur obiectum. **A** Ad tertium dicendum, quod Deus secun-
dum intellectum habet dum essentiam suam est similitudo omnium esse diminutum. Et de rerum. Vnde idea in Deo nihil est aliud quam
essentia diuina quidem. **D** E S C V N D U M sic proceditur. **A** Idea enim in Deo est ipsa essentia: sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea est vna.

ARTICULUS II.

¶ Vix illud plures ideas.**D** E S C V N D U M sic proceditur.

Videatur, quod non sunt plures ideae.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

est vna.

Idea enim in Deo est ipsa essentia:

sed essentia Dei est una tantum: ergo & idea

tur. Idea enim ut ratio, mala cognoscuntur à Deo. Ergo nō omnium, est omnis cognoscibilis quia cognoscuntur à Deo sunt ideae.

D. 9. pr. q. 83. s. 5. nō malum rempte ante finem.

Et 35. q. 9. 46. 10. 4. Comment. Ibidem.

Q V A E S T . X V I . *Super questionis decimaquinta Articulum secundum.*

A R T I C . I . *Voniam M autem scientia verorum est: post con-*

derationem scientie Dei de

veritate inquirendum est.

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *De veritate, in octo articulos diuisa.*

A R T I C . I . *Itus clarus.*

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *In corpore duo, primo respondet quati-*

o, secundo agnoscit rati-

onem plurium diffini-

tionum veritatis, ibi. Et

secondum hoc veritas.

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *Quo ad primum con-*

clusio refutans quati-

o, et tertiis principia-

literit in intellectu, fe-

cundari in rebus in or-

dine ad intellectum, et

habet ideam.

C O N C L V S I O .

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *Omnium enim, que secundum quodcumque te-*

pus sunt, sunt ideae in Deo, quo exemplaria sunt, et

verum est terminus intel-

lectus: ergo est in intel-

lectu. Antecedens decla-

ratur, ex proportionali-

convenientia inter ve-

rum et bonum: quia si-

eu bonum significat id,

in quod tendit appeti-

tus, ita verum id, ad

quod tendit intellectus,

consequentia vero pro-

batur ex differentia in-

ter appetitum et cogni-

tionem ex metaphysica,

quia illa extra, huc intus

persicuit.

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *Quo ad secundam ve-*

ro partem, scilicet quod

secundario in rebus pro-

batur ibi, (sicut autem

bonum,) verum est in

intellectu secundum quod

conformatur re intel-

lectus: ergo ratio vera ab

intellectu ex re intel-

lectu derivatur: ergo

res intellecta vera dicu-

re secundum quod habet

ordinem in intellectu,

convenienter primo

ratio, secundum ab effec-

tibus.

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *Ratio est. Iudicium*

de vnaquaque re non fit

secundum eam, que insun-

per accidentibus, sed per se

ergo vnaquaque resi-

ditur vera absolute se-

cundum ordinem ad intel-

lectum a quo dependet.

Antecedens patet

consequenter vero pro-

batur ex differentia in-

ter accidentibus, que in-

superuenient subiecto.

Accidentia autem, que

superuenient subiecto.

Artifex enim per formam domus facit

omnia accidentia, que à principio concomi-

naturam ad intellectum, à quo dependet.

Et inde est quod res artifi-

ciales dicuntur vero per ordinem ad intellectum nostrum, dicitur enim

domus vera, que assèquitur similitudinem forme, que est in mente

artificis. Et dicitur oratio vera, inquantu est signum intellectus veri.

Et similiter res naturales dicuntur esse vera secundum quod asse-

quuntur ad illum per se-

Tum quia singula-

ri *individuantur per materiam, quam pone-*

bat esse incrementum (ut quidam dicunt) & con-

causant idea. Tum quia intètio naturæ confi-

lit in speciebus, nec particularia producit, nisi

autem eius ut exemplar,

sunt, nec erit, nec fuerit ut supra dictum est. Sed

non est alio modo que-

renda, quam idea gene-

rum, de quibus in litera

dicitur, quod non habent

aliam ideam à specie, &c.

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *Præterea, Deus cognoscit ea que nec*

autem eius ut exemplar,

sunt, nec erit, nec fuerit ut supra dictum est. Sed

providentia di-

uina non solum se extendit ad species, sed ad

singulatia, ut infra diceatur e.

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *De veritate, in octo articulos diuisa.*

A R T I C . I . *Itus clarus.*

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *In corpore duo, primo respondet quati-*

o, secundo agnoscit rati-

onem plurium diffini-

tionum veritatis, ibi. Et

secondum hoc veritas.

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *Quo ad primum con-*

clusio refutans quati-

o, et tertiis principia-

literit in intellectu, fe-

cundari in rebus in or-

dine ad intellectum, et

habet ideam.

C O N C L V S I O .

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *Omnium enim, que secundum quodcumque te-*

pus sunt, sunt ideae in Deo, quo exemplaria sunt, et

verum est terminus intel-

lectus: ergo est in intel-

lectu. Antecedens decla-

ratur, ex proportionali-

convenientia inter ve-

rum et bonum: quia si-

eu bonum significat id,

in quod tendit appeti-

tus, ita verum id, ad

quod tendit intellectus,

consequentia vero pro-

batur ex differentia in-

ter appetitum et cogni-

tionem ex metaphysica,

quia illa extra, huc intus

persicuit.

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *Quo ad secundam ve-*

ro partem, scilicet quod

secundario in rebus pro-

batur ibi, (sicut autem

bonum,) verum est in

intellectu secundum quod

conformatur re intel-

lectus: ergo ratio vera ab

intellectu ex re intel-

lectu derivatur: ergo

res intellecta vera dicu-

re secundum ab effec-

tibus.

Q V A E S T . X C I M A S E X T A . *Ratio est. Iudicium*

de vnaquaque re non fit

secundum eam, que insun-

per accidentibus, sed per se

ergo vnaquaque resi-

ditur vera absolute se-

cundum ordinem ad intel-

lectum a quo dependet.

Antecedens patet

consequenter vero pro-

batur ex differentia in-

ter accidentibus, que in-

superuenient subiecto.

Accidentia autem, que

superuenient subiecto.

Artifex enim per formam domus facit

omnia accidentia, que à principio concomi-

naturam ad intellectum, à quo dependet.

Et inde est quod res artifi-

ciales dicuntur vero per ordinem ad intellectum nostrum, dicitur enim

partis illationem probat ex differentiā inter vniuersitatem & analogiam in hos quod illud in qualibet vniuersitate saluator secundum propriam rationem, i- stud autem in primo tantum ponit propriam rationem, in aliis autem funda- tum ordinem ad primū. Exempla habentur in litera. Quo ad id vero, quod in secunda parte consequens implicite clauditur, si quod omnia respiciant ve- ritatem intellectus diui- ni, probatur: quia illi citur: Diminuta sunt veritates à filiis hominū, vniuersaque assimila- tur secundum suam en- titatem. Et confirmatur: Veritas relata ad intellectum, in quo prius est prima pars consequentis quia in rebus, multiplicetur secundū intellectū mul- tiplicationē relata rōad ad res non nisi vna est. & 10 prima, ceteras omnia vera dicuntur.

Sed Nam veritas, prout intellectus existit, multi- plicetur ita & intellectus & quodammodo vna est veritas, qua omnia sunt ve- ra, & quodammodo non. Ad cuius evidētiā multiplicationē in di- vertitur, & in uno secun- dum diversa obicitur. **C**icē partem primam consequentis, dubius o- currit. Aut illa pars, sci- fice veritas intellectus multiplicantur, non est in vno & in aliis multis, illud in qualibet eorum se- cundum est, quod quād aliquid praedicatur vniuersitatem de multis, illud in qualibet eorum se- cundum rationem inuenit, sicut a- nimal in qualibet specie animalis, sed quando aliquid dicitur analogiē de multis, illud inue- nit secundum propriā rationem in vno & in aliis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Cicē partem primam consequentis, dubius o- currit. Aut illa pars, sci-

Regula. 545. **D**icitur. 118. **D**. 1098. **E**st. 1. **b**utus. **q**uest. 45. **B**ibl. 10. 8. **E**st. 1. **g**lof. **A**u- **g**usti. **i**n **ij**

multuplicatur ex conditione, aut propter aliis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

liis multis, illud in qualibet eorum se- cundum diversa obicitur.

Sed secundum rationem inuenit, sicut a-

C O N C L V S I O .

gric pro substantia, cuius natura conuenit mouere se, & minus proprie pro operatione vitali ergo viuere proprie nihil aliud est quam illa in tali natura ergo vita significat hoc ipsius ergo vita non est predicatione acci dentale, sed substantiale ex dictis patet intellectus noster, qui proprie ergo de primo ad ultimum est cognoscitus ad quidditas rei ut propri obiecta est operatio. Prima conuenientia exteriora. Ex inde est, quod ex sequentia secundum duo his, que exterius apparent de re, devenimus clausa in consequente, ad cognoscendum efficientiam rei. Et quia sic nos facilius exteriora & quid ditas ex duabus in ante cedente clausa, scilicet ex supra dictis patet, inquit est quod plerum intellexus & sensus pro quo a proprietate exterioris imponatur. Primum est, quia tunc nomina ad significandas efficiencias rerum, intellexus est cognoscitus et cognoscitur. Vnde huiusmodi nomina quandoque accipiuntur proprie ipsius efficiens rerum, ad quas significandas principaliter sunt imposita: et cognoscitur. Secunda con sequentia probatur: quia a quibus imponuntur, & hoc minus proprie nominamus. Tertia de tunc est ad significandum quoddam genus sub corporis, respectu substan tiarum, ex eo quod in eis inveniuntur tres dimensiones. Et ideo aliquando ponitur hoc probatur, quia vita nomen corpus ad significandas tres dimensiones apparent, scilicet secundum quod corpus ponit species mouere se, &c. Quinta quantitatis. Sic ergo dicendum est & de vita: per se nota relinquitur. Nam vita nomen sumitur ex quadam extremitate, nisi iussu apparente circa rem, quod est mouere se penes modum significativa: ipsum: non tam est impositum hoc nomi nati, scilicet ab abstracto: ad hoc significandum, sed ad significandum sub declaratur ex exemplo stantiam, cui conuenient secundum suum naturam. Sed prius per se ferunt se ipsam, vel agere se quoconque. Et confirmatur nisi secundum pars modo ad operationem. Et secundum hoc conclusionis autoritate vivere nihil aliud est, quam esse in tali natura, & Ethicorum.

^a Super Questionis sicut hoc nomen eius significat ipsum currente decimo et octavo Articulum re in abstracto. Vnde viuum non est predicatione. Quod cum viuere dicuntur aliqua secundum quod operatur ex seipso, & non quasi ab alio mota, & quantum perfectius competit hoc alii cui, tanto perfectius in eo inveniuntur vita. In eodem homini pars inveniuntur autem & motus tria per ordinem inveniuntur. Nam primò finis mouet agentem. Agens vero principale est quod per suam formam agit. Et hoc interduagit per aliquod instrumentum, quod non agit ex virtute sua formae, sed ex virtute principis agentis. Cui instrumento competit sola executio actionis, & sic solum quantum est ad executionem, formam & finem: alia mouent se quo ad quedam: quod vero ab alio sunt. Alii mouent se quo ad omnia, id est, ita quod nihil ab alio habent. In primo ordine sunt intellectus creati. In secundo vero Deus ipse. Et primum probatur in intellectu nostro. Quod in intellectu nostro est intelligibilis & huiusmodi, quandoque sumuntur pro quibusdam operationibus, quandoque autem pro ipso esse sic operatum. Dicitur enim non homo Ethicorum, * quod vivere est autem de eminenti. ^b Vita maximè proprie in Deo est, vbi aitque non homo propter nota quod autem est, & aliud respondet. Quare enim sumuntur minus proprie pro operationibus vita, a quibus nomen vita assumentur: sicut dicit Philosophus non Ethicorum, * quod vivere principaliter est sentire vel intelligere.

^c In corpore vita conclusio responsiva quasi: ^d A D P R I M U M ergo dicendum, quod ro. Vita maximè proprie in Deo est, vbi aitque non homo propter nota quod autem est, & aliud respondet. Quare enim sumuntur minus proprie pro operationibus vita, a quibus nomen vita assumentur: sicut dicit Philosophus non Ethicorum, * quod vivere est autem de eminenti. ^e Sed quod vivere est, fe- ^f Ad secundum dicendum, quod opera- ^g Contingit autem aliquorum operum inesse moutum se tantum quo solum ad cognoscendum coniuncta & tangentia, sed etiam ad cognoscendum distantia, mouent se ipsa in remoto processu. Sed quamvis huiusmodi animalia formam, que est principium motus, per sensum accipiunt, non tam per se ipsa praeveniunt sibi finem sua operationis, vel suum motus, sed etis induit a natura, cuius instinctus ad aliquid agendum mouentur per formam sensu apprehensionis. Vnde supra talia animalia sunt illa, quae mouent se ipsa, etiam habito respectu ad finem, quem sibi praeveniunt. Quod quidem non sit nisi per rationem & intellectum, cuius est cognoscitur.

^h Ad secundum dicendum, quod opera- ⁱ Contingit autem aliquorum operum inesse moutum se tantum quo solum ad cognoscendum coniuncta & tangentia, sed etiam ad cognoscendum distantia, mouent se ipsa in remoto processu. Sed quamvis huiusmodi animalia formam, que est principium motus, per sensum accipiunt, non tam per se ipsa praeveniunt sibi finem sua operationis, vel suum motus, sed etis induit a natura, cuius instinctus ad aliquid agendum mouentur per formam sensu apprehensionis. Vnde supra talia animalia sunt illa, quae mouent se ipsa, etiam habito respectu ad finem, quem sibi praeveniunt. Quod quidem non sit nisi per rationem & intellectum, cuius est cognoscitur.

stinatur, & in qua conuersatur, & ordinat. ^j Ad eudentiam secundum vitam suam ad ipsam; dicitur vita hominis. comparatio intelligitur, quia unde quidam dicuntur agere vitam luxuriosam, quidam vitam honestam. Et per huc modum vita contemplativa ab actua distinguatur. Et per hunc etiam modum cognoscere. Deum dicitur vita aeterna.

^k Vnde pater solutio ad tertium.

A R T I C U L U S I I I .

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^{r</sup}

Titulus in corpore declaratur.

¶ In corpore duo. Primo declaratur necessarium in titulo positum, quod modis fumatur, & diffinguitur necessarii absolute, & ex suppositione vt clare patet. Secundo ponitur conclusio responsiva quod sit, scilicet Deus necessarium absolute vult aliquid non oportet nisi ex suppositione. Hac conclusio habet tres partes. Et primo probatur quo ad pri-

mo probatur quo ad pateretur vult, alias voluntas eius esset mutabilis sic. Voluntas sicut his. Ergo quicquid vult, ex necessitate vult.

¶ Præterea, Deus vult alia se in qua-

dum ad proprium & propria bonitatem suam. Sed Deus bonitatem

est ipsius eius obiectum, & non ex necessitate vult, ergo alia se ex ne-

cessitate vult.

¶ Præterea, Quicquid est Deo naturale est

necessarium: quia Deus per se necessitate esse, &

principium omnium necessitatis, ut supra ostenditur & ratione in-

cite: sed naturale est ei velle quicquid

vult, quia in Deo potest esse præter natu-

ram, & in vita. Ratio

aferret: quia de ratione

potest esse ex illud,

scilicet proprium & pri-

prium obiectum tendar-

Consequitur autem pro-

batur quod voluntas di-

videtur ex voluntate di-

vid

absque presupposita mutatione intellectus, vel dispositionis substantia priori, quo non est mutabilis absque aliqua harum mutationum, ergo voluntas Dei est immutabilis omnino. Prima consequentia alter non probatur: ipsa tamen consequens declaratur quo ad vitram partem, ex calefieri & confundili. Secunda est per se nota. Tertia autem ex differentia inter mutare voluntatem, & velle mutationem, manifestatur. Quarta de- mun probatur: quia tan- substantia quam scientia Dei est omnia immu- tabilis.

Aduita. **Circa has conse- quentias duo nota.** Primo quod antecedens tantum vulgata propositum est diminutum. Scriptum: subintelligi enim operari est per intellectum. Et tunc manifestetur primam consequentiam non esse probationem: quoniam si velle est tantum respondebit ad intellectum, operari est quod non voluntate, sed ex operari boni, aut ex nouitate intellectus.

Art. 3. In- bus. 12. **¶ Circa has conse- quentias duo nota.** Primo quod antecedens tantum vulgata propositum est diminutum. Scriptum: subintelligi enim operari est per intellectum. Et tunc manifestetur primam consequentiam non esse probationem: quoniam si velle est tantum respondebit ad intellectum, operari est quod non voluntate, sed ex operari boni, aut ex nouitate intellectus.

¶ Num aliquis incipiat velle, quod incipiat sibi esse vel cognosci bonum, an quod incipiat alterius esse bonum.

Quaestio. **Circa primam conse- quentiam dubium o- currit propter sibi in con- sequente positum.**

Videtur enim quod illa particula falsificet con- sequens, & non sequatur ex antecedente. Fal- sum quidem reddat con-

¶ Respondeo dicendum, quod voluntas Dei est immutabilis omnino. Sed circa hoc considerandum est, quod aliud est mutare vo- luntatem, & aliud est velle aliquarum rerum mu- tationem. Potest enim aliud voluntate, quia incipit velle, quia incipit vel cognoscere bonum alterius, & manife- stetur pater in amore amici- tia. Quod non sequatur verò ex antecedente cla- re liquet ratione boni alterius sub bono claudi- tur intellectus.

¶ Ad hoc dicitur, quod ut patet. Ethic. Anab. 10. quidem bonum, vni- que autem proprium: & proprie- tate voluntatis primo est boni proprii, secundari autem est boni alieni, & ibidem di- citur, quod amicabilis qua sunt ad alios, vene- runt ex amicibiliter, que sunt ad se. Propri- tate voluntatis primo est boni proprii, & consequentia eius est, ut sit bono per se primo velito seu voluntate. Vnde oportet voluntatem eius omnino esse immutabilem.

¶ Ad PRIMVM ergo dicendum quod voluntas Dei est immutabilis omnino. Ceterum enim quod voluntas Dei est immutabilis omnino, videtur ex antecedente. Falsum quidem reddat con-

¶ Ad quartum dicendum, quod licet Deus voluntate aliquid non sit necessarium, tamen necessarium est ex presuppositione propter immutabilitatem diuinam voluntatis, vt supra dictum est.

43

¶ ARTICVLVS VIII. **¶ Virum voluntatis Dei necessitatem rebus voluntatis imponi.**

A D OCTAVVM sic proceditur. Videatur quod voluntas Dei voluntatis necessitatem imponat. Dicit enim August. in Ench. "Nullus fit saluus nisi quem Deus voluerit saluari. Et ideo rogandus est ut

mediorum agentium: quia scilicet quod dicitur per causas medias necessarias. Eusebius & quod dampum per causas contingentes. Deinde reprehendit hanc opinionem dicens: "Ex dupliciter. Primo sic, Diuina voluntas est causa prima non impedibile ob de-

fectum cuiuscumque causa secunda: ergo diuina voluntas non habet effectu contingenter propter causam secundam, & probatur consequenter quia effectus eius prima causa est contingenter, & causa secunda, ex eo quod impedire effectus prima causa per defectum secundam: vt patet de sole, & plu- ratis, respectu perfricti fructus. Secundo ducento ad inconveniens sic, distinguo necessitatem a contingentia refutant in causas secundas: ergo est pre- ter intentionem, & voluntatem diuinam quod est inconveniens.

¶ Num effectus contingens propter contingentiam secundae causa proueniat ex impedimento primo et causa semper.

Circa primam rationem dubium est: eo quod prima proposicio, supra

quam tota fundatur, falsa videatur. Non enim distinguunt inter modifica-

ti & impediti. Effectus enim contingens propter contingentiam secundam cau-

sa non prouenit ex impeditione semper prima causa, sed quandoque ex mo-

dificatione prima causa in secunda: & sic videtur intellectus opinio illa,

quod diuina voluntas modificatur in causa contingente, ideo habet

effectus contingentes.

immutabiliter, & velle alias & hinc redit manifeste verba litera in rescripto: ex negatione necessitatis absoleta, eligendo necessitatis immutabiliter: quia si dixerit, quod ex negatione necessitatis absolute non sequitur potestis fieri possibile secundum aliquam potestis, sed hoc quod ponatur necessitatis immutabiliter. Non enim cum dicitur Deus potest velle hoc, aut oppositum, denotat possibile factum aliquam potentiam, sed secundum similitudinem nostram. Cu[m] enim nos ponemus, destruimus quod fecimus: cu[m] terminorum, vt expresse habes in prime contra Gent. cap. 53. Et propterea imaginatio Scriptura in 1. dict. 39: quod est de potestate priore naturaliter actus, absque mutabilitate, quam in voluntate diuina singulis, voluntaria est omnis enim potestis contradictionis est cu[m] mutabilitate aliquam, ut 9. Met. habetur, & argumentum hoc in litera factum coniunctum.

L. 2. Phys. fe. ix. 14. **¶ Circa secundum quoque rationem duplex dubitandum occurrit. Tum quia antecedens accedit a qua sit, vt in cito declaratur est. Loquitur enim de distinctione inter necessitatibus & contingentes velit, quia necesse est fieri si voluerit.**

L. 2. Phys. fe. ix. 14. **¶ Præterea, Ieremie 18. ex persona domini dicitur, Loquar aduersor Gentem & aduersus regnum, vt eradicem & delerem & disperserem: sed si penitentiam egerit gens illa a me suo, agam & ego penitentiam super malo cogitauit ut faciem ei. Ergo Deus habet mutabilem voluntatem.**

¶ Præterea, Quicquid Deus facit voluntarie facit, sed Deus non semper facit. Nam si velle est tantum respondebit ad intellectum, operari est quod non voluntate.

¶ Præterea, Deus non ex necessitate vult quod vult, vt supra dictum est. Ergo potest velle & non vult. Sed omne, quod habet potest ad oppositam est mutabile. Sicut quod potest esse & non esse, est mutabile secundum substantiam: & quod potest esse & non esse, est mutabile secundum locum. Ergo Deus est mutabilis secundum voluntatem.

¶ Num aliquis incipiat velle, quod incipiat sibi esse vel cognosci bonum, an quod incipiat alterius esse bonum.

¶ SED CONTRA est, quod dicitur Nume. 23. Non est Deus quasi homo, vt mente- riatur: neque vt filius hominis, vt mutetur.

C O N C L V S I O. **¶ Substantia diuina, & eius scientia est finis immutabilis, voluntate quoq[ue] eius immutabilis esse necesse est.**

¶ RESPO NDEO dicendum, quod voluntas Dei est immutabilis omnino. Sed circa hoc considerandum est, quod aliud est mutare vo- luntatem, & aliud est velle aliquarum rerum mu- tationem. Potest enim aliud voluntate, quia incipit velle, quia incipit vel cognoscere bonum alterius, & manifestetur pater in amore amici- tia. Quod non sequatur verò ex antecedente cla- re liquet rationem boni alterius sub bono claudi- tur intellectus.

¶ Ad hoc dicitur, quod ut patet. Ethic. Anab. 10. quidem bonum, vni- que autem proprium: & proprie- tate voluntatis primo est boni proprii, secundari autem est boni alieni, & ibidem di- citur, quod amicabilis qua sunt ad alios, vene- runt ex amicibiliter, que sunt ad se. Propri- tate voluntatis primo est boni proprii, & consequentia eius est, ut sit bono per se primo velito seu voluntate. Vnde oportet voluntatem eius omnino esse immutabilem.

¶ Ad tertium dicendum, quod ex ratione illan potest concludi, quod Deus habeat mutabi- lem voluntatem, sed quod mutationem velit.

¶ Ad quartum dicendum, quod licet Deus voluntate aliquid non sit necessarium, tamen necessarium est ex presuppositione propter immutabilitatem diuinam voluntatis, vt supra dictum est.

¶ ARTICVLVS VIII. **¶ Virum voluntatis Dei necessitatem rebus voluntatis imponi.**

A D OCTAVVM sic proceditur. Videatur quod voluntas Dei voluntatis necessitatem imponat. Dicit enim August. in Ench. "Nullus fit saluus nisi quem Deus voluerit saluari. Et ideo rogandus est ut

mediorum agentium: quia scilicet quod dicitur per causas medias necessarias. Eusebius & quod dampum per causas contingentes. Deinde reprehendit hanc opinionem dicens: "Ex

¶ Respondeo dicendum, quod voluntas Dei voluntatis necessitatem imponat. Secundo quod illa voluntas diuina sit efficiens in ipsius voluntatis secundam, ex eo quod voluntas diuina secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex debili- tate enim virtutis actus in semine contingit quod filius nascitur distillans patri in acciden- tibus, quae pertinent ad modum fierendi. Cum enim aliqua causa efficax suscitatur in litera generationis filii quo ad similitudinem accidentium, prima vero consequentia probatur quia voluntas Dei efficiens causa secundum modum fieri est. Ex

¶ In respōtione ad quin Deus non semper magis diligit meliora; tam dubius ingeunt verū. **¶** Præterea, Angelus est melior homine, ba in calce polita, scilicet quod peccator padeat. **¶** In Deo plus di- finitus tecum aliq[ue]d eum paulo minus ab angelis. Sed Deus plus di- tempus non est nec bo- lexii hominem quam angelum. Dicitur enim Hebr. 2, Nusquam angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit, ergo Deus non semper magis diligit meliora.

Traff. vñl. in lorn. in- ter prim. & med. 10. 9.

Cap. 3. in Esaïa super illud. Pe- cauit in Se- domne pre- dicauerunt, tom. 5.

Ar. 2. et 3. precep. 18. 129

Art. præc. Anno.

Comment.

229 136

** Traff. vñl. in lorn. & media 10. 9.*

¶ In respōtione ad quin Deus non semper magis diligit meliora; tam dubius ingeunt verū. **¶** Præterea, Angelus est melior homine, ba in calce polita, scilicet quod peccator padeat. **¶** In Deo plus di- finitus tecum aliq[ue]d eum paulo minus ab angelis. Sed Deus plus di- tempus non est nec bo- lexii hominem quam angelum. Dicitur enim Hebr. 2, Nusquam angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit, ergo Deus non semper magis diligit meliora.

¶ Quidam vero dicunt, quod Petrus plus diligit Christum in membris. Et sic etiam à Christo plus fuit dilectus. Vnde Dominus scilicet in seipso. Et sic etiam plus ab eo fuit dilectus, Simon Ioannis diligis me plus his? Sed tamen Christus plus dilexit Ioannem quam Petrum. Vnde enim dicit Ang. 1. Super illud Ioā 2. Simon Ioannis diligis me: hoc ipso signo Ioā a ceteris discipulis distinxerit. Non solum eum, sed quid plus cum ceteris diligebat. Non ergo semper magis diligit meliora.

¶ Primo quod haec verba sunt vera de possibili, quicquid sit de facto & nomine temporis intellectu omnium mensura du rationis etiam infantia. Tam angelus enim quam homo quandoque, scilicet in primo infanti, potuit esse neque bonus, neque malus moraliter. **¶** Secundo quod veritatem de bonitate & malitia moraliter personali, id est per proprium actum, infra omnia quamvis sit malus peccatum natura, ex proprio tamen opere neque bonus neque malus est.

¶ Præterea, Melior est iustus propter scimus quod peccator prædestinatus. Sed Deus plus diligit peccatorem prædestinatum, quia vult ei in iustus, omne animal diligit sibi simile. Sed in iustum aliquid est melius, iniquatum est Deo similius. Ergo meliora magis diliguntur a Deo.

C O N C L U S I O . **¶** Cū ex eo aliqui meliora sint, quod eis maius bonū Dei vult, ipsorum meliora diligere dicendum est. **¶** T R E S P O N D E O dicendum, quod potest dicere secundum predicta, quod Deus maius diligit meliora. Dicatum est enim ē, quod Deus diligere magis aliquid, nihil aliud est quam ei maius bonum velle. Voluntas enim Dei est causa bonitatis in rebus. Et sicut hoc sunt aliqua meliora, quod Deus eis maius bonum vult. Unde sequitur quod meliora plus amet.

¶ A D P R I M U M ergo dicendum, quod tempore petitorum & minus amarum ex eo quod pro aliquo tempore non erat aliquo modo amarus, quando scilicet non erat: quoniam tunc nego bonum neque malum erat, uniuersaliter loquendo de bono & malo, ut patet.

¶ A Super Quæstionis Vigilie primæ Anticu- lum primum.

¶ T itulus vi iam patet ex dictis querit, vtrum iustitia sit forma- liter in Deo.

¶ In corpore duo facit. Primus enim distinguere iustitiam in duas species, scilicet commutativam, & distributivam.

¶ Secundus reprehendit que- fito duas conclusionibus, luctu numerum spe- cierum iustitiae.

¶ Prima conclusio est ne- gativa, in Deo non est iu- stitia communica, pro- batur auctoritate Apostoli, quis prior, &c.

¶ Secunda est affirmativa, in Deo est iustitia di- stributiva, & probatur. Iustitia distributiva est.

¶ Tercia, in omni opere Dei sit iustitia & misericordia.

plus diligit Deum quam vita contemplativa, riuersi demonstrat Dei iustitia, inquit in eo est quæ significatur per Ioannem, quia magis sen- timentum & affectus ab iustitia, cõsequenti probarum ex proportionali, liberari desiderat, & ad Deum ire. Contem- platiuam vero vitam Deus plus diligit: quia congruus ostendit iustitia in gubernante, ita summa iustitia, ita & vita corporis, sicut vita actua.

¶ Quidam vero dicunt, quod Petrus plus diligit Christum in membris. Et sic etiam à Christo plus fuit dilectus. Vnde Dominus scilicet in seipso. Et sic etiam plus ab eo fuit dilectus, Simon Ioannis diligis me plus his? Sed tamen Christus plus dilexit Ioannem quam Petrum. Vnde enim dicit Ang. 1. Super illud Ioā 2. Simon Ioannis diligis me: hoc ipso signo Ioā a ceteris discipulis distinxerit. Non solum eum, sed quid plus cum ceteris diligebat. Non ergo semper magis diligit meliora.

¶ Primo quod haec verba sunt vera de possibili, quicquid sit de facto & nomine temporis intellectu omnium mensura du rationis etiam infantia. Tam angelus enim quam homo quandoque, scilicet in primo infanti, potuit esse neque bonus, neque malus moraliter.

¶ Secundo quod veritatem de bonitate & malitia moraliter personali, id est per proprium actum, infra omnia quamvis sit malus peccatum natura, ex proprio tamen opere neque bonus neque malus est.

¶ Præterea, Melior est iustus propter scimus quod peccator prædestinatus. Sed Deus plus diligit peccatorem prædestinatum, quia vult ei in iustus, omne animal diligit sibi simile. Sed in iustum aliquid est melius, iniquatum est Deo similius. Ergo meliora magis diliguntur a Deo.

C O N C L U S I O . **¶** Cū ex aliqui meliora sint, quod eis maius bonū Dei vult, ipsorum meliora diligere dicendum est.

¶ Tertiū quod ista sunt simpliciter vera & abso- lute, non contingente ab iusta restrictione aliquid: & li- cetur peccator prædestinatus postquam habuit ef- fectu, semper fuerit bonus aut malus quandoque ta- men, scilicet per infinitum tempus quo non fuit neque bonus neque ma- lus.

¶ Et hoc expositio magis formalis est, & abso- lute, non contingente ab iusta questione. Intedit enim littera doceat non esse mi- rum peccatum in præde- stinatum, esse pro aliquo tempore petitorum & mi- nus amarum ex eo quod pro aliquo tempore non erat aliquo modo amarus, quando scilicet non erat: quoniam tunc nego bonum neque malum erat, uniuersaliter loquendo de bono & malo, ut patet.

¶ A Super Quæstionis Vigilie primæ Anticu- lum primum.

¶ T itulus vi iam patet ex dictis querit, vtrum iustitia sit forma- liter in Deo.

¶ In corpore duo facit. Primus enim distinguere iustitiam in duas species, scilicet commutativam, & distributivam.

¶ Secundus reprehendit que- fito duas conclusionibus, luctu numerum spe- cierum iustitiae.

¶ Prima conclusio est ne- gativa, in Deo non est iu- stitia communica, pro- batur auctoritate Apostoli, quis prior, &c.

¶ Secunda est affirmativa, in Deo est iustitia di- stributiva, & probatur. Iustitia distributiva est.

¶ Tercia, in omni opere Dei sit iustitia & misericordia.

¶ Quidam vero dicunt, quod iustitia sit in Deo, est eius essentia: sed hoc non competit. Huic lib. 8. dicitur de homine, Ministrum Christi, & servum dei, minus minus ab angelis. Dicitur enim Hebr. 2, Nusquam angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit, ergo Deus non semper magis diligit meliora.

¶ Quidam vero dicunt, quod Petrus fuit melior Ioāne: quia plus diligit Deum quam vita contemplativa, riuersi demonstrat Dei iustitia, inquit in eo est quæ significatur per Ioannem, quia magis sen- timentum & affectus ab iustitia, cõsequenti probarum ex proportionali, liberari desiderat, & ad Deum ire. Contem- platiuam vero vitam Deus plus diligit: quia congruus ostendit iustitia in gubernante, ita summa iustitia, ita & vita corporis, sicut vita actua.

C O N C L U S I O .

¶ Circa si. 2. 12.

¶ Circa iustitia communica. **¶** Circa primam con- clusionem dubium est.

¶ Circa secundam dubium est.

¶ Circa tertiam dubium est.

¶ Circa quartam dubium est.

¶ Circa quintam dubium est.

¶ Circa sextam dubium est.

¶ Circa septimam dubium est.

¶ Circa octavam dubium est.

¶ Circa nonagesimam dubium est.

¶ Circa centesimam dub

ad Deum ad eum esenies est de facto ineritabilis respectu Dei, nō autē respectu nostrū. Hoc enim equalet in nihil quoniam si de facto ineritabilis est à Deo, ergo & de facto ineritabilis est, & similius, & nō quoniam impossibile est a quaquam vitam, quod a Deo de facta vitam nō potest: propter ipsius fortia efficacia. Oportet igitur, si qualitas huius veritas quietate debet intellexum nostrum, alterum duorum dicere,

Cap. 4. non nullum remaneat in vita, autem fuisse.

¶ SED CONTRA est, quod dicit Dio. 4. de diu. no. quid corripue naturam non est divine prouidentia. Hoc autē habet qualitas, aut quid ineritabilis, rāndum rerum natura quid sit contingua, nō derogat ineritabilitati. Non igitur diuina prouidentia necessitatē conundit eventū. Et hoc secundum quidem

proper rationem figura additum nō capio quidem. ¶ Cum ad diuina prouidentia proper revertere modo possit restari si perfectionem scilicet qualitate effundi gradus in Lique enim quod nō ipsa produce, nisi omnibus rebus a se prouis necesse est imponit, sed subiugat, quibus preparavit causas necessarias.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quid propter rationem figura additum nō capio quidem. ¶ Cum ad diuina prouidentia proper revertere modo possit restari si perfectionem scilicet qualitate effundi gradus in Lique enim quod nō ipsa produce, nisi omnibus rebus a se prouis necesse est imponit, sed subiugat, quibus preparavit causas necessarias.

¶ Ostauid, utrum praedestination posse inuari precibus sanctorum.

A R T I C U L V S I .

¶ Utrum homines praedestinationis à Deo.

A D P R I M V M sic proceditur. Vnde A tur, quod homines non praedestinationis à Deo. Dicit enim Damaf. in 2. li. * Oportet cognoscere quod omnia quidem predestinationis Deus: non autem omnia prae- determinat. Preconoscit enim ea, que in nobis sunt: non autem praedestinationis ea: merita, vel iniuste- ria, nec asserendo, sed

stans semper captiuitate ineluctabiliter in obstat. ¶ Septimum, utrum numerus praedestinationis certus.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quid praedestinationis nullus ambigit, & vniuersaliter in suo sensu abandet, modo nominari vultur ut plures.

A R T I C U L V S I I .

¶ Utrum homines praedestinationis à Deo.

A D P R I M V M ergo dicendum, quid

habebis necessaria & contingens: per hoc enim euclid. 5. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum in ipsi rebus existens est perfectio

ueritatis. Quod quidem non est, si non omnes gradus effendi inuenientur in rebus c. Vnde ad diuina prouidentiam pertinet omnes gra-

dus eius qui in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

D eus est causa super ex- cedens eminenter pre- dictus, et quidem praedestinationis nō solum est ali-

quid euenire quoque modo, sed aliquid eu-

euclid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

Deo conuenient est homines praedestinationis. Et si sic est que-

scit intellectus non eu-

clid. 6. Thom. ab illa ratione 6. metu hit allata. Intendit enim quidem prouidentia in rebus separatis & principali bonum producuntur. Et ideo quibusdam effectibus preparavit causas necessarias ut nece-

sario euenirent, quibusdam vero causas contin-

gentes, ut euenirent contingentes secundum conditionem proximorum causarum. ¶

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod

De

Habent hunc ad eum, scilicet permittere aliquos deficerre à vita eterna: quoniam rationales sunt defectibus ab hoc fine. Et si quas fundatum illius primis, sicut quid est suavis dispositio rerum propositum, ex eum quod prouidentia suauiter disponit, defectibilia suis viribus reliquit, & sic evenerunt defectus.

Comment.

130

Quo ad secundum tria de reprobatione dicitur. reprobatos, sicut praedestination ad praedestinationem. Primo, quod est pars praedestinationis est causa salutis praedestinationis, scilicet ratio ei, quia voluntas sua causat bonitatem rerum, nostra autem à bonitate rerum mouetur.

Circa differentiam nunc aliq[ue]ntam, adiecte quod praedestinationis effectus est.

qui reprobatio à Deo, tamen quod in hoc peccato.

Sed praedestinationis est causa salutis prae-

destinationis, aliter non posse.

Ergo reprobatio erit causa per-

ditionis reprobatorum. Hoc autem est falsum. Dicimus enim Oferet, perdito tua Israël ex te, et

tantummodo ex me auxiliu tuum. Non er-

eo Deus aliquem reprobatur.

Proterea, Nulli debet imputari q[uod] vita-

est manifeste ad diuina predestinationem.

Tertius quod includit vi-

luntur, ut permittentur causa-

reprobatorum, et hoc pars pro-

prietarytate in hoc, sed pars pro-

destinationis, ergo non est falsum.

Non ergo Deus aliquem reprobatur.

TERCE. CONTRA est quod dicitur Ma-

iac. i. Jacob dilexi, Iesu autem odio habui.

his autem facile colligatur quod est reprobatio,

quod est pars predestinationis,

cum voluntate permittendi culpam & dannum

de propter culpam.

C O N C L V S I O .

a **E**ccl. ad diuinam prouidentiam pertinet,

aliquis pertinere à vita eterna deficeret, ad eum per-

tine etiam aliquis consequenter reprobaret.

R E S P O N D E O dicendum, quod De-

sus aliquos reprobatur. Dicitur * n. est et supra, q[uod]

praedestinationis est pars prouidentiae. Ad prouiden-

tiam autem pertinet permittere aliquem

defectum in rebus quae prouidentia subdun-

tur, ut supra * dicitur et. Vnde, cum per di-

uinam prouidentiam homines in vita eterna or-

dinentur, pertinet enim ad diuinam prouidentiam

ut permitteat aliquos ab isto sine deficeret. Et

hoc dicitur reprobare. Sic igitur sicut prae-

destinationis pars prouidentiae respectu eorum,

nam sicut electi & dilecti

ad Deum. Probatur, prouiden-

tia ratio in intellectu ex-

istente, praeceptio ordinis

et ratio electio &c. Et

ratio praedestinationis est

et ratio electio & dilec-

ti. Nam etiam omnes

creatura, in quantum omnibus vult aliquod

bonum, non tamen quodcumq[ue] bonum vult o-

nibus. In quantum igitur quibusdam non vult

bonum, quod est vita eterna, dicitur eos

habere odio, vel reprobare.

Ad secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio & dilec-

ti sunt causa & effectus.

Et secundum dicendum, quod alter se habeat

reprobatio in causando quā praedestinationis.

Nam sicut electio

Ar. p. 260
bQ. 3. art. 4.
C. q. 14.
art. 4.
3In corp.
90q. 1. art. 4.
3

c. 11.

105

Q. 4. art. 2.

C. q. 14.

art. 4.

3

23

Art. 10.

Annot.

Comment.

Ad evidenter horum scđium est, quod quia verbis et verbis ex ipsius id tellēt in actu interius, habet tria. Ex eo enim quod est intellectus in actu, sequitur ergo, est eius ut sit intelligi: ut patet indutio de visu in actu, et reliquo, et eo vero quod est interius intellectus, id est, in quo res intellectus actu intelligi ex exprimitur, sequitur, ergo est ei⁹ est sic intelligi, ut si. Interius in quo, & sic autem intel-

ligi ekalliond est reale, rationis, que est propria viuentium. Sic igitur quoniam est eis expressus processus verbis in diuini, habet rationem genitam, & similiter dicitur, quod est generationis, procedit enim per modum intelligentie. Ex vero quod est generationis, procedit enim per modum intelligentie, est obiectum in actu, glibis actionis, que est operatio vita: id est, est huius quod sit vnu de principio conjugio, ut supra⁹ iam dictum curerit, ad perditio-⁹ est secundum rationem similitudinis. Quia autem ad usum intelligendi, est conceptio intellectus est suauitudo rei intellectus, quod est intellectus, & in eadē natura existit. Quia in Deo id est intellectus in actu, ac per se intelligere & esse, supra⁹ offensum est, hoc est esse omnium. Unde processus verbis in diuini dicitur generat, et perditio ad perditio, & ipsius verbis procedes dicitur filius. Et effe ipsius verbis.

10

A R T I C U L V S I I .

¶ Vtrum sit in diuini alia processio & generatione verbis?

10

A D T E R T I U M sic proceditur. Vi-

detur, quod non sit in diuini alia pro-

cessio-

a

162

a

cō-

s-

t-

o-

n-

s-

i-

c-

o-

n-

s-

i-

o-

n-

s-

i-

c-

o-

n-

s-

i-

o-

bonis, et paternitas de filio, & alia huiusmodi; altere de relationibus abso-

lutis, ita enim significantur tantum ad aliud, ille vero ad aliud reale. Ad ob-

lationem vero ex parte alterius generis in secundo dubium dicitur, quod

litera non comparatur ad aliud ad extra omnia genera in secunda differentia

sed ad genera aboluta, ut sicut et quantitate, & qualitate, quae tantum in

littera sumuntur. Et

hanc esse San. Tho. men- **A D P R I M V M** ergo dicens, quod ad

tem relatum verba eius aliquid dicitur omnino non praedicari in Deo

dein in p[ro]p[ri]a ratione, secundum propriationem eius, quod dici-

poterit in hac differentia tur ad aliud, inquit, sicut ipsa propria ratio eius

explicat omnes alias, quod ad aliud dicitur, non accipitur per com-

parationem ad illud cuius inest relatio, sed per

propter ea adiutoria, respetu ad alterum; non autem per hoc exclu-

soluta, quicquid est, dore voluit, quod relatio non esset in Deo, sed

modo significativa, de qua loquitur auctor in qua-

qd[am] non predicatur per modum inhar-

atio, de potentia parte

nis secundum propriam relationem, rationem,

re, &c. habet quod signifatur in natura. Si

auctor est forma recipie-

re, Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in qua-

d[am] ordinatur, quod ratio adiumenta alienius ad

quod significat formaliter, scilicet per modum ad aliud habentis.

Ad secundum dicendum, quod relatio que

importatur per hoc nomine id, est relatio rela-

to, posse tamen concep-

tio tantum, si accipitur secundum id: quia

huiusmodi relatio non potest constire nisi in

re, quod per h[ab]itum in

Comment. plures personæ q̄ tres, sed etiā sunt pauciores, puta dūa tantum. Et hoc patet ex propositione questionis, quod est in diuinis, dicte enim littera ibi, q̄ secundu[m] querendu[m] est quorū sunt. Tum ex conclusione refutatio in corpore articuli proposita & illatam est enim vna exclusio, scilicet personæ diuinis sunt tantu[m] tres, ad cuius veritatem patet oportere verificari, quod nec sunt plures nec pauciores.

In suo sum
bolo fidei.

**Art. 4. & se
gumento 3.** In corpore vnicacionis infinitè scipsum comunicet producendo perso-
næ relationes subiectæ. Sed etiā in spiritu sancto est infinita ponere personæ in diuinis, tunc tantum. Et pro-
batur simili quod videtur.

Q. 37. art. 3. **Sed** D C O N T R A est, quod dicitur, non ergo sub numero ternario continentur.

ad distinctas personas, quasi personæ con-
stituentes. Nam paternitas est persona pa-
ter dilinæcta sola oppositor, immensus filius, immensus spiritus sanctus.

Non ergo sub numero ternario continentur.

ad distinctas personas, quasi personæ con-
stituentes. Nam paternitas est persona pa-
ter dilinæcta sola oppositor, immensus filius, immensus spiritus sanctus.

Quare etiam paternitas & filiatus relati-
vitas, filiatus persona filii, processio personæ spi-
ritus sancti procedens.

Q. 37. art. 4. Ad secundum dicendum, quod id quod pro-
cedit per modum intellectus ut verbum, procedit a deo, sed communis ca-
ritatis rationem similiter nominis: sicut etiā id nomen hic præmissum & pro-
cedit per modum naturæ. Et ideo suprâ num. 3. & scilicet processio.

* dicitur est, quod processio verbi diuinæ est nis & spirationis: & in-

ipsa generatio per modum naturæ. Amor autem rendebat, quod quia si

inquit huiusmodi non procedit ut similitudo nō obstat oppositio al-

lius à quo procedit: licet in diuinis amor sit harum identificatur

virtus, scilicet patr. & filio: & processio patr. &

filio, ne utriusprimum oppositio est in diuinis.

Q. 37. art. 5. **R E S P O N D E O** dicendum, q̄ secundu[m] est, q̄ vna persona non præmissa & necessaria est ponere tantum tres perso-
nes, sed vna est in diuinis. Oftenst * est enim quod plu-
res personæ sunt plures relationes subiectæ

quæ dictari personarum, ab invicem realiter distinctæ. Realis autem distin-

ctio non potest esse inter relationes diuinæ nō nisi in ratio

convenienter virtute, quia non oppositionis relationis.

Ergo oportet duas

processiones a-
re. Si queut relations oppositas nō sunt ad

ternam per se, necesse est eas pertinere.

Ille enim opposita: ergo Paternitas & filiatus (cū sint opposites re-

lationes) & alia lationes) ad duas personas ex necessitate per-

sonæ, ergo sunt tantu[m] paternitas & filiatus est persona

patr. & filiatus, & spiritus patr. & filiatus subiectæ est persona filii.

Aliq[ue] autem d[u]g relations ad neutru[m] h[ab]ent opposi-

tionem, sed sibiunice opponuntur, im-

dubio occurrit non par-

um de modo procedit, quod ambæ vna personæ

dicte: diminuens enim ma-

nifestat videtur & trans-

cum paternitatem & filiatus personarum:

Tum quia proponit aut quod vna vni, & alia alia, non autem potest,

discreta. I. quod sp[irit]atio & processio est,

quod processio convenient patr. & filio,

habent, quod vel vna ea-

re vel alteri cōtrari: quia sic sequeretur, quod pro-

cessio convenient patr. & cōsciente, quia est generatio in diuinis,

filio, vel vna patr. & alia secundum quā accipitur paternitas & filiatus,

filio: & tamen non discer-

tit secundum partem dis-

cretam accepit sp[irit]atio & processio, & persona ge-

nerans & genita procederet à sp[irit]ante. Quod

sunt pauciores quā tres,

Tum quia proponit etiā

negantum habent

duas partes, scilicet pro-

cessio non conuenient pa-

tri & filio vel alteri co-

rum. Et tamen non pro-

cessio non conuenient pro-

cessio alteri personæ, quæ dicitur persona

processio alteri personæ, quæ dicitur persona

*Tom. i. de
homin. de
fide, quae est
35. civ. mod.*

ter extra. Tertius pater filii, & secundum quod tota trinitas est pater nostrae creaturae, cum secundum enim ex ratio ne in oppositum facta in libro 3. S. filium accipere sic commune creaturam, prioritate in di- literis significare video & filio. Ergo non per prius dicitur pater in di- tur, dico tamen in proposito secundum quod sumitur essentialiter, quam posito sit, & proprietate secundum quod sumitur personaliter. Secundum naturam ordinem, 3. ¶ Præterea, Inter ea quæ non dicuntur secun- qui inter intentiones vnius nominis innaturi est dicitur ratione vna, non potest esse comparatio. Sed fuit, & pater in toto filius comparatur creatura in ratione filiationis quanto metaphysic. Ita nis, vel generationis, secundum illud Col. 1. Qui 10 quod fensus est, an ratio est imago Dei inimicorum primogenitus omnis patris nomine significata, personaliter dicta, paternitas personaliter sumpta, quam essentia naturae ordinis prior intentio talis nominis litter, sed secundum rationem candem, quam ratio eiusdem es- tentialiter dicta.

Comment. ¶ S E D C O N T R A est quod aeterno autem Deus est pa- trius est temporalis, ab aeterno autem Deus est pa-

ter filii, ex tempore autem pater est creatura. Ergo per prius dicitur paternitas in Deo re-

specu filii, quam respectu creaturae.

C O N C L V S I I I L.

¶ En in Deo patre perfecta paternitas ratio in-

omni imperfecta sumi- natiu reflectit filii, in Deo quic & creatura non nisi

tur a perfectis: ergo omni- secundum aliquam similitudinem: prius nomen pa-

nec nomen prius dicitur, & in diutius dicitur personaliter, quam esse filialiter.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod per

illu in quo salutat ratio perfecte, sed remouit tan-

quam de illo in quo prius dicitur nomen de illo in quo salutat ratio perfecte, quam de illo in quo

ex paternitas prius dicitur, & in quo perfecte salu-

tatur secundum aliquid. De hoc in dicitur quia in

ratio perfecte salutatur secundum aliquid res quicquid non

est genitum, paret dici ingenuum. Sed spiritus

etiam in diutius dicitur personaliter, quam esse filialiter.

¶ E R R O R I U M Dicendum, quod per

illu in quo salutat ratio perfecte, sed remouit tan-

quam de illo in quo prius dicitur nomen de illo in quo

ex paternitas prius dicitur, & in quo perfecte salu-

tatur secundum aliquid res quicquid non

est genitum, paret dici ingenuum. Sed spiritus

etiam in diutius dicitur personaliter, quam esse filialiter.

¶ P R A E T R E A, Ingenitum in diutinis non signi-

catur relationem, quia non dicitur relativa signi- ficatione substantia. Ingenitum signif. & geni-

tus secundum substantiam differunt. Filius aut qui

est genitum, non differt a patre secundum substan-

tiam. Pater ergo non debet dici ingenuus.

¶ P R A E T R E A, proprium est quod vni soli con-

venit. Sed cum sint plures ab alio procedentes

in diutinis, nihil videtur prohibere quin etiam sint

plures ab uno non existentes. Non igitur est

proprium patri esse ingenitum.

¶ P R A E T R E A, sicut pater est principium per-

sonae genitae, ita & personæ procedens. Si ergo

proper oppositionem quam habet ad perso-

nam genitam, proprium patri ponitur etiam quod

sint ingenui: etiam proprium eius debet pon-

quod sit improcessibilis.

¶ S E D C O N T R A est quod dicit Hil. 4. de trin.

4. de trin. Et vnu ab uno, felicit ab ingenuo

genitus: proprietas videlicet in unoquoque &

immutabilitatis & originis.

¶ C O N C L V S I O .

¶ I NGENITUM est est proprium patri, in quantum

ibi proprium est non ab alio esse.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod si

in creaturis inuenitur principium prium: &

principium secundum in personis diutinis,

in quibus non est prius & posterior, inuenitur

principium non de principio, quod est pater, &

principiu a principio, quod est filius. In rebus

autem creaturis aliquot principium prium inno-

scit dupliciter. Vno quidem modo in quaenam est

non de principio per hoc quod haberet relatio-

nem ad ea que ab ipso sunt. Alio modo in qua-

est primu principiu, per hoc quod non est

ab alio. Sic igitur, & pater innotescit quidem

est principio non de principio, inno-

tescitur, & communis spissatio per respectus personæ ad personam, quan secundum

quod importatur respectus Dei ad creaturam.

¶ A D P R I M V M ergo dicendum, quod con-

tradicione, & ceteris rationibus, &c. & ceteris, &c.

comparationibus, & ceteris rationibus, &c.

comparationibus, & ceteris rationibus,

consequentia vero probatur: quia Deus unico actu se & omnia intelligit. Quo ad tertium est hoc conclusio, verbum Dei cuius quod est in Deo patet ex expressiu[m] tantu[m], creaturari vero est ex expressiu[m] & operatiu[m]. Probatur scientia Dei, est Dei quidem cognoscitio ratiocinii, creaturari autem cognoscitio & factu[m] ergo verbum Dei, &c. Et confirmatur auctoritate scripture: dicitur & facta sunt.

¶ Num verbum in diuinis procedat ex creaturam, vel diuinam notitiam, vel diuinam conscientiam, & non verbum personae?

A D P R I M V M ergo dicendum, quod

est expressiu[m] tantu[m], creaturarum vero est ex expressiu[m] & operatiu[m]. Et propter hoc dicitur in Psal. 32. Dicit & facta sunt, quia importatur in verbo ratio factu[m] eorum quae Deus facit.

¶ Verbum personae?

A D P R I M V M ergo dicendum, quod in nomine personae includitur etiam natura oblique. Nam persona est rationalis naturae individualis substantia: in nomine igitur personae diuinam quantum ad relationem personalis non importatur respectus ad creaturam, sed importatur in eo quod pertinet ad naturam. Nihil tamen prohibetur inquantu[m] includitur in significatione eius essentiae, quod importetur respectus ad creaturam. Sicut enim proprium est filio quod sit filius, ita proprium est ei, quod sit genitus Deus, vel genitus creator. Et per hunc modum importatur relatio ad creaturam in nomine verbi.

¶ Ad secundum dicendum, quod cum relatione consequatur actiones, quædam nomina im-

portant relationem Dei ad creaturam, qui co-

sequitur actionem Dei in exteriorem effectum

transuentem, sicut creare & gubernare, & talia

dicuntur deo ex tempore. Quædam vero

est consequitur actionem non trans-

uentem in exteriorem effectum, sed manente

in agente, ut ferre & velle, & talia non dicuntur

deo ex tempore. Et huiusmodi relatio ad

creaturam importatur in nomine verbi, nec est

veri, quod nomina importantia relationis Dei

est deo ex tempore. Sed in diuinis per-

sonis nihil est prius & posterius. Sed in diuinis

modo & causa, diuersitas est opinio. Scit, eni[m]

in quo, q[ua]d. 1. q[ua]d. 2. & in quo,

q[ua]d. 2. tenet quod ver-

bil Dei ex productio-

nis sua non procedit ex

scientia creaturam, sed di-

uina essentia. Et ius us

(vt ex diuinis, 1. q[ua]d. 2. ad vlt.

civis sumitur) tenet q[ua]d

verbum sic procedit de scien-

tia tollis essentia, quod no-

procedit ad verbum per

fonte, nisi concomitante-

re, sed ex essentia patrem

ex hoc quod intelligi-

mentum essentia verbo pro-

ducere, quod quide ex vi

productio[n]is sua exprim-

itur, & personam suam.

Vnde non oportet quod a crea-

turam procedat verbum, li-

cet verbum sit expressiu[m] creaturarum.

¶ Ad quartum dicendum, quod nom[en] Idee,

principaliter est impositum ad significandum

respectum ad creaturam. Et ideo plura di-

citur in diuinis, neque ex personale.

Sed nomine verbi principaliter impositum est ad signi-

ficandam relationem ad dicentes, & ex con-

sequenti ad creaturas, inquantum Deus intel-

ligendo se, intelligit omnem creaturam.

Et propter hoc in diuinis tantum verbum

& personaliter dicitur.

RESPONDENTIO dicendum, quod de-

ratione imaginis sufficit ad rationem ima-

ginis, sed similitudo sufficit ad rationem ima-

ginis. Ad quantum dicendum, quod ex hoc

ad quinto dicendum, quod eo modo

produciatur Deo in esse co-

gnito. Et propter hoc in-

genitum, quod est non eni[m]

enim, quod est aliud minus in

verbo Dei quam in scientia Dei, ut Aug. dicit.

Liber. 15. de termino infini-

ti, id est verbi, & deinde

ad terminum finiti, id est

& manifestatum.

¶ AD PRIMVM ergo dicendum, quod

creatura in esse cogito,

Et si verbum non potest produci de scientia creaturam, quæ est in secundo in-

stanti natura. Arguit quod ad hoc in secundo vbl. triplex est. Primum si re-

bus procederet ex verbo diuinam essentie, & omnis intelligibilis, par ratione Sp. S.

spicitur ex ratione diuinam essentie, & omnis intelligibilis intellectus, sed hoc est

falsum, ergo probatur falsitas: quia nec vel Deus necessitat amaret creaturas,

vel Sp. S. necessitat producere utrumq[ue] utrumq[ue] impossibile. Secunda, si

verbū produceret ex omnibus, & ergo procederet de seipso verbū vt noto

pati, quod est inco[n]veniens, & tenet sequela, quæ vbl. in intellectus formaliter a pa-

teri, hoc in diuinis realis alienus personae diuinam vbl. inco[n]veniens.

Annot.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum primum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum secundum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum tertium.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum quartum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum quintum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum sextum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum septimum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum octimum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum unum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum secundum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum tertium.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum quartum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum quintum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum sextum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum septimum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum octimum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum nonagesimum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum nonagesimum unum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum nonagesimum secundum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum nonagesimum tertium.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum nonagesimum quartum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

¶ Super questione trigesimequinta Articulum nonagesimum nonagesimum quintum.

Titulus ex supradictis clarus est. In corpore duo facit. Primo ponit

comment.

oppositum de factō est, idcirco optimā relatio p̄fessimata ac disticta est.
¶ Super quatuorū quadraginta prime articulū primū.

Comment. Titulus ex predictis patet, sicut enim actus notioles generare, sp̄are, dicere, &c. In corpore vñica est conclusio responsa quāst̄o affirmatiū. Actus notioles attribuēti sunt perfōnis, & probatū sic, in diuinis persoñis est diuinū secundū.

108 211 Annot. Ad ordinē originis: ergo principiū. Vnde, cūm in diuinis nō sit motus, necesse sit actus notioles: actio p̄fonsal producēti psonā, nihil aliud est nales attribuēti plonis.

¶ In respōsione ad secundū adiutio, quām habituō principiū ad personā quā est à huiusmodi ordo nō potest. Quia quidem habitudines sunt ipsa test cōuenienter designa relatives vel notioles. Quia tñ de diuinis & in ixi, cum his auctib⁹, telligibil⁹ rebus loqui nō possum⁹, nisi secundū modū rerū filiū lūb⁹ quibus cognitionē duci, quod actiones iste accipimus, & in quibus actiones & passiones sunt id realiter quod ic in quāntū motū implicant, aliud sunt à relationes, & quod differtur nūb⁹ quē ex actionib⁹ & passionib⁹ conseruationib⁹ ab eis. Et primū op̄tū: oportet seorsum significari habitudinē motū, nō est nūb⁹ tñ, sed modū. Et si patet qđ sunt id secundū rē, de diuinis ſenſibilitate mōto, sed differunt ſolū secundū modū ſignificandi, intelligimus & loquimur. &c. Et hie eis locūs 20. Ad tertium dicendū, qđ actio secundū quod in causando, quia natura determinata est ad quā vitū, dicitur actio portat originē motus, infert ex se p̄fessionē: sic ne ē ſubiecta in p̄fessione, nō ponitūt actio in diuinis perfōnis. Vnde efto, ſed facile ad hoc refōp̄ no ponitūt ibi p̄fessionē, niſi grāmatice loquetur, qđ hie eft ſermo de quantum ad modū ſignificandi, ſicut p̄actione vñia et, & no triattributus generare, & filio generari. tri& idei nūb⁹ iuvat.

A R T I C U L U S V I S I I .

¶ Super Q̄d p̄fessionis

quadragesima prima Ar-

ticulū secundū.

A D SE C V N D M V ſic procedit.

Videut qđ actus notioles ſint volunta-

tūlū. Dicitur. Hila. i. lib. de Syo. Nō na-

po. q. 2. art. 3.

* In medio

lib. & eft

difficiſt. alii

quānūlū &

medio lib.

Comment.

Hil. lib. ad

Orosium

inſcribitur

dieloga 65.

Quānūlū &

concomitante

concomitantib⁹.

C O N C L V S I O .

¶ Secundū vero

Actus notioles non ſunt concomitante

volun-

tarū ſunt dicuntur.

A D E S P O N D E O dicendū, quod cū di-

voluntate principiante, cūr aliquid eft ſelī voluntate, duplicitet

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

ſed ſe prodūtūt creatūrā: potest intelligi, vno modo, vt ablutiōnē

</div

negatione illius maioris, quod non potest non esse, non indiget causa efficiente, non indiget causa date sibi q' sit per se, sed quodq' facilius & causis veritatis, &c. Indigere enim causa efficiente contingit ex duobus vel ex quo potest esse & non esse, vel ex eo q' non est si causa in qua' causa non est, id est si ab alio non haberet illud esse, hunc enim rationem causa nomine induxit. Et hanc interpretationem diligenter noto: D S E C V N D U M sic proceditur.

Videatur quod materia prima non sit crea-

per ea em' solutur dubia-

ratio minus penetrans

hac litera, & insinuat-

q' 1. ar. 1. Et

propositum est

q' 1. ar. 1. Et

se ad effigie et si ostenditur quod posito hec non repugnat conclusioni de terminante, et hoc enim ex creatio propria est Dei actio, fiat q. p. alia cœuenientia, n. ex prop. illis, sed quod non participat Deum, cuius est illa actio propria, & hoc quod tū ex eis rōe proprietas est hoc cœnatur in litera de aliō agere, res ipsa acris. ¶ Adiuerte huc, quod autem rectifico Magistrum, refert quod scilicet in i.d.i., q. i. art. 3. & 3. d. 4. & 4. art. 3. q. 2. ad 4. nō apernauit o. proprius principalis agentis. Illud autem quod pinione Magistri, quod huc re est proprius effectus Dei creatus, et illud quod pellit in sequacibz, tñ si presupponit omnibus aliis, feliciter esse ab solu ipmētum sicut vñ illis. Et unde non potest aliquid operari dispositio, & instrumentaliter ad hunc effectum, cum crea- 10 tor posito prædicto, ta- litate. Et secunda instru- mētalis nō particeps acti- sit disponi per actionem instrumentalis agen- tis, sicut substantia immaterialis non pot pro- duce et alia substantia immaterialis sibi simile, qua- tū non est ex aliquo praesupposito, & quod pot. 10 inquisit in prædicto sibi simile, que utrūque creatio proprii dispositio opera- re conuenit, creare, neque virtute propria, ne- tur et effectu principalis, tñ per ministerium. Et hoc agrestis etiam in aliis agēs, fe- precipue inconveniens est dici de aliō corpore euā, pot aliqui dīpōsitiōne, q. superius ange- 10 lus illuminat inferiorē, vñ Dio. * dicit. Secundū quē modū etiā in aliis est paternitas, vt quanto agi applicata ē in aliis proprias actiones, p. 10. col. hic. ex verbis Apostoli patr. Ep. 3. Ex quo omnis paternitas in celo & in terra nominatur. Et ex hoc etiā evidenter apparet, quod nulli ens crea- 10 dum potest causare aliquid, nisi praesupposito aliquo. Quod repugnat rationi creationis.

¶ Ad secundū dicendum, quod ex contraria facilius operari omnē causis. Lili. 1. Phys. 17. 1. art. 4. 2. art. 4. 3. art. 4. 4. art. 4. 5. art. 4. 6. art. 4. 7. art. 4. 8. art. 4. 9. art. 4. 10. art. 4. 11. art. 4. 12. art. 4. 13. art. 4. 14. art. 4. 15. art. 4. 16. art. 4. 17. art. 4. 18. art. 4. 19. art. 4. 20. art. 4. 21. art. 4. 22. art. 4. 23. art. 4. 24. art. 4. 25. art. 4. 26. art. 4. 27. art. 4. 28. art. 4. 29. art. 4. 30. art. 4. 31. art. 4. 32. art. 4. 33. art. 4. 34. art. 4. 35. art. 4. 36. art. 4. 37. art. 4. 38. art. 4. 39. art. 4. 40. art. 4. 41. art. 4. 42. art. 4. 43. art. 4. 44. art. 4. 45. art. 4. 46. art. 4. 47. art. 4. 48. art. 4. 49. art. 4. 50. art. 4. 51. art. 4. 52. art. 4. 53. art. 4. 54. art. 4. 55. art. 4. 56. art. 4. 57. art. 4. 58. art. 4. 59. art. 4. 60. art. 4. 61. art. 4. 62. art. 4. 63. art. 4. 64. art. 4. 65. art. 4. 66. art. 4. 67. art. 4. 68. art. 4. 69. art. 4. 70. art. 4. 71. art. 4. 72. art. 4. 73. art. 4. 74. art. 4. 75. art. 4. 76. art. 4. 77. art. 4. 78. art. 4. 79. art. 4. 80. art. 4. 81. art. 4. 82. art. 4. 83. art. 4. 84. art. 4. 85. art. 4. 86. art. 4. 87. art. 4. 88. art. 4. 89. art. 4. 90. art. 4. 91. art. 4. 92. art. 4. 93. art. 4. 94. art. 4. 95. art. 4. 96. art. 4. 97. art. 4. 98. art. 4. 99. art. 4. 100. art. 4. 101. art. 4. 102. art. 4. 103. art. 4. 104. art. 4. 105. art. 4. 106. art. 4. 107. art. 4. 108. art. 4. 109. art. 4. 110. art. 4. 111. art. 4. 112. art. 4. 113. art. 4. 114. art. 4. 115. art. 4. 116. art. 4. 117. art. 4. 118. art. 4. 119. art. 4. 120. art. 4. 121. art. 4. 122. art. 4. 123. art. 4. 124. art. 4. 125. art. 4. 126. art. 4. 127. art. 4. 128. art. 4. 129. art. 4. 130. art. 4. 131. art. 4. 132. art. 4. 133. art. 4. 134. art. 4. 135. art. 4. 136. art. 4. 137. art. 4. 138. art. 4. 139. art. 4. 140. art. 4. 141. art. 4. 142. art. 4. 143. art. 4. 144. art. 4. 145. art. 4. 146. art. 4. 147. art. 4. 148. art. 4. 149. art. 4. 150. art. 4. 151. art. 4. 152. art. 4. 153. art. 4. 154. art. 4. 155. art. 4. 156. art. 4. 157. art. 4. 158. art. 4. 159. art. 4. 160. art. 4. 161. art. 4. 162. art. 4. 163. art. 4. 164. art. 4. 165. art. 4. 166. art. 4. 167. art. 4. 168. art. 4. 169. art. 4. 170. art. 4. 171. art. 4. 172. art. 4. 173. art. 4. 174. art. 4. 175. art. 4. 176. art. 4. 177. art. 4. 178. art. 4. 179. art. 4. 180. art. 4. 181. art. 4. 182. art. 4. 183. art. 4. 184. art. 4. 185. art. 4. 186. art. 4. 187. art. 4. 188. art. 4. 189. art. 4. 190. art. 4. 191. art. 4. 192. art. 4. 193. art. 4. 194. art. 4. 195. art. 4. 196. art. 4. 197. art. 4. 198. art. 4. 199. art. 4. 200. art. 4. 201. art. 4. 202. art. 4. 203. art. 4. 204. art. 4. 205. art. 4. 206. art. 4. 207. art. 4. 208. art. 4. 209. art. 4. 210. art. 4. 211. art. 4. 212. art. 4. 213. art. 4. 214. art. 4. 215. art. 4. 216. art. 4. 217. art. 4. 218. art. 4. 219. art. 4. 220. art. 4. 221. art. 4. 222. art. 4. 223. art. 4. 224. art. 4. 225. art. 4. 226. art. 4. 227. art. 4. 228. art. 4. 229. art. 4. 230. art. 4. 231. art. 4. 232. art. 4. 233. art. 4. 234. art. 4. 235. art. 4. 236. art. 4. 237. art. 4. 238. art. 4. 239. art. 4. 240. art. 4. 241. art. 4. 242. art. 4. 243. art. 4. 244. art. 4. 245. art. 4. 246. art. 4. 247. art. 4. 248. art. 4. 249. art. 4. 250. art. 4. 251. art. 4. 252. art. 4. 253. art. 4. 254. art. 4. 255. art. 4. 256. art. 4. 257. art. 4. 258. art. 4. 259. art. 4. 260. art. 4. 261. art. 4. 262. art. 4. 263. art. 4. 264. art. 4. 265. art. 4. 266. art. 4. 267. art. 4. 268. art. 4. 269. art. 4. 270. art. 4. 271. art. 4. 272. art. 4. 273. art. 4. 274. art. 4. 275. art. 4. 276. art. 4. 277. art. 4. 278. art. 4. 279. art. 4. 280. art. 4. 281. art. 4. 282. art. 4. 283. art. 4. 284. art. 4. 285. art. 4. 286. art. 4. 287. art. 4. 288. art. 4. 289. art. 4. 290. art. 4. 291. art. 4. 292. art. 4. 293. art. 4. 294. art. 4. 295. art. 4. 296. art. 4. 297. art. 4. 298. art. 4. 299. art. 4. 300. art. 4. 301. art. 4. 302. art. 4. 303. art. 4. 304. art. 4. 305. art. 4. 306. art. 4. 307. art. 4. 308. art. 4. 309. art. 4. 310. art. 4. 311. art. 4. 312. art. 4. 313. art. 4. 314. art. 4. 315. art. 4. 316. art. 4. 317. art. 4. 318. art. 4. 319. art. 4. 320. art. 4. 321. art. 4. 322. art. 4. 323. art. 4. 324. art. 4. 325. art. 4. 326. art. 4. 327. art. 4. 328. art. 4. 329. art. 4. 330. art. 4. 331. art. 4. 332. art. 4. 333. art. 4. 334. art. 4. 335. art. 4. 336. art. 4. 337. art. 4. 338. art. 4. 339. art. 4. 340. art. 4. 341. art. 4. 342. art. 4. 343. art. 4. 344. art. 4. 345. art. 4. 346. art. 4. 347. art. 4. 348. art. 4. 349. art. 4. 350. art. 4. 351. art. 4. 352. art. 4. 353. art. 4. 354. art. 4. 355. art. 4. 356. art. 4. 357. art. 4. 358. art. 4. 359. art. 4. 360. art. 4. 361. art. 4. 362. art. 4. 363. art. 4. 364. art. 4. 365. art. 4. 366. art. 4. 367. art. 4. 368. art. 4. 369. art. 4. 370. art. 4. 371. art. 4. 372. art. 4. 373. art. 4. 374. art. 4. 375. art. 4. 376. art. 4. 377. art. 4. 378. art. 4. 379. art. 4. 380. art. 4. 381. art. 4. 382. art. 4. 383. art. 4. 384. art. 4. 385. art. 4. 386. art. 4. 387. art. 4. 388. art. 4. 389. art. 4. 390. art. 4. 391. art. 4. 392. art. 4. 393. art. 4. 394. art. 4. 395. art. 4. 396. art. 4. 397. art. 4. 398. art. 4. 399. art. 4. 400. art. 4. 401. art. 4. 402. art. 4. 403. art. 4. 404. art. 4. 405. art. 4. 406. art. 4. 407. art. 4. 408. art. 4. 409. art. 4. 410. art. 4. 411. art. 4. 412. art. 4. 413. art. 4. 414. art. 4. 415. art. 4. 416. art. 4. 417. art. 4. 418. art. 4. 419. art. 4. 420. art. 4. 421. art. 4. 422. art. 4. 423. art. 4. 424. art. 4. 425. art. 4. 426. art. 4. 427. art. 4. 428. art. 4. 429. art. 4. 430. art. 4. 431. art. 4. 432. art. 4. 433. art. 4. 434. art. 4. 435. art. 4. 436. art. 4. 437. art. 4. 438. art. 4. 439. art. 4. 440. art. 4. 441. art. 4. 442. art. 4. 443. art. 4. 444. art. 4. 445. art. 4. 446. art. 4. 447. art. 4. 448. art. 4. 449. art. 4. 450. art. 4. 451. art. 4. 452. art. 4. 453. art. 4. 454. art. 4. 455. art. 4. 456. art. 4. 457. art. 4. 458. art. 4. 459. art. 4. 460. art. 4. 461. art. 4. 462. art. 4. 463. art. 4. 464. art. 4. 465. art. 4. 466. art. 4. 467. art. 4. 468. art. 4. 469. art. 4. 470. art. 4. 471. art. 4. 472. art. 4. 473. art. 4. 474. art. 4. 475. art. 4. 476. art. 4. 477. art. 4. 478. art. 4. 479. art. 4. 480. art. 4. 481. art. 4. 482. art. 4. 483. art. 4. 484. art. 4. 485. art. 4. 486. art. 4. 487. art. 4. 488. art. 4. 489. art. 4. 490. art. 4. 491. art. 4. 492. art. 4. 493. art. 4. 494. art. 4. 495. art. 4. 496. art. 4. 497. art. 4. 498. art. 4. 499. art. 4. 500. art. 4. 501. art. 4. 502. art. 4. 503. art. 4. 504. art. 4. 505. art. 4. 506. art. 4. 507. art. 4. 508. art. 4. 509. art. 4. 510. art. 4. 511. art. 4. 512. art. 4. 513. art. 4. 514. art. 4. 515. art. 4. 516. art. 4. 517. art. 4. 518. art. 4. 519. art. 4. 520. art. 4. 521. art. 4. 522. art. 4. 523. art. 4. 524. art. 4. 525. art. 4. 526. art. 4. 527. art. 4. 528. art. 4. 529. art. 4. 530. art. 4. 531. art. 4. 532. art. 4. 533. art. 4. 534. art. 4. 535. art. 4. 536. art. 4. 537. art. 4. 538. art. 4. 539. art. 4. 540. art. 4. 541. art. 4. 542. art. 4. 543. art. 4. 544. art. 4. 545. art. 4. 546. art. 4. 547. art. 4. 548. art. 4. 549. art. 4. 550. art. 4. 551. art. 4. 552. art. 4. 553. art. 4. 554. art. 4. 555. art. 4. 556. art. 4. 557. art. 4. 558. art. 4. 559. art. 4. 560. art. 4. 561. art. 4. 562. art. 4. 563. art. 4. 564. art. 4. 565. art. 4. 566. art. 4. 567. art. 4. 568. art. 4. 569. art. 4. 570. art. 4. 571. art. 4. 572. art. 4. 573. art. 4. 574. art. 4. 575. art. 4. 576. art. 4. 577. art. 4. 578. art. 4. 579. art. 4. 580. art. 4. 581. art. 4. 582. art. 4. 583. art. 4. 584. art. 4. 585. art. 4. 586. art. 4. 587. art. 4. 588. art. 4. 589. art. 4. 590. art. 4. 591. art. 4. 592. art. 4. 593. art. 4. 594. art. 4. 595. art. 4. 596. art. 4. 597. art. 4. 598. art. 4. 599. art. 4. 600. art. 4. 601. art. 4. 602. art. 4. 603. art. 4. 604. art. 4. 605. art. 4. 606. art. 4. 607. art. 4. 608. art. 4. 609. art. 4. 610. art. 4. 611. art. 4. 612. art. 4. 613. art. 4. 614. art. 4. 615. art. 4. 616. art. 4. 617. art. 4. 618. art. 4. 619. art. 4. 620. art. 4. 621. art. 4. 622. art. 4. 623. art. 4. 624. art. 4. 625. art. 4. 626. art. 4. 627. art. 4. 628. art. 4. 629. art. 4. 630. art. 4. 631. art. 4. 632. art. 4. 633. art. 4. 634. art. 4. 635. art. 4. 636. art. 4. 637. art. 4. 638. art. 4. 639. art. 4. 640. art. 4. 641. art. 4. 642. art. 4. 643. art. 4. 644. art. 4. 645. art. 4. 646. art. 4. 647. art. 4. 648. art. 4. 649. art. 4. 650. art. 4. 651. art. 4. 652. art. 4. 653. art. 4. 654. art. 4. 655. art. 4. 656. art. 4. 657. art. 4. 658. art. 4. 659. art. 4. 660. art. 4. 661. art. 4. 662. art. 4. 663. art. 4. 664. art. 4. 665. art. 4. 666. art. 4. 667. art. 4. 668. art. 4. 669. art. 4. 670. art. 4. 671. art. 4. 672. art. 4. 673. art. 4. 674. art. 4. 675. art. 4. 676. art. 4. 677. art. 4. 678. art. 4. 679. art. 4. 680. art. 4. 681. art. 4. 682. art. 4. 683. art. 4. 684. art. 4. 685. art. 4. 686. art. 4. 687. art. 4. 688. art. 4. 689. art. 4. 690. art. 4. 691. art. 4. 692. art. 4. 693. art. 4. 694. art. 4. 695. art. 4. 696. art. 4. 697. art. 4. 698. art. 4. 699. art. 4. 700. art. 4. 701. art. 4. 702. art. 4. 703. art. 4. 704. art. 4. 705. art. 4. 706. art. 4. 707. art. 4. 708. art. 4. 709. art. 4. 710. art. 4. 711. art. 4. 712. art. 4. 713. art. 4. 714. art. 4. 715. art. 4. 716. art. 4. 717. art. 4. 718. art. 4. 719. art. 4. 720. art. 4. 721. art. 4. 722. art. 4. 723. art. 4. 724. art. 4. 725. art. 4. 726. art. 4. 727. art. 4. 728. art. 4. 729. art. 4. 730. art. 4. 731. art. 4. 732. art. 4. 733. art. 4. 734. art. 4

non solum materialiter. ¶ Ad quantum dicendum, quod primus motor potest intelligi dupliciter. Primo, ut sit in actu mobile non semper eodem modo se habuit, secundum id quod ponit quia incepit esse cum prius non fuisset. Sed actio, in quantum actio hoc non sicut per mutationem, sed per creationem agere. Secundo, secundum quod inter ex se passionem vel effectum. Vnde patet quod haec ratio, quam ponit Arist. Primo modo actio Dei in 8. Physic. procedit contra eos qui ponebant est in actu ab aeterno. Se mobilia aeterna, sed motum non aeternum, ut quando modo non. Et propter primum Deus non est causa potentiae, sed in actu ab aeterno. Propter secundum vero Deum non creavit mundum ab aeterno, nec erat modo animarum Antichristi. Et si queratur quod Junctamente aeternam producendi aliquem effectum. Nec est necesse quod presupponatur aliqua exterior actus vel potentia. Responso in promptu est, quod est in eo in potesta actus, & nuncquam fuit, aut erit in formaliter. Dei nequit illatio passionis vel lib. 4. Phys. 10. tom. 2. 235 240 245 250 255 260 265 270 275 280 285 290 295 300 305 310 315 320 325 330 335 340 345 350 355 360 365 370 375 380 385 390 395 400 405 410 415 420 425 430 435 440 445 450 455 460 465 470 475 480 485 490 495 500 505 510 515 520 525 530 535 540 545 550 555 560 565 570 575 580 585 590 595 600 605 610 615 620 625 630 635 640 645 650 655 660 665 670 675 680 685 690 695 700 705 710 715 720 725 730 735 740 745 750 755 760 765 770 775 780 785 790 795 800 805 810 815 820 825 830 835 840 845 850 855 860 865 870 875 880 885 890 895 900 905 910 915 920 925 930 935 940 945 950 955 960 965 970 975 980 985 990 995 1000 1005 1010 1015 1020 1025 1030 1035 1040 1045 1050 1055 1060 1065 1070 1075 1080 1085 1090 1095 1100 1105 1110 1115 1120 1125 1130 1135 1140 1145 1150 1155 1160 1165 1170 1175 1180 1185 1190 1195 1200 1205 1210 1215 1220 1225 1230 1235 1240 1245 1250 1255 1260 1265 1270 1275 1280 1285 1290 1295 1300 1305 1310 1315 1320 1325 1330 1335 1340 1345 1350 1355 1360 1365 1370 1375 1380 1385 1390 1395 1400 1405 1410 1415 1420 1425 1430 1435 1440 1445 1450 1455 1460 1465 1470 1475 1480 1485 1490 1495 1500 1505 1510 1515 1520 1525 1530 1535 1540 1545 1550 1555 1560 1565 1570 1575 1580 1585 1590 1595 1600 1605 1610 1615 1620 1625 1630 1635 1640 1645 1650 1655 1660 1665 1670 1675 1680 1685 1690 1695 1700 1705 1710 1715 1720 1725 1730 1735 1740 1745 1750 1755 1760 1765 1770 1775 1780 1785 1790 1795 1800 1805 1810 1815 1820 1825 1830 1835 1840 1845 1850 1855 1860 1865 1870 1875 1880 1885 1890 1895 1900 1905 1910 1915 1920 1925 1930 1935 1940 1945 1950 1955 1960 1965 1970 1975 1980 1985 1990 1995 2000 2005 2010 2015 2020 2025 2030 2035 2040 2045 2050 2055 2060 2065 2070 2075 2080 2085 2090 2095 2100 2105 2110 2115 2120 2125 2130 2135 2140 2145 2150 2155 2160 2165 2170 2175 2180 2185 2190 2195 2200 2205 2210 2215 2220 2225 2230 2235 2240 2245 2250 2255 2260 2265 2270 2275 2280 2285 2290 2295 2300 2305 2310 2315 2320 2325 2330 2335 2340 2345 2350 2355 2360 2365 2370 2375 2380 2385 2390 2395 2400 2405 2410 2415 2420 2425 2430 2435 2440 2445 2450 2455 2460 2465 2470 2475 2480 2485 2490 2495 2500 2505 2510 2515 2520 2525 2530 2535 2540 2545 2550 2555 2560 2565 2570 2575 2580 2585 2590 2595 2600 2605 2610 2615 2620 2625 2630 2635 2640 2645 2650 2655 2660 2665 2670 2675 2680 2685 2690 2695 2700 2705 2710 2715 2720 2725 2730 2735 2740 2745 2750 2755 2760 2765 2770 2775 2780 2785 2790 2795 2800 2805 2810 2815 2820 2825 2830 2835 2840 2845 2850 2855 2860 2865 2870 2875 2880 2885 2890 2895 2900 2905 2910 2915 2920 2925 2930 2935 2940 2945 2950 2955 2960 2965 2970 2975 2980 2985 2990 2995 3000 3005 3010 3015 3020 3025 3030 3035 3040 3045 3050 3055 3060 3065 3070 3075 3080 3085 3090 3095 3100 3105 3110 3115 3120 3125 3130 3135 3140 3145 3150 3155 3160 3165 3170 3175 3180 3185 3190 3195 3200 3205 3210 3215 3220 3225 3230 3235 3240 3245 3250 3255 3260 3265 3270 3275 3280 3285 3290 3295 3300 3305 3310 3315 3320 3325 3330 3335 3340 3345 3350 3355 3360 3365 3370 3375 3380 3385 3390 3395 3400 3405 3410 3415 3420 3425 3430 3435 3440 3445 3450 3455 3460 3465 3470 3475 3480 3485 3490 3495 3500 3505 3510 3515 3520 3525 3530 3535 3540 3545 3550 3555 3560 3565 3570 3575 3580 3585 3590 3595 3600 3605 3610 3615 3620 3625 3630 3635 3640 3645 3650 3655 3660 3665 3670 3675 3680 3685 3690 3695 3700 3705 3710 3715 3720 3725 3730 3735 3740 3745 3750 3755 3760 3765 3770 3775 3780 3785 3790 3795 3800 3805 3810 3815 3820 3825 3830 3835 3840 3845 3850 3855 3860 3865 3870 3875 3880 3885 3890 3895 3900 3905 3910 3915 3920 3925 3930 3935 3940 3945 3950 3955 3960 3965 3970 3975 3980 3985 3990 3995 4000 4005 4010 4015 4020 4025 4030 4035 4040 4045 4050 4055 4060 4065 4070 4075 4080 4085 4090 4095 4100 4105 4110 4115 4120 4125 4130 4135 4140 4145 4150 4155 4160 4165 4170 4175 4180 4185 4190 4195 4200 4205 4210 4215 4220 4225 4230 4235 4240 4245 4250 4255 4260 4265 4270 4275 4280 4285 4290 4295 4300 4305 4310 4315 4320 4325 4330 4335 4340 4345 4350 4355 4360 4365 4370 4375 4380 4385 4390 4395 4400 4405 4410 4415 4420 4425 4430 4435 4440 4445 4450 4455 4460 4465 4470 4475 4480 4485 4490 4495 4500 4505 4510 4515 4520 4525 4530 4535 4540 4545 4550 4555 4560 4565 4570 4575 4580 4585 4590 4595 4600 4605 4610 4615 4620 4625 4630 4635 4640 4645 4650 4655 4660 4665 4670 4675 4680 4685 4690 4695 4700 4705 4710 4715 4720 4725 4730 4735 4740 4745 4750 4755 4760 4765 4770 4775 4780 4785 4790 4795 4800 4805 4810 4815 4820 4825 4830 4835 4840 4845 4850 4855 4860 4865 4870 4875 4880 4885 4890 4895 4900 4905 4910 4915 4920 4925 4930 4935 4940 4945 4950 4955 4960 4965 4970 4975 4980 4985 4990 4995 5000 5005 5010 5015 5020 5025 5030 5035 5040 5045 5050 5055 5060 5065 5070 5075 5080 5085 5090 5095 5100 5105 5110 5115 5120 5125 5130 5135 5140 5145 5150 5155 5160 5165 5170 5175 5180 5185 5190 5195 5200 5205 5210 5215 5220 5225 5230 5235 5240 5245 5250 5255 5260 5265 5270 5275 5280 5285 5290 5295 5300 5305 5310 5315 5320 5325 5330 5335 5340 5345 5350 5355 5360 5365 5370 5375 5380 5385 5390 5395 5400 5405 5410 5415 5420 5425 5430 5435 5440 5445 5450 5455 5460 5465 5470 5475 5480 5485 5490 5495 5500 5505 5510 5515 5520 5525 5530 5535 5540 5545 5550 5555 5560 5565 5570 5575 5580 5585 5590 5595 5600 5605 5610 5615 5620 5625 5630 5635 5640 5645 5650 5655 5660 5665 5670 5675 5680 5685 5690 5695 5700 5705 5710 5715 5720 5725 5730 5735 5740 5745 5750 5755 5760 5765 5770 5775 5780 5785 5790 5795 5800 5805 5810 5815 5820 5825 5830 5835 5840 5845 5850 5855 5860 5865 5870 5875 5880 5885 5890 5895 5900 5905 5910 5915 5920 5925 5930 5935 5940 5945 5950 5955 5960 5965 5970 5975 5980 5985 5990 5995 6000 6005 6010 6015 6020 6025 6030 6035 6040 6045 6050 6055 6060 6065 6070 6075 6080 6085 6090 6095 6100 6105 6110 6115 6120 6125 6130 6135 6140 6145 6150 6155 6160 6165 6170 6175 6180 6185 6190 6195 6200 6205 6210 6215 6220 6225 6230 6235 6240 6245 6250 6255 6260 6265 6270 6275 6280 6285 6290 6295 6300 6305 6310 6315 6320 6325 6330 6335 6340 6345 6350 6355 6360 6365 6370 6375 6380 6385 6390 6395 6400 6405 6410 6415 6420 6425 6430 6435 6440 6445 6450 6455 6460 6465 6470 6475 6480 6485 6490 6495 6500 6505 6510 6515 6520 6525 6530 6535 6540 6545 6550 6555 6560 6565 6570 6575 6580 6585 6590 6595 6600 6605 6610 6615 6620 6625 6630 6635 6640 6645 6650 6655 6660 6665 6670 6675 6680 6685 6690 6695 6700 6705 6710 6715 6720 6725 6730 6735 6740 6745 6750 6755 6760 6765 6770 6775 6780 6785 6790 6795 6800 6805 6810 6815 6820 6825 6830 6835 6840 6845 6850 6855 6860 6865 6870 6875 6880 6885 6890 6895 6900 6905 6910 6915 6920 6925 6930 6935 6940 6945 6950 6955 6960 6965 6970 6975 6980 6985 6990 6995 7000 7005 7010 7015 7020 7025 7030 7035 7040 7045 7050 7055 7060 7065 7070 7075 7080 7085 7090 7095 7100 7105 7110 7115 7120 7125 7130 7135 7140 7145 7150 7155 7160 7165 7170 7175 7180 7185 7190 7195 7200 7205 7210 7215 7220 7225 7230 7235 7240 7245 7250 7255 7260 7265 7270 7275 7280 7285 7290 7295 7300 7305 7310 7315 7320 7325 7330 7335 7340 7345 7350 7355 7360 7365 7370 7375 7380 7385 7390 7395 7400 7405 7410 7415 7420 7425 7430 7435 7440 7445 7450 7455 7460 7465 7470 7475 7480 7485 7490 7495 7500 7505 7510 7515 7520 7525 7530 7535 7540 7545 7550 7555 7560 7565 7570 7575 7580 7585 7590 7595 7600 7605 7610 7615 7620 7625 7630 7635 7640 7645 7650 7655 7660 7665 7670 7675 7680 7685 7690 7695 7700 7705 7710 7715 7720 7725 7730 7735 7740 7745 7750 7755 7760 7765 7770 7775 7780 7785 7790 7795 7800 7805 7810 7815 7820 7825 7830 7835 7840 7845 7850 7855 7860 7865 7870 7875 7880 7885 7890 7895 7900 7905 7910 7915 7920 7925 7930 7935 7940 7945 7950 7955 7960 7965 7970 7975 7980 7985 7990 7995 8000 8005 8010 8015 8020 8025 8030 8035 8040 8

mensurans creationem, qd Ad tertium dicendum, qud nihil sit nisi se-
cundum quod est. Nihil autem est temporis nisi
nunc. Unde non potest fieri nisi secundum ali-
portis distert quo men-
tatu, operationes spu-
quod nuc. Non quia in ipso primo nuc sit tem-
porales, vt infra patet, plus, sed quia ab eo incipit tempus.
mensura et.

Q VAE S T I O Q V A D R A G E S I M A
Teptina de rerum distinctione in commu-
ni, in tres articulos divisa.

Annot.

JN titulo queritur an
distinctione sit à Deo, non
quomodo libet, sed per
se intenta, vt in processu
articulat.

Comment.

In corpore tria facit.
Primo trahat opinionem
antiquorum: secundo op-
inionem Autie, tercio re-
spondet quarto.

Quo ad primum refer-
tur opinio Democriti &
Anaxagori, qud distin-
tio est à materia

Tertia, de distinctione spiritualis & corpo-
ralis creature.

Quo ad secundum queruntur tria.

Primo, de ipsa rerum multitudine, seu di-
stinctione.

Secondo, de rerum inaequalitate.

Tertio, de vnitate mundi.

Reprehendit autem vna
opinio quo ad hoc.

In quo communica, scilicet
quid distinctio est à ma-
teria ut à principiis in
aliis priori causam du-
bitat. Primo, quia ipsa

materia est à Deo. Secun-
do, quia etiam forma est
prior materia: quoniam ma-
teria est propter formam.

Quo ad secundum re-
fertur opinio Aut. quod

distinctio ex secundis
agentibus: improposito
dupliciter. Primo, qui

hoc est falsum de distin-
tione incorporealium re-
tionum: à solo Deo sicut

posuit. Secundo, quia
distinctione rerum est ex
causalibz & coequenter com-
plementum vniuersitatis est.

Et tenuit prima se-
cunda, quoniam quod sit

Cum propter bonitatem suam communicandam
ex concordia multarum
causarum agentium, non
considerari Deo creaturam, & per illas representandas

per se in unum, non ex materia, vel ex genere & materia, aut ex fe-
dignitate eas in unum, cunctis, sed ex intentione primi agentis & Dei,
causa sit, secunda autem multi & diversae creature est.

RE S P O N D E O dicendum, quod au-
to invenimus in rerum di-

ctio, quia per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per
speculatum distinc-

tio, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in
creaturam sufficiens repre-
sentans non potest. Quod

ad tertium dicendum, quod per se in

sunt a corporibus. In substantialibus enim non differunt possibile & necessaria.

A. 1. *Super Questionis qui nra quisime prima Articulum secundum.*

Titulus quo ad quid nominis, nihil aliud exigit nisi notari duo. Primo ly asturum, quod significat ad sumere, id est, ad suipius manifestacionem, & non ad sua operi peraganda. Secundo, scriptura eo

fuerit attendenda est: in qua introduncuntur Angelii in corporibus apparen-

C. 1.

Comment. In corpore tria facit.

Primo refert quandom opinione Rabbi Moy-

si, secundo improbat ei.

Tertio responderemus quasi-

to unica conclusione.

Q Ad primum opini-

onem illa dicit ad scilicet:

& quod angelinon afflunt corpora. Et q-

ue ea dicuntur in scrip-

turis de corpore apparen-

tibus intelligi-

gantur de imaginaria-

tate apparetio-

ne.

Q Ad secundum dicendum, quod que-

dam opera viuentum habent aliquid comuni-

ne cum aliis operibus. Ut locutio, que et ipsi

viuentis, conuenit cum aliis sonis inanimatorum,

aut intendit, &

inquantum est sonus & proce- 10

satio cum alismo in quibusdam operato-

ribus, inquantum est motus. Quantum ergo ad

id quod est commune viuisque operibus, pos-

sum opera vita fieri ab angelis per corpora al-

sumptuam autem quantum ad id quod est pro-

prium viuentium: sed

angelii corporaliter appa-

rentes faciunt viucom-

unum ab omnibus: er-

go. Major pater ex diffe-

rencia in visione cor-

poralem exterior & ima-

ginaria ex parte obiecti:

Et poq. 4. Et 6. ar. 8. Et

quol. 3. ar. 5.

ARTICULUS III.

Trum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assum-

ptis vita exercant, angelos enim

veritatis non decet aliqua fictio. Eset augen-

ti corporum vero viuo fictio, si corpus ab eius assumptum quod videtur, & opera vita habens non habuerit hu-

eretur illud quod est po-

stum extrahendum: sed

angelii corporaliter appa-

rentes faciunt viucom-

unum ab omnibus: er-

go. Major pater ex diffe-

rencia in visione cor-

poralem exterior & ima-

ginaria ex parte obiecti:

Et poq. 4. Et 6. ar. 8. Et

quol. 3. ar. 5.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assum-

ptis vita exercant, angelos enim

veritatis non decet aliqua fictio. Eset augen-

ti corporum vero viuo fictio, si corpus ab eius assumptum quod videtur, & opera vita habens non habuerit hu-

eretur illud quod est po-

stum extrahendum: sed

angelii corporaliter appa-

rentes faciunt viucom-

unum ab omnibus: er-

go. Major pater ex diffe-

rencia in visione cor-

poralem exterior & ima-

ginaria ex parte obiecti:

Et poq. 4. Et 6. ar. 8. Et

quol. 3. ar. 5.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

A D TERTIUM sic proceditur. Vi-

ta detur quod angeli in corporibus assumptis ope-

ra vita exercant.

ARTICULUS III.

Tum angelii in

In operatione proxima preparata & immediata, sufficienteque ad opus, exclusis omnibus impedimentis. Per se vel ex approximatione vocatur, etiam approximationis immediate agentis in patiens immediata; quia praevenit actionem ordinis naturae taliter. Præfencia autem operationis dictum relatio agentis ad patiens immediatam inferius ab actione: ita quod vel est ipsa respectus in actione importatus: vel non est sine illo. Possum autem hi tres modi præfenciae exempli ducendi in natura & nati. Et enim primo natura patiens nisi præfencia ordinis, ex alteris inter virtutem suam & naturam, ut gubernabilis ab ipso est. Et deinde præfencia eide approximatio, duplice prius natura intelligenti approximatus nati, quam operetur. Tertio fit præfencia secundum actualitatem operationis, sive heretico præfencia concomitantem operationem sit idem quod relatio mouentis ad motum, sive ab illa distinguatur, ut dictum est de primo.

¶ Quo ad secundum secundum est, quod hanc quinque præfenciae tres tantu sunt certe. I. ceteris scriptis, & ordinis, & operationis. Alio autem duabus ambiguas valde sunt, & coincidunt, & propter eas est vniuersa hac difficultas. De præfencia quidem circumscripsa labore non operetur: quia est nota ad seipsum. Præfencia vero ordinis ex hoc committitur, quod si nullus corpus esset, & vna substantia intellectus poterit aliquid recipere ab alia: antequa intelligenter agere vna in alia, est inter eas ardo ad pallium quod altera recipere possit proxima expedita & præparata agere, & altera recipere. Hoc enim præfencia consequitur rationes potentie activa & passiva proxime deducit in impedimentis, &c. Ex invenientur in corporibus, quā in spiritibus. Præfencia vero operationis manifesta est, & operetur enim agentis immediata immutacione supponit indicans esse à patiente, quando agit, ut patet 7. phys. longa processus. Ambiguitate 20 multas gerit & palli fit aliud ab operatione, & quod sit prior natura quā operatio. Sed negatur, quod si sit aliud quid, quā præfencia ordinis in communis loquendo. Descedit autem ad corporalia, negatur q̄ si aliud 3. præfencia ordinis & sit, he em̄ dicitur sufficiens ad hoc, quod illud immediate agatur illud immediate patitur. Situalis quidem præfencia requiritur, quia quatuor ordinis vero, quia activa & passiva sunt. Et quoniam virtutis huius ambiguitatis traducta pars negotiorum rationis magis est collata, ex notis nobis relatio in ceteris, ut causas, nō hominum ceteris in hoc vnde quod non alibi, quod est habere relationem præfenciae in aliis locis. Datur ergo præfencia substantialis, quia substantia in aliis locis præfencia loco, scilicet omni habitu ad alii passum, vel econtra. Oportet vero negari quod aqua potito nō est intelligibilis. Omnis enim respectus, sive intrinsecus, sive extrinsecus patiens, exigat aliquod fundamen- 30 tum. Sed talis respectus præfencia substantialis nō habet fundamen- tū, ergo fictio est ponere ipsum. Major probatur. Tū autem vo- luntarie posset quilibet respectus collibet attributus ex quo fundamento nullū requiri edet, sed quod sit ratio quare non ibi contineatur vel potest. Tū quod fieri habet lupa dicitur. Si vero non ponitur, nullas patiencias existunt, quoniam nulla est necesse etiā ponendi. Ex ratione namque ageris & patientis, ut sic posset cōsurgere ut concomitati relationē agi paritate. Ex hoc habetur ratio ad partem non negantum: quia plurimas sine necessitate habere, et prædicari demonstrabile de regnante haberet illū in alio sit forte conincendit ergo habet in subiecto causam necessitatem, per quā à priori inferatur, et per quam in effectu: alioquin contingenter inest. Causa autem illa aut fundamentum est, aut ex ipsa illud habetur. Minor vero probatur: quoniam aut fundamento talis respectus est atque absoluē invenit in pura substantia: ut aliquid ex trinecto concordet. Sed neutru potest ponere. Quod enim non sit obliquo aliquod, patet distinguendo in qua substantia inveniuntur, & cetero ratio substantiae, & limitatio eiusdem, & similitudin virtus eius, & limitatio eiusdem. Substantia enim inquantum subiecta, non nō fundat respectum. Tum quia nō omnis substantia potest illū fundare. Tū etiam quoniam patientes illū, faciunt iusta articulū. Partem enim, quod substantia nō est ea ratio eiusdem loco diffiniri. Inquit vero limitata sive ad genus, sive ad specie, sive ad singulare, hoc erit non habet quoniam aqua significare limitatio de determinatione essentiali seu definitaria, & de determinatione ad locum. Modo enim est & differentia essentialis & individuales contrahunt ad tales & hoc eis, & nō ad eis in loco seu locabilibus, qui contrahere in eis per quoniam quāitate mōlis. Tunc enim manifeste ostenditur collocetur ad locabilem. Per alias autem modos sive per se primū non contrahetur ad locabilem, oportet assignare quoniam cōsequenter contrahatur, & cōnū posse signari, refutat quod sit fictio. Simile quod in dictum est virutis substantiae, quia ponitur eadē realiter cōsubstantia. Ita ceteris quoniam limitatio virtutis contraria est limitatio ad eam & canum effectū, non localis. Quid autem fundamentū & ratio talis significata non sit substantia, connotato aliquo alio, probatur. Tale extremitate non potest esse nisi aut negatio aut relatio: sed relatio non est: quid est illius fundamentum quare non eadem ergo. Negatur vero nō apparet ad propostū, nisi indistincte: ut patet forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Sed hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistincta loco fundat presentis relationē ad locum. Et hoc nihil est quia talis negatio cōnūtientia substantia indistincta, etiam nūquā existentia patet, & sic substantia nūquā existentia est præfencia huius loci, ac per hoc est nūquā, & est hic, quod implicant contradiccionem. Si haec vnde sunt, patet quod nō imaginatio ponentis talē respectū, in falso fundatur. Credit enim quod quemadmodum quantitas est ratio substantiae corporis, quod sit in loco: & cōsiderat hoc ipsa substantia corporis mediante quantitatem est in loco, & vere ab aliis loco distat, & alteri propriopriori est. Ita operatio translati sit ratio Angelis & existat in loco, ipse tamē Angelis per illā ad locū diffinitur quādā remoriori magis distat loco, quam ad propinquum. Quidam autē prima propositione non confituntur. Sed dicunt quod vel operatio translati vel quoniam, relatio per modū operationis translati significata est Angelo ratio cōsiderat in loco, propter verū s. T. ex quo libet adducta. De secunda vero prepositione affirmant primam operatio translati, sed secunda, subiecta in loco, & non solum operatione patet, scilicet quod substantia Angelis est cōsiderata loco, & non solum operatione patet, fidant ut virutis secundum propositionem super verbis s. T. expressa in 3. parte q. 2. art. 2. dicunt quod anima Christi fuit in loco inferni duplicitate, & cōsiderat in loco, & operari forte posse quod substantia indistinct

Quæstio.

¶ Num & quomodo quodvis comparatur ad aliquam vnam virtutem comparatur ut vnam.

Circa hanc partem multiplex dubitatio occurrit. Et primò in probatione secunda particula conclusionis. Quoniam aut ibi assument falsum, aut non probatur intentum. I. si ex parte practicata assumpta propositionis. II. ex parte subiecti. Quoniam enim **¶** Cum virtus Angelis sit & particularis, dicitur, quoniamque cō- Dei vnde infinita, non vbiq; Angelus est, sicut Deus, paratur ad vnam aliquam ut vna particulari loco difficiat.

549

CONCLVSI O.

10 Circa hanc partem multiplex dubitatio occurrit. Et primò in probatione secunda particula conclusionis. Quoniam aut ibi assument falsum, aut non probatur intentum. I. si ex parte practicata assumpta propositionis. II. ex parte subiecti. Quoniam enim **¶** Cum virtus Angelis sit & particularis, dicitur, quoniamque cō- Dei vnde infinita, non vbiq; Angelus est, sicut Deus, paratur ad vnam aliquam ut vna particulari loco difficiat.

vnam, aut eis tertio de RE S P O N D E O dicendum, quod An-

10 omni virtute inveniatur, aut de aliqua, pura

creata. Si de aliqua, tria inconveniens sequuntur.

Primo quod alium

contingit, & non solum in pluribus locis est,

sed vbiq; virtus angelis, quia finita est,

non se extendit ad omnia, sed ad aliquam v-

nun determinatum. Oportet enim quicquid

comparatur ad vnam virtutem, ut vnam ali-

10 quid comparatur ad ipsam. Sicut igitur vnu-

sum comparatur ut vnam aliquid ad vni-

versalem Dei virtutem, ita & aliquod particu-

late vnam comparatur ut aliquod vnam ad Ange-

10 ligum, Quoniam enim ex auto-

bus capitis poterit for-

re, restringi propositio-

10 ne, scilicet ex differen-

tia inter virtutem natural-

& voluntariam, aut inter

virtutem finitam & infi-

nitam. Sed neum ratio-

ne potest refungi: quo-

nam Angelus etiam est

agenz a proposto. Ac per

hoc si proposito non te-

remit nisi de virtute natu-

rali, non erit ad proprie-

10 tatis aut & infiniti ra-

tionis aut de vniuersitate gelius est indubitate extra genus quantitatis

& pluralitate effectus:

quoniam virtus naturalis sive finita sive infinita, ad vnam est determinata, v-

oluntaria vero, sive finita, sive infinita ad oppositam habet, ut patet, i.e. Met-

ergo. Si autem inveniatur de omni virtute inveniatur, quodvis emergit. Tun-

qua ex hoc sequitur, quod vnam virtus agere a proposto sit determinata ad vnam.

¶ Secundo dubium est de qualibet vniuersitate virtutis sit hic tempore reali, i.e. in for-

malis, an veraque simili. Si reali tantum, inveniatur manifesta: de virtute ge-

nerativa, spirativa, & creativa Del: qui sunt vires, & tamen non est deter-

minata ad vnam, si vero de formaliter est ferme, tunc propositio quoniam sit ve-

ra, non tam est etiam determinata ad vnam, sed v-

erit inveniatur de vniuersitate virtutis formaliter

10 tamen est indubitate in Angelis, non inconveniens ut virtute mortuorum, virtute

caustoditum, & sic de aliis iuxta diversas rationes formales effectus. Et sic ex hac

ratione non probatur intentum quoniam dici posse quod angelus quoniam

secundum vnam virtutem sit in vno tantum loco: secundum plures tamen est

in pluribus locis. Non enim inconveniens vnam & item a vna pluribus vir-

10 turibus simili, ut patet de anima qua simili audit & videt, & operationes parti-

vegetariæ & intellectus agit in via exsistens apud Sanctu Tho. Et perhè ha-

betur quod non intelligit de formaliter & formaliter non enim membrum infer-

itur a primis viis.

¶ Tertio dubium est de qualibet vniuersitate effectus sit ferme, scilicet de formaliter

numeris. Si de formaliter, non sequitur intentum: quoniam non est determinata

formaliter non sequitur intentum. Si de numeris, aut intelligitur de uno

10 numero simpliciter, seu omnino, & tunc hoc est falsum. Quia si sequitur

quid Angelus non possit in uno simili vniuersitate formaliter

et quid Angelus non possit in uno simili vniuersitate formaliter

10 tamen est indubitate in Angelis, non inconveniens ut virtute mortuorum, virtute

caustoditum, & sic de aliis iuxta diversas rationes formales effectus. Et sic ex hac

ratione non probatur intentum quoniam dici posse quod angelus quoniam

secundum vnam virtutem sit in vno tantum loco: secundum plures tamen est

in pluribus locis. Non enim inconveniens vnam & item a vna pluribus vir-

10 turibus simili, ut patet de anima qua simili audit & videt, & operationes parti-

vegetariæ & intellectus agit in via exsistens apud Sanctu Tho. Et perhè ha-

betur quod non intelligit de formaliter & formaliter non enim membrum infer-

itur a primis viis.

¶ Secundo dubium est de qualibet vniuersitate effectus sit ferme, non potest formaliter

10 tamen est indubitate in Angelis, non inconveniens ut virtute mortuorum, virtute

caustoditum, & sic de aliis iuxta diversas rationes formales effectus. Et sic ex hac

ratione non probatur intentum quoniam dici posse quod angelus quoniam

secundum vnam virtutem sit in vno tantum loco: secundum plures tamen est

in pluribus locis. Non enim inconveniens vnam & item a vna pluribus vir-

10 turibus simili, ut patet de anima qua simili audit & videt, & operationes parti-

vegetariæ & intellectus agit in via exsistens apud Sanctu Tho. Et perhè ha-

betur quod non intelligit de formaliter & formaliter non enim membrum infer-

itur a primis viis.

¶ Tertio dubium est de qualibet vniuersitate effectus sit ferme, non potest formaliter

10 tamen est indubitate in Angelis, non inconveniens ut virtute mortuorum, virtute

caustoditum, & sic de aliis iuxta diversas rationes formales effectus. Et sic ex hac

ratione non probatur intentum quoniam dici posse quod angelus quoniam

secundum vnam virtutem sit in vno tantum loco: secundum plures tamen est

in pluribus locis. Non enim inconveniens vnam & item a vna pluribus vir-

10 turibus simili, ut patet de anima qua simili audit & videt, & operationes parti-

vegetariæ & intellectus agit in via exsistens apud Sanctu Tho. Et perhè ha-

betur quod non intelligit de formaliter & formaliter non enim membrum infer-

itur a primis viis.

formaliter producere, nisi multiplicata formaliter. Quoniam tamen potentia exponit, quoniam virtus diuina, per se primo respicit vnam. Et de potentia quidem nationali ex 10. Meta. vel, dicitur, quod potentia rationalis per se primo accedit alterum oppositionem, quoniam vero per se secundo. De potentia vero diuina, tamen numero potest simili facere. Diuina vero plura, quoniam illa non accedit plura, sed vna, ut vna vero attingit plura, vt vna, & vplura. Propter quod S.Th.

40

D.112

modi & participationes, & situs existens. ¶ Vnde non est necesse quod proget p̄t plura producere formaliter. sed vna, ut quemadmodum & virtus potest plures coloris, ipse diuina, in hoc quod sunt determinata ad vnam numero & differentiam, in hoc quod diuina est determinata ad vnam numero. Et hoc secundum corpus cui per summa virtutem applicatur, correspondit ei vnam locus. Nec tamen oportet quod si aliquis Angelus mouet in Angelo est, vna virtus operaria, sed eius unitas formalis non accedit plura, sed vna, ut vna causa omnium, & deo sua virtute omnia. Primo quidem, quia non applicatur virtus eius nisi ad vnam, ut vna causa omnium, & non solum in pluribus locis est, sed vbiq; virtus angelis, quia finita est, non se extendit ad omnia, sed ad aliquam v-

LH.8.tez.

84.10m.2.

268.c

num determinatum. Oportet enim quicquid comparatur ad vnam virtutem, ut vnam ali-

quid comparatur ad ipsam. Sicut igitur vnu-

sum comparatur ut vnam aliquid ad vni-

versalem Dei virtutem, ita & aliquod particu-

late vnam comparatur ut aliquod vnam ad Ange-

10 ligum. Quoniam enim ex auto-

bus capitis poterit for-

re, restringi propositio-

10 ne, hec ex parte effectus distinguitur, ut

de aliis capitis effectus, & de aliis corporis effectus.

¶ Secundo quod si alius

10 modus & participationes, & situs existens.

¶ Tertio quod si alius

modus & participationes, & situs existens.

¶ Quarto quod si alius

modus & participationes, & situs existens.

¶ Quinto quod si alius

modus & participationes, & situs existens.

¶ Sexto quod si alius

modus & participationes, & situs existens.

¶ Septimo quod si alius

modus & participationes, & situs existens.

¶ Octavo quod si alius

modus & participationes, & situs existens.

¶ Noveno quod si alius

modus & participationes, & situs existens.

¶ Decimo quod si alius

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

¶ Unde non est necesse quod

modus & participationes, & situs existens.

ex dictis sequitur, quod angelus potest pertansire de extremo ad extremum nullo modo per transire, non dico continuo nec distans, opere ipsum sam in tali motu aliquod medium omittere. Et ex alia parte constat, quod non posse transire de extremo ad extremum nisi per omnia media. Differentia autem ratio consideratur quia corpus continetur sub loco, actu, vel potentia, secundum, torum vel partes: angelus vero continetur locum, &c.

Cit. Nā & quemodo in-
ter duo loca diuisibilis sunt
loci media infinita.

245.

Si ergo invenimus non sit continuaus, omnes partes motus erunt numeratae in actu.

Si ergo mobile quicunque mouetur in motu non continuo, sequitur quod vel non trahat omnia media, vel quod actu numeret media infinita.

Quod est impossibile. Si igitur tecundum quod motus angelii non est continuo, non perturbit conclusionem quia si continua occurrit, quoniam nihil sit verum inter quae libet

246.

duo loca diuisibilia esse infinita loca media, cum manifeste patet ista in motu as medietates aliuscun et unum canum medi um impetrari, scilicet in termino a quo. Ergo quierebit ibi, cum quierebit sit in eodem esse nunc & prius, ut dictum est e. Et aliud infernum, nisi quod

sequitur quod non mouatur nisi ultimum instanti temporis.

SE D C O N T R A , In omni mutatione

247.

et prius & posterius. Sed prius & posterius mo-

248.

tus numeratur secundum tempus. Ergo omnis

motus est in tempore, etiam motus angelii, cum

in eo sit prius & posterius.

249.

CON C L V S I O .

Angelus cum propriè mouetur motu continuo,

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

vel diserto: non in instanti: sed in tempore continuo

principali agente: quoniam sic largè accipiendo instrumentum hanc sufficit haberi instrumenti conditionem. Vnde non oportet obiectus aliter respondere, ut propensibus substantia & potestis operatum se habere ut duas causas.

^{ad} Id ad tamen quod tangit de proximo principio elicito: generationis substantialis dicitur, quod secundum rem generatio substantialis instantanea non est operaio aliqua,

^b sed est terminus generationis transmutantis materiae utique ad hoc. Vnde non oportet, quare respondeat illius principium, sed illud idem quod in toto tempore precedente generabat, in infinitum.

²⁷⁷ ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll} ^{mm} ⁿⁿ ^{oo} ^{pp} ^{qq} ^{rr} ^{ss} ^{tt} ^{uu} ^{vv} ^{ww} ^{xx} ^{yy} ^{zz} ^{aa} ^{bb} ^{cc} ^{dd} ^{ee} ^{ff} ^{gg} ^{hh} ⁱⁱ ^{jj} ^{kk} ^{ll}

Q V A E S T . L V .

354
erum predicationis ne conditionibus naturaliter cognoscibilibus ab angelo. *Serio*, ly per, denotat habitudinem causae formalis ex modo quo ratio intelligendi formulatur ad intellectum concurrens creditur. Quarto, ly substantiam suam, intelligere cum præcione, id est, solam ad exclusum dū aliquid posuit, quod in angelorum essentiis non continetur; quia sunt finitae. Nona quarto, quod quum in litera probatur, quod quo intellectus intelligit, est forma eius, quia agens agit, est forma eius: sumitur agens & agere communiter, ut etiam comprehendit actionem immutarem, quia non est actio sed qualitas. Vis tamen rationis non infirmatur ex hoc, iuxta valida magis redditur, quoniam si intellectus ratio intelligens

S E D C O N T R A est quod Dionysius, di opinia ab angelo naturaliter cognoscibilis tantum quantum potest illa cognoscere. *Contra* hoc est, quod in corpore est via conclusio eius, ratio intellectus, qui si negatur, felicitate angelus non cognoscit omnia per essentiam suam sicut Deus, sed per similitudines superadditas.

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

S E D C O N T R A est quod Dionysius, dicit in eodem capite, quod angelus illuminatur rationibus rerum, ergo cognoscunt per rationes rerum, & non per propriam substantialitatem.

10

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4. vñ
remodis &
prime.

417

C O N C L V S I O .

A n g e l u s n o n c o g n o s c i t o m n i a p e r e s s e n t i a m s u a m

Comment. Cap. 4

& intelligibili esse intelligibile. In intellectus vero superiores altior modo illud obtinetur. Et ex hoc pater responsio ad obiecta. Nam dicendum est ad primum: quod esse intelligibile est medium, non solum ex parte virtutis intellectus, sed etiam ex parte sensibili rei cognitae. Non in quantum habet rationem obiecti sui termini, sed in quantum habet rationem causa & motus. Et sic pater invenit non obiecta.

²⁸² ¶ Ad secundum, vero ne-

A R T I C U L V S . I I I .
magis spiritualitas phan-

tasimis non per accidens,

con. et 9.6.

Et ver. q.8

art. 10. Et

opin. 3. c.7.8.

c.8. Et

126. Et cau-

fis. lcc. 4.

c.10. Et

281

gatur afflumptum: quo-

rum spiritualitas phan-

tasimis non per accidens,

ad hanc causam ad talen-

ti calicem, ut ex dicitur.

Et propositum autem dicitur,

quod phantasma agere ra-

tione natura representati-

onem, potest dupli-

citer intelligi. Vno mo-

do aquam ratione agen-

ti, & sic conceditur.

Alio modo tanquam con-

ditione agentis, &c. si est

solium. Quidam enim

bous non sequuntur quod cognoscitur in vniuersali: quia cognoscere aliquid in

vniuersali, est quodammodo medium inter po-

tentiam & actum. Si ergo angelii superiores co-

gnoscunt per formas magis vniuersales, quoniam

inferiores, sequitur quod angelii superiores ha-

bent scientiam magis imperfectam, quoniam in-

ferioris. Quod est inconveniens.

¶ Præterea, Ideo est potest esse propria

ratione naturali, cum

phantasma generet boum: esse

in aliis intelligibili, sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

tionibus. Sed secundum esse ipsius

spiritualitatem & simili-

tatem, ut in rebus abstrac-

representandum pro complemento substantia cognoscitur. Ipse vero res quarum sunt intentiones, sunt primo instituta ad secundum. Proprietate autem iudicium de substantia intellectiva & esse intentionali est. Quia quantum substantia est alius, tanto esse intentionale proprium illi est alius: immo ex altitudine substantiae prouentur altitudo intentionis, maioremque perfectio-

nem, ex qui vocam ratiem,

283

ponitur angelico altitudo gradus substantialis, quia altitudo intentionis quo-

1. q. 7. ar. 2. com. 3. fin.

nam hoc nihil aliud po-

nit nisi eminenter aqui-

4. c. 11. 10. 11.

vale representatio ad

2. Et 10. 11.

quod angelus ignorat proprias virtutis.

A R T I C U L V S . I .

¶ *Virum angelus cognoscat scipsum.*

AD P R I M V M sic proceditur. Vide-

tur quod angelus scipsum non cognos-

cat. Dicit enim Dion. 6. cap. Angelica-

11. q. 8. ar. 6. c. 11. 10. 11.

et 12. fin. **¶** *Super Questionis* hierach. quod angelus ignorant proprias virtutis. Cognita autem substantia, cognoscitur virtus. Ergo angelus non cognoscit suam essentiam.

Annot. In titulo hoc solum no-

menat ut et quod ad pra-

ca. 6. eccl. febris intentionis dif-

bierat, non euteroprincipales modi singularium substantiarum. Sed nullum singulari-

praeclarum est, quod angelus cognoscere se est intelligibile. Ergo non potest intelligi. Et

ipsum: quoniam quod cognoscere ita quoniam angelus non adit nisi intellectu cognoscere in rebus corporalibus, apud alii, non poterit aliquis angelus cognoscere fed in modo, an scilicet per substantiam suam, an-

et 13. de art. 2. et 14. fin. **¶** *Cum angelus sit intelligibile substantia, scipsum cognoscere, ut in rebus corporalibus appar-*

Comment. **C**ontra articuli vna-
cognitione intendit, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

ret. Ergo angelus non potest intelligere fe-

rebus corporalibus, ut in rebus corporalibus appa-

C O N C L V S I O .

¶ *Cum angelus sit intelligibile substantia, scipsum*

tu dicas quod substantia ista prouenit operatione, immo est eius causa, ergo est secundum esse, non substantia, quia substantia angelii non est forma substantialis sui intellectus realiter distincta ab ipsa apud te, ergo secundum hanc fictionem. Et confirmatur iste sententia Seco exemplum inquit calidus est operari.

Et 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 8

genet dici, ut & in 4. Metaphy. rex. 10. dicitur, quod qui vnum non intelligit, n*isi* intelligit: & in 3. de anima contingit multa scire, vnum autem intelligere.

Norius autem est, quod vni operari vnum debetur obiectum, quia pluribus ciuidatibus potestis simul quamvis & hoc sit verum. Et ideo Sanctus Tho. vnum que explicatur, & probando a noriori tradidit disciplinam. Et per hanc patet relapsio ad primum dubium. Et ad dubium, in vna comparatione. Ex quo patet quod multa quod est contra vltimam secundum quod sunt distincta, non possunt fieri conclusionem: fatemur enim in aliis angelis posse intelligi, sed secundum quod vni sunt in vltimis angelis posse non intelligi, sic similius intelliguntur. Vnum estes intelligibilius ordinis quodcumque autem est intelligibile in actu secundum inter se habentes intellectus, quod eius similitudo est in intellectu. Quae cun- gressore quoniam intelligibilius que igitur per vna speciem intelligibilem cog- le exarum non est totaliter datur. Sed quen- admodum species esse. Et ideo similius cognoscitur. Quae vero per diuer- dit & continet speciem intelligibilem cognoscuntur, ut datur. Et ideo similius cognoscitur. Angeli igitur in eo quodammodo ut totam partem: ita intelligibilem vnum est habere ad intellectum, & vltimam intelligibilius alterius. Et similis est differ- entia diuina. Et ideo quantum ad talium co- ligibiliis disparatis spe- cierum, est vnum intelligibilius, & non possunt intelligi in substantiis spiritualibus, quem corpora caelestia a corporibus suis q. & q. 20. leites mentes a Dionys. dicitur. Est autem hec quodammodo ut totam cognitionem quia cognoscunt res per verbum, omnia cognoscunt vna intelligibilius specie, que est differentia inter caelestia & terrena corpora, quod corpora terrena per mutationem & mo- tum adiunguntur suam ultimam perfectionem: patria non erunt volubiles nostra cogitationes: & non per diversas species absolute: sed per omnes scientiam nostram vnu conspectu videbimus, ut Aug. dicit in 15. de Trin. cap. 16. Lib. 15. de Trin. cap. 16. circa. 10. 3. Fuit processus, que vni- ciescinnatas, omnia illa similius possunt intelligere. Et ideo similius est. Quoniam quid re- gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo naturali offici vniuersali re- formatur per intelligibilem speciem, quia apud danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius. Et similiter si dimitur simul intelligibilius intueni, sicut vnum corpus per vnam figuram potest similius multis corporibus assimilari.

A R T I C U L U S III.

¶ Vt vnum angelus cognoscat discurrendo.

A D T E R T I U M sic dicendum, quod est secundum dicendum, quod intellectus, & non per diuersas species intelligibilius cognoscuntur: neque ab aliis communis ad ista spe- cies apprehenduntur.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod

telligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso- lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso- lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur. Quoniam quid re-

gulariter exigat vnitatis intelligibilius, trahatur & intelligere multa vnum, est quodammodo tractari debet. Exceptio enim haec nota est, & ideo

naturali offici vniuersali re-

formatur per intelligibilem speciem, quia apud

danda est ad cognoscibilis habet. Et ideo sic potest vna specie intelligibilius.

Et similiter si dimitur simul intelligibilius abso-

lute lumpis: Res ipsius ma-

nuus constat vtrumque est: ex parte extremum: Vnde in q. 8. art. 14. ad primum in contraria dicuntur

Boni yniuersaliter appre-
hendit angelii sunt intellectus
sue, ergo in eis est talis
appetitus: ergo voluntas.

C O N C L V S I O .
¶ Cognitione vespertina vt terminatur ad creaturas,
vt media talis cognitionis essentia sit a matutina
sequentia ex quid nominis voluntatis, minor nota:
maiorem vero continet
in se duo, scilicet quod in
intellectibus insta-
petitus boni, & quod in
talis appetitus, scilicet
boni yniuersali. Et que-
ad primum probatur, ex
eo quod omnia habet ap-
petitum boni, qui proce-
dunt ex voluntate diuina,
que non nisi in boni te-
stere & ordinare potest.
Quo ad secundum devo-
claratur ostendendo tri-
ratione cogniti, secundum quod subest cogni-
tioni, vt feliciter cognitione vespertina in angelis,
fuxta triplicem ordinem dicatur secundum quod cognoscunt esse rerum,
naturam apperentem, quid habent res in propria natura. Quod quide-
mouens motum: mouetur enim ab appetibili intellectu. Sed angelii sunt
immobiles, cum sint incorporei. Ergo in angelis non est voluntas.

A R T I C U L V S I .

¶ Circa primum queruntur quatuor.
¶ Primo, utrum in angelis sit voluntas.
¶ Secundo, utrum voluntas angelii sit ipsa natu-
ra corum, vel etiam ipse intellectus eorum.
¶ Tertio, utrum in angelis sit liberum arbitrium.
¶ Quarto, utrum in eis sit irascibilis & concupisibilis.

A R T I C U L V S I .

¶ Utrum in angelis sit voluntas.

D E P R I M U M sic proceditur. Videtur quod in angelis non
sit voluntas. Quia, vt dicit philosophus in tertio de *Anima, volu-
tas in ratione est. Sed in angelis non est ratio, sed aliquid super-
ius ratione. Ergo in angelis non est voluntas, sed aliquid superioris vo-
luntatis.

A R T I C U L V S I .
¶ Utrum in angelis sit voluntas.

D E P R I M U M sic proceditur. Videatur quod in angelis non
sit voluntas. Quia, vt dicit philosophus in tertio de *Anima, volu-
tas in ratione est. Sed in angelis non est ratio, sed aliquid super-
ius ratione. Ergo in angelis non est voluntas, sed aliquid superioris vo-
luntatis.

A R T I C U L V S I .
¶ Utrum in angelis sit voluntas.

D E P R I M U M ergo dicendum, quod appetitus

in propriis naturis & in aliis

est voluntas. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

solum illud esse rerum, quod habent in verbo, sed

illud esse quod habent in propria natura, sicut

Deus per hoc quod videt, se cognoscit esse rerum

quod habent in propria natura. Si ergo dicatur

cognitione vespertina, cies innatas, & per rationes rerum in verbo exi-
stentes. Non enim videtur verbum cognoscunt

Tum corpore vincere est conclusio responsa affirmativa. In angelis est liberum arbitrii. Et probatur sic: intellectus est iudicis liberus. Angelus est intellectus iheros. Major probatur duobus. Primum a posteriori, quia agere iudicium liberum: quod manifestatur ex triplice ordine agenti, scilicet sine arbitrio ut naturaliter; & ex arbitrio seu iudicio, sine tamē libertate, ut sensu iudicante ex infinito naturae: & cum arbitrio & libertate, ut rationem boni: ex qua potest iudicare habitatione intellectus. Secundum a priori, quia apprehendit uniusmodum rationem boni: & consequenter potest hoc proponere illi, & econtra, quod est libenter iudicare. Ex eo enim quod apprendens non arctatur ad hanc, & tamen boni rationem appetendam, & eas adiuvarem conferre potest, liberum sibi de eius relinquitur iudicium.

In responsione ad secundum duplex dubium occurrit. Primum, qui si intellectus est determinatus ad omnem naturalem veritatem, ergo voluntas non potest nisi ex parte contradictionis quo ad naturalem vellet, neque in intellectu & intelligere, quia voluntum oportet esse cognitum. Secundum, qui si voluntas est determinata quo ad superiora, & non quo ad inferiora, quam superius voluntate sit filius Deus, et scriptura, ergo aliquis angelus schabet ad virtutem liberis: & si sic est, ergo potest ostendere aliquis angelum, & peccare in naturalibus puris.

Tum adhuc primum dicitur, quod angelus habet intellectus determinatus ad verum in speculatoriis, quam in practicis, finitibilibus, sive facitibilibus: ita quod non potest naturaliter errare, sed in puris naturalibus confidetur. Non ad hoc verum vel illud individualiter, & confidatur quod ad gibilita, neque ad hoc verum vel illud specificè confidatur quod ad factibilia. Et hoc loquendo de cognitione imperativa fuit affectus: quoniam secundum cognitionem speculatoriis determinatio nullus est naturaliter: & consequenter voluntas potest vellociter & oppositum, & intellectus intelligere imperativum hoc bilis.

Et oppositum. Et ratio dicuntur eti, quia cognitio vel imperativa est, a voluntate penderit: sive speculatoria vera, & natura tantum. Nec hoc est contra S. Thomam: quoniam per veritatem, quam naturaliter angelus cognoscere potest, intendit veritatem naturaliter notam, ut distinguitur contra supernaturaliter, & contra libere. & notam quoniam habent negatio non ponit imperationem in intellectu. Et patet. Et vt clare loqueretur, tota in cunctio sua in hoc argumento versatur circa perfectum & imperfectum naturaliter.

Andicendum vero dicitur, quod quia omne peccatum in mortalibus est per declinationem animi boni: & quicunque peccat, contra Deum peccat, iuxta illud: Tibi soli peccata: consequtus est, ut omnia inquantum referribilia in Deum, &c. sint superiora angelorum, ac per hoc determinata voluntas quod ad superiora, ita determinata quod ad rectitudinem simplicitatis, infra se naturalia. Cis hoc tamen habet indeterminatio, ut ad hoc vel illud vel tertium agere: & uno ad alterum vel.

Comment.

a. **Q** Super Questionis diuinæ iustitiae, ut cuius suggestioni aliquis cōfagessimenter Articulū sentit in culpa, cuius potest subdatur in peccatum annum. **T**itulus clarus est.

137.

T in corpore vno conclusio responsus: Plures A D P R I M V ergo dicendū, quod licet simul dēmones peccauerint, tamen peccaderint, probatur quia p̄cepter naturam inuenientur in paucioribus: peccatum autem est contra naturam angelorum ergo emerget.

a. **Q** Super Questionis sexagesimæ quartæ Articulū primū. **T**itulus clarus est.

Comment.

T in corpore duo. Primo distinctionem trahit, secundū in utroque instanti locutionis, in quo aliquis sensum loquens capit, potest affinare ei quod dicitur: vt patet maxime in primis conceptiōibus, quas quisq; probat auditas. Sublato ergo tempore deliberationis, quod in nobis requiritur in eodē instanti, in quo primus angelus, suis affectionem intelligibili locutione expressit, possibile fuit alii in eam consentire.

A d secundū dicendum, quod superius dēmonis sit obtenebratus per priuationem cognitionis omnis veritatis. Si enim aliquam veritatem cognoscere scipio, quod est cognoscere substantias separatas, Hoc autem eorum miserere non conuenit, cum ad magnam beatitudinem pertinere videatur: in tantum quod quidam ultimam beatitudinem hominis posuerunt in cognoscendo substantias separatas. Ergo dēmones priuant omni cognitione veritatis.

Q. 62. art. 6.

226.

D. 115. art. 5.

121.

T Ad tertium dicendum, quod sicut supra dictum est, angelus non habet aliquid retardans, sed secundū suam totam virtutem mouetur in illud ad quod mouetur, sive in bonum, sive in malum. Quia igitur supradictum angelus maiorem habuit naturalem virtutem, quam inferiores, intensiori motu in peccatum prolapsus est. Et ideo factus est cātia in malitia major.

ARTICVLVS IX.

a. **Q** Virum tot peccauerunt, post permaneserunt.

528.

L. 2. Eph.

c. 6. à med.

A D N O V M sic proceditur. Videatur quod plures peccaverunt de angelis, quam permiscent. Quia, vt dicit Philosophus, malum est in pluribus, bonum vt in paucioribus.

T Ad præterea, Iustitia & peccatum eadem invenientur in angelis & hominibus. Sed in hominibus plures inueniuntur mali quam boni: secundū illud Eccl. 1. Stultorum infinitus est numerus. Ergo pars ratione angelis.

T Ad præterea, Angelii distinguuntur secundū personas, & secundū ordines. Si igitur plures persona angelice remanerunt, videatur etiam quod non de omnibus ordinibus aliqui peccauerunt.

T S E D C O N T R A est quod dicit Aug. 6. Plures nobiscum sunt quamcum illis. Quod exponitur de bonis angelis quis sunt nobiscum in auxilium, & de malis qui nobis aduersantur.

CONCLVSI O.

a. **Q** Plures Angeli permaneserunt in gratia, quam peccauerunt.

D. 89.

526.

R E S P O N D E O dicendum, quod plures angelii permaneserunt quam peccauerunt. Quia peccatum est contra naturam inclinationem. Ea vero quæ contra naturam sunt, vt in pluribus accidunt. Naturam enim consequitur summa effectum, vel semper, vel in pluribus.

T A D P R I M V ergo dicendum quod Philo sophus loquitur quantum ad homines, in quibus malum contingit ex hoc sequitur bona sensibilia, quæ sunt pluribus nota, deferto bono rationis, quod pauciorum notum est. In angelis autem non est nisi natura intellectualis. Vnde non est similis ratio. Et per hoc respondit ad secundū.

T Ad tertium dicendum, quod secundū illos qui dicunt quod diabolus maior fuit de inferiori ordine angelorum, qui presunt terrestribus, manifestum est quod non de quolibet ordine cedebant, sed de infimo tantum. Secundū vero illos, qui ponunt maiorem diabolum de supremo fuisse ordine, probabile est quod de qualibet ordine aliqui cedebant: sicut in quilibet ordinem homines assumuntur in supplementum ruina angelica. In quo etiam magis comprobatur libertas liberi arbitrij, quæ secun-

dum quemlibet gradum creaturez in malum flecti potest. In sacra scriptura tamen nomina quorundam ordinum vt Seraphim & Thronorum, dēmonibus non attribuuntur, quia hæc nomina sumuntur ab ardore charitatis, & ab habitatione Dei, qua non possunt esse cum peccato mortali. Attribuuntur autem eis nomina Cherubim, Portellatura & Principatus, quia hæc nomina sumuntur à scientia & potentia, que bonis malisque possunt esse communia.

QVAESTIO SEXAGESIMA QUARTA DE POENA DÆMO.

num, in quatuor articulos diuisa.

O N S E Q U E N T E R queritur de poena dæmonum. Et circa hoc queruntur quatuor.

Q uo ad primū duo, Primo, de obtenebratione intellectus. Secundū, de oblatione voluntatis. Tertius, de dolori ipsorum. Quartū, de loco poenali ipsorum.

A R T I C V L Y S I.

a. **Q** Virum intellectus dæmonis sit obtenebratus per priuationem cognitionis omnis veritatis.

A D P R I M V sic proceditur. Videatur quod intellectus dæmonis sit obtenebratus per priuationem cognitionis omnis veritatis. Si enim aliquam veritatem cognoscere, magis cognoscere scipio, quod est cognoscere substantias separatas. Hoc autem eorum miserere non conuenit, cum ad magnam beatitudinem pertinere videatur: in tantum quod quidam ultimam beatitudinem hominis posuerunt in cognoscendo substantias separatas. Ergo dæmones priuant omni cognitione veritatis.

T Ad secundū dicendum, quod superius dæmonis sit obtenebratus per priuationem cognitionis omnis veritatis. Si enim aliquam veritatem cognoscere, magis cognoscere substantias separatas, lites separatis, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppositi: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppositi: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppositi: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppositi: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppositi: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppositi: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppo-

siti: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppo-

siti: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppo-

siti: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppo-

siti: per simplicem apprehensionem: unde si

ad tertium dicendum, quod dæmones

tribus modis cognoscunt veritatem aliquam. Vno modo subtilitate sua naturæ, secundū, si cognoscit subtili- tate confirmari in bo-

citis esse potest homini, si cognoscit subtili- tate separata, lites perfecta eius felicitas sit in causa sumenda sit ostendit.

T Quo ad secundū tria, licet non est per gratiam in speciebus punctis & causa co- ratione confitens, nō est in eis totaliter ablatus, sed diminuta: quia de huiusmodi secretis di- rū, sufficit quod nō mo- ta, sed in conclusionib; ge omeritis. Et cum nega- tionis diffutus statu- bili cogitio, propter successionem cognitionis, quia cognoscens actu absque disturba, aliquid est in po-

tenus ad cognitionem op- positi: vt si cognoscens quod omne totu- eis ma- rius his parte, efficit in po- tenzia ad cognoscendum oppo-

Q V A E S T . L X V :

³ ¶ Præterea, Iustitia non dat inæqualia nisi inveniatur esse, ergo ab inæqualibus. Sed Deus est iustus. Ergo ante inveniatur ille est Deus. ² ¶ Præterea, Genes. dicitur, Videlicet Deus cuncta quæ fecerat, & erant bona. Sed creaturae corporales sunt mala. Experimentum enim cas in multis noxiis, ut patet in multis serpentibus in æstu solis, & huiusmodi. Ideo autem aliquid dicitur malum, quia nocet. Creaturae igitur corporales non sunt à Deo.

10

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

300 A R T I C . I I I . E T I I I I .

itemandum & representare esse, reprobatur diuinum esse, & bonitatem diuinam bonitatem, quod est ad eum gloria ordinari: consequentia vero probatur ex eo, quod ex omnibus creaturis constituitur ualens non excludit finem ultimum. Vide per uerum, sicut totum ex hoc quod creatura corporalis facta est quodammodo propter spiritualiter, non remouetur quin communiter loquendo, sit facta propter Dei bonitatem. Nihil enim prohibet ut ad tertium dicendum, quod finis proximus secundum dicendum, quod finis proximus non excludit finem ultimum. Ad secundum dicendum, quod finis proximus non excludit finem ultimum. Vide per uerum, sicut totum ex hoc quod creatura corporalis facta est quodammodo propter spiritualiter, non remouetur quin communiter loquendo, sit facta propter Dei bonitatem.

Nihil enim prohibet ut ad tertium dicendum, quod equalitas iu- qualitas peculia- fuisse locum habet in retribuendo. Iustus enim rationes ordinari in di- est quod equalibus equalia retribuantur. Non uiam bonitatem per autem habet locum in prima rerum institutione propria operatione, in e. Sicut enim artifex ciuilem generis lap- ex primum gradum, ut des in diversis paribus adificij ponit absque bus patet.

¶ Super Questionis sexagesimaquinta Arti culum tertium.

Comment.

Titulus clarus est.

In corpore duo fa-

cit. Primo refert opinio-

nem Auicennae. Secun-

dio excludit eam, deri-

minando conclusionem

responsione questionis

& autoritate.

opus. 15. c.

¶ Quo ad primum op-

erio et affirmativa, &

patet.

¶ Quid ad secundum co-

clusio est. Creatura cor-

poralis est immediata a

Dico: Prima produc-

tio. Probatur primo ra-

tio. Creatio est actio

impossibilis creatur-

is. Prima produc-

tio crea-

re. Minor patet pro-

ex identitate effectus.

Ad primam enim pro-

ductionem spebat pro-

ducere priu- 335

541

du-

duc-

re.

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

21

^a ¶ Super Quæstio- QVAESTIO SEPTVAGESIMA
nem septuagesimam pri- prima, de opere quintæ dici.

Comment. Comment.
354. ^b In corpore duo.
70. art. 2. cor.

Titulus clausus est. D E IN DE considerandum est de ope-
re quintæ dici. Et videtur quod inco-
uenienter hoc opus describatur. Illud
Primo respondet affirmati-
tive, quia quintus dies enim aquæ producent, ad cuius produc-
tionem inter Augustum & sufficit virtus aquæ. Sed virtus aquæ non
ferentiam inter Augustum & sufficit ad productionem omnium piscium &
alios, qualis sit produtio-
autum: cum videamus plura eorum generari
piscium & auium, & tu-
vel vice. ^c ¶ Super Quæstio-
nem septuagesimam se-
cundam.

Comment. Comment.
354. ^d In corpore duo.
70. art. 2. cor.

¶ Præterea, Pisces & aues nō tatum pro-
ducunt ex aqua sed in eorum compositione

¶ In corpore duo. Videlicet terradominum quām aquā quā
mo responder affinatius, quām corpora eōū naturaliter mouēdū ad terram,
qua die sextus dies re-
spondet tertio. Secundo Vnde & in terra quieteunt. Non ergo conue-
nienter describatur. Sicut enim aues & pisces habent
viuentem animam, ita etiam & animalia terrestria. Non au-
tem terrestria animalia sunt ipsa anima viuens. Ergo inconuenienter
dicitur, Producatur terra animam viuentem: sed debuit dici. Producatur
terra quadrupedia anima viuentis.

¶ Præterea, Genus non debet dividī contra speciem. Sed iumenta
& bestiæ sub quadrupedibus computantur. Inconuenienter ergo qua-
drupeda communerantur iumentis & bestiis.

¶ Præterea, Sicut alia animalia sunt in determinato genere & spe-
cie, ita & homo. Sed in factione hominis nō sit mentio de suo genere
vel specie. Ergo nec in productione aliorum animalium debuit fieri
mentio de genere vel specie, cum dicitur in genere suo, vel specie sua.

¶ Præterea, Animalia terrestria sunt perfectiora auiis & piscebus.

Quod pater ex hoc quod habent membra magis distincta, & perfe-

ctorū generationē. Generat enim animalia. Sed pisces & aues gene-
rāt. Perfectiora autem præcedunt in ordine naturæ. Non ergo

quinta die debuerunt fieri pisces & aues ante animalia terrestria.

¶ IN CONTRARIVM sufficit autoritas Scripturæ.

C O N C L V S I O .

¶ Convenienter fuit, ut quinta die describeretur aquas producisse reptile ani-
mae viuentis, & volatilia.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sicut supra dictū est, opus
orientis per ordinem responder ordinis distinctionis. Vnde sicut inter
tres dies distinctione deputatos, media, quae est secunda deputatur di-
stinctioni medi corporis, scilicet aquæ: ita inter dies deputatos ad o-
pus ornatus, media, id est quinta deputatur ad ornatum medi corporis
per productionem auium & piscebus. Vnde sicut Moyles in quarta
die nominat luminaria & lucem, vt designet quod quarta dies respon-
deret primā, in qua dixerat lucem factam: ita in hac quinta die facit
mentionem de aquis, & de firmamento cœli, vt designet, quod quinta
dies responderet secunda.

¶ Sed secundum est, quod sicut in productione platarum differt Aug-
ustus & alijs ait, & in productione piscebus & auium. Alij enim dicit pis-
cebus & aues quinta die esse productos in actu. Aug. * autem dicit.
5. super Gene. ad lit. quod quinta die aquarum natura produxit pi-
cebus & aues potentiāliter.

¶ A D PRIMVM ergo dicendum, quod Aut. posuit omnia
animalia posse generari ex aliquâli elemenrorum commixtione, abdi-
so

5. f. Lib. 5. f. per Gene. c. 5. a med. 5. s. 3. s. b. 436. D. 213. 214

¶ Deinceps quinta die deferibit terram producisse terrestria animalia.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sicut in die quinto ornatur
medium corpus, & respondet secunda die: cira in sexto die ornatur
vultum corpus scilicet terræ, per productionem animalium terre-
strium, & responderet tercia die. Vnde vtricunque sit mentio de terra:
Et hic etiam secundum Aug. *, animalia terrestria producuntur po-
tentialem: secundum vero alios sanctos, in actu. *

¶ T IN CONTRARIVM sufficit autoritas Scripturæ.

C O N C L V S I O .

¶ Deinceps quinta die deferibit terram producisse terrestria animalia.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sicut in die quinto ornatur
medium corpus, & respondet secunda die: cira in sexto die ornatur
vultum corpus scilicet terræ, per productionem animalium terre-
strium, & responderet tercia die. Vnde vtricunque sit mentio de terra:
Et hic etiam secundum Aug. *, animalia terrestria producuntur po-
tentialem: secundum vero alios sanctos, in actu. *

¶ T AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Basil. * dicit, di-
uersus gradus viræ, qui in diversis viuentibus inueniuntur, ex modo lo-
quendi Scripturæ coliguntur. Plantæ enim habent imperfectissimam
vitam & occultam. Vnde in eorum productione nulla mentio sit de
vita, sed solum de generatione, quia secundum hanc solum inueniuntur
generari. Et ideo dicendum est aliter, quod in naturali generatione an-
imalium principium auium est virtus formativa, que est in semine
in ijs quæ ex semine generantur. Loco cuius virtutis in ijs quæ ex pu-
trefactione generantur, est virtus cœlestis corporis. Materiale autem
principium in virorū, animalium generatione est aliquod elementum, vel elementum. In prima autem rerum institutione fuit princi-
pium auium vel bœvi. D e i, quod ex materia elementari produxit
animalia, vel in actu secundum alios sanctos, vel virtute secundum *

¶ Lib. 5. de Gene. ad lit. cap. 5. b. 436. D. 213. 214

A Aug. non quod aqua aut terra habeat in se virtutem producendi omnia animalia, vt Aut. posuit, sed quia hoc ipsum quod ex materia ele-
mentari virtute seminis, vel stellarum possunt animalia produci, est ex
virtute primi elementi data.

¶ Ad secundum dicendum, quod corpora auium & piscebus possunt
dupliciter considerari. Vno modo secundum se. Et sic necessitatis est quod
in eis magis terrestre elementum dominetur. Quia ad hoc quod stat
contemporatio mixtione in corpore animalis, necesse est quod qua-
titatiue abunde in eo elementum quod est minus actuum, scilicet terra. Sed si consideretur secundum quod sunt natura moueri talibus mo-
ribus, sic habent affinitatem quandam cum corporibus in quibus
moventur. Et sic eorum generatio hic describitur.

¶ Ad tertium dicendum, quod aer, quia insensibilis est, non per seip-
sum communeratur cum alijs & partim quidem cum aqua, quantum
ad inferiore partem, quia exhalationibus aquæ ingossatur, partim
etiam cum celo quantum ad superiore partem. Aues autem mo-
tum habent in inferiori parte acri. Et ideo sub firmamento cœli vo-
lare dicuntur, etiam si firmamentum pro nebulo aere accipiantur.
Et ideo productio auium aquæ acribitur.

¶ Ad tertium dicendum, quod in alijs animalibus & plantis
memorem fecit de genere, & specie, vt designaret generacio-
nes similium ex similibus. In homine autem non fuit necessi-
tatem vt hoc diceretur, quia quod præmissum fuit de alijs, etiam

¶ Ad quartum dicendum, quod natura de uno extremo ad aliud
transit per media. Et ideo inter cœlestia & aquatica animalia sunt
quædam media quæ communicant cum viris, & computantur cum
illis cum quibus magis communicant, secundum id quod cum eis co-
municant, non secundum id quod communicant cum alio extimo,
Tamen viviandū omnia huiusmodi que habent aliquid (speciale
inter pisces, subiungit postquam dixerat). Producant aquæ reptile ani-
mae viuentis: Creant Deus cœte grandia, &c.
¶ Ad quintum dicendum, quod produtio horum animalium ordi-
natitur secundum ordinem corporum, quæ eis ornantur magis quam
secundum propriam dignitatem. Et tamen in via generationis ab im-
perioribus ad perfectiora perueniuntur.

Q V A E S T I O S E P T V A G E S I M A E C V N D A ,

supra qd.

D E IN DE queritur de opere sextæ diei. Et videtur quod in-
ter dies sextus dies re-
spondet tertio. Secundo Vnde & in terra quieteunt. Non ergo conve-
nienter describatur. Sicut enim aues & pisces habent
viuentem animam, ita etiam & animalia terrestria. Non au-
tem terrestria animalia sunt ipsa anima viuens. Ergo inconuenienter
dicitur, Producatur terra animam viuentem: sed debuit dici. Producatur
terra quadrupedia anima viuentis.

¶ Præterea, Genus non debet dividī contra speciem. Sed iumenta
& bestiæ sub quadrupedibus computantur. Inconuenienter ergo qua-
drupeda communerantur iumentis & bestiis.

¶ Præterea, Sicut alia animalia sunt in determinato genere & spe-
cie, ita & homo. Sed in factione hominis nō sit mentio de suo genere
vel specie. Ergo nec in productione aliorum animalium debuit fieri
mentio de genere vel specie, cum dicitur in genere suo, vel specie sua.

¶ Præterea, Animalia terrestria sunt perfectiora auiis & piscebus.

Quod pater ex hoc quod habent membra magis distincta, & perfe-
ctorū generationē. Generat enim animalia. Sed pisces & aues gene-
rāt. Perfectiora autem præcedunt in ordine naturæ. Non ergo

quinta die debuerunt fieri pisces & aues ante animalia terrestria.

¶ IN CONTRARIVM sufficit autoritas Scripturæ.

C O N C L V S I O .

¶ Convenienter fuit, ut quinta die describeretur aquas producisse reptile ani-
mae viuentis, & volatilia.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sicut supra dictū est, opus
orientis per ordinem responder ordinis distinctionis. Vnde sicut inter
tres dies distinctione deputatos, media, quae est secunda deputatur di-
stinctioni medi corporis, scilicet aquæ: ita inter dies deputatos ad o-
pus ornatus, media, id est quinta deputatur ad ornatum medi corporis
per productionem auium & piscebus. Vnde sicut Moyles in quarta
die nominat luminaria & lucem, vt designet quod quarta dies respon-
deret primā, in qua dixerat lucem factam: ita in hac quinta die facit
mentionem de aquis, & de firmamento cœli, vt designet, quod quinta
dies responderet secunda.

¶ Sed secundum est, quod sicut in productione platarum differt Aug-
ustus & alijs ait, & in productione piscebus & auium. Alij enim dicit pis-
cebus & aues quinta die esse productos in actu. Aug. * autem dicit.
5. super Gene. ad lit. quod quinta die aquarum natura produxit pi-
cebus & aues potentiāliter.

¶ T AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Basil. * dicit, di-
uersus gradus viræ, qui in diversis viuentibus inueniuntur, ex modo lo-
quendi Scripturæ coliguntur. Plantæ enim habent imperfectissimam
vitam & occultam. Vnde in eorum productione nulla mentio sit de
vita, sed solum de generatione, quia secundum hanc solum inueniuntur
generari. Et ideo dicendum est aliter, quod in naturali generatione an-
imalium principium auium est virtus formativa, que est in semine
in ijs quæ ex semine generantur. Loco cuius virtutis in ijs quæ ex pu-
trefactione generantur, est virtus cœlestis corporis. Materiale autem
principium in virorū, animalium generatione est aliquod elementum, vel elementum. In prima autem rerum institutione fuit princi-
pium auium vel bœvi. D e i, quod ex materia elementari produxit
animalia, vel in actu secundum alios sanctos, vel virtute secundum *

¶ Lib. 5. sup. Gene. c. 5. art. 1. b. 436. D. 213. 214

¶ Deinceps quinta die deferibit terram producisse terrestria animalia.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sicut in die quinto ornatur
medium corpus, & respondet secunda die: cira in sexto die ornatur
vultum corpus scilicet terræ, per productionem animalium terre-
strium, & responderet tercia die. Vnde vtricunque sit mentio de terra:
Et hic etiam secundum Aug. *, animalia terrestria producuntur po-
tentialem: secundum vero alios sanctos, in actu. *

¶ T IN CONTRARIVM sufficit autoritas Scripturæ.

C O N C L V S I O .

¶ Deinceps quinta die deferibit terram producisse terrestria animalia.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sicut in die quinto ornatur
medium corpus, & respondet secunda die: cira in sexto die ornatur
vultum corpus scilicet terræ, per productionem animalium terre-
strium, & responderet tercia die. Vnde vtricunque sit mentio de terra:
Et hic etiam secundum Aug. *, animalia terrestria producuntur po-
tentialem: secundum vero alios sanctos, in actu. *

¶ T AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Basil. * dicit, di-
uersus gradus viræ, qui in diversis viuentibus inueniuntur, ex modo lo-
quendi Scripturæ coliguntur. Plantæ enim habent imperfectissimam
vitam & occultam. Vnde in eorum productione nulla mentio sit de
vita, sed solum de generatione, quia secundum hanc solum inueniuntur
generari. Et ideo dicendum est aliter, quod in naturali generatione an-
imalium principium auium est virtus formativa, que est in semine
in ijs quæ ex semine generantur. Loco cuius virtutis in ijs quæ ex pu-
trefactione generantur, est virtus cœlestis corporis. Materiale autem
principium in virorū, animalium generatione est aliquod elementum, vel elementum. In prima autem rerum institutione fuit princi-
pium auium vel bœvi. D e i, quod ex materia elementari produxit
animalia, vel in actu secundum alios sanctos, vel virtute secundum *

¶ Lib. 5. sup. Gene. c. 5. art. 1. b. 436. D. 213. 214

¶ Deinceps quinta die deferibit terram producisse terrestria animalia.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sicut in die quinto ornatur
medium corpus, & respondet secunda die: cira in sexto die ornatur
vultum corpus scilicet terræ, per productionem animalium terre-
strium, & responderet tercia die. Vnde vtricunque sit mentio de terra:
Et hic etiam secundum Aug. *, animalia terrestria producuntur po-
tentialem: secundum vero alios sanctos, in actu. *

¶ T IN CONTRARIVM sufficit autoritas Scripturæ.

C O N C L V S I O .

¶ Deinceps quinta die deferibit terram producisse terrestria animalia.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sicut in die quinto ornatur
medium corpus, & respondet secunda die: cira in sexto die ornatur
vultum corpus scilicet terræ, per productionem animalium terre-
strium, & responderet tercia die. Vnde vtricunque sit mentio de terra:
Et hic etiam secundum Aug. *, animalia terrestria producuntur po-
tentialem: secundum vero alios sanctos, in actu. *

¶ T AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Basil. * dicit, di-
uersus gradus viræ, qui in diversis viuentibus inueniuntur, ex modo lo-
quendi Scripturæ coliguntur. Plantæ enim habent imperfectissimam
vitam & occultam. Vnde in eorum productione nulla mentio sit de
vita, sed solum de generatione, quia secundum hanc solum inueniuntur
generari. Et ideo dicendum est aliter, quod in naturali generatione an-
imalium principium auium est virtus formativa, que est in semine
in ijs quæ ex semine generantur. Loco cuius virtutis in ijs quæ ex pu-
trefactione generantur, est virtus cœlestis corporis. Materiale autem
principium in virorū, animalium generatione est aliquod elementum, vel elementum. In prima autem rerum institutione fuit princi-
pium auium vel bœvi. D e i, quod ex materia elementari produxit
animalia, vel in actu secundum alios sanctos, vel virtute secundum *

¶ Lib. 5. sup. Gene. c. 5. art. 1. b. 436. D. 213. 214

¶ Deinceps quinta die deferibit terram producisse terrestria animalia.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sicut in die quinto ornatur
medium corpus, & respondet secunda die: cira in sexto die ornatur
vultum corpus scilicet terræ, per productionem animalium terre-
strium, & responderet tercia die. Vnde vtricunque sit mentio de terra:
Et hic etiam secundum Aug. *, animalia terrestria producuntur po-
tentialem: secundum vero alios sanctos, in actu. *

¶ T AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Basil. * dicit, di-
uersus gradus viræ, qui in diversis viuentibus inueniuntur, ex modo lo-
quendi Scripturæ coliguntur. Plantæ enim habent imperfectissimam
vitam & occultam. Vnde in eorum productione nulla mentio sit de
vita, sed solum de generatione, quia secundum hanc solum inueniuntur
generari. Et ideo dicendum est aliter, quod in naturali generatione an-
imalium principium auium est virtus formativa, que est in semine
in ijs quæ ex semine generantur. Loco cuius virtutis in ijs quæ ex pu-
trefactione generantur, est virtus cœlestis corporis. Materiale autem
principium in virorū, animalium generatione est aliquod elementum, vel elementum. In prima autem rerum institutione fuit princi-
pium auium vel bœvi. D e i, quod ex materia elementari produxit
animalia, vel in actu secundum alios sanctos, vel virtute secundum *

¶ Lib. 5. sup. Gene. c. 5. art. 1. b. 436. D. 213. 214

¶ Deinceps quinta die deferibit terram producisse terrestria animalia.

320
velut communis natura est determinatio per reliqua cognoscibilis ab eo. Propter hoc etiam S. Tho hic non superflue apposuit illa propositionem. Omne autem corpus habet aliquid naturam determinatam. Hoc enim propositio cum ratione non potest aperte nisi subintelligendo quod ipse videtur, quod scilicet maiores aliquantum non habent veritatem nisi in natura corporis & determinatis: quales sunt corpora.

Lib. 10. de Tr. c. 7. par. nra. m. dio. 10. 3.

S E D C O N T R A est quod Aug. * dicit 1. de Trin. Quicquid videri mens naturam, & esse substantiam, & non esse corpoream, vider eos qui opinantur eam esse corpoream, nisi subintelligeretur omne corpus esse determinatum naturam: substatim autem & ens, & vniuersaliter naturam incorpoream determinabilem dicuntur, per omnes certi est, & in substantia angelica, & nostra anima, & ideo non obstat. Et proprietas Aris, non coelum, intellectus nullus est, neque naturae simplicitate sed huius, scilicet quod potest huic dicere, id quod est principium intellectus vocatus est, ex necessitate determinatae operationis, quod dicimus animam hominis, sed quoddam principium incorporis omnium. Nec propterea sequitur quod substa-

R E S P O N D E O dicendum, quod necesse est dicere, id quod est principium intellectus, & non est nisi in substantia angelica, & nostra anima, & ideo non obstat. **A n i m a h u m a n a , cùm sit omniū corporū cognoscitū, est incorpore & substans.**

G O N C L U S I O.

R E S P O N D E O dicendum, quod necesse est dicere, id quod est principium intellectus, & non est nisi in substantia angelica, & nostra anima, & ideo non obstat. **E t c o m p o s i t u m ex ani-**

A d secundū dicendū, quod verba illa Arist. dicit non secundum propriam sententiam, sed secundum opinionem ilorum, qui dicunt vidēnū quod lingua infirmi, quæ infecta est cholerico & amaro humore, nō potest percipere aliquid dulce, sed omnia videntur ei amara. Si igitur principium intellectus habet quod in natura alii corporis, nō pos-

A d tertīū dicendū, quod cogitatione fe-

A d tertīū autem dicen-

A d hoc breueriter dicere, quod cum di-

A d hoc breueriter dicere, quod

tire est sine corpore organo, adhuc non est hæc anima hic homo. Et confitatur quia aut est terminus de homine in quantum homo; aut ab aliis: aut in quantum animali, si in quantum homo, lequeretur secundum istam rationem quod hæc anima intellectua esset de fædo hinc prostratur sequela, quia operatur omnes operationes hominis quæcumque homo, intellegere & velle. hæc enim in quantum homo

Art. præce.

coGITat per gradus homo, quod operatur operationes hominis. O nalem, si ab aliis quæcumque sunt etiam autem, quod sentire non est operam modum igitur, quia recte non anima tantum. Cum igitur sentire sit quae ut communis tota conditum operatio hominis, licet non propria, ma- luntum, non dicitur ani- mæ operari omnes opera- tiones hominis, ita tu ne quia restarent vegetariae communis roti, non dicitur anima habere. qd. AD PRIMUM ergo dicendum, qd secundum

364. Lib. 9. Ethic. cap. 4. anim. med. et c. Et lib. 10. cap. 4. Et cap. 7. 10. 5.

Si in quantum animali, fe- queretur quod hæc anima non esset rector ciuitatis, dicitur ciuitatis pliciter, sed cum nota sit facere. Et hoc modo aliquando quod est principi- cionalium, si in quantum pale in homine, dicitur homo. Aliquando qui pars intellectua secundum rei veritatem, que litera & ratione, quia sic dicitur homo interior. Aliquando vero pars eius non possit dici, quod hæc anima est hic homo, sensu cum corpore secundum estimationem in quantum intellectua quorundam, qui solum circa sensibilitatem detinetur. Et confirmatur, quia ad hoc quod anima sit aut requiratur habere omnes operationes hominis, si omnes, tunc nam: sed quod habet cōpletam naturam speciei, nūquā anima est hic homo, et apud Pla. Si primales, ergo anima intellectua est homo.

A R T I C U L U S V .

¶ Ad hoc dicitur, quod sermo S. Thos. est formaliter & intelligitur de homine.

365. inf. 11. 8. et 12. 2. et 13. 2. et 14. 2. et 15. 2. et 16. 2. et 17. 2. et 18. 2. et 19. 2. et 20. 2. et 21. 2. et 22. 2. et 23. 2. et 24. 2. et 25. 2. et 26. 2. et 27. 2. et 28. 2. et 29. 2. et 30. 2. et 31. 2. et 32. 2. et 33. 2. et 34. 2. et 35. 2. et 36. 2. et 37. 2. et 38. 2. et 39. 2. et 40. 2. et 41. 2. et 42. 2. et 43. 2. et 44. 2. et 45. 2. et 46. 2. et 47. 2. et 48. 2. et 49. 2. et 50. 2. et 51. 2. et 52. 2. et 53. 2. et 54. 2. et 55. 2. et 56. 2. et 57. 2. et 58. 2. et 59. 2. et 60. 2. et 61. 2. et 62. 2. et 63. 2. et 64. 2. et 65. 2. et 66. 2. et 67. 2. et 68. 2. et 69. 2. et 70. 2. et 71. 2. et 72. 2. et 73. 2. et 74. 2. et 75. 2. et 76. 2. et 77. 2. et 78. 2. et 79. 2. et 80. 2. et 81. 2. et 82. 2. et 83. 2. et 84. 2. et 85. 2. et 86. 2. et 87. 2. et 88. 2. et 89. 2. et 90. 2. et 91. 2. et 92. 2. et 93. 2. et 94. 2. et 95. 2. et 96. 2. et 97. 2. et 98. 2. et 99. 2. et 100. 2. et 101. 2. et 102. 2. et 103. 2. et 104. 2. et 105. 2. et 106. 2. et 107. 2. et 108. 2. et 109. 2. et 110. 2. et 111. 2. et 112. 2. et 113. 2. et 114. 2. et 115. 2. et 116. 2. et 117. 2. et 118. 2. et 119. 2. et 120. 2. et 121. 2. et 122. 2. et 123. 2. et 124. 2. et 125. 2. et 126. 2. et 127. 2. et 128. 2. et 129. 2. et 130. 2. et 131. 2. et 132. 2. et 133. 2. et 134. 2. et 135. 2. et 136. 2. et 137. 2. et 138. 2. et 139. 2. et 140. 2. et 141. 2. et 142. 2. et 143. 2. et 144. 2. et 145. 2. et 146. 2. et 147. 2. et 148. 2. et 149. 2. et 150. 2. et 151. 2. et 152. 2. et 153. 2. et 154. 2. et 155. 2. et 156. 2. et 157. 2. et 158. 2. et 159. 2. et 160. 2. et 161. 2. et 162. 2. et 163. 2. et 164. 2. et 165. 2. et 166. 2. et 167. 2. et 168. 2. et 169. 2. et 170. 2. et 171. 2. et 172. 2. et 173. 2. et 174. 2. et 175. 2. et 176. 2. et 177. 2. et 178. 2. et 179. 2. et 180. 2. et 181. 2. et 182. 2. et 183. 2. et 184. 2. et 185. 2. et 186. 2. et 187. 2. et 188. 2. et 189. 2. et 190. 2. et 191. 2. et 192. 2. et 193. 2. et 194. 2. et 195. 2. et 196. 2. et 197. 2. et 198. 2. et 199. 2. et 200. 2. et 201. 2. et 202. 2. et 203. 2. et 204. 2. et 205. 2. et 206. 2. et 207. 2. et 208. 2. et 209. 2. et 210. 2. et 211. 2. et 212. 2. et 213. 2. et 214. 2. et 215. 2. et 216. 2. et 217. 2. et 218. 2. et 219. 2. et 220. 2. et 221. 2. et 222. 2. et 223. 2. et 224. 2. et 225. 2. et 226. 2. et 227. 2. et 228. 2. et 229. 2. et 230. 2. et 231. 2. et 232. 2. et 233. 2. et 234. 2. et 235. 2. et 236. 2. et 237. 2. et 238. 2. et 239. 2. et 240. 2. et 241. 2. et 242. 2. et 243. 2. et 244. 2. et 245. 2. et 246. 2. et 247. 2. et 248. 2. et 249. 2. et 250. 2. et 251. 2. et 252. 2. et 253. 2. et 254. 2. et 255. 2. et 256. 2. et 257. 2. et 258. 2. et 259. 2. et 260. 2. et 261. 2. et 262. 2. et 263. 2. et 264. 2. et 265. 2. et 266. 2. et 267. 2. et 268. 2. et 269. 2. et 270. 2. et 271. 2. et 272. 2. et 273. 2. et 274. 2. et 275. 2. et 276. 2. et 277. 2. et 278. 2. et 279. 2. et 280. 2. et 281. 2. et 282. 2. et 283. 2. et 284. 2. et 285. 2. et 286. 2. et 287. 2. et 288. 2. et 289. 2. et 290. 2. et 291. 2. et 292. 2. et 293. 2. et 294. 2. et 295. 2. et 296. 2. et 297. 2. et 298. 2. et 299. 2. et 300. 2. et 301. 2. et 302. 2. et 303. 2. et 304. 2. et 305. 2. et 306. 2. et 307. 2. et 308. 2. et 309. 2. et 310. 2. et 311. 2. et 312. 2. et 313. 2. et 314. 2. et 315. 2. et 316. 2. et 317. 2. et 318. 2. et 319. 2. et 320. 2. et 321. 2. et 322. 2. et 323. 2. et 324. 2. et 325. 2. et 326. 2. et 327. 2. et 328. 2. et 329. 2. et 330. 2. et 331. 2. et 332. 2. et 333. 2. et 334. 2. et 335. 2. et 336. 2. et 337. 2. et 338. 2. et 339. 2. et 340. 2. et 341. 2. et 342. 2. et 343. 2. et 344. 2. et 345. 2. et 346. 2. et 347. 2. et 348. 2. et 349. 2. et 350. 2. et 351. 2. et 352. 2. et 353. 2. et 354. 2. et 355. 2. et 356. 2. et 357. 2. et 358. 2. et 359. 2. et 360. 2. et 361. 2. et 362. 2. et 363. 2. et 364. 2. et 365. 2. et 366. 2. et 367. 2. et 368. 2. et 369. 2. et 370. 2. et 371. 2. et 372. 2. et 373. 2. et 374. 2. et 375. 2. et 376. 2. et 377. 2. et 378. 2. et 379. 2. et 380. 2. et 381. 2. et 382. 2. et 383. 2. et 384. 2. et 385. 2. et 386. 2. et 387. 2. et 388. 2. et 389. 2. et 390. 2. et 391. 2. et 392. 2. et 393. 2. et 394. 2. et 395. 2. et 396. 2. et 397. 2. et 398. 2. et 399. 2. et 400. 2. et 401. 2. et 402. 2. et 403. 2. et 404. 2. et 405. 2. et 406. 2. et 407. 2. et 408. 2. et 409. 2. et 410. 2. et 411. 2. et 412. 2. et 413. 2. et 414. 2. et 415. 2. et 416. 2. et 417. 2. et 418. 2. et 419. 2. et 420. 2. et 421. 2. et 422. 2. et 423. 2. et 424. 2. et 425. 2. et 426. 2. et 427. 2. et 428. 2. et 429. 2. et 430. 2. et 431. 2. et 432. 2. et 433. 2. et 434. 2. et 435. 2. et 436. 2. et 437. 2. et 438. 2. et 439. 2. et 440. 2. et 441. 2. et 442. 2. et 443. 2. et 444. 2. et 445. 2. et 446. 2. et 447. 2. et 448. 2. et 449. 2. et 450. 2. et 451. 2. et 452. 2. et 453. 2. et 454. 2. et 455. 2. et 456. 2. et 457. 2. et 458. 2. et 459. 2. et 460. 2. et 461. 2. et 462. 2. et 463. 2. et 464. 2. et 465. 2. et 466. 2. et 467. 2. et 468. 2. et 469. 2. et 470. 2. et 471. 2. et 472. 2. et 473. 2. et 474. 2. et 475. 2. et 476. 2. et 477. 2. et 478. 2. et 479. 2. et 480. 2. et 481. 2. et 482. 2. et 483. 2. et 484. 2. et 485. 2. et 486. 2. et 487. 2. et 488. 2. et 489. 2. et 490. 2. et 491. 2. et 492. 2. et 493. 2. et 494. 2. et 495. 2. et 496. 2. et 497. 2. et 498. 2. et 499. 2. et 500. 2. et 501. 2. et 502. 2. et 503. 2. et 504. 2. et 505. 2. et 506. 2. et 507. 2. et 508. 2. et 509. 2. et 510. 2. et 511. 2. et 512. 2. et 513. 2. et 514. 2. et 515. 2. et 516. 2. et 517. 2. et 518. 2. et 519. 2. et 520. 2. et 521. 2. et 522. 2. et 523. 2. et 524. 2. et 525. 2. et 526. 2. et 527. 2. et 528. 2. et 529. 2. et 530. 2. et 531. 2. et 532. 2. et 533. 2. et 534. 2. et 535. 2. et 536. 2. et 537. 2. et 538. 2. et 539. 2. et 540. 2. et 541. 2. et 542. 2. et 543. 2. et 544. 2. et 545. 2. et 546. 2. et 547. 2. et 548. 2. et 549. 2. et 550. 2. et 551. 2. et 552. 2. et 553. 2. et 554. 2. et 555. 2. et 556. 2. et 557. 2. et 558. 2. et 559. 2. et 560. 2. et 561. 2. et 562. 2. et 563. 2. et 564. 2. et 565. 2. et 566. 2. et 567. 2. et 568. 2. et 569. 2. et 570. 2. et 571. 2. et 572. 2. et 573. 2. et 574. 2. et 575. 2. et 576. 2. et 577. 2. et 578. 2. et 579. 2. et 580. 2. et 581. 2. et 582. 2. et 583. 2. et 584. 2. et 585. 2. et 586. 2. et 587. 2. et 588. 2. et 589. 2. et 590. 2. et 591. 2. et 592. 2. et 593. 2. et 594. 2. et 595. 2. et 596. 2. et 597. 2. et 598. 2. et 599. 2. et 600. 2. et 601. 2. et 602. 2. et 603. 2. et 604. 2. et 605. 2. et 606. 2. et 607. 2. et 608. 2. et 609. 2. et 610. 2. et 611. 2. et 612. 2. et 613. 2. et 614. 2. et 615. 2. et 616. 2. et 617. 2. et 618. 2. et 619. 2. et 620. 2. et 621. 2. et 622. 2. et 623. 2. et 624. 2. et 625. 2. et 626. 2. et 627. 2. et 628. 2. et 629. 2. et 630. 2. et 631. 2. et 632. 2. et 633. 2. et 634. 2. et 635. 2. et 636. 2. et 637. 2. et 638. 2. et 639. 2. et 640. 2. et 641. 2. et 642. 2. et 643. 2. et 644. 2. et 645. 2. et 646. 2. et 647. 2. et 648. 2. et 649. 2. et 650. 2. et 651. 2. et 652. 2. et 653. 2. et 654. 2. et 655. 2. et 656. 2. et 657. 2. et 658. 2. et 659. 2. et 660. 2. et 661. 2. et 662. 2. et 663. 2. et 664. 2. et 665. 2. et 666. 2. et 667. 2. et 668. 2. et 669. 2. et 670. 2. et 671. 2. et 672. 2. et 673. 2. et 674. 2. et 675. 2. et 676. 2. et 677. 2. et 678. 2. et 679. 2. et 680. 2. et 681. 2. et 682. 2. et 683. 2. et 684. 2. et 685. 2. et 686. 2. et 687. 2. et 688. 2. et 689. 2. et 690. 2. et 691. 2. et 692. 2. et 693. 2. et 694. 2. et 695. 2. et 696. 2. et 697. 2. et 698. 2. et 699. 2. et 700. 2. et 701. 2. et 702. 2. et 703. 2. et 704. 2. et 705. 2. et 706. 2. et 707. 2. et 708. 2. et 709. 2. et 710. 2. et 711. 2. et 712. 2. et 713. 2. et 714. 2. et 715. 2. et 716. 2. et 717. 2. et 718. 2. et 719. 2. et 720. 2. et 721. 2. et 722. 2. et 723. 2. et 724. 2. et 725. 2. et 726. 2. et 727. 2. et 728. 2. et 729. 2. et 730. 2. et 731. 2. et 732. 2. et 733. 2. et 734. 2. et 735. 2. et 736. 2. et 737. 2. et 738. 2. et 739. 2. et 740. 2. et 741. 2. et 742. 2. et 743. 2. et 744. 2. et 745. 2. et 746. 2. et 747. 2. et 748. 2. et 749. 2. et 750. 2. et 751. 2. et 752. 2. et 753. 2. et 754. 2. et 755. 2. et 756. 2. et 757. 2. et 758. 2. et 759. 2. et 760. 2. et 761. 2. et 762. 2. et 763. 2. et 764. 2. et 765. 2. et 766. 2. et 767. 2. et 768. 2. et 769. 2. et 770. 2. et 771. 2. et 772. 2. et 773. 2. et 774. 2. et 775. 2. et 776. 2. et 777. 2. et 778. 2. et 779. 2. et 780. 2. et 781. 2. et 782. 2. et 783. 2. et 784. 2. et 785. 2. et 786. 2. et 787. 2. et 788. 2. et 789. 2. et 790. 2. et 791. 2. et 792. 2. et 793. 2. et 794. 2. et 795. 2. et 796. 2. et 797. 2. et 798. 2. et 799. 2. et 800. 2. et 801. 2. et 802. 2. et 803. 2. et 804. 2. et 805. 2. et 806. 2. et 807. 2. et 808. 2. et 809. 2. et 810. 2. et 811. 2. et 812. 2. et 813. 2. et 814. 2. et 815. 2. et 816. 2. et 817. 2. et 818. 2. et 819. 2. et 820.

enim dixit id est operatio ex parte operantis, id est secundum quod est ab operante; quoniam quantum ab eadem forma numero, quod est vna in se, & multiplex in respectu, & omnis inferius multa actiones videtur rationis secundum diuersitatem similitudinis, ut patet ex multis simili caloris ab uno calidiori & tamen ista multiplicitas respectu in calore, sufficit ad hoc quod sint multa actiones.

Annot. Nisi forte occurrit ad diuersitatem partium caloris, calefactionis. Sed hoc facile fabricatur, si ponamus tale agens esse indistinctum. Tunc enim actio necessaria est vna, quamvis plures actiones, finit plures; cum ergo intellectus sit imparsibilis, ex hoc quod species intelligibilis est multiplex, secundum respectum ad diuersitatemphantasmatis, non potest taliter pluralitas intellectus. Tunc quoniam ita pluralitas est pluralitas operationis ex parte operantis, cum sit actio immanens, & non transiens in aliiquid extra. Tunc quoniam Sortes intelliguntur operari, & habent ad intellectum, ut ex quo oritur intellectus; & non ex parte operantis, sed ad diuersitatem partium caloris, calefactionis. Relinquitur ergo, quod omnino impossibile, & inconveniens est, ponere vnum intellectum omnium hominum.

Annot. Lib. 3. con. 5. & 36. Annot. **A D P R I M U M.** ergo dicendum, quod hinc anima intellectus non habeat materialiam ex qua sit, sicut nec angelus: et tamen est formam materiae aliquius, quod adgelo non conuenit. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vno duorum hominum, putata si duo homines haberent vna oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro poteat dici nisi vnu intelligens. Et si addamus, quod ipsum intelligere, quod est alicuius intellectus, non sit per aliquod aliud organum, nisi per ipsum intellectum, sequetur tamen, quod sit & agens vnu, & actio vna, quare omittimus eos: non enim sunt nisi vnu intelligens, & vnu intelligere. Dico autem respectu eiusdem intelligibilis. Posset autem diversificari actio intellectualis mea & tua per diuersitatemphantasmatum: quia scilicet aliud est phantomam lapidis in me, & aliud in te: si pumphantasmata secundum quod est intelligit, non excludit intelligentiam vniuersitatem: alioquin, cum intellectus separati sint, quidam substantiae subsistentes, & per consequens particulares non possunt vniuersitatem intelligere. Sed materialitas cognoscens & speciei, per quam cognoscitur, non est forma intellectus vniuersalis cognitionem impedit. Sicut enim omnis actio est secundum modum formarum, quae agens agit, ut calefactio secundum modum caloris: ita cognitio est secundum modum intellectus, accepit singulare, ut distinguatur contra vniuersitatem.

Annot. **Circa dicta Sancti Thomae** hic est vnu aliud dubium. Quoniam, scilicet, est aliud est phantomam lapidis in me, & aliud in te: si pumphantasmata secundum quod est intelligit, non excludit intelligentiam vniuersitatem: alioquin, cum intellectus separati sint, quidam substantiae subsistentes, & per consequens particulares non possunt vniuersitatem intelligibilis. Posset autem diversificari actio intellectualis mea & tua per diuersitatemphantasmatum: quia scilicet aliud est phantomam lapidis in me, & aliud in te: si pumphantasmata secundum quod est intelligit, non excludit intelligentiam vniuersitatem: alioquin, cum intellectus separati sint, quidam substantiae subsistentes, & per consequens particulares non possunt vniuersitatem intelligibilis.

Annot. **Q** Ad tertium dicendum, quod indiuiduationis intelligentis, aut speciei, per quam intelligit, non excludit intelligentiam vniuersitatem: alioquin, cum intellectus separati sint, quidam substantiae subsistentes, & per consequens particulares non possunt vniuersitatem intelligibilis. Sed materialitas cognoscens & speciei, per quam cognoscitur, non est forma intellectus vniuersalis cognitionem impedit. Sicut enim omnis actio est secundum modum formarum, quae agens agit, ut calefactio secundum modum caloris: ita cognitio est secundum modum intellectus, accepit singulare, ut distinguatur contra vniuersitatem.

Annot. **S**ale in predicando: quoniam optime nouerat Aueroius omnes intelligentias esse modo singulares. Sed intendit quod singulare, ut distinguatur contra vniuersitatem speciei in essendo, si inueniatur vniuersitatem in essendo, ut Plato finxit. Et ratio huius est: quia quod est hoc modo particularis, non contum in se habet naturam, sed patet tantum: ac per hoc vniuersalem cognitionem impedit, & ad hoc oportebat respondere.

Annot. **Q** Ad hoc est dicendum, quod obiectio illa supponit quoddam fulsum, scilicet quod singulare inveniatur duobus tantum modis. Ad cuius eidem sententiam, hoc est, non quod singulare, sed quod singulare veritate intentus Aueroius est, non quod singulare, sed

Annot. **S**ed patet ipse, quod quecumque sum singularia, per divisionem naturem specificam, deinde ratione numeri, deinde ratione qualitatis, & deinde ratione intensitatis, & deinde ratione intensitatis.

Annot. **S**ed intendit quod singulare, ut distinguatur contra vniuersitatem.

Annot. **Q** Ad quartum dicendum, quod rationes iste comunitate admodum adserit primas, quod querendam corporis non est causa vniuersitatis, nec in esse, nec in esse, sed occasio & materia in qua fitur non est causa vniuersitatis, & inveniatur in eis, sed occasio & materia in qua. Et in hoc stat respicere San. Th. unde minor proprie loquendo negatur. Vnde distinguuntur de vera causa & occasione, & vera enim causa re deponere oportet. Adserit secundo in Thomista, quod San. Th. loquuntur hie de vniuersitate & multiplicatione, & dicit id est iudicium de ceteris, & illius vniuersitate, & multiplicatione. Et fundamentum huius est ex quarto metaphysica, quod ens & vnu dicit eadem natura. Nec referre vnu illud ens sit specifica, aut numeralis res;

Annot. quemadmodum enim id est homo, & ens homo, & vnu homo, &c. Ita id est Sortes, & ens Sortes, & vnu Sortes, & diuersus Sortes: & in proposito id est est hinc anima, hinc vna anima, hec diuersa anima. Nec ab alia causa pederet hinc anima: & ab alia vniuersitas: & ab alia diuersitas eius. Omnia enim haec cum eadem dicuntur naturam, ab eadem sunt causa. Et propter ea optimè infertur in litera, quod quia ens

enim, quod si sit vnu principale agens & duo instrumenta, dici poterit vnu agens similipli, & plures actiones. Sicut si vnu hominum tangat diuersa duebus manibus, est vnu tangens, sed duo tactus. Si vero conuerso instrumentum sit vnu, & principales agentes sunt plures: cum diversi, dicuntur quidem plures agentes, sed vnu actio. Sicut si multi vnu fuisse trahant nati, erunt multi trahentes, & vnu tractus. Si vero agens principale sit vnu, & instrumentum vnu, dicitur vnu agens, & vnu actio. Sicut cum faber vnu martello percussit, est vnu percussio, & vnu percussio. Manifessum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quidque plures videtes, sed vna visio. Si vero intellectus est vnu, quantumque diuersus, alia, quibus omnibus intellectus videntur, quasi si dem aliud Sortes & plaro, & deinceps ipsius. Manifestum est autem, quod qualitercumque intellectus seu vniuersitatem in copuletur vel huic vel illi, & hinc enim, intellectus inter cetera, quae ad hominem pertinet, principaliatatem habet. Obseruit enim vires sensitiva & nutritiva, & ei deveniunt. Si ergo ponetur quod essent plures intellectus, & sensus vnu duorum hominum, putata si duo homines haberent vnu oculi, & sentirent quid

de vnitate entis simpliciter, quod primo attenditur penes essentia, & quod quid erat scie vnitatem, quamvis vnitatis esse actualis existentia, & essentia se consequatur. Secundo, quia, ut alii probatum est, in omni re circa Deum existentia distinguuntur realiter ab essentia, & necessario est simplex, quia ab ipso necessariis hoc est praesenti negotio impertinet. Tertio deficit ex illa comuni caligine, qua nos.

Lib.3. tex.

41. 41. fe-

genuit. 2. 2.

tex.

372

D. 650.

215

tex.

516

tex.

20.

10. 3.

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

517

tex.

Lib. 3. tex.

20.

10. 3.

tex.

A. 2.

tex.

518

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

519

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

520

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

521

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

522

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

523

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

524

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

525

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

526

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

527

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

528

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

529

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

530

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

531

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

532

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

533

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

534

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

535

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

536

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

537

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

538

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

539

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

540

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

541

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

542

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

543

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

544

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

545

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

546

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

547

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

548

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

tex.

549

tex.

Lib. 1. de

animis tex.

90.

10. 2.

Ad eidentiam solutionum recolenda sunt que diximus in q.54.art.3. Vbi dictum est de actu & potentia. Dicitum est enim quod inter ipsum adū & ipsam potentiam mediocritate aliquis actus & potentia, scilicet quod quādam fuit silentia, tunc generatū, quādam vero silentia, tunc generata poterantur unde quibus tunc in hac materia est sermo. Et quia obicienes dixerunt ab his, nesciunt inter se. Et sunt in anima: quia ipsa substantia vel essentia per accidens, ideo falluntur. Vnde ad singula venientia cum in prima ratione dicitur, quod potest invenirentur, hoc locutio veritatem secundum modum, quo totum potest invenirentur prædicatur de suis partibus, quod medium est inter totum vniuersale, & totum integrum. Totum enim vniuersale, sive si receptiu, sive anima, oportet quod sit accidens: & est in secunda species qualitatibus. Si vero accipitur secundum quod dividitur contra substantiam, sic nihil dicitur esse medium in multis, nisi talis quod fibi conueniat quandoque esse in substantia & accidens. Ego dividuntur secundum affirmationem & negationem, scilicet enim est habere itarum potest in subiecto, & non esse in subiecto. Et vi patet in g.9.2.1. p.7. Vnde propriè loquendo ad principium, quod aliud est loqui de anima & virtutem, ut animal homini & cetero, & ideo proprie de singulis partibus prædicatur. Totum vero integrum non est in quilibet parte, neque secundum totam essentiam, sed in secundum totam virtutem. Et ideo nullos est extra essentiam, potest dici accidens, sed foliū, quod non causatur ex principio essentiæ & accidens. Quia ad substantiam pertinet quicquid est essentiæ rei. Non autem quicquid est extra essentiam, potest dici accidens, sed foliū, quod non causatur ex principio essentiæ & accidens. Et ideo nullos est extra essentiam, & conditionem: & quod ad rationem causandi & condicione: & quod ad rationem causandi dicitur. In foliū, 2.1.2. p.7. Et ideo secundum modum est inter essentiam & accidens, sicut dicitur et. Et hoc modo potest anima possunt dici media inter substantiam & accidens, quasi proprietates animæ naturales. Quid autem Aug. dicit, quod notitia & amor non sunt in anima sicut in memoria, intelligentia, & voluntas sunt vna in anima essentia.

*Eccles. chista
In arg.
27.*

o

D. 6.5.

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

*2.1.2. de a.
xi m a t e x t .
24. iom.2.*

2.1.2

ARTIC. I. I. I.

ea intelligibilis est. Sed dato quod sit aliquis intellectus separatus, nihilominus tam oportet ponere in ipsa anima humana aliquam virtutem ab illo intellectu superiori participata, per quam anima humana facit intelligibilia in actu. Sicut & in alijs rebus naturalibus perfectus prater vniuersales causas agentes sunt propriæ virtutes ininde singulis rebus perfectis ab vniuersalibus agentibus derivantur. Non enim solus sol generat hominem, sed est in homine virus generativa hominis; & similiter in alijs animalibus perfectus. Nihil autem est perfectius in inferioribus rebus anima humana. Vnde oportet dicere, quod in ipsa sit aliqua virtus datur à superiori intellectu, per quam possit phantasmatum illustrare. Et hoc experimento cognoscimus, dum percipimus nos abstrahere formas vniuersales a conditionibus particularibus, quod est facere actum intelligibili. Nulla autem actio conuenit alicui serui, nisi per aliquod principium formaliter ei inhaens, ut supra dicitur est, cum de intellectu potestiali ageretur. Ergo oportet virtutem, que ex principio huic actioni est, aliquid in anima. Et ideo Arist. comparavit intellectus agente lumini, quod est aliquid receptum in aere. Plato autem intellectus separatus imprimentem in animas nostras, comparavit Soli, ut Theistius dicit in commentarij de anima. Sed intellectus separatus secundum nostram fidem documentata est ipse Deus, qui est creator animæ, & in quo solo beatificans, ut infra patet. Vnde ab ipso anima humana lumine intellectuale participat, secundum illud Psa. 4. Signatum est super nos lumen virtutis tui Domine.

¶ Ad PRIMAM ergo dicendum, quod illa lux vera illuminat, sicut causa vniuersalis, à qua anima humana participat quandam per tantum virtutem, ut dictum est e.

¶ Ad secundum dicendum, quod est Philosophus illa verba non dicit de intellectu agente, sed de intellectu in actu. Unde supra de ipso praemiserat, idem autem est secundum actum scientia rei, vel si intelligatur de intellectu agente, hoc dicitur, quia non est ex parte intellectus agentis hoc quod quandoque intelligimus & quandoque non intelligimus; sed ex parte intellectus qui est in potentia.

¶ Ad tertium dicendum, quod si intellectus agens compararetur ad intellectum possibilium ut obiectum agens ad potentiam, sicut visibile in actu ad visum, sequeretur quod statim omnium intelligenter cui intellectus ageretur, quo est oia facere, nunc autem non se habet ut obiectum, sed vi faciens obiectum in actu, ad quod requiriunt prius praesentiam intellectus agentis praescientiam phantasmatum, & bona dispositio virium sensitivorum, & exercitium in huiusmodi opere: quia per unum intellectum sunt etiam alia intellecta, sicut per terminos propositiones, & per prima principia conclusiones. Et quantum ad hoc non differt utrum intellectus agens sit aliquid animi, vel aliquid separatum.

¶ Ad quartum dicendum, quod anima intellectiva est quidem actu immaterialis, sed est in potentia ad determinatas species rerum. Phantasmata autem econseruo sunt quedam actu similitudines specierum quarundam, sed sunt potentia immaterialis. Vnde nihil prohibet vna & candens animam in quantum est immaterialis, in actu habere aliquam virtutem, per quam faciat immaterialia in actu, abstrahendo a conditionibus individualis materiae, que quidem virtus dicitur intellectus agens: & aliam virtutem recipiunt huiusmodi specierum, que dicitur intellectus possibilis, inquantu[m] est in potentia ad huiusmodi species e.

¶ Ad quintum dicendum, quod cum esset anima sit immaterialis a supremo intel-

ligit Deum gloriosum, qui verissime est intellectus simpliciter, & summa[m] agens; sed extra positionem nostram, à qua nostra intelligentia vim habeat. Probat ratiocini medio. Tu quia ante participationem est per effectum talem. Tu quia ante mobile est immobile. Tu quia ante imperfectorum est perfectum. Constat enim quod anima nostra que ad primum, est intelligens per participationem, in cuius significatione tota totalitate potestimur et intellectus, sed secundum aliquas suas vires est intellectuosa, & secundum aliquas sensim. Et quod ad secundum est mobilis: dum intelligens cum difuerit, discutitur enim in intellectu & in mobilius est, ut motus in mobilius ad acquisitionem termini. Et quod ad tertium est imperfecta. Tu quia non omnia, per proprias species intelligunt. Tum quia est de potentia ad actu. A talis per efficiens & immobili & perfecto, dubium est emanare quod est tale per participationem mobile & imperfectum. Et si igitur aliquis superior intellectus a quo nostra anima dependet in intelligendo.

¶ Quod ad tertium opinio multorum fuit, quod intellectus superior & separatus, est intellectus agentis illustrans phantasmatum, &c. Et hoc opinio est Aver. & est Platoni, ut in litera dicitur.

¶ Quod ad quartum probatur quod dato quod iste intellectus illustrat phantasmatum, adhuc oportet ponere alii intellectus agentem, quod sit aliquid animi nostrae, quod est conpositio proposita. Et probatur triplicerat. Primo ratione, in omnina natura perfecta, prater animam, vniuersaliam, iudice sunt virtutes ad finem praecondita, prorsus ad perficienda, propria ipsis opera, sed anima humana est natura perfecta, immo possibilis omnium inferiorum ergo prae condita vniuersaliam sunt in ea virtutes propriæ quasi vniuersalium, ad operem propriæ perficienda.

¶ Circa haec rationes dubitatur occurrit, quia videtur petere principium in minori: subsumit enim vel supponit, quod faceat intelligibilium in actu, ut opus anima humana: hoc enim est de quo dispicitur in ponebatur intellectus agentes separatum. Ad hoc dictum, quod utrū apparat ex secundo cōtra Gen. cap. 76 in 4. contra contum Aver. & Alex. Istariorum non supponit negat subsumit, quod facere intelligibilium in actu sit nostrum opus, sed probat hoc: subsumit in actu sit nostrum opus, sed probat hoc: subsumit

Q V A E S T . L X X I X .

Comment. anima perfectissima, nō
secundo sic, exper- lecta creata, nihil prohibet virtutem, quia à sa-
mum, nos abstrahere vni- mens intellectu participat, per quam ad-
uersaria à materia ab clementia ipsius procede-
bus, ergo intellectus a- strahit à materia ut clementia ipsius procede-
gens est aliquid nostrum, re, sicut & alias eius potentias.

393 De anima Comment. **A R T I C U L V S V .**

Secundo sic, experi- a **V** *Vivens intellectus agens sit vnuis in omnibus.*

mentum, nos abstrahere vni- **A D Q V I N T V M** sic proceditur.

versaria à phantasmatis- **A** Videat quod intellectus agens si

bus, ergo intellectus a- vnuis in omnibus. nihil enim quod est

gens est aliquid nostrum, separatum à corpore, multiplicatur secun-
consequientia probatur: dum multiplicationem corporum. Sed intel-
quia actio non conuenit agen- lectus agens est separatus, ut dicitur in 3*. de

tis, nisi illi cui attribui- anima. Ergo non multiplicatur in multis cor-
tur actio. Antecedens v- poribus hominum, sed est vnuis in omnibus.

tex. 10. **Q** *Pro li- 2. **E** *Præterea, Intellectus agens facie vnuis**

to liquet ex eo quod ad libitum, quecumque obla- *quod est vnuis in multis. Sed illud quod*

re in intelligimus in comu- *est causa vniuersitatis, magis est vnuis. Ergo intel-*

nī, hoc enim abſque ab- *lectus agens est vnuis in omnibus.*

ſtratione fieri nequit.

Et factio probatur auto- **3. **P** *Præterea, Omnes homines conuenient***

ritate Ari, qui compari- *in primis conceptionibus intellectus. His autē*

uit ipsum lumini, ad dif- *affectionat per intellectum agem. Ergo con-*

ferentiam Platonicum, qui *uenient omnes in uno intellectu agente.*

comparauit foli.

Q *Quo ad quintū, quia*

dixerunt sunt opinione- **S E D C O N T R A** est, quod Philo-
de illo intellectu separa- *phorus dicit * in tertio de anima, quod intellectus*

to, dum aliqui tenent il- *agens est sicut lumen. Non autē est idem*

lum est vnuis intellectus. *lumen in diversis illuminatis. Ergo non est idem*

lum, etiam in illius conse- *intellectus agens in diversis hominibus.*

Li. 3. de an- **C O N C L U S I O .**

tex. 13. 10. **Q** *Cum intellectus agens sit virtus anima, necesse*

10. **A** *est non vnuis in omnibus esse, sed multiplicari ad*

aliqui penultimam, vi- *multiplicationem animalium.*

Auctor: *Aliqui Deum* **R E S P O N D E O** dicendum, quod veritas

vt doctores canonici. Et *huius questionis dependet ex premisso e. Si*

ga magni refert ad fidem: *enim intellectus agens non est aliquid secundum*

q̄d tantum in illius conse- *separatum, sed est quod substantia separata, vnuis esse*

quazione tamquam in *intellectus agens omnium hominum. Et hoc*

propriae cause adeptione *intelligunt qui ponunt vniuersitatem intellectus agen-*

cōstituit beatitudine: *ti. Si autem intellectus agens sit aliquid*

S. **T** *sollicitus de his* *animae ut quādā virtus ipsius, necesse est dice-*

qua sunt fidei, statim *re quod sicut plures intellectus agentes secundum*

subdidit: quād fecundū fidei documenta intellectus *plurimalitatem animalium, que multiplicantur secundum multiplicationem hominum, ut supra*

huius habens illas tres *dicitur est. Non enim potest esse, quod vna*

quas distincte condicio- *et eadem virtus sit diversorum subiectorum.*

nes, est Deus gloriolum, in **A D P R I M V M** ergo dicendum, quod

quo solo beatum anima, *Philosophus probat intellectum agem esse separatum per hoc, quod possibiliter est separatus. Quia (ut ipse dicit) agens est honorabilis*

& à quo solo est figura- *patiente. Intellectus autem possibiliter dicitur separatus, quia non est actus aliquius organi*

tum, tunc in nobis.

a. *Super Qne.* *corporis separagione, sed secundum hunc modum etiam intellectus agens dicitur separatus, non quād*

W *Memoria sepius fugacissima.* *aliquis substantia separata.*

M *Articulum quintum* **b. *Ad secundum dicendum,*** quod intellectus agens

I *Itulus clarus: vnuis* *agens causat vniuersale abstrahendo à materi-*

D *numero.* *alia. Ad hoc autem non requiritur, quod sit vnuis in omnibus habitibus intellectum, sed*

370 *In corpore respon- *quod sit vnuis in omnibus secundum habitu**

der quādā fixaturam: *ndam ad omnia, à quibus abstrahit vniuersale,*

quādā vnuis, scilicet quod *reflexit quorū vniuersale est vnuis. Et hoc*

in intellectus agens est *competit intellectui agenti in quantum est im-*

substantia separata, et *materialis.*

vnuis numero, si aliquid **c. *Ad tertium dicendum,*** quod omnia que sunt

animalium, multiplicatur cu- *vnuis specie, communicant in actione confe-*

ea, ut ratione, memoria &c. et memori- *quē naturā specie: & per cōsequens in virtu-*

ta, ex communī ratione, que sunt *te, que est actionis principium, nō quod sit ea-*

confermatum cogitati- *de numero in omnibus. Cognoscere aut pri-*

xum praesertim ut prae- *ma intelligibilia est actio cōsequens specie hu-*

terita sum. Et patet hoc *mana. Vide oportet quod omnes homines co-*

ex communī ratione, que sunt *municent in virtute, quae est principium huius*

ratione, nullus enim dicitur *actionis. Et hanc est virtus intellectus agens.*

re recordari aliius, ut *Nō tamē oportet quod sit eaē numero in om-*

ut ratione, alius cum *nibus, oportet tamē quod sit vno principio in*

precepti actus & notio- *omnibus derivetur. Et sic illa cōmunicatio ho-*

niū in primis in intelligibilius demonstrat

in corpore substantia separata, quem Plato cō-

mentum. *parat sibi, non autem vniuersitate intellectus agen-*

*tex. 10. 10. **Q** *Quo ad primā, primo* *ti, quem Arist. comparat lumiō ei.**

refert opinione Auct. sc.

cūdo res pōderē secundū **ARTICULVS VI.**

propriā opinionē. Ex A- **a. *Vivens memoria sit in parte intellectu-***

uicem, refert tria radicēm *lumis.*

opinionis, opinionēm

ipsius, & concorditam

est. Et sic quartū ap-

ARTIC. V. ET VI.

D sexū sic proceditur. Videatur, quod ad propone-
memoria non sit in parte intellectu-
alim. Dicit enim Augustus⁸ de Tr. i.
quod ad partem superiorē anima pertinet
que non sunt hominibus pecoribusque com-
munia. Sed memoria est hominib[us] pecoribus[que]
que cōmuni. Dicit enim⁹ ibidem quod pos-
sunt pecora sentire per corporis sensus corpo-
ralia, & ea mandare memorie. Ergo memoria
non pertinet ad partem anime intellectuam.
A Præterea, Memoria præteritorū est, sed pre-
terea dicitur secundum aliquod determina-
tempus. Memoria igitur est cognoscitiva ali-
cūus sub determinato tempore, quod est co-
gnoscere aliquid sub h[ic], & nūc. Hoc autē nō est
intellectus sed sensus. Memoria igitur nō est
in parte intellectu, sed solum in parte sensitiva.
A Præterea, In memoria cōseruantur species
rerum, que actu nō cogitātur. Sed hoc non est
possibile accidere in intellectu, quia intellectus
est in actu per hoc quod informatur species in-
telligibili. Intellectum autē esse in actu, est ip-
sum intelligere in actu. Et sic intellectus oīa
intelligit in actu, quorū species apud se habet.
Non ergo memoria est in parte intellectu.
A S E D C O N T R A est quod Aug. dicit
de Trin. quod memoria, intelligentia, &
voluntas sunt una mens.

C O N C L U S I O.

A Memoria ut virtus conseruat sua species in-
telligibilium est, ad partem speciei intellexitiam: ut
vero ad preteritam, ut præterita sunt, respellent habet
magis ad anima sensitivam partem attingit.

T R E S P O N D O dicendum, quod cū de rati-
onē memoria sit conseruare species rei, qua-
actu non apprehendit: hoc primum considerari
oportet, virū species intelligibiles sic in in-
tellexo conseruari possint. Poitum enim Auic.
hoc est impossibile. In parte enim sensitiva di-
cebat hoc accidere quantum ad alias potētias
in quantum sunt actus organorum corporalium,
quibus cōferuntur possunt aliquæ species absq[ue]
actuali apprehensione. In intellectu autē, qui
caret organo corporali, nihil existit, nisi intelligibilis.
Vnde oportet, intelligi in actu illud,
cuī similitudo in intellectu existit. Sie ergo
secundum ipsum quam citō aliquis actus definiri
intelligere aliquam r[ati]o, definiri esse illius rei
species in intellectu sed oportet si denuo vult
illā r[ati]o intelligere, quod cōuerterit se ad intellec-
tū agentem, quē ponit substantia separata, & t[em]p[or]e
ab illo effluit species intelligibiles in intellectu
possibile. Ex exercitio, & vnu contenterit se
ad intellectum agentem, relinquuntur secundū ip-
sum quædā habilitas in intellectu possibili cō-
vertiendit se ad intellectum agentem, quem dicebat
esse habitu scientia. Secundū igitur hāc po-
sitionē, nihil conservatur in parte intellectu,
quod nō actu intelligatur. Vnde nō poterit po-
ni memoria in parte intellectu secundū ip-
sum modum. Sed h[ic] opinio manifeste repugnat
dicitis Ari. **D**icit enim in 3. de anima, quod cū
intellexus possibilis sit sicut singula, vt scens
dicitur quis secundū actum, & quod hoc acci-
dit cum possit operari per scipsum: et quidem
igitur & tunc potesta quodāmodo, non ta-
mē simpliciter ut ante addiscere, aut inuenire.
Dicitur autē intellectus possibilis fieri singula
secundū quod recipit species singularum. Ex
hoc ergo quod recipit species intelligibili, ha-
bet quod possit operari cum voluerit, nō autē
quid semper operetur: quia & tunc est quodā-
modo in potentia, sed aliter quam ut intel-
ligere: eo scilicet modo quo sciens in habitu est
in potētia ad considerandum in actu. Repugnat
etiam predicta positio ratione. Quod enim re-
cipitur in aliquo, recipitur in eo secundum mo-
dum recipientis. intellectus autem est magis
stabilis natura, & immobilius, quam materia
corporalis. Si ergo materia corporalis formas
convenientia, & voluntatis, & cetera, inveni-
tum recipit, recipit in eo secundum modum
recipientis, quod nō subti-
liter diffinitus latitudine
actus & potentie. Con-
sidera siquidem ratio suo
processus, & conclusione
qua sequitur, scilicet

ligit Deum glorioſum, qui veritatem estimet, & fum-
magens: sed extra pro-
positum nostrum quo nobis
propria inquirimus.
Quod ad secundum occa-
ſio diuerſitatis est: quia
oporet ponere intellectu-
m quādā superiorē
noſtri, à qua noſt in-
tellegendi vim habeat.
Probatur triplici medio.
Tū quia ante participans
est perſentia tale. Tū
quia ante mobile cimeti-
mōbie. Tū quia ante im-
perfectum est perfectum.
Conſat enim quid aīa
noſtra que ad primum,
est intelligens per parti-
cipatiōne, in cuius ſignū
non tota totalitate pote-
ſtatia est intellectualis, Q
sed ſecondū aliquas fuas
vires et intellexu, &
ſecondū aliquas ſenſi-
tivitatis. Et quo ad ſecondū
mobiles: dū intelligit
cum diſcurſu, diſcūlpiſ 18
enim in intellectu libus
est, vt motus in mobilis
bus ad acquisitionē ter-
minat. Et quo ad tertium
et imperfectum. Tū qdā no
noſtria, per proprias ſpe-
cieſ in intelligit. Tū quia
procedit de potentia ad
acta. A tali aut per eſcen-
tia & immobili & perfe-
cto, dubiū nō eſt emanata.
Quod eft tali per parti-
cipatiōne mobile & im-
perfectum. Et igitur ali-
qua ſuperior intellectus
à qua noſtra anima de-
pendet in intelligendo.
Quod ad tertium opinio
multorum fuit, quid ille
intellexus superior & fe-
reatus, eſt intellectus a
geni illuſtris phanta-
matio, &c. Et hec opinio
eſt Auec. & eſt Platoni,
vit in litera dictū.
Quod an quartū proba-
tur: quod tali quod intellectus
illustrat phan-
tasmata, adhuc oporet
ponere alii intellectus
agentes, quod ſit ſitualit
animz noſtrz, quod eft
conclusio proposita. Es
probatur tripliciter. Pri-
mo ratione tali: in omni
noſtra peſeta, prater
agentia vniuersitatis, indu-
ſtrie virtutis & ceteris pro-
pria ad perficiendam pro-
priam illius opera, fed an-
ima humana et natura
perfeta, idem perfeſſi-
ma omnium inferiorum
ergo prater agentia uni-
uersitatis ſunt in ea vi-
tione propria quia vni-
tate, ad operis propria
perficienda.
Circa hanc ratione dubi-
bus occurrit, quia vide-
runt petere principium in
minore: ſubsumit enim
vel ſupponit, quod face-
re intelligibili in actu
ſit opus anima humana:
hoc enim eft de quo diſpu-
tatur eponētibus intel-
lectu agentiū separati-
onē.
Ad hoc dicunt, quid
ſtrappant ex ſecondū
Gen. cap. 76, in 4.
ratione contra Auec. &
Ales: iſtarum non ſup-
ponit neque ſubsumit,
quod facere intelligibili
ſi in actu ſit noſtrum
opus, pedobracio: ſub-
ſumit, & confutat in agere intellectu
et patiendam ea, aliquoq
ſed etiam ad finem opera, & humana

		Q V A E S T . L X X I X .
	Comment.	anima perfectissima, nō.
393 De anima et. 5.		¶ Secundo sic, exper- iatur nos abstrahere vni- uersalia à phisicis mati- bus, ergo intellectus agen- tis est aliquid nostrum, consequens probatur: quia actio non conuenit aliqui nisi principium il- lum quod est ratio agentis, in illi cui attribui- tur actio, non in aliis. ¶ Tertio admodum ex quo ad- ditum, quecumque obla- stionem fieri negatur. ¶ Et tertio probatur auto- ritate Ari, qui compara- vit ipsum lumini, ad dif- ferentiam Platonis, qui comparauit soli.
	Comment.	¶ Quo ad quintū, quia diuersa sunt opiniones de illo intellectu separa- to, dum aliqui tenent il- lum esse ultimum intel- ligentiam, ut Averroës, aliq. penitentiam, ut Averroës: aliqui Deum, ut doctores canonici. Et qua magni referat ad fidem: quoniam in illis confe- quentie tantum in propria causa adceptione cōstituit beatitudinem: ideo S. Tho. solicuit de his qua sunt fidei, statim subdidit: quidā substantia dicti documenta intellege- tus ille habens illas tres quodammodo condicio- nes, est Deus gloriosus. In quo solo beator anima, & aquo solo est signa- rum lumen in nobis.
Li. 7. de an- tex. 13. 10. 2.		a. ¶ Super que- stionis sepe ingenito- ne articulum quatuor Título clarus: virus numero.
392 Ar. preced.		¶ In corpore respon- der quatuor iuxta tra- nsversum, scilicet quod in intellectus agens est substantia separata, virus virus numero, si aliquid animæ, multiplicatur eu- ea, ut pater.
	Comment.	a. ¶ Super que- stionis sepe ingenito- ne articulum sextum. Título clarus.
75 D. 1. 73 370		¶ Memoria ut pater ind. memora & remi- niscencia, significat vim conseruationis cogniti- vum preteritum ut pre- terita sunt. Et patet hoc ex communī vīloque- tū: nullus enim dicit se secundari alienum, ni- si sub ratione alienus pater, ita actus & non.
Li. 3. de an- tex. 19. 1. 2.		¶ In corpore subtilitate diffinitione duorum que inveniuntur in me- moria ratione, quis sunt conseruatione speciem actuum apprehensionis & pretentionis rei appre- hensionis, duo principali- ter facit. Primo respondetque ito iuxta primam me- moria conditionem, sci- licet conseruationem. Et se- condo iuxta secundam rationem obiecti.
	Comment.	¶ Quo ad primum, primo refert opinionem Aucti, se- condo respōdet secundum propriam opinionem. Ex a- uctor, refert tria radicem opinionis, opinionem ipsam, & concorditatem ipsum. Et sic quartu-
392 Li. 3. de an- tex. 10. 10. 2.		lectu creata, nihil prohibet virtutem, qua à sa- premo intellectu participetur, per quam ab- strahitur à materia ab essentia ipsius procede- re, sicut & alias eius potentias.
		ARTICVLVS V.
		a. ¶ Virus intellectus agens sit virus in omnibus. D. Q. VINTYM sic proceditur.
		A. Videatur quid intellectus agens sit virus in omnibus, nihil enim quod est separatum à corpore, multiplicatur secun- dum multiplicationem corporum. Sed intel- lectus agens est separatum, ut dicunt in 5 ^o . de anima. Ergo non multiplicatur in multis cor- poribus hominum, sed est virus in omnibus.
		¶ Præterea, Intellectus agens facit vnu- sale, quod est virus in multis. Sed illud quod est causu virnitatis, magis est virus in multis. Ergo intel- lectus agens est virus in omnibus.
		3. ¶ Præterea, Omnes homines conuenient in primis conceptionibus intellectus. His autē affectionant per intellectum agitent. Ergo con- uenient omnes in uno intellectu agente.
		¶ SED CONTRA est, quod Philo- phus dicit * in tertio de anima, quod inelle- ctus agens est sicut lumen. Nou autē est idem lumen in diuersis illuminatis. Ergo non est idem intellectus agens in diuersis hominibus.
		CONCLVSI O.
		¶ Causa intellectus agens sit virus anime, necesse est non virus in omnibus esse, sed multiplicari ad multiplicacionem animalium.
		¶ RES P O N D E O dicendum, quod veritas huius questionis dependet ex prmissis e. Si enim intellectus agens non est aliquid anime sed est quædam substantia separata, virus esset intellectus agens omnium hominum. Et hoc intelligunt qui ponunt vnitatem intellectus a genti. Si autem intellectus agens sit aliquid anime ut quædam virus ipsius, necesse est dicere quod sunt plures intellectus agentes secundum plurimalitatem animalium, que multiplicantur secundum multiplicationem hominum, ut supra dicimus est. Non enim potest esse, quod una & eadem virus sit diuersorum subiectorum.
		¶ A D R I M I G R A dicendum, quod Philosophus probat intellectus agens esse separatum per hoc, quod possibilis est separa- tus. Quia (ut ipse dicit) agens est honorabilis patiente. Intellectus autem possibilis dicitur separatus, quia non est actus actionis organi corporalis: & secundum hunc modum etiam intellectus agens dicitur separatus, non quia sit aliquis substantia separata.
		¶ Ad secundum dicendum, quod intellectus agens causat vniuersale abstrahendo à ma- teria. Ad hoc autem non requiriuntur, quod sit virus in omnibus habentibus intellectum, sed quod sit virus in omnibus secundum habitudi- nem omnia, à quibus abstrahit vniuersale. respectu quorum vniuersale est virus. Et hoc competit intellectui agenti inquantum est im- materialis.
		¶ Ad tertium dicendum, quod omnia que sunt virus species, communicant in actione confe- querent natura species: & per consequens in virtu- te, que est actionis principium, nō quod sit ea de numero in omnibus. Cognoscere autem pri- ma intelligentia est actio cōsequens species hu- mana. Unde oportet quod omnes homines co- municent in virtute, que est principium huius actionis. Et haec est virtus intellectus agentis. Non tam oportet quod sit ea de numero in om- nibus, oportet tamē quod ab uno principio in omnibus deriverit. Et sic illa cōmunicatio ho- minum in primis intelligibilibus demonstrat virtutem intellectus separati, quem Plato co- perat soli, non autem vnitatem intellectus agentis, quem Arist. comparat lumen i. c.
		ARTICVLVS VI.
		a. ¶ Virus memoria sit in parte intelle- ctus anime.

356 recipit, nisi intelligibiliter vñterior consequentia, scilicet ergo non recipit nisi quādū actū cognoscit, supponit vñm falsum, si quod recipere cognoscibiliter contingat vñ tamū modo, scilicet adū: cum tamen contingat dubius, scilicet in actu primo, & in actu pñrmixto potenter, id est in actu secundo & in actu primo. Vnde in distinctione animæ ponitur quod est actu primus: sicut somnus;

quod non saluatur, si actu, sed etiam postquam agere cessauerit, tunc tamen non operatur multo fortius intellectus immobiliter & inactus: cum hoc sit cōmu-

nius, missiblē recipit species intelligibiles, sive à ne omiblē passim per sensibiles acceptas, sive etiam ab aliquo superius: sed optimis falsorum animæ ponitur.

¶ Vñrum alia potentia sit memoria intellectua, & alia intellectus.

A R T I C U L U S VII. **A D S E P T I M U M** sic proceditur. Videatur quod alia potentia sit memoria intellectua, & alia intellectus. Autem enim in 10. de Trini. ponit in mente memoriam, intelligentiam, & voluntatem. Manifestum est autem, quod memoria est præteritum, quandoque ut somnus, quandoque ut vigilie. Constat autem quod ēius obiectum sit præteritum vt præterit actu ut somnus est ritum, memoria in parte intellectu non erit, sed sensitiva tantum, quod est apprehensio par-

tuum, & ratione memoriam, intelligentiam, & voluntatem.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod

memoria, secundum quod est conservativa spe-

cierum, non est nobis pecoribusque communis, habet quod retinet species,

& actu non cognoscit. Nec species conser-

vantur esse per modum conser-

uationis, sed est ea cognosci-

biliter, non actu, nec po-

tencia, sed mea mo-

deria inter actu & po-

tentiā, id est parum in poten-

tiā. Cognoscitum e-

stum tripliciter potest se-

habere ad cognitionem, scilicet in puto poter-

tia, & ad cognitionis actu. Quæ-

quidem duo simili coniunguntur in parte sen-

sitiva, que est apprehensio aliquis per hoc

potentiam. Hoc autem Philosophus in 3. de Anima, quod immutatur a presenti sensibili. Vnde si

actu, & partim in poten-

tiā est cognitum in actu, & nō

in actu, sed in potentia, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

in cognoscitum cognoscibiliter, quia est cognoscibiliter, & sit cognitum in actu. Et

totaliter in actu, & tunc est ipsum cognitum in actu. Vnde cum species

conseruantur, obiectum est

<p

¶ Super Questionis eius enim practicus veritatem cognoscit, sicut non sepius in eis est, sed speculatorum, sed veritate cognitam ordinatum dicit et cetera. ad opus.

Annot. In titulo. synderesis, id est, investigatorum ad bona & mormur, quem sentimus in nobis ad malo moris. Speculatorum contra communem.

AR TICVL S XII. **a** Pyram synderesis si quodam specialis potestis ab aliis distinguitur.

D V O C I M V M sic procedit. Videatur quod synderesis sit quaedam specialis potentia ab aliis distincta. Ea enim quae cadunt sub una divisione, videtur esse vnius generis. Sed in globo Hiero. * Ezech. i. dividitur synderesis contrariaficiem, & concupiscibilem, & rationalem: quae sunt quodam potentiae. Ergo synderesis est quae-

ARTICVL S XIII. **a** Virum conscientia si quodam potentia. **D**icitur. Videatur quod synderesis sit quae- dam specialis potentia ab aliis distincta. Ea enim quae cadunt sub una divisione, videtur esse vnius generis. Sed in globo Hiero. * Ezech. i. dividitur synderesis contrariaficiem, & concupiscibilem, & rationalem: quae sunt quodam potentiae. Ergo synderesis est quae-

ARTICVL S XIV. **a** Præterea, Opposita sunt vnius generis: synderesis & sensibilis oppositum videntur: quia synderesis semper inclinat ad bonum, sensibilis autem semper ad malum. Unde per serpentes significatur, ut patet per Aug. 12. de Trinitate. Videatur ergo quod synderesis sit potencia, & sensibilis.

Commen. **L**i. 12. de trin. c. 12. **¶** Quodam potentiae. **T**ertio propositum conclusionem.

Li. 2. deli. arb. c. 10. **¶** Quodam potentiae. **S**ept. modi. 10.1. **¶** Quodam potentiae.

Li. 12. de trin. c. 2. cit. **¶** Quodam potentiae. **F**u. 10.3. **¶** Quodam potentiae.

Li. 9. **M**ata. 10.3. **¶** Quodam potentiae. **H**iero. Eze. **¶** Quodam potentiae.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, vel in natura, sed habitus quidam naturalis operabilium: sicut intellectus, & rationales operabilibus. **R**E S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut & speciebus. quod est rationale operabilium. **S**ED C O N T R A , Potentia rationales se habet ad oppositam secundum Philosophum, Synderesis autem non se habet ad oppositam, sed ad bonum tantum inclinat. Ergo synderesis non est potentia. Si enim est potentia, operari quod est rationale potentia. Non enim probatur sic, omnibus cum motus sit, & naturaliter notis est, & ratione terminatur, resolutio ad illam, ergo & rationales operabilibus: sicut intellectus, & rationales principiorum in operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, vel in natura, sed habitus quidam naturalis operabilium: sicut intellectus, & rationales operabilibus. **R**E S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut & speciebus. quod est rationale operabilium. **S**ED C O N T R A , Potentia rationales se habet ad oppositam secundum Philosophum, Synderesis autem non se habet ad oppositam, sed ad bonum tantum inclinat. Ergo synderesis non est potentia. Si enim est potentia, operari quod est rationale potentia. Non enim probatur sic, omnibus cum motus sit, & naturaliter notis est, & ratione terminatur, resolutio ad illam, ergo & rationales operabilibus: sicut intellectus, & rationales principiorum in operabilibus. Probatur sic.

Ad tertium considerandum, quod synderesis non est potentia, sed habitus: licet quidam posuerit synderesis esse quandam potentiam ratione altorem: quidam vero dixerint eam esse ipsius rationem, non ut est ratio, sed ut est natura. Ita.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis proprie loquendo, non est potentia, sed actus. Et hoc patet: tum ex ratione nominis, tum etiam ex his quae secundum communem vnam loquendi conscientia enim secundum proprietatem vocabuli, importat ordinem scientie ad aliquid, nam conscientia dicitur cum alia scientia. Applicatio autem scientie ad aliquid sit per aliquem actum. Unde ex ista ratione nominis, patet quod conscientia sit actus.

Idem autem apparere his, que conscientie attribuuntur. Dicitur enim conscientia testificari, ligare, vel instigare, vel etiam accusare, vel etiam remordere sive reprehendere. Et hoc omnia consequuntur applicationem alii nostrae cognitionis vel scientie, ad ea, que agimus.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Ad huius autem evidentiā considerandum, quod synderesis non est potentia, sed habitus: licet quidam posuerit synderesis esse quandam potentiam ratione altorem: quidam vero dixerint eam esse ipsius rationem, non ut est ratio, sed ut est natura.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus, applicamus variis actionibus conscientie, testificantes, vel ligationes, vel excusationes.

RE S P O N D E O dicendum, quod synderesis non est potentia, sed habitus naturalis operabilium, sicut intellectus, & rationales operabilibus. Probatur sic.

Approbat. **H**iero. 1.1. **¶** Conscientia non est potentia.

CONCL VS IO. **¶** Conscientia non est potentia, si proprium sumatur: sed actus, quo scientiam nostram diversitatem, que agimus

actuum, sicut materia ex ordine ad formam. De hoc autem multa superius scripta sunt, quomodo si huiusmodi entia diffinuntur in ordine ad extrinsecas.

¶ Num appetibile moueat appetitum in genere cause efficientis, vel finalis.

¶ Circa minorem, dubium non parvum occurrit, an appetibile moueat appetitum in genere causa efficientis, si huius enim hoc difficulterem simpliciter, & in via S. Tho. Simpleriter quidem.

qua si mouet actuè, aut appetitum, ut inferior potentia, ita & motus effectus in appetitu aliquo. Sed non est aliud motiuum in hominibus, nisi ad alii, aut alicuius.

Nominaliter præ-

consequens intellectus, quā in alijs animaliū.

Tu quia fictio est, malibus consequens sensum. Ergo pari ratio-

pone tale ens priuatum, neque est aliud appetitum.

vt patet ex divisione saepe.

¶ S E D C O N T R A eft, quod Philosopho-

ta. 6. Estis de his, qua-

bus in 3. de Animaliū distinguit duplex appetitus.

Sunt in anima, tex-

57. 10. 2.

O N C L V S I O .

sum: quia aut ut ages.

¶ Cum illud quod intellectu apprehenditur, diversi

ratio & sufficiens, fit generis ab eo, quod a sensu apprehenditur, recte

non, quia tunc periret.

ter se, si appetibile in-

ter se, si appet

ad motu sensuali sumptu' videtur, sicut ab actu potest. Antecedens probatur, quia actus appetitus partis magis habet ratione motus, & apprehensio, ergo motus sensuali magis propriè infinitus est & appetitus. Probatur alius, quod appetere perficit secundum inclinari ad res, appetere vero secundum esse rerum in anima, & inclinari periret ad motum, esse vero magis pertinet ad quietem.

Commen. **¶ Super Questionis Articul. et Necessitatis primi Ar-**

ticulum secundum. **¶ Ad tertium dicendum,** quod serpens non

reducitur in unum principium, quia in-

do colligit paleam, quia

terdum anima tristibus se ingredit contra incli-

nationem concupisibilis, ut secundum inclina-

tionem irascibilis impugnet contraria. Unde haec significacionem di-

cti passiones irascibilis repugnare videntur

situata duo genera appeti-

tibus concupisibilis. Nam concupi-

scia accensa minuit iram, & ira accensa minuit

concupiscentiam, ut in pluribus patet etiam ex

concluione. Secundo, a **¶ Viru appetitus sensitivus distinguatur, in ins-**

titute & concupisibili, scilicet in potentia diversis.

A D S E C V N D V M sic proceditur.

Videtur quod appetitus sensitivus non

distinguitur in irascibilem & con-

cupisibilem, sicut in potentia diversis. Eadem

enim potentia animae est viuis contrarietas,

ut viuis albi & nigri, ut dicitur in 2. de anima.*

Sed conueniens & nocivum sunt contraria-

Cum ergo concupisibilis resipicit conve-

nientiam, irascibilis vero nocivum, videtur quod

eadem potentia animae si irascibilis & con-

cupisibilem.

¶ Præterea, Appetitus sensitivus non est nisi

conveniens secundum sensum, sed conve-

nientiam secundum sensum est obiectum conve-

nientiae. Ergo nullus appetitus sensitivus est

ad concupisibili diffens.

¶ Præterea, Odiu in irascibili. Dicit enim

ad huc duo, conclusionem

probare latet ordinatio.

¶ Quod ad secundum pro-

batur, quod in parte sen-

sitiva, non irascibili & con-

cupisibilem. Naturali-

natura prouidit, ut natura inclina-

re. Sed omnia tamen ex

diversa principia, quod

est qua sit. Et idem quo

ad hanc duo, conclusionem

probare latet ordinatio.

¶ Quod ad secundum pro-

batur, quod in parte sen-

sitiva, non irascibili & con-

cupisibilem. Ergo eadem vis est

appetens aliquid quod non est conueniens se-

nsitui.

C O N C L V S I O .

¶ Irascibilis & concupisibilis non diuersae potentie sunt, sed ad viam potentiam sensitivam & appeti-

tuam spectant, qua animalia que viae conductunt, &

nocivam propellunt, & incurrunt.

A R T I C U L V S III .

¶ Viru appetitus sensitivus & concupisibilis obediunt rationi.

A D T E R T I V M sic proceditur.

Videtur quod irascibilis & concupisibilis

antecedens patet. Rati-

onem rationis, sed ratione

obedient rationi.

¶ Ad cuis evidentiā considerare oportet,

quod in rebus naturalibus corruptibilibus, nō

solum oportet esse inclinationem ad conve-

nientiam, sed sensitivitatem.

Secunda, conuenientia, & refugientia, non

concupisibilis & irascibili.

¶ Responde O dicendum, quod ap-

petitus sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Ad cuis evidentiam considerare oportet,

quod in rebus naturalibus corruptibilibus, nō

solum oportet esse inclinationem ad conve-

nientiam, sed sensitivitatem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

¶ Responde O dicendum, quod appetitus

sensitivus est via in genere, qua-

sensualitas dicitur, sed dividitur in duas potē-

cias, quae sunt species appetitus sensitivus, scilicet in irascibilem, & concupisibilem.

Secundo dici potest, quod erit summa de vniuersitate & ibi naturale, adhuc scilicet intentus, quia si loquimur de amore illicito, tunc supponitur cognitio, eo quod incognita deligit nequam & possumus & propter omnis inclinatio voluntatis ad amandum, est ad cognitum. Unde que libet creatura intellectus inclinatus naturaliter ad plus amandum Deum cogniti, quam se cognitum. Sed quoniam ipsam est libi naturaliter.

¶

A D P R I M U M .

ergo dicendum, quod

voluntas in nihil potest tendere nisi sub ratio-

naturaliter se emat: Deus

ne boni.

Sed

qua

boni

est multiplex,

propter

verò

non

naturaliter

est

ad

ex

necessitate

determinatur

ad vnu-

erū.

in

littera

dicitur

quod

nō

quod

potest

aut

vol-

ut

vol-

tatis

vol-

108. Infallibilitatis igitur intellectus causa optime dicta est modo ad quod quid eff-
cum ex illo ostenditur omnis intellectus infallibilitatis hic sit. Quinto de-
claratur, quomodo per accidentem etiam intellectus circa quadrivium fallitur;
sed hoc accidens non sicut in sensu est impedimentum organis et compositio-
nem quiditatis; & propriez duplex contingit, ut patet in litera. Sexto ad pleni-
tudinem doctrina dicit.

109. quod circa quiditatis tum ad hoc intellectus sensui. Sensus enim
simplices nec per se nec circa proprium obiectum non decipitur, sicut
per accidentem fallitur; sed circa proprium obiectum non decipitur, sicut
aut vero cognoscuntur & impedimento circa organum contingit: si
conformatioz autoritate no[n] cum gelus febritione dulcia indicat
in Metaphysica. Hoc in amara, propter hoc quod lingua malis humo-
roco recolenda sum quod superius in quo[rum] sensu di-
cta sunt, cum decomposi-
tione, veritate, & falsitate
in angelis esset sermo.
ex illis cum patet, quod
cum prima operatio intel-
lectus ex parte sua sit sim-
plex: si ex parte queque
est incompleta
omni modo, nulla compo-
sitione, & consequenter no[n]
la veritas aut falsitas acci-
deret ibi potest. Ac per se
accidit in prima opera-
tione, sicut sensus, hoc est ratio
no compositionis in obie-
cto: ratione cuius est ibi
Vnde circa quiditatem rei per se loquendo
intellectus non fallitur. Sed circa ea quae circu-
liter, &c. omnino enarrant rei essentia, vel quiditatem, intellectus po-
test falli: dum vnum ordinat alium, vel cōpo-
nendo, vel dividendo, vel erat ratiocinando, &
propter hoc etiam circa illas proportiones era-
stringi exparte operatio-
nis.

*** Super Questionis**
otragimie quinta Arti-
cum septimum:

Titulus clausus: occasio-
natus ex Augustinus
verbis, ut reor.

Comment. In corpore responderet
quanto cum distinctione
sicut distincio circuli ex triangulo; vel dum
bi membris dubiis con-
clusioibus iuxta illa
membra.

Lib. 9. Met.
ib. 22. 10. 3. Distinctio est, quod al-
iquam potest habere
quod est negativa. Eadem rem
non contingit melius in-
telligere: si melius de-
terminet actu[m] intel-
lectus, probatur quia fal-
lo intelligere, quia non
potest ex parte poten-
tia.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod al-
iquam potest habere
quod est negativa. Eadem rem
non contingit melius in-
telligere: si melius de-
terminet actu[m] intel-
lectus, probatur quia fal-
lo intelligere, quia non
potest ex parte poten-
tia.

A R T I C U L V S VI.

Sup. q. 12. **4.30.** **4.10.** **4.12.** **4.13.** **4.14.** **4.15.** **4.16.** **4.17.** **4.18.** **4.19.** **4.20.** **4.21.** **4.22.** **4.23.** **4.24.** **4.25.** **4.26.** **4.27.** **4.28.** **4.29.** **4.30.** **4.31.** **4.32.** **4.33.** **4.34.** **4.35.** **4.36.** **4.37.** **4.38.** **4.39.** **4.40.** **4.41.** **4.42.** **4.43.** **4.44.** **4.45.** **4.46.** **4.47.** **4.48.** **4.49.** **4.50.** **4.51.** **4.52.** **4.53.** **4.54.** **4.55.** **4.56.** **4.57.** **4.58.** **4.59.** **4.60.** **4.61.** **4.62.** **4.63.** **4.64.** **4.65.** **4.66.** **4.67.** **4.68.** **4.69.** **4.70.** **4.71.** **4.72.** **4.73.** **4.74.** **4.75.** **4.76.** **4.77.** **4.78.** **4.79.** **4.80.** **4.81.** **4.82.** **4.83.** **4.84.** **4.85.** **4.86.** **4.87.** **4.88.** **4.89.** **4.90.** **4.91.** **4.92.** **4.93.** **4.94.** **4.95.** **4.96.** **4.97.** **4.98.** **4.99.** **4.100.** **4.101.** **4.102.** **4.103.** **4.104.** **4.105.** **4.106.** **4.107.** **4.108.** **4.109.** **4.110.** **4.111.** **4.112.** **4.113.** **4.114.** **4.115.** **4.116.** **4.117.** **4.118.** **4.119.** **4.120.** **4.121.** **4.122.** **4.123.** **4.124.** **4.125.** **4.126.** **4.127.** **4.128.** **4.129.** **4.130.** **4.131.** **4.132.** **4.133.** **4.134.** **4.135.** **4.136.** **4.137.** **4.138.** **4.139.** **4.140.** **4.141.** **4.142.** **4.143.** **4.144.** **4.145.** **4.146.** **4.147.** **4.148.** **4.149.** **4.150.** **4.151.** **4.152.** **4.153.** **4.154.** **4.155.** **4.156.** **4.157.** **4.158.** **4.159.** **4.160.** **4.161.** **4.162.** **4.163.** **4.164.** **4.165.** **4.166.** **4.167.** **4.168.** **4.169.** **4.170.** **4.171.** **4.172.** **4.173.** **4.174.** **4.175.** **4.176.** **4.177.** **4.178.** **4.179.** **4.180.** **4.181.** **4.182.** **4.183.** **4.184.** **4.185.** **4.186.** **4.187.** **4.188.** **4.189.** **4.190.** **4.191.** **4.192.** **4.193.** **4.194.** **4.195.** **4.196.** **4.197.** **4.198.** **4.199.** **4.200.** **4.201.** **4.202.** **4.203.** **4.204.** **4.205.** **4.206.** **4.207.** **4.208.** **4.209.** **4.210.** **4.211.** **4.212.** **4.213.** **4.214.** **4.215.** **4.216.** **4.217.** **4.218.** **4.219.** **4.220.** **4.221.** **4.222.** **4.223.** **4.224.** **4.225.** **4.226.** **4.227.** **4.228.** **4.229.** **4.230.** **4.231.** **4.232.** **4.233.** **4.234.** **4.235.** **4.236.** **4.237.** **4.238.** **4.239.** **4.240.** **4.241.** **4.242.** **4.243.** **4.244.** **4.245.** **4.246.** **4.247.** **4.248.** **4.249.** **4.250.** **4.251.** **4.252.** **4.253.** **4.254.** **4.255.** **4.256.** **4.257.** **4.258.** **4.259.** **4.260.** **4.261.** **4.262.** **4.263.** **4.264.** **4.265.** **4.266.** **4.267.** **4.268.** **4.269.** **4.270.** **4.271.** **4.272.** **4.273.** **4.274.** **4.275.** **4.276.** **4.277.** **4.278.** **4.279.** **4.280.** **4.281.** **4.282.** **4.283.** **4.284.** **4.285.** **4.286.** **4.287.** **4.288.** **4.289.** **4.290.** **4.291.** **4.292.** **4.293.** **4.294.** **4.295.** **4.296.** **4.297.** **4.298.** **4.299.** **4.300.** **4.301.** **4.302.** **4.303.** **4.304.** **4.305.** **4.306.** **4.307.** **4.308.** **4.309.** **4.310.** **4.311.** **4.312.** **4.313.** **4.314.** **4.315.** **4.316.** **4.317.** **4.318.** **4.319.** **4.320.** **4.321.** **4.322.** **4.323.** **4.324.** **4.325.** **4.326.** **4.327.** **4.328.** **4.329.** **4.330.** **4.331.** **4.332.** **4.333.** **4.334.** **4.335.** **4.336.** **4.337.** **4.338.** **4.339.** **4.340.** **4.341.** **4.342.** **4.343.** **4.344.** **4.345.** **4.346.** **4.347.** **4.348.** **4.349.** **4.350.** **4.351.** **4.352.** **4.353.** **4.354.** **4.355.** **4.356.** **4.357.** **4.358.** **4.359.** **4.360.** **4.361.** **4.362.** **4.363.** **4.364.** **4.365.** **4.366.** **4.367.** **4.368.** **4.369.** **4.370.** **4.371.** **4.372.** **4.373.** **4.374.** **4.375.** **4.376.** **4.377.** **4.378.** **4.379.** **4.380.** **4.381.** **4.382.** **4.383.** **4.384.** **4.385.** **4.386.** **4.387.** **4.388.** **4.389.** **4.390.** **4.391.** **4.392.** **4.393.** **4.394.** **4.395.** **4.396.** **4.397.** **4.398.** **4.399.** **4.400.** **4.401.** **4.402.** **4.403.** **4.404.** **4.405.** **4.406.** **4.407.** **4.408.** **4.409.** **4.410.** **4.411.** **4.412.** **4.413.** **4.414.** **4.415.** **4.416.** **4.417.** **4.418.** **4.419.** **4.420.** **4.421.** **4.422.** **4.423.** **4.424.** **4.425.** **4.426.** **4.427.** **4.428.** **4.429.** **4.430.** **4.431.** **4.432.** **4.433.** **4.434.** **4.435.** **4.436.** **4.437.** **4.438.** **4.439.** **4.440.** **4.441.** **4.442.** **4.443.** **4.444.** **4.445.** **4.446.** **4.447.** **4.448.** **4.449.** **4.450.** **4.451.** **4.452.** **4.453.** **4.454.** **4.455.** **4.456.** **4.457.** **4.458.** **4.459.** **4.460.** **4.461.** **4.462.** **4.463.** **4.464.** **4.465.** **4.466.** **4.467.** **4.468.** **4.469.** **4.470.** **4.471.** **4.472.** **4.473.** **4.474.** **4.475.** **4.476.** **4.477.** **4.478.** **4.479.** **4.480.** **4.481.** **4.482.** **4.483.** **4.484.** **4.485.** **4.486.** **4.487.** **4.488.** **4.489.** **4.490.** **4.491.** **4.492.** **4.493.** **4.494.** **4.495.** **4.496.** **4.497.** **4.498.** **4.499.** **4.500.** **4.501.** **4.502.** **4.503.** **4.504.** **4.505.** **4.506.** **4.507.** **4.508.** **4.509.** **4.510.** **4.511.** **4.512.** **4.513.** **4.514.** **4.515.** **4.516.** **4.517.** **4.518.** **4.519.** **4.520.** **4.521.** **4.522.** **4.523.** **4.524.** **4.525.** **4.526.** **4.527.** **4.528.** **4.529.** **4.530.** **4.531.** **4.532.** **4.533.** **4.534.** **4.535.** **4.536.** **4.537.** **4.538.** **4.539.** **4.540.** **4.541.** **4.542.** **4.543.** **4.544.** **4.545.** **4.546.** **4.547.** **4.548.** **4.549.** **4.550.** **4.551.** **4.552.** **4.553.** **4.554.** **4.555.** **4.556.** **4.557.** **4.558.** **4.559.** **4.560.** **4.561.** **4.562.** **4.563.** **4.564.** **4.565.** **4.566.** **4.567.** **4.568.** **4.569.** **4.570.** **4.571.** **4.572.** **4.573.** **4.574.** **4.575.** **4.576.** **4.577.** **4.578.** **4.579.** **4.580.** **4.581.** **4.582.** **4.583.** **4.584.** **4.585.** **4.586.** **4.587.** **4.588.** **4.589.** **4.590.** **4.591.** **4.592.** **4.593.** **4.594.** **4.595.** **4.596.** **4.597.** **4.598.** **4.599.** **4.600.** **4.601.** **4.602.** **4.603.** **4.604.** **4.605.** **4.606.** **4.607.** **4.608.** **4.609.** **4.610.** **4.611.** **4.612.** **4.613.** **4.614.** **4.615.** **4.616.** **4.617.** **4.618.** **4.619.** **4.620.** **4.621.** **4.622.** **4.623.** **4.624.** **4.625.** **4.**

nam vniuersalem quia scilicet representatam, & non representatam individualis conditiones. Ex hoc enim quod sic representatur, sequitur quod vniuersalis representatur, quia nec vni numero, nec vt multiplicata numero, &c. & sic per nullas consequentias.

¶ Ad argumenta contra ipsum conclusionem dicitur premissum quod in actione & passione intellectus duo ordinis operationum atque 2. ¶ Præterea, Intellectus practicus dirigit ad actionem. Primus realis, qui gerundum. Sed actus sunt circa singularia. Ergo cœnitus intellectui utrum cognoscit singularia.

¶ Secundus intelligibilis cognoscit singularia.

qui cœnitus intellectui utrum cognoscit singularia.

¶ Ad hoc modum formar hanc propositionem, intellectus est. Per primum 1. pse aut est quoddam singulare. Alioquin non habuerit intellectus posse gerere aliquem actu. Actus enim singularium sunt.

¶ Ad secundum dicendum, quod electio particularis operabilis est, quasi coelum syllogismi intellectus practici, ut dicitur in 7. Edic. Ex

ab obiecto vero in phis. 4. ¶ Præterea, Quocuid potest virtus inferior,

autem secundario: à specie potest superior. Sed sensus cognoscit singularia in intellectibus ab illis.

Ergo multo magis intellectus.

produxit formaliter. Per

S E D C O N T R A est quod dicit Philo-

sophus in 1. Phys. q. vniuersale secundum ratio-

veno per perficitur ab intelligibili ut intelligi-

formatur. His itaq. statibus facili-

per partem responsum ad omnia distingueendo de quo

ordine operationum sit.

¶ Ad tertium dicendum, quod singulare non

repugnat intelligenti in quantum est singula-

re. In primo namq. omnia

funt singularia: sed non in

gularia materialibus intellectus noster di-

ructe & primo cognoscere non potest. Cuius ra-

tio est quod vniuersale singularitatis in rebus

materialibus est materia individualis: intellec-

tor ergo respondet a primu-

m. Vnde id quod cognoscit sensus materiali-

m. Vnde id quod cognoscit sensus

potentia inferatur, ergo non est actus intelligibilis, sequeretur quod nihil esset actu intelligibile, nō adū purus; quod repugnat etiam dicitur.

Tum Ad hoc breuerius dicatur, quod quā medium vtrōque extēmōrum nomine vocatur, sicut & vtrōque rationē participat secundū compositionē ad diuersas idēcō species modo dīcitur ut intelligibilis in adū: & hoc cū cōparatur sensibilib⁹, & intellectus pofib⁹: quā sunt intelligibili.

AD P R I M V M ergo dicēdū, quādū biliā in p̄t̄ potētia. Mo-

di dicuntur intelligibiliā ris mot⁹, percipitur tamē cū ab eo in quo cūt⁹ in p̄t̄: & hoc cū his cōparatur, sicut simpliciter.

per int̄lēctū: Null⁹ cū fide⁹ se ha-

berit fide⁹, nisi per hoc, ḡ se credere percipit.

enim eis vtrōque habere: cū ad secundū dicēdū, q̄ habitus sūt p̄t̄:

Ad secundū ergo dicēdū, q̄ extēriōrē corporē intelligibiliā est cūs operatiō. Nō enim est

scīt̄ actio tendens ad alterū, que si perfec̄t̄

operati, scīt̄ adūsticatiō edificat̄: sed manet in

operati, vt perfectio & actus eius, vt dicitur in

Mer. c. Hoc igit̄ cū primū, quod de intellectu

intelligibili, scīt̄ ipsum eius intelligibili.

Sed cīres hoc dīcūt̄ intellectus diuersimod⁹:

secundū statū presentis vīt̄ est natura rei

materialis, vt sup̄ dictum est: sed sunt p̄t̄

hōc quod aliquid habet

potētia adūstib⁹ res: q̄ Ad tertium dicēdū, quod cum dicitur,

propter quod vnuquā illud magis, veri

generē intelligibili me-

dium est inter potentiam

& actum. Aliud enim est

est medium inter p̄t̄

potētia & p̄t̄ actum, &

et aliud est ēst̄ media inter

potētia & cōst̄. Hoc cū

quo nō cōvertit̄ cōfēt̄

essēt̄, essēt̄ enī angeli

media ēst̄ inter potētia &

p̄t̄. Puram p̄t̄. Et ad

quādū ad quādū, cōnt̄.

Conment. Deinde

ponit differentiam, qui

ad primū suffici p̄t̄

ad secundū, requiri-

re diligēt̄ inquit, vt

predicāt̄ est de potentia.

Super Quæſt̄. 4. Q̄ vīt̄ intelligibili cognoscit̄ propriū actū.

A D TERTIUM sic procedit.

Videtur quod intellectus non cognoscit̄ prop̄rū actū. Illud enim pro-

priū cognoscit̄, quod est obiectū cognoscit̄.

Sed adūt̄ id quod primo cognoscit̄, est

obiectū cognoscit̄, & secundū, quod est

propriū intellectus, vt sic. Secundū quod cū per cōclusionē respōsū obiectū est

ordō intellectus cognoscit̄ in copartitione ad intellectū, & eaque in eo

fuit: & manifestū est quod intellectus tenet primū locū in cognoscit̄ inter

omnīs: quādū sunt, prop̄ter quādū est actus simpliciter: elegat̄ in secunda

parte corporis ostē dīcūt̄ oīo simpliciter: an scīt̄ intellectus sit primū in-

ter cognoscit̄ simpliciter: si

cūt̄ est primū inter cognoscit̄, cut est intellectus ad iūt̄. Et

manifestū est quod in Deo

est primū simpliciter, in

angelo, licet non sit primū

etē rāmen actū, tūlū

cognoscit̄ in primō in homi-

ne autē est de secundū iūt̄

etē, quādū est intellectus cognoscit̄. Tertio,

quod hic est fermū de in-

tellēctū: tūlū quo ad qua-

sitionem, an est, quādū quo

ad questionē quid esthū

vīt̄. Rationē quidē, quādū artē, sed per quādū notōes. Non videtur aut

videtur autē quod possit esse alē notōes rerū in aīa, nūlū

vel cōfēt̄ est, ergo qđ̄

seguir intellectū va-

les. Ergo ipsoſt̄ est quod intellectū cognoscit̄ affectionēs aīa, quādū sūt actus voluntatis.

SE D C O N T R A est, quod Aug.

dicit 10. de Trin. Intelligo me velle.

CO N C L V S I O.

ALLUS voluntatis, cum sit invationē intelligi-

biliter, necessitatē cognoscit̄ ab intellectū.

RE S P O N D E O dicēdū, quod sicut su-

per dīctū est, actus voluntatis nihil aliud est

etē, inclinatio quādū cōfēt̄ voluntatis, nūlū

inclinatio declarat̄ sensus

consequēt̄ quo ad modū

etē dicitur, actus volun-

tatis est effēt̄ intellectū in-

tellēctū, nūlū dīcūt̄ modū

voluntatis, & eo modo

quo operati est in princi-

pio, & eo modo

etē, & eo modo

ARTIC. III. 4. **S**uper Quæſt̄. 4. **V**īt̄ intelligibili cognoscit̄ in copartitione ad intellectū, & eaque in eo

funēt̄: & manifestū est quod intellectus non intel-

lectus, tūlū voluntatis, nūlū enim cognoscit̄

ab intellectū, nisi ut aliquo modo pra-

feratur in intellectū. Sed actus voluntatis non est

in intellectū, sed in intellectū, cū sūt diuersē potētē. Er-

go qđ̄ voluntatis nō cognoscit̄ ab intellectū.

Prc. ad h̄c habet spēcī ab obiecto. Sed ob

iectū voluntatis differt ab obiecto, tūlū

magis superiōre, tūlū

ergo cognoscit̄ ab intellectū.

Aut̄, quādū anima humana secundū ita

substantia immaterialis (quas angelos dicimus) per

seipſas. **S**econdū, vīt̄ possit ab carū notōis

particula, atque in corpore

materiali, tūlū voluntatis, que immaterialis intellectus, scīt̄

in corpore, & sensus, p̄t̄ corporis colligit, sic incorporeū rerū per semper ipsam. Hu-

iuſūlū autē sunt substantiae immaterialis.

Ergo mens substantiae immaterialis in-

tellegit, & in corpore, tūlū voluntatis.

SE D C O N T R A est, quod Aug.

dicit 10. de Trin. Intelligo me velle.

CO N C L V S I O.

ALLUS voluntatis, cum sit invationē intelligi-

biliter, necessitatē cognoscit̄ ab intellectū.

RE S P O N D E O dicēdū, quod sicut su-

per dīctū est, actus voluntatis nūlū est

etē, inclinatio quādū cōfēt̄ voluntatis, nūlū

inclinatio declarat̄ sensus

consequēt̄ quo ad modū

etē dicitur, actus volun-

tatis est effēt̄ intellectū, & cōfēt̄ intellectū

declarat̄ sensus, & cōfēt̄ intellectū

tm̄ præsentis vitæ possit intelligere substantias immaterialis (quas angelos dicimus) per seipſas. **S**econdū, vīt̄ possit ab carū notōis

particula, atque in corpore materiali, tūlū voluntatis, que immaterialis intellectus, scīt̄

in continuo rerū materialibus, que immaterialis intellectus, scīt̄

tra Auer. Quam prima substantia separata nobis, quā vocat intellectus procedunt ex prima etum agentem, qui quidē, cū sit substantia separata in fine secundum pro. tā, natura altera substantia separata intelligentia, positionis. Quarta ex Vnde, cum fuerit nobis vnitus, sicut per eum in qua. Quintus tercū intelligere possimus, intelligimus & nos substantia. Sesta autem ex ipsa ratione separata, sicut nūc per intellectus possibilis, intellectus agentis, &c. &c. In repositione, item nobis vnitum intelligimus res materiales, quartum efficit multa dī ponit autem intellectus agentem si nobis cenda, nisi dicta est in vniuersitate. Cum enim intelligimus per intellectum commentator, prudens, & per intelligibili speculata, ut patet, cum hoc quod est in intellectus se extedit secundū statutū intellectus vita ad materialia, sicut intellectus agēs facit intelligibilia actu, & recipiuntur in intellectu possibili. Vnde secundum statutū presentis vita neque per intellectum possibilem, neque per intellectum agentem possimus intelligere substantias immateriales secundum scipias.

a Cf Super Questionis ostiagēmne articulū secundum.

Titulus clarus. De cognitione perfecta, id est, quidditatibus completa substantiarum immateriale.

In corpore duo. Primum, opinio Auenpace. Secundo, improbatō eius, & simili conclusionis responsio probatio. Quo ad primum Auenpace, vi referit. Auterius in com. 36.2 de Anima tenuit partem affirmatiū quod est probatio ratione in litera posta clarissima. Secunda, Abstrahendo à materia, aut ex procedere ad hanc ponit vnitā hominis infinitum, & hoc non potest, sed dicitur ad quidditatem puram, sed taliter quiditas substantia immaterialis, ergo, &c.

Quo ad secundum conclusio, responsio est negativa, Per substantias materialis, non possumus, per intellectus possibilis corripuitib; sed homo intelligit substantias separatas, propter hoc perfecte cognoscere substantias immateriales. Probatū simili improbadū substantia separata, impossibile est, quod per sic, Quiditas alterius rationis ab omni abstrahibili formaliter agēs agit, est forma & actus agentis, cū omnes ager inquit, est actu, nec per res materiales, sed supra dictū est, circa intellectum possibilem, substantiarum immateriale. Secundo, quia secundū modū praedictū intellectus agentis, Sed predicta stare non possumus, vt intelligatur à nobis, non intelligatur alio intellectu. Intelliguntur enim a seipso & à se inuicere. Secundo, quia non est finis substantiarum separarum, vt intelligatur à nobis. Illud autem ostio & frustra esse dicitur, quod non conqueritur sine ad quē est. Et sic non sequitur substantias immateriales esse frustra, etiam si nullo modo intelligentur à nobis.

Q Ad quintū dicēdū, quod cum modo sensus cognoscit & superiora & inferiora corpora, per immutationē organi a sensibiliō autē codē modo intelliguntur à nobis substantiae immateriales, que non possunt sic à nobis intelligi, quia non sunt earum aliqua phantasmata.

A R T I C U L U S I I .
Vrum intellectus noster per cognitionem rerum materialium, posse pertinere ad intellectum substantias immateriales.
A D S E C V N D U M sic procedit. Videat, quod intellectus noster per cognitionem rerum materialium possit pertinere ad intellectum substantias immateriales. Dicit enim Dio. #1. ea. hic quidē est possibile humānū mēti ad immateriale illa sumū excitari celestis hierarchiarum contemplationē, nisi secundum se materiali manuductio vtratur. Relinquit ergo, quod per materialia manuduci possimus ad intellectum substantias immateriales.

A R T I C U L U S I I I .
Vrum intellectus noster per cognitionem rerum materialium, posse pertinere ad intellectum substantias immateriales.

A D T E R T I U M sic procedit. Videat, quod secundū modū praedictū vnitur nobis substantia intellectus agentis, sed non est cognitio, sed non est, tamen ipso non potest, quod intellectus agentis totaliter vniatur nobis, secundū vnu intelligenter. Et sic vel duo, sed secundū omnia intellectus speculata.

C O N C L U S I O .
Per rerum materialium notitiam non possumus ad perfectam cognitio-

rem substantiarum separatarum peruenire.

RESPONDĒO dicēdū, q̄ sit Auer. nar. in 3. de anima, quidā Auenpace note posuit, q̄ per intellectus substantiarum materialium peruenire possim⁹ secundū vera philosophie principiū ad intelligēdū substantias immateriales. Cū enim intellectus noster natus sit abstrahere additare rei materialis, si iterū in illa additare sit aliquid māx, poterit iterato abstrahere, & cum hoc in infinitum non procedat, tandem peruenire poterit.

Annot.

Comment.

Q. 79. art. 1.

Sic.

369

Annot.

Q. 80.

Annot.

Q. 81.

Annot.

Q. 82.

Annot.

Q. 83.

Annot.

Q. 84.

Annot.

Q. 85.

Annot.

Q. 86.

Annot.

Q. 87.

Annot.

Q. 88.

Annot.

Q. 89.

Annot.

Q. 90.

Annot.

Q. 91.

Annot.

Q. 92.

Annot.

Q. 93.

Annot.

Q. 94.

Annot.

Q. 95.

Annot.

Q. 96.

Annot.

Q. 97.

Annot.

Q. 98.

Annot.

Q. 99.

Annot.

Q. 100.

Annot.

Q. 101.

Annot.

Q. 102.

Annot.

Q. 103.

Annot.

Q. 104.

Annot.

Q. 105.

Annot.

Q. 106.

Annot.

Q. 107.

Annot.

Q. 108.

Annot.

Q. 109.

Annot.

Q. 110.

Annot.

Q. 111.

Annot.

Q. 112.

Annot.

Q. 113.

Annot.

Q. 114.

Annot.

Q. 115.

Annot.

Q. 116.

Annot.

Q. 117.

Annot.

Q. 118.

Annot.

Q. 119.

Annot.

Q. 120.

Annot.

Q. 121.

Annot.

Q. 122.

Annot.

Q. 123.

Annot.

Q. 124.

Annot.

Q. 125.

Annot.

Q. 126.

Annot.

Q. 127.

Annot.

Q. 128.

Annot.

Q. 129.

Annot.

Q. 130.

Annot.

Q. 131.

Annot.

Q. 132.

Annot.

Q. 133.

Annot.

Q. 134.

Annot.

Q. 135.

Annot.

Q. 136.

Annot.

Q. 137.

Annot.

Q. 138.

Annot.

Q. 139.

Annot.

Q. 140.

Annot.

Q. 141.

Annot.

Q. 142.

Annot.

Q. 143.

Annot.

Q. 144.

Annot.

Q. 145.

Annot.

Q. 146.

Annot.

Q. 147.

Annot.

Q. 148.

Annot.

Q. 149.

Annot.

Q. 150.

Annot.

Q. 151.

Annot.

Q. 152.

Annot.

Q. 153.

Annot.

Q. 154.

Annot.

Q. 155.

Annot.

Q. 156.

Annot.

Q. 157.

Annot.

Q. 158.

Annot.

Q. 159.

Annot.

Q. 160.

Annot.

Q. 161.

Annot.

Q. 162.

Annot.

Q. 163.

Annot.

Q. 164.

Annot.

Q. 165.

Annot.

Q. 166.

Annot.

Q. 167.

Annot.

Q. 168.

Annot.

Q. 169.

Annot.

Q. 170.

Annot.

Q. 17

est naturalis anima in omni statu: & sic ex hoc quod anima intelligit per conversionem adphantasmata, non configurari tanta difficultas huius q. eo quod phantasmata sunt quead obiecta in intellectu patet. 3. de Anima. Quod autem derur hic tertius modus intelligentiae, scilicet per conversionem ad obiectum corporis propter phantasmata, probat Seco in 4. dist. 45. quod est tripliciter.

Primo, quia quicquid potest inphantasma cum intellectu agenti, potest etiam obiectum, cuius est phantasma cum eodem. Secunda, quod si non est aliud, tamen cum eodem. Tertio, quod si aliter natura animalis, quia aliter natura animalis, tamen per vires ipsam, probatur. Ergo habet aliam operationem, tamen quoniam ipsum propriam, & maxime eam, que est intelligentiae, sicut in se istam extinsecit, sicut etiam in loco proprio, quod est ei naturale, & sic stat difficultas in

1. de ani- 13. 10. 10. 42. 57. 70. 76. 100. 105. 110. 115. 120. 125. 130. 135. 140. 145. 150. 155. 160. 165. 170. 175. 180. 185. 190. 195. 200. 205. 210. 215. 220. 225. 230. 235. 240. 245. 250. 255. 260. 265. 270. 275. 280. 285. 290. 295. 300. 305. 310. 315. 320. 325. 330. 335. 340. 345. 350. 355. 360. 365. 370. 375. 380. 385. 390. 395. 400. 405. 410. 415. 420. 425. 430. 435. 440. 445. 450. 455. 460. 465. 470. 475. 480. 485. 490. 495. 500. 505. 510. 515. 520. 525. 530. 535. 540. 545. 550. 555. 560. 565. 570. 575. 580. 585. 590. 595. 600. 605. 610. 615. 620. 625. 630. 635. 640. 645. 650. 655. 660. 665. 670. 675. 680. 685. 690. 695. 700. 705. 710. 715. 720. 725. 730. 735. 740. 745. 750. 755. 760. 765. 770. 775. 780. 785. 790. 795. 800. 805. 810. 815. 820. 825. 830. 835. 840. 845. 850. 855. 860. 865. 870. 875. 880. 885. 890. 895. 900. 905. 910. 915. 920. 925. 930. 935. 940. 945. 950. 955. 960. 965. 970. 975. 980. 985. 990. 995. 1000. 1005. 1010. 1015. 1020. 1025. 1030. 1035. 1040. 1045. 1050. 1055. 1060. 1065. 1070. 1075. 1080. 1085. 1090. 1095. 1100. 1105. 1110. 1115. 1120. 1125. 1130. 1135. 1140. 1145. 1150. 1155. 1160. 1165. 1170. 1175. 1180. 1185. 1190. 1195. 1200. 1205. 1210. 1215. 1220. 1225. 1230. 1235. 1240. 1245. 1250. 1255. 1260. 1265. 1270. 1275. 1280. 1285. 1290. 1295. 1300. 1305. 1310. 1315. 1320. 1325. 1330. 1335. 1340. 1345. 1350. 1355. 1360. 1365. 1370. 1375. 1380. 1385. 1390. 1395. 1400. 1405. 1410. 1415. 1420. 1425. 1430. 1435. 1440. 1445. 1450. 1455. 1460. 1465. 1470. 1475. 1480. 1485. 1490. 1495. 1500. 1505. 1510. 1515. 1520. 1525. 1530. 1535. 1540. 1545. 1550. 1555. 1560. 1565. 1570. 1575. 1580. 1585. 1590. 1595. 1600. 1605. 1610. 1615. 1620. 1625. 1630. 1635. 1640. 1645. 1650. 1655. 1660. 1665. 1670. 1675. 1680. 1685. 1690. 1695. 1700. 1705. 1710. 1715. 1720. 1725. 1730. 1735. 1740. 1745. 1750. 1755. 1760. 1765. 1770. 1775. 1780. 1785. 1790. 1795. 1800. 1805. 1810. 1815. 1820. 1825. 1830. 1835. 1840. 1845. 1850. 1855. 1860. 1865. 1870. 1875. 1880. 1885. 1890. 1895. 1900. 1905. 1910. 1915. 1920. 1925. 1930. 1935. 1940. 1945. 1950. 1955. 1960. 1965. 1970. 1975. 1980. 1985. 1990. 1995. 2000. 2005. 2010. 2015. 2020. 2025. 2030. 2035. 2040. 2045. 2050. 2055. 2060. 2065. 2070. 2075. 2080. 2085. 2090. 2095. 2100. 2105. 2110. 2115. 2120. 2125. 2130. 2135. 2140. 2145. 2150. 2155. 2160. 2165. 2170. 2175. 2180. 2185. 2190. 2195. 2200. 2205. 2210. 2215. 2220. 2225. 2230. 2235. 2240. 2245. 2250. 2255. 2260. 2265. 2270. 2275. 2280. 2285. 2290. 2295. 2300. 2305. 2310. 2315. 2320. 2325. 2330. 2335. 2340. 2345. 2350. 2355. 2360. 2365. 2370. 2375. 2380. 2385. 2390. 2395. 2400. 2405. 2410. 2415. 2420. 2425. 2430. 2435. 2440. 2445. 2450. 2455. 2460. 2465. 2470. 2475. 2480. 2485. 2490. 2495. 2500. 2505. 2510. 2515. 2520. 2525. 2530. 2535. 2540. 2545. 2550. 2555. 2560. 2565. 2570. 2575. 2580. 2585. 2590. 2595. 2600. 2605. 2610. 2615. 2620. 2625. 2630. 2635. 2640. 2645. 2650. 2655. 2660. 2665. 2670. 2675. 2680. 2685. 2690. 2695. 2700. 2705. 2710. 2715. 2720. 2725. 2730. 2735. 2740. 2745. 2750. 2755. 2760. 2765. 2770. 2775. 2780. 2785. 2790. 2795. 2800. 2805. 2810. 2815. 2820. 2825. 2830. 2835. 2840. 2845. 2850. 2855. 2860. 2865. 2870. 2875. 2880. 2885. 2890. 2895. 2900. 2905. 2910. 2915. 2920. 2925. 2930. 2935. 2940. 2945. 2950. 2955. 2960. 2965. 2970. 2975. 2980. 2985. 2990. 2995. 3000. 3005. 3010. 3015. 3020. 3025. 3030. 3035. 3040. 3045. 3050. 3055. 3060. 3065. 3070. 3075. 3080. 3085. 3090. 3095. 3100. 3105. 3110. 3115. 3120. 3125. 3130. 3135. 3140. 3145. 3150. 3155. 3160. 3165. 3170. 3175. 3180. 3185. 3190. 3195. 3200. 3205. 3210. 3215. 3220. 3225. 3230. 3235. 3240. 3245. 3250. 3255. 3260. 3265. 3270. 3275. 3280. 3285. 3290. 3295. 3300. 3305. 3310. 3315. 3320. 3325. 3330. 3335. 3340. 3345. 3350. 3355. 3360. 3365. 3370. 3375. 3380. 3385. 3390. 3395. 3400. 3405. 3410. 3415. 3420. 3425. 3430. 3435. 3440. 3445. 3450. 3455. 3460. 3465. 3470. 3475. 3480. 3485. 3490. 3495. 3500. 3505. 3510. 3515. 3520. 3525. 3530. 3535. 3540. 3545. 3550. 3555. 3560. 3565. 3570. 3575. 3580. 3585. 3590. 3595. 3600. 3605. 3610. 3615. 3620. 3625. 3630. 3635. 3640. 3645. 3650. 3655. 3660. 3665. 3670. 3675. 3680. 3685. 3690. 3695. 3700. 3705. 3710. 3715. 3720. 3725. 3730. 3735. 3740. 3745. 3750. 3755. 3760. 3765. 3770. 3775. 3780. 3785. 3790. 3795. 3800. 3805. 3810. 3815. 3820. 3825. 3830. 3835. 3840. 3845. 3850. 3855. 3860. 3865. 3870. 3875. 3880. 3885. 3890. 3895. 3900. 3905. 3910. 3915. 3920. 3925. 3930. 3935. 3940. 3945. 3950. 3955. 3960. 3965. 3970. 3975. 3980. 3985. 3990. 3995. 4000. 4005. 4010. 4015. 4020. 4025. 4030. 4035. 4040. 4045. 4050. 4055. 4060. 4065. 4070. 4075. 4080. 4085. 4090. 4095. 4100. 4105. 4110. 4115. 4120. 4125. 4130. 4135. 4140. 4145. 4150. 4155. 4160. 4165. 4170. 4175. 4180. 4185. 4190. 4195. 4200. 4205. 4210. 4215. 4220. 4225. 4230. 4235. 4240. 4245. 4250. 4255. 4260. 4265. 4270. 4275. 4280. 4285. 4290. 4295. 4300. 4305. 4310. 4315. 4320. 4325. 4330. 4335. 4340. 4345. 4350. 4355. 4360. 4365. 4370. 4375. 4380. 4385. 4390. 4395. 4400. 4405. 4410. 4415. 4420. 4425. 4430. 4435. 4440. 4445. 4450. 4455. 4460. 4465. 4470. 4475. 4480. 4485. 4490. 4495. 4500. 4505. 4510. 4515. 4520. 4525. 4530. 4535. 4540. 4545. 4550. 4555. 4560. 4565. 4570. 4575. 4580. 4585. 4590. 4595. 4600. 4605. 4610. 4615. 4620. 4625. 4630. 4635. 4640. 4645. 4650. 4655. 4660. 4665. 4670. 4675. 4680. 4685. 4690. 4695. 4700. 4705. 4710. 4715. 4720. 4725. 4730. 4735. 4740. 4745. 4750. 4755. 4760. 4765. 4770. 4775. 4780. 4785. 4790. 4795. 4800. 4805. 4810. 4815. 4820. 4825. 4830. 4835. 4840. 4845. 4850. 4855. 4860. 4865. 4870. 4875. 4880. 4885. 4890. 4895. 4900. 4905. 4910. 4915. 4920. 4925. 4930. 4935. 4940. 4945. 4950. 4955. 4960. 4965. 4970. 4975. 4980. 4985. 4990. 4995. 5000. 5005. 5010. 5015. 5020. 5025. 5030. 5035. 5040. 5045. 5050. 5055. 5060. 5065. 5070. 5075. 5080. 5085. 5090. 5095. 5100. 5105. 5110. 5115. 5120. 5125. 5130. 5135. 5140. 5145. 5150. 5155. 5160. 5165. 5170. 5175. 5180. 5185. 5190. 5195. 5200. 5205. 5210. 5215. 5220. 5225. 5230. 5235. 5240. 5245. 5250. 5255. 5260. 5265. 5270. 5275. 5280. 5285. 5290. 5295. 5300. 5305. 5310. 5315. 5320. 5325. 5330. 5335. 5340. 5345. 5350. 5355. 5360. 5365. 5370. 5375. 5380. 5385. 5390. 5395. 5400. 5405. 5410. 5415. 5420. 5425. 5430. 5435. 5440. 5445. 5450. 5455. 5460. 5465. 5470. 5475. 5480. 5485. 5490. 5495. 5500. 5505. 5510. 5515. 5520. 5525. 5530. 5535. 5540. 5545. 5550. 5555. 5560. 5565. 5570. 5575. 5580. 5585. 5590. 5595. 5600. 5605. 5610. 5615. 5620. 5625. 5630. 5635. 5640. 5645. 5650. 5655. 5660. 5665. 5670. 5675. 5680. 5685. 5690. 5695. 5700. 5705. 5710. 5715. 5720. 5725. 5730. 5735. 5740. 5745. 5750. 5755. 5760. 5765. 5770. 5775. 5780. 5785. 5790. 5795. 5800. 5805. 5810. 5815. 5820. 5825. 5830. 5835. 5840. 5845. 5850. 5855. 5860. 5865. 5870. 5875. 5880. 5885. 5890. 5895. 5900. 5905. 5910. 5915. 5920. 5925. 5930. 5935. 5940. 5945. 5950. 5955. 5960. 5965. 5970. 5975. 5980. 5985. 5990. 5995. 6000. 6005. 6010. 6015. 6020. 6025. 6030. 6035. 6040. 6045. 6050. 6055. 6060. 6065. 6070. 6075. 6080. 6085. 6090. 6095. 6100. 6105. 6110. 6115. 6120. 6125. 6130. 6135. 6140. 6145. 6150. 6155. 6160. 6165. 6170. 6175. 6180. 6185. 6190. 6195. 6200. 6205. 6210. 6215. 6220. 6225. 6230. 6235. 6240. 6245. 6250. 6255. 6260. 6265. 6270. 6275. 6280. 6285. 6290. 6295. 6300. 6305. 6310. 6315. 6320. 6325. 6330. 6335. 6340. 6345. 6350. 6355. 6360. 6365. 6370. 6375. 6380. 6385. 6390. 6395. 6400. 6405. 6410. 6415. 6420. 6425. 6430. 6435. 6440. 6445. 6450. 6455. 6460. 6465. 6470. 6475. 6480. 6485. 6490. 6495. 6500. 6505. 6510. 6515. 6520. 6525. 6530. 6535. 6540.

minent ad cognitionem singularium. Aut enim species illa representans ipsi singularia, aut non: si non, nihil laetetur eis in representatione, ut patet. Si sic, sed non percipitur ab anima: ergo ita datur anima vim perceptuam, hoc est manifestetur: lumen enim illa naturae, &c.

¶ Ad hoc dicitur, quod quia, ut sapere dictum est, cognitio super hoc quod con-

C O N C L V S I O .

se non est acta, sed potest. ¶ Anima separata cognoscit quadam singularitate, ipsa cognoscibilis, potest non omnia pre sentia, secundum quod determinantur, sed non autem habet ratio: sed non omnia presentia, secundum quod determinantur, sed non omnia presentia, secundum quod determinantur, vel a

dum quod anima magis singulariter, vel naturaliter habitudinem, vel determi-

naturam ordinacionem.

¶ Quid secundum consequens, hoc est, quod secundum hoc dicendum, quod ani-

magis accedit ad esse acta, in anima separata aliqua singularia cognoscunt, sed

volum, quam aliud. Deter-

minatur autem anima ad

unum, vel per na-

turam, aut Dei ordinem, vel per passi-

tionem a phantasmabus: & secundum ipsum

minutus est modus intelligendi. Vnde per abstrac-

tionem aditum vel passi-

tionem singulariter, vel in intellectum cognoscere, non aliquod illius in parte per

possunt direxere, sed inducere, sicut supra dictum

est per mortem. Ergo videtur quod ha-

bitus scientie per mortem corruptum.

¶ S E D C O N T R A est, quod Hieron. *

dicit in Epist. ad Paul. Discamus in terris

quorum scientia nobis peruerter in celo.

C O N C L V S I O .

¶ Habitus scientie hic acquisita remaneat in anima separata secundum quod est in intellectu.

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod qui-
dam posuerunt habitum scientie non esse in ipso intellectu, sed in viribus sensibilibus, in imagi-

natura, & cogitativa, & memorativa: & quod

cognitione de rebus, an in separata, con-

fusione, & in separata, & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

angelos & animas separatas, quia angelii per

hunc modum scientie habent perfectam & propriam

cognitionem, & quia idem impo-

rtatur ad illam, sed non ad hanc.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

¶ Hoc tamen est differentia inter

animas separatas & in separata.

</div

ris in domo. Et in sequentia consideretur. Sunt enim quædam viuenti articulo expeliuntur. Sed mas & femina sunt eiusdem speciei. Cum igitur vir fuerit factus ex limo terra, ex eodem debuit fieri femina, & non ex viro.

A R T I C . II . E T I I .

eadem est materia. Sed mas & femina sunt eiusdem speciei. Cum igitur vir fuerit factus ex limo terra, ex eodem debuit fieri femina, & non ex viro.

A R T I C . III .

3 ¶ Præterea, Mulier facta est in adiutorium viro ad generationem. Sed nimirum propinquitas reddit personam ad hoc ineptam. Vnde personæ propinquæ a matrimonio excluduntur: vt patet Leui. 18. Ergo mulier non debuit fieri ex viro.

S E D C O N T R A est quod dicitur Ecclesiæ. 17. Creavit ex ipso, scilicet viro, adiutorium sibi, scilicet mulierem.

C O N C L V S I O .

¶ *Decuit mulierem ex viro formari in principio formationis rerum.*

R E S P O N D E O dicendum, quod cōueniens fuit mulierē in primarum institutione ex viro formari magis quam in aliis animalibus.

¶ Primū quidem, vt in hoc quædam dignitas primo homini seruaretur, quā per vitam in virtute paliū coniungitur virtus actua luxus illud. Vbi non est generationis. Animalibus vero perfectis com mulier, ingenitus ager, petet virtus actua generationis secundum fe

Ad hoc enī dicendum cum duplīcē distincione: prima, quod aliud est loquē de vixore in comparatione ad maritū, & aliud abso

lūce de feminā & viro. Secundū quidem, quod aliud est

qui de feminā & viro ex articulis paribus, & aliud

est loquē de feminā, sic ut per coitum sic fieri vitam ex mare & fe

cōficiat, aut erudit, vel af

fecta, &c. Tercio liquide

est littere de feminā & viro absolu

to, ad quod eorum vita principaliiter ordinatur: id est non omni tempore lexus masculi

natur: id est non omni tempore lexus masculi

20. Quarto vero est ratio sacramentalis. Figuratur enim per hoc quod

ecclésia a Christo sumit principium. Vnde Apostolus dicit ad Ephe. 5.

Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & in Ec

clesia. Et per hoc patet responsio ad primum.

A D S E C V N D Y M dicendum, quod materia est ex qua aliquid

fit. Naturā autem creatā habet determinatum principium. Et cū sit de

terminata ad unum, etiam habet determinatum processum.

Vnde ex

determinata materia producit aliquid in determinata specie. Sed vir

25. Actua quae est in feminis maris, int̄edit producere

sibi simile perfectum secundum masculinum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

20. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

30. Sed & propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

35. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

40. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

45. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

50. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

55. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

60. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

65. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

65. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

70. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

75. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

80. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

85. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

90. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

Et propter hoc est quod

ad huiusmodi opera

aut plures alios viros: ex

hoc enim quod melius

per ipsum quām per mati

tum fieri sequitur, ergo

magis melius quam per virū.

Multa quoque sunt operae

95. Aliud, quām à viro

cōsuetudinis, instruuntur.

de communiter & proprie. **A D P R I M V M** ergo dicendum, quod Ratio autem quae dimini- Propheta loquitur de corporalibus imaginis- tium sicut in hoc articulo ima- bus ab homine fabricatis. Et ideo signatur di- ginen accepterit, fuit vi- cit. Quam imagine ponetis ei, Sed Deus ipse non incurrit inconveniens. sibi in homine posuit spiritum suum imaginem. **¶ Ad secundum dicendum**, quod omne imperfectum est quedam participatio perfecti. Et ideo etiam ea quae deficient a ratio- ne imaginis; in quantum tamen aliquem Dei similitudinem habent, participant aliquid de ratione imaginis. Et ideo Dio, dicit, quod causa habent causarum contingentes imagines, id est, quantum contingit ea habere & non similitudinem.

¶ Ad secundum dicendum, quod primogenitus est secundum rem saluatorum in omnis creatura est imago Dei perfecta, per- eo etiam reliqua conditio- perficie imaginis ratio- nis in homine: eo quod nientis in conclusione im- gnis in homine: eo quod secundum similitudinem possit spiritualem imaginem. **¶ Ad secundum dicendum**, quod omne imperfectum est quedam participatio perfecti. Et ideo etiam ea quae deficient a ratio- ne imaginis; in quantum tamen aliquem Dei similitudinem habent, participant aliquid de ratione imaginis. Et ideo Dio, dicit, quod causa habent causarum contingentes imagines, id est, quantum contingit ea habere & non similitudinem.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Ad secundum dicendum, quod Dionysius assimilat radium solarem di- uine bonitatem ad causalitatem, non secundum dignitatem na- turae, quae requirit ad rationem imaginis.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Ad tertium dicendum, quod vniuersum est perfectius in bonitate quam intellectualis creatura extensius & diffusus. Sed intensius & collective similitudine divinae perfectionis magis inuenitur in intel- lectuali creatura, que est capax summi boni. **¶ Ad tertium dicendum**, quod pars non dividitur contra totum, sed contra aliam partem. Vnde cum dicatur quod sola natura intellectualis est ad imaginem Dei, non excluditur quod vniuersum secundum aliquam sui partem sit ad imaginem Dei sed excluduntur aliae partes vniuersi.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Ad quartum dicendum, quod imago accipitur a Boetio secundum rationem similitudinis qua artificatum imitatur species artis, qua est in mente artificis. Sic autem qualibet creatura est imago rationis exemplaris quam habet in mente divina. Sic autem non loquitur nunc de ratione, sed secundum quod ad tantum secundum similitudinem in natura prout scilicet primo ente assimilantur omnia in quantum sunt entia: & prima vita in quantum sunt viventia: & lumina sapientiae in quantum sunt intelligentia.

Lib. 83. q.

medio. 4

A R T I C U L U S I I .

¶ Virum imago Dei inueniatur in ratio- nalibus creaturis.

Lib. 83. q.

medio. 4

D SECUNDVM sic proceditur. Videatur, quod imago Dei inueniatur in irrationalibus creaturis. Dicitur.

Lib. 83. q.

medio. 4

A **R T I C U L U S III .**

¶ Titulus imago Dei pro-

Lib. 83. q.

medio. 4

prius dicta.

Lib. 83. q.

medio. 4

In corpore duo: Primo complectationem imaginis propriæ dicta. Secun- dum desponsationem.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Quo ad primum dicitur. **D** I C T U R A. Alterum negativum, alterum affirmatum. Ne-

Lib. 83. q.

medio. 4

2. 4. 2. q. 1. **¶ Præterea.** Tercia, quia am- biguitas imaginis propriæ dicitur habet speciem, aut generem: sed etiam secun-

Lib. 83. q.

medio. 4

dum difficultatem in argu- mentis articuli require-

Lib. 83. q.

medio. 4

mentis articuli require- re: & ideo referuntur est speciali articulo.

Lib. 83. q.

medio. 4

A R T I C U L U S I V .

¶ Virum angelus sit magis ad imaginem Dei, quam homo.

Lib. 83. q.

medio. 4

A **D TERTIVM** sic proceditur. Videatur, quod angelus non sit magis ad imaginem Dei, quam homo. Dicitur enim Aug. in sermoni de imagine, quod Deus nulli alijs creature dedit quod sit ad imaginem suam nisi homini. Non ergo verum est quod angelus magis dicitur ad imaginem Dei, quam homo.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Præterea. Secundum Aug. in lib. 83. q. homo ita est ad imaginem Dei, ut nulla interposita creatura formetur a Deo. Et ideo nihil est illi coniunctus. Sed imago Dei dicitur aliqua creatura iniquitatem Deo cōiunctum. Ergo angelus non est magis ad imaginem Dei, quam homo.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Præterea. Boetius in lib. de conf. dicit de

Lib. 83. q.

medio. 4

etiam hominibus, secundum species imaginis formam. Ergo totus mundus est ad im-

Lib. 83. q.

medio. 4

agine secundum species, non etiam rationalem creaturam.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ SED CONTRA A est quod dicit Greg. in quadam Homili-

Lib. 83. q.

medio. 4

quod autem dicitur signaculum similitudinis: quia in eo similitudo diuinae imaginis magis insinuat expressa.

Lib. 83. q.

medio. 4

C O N C L U S I O .

¶ Angeli intellectuales nature perfectius hominem existentes, magis ad

Lib. 83. q.

medio. 4

imaginem Dei sunt simplieres, quam homo.

Lib. 83. q.

medio. 4

R E S P O N D E O dicendum, quod de imagine Dei loqui dupli- citer possumus. Vno modo quantum ad id in quo primo consideratur ratio imaginis: quod est intellectualis natura. Et sic imago Dei est ma- gis in angelis, quam sit in hominibus: quia intellectualis natura perfe- ctitur in ipsis, & ex supradictis patet. Secundo potest considerari ima- go Dei in homine quantum ad id, in quo secundario consideratur: pro- ut scilicet in homine inuenitur quedam Dei imitatione: in quantum scilicet homo est de homine, sicut Deus de Deo: & in quantum anima ho- minis est tota in corpore eius, & iterum tota in qualibet parte ipsius, sicut Deus se habet ad mundum. Et secundum hanc & simili ma- gis inuenitur Dei imago in homine, quam in angelo. Sed quantum ad hoc non attenditur per se ratio diuinae imaginis, nisi presup- posta prima imitatione, quae est secundum intellectualem naturam: alioquin etiam animalia bruta essent ad imaginem Dei. Et ideo, cum quantum ad intellectualem naturam angelus sit magis ad imaginem Dei, quam homo, similius est concedendum est angelum magis esse ad imaginem Dei, hominem autem secundum quid.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ A D P R I M V M ergo dicendum, quod Aug. excludit à Dei ima-

Lib. 83. q.

medio. 4

gine alias inferiores creaturas intellectu carentes, non autem angelos.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Ad secundum dicendum, quod fecit ignis dicitur esse subtilissi-

Lib. 83. q.

medio. 4

mum corporum secundum suam speciem, cum tamen unus ignis sit alii subtiliori: dicitur quod nihil est contundens Deo, quia mens humana secundum genus intellectualem naturam: quia sicut ipse super- premisserat que sapientia, ita sunt illi similitudinem proxima: ut in crea- turis nihil sit propinquius. Vnde per hoc non excluditur quin angelus sit magis ad Dei imaginem.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Ad tertium dicendum, quod cum dicitur id in quo primo consideratur ratio imaginis: quod est intellectualis natura: non intelligitur quod similitudo speciei attenditur secundum

Lib. 83. q.

medio. 4

vitiam differentiam, assimilatur autem alii-

Lib. 83. q.

medio. 4

speciem: ergo sicut secundum similitudinem alterius est in quantum

Lib. 83. q.

medio. 4

accidens comune, non propter hoc dice- tur aliquid esse ad imaginem alterius. Nec enim posset dici quod veritas, qui oritur ex homi- ne, si in aliis hominis propter similitudinem genera- tis. Neque iterum potest dici, quod si ali- quid sit ad rationem imaginis in homine, nisi presup- posta prima imitatione, quae est secundum intellectualem naturam: alioquin etiam animalia bruta essent ad imaginem Dei. Et ideo, cum quantum ad intellectualem naturam angelus sit magis ad imaginem Dei, quam homo, similius est concedendum est angelum magis esse ad imaginem Dei, hominem autem secundum quid.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ A D P R I M V M ergo dicendum, quod Aug. excludit à Dei ima-

Lib. 83. q.

medio. 4

gine alias inferiores creaturas intellectu carentes, non autem angelos.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Ad secundum dicendum, quod fecit ignis dicitur esse subtilissi-

Lib. 83. q.

medio. 4

mum corporum secundum suam speciem, cum tamen unus ignis sit alii subtiliori: dicitur quod nihil est contundens Deo, quia mens humana secundum genus intellectualem naturam: quia sicut ipse super-

Lib. 83. q.

medio. 4

premisserat que sapientia, ita sunt illi similitudinem proxima: ut in crea-

Lib. 83. q.

medio. 4

turis nihil sit propinquius. Vnde per hoc non excluditur quin angelus sit magis ad Dei imaginem.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Ad tertium dicendum, quod cum dicitur id in quo primo consideratur ratio imaginis: quod est intellectualis natura: non intelligitur quod similitudo speciei attenditur secundum

Lib. 83. q.

medio. 4

vitiam differentiam, assimilatur autem alii-

Lib. 83. q.

medio. 4

speciem: ergo sicut secundum similitudinem alterius est in quantum

Lib. 83. q.

medio. 4

accidens comune, non propter hoc dice- tur aliquid esse ad imaginem alterius. Nec enim posset dici quod veritas, qui oritur ex homi- ne, si in aliis hominis propter similitudinem genera- tis. Neque iterum potest dici, quod si ali- quid sit ad rationem imaginis in homine, nisi presup- posta prima imitatione, quae est secundum intellectualem naturam: alioquin etiam animalia bruta essent ad imaginem Dei. Et ideo, cum quantum ad intellectualem naturam angelus sit magis ad imaginem Dei, quam homo, similius est concedendum est angelum magis esse ad imaginem Dei, hominem autem secundum quid.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ A D P R I M V M ergo dicendum, quod Aug. excludit à Dei ima-

Lib. 83. q.

medio. 4

gine alias inferiores creaturas intellectu carentes, non autem angelos.

Lib. 83. q.

medio. 4

¶ Super Questionis nonaginta eti- maticae Articulum tertium.

Lib. 83. q.

medio. 4

Titulus clarus. **T**itulus in conclusio bi- qua Deo. Primo quidem & maxime communiter

Lib. 83. q.

medio. 4

species.

Lib. 83. q.

medio. 4

A R T I C U L U S I I .

¶ Virum imago Dei inueniatur in trinitate.

dit tantum probat, quod estis quo ad trinitatem potest intelligi. Vno modo quod haec representatio ad designum terminum factio[n]is: vt sit compositionis², quod natu[r]e facimus hominem taliter ut sit in eo imago dei similitudo et tria supponit. Alio modo haec representatio ad , potest statim, ut in hoc est designare causam exemplarem: sicut cum dicitur: iste liber est factus ad illum. Et sic imago in eo est imago trini[ti]tatis: quia illa imago in primis partibus pro exemplari: vel secundum quod quidam huius articuli decimus est.

Q *Super Questionis non agnoscimenter Articuli Anno.*

A R T I C U L U S . V I .

P *Viximago Dei sit in homine sibi secundum mentem.*

D *S E X T U M si proceditur. Videatur quod imago Dei non sit in homine ad naturam trinitatem.*

E *in corpore vna secunda ad naturam trinitatem.*

A *ad naturam trinitatem.*

C *ad naturam trinitatem.*

Contra.

468

1. di. 3. q. 3.

Et 2. di. 16.

et 3. Et 4.

con. et 26.

E *ad naturam trinitatem.*

2. di. 12. q. 7.

c. 24. i. 3.

464

4. di. 1. q. 7.

5. di. 1. q. 7.

6. di. 1. q. 7.

7. di. 1. q. 7.

8. di. 1. q. 7.

9. di. 1. q. 7.

10. di. 1. q. 7.

CONCLUSIO.

Q *Communicatur homini similitudo per modum imaginis secundum mentem, secundum vero alias e-sumpta in antecedente, in parte per modum vestigii, sicut & ceteris irrationalibus.*

Quarum est quod sola intellectus natura pertinet ad similitudinem, in qua est ipsa similitudo.

R *E S P O N D E O dicendum, & cu[m] in omni specie ipsi Dei.*

N *nibus creaturis sit aliqualis Dei similitudo, in*

et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo

dei per modum imaginis, ut supra dictum est;

exprimitur hic distinctione & applicando ad

imaginem & vestigium ad similitudinem ex parte ipsius corporis.

Ad tertium dicendum, & cu[m] in omni specie ipsi Dei.

E *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 1. q. 2.

b *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

464

et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.

Art. 2. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 3. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 4. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 5. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 6. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 7. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 8. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 9. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 10. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 11. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 12. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 13. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 14. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 15. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 16. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 17. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 18. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 19. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 20. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 21. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 22. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 23. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 24. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 25. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 26. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 27. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 28. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 29. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 30. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 31. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 32. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 33. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 34. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 35. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 36. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 37. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 38. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 39. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 40. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 41. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 42. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 43. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 44. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 45. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 46. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 47. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 48. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura rationali similitudo dei per modum imaginis ex parte ipsius corporis.*

Art. 49. q. 2.

q *Et hoc nec supponit sola creatura*

C O N C L V S I O .
tia. Probatur, quia major
gratia probatur, ga nullo
obstaculo impedita. Se-
cunda cœlūs est. Opera
primi hōs est efficacia.
ra ad merū ex quā sita-
re operis abſoluta. Pro-
R E S P O N D E O dicendum, quod quā-
tus probatur, quia maior opera
merū ex duobus potest pēfari. Vno mo-
feruntur, pēfari, quia ma-
do ex radice charitatis & gratiae. Et talis quā-
tus merū respondet premio essentiali, quod
est. Opera primi hominis
erat minus efficacia ex
confitū in fructu. Qui enim ex maiori
quātute proportionali charitate aliud facit, perficitur Deo fructu.
operi. Probatur qd opere. Alio modo penfari potest quātutate merū ex
hā parua magis excēdiū
potest etiam nō fārū, quā
quantitatē operis. Quātudē est duplex, scilicet
abſoluta & proportionalis. Vidua enim
lius, probatur, quia nos
cum difficultate hec, ille
minus opus fecit quātutate abſoluta, quām illi,
dixit, quia nos imbecili
les, illi fārū & robusti.

C o m m e n t .

S u p e r Q u e s t i o n i s n o n a g e s i x t a A r t i c u l u s

p r i m u s

P r o p r i u s d e s c r i p t i o n e

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f i t u s

C o n f

a Super Questionis nonagegesimseptima Artic. *Nou dominabatur homo bonum in statu innocencie domino tyrranno, sed politico & ciuii.*

Comment.

Titulus clarus.

T in corpore vna cœ. *Clavis r̄summa quæstio. Ho* quod accipitur dupliciter. Vno modo secundū clauso r̄summa quæstio. *Ho* quod opponitur sequituti. Et sic dominus dimo in statu innocencie. *Alio modo formaliter. Hęc* do accipitur dominum secundum quod com-cœlum primo declaratur. *Et sic etiā ille, qui habet officium gubernandi claratur distinguendo in-*

& dirigidili liberos, dominus dici potest. Pri-

corruptibile tripliciter, ex parte materie, ex par-

te forma, ex parte officii. Innocentia homo homini non dominatur. Sed

secundo modo accepto dominio in statu in-

nocentia homo homini dominari potuerit.

S E D C O N T R A est, quod dicitur ad Roma. 5. quod per peccatum intravit mors in mundum. Ergo ante peccatum homo erat immortalis.

Lib. i. Met.

non longe à

prin. 5.3.

Anno.

Circus conclusio hæc. *Quis ratio est, quia seruus in hoc differt a li-*

*bero? g liber est causa sui, vt dicitur in prin. * au-*

to autoritate Aug. sc. Meta. seruus autem ei dinatur ad alium. Tunc quando suorum adiutorum ergo aliquis dominatur alicui seruo, quādo-

materia corporalē cum cui dominatur, ad propriam virilitatem sui, materia concors anima s dominatur rei. Et quia vniuersique est ap-

petibile proprium bonum, & per consequens

contristabile est vniuersique quod illud bonum adiu-

re quod illud bonum adiu-

re, qui dirigunt vel bonum commun-

passio magis facta coru-

ne. Et tale dominium hominis ad hominem in statu innocencie fuisse, propter duo. Primo

qua homo natu alter ei animal sociale. Vn-

deretur ad bea. Aug. ha-

bitus, videlicet utque, q uiscent. Socialis autem vita multorum esse no-

ta, quia dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

re, quam dicitur alia erat sub posset, nisi aliquis præsideret quid ad bonum

A Super Questionis nonaginta octava Articulum secundum. **T**itulus clarius. In corpore tria. **C**ontra. **L**i. 1. **E**t puerus referat. **P**ropter intentionem naturae particularis. **C**ontra. **A**ug. loco eiusdem in articulo primi. **G**ra. c. 7.

490 **n**is nonaginta ottava Articulum secundum. **T**itulus clarius. In corpore tria. **C**ontra. **L**i. 1. **E**t puerus referat. **P**ropter intentionem naturae particularis. **C**ontra. **A**ug. loco eiusdem in articulo primi. **G**ra. c. 7.

491 **q** Super Questionis nonaginta nona Articulum secundum. **T**itulus clarius. In corpore tria. **C**ontra. **L**i. 1. **E**t puerus referat. **P**ropter intentionem naturae particularis. **C**ontra. **A**ug. loco eiusdem in articulo primi. **G**ra. c. 7.

Agis possunt esurientes stercere, quam fugere. **V**irum pueri in statu innocentie mox nati virtutem perficiunt habuissent ad motum membrorum. **D**PRIMVM sic proceditur. Videatur quod pueri in statu innocentie mox nati virtutem perfectam habuissent ad motum membrorum. Dicit enim Augustinus in libro de baptismo. parvus, quod insinuari mentis congruit haec infirmitas corporis, quae scilicet in pueris apparet. Sed in statu innocentie nulla sufficit infirmitas mentis. Ergo neque talis infirmitas corporis sufficit in parvulis.

Primo opinio recitatatur Gregorii Niceni Secundo improbaratur. Tertio respondens quarto. **Q**uo ad primum quatuor referat. Primo quando & specialiter Gregorii opinionem, quod non per corium. Secundo rationem eius propter feditatem illius. Tertio, quod non est multiplicatio hominum virtute diuina, sicut Angelorum. Quarto, exclusione obiectus, quoniam in statu innocentie erat distinctio sexus, quod hoc fecit deus praefectus futuri causus. **Q**uo ad secundum reprehendit opinio haec, quia naturalia per peccatum ablativa, frequenter accidit quod non possint coequi aliquo delectabilis proprietas. Ergo sufficit in eius afflictio, que non poterat esse ante peccata. **P**reterea, Non posse conetur delectabile propulsio, afflictionem inducit. Sed si pueri non habuissent vitam ad mouendū membra, non poterant esse ante peccata. **P**reterea, Primum, quia hoc est naturaliter omnibus animalibus possit, secundo ad effectu, quia natura dedit homini membra ad hunc statum. In contra uenient autem boni. **S**ED CONTRA est, quod omne generatio prius est imperfecte per seipsum, sed in statu innocentie sufficit per generationem in statu innocentie. **P**ropter id, quod secundum conclusum responsua est. Generatio producti. Ergo a principio imperfecti suffident acquisiti per col. & quantitate & virtute corporis.

CONCLUSIO.

A In statu innocentie pueri mox nati non habuissent perficiunt virtutem ad motum membrorum omnium, probatur conclusio, sed ad mouendum membra, sed actus pueri conuenientes.

RESPONDEO dicendum, quod ea, fingendo in continuilla que sunt supra naturam, sola fide tenemus. duo, & assignando radiis propriae curvum, ratione coniunctionis, ratio enim coniunctionis, radice, & pueri in statu innocentie non autem ad modicamenta inveniuntur, sed ad mouendum membra, sed actus pueri conuenientes.

CONCLUSIO.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod ea, que sunt supra naturam, sola fide tenemus. duo, & assignando radiis propriae curvum, ratione coniunctionis, ratio enim coniunctionis, radice, & pueri in statu innocentie non autem ad modicamenta inveniuntur, sed ad mouendum membra, sed actus pueri conuenientes.

CONCLUSIO.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod nihil corum quod ad complementum humanum pertinet, in statu innocentie perficiuntur. Sicut autem ad perfectionem naturae pertinet, ergo & in pueris.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

RESPONDEO dicendum, quod generatio non solum contingit ex defectu virutis, sed etiam ex conceptione animae.

A In statu innocentie non omnes marces, sed feminine etiam nati sufficiunt.

autem probatur: quia in expresse dicit, quod regio illa est inhabitabilis paradiso concubebat v. propter astū. Quid videtur probabilius: quia terra per quas nuncquam fui pertransit in direcione.

A *¶ Super Questionis censimē secunda Articulum tertium.*

Titulus clarus.

Comment. *In corpore duplex exploitiō iliorum verbōrum. Omnis clarus.*

498.

A *¶ Super Questionis censimē secunda Articulum quartum.*

Titulus clarus.

Comment. *Vnūa conclusio. Homo est fætus extra paradisum, & deinceps positus in paradiſo, ut dicunt Gen. 3. ergo homo non fuit positus in calūm, sed in paradiso, ut operaretur ibi.*

A *D TERTIUM sic proceditur. Videtur quod homo non sit positus in paradiſo, ut operaretur, & custodiret illum.*

Comment. *¶ Præterea, Cufodus non est necessaria vbi ad primas partes similiū, v. nō timerit violentus inuisor: sed in paradise autem relinquitor nullus timebatur violentus inuisor: ergo non pro constanti. Probatur erat necessarium, ut paradisum custodiret, autem sic. Paradisus est loco conueniens homini, ut operaretur et custodiret ipsū: videtur sequi, huius ergo est conueniens in speciali de effectibus gubernationis.*

¶ Circa primum quod homo factus sit propter paradisum, & non ex peccato.

¶ Quod videtur esse falsum. Ergo

¶ Ad tertium dicendum, quod mulier facta fuit in paradiso, non propter necessitatem statu, sed propter dignitatem principij, ex quo corpus eius formabatur: quia similiter & filii in paradiso fuisse natu, in quo parentes iam erant positi.

Q V A E S T O C E N T E S I M A T E R T I A ,

de Gubernatione rerum in communi, in octo articulos diuina.

POST QVA M p̄missum est de creatione rerum, & distinctione earum, restat nunc tertio considerandum de rerum gubernatione. Et primo in communi. Secundo in speciali de effectibus gubernationis.

¶ Circa primum quod vnum mundus ab aliquo gubernetur.

¶ Secundo, quis sit finis gubernationis ipsius.

¶ Tertio, vnum gubernetur ab uno.

¶ Quarto, de effectibus gubernationis.

¶ Quinto, vnum omnia immediate gubernentur a Deo.

¶ Sexto, vnum diuina gubernatio cassetur in aliquo.

¶ Septimo, vnum diuina gubernatio cassetur in aliquo.

¶ Octavo, vnum aliud diuinae prudentiae contra nitatur.

C O N C L U S I O .

¶ Vnum mundus gubernetur aliquo.

A *D PRIMVM sic proceditur. Videatur quod mundus non gubernetur alicuius.*

*¶ RES PON DE O dicendum, quod si cuncte Aug. dicit 8. super Gen. * ad lit. verbum istud dupliciter potest intelligi. Vno modo sic, q.*

¶ Deus posuit hominem in paradiso, ut ipse Deus

operaretur, & custodiret hominem. Operare-

quia in prima rerum fa-

ctione non habent locum,

non ergo in eo factus, sed

qui si factus in eo fuisse

videtur operari. Sed res naturales quae sunt magnis partibus, non mouentur, aut operantur propter finem, quia non cognoscunt finem. Ergo mundus non gubernatur.

¶ Secunda pars, qd. est ad aliquid mouentur:

¶ Præterea, eorum est propriè gubernari, quia ad aliquid mouentur:

¶ Tertio, quod mundus non gubernatur ab uno.

¶ Quarto, id quod in se habet necessitatem qua determinatur ad v-

num, non indiget exteriori gubernante. Sed principios mundi pars quodam necessitate determinantur ad vnum in suis actibus & mo-

tibus. Ergo mundus gubernatio non indiget.

¶ T E S D C O N T R A est quod dicitur Sap. 14. Tu autem pater gu-

*bernas omnia prouidentia. Et Boët. * dicit in libro de conf. O qui*

perpetua mundum ratione gubernas.

C O N C L U S I O .

¶ Cum omnia, quae sunt in mundo, certos & determinatos fines consequantur, ad diuina sapientia regantur necesse est.

R E S P O N D E O dicendum, quod quidam antiqui Philosophi

gubernationem mundo subtraherunt, dicentes omnia fortuita ag.

Sed haec positio ostendit esse impossibilis ex duobus. Primo quidem ex eo quod appareat in ipsi rebus. Videamus enim in rebus naturalibus prouenire quod melius est, aut semper, aut in pluribus. Quod non contingere, nisi per aliquam prouidentiam res naturales dirigerentur ad finem boni, quod est gubernare. Vnde ipse ordo certus rerum manifeste demonstrat gubernationem mundi: sicut si quis intaret domum bene ordinatam, ex ipsa domus ordinatione ordinatoris rationem perpendeat, ut ab Arist. dictum Tullius introduci in li. de natura deo-

rum. Secundo, autem appareat id ex consideratione diuina bonitatis, per quam res in esse productas sunt, ut ex supradictis patet. Cum Q. 19. art. 11. 52. 100. 111.

¶ Præterea, Alia animalia conservantur in loco sue habita-

tionis creatus fuit, scilicet in celo empyreio.

Sed mundus fuit locus congruus habitacio-

nem humana ante peccatum, ergo videtur quod

in paradiso homo debuit fieri.

¶ Præterea, Alia animalia conservantur in loco sue habita-

tionis, sicut pisces in aqua, & anima-

lia gressibilia in terra, unde producta sunt. Ho-

mo autem conservantur fuisse in paradiso, vi-

ratio. Opinio est tenens, partem negatiū, q. quod

multe responsum est. Ergo in paradiso fieri debuit.

¶ Præterea, Mulier in paradiso facta fuit. Sed

ab aliquo. Ratio est: quia vir dignior est muliere. Ergo multo magis vir

omnis fuit fortuita.

¶ Quo ad secundum du-

o operandi naturalium cum in paradiso.

¶ SED C O N T R A est quod dicitur. Ge-

neraliter ostenditur opinio no-

cessis secundo, Tullit Deus hominem, & posuit

finem, non autem sagitta.

Vnde sic uerum sagitta ad determinatio-

nem, non autem sagitta. Vnde sic uerum sagitta ad determinatio-

nem.

499.

500.

501.

502.

503.

504.

505.

506.

507.

508.

509.

510.

511.

512.

513.

514.

515.

516.

517.

518.

519.

520.

521.

522.

523.

524.

525.

526.

527.

528.

529.

530.

531.

532.

533.

534.

535.

536.

537.

538.

539.

540.

541.

542.

543.

544.

545.

546.

547.

548.

549.

550.

551.

552.

553.

554.

555.

556.

557.

558.

559.

560.

561.

562.

563.

564.

565.

566.

567.

568.

569.

570.

571.

572.

573.

574.

575.

576.

577.

578.

579.

580.

581.

582.

583.

584.

585.

586.

587.

588.

589.

590.

591.

592.

593.

594.

595.

596.

597.

598.

599.

600.

601.

602.

603.

604.

605.

606.

607.

aut illa conuenit forma per se primis situr conuenit et secundum esse. Omnis ergo forma per se primo depedit ab aliquo effectus illius in esse & conuenienter, ut in lucra dicitur. Cum enim iste sit iudicium de forma & esse: intelligi nequit quod aliquis effectus secundum esse ab aliquo depedit actus & directus, & tamen non secundum formam per se primo. Si enim formam eius non per se primo conuenit dependet. Ita ad talium causas: sed per aliud dependet a ratiōne agentis: per separationem illius alius potest non dependere ab ipso: & sic secundum eandem rationem, quod secundum est in agente, tunc fieri dependet ab agente, non autem esse.

A D P R I M V M ergo dicendum, quod esse ver se consequitur formam creature, & tamen non consequitur formam lumen. Videatur enim quod causa assignata falsa sit, quoniam cum aqua calore a sole, conferat etiam calorem remota a sole: & tamen non est sufficiens forma caloris secundum eandem rationem, quia est in sole: ut patet. Vnde si ratio effectus bona, aqua calefacta a sole non consequatur calorem, sicut nec non ferunt lumen. Potest quoque argui ex parte luminis, quoniam cum illuminatio a lucernae, est sufficiens forma illuminantis secundum eandem rationem, quia est in spiritualibus creaturis & corporibus celestibus, magis est in Deo qui potest subtrahere suum influxum, quam in forma, vel in materia talium creaturarum.

Ad secundum dicendum, quod Deus non potest communicare alicui creatura, ut conferetur in illis agentibus, quoniam non agunt simile secundum speciem, sicut ceterae corpora sunt causa generationis inferiorum corpori positiones loquuntur de causa per se: non distinguendo secundum effectus, ut secundum effectus, vel secundum fieri tamen. Porro quod que hacten remanente celiante actione agentis, quod est causa effectus secundum fieri, ita nec esse rei potest remanente celiante actione agentis, quod est causa effectus non secundum fieri, sed celiante actione per accidens.

Ad quartum dicendum, quod conservatio rerum a Deo non est per aliquam nouam actionem, sed per continuationem actionis qua datur, & ut non autem remanet actus illuminantis, non tam per diligitur, quia sunt effectus per fieri, quod est aliquid.

Ad tertium dubium dicitur, quod verum est consequentiam illam fundari super illo principio, scilicet causa illud in quoque invenit, sed ut iam dicitur est, intellegitur de causa per se primo aliquid: ita quod perfectas seu primitas se tenet ex parte virtutis, quia sunt causa, scilicet tam causa quam effectus proportioniter tamen, quod est.

B. conuenient per se primo dependere ab A, & A conuenient per se primo effectuum B. Principium autem hoc non est probatio: sed est per se notum. Quoniam si B conuenient per se primo dependentia ab A, in quoque invenit, est enim secundum rationem participare aliquid ab eo quod est causa effectus secundum fieri, non sunt enim causa nisi mouendo: ut supra habuit, est aer præsentis lumine fit lucidus, si homo Deo sibi presentem illuminatur, absente autem cotidie non tenebatur.

S E D C O N T R A est, quod per idem conservatur res per quod habet esse. Sed Deus

Circa explanationem predictarum differentiarum inter causam unius & aquiculam causam est illa reditio causa: quare aqua retinet calorem, & aer non conferat lumen. Videatur enim quod causa assignata falsa sit, quoniam cum aqua calore a sole, conferat etiam calorem remota a sole: & tamen non est sufficiens forma caloris secundum eandem rationem, quia est in sole: ut patet. Vnde si ratio effectus bona, aqua calefacta a sole non consequatur calorem, sicut nec non ferunt lumen. Potest quoque argui ex parte luminis, quoniam cum illuminatio a lucernae, est sufficiens forma illuminantis secundum eandem rationem, quia est in spiritualibus creaturis & corporibus celestibus, magis est in Deo qui potest subtrahere suum influxum, quam in forma, vel in materia talium creaturarum.

Ad secundum dicendum, quod Deus non potest communicare alicui creatura, ut conferetur in illis agentibus, quoniam non agunt simile secundum speciem, sicut ceterae corpora sunt causa generationis inferiorum corpori positiones loquuntur de causa per se: non distinguendo secundum effectus, ut secundum effectus, vel secundum fieri tamen. Porro quod que hacten remanente celiante actione agentis, quod est causa effectus secundum fieri, ita nec esse rei potest remanente celiante actione agentis, quod est causa effectus non secundum fieri, sed celiante actione per accidens.

Ad tertium dicendum, quod conservatio

45

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

10

alias causas attendatur. Ad secundum dicendum, quod ordo iustitiae penes executiones illarum, ratio prius ordinis in diuinam potest et quod continet quicquid per ipsam primam causam qualitercum exequendum est: ratio autem eiusdemque est: ratio certum ordinem indidit: ut tamen sibi referuerat quod ipse aliquando alter ex causa esset facturus. Vnde cum praeferuntur hunc ordinem agit, non mutatur.

A R T I C U L V S VII.

A *Virtus omnia que Deus facit praeferuntur ordinem naturalium rerum, sive miracula.*

D S E P T I M V M sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit praeferunt ordinem naturalem ratione, ac praefertentia partialis (virtute dixerim) eorum. Sed in convenientem manifeste est, quod prius ordinis alio. D O C T A V V M sic proceditur. Videatur quod vnu miraculum non sit maius alio. Dicit enim Aug. * in epistola ad Volusiam. In rebus mirabiliter factis to

ratio facti est potentia faciens. Sed eadem ratione, scilicet Dei, sunt omnia miracula.

Ergo non omnia que facit Deus praeferunt ordinem naturalium rerum, sunt miracula.

A *Præterea, Miraculum dicitur aliquid arduum & insolutum propter facultatem naturæ, & spem admirantis prouenientis. Sed quædam*

multa possibilia res extant, quæ non sunt ardua. Sunt enim in minime rebus sicut

in restauratione gemmarum, vel sanacione regorum. Nec etiam sunt insolita cum frequenter eveniant, sicut eum inservi in plateis ponebantur, ut ad vimbum Petri sanarentur.

Nec etiam sunt supra facultatem naturæ: ut cùm aliqui sanantur a febribus. Nec etiam super

potest dici miraculum ex coparatione potentiae diuinæ, quia quodcumq[ue] factum diuine potest coparare, est minimū: secundum illud Isa. 40. Ecce gentes quæ stila stulta, & quasi momentum itare reputare sunt. Sed dicitur aliud miraculum per comparationem ad facultatem naturæ, quam excedit. Et ideo secundum quod magis excedit facultate naturæ, secundum hoc maior miraculum dicitur. Excedit autem ordinem naturalium in rebus sensu non Deo præter causas nobis non manifestis. Sicut cum Apostoli facti sunt scientes, neque invenientes, neque discentes. Ergo non omnia, quæ sunt præter ordinem naturæ, sunt miracula.

S E D C O N T R A est, quod Aug. dicit * 26. contra Faustum, quod cum Deus alius & quid ex plenitudine, scilicet occultationem causæ non respicit huius vel illius, sed similiter. Et hic infinitum probatio antecedens, ex differentia inter mirum & miraculum, quia illud dicitur ex parte, scilicet respectu huius: hoc non nisi ex cum videt eclipsim solis, & ignorat causam, sed non in mortuo. Et potest præstare viam, sed non creco. Et hæc tenet secundum locum in miraculis. Tertio modo excedit aliquid facultate naturæ quantum ad modum & ordinem facti non sunt nisi ex causa naturæ, & non per se ipsum, sed ex parte diuinæ virtutis in pluvias densitatibus, & ceteris. Sicut aliquis admiratur in conclusione, quod per eclipsim solis miratur rusticus, non autem aristologus. Miraculum autem dicitur quasi admiratione plenum: quod scilicet habet causam simpliciter & omnibus occultum. Hæc autem est Deus. Vnde illa, quæ a Deo sunt præter causas nobis non sunt, miracula dicuntur.

C O N C L V S I O

Q uæ opera in rebus præter causas non manifestas, miracula dicuntur.

R E S P O N D E dicendum, quod non manifestas miracula ab admiratione sumitur. Admodum autem cœlestis resurgit cum effectus sunt manifesti, & manifestatio quid importet, ostendit.

C O N C L V S I O

Q uæ opera in rebus præter causas non manifestas, miracula dicuntur.

R E S P O N D E dicendum, quod non manifestas miracula ab admiratione sumitur. Admodum autem cœlestis resurgit cum effectus sunt manifesti, & manifestatio quid importet, ostendit.

C O N C L V S I O

Q uæ opera in rebus præter causas non manifestas, miracula dicuntur.

R E S P O N D E dicendum, quod non manifestas miracula ab admiratione sumitur. Admodum autem cœlestis resurgit cum effectus sunt manifesti, & manifestatio quid importet, ostendit.

C O N C L V S I O

Q uæ opera in rebus præter causas non manifestas, miracula dicuntur.

R E S P O N D E dicendum, quod non manifestas miracula ab admiratione sumitur. Admodum autem cœlestis resurgit cum effectus sunt manifesti, & manifestatio quid importet, ostendit.

C O N C L V S I O

Q uæ opera in rebus præter causas non manifestas, miracula dicuntur.

R E S P O N D E dicendum, quod non manifestas miracula ab admiratione sumitur. Admodum autem cœlestis resurgit cum effectus sunt manifesti, & manifestatio quid importet, ostendit.

C O N C L V S I O

Q uæ opera in rebus præter causas non manifestas, miracula dicuntur.

R E S P O N D E dicendum, quod non manifestas miracula ab admiratione sumitur. Admodum autem cœlestis resurgit cum effectus sunt manifesti, & manifestatio quid importet, ostendit.

C O N C L V S I O

Q uæ opera in rebus præter causas non manifestas, miracula dicuntur.

R E S P O N D E dicendum, quod non manifestas miracula ab admiratione sumitur. Admodum autem cœlestis resurgit cum effectus sunt manifesti, & manifestatio quid importet, ostendit.

C O N C L V S I O

Q uæ opera in rebus præter causas non manifestas, miracula dicuntur.

R E S P O N D E dicendum, quod non manifestas miracula ab admiratione sumitur. Admodum autem cœlestis resurgit cum effectus sunt manifesti, & manifestatio quid importet, ostendit.

C O N C L V S I O

Q uæ opera in rebus præter causas non manifestas, miracula dicuntur.

R E S P O N D E dicendum, quod non manifestas miracula ab admiratione sumitur. Admodum autem cœlestis resurgit cum effectus sunt manifesti, & manifestatio quid importet, ostendit.

substantiam facti, sed etiam propter modum & ordinem faciens. Supi a spem etiam nature miraculum esse dicitur non supra spem gratie, quæ est regula omnis iustitiae. Et ideo præter factum continua quicquid per ipsam primam causam qualitercum exequendum est: ratio autem eiusdemque est: ratio certum ordinem indidit: ut tamen sibi referuerat quod ipse aliquando alter ex causa esset facturus. Vnde cum præferuntur hunc ordinem agit, non mutatur.

ARTICULVS VII.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium rerum, sive miracula.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalem ratione, ac iustificatio impetrans, scilicet defensio, sunt a Deo præter ordinem naturalem. Non autem mutabilis diuina præscientia conuincetur ei, quod prius ordinem manifeste est, sed quod prius ordinem naturalem ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *D S E P T I M V M* sic proceditur. Videatur quod non omnia quae Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

Q uæ virtus omnia que Deus facit præferunt ordinem naturalium ratione, ut dictum est, taliter ratione manifeste est.

A *Super Quæstionis consimilatissima Articulum primum.*

In titulo adiutorio, quod quamvis locutio angelorum sit naturaliter prior illa illuminatione (quoniam nihil aliud est quam locutio quadam illuminationis) illa effectus: quoniam illa illuminatione per se importata corpora moueat. Tertio, quomodo homines, terius, locutio autem corporis, qui sunt ex spirituali & corporali natura communis, & ideo hoc in loco.

¶ *Ad tertium dicendum, quod scientia Apostolorum, quamvis secundum se non fuerit, manifestabatur tam in effectibus, ex quibus miracula apparebant.*

A *Secundum substantiam facti, est minimum, quod probatur auctoritate fidei, omissione ratione, & omissione intentionis.*

Et 3. 10. 13. 1. 2. 11. 1. 2. 12. 1. 2. 13. 1. 2. 14. 1. 2. 15. 1. 2. 16. 1. 2. 17. 1. 2. 18. 1. 2. 19. 1. 2. 20. 1. 2. 21. 1. 2. 22. 1. 2. 23. 1. 2. 24. 1. 2. 25. 1. 2. 26. 1. 2. 27. 1. 2. 28. 1. 2. 29. 1. 2. 30. 1. 2. 31. 1. 2. 32. 1. 2. 33. 1. 2. 34. 1. 2. 35. 1. 2. 36. 1. 2. 37. 1. 2. 38. 1. 2. 39. 1. 2. 40. 1. 2. 41. 1. 2. 42. 1. 2. 43. 1. 2. 44. 1. 2. 45. 1. 2. 46. 1. 2. 47. 1. 2. 48. 1. 2. 49. 1. 2. 50. 1. 2. 51. 1. 2. 52. 1. 2. 53. 1. 2. 54. 1. 2. 55. 1. 2. 56. 1. 2. 57. 1. 2. 58. 1. 2. 59. 1. 2. 60. 1. 2. 61. 1. 2. 62. 1. 2. 63. 1. 2. 64. 1. 2. 65. 1. 2. 66. 1. 2. 67. 1. 2. 68. 1. 2. 69. 1. 2. 70. 1. 2. 71. 1. 2. 72. 1. 2. 73. 1. 2. 74. 1. 2. 75. 1. 2. 76. 1. 2. 77. 1. 2. 78. 1. 2. 79. 1. 2. 80. 1. 2. 81. 1. 2. 82. 1. 2. 83. 1. 2. 84. 1. 2. 85. 1. 2. 86. 1.

cultum non per solam absentiam, sed propter difficultatem vel excellentiam, &c. ut cognitum proponitur, ut illud utrum proferatur. Et quantum contingat illud non videtur ab eo cui offertur, propter debitatem intellectus vilissimum quantum in se est, ut illud utrum proponitur. Et haec est prima radix illuminationis intellectus in angelis. Profer enim quicquid superioris inferioris obiectum, ut cognitum & illustratum. Et creata reputatur informis, nisi ipsi primae veritati inharet. Alius vero illuminationes que sunt ab homine vel angelo, sunt quasi dilpositiones ad ultimam formam.

A R T I C . II . E T III .

ex parte potentiae ab angelo, sed a solo Deo moueri est. Solus Deus est author naturae intellectus, ergo solus ipse tribuit potentiam voluntarii ergo solus potest immutare inclinationem illius in voluntate, ergo solus potest immutare operationem voluntatis, ergo solus potest mouere ea ex parte potentiae. Antecedens supponit ex dictis: prima consequentia relinquitur per se nota secunda vero probatur, secundum tamen notam.

dam tibi omne bonum: ut haberetur Exo. 33, Angelus ergo non sufficienter mouet voluntatem, neque ut obiectum, neque ut offendens obiectum: sed inclinat eam, ut amabile quadam: & ut manifestans aliqua bona creata ordinata in Dei bonitate: Et per hoc inclinatio voluntatis, potest illam mutare. Tertia vero consequentia probatur, quia operatio voluntatis nihil aliud est quam inclinatio voluntatis in voluntate. Ultima vero consequentia relinquitur per se nota.

A *Vnus angelus posse mouere voluntate alterius.*

D E S C R I P T I O N E M I C H A E L I . M I C H A E L I .

Deut. 32. q. 9. dicitur. Vi

4. Et. 3. con-

tra cap. 83.

5. 89.

Ar. praece-

gumen. sed

conceptum habili-

vit. et in interiori

veritatem apud nos contin-

git. Et sic quamvis il-

luminas alium, regaliter

ter vero modis illu-

minationis coniungit:

bier. in prin-

& c. 8. cir-

ca. prin.

L i. 3. de ani-

matex. 59.

tom. 2.

Cap. 7. eccl.

2.2. q. 9. d.

5. 15.

2. praece-

dit. 4.

5. 15.

2. praece-

nullum impedimentū pra- ratur. Locutio autem est quedam operatio an- sit distantia loci. Proba- ratur. Locutio angelī confi- sit in intellectuali opera- tione ergo abstrahit om- nino a loco & tempore, et videtur quod & quae determinatam loci di- visione ergo abstrahit om- nino a loco & tempore, et 2 cap. Praterca, clamor loquens fit propter di- flantiam audiētis. Sed ita & dicunt de Seraphim, quod clamat alter ad alterum. Ergo vide- ergo, &c. Antecedens patet, & prima cōsequētia proba- tur ex intelligētio nō nostra, quia, si abstrahit, nō ex parte phantasmatum, que ibi non fundēndā ve- ro erit per te nota.

a. **¶ Super Questionis cōtempnū p̄m̄ Articu- lum quinque.**

Comment.

3. huīs q̄ 3. huīs q̄

524.

515.

526.

D. 767.

A. 1.2. b

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

524.

Aug. 11. de **¶ Super Questionis** in lib. * de natura boni & contrario inordinatio pertinet ad rationem mali. Sed in bonis angelis nihil est inordinatum. Ergo in malis angelis non sunt aliqui occines.

Comment. **T**itulus clarus.

T In corpore vna cōclūo affirmat eipso quia quatuor. In dæmonibus est prælatio. Probatur duplicitas. Præfato, Natura dæmonum sunt subordinata. ergo actiones eorum sunt subordinatae: e.g. in eis est prælatio, auctoritas, & cetera. Quia hierarchia, que est fæcer principatus, cū ab omni sanctitate sicut vacui. Ergo in dæmonibus non sunt ordinates.

¶ Cum dæmonum actiones sunt ordinatae, necesse est, ut in illorum ordinibus quidam alii preferantur & dominentur.

RESPONDENS dicendum, quod cum actio sequatur naturam rei, quorumcunque natura sunt ordinatae, oportet quod etiam actiones subordinatae ordinantur. Sicut pater in rebus corporalibus. Quia enim inferiora corpora naturali ordine sunt infra corpora celestia, actiones & motus eorum subduntur actionibus, & motibus celestium corporum. Manifestum est autem ex præmissis, quod dæmonum quidam naturali ordine sub aliis constitutum. Unde & actiones eorum sub actionibus superiori sunt. Et hoc est quod ratione prælationis facta, scilicet actio subdit subdatur actioni prælati. Sic igitur ipsa naturalis dispositio dæmonum requirit, quod huius in eis prælatio. Convenit enim hoc diuinam sapientiam, quae nihil in viuere inordinatum relinquat, quæ attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter, ut dictum est.

C O N C L V S I O .

¶ Dæmones neque sunt, neque fuerint in ordinibus angelorum secundum statum glorie, fuenum autem secundum statum gratie meritior, & preferantur in ordinibus secundum statum & naturam conditionem.

RESPONDENS dicendum, quod secundum ordinem prælationis, ergo coniunctio sibi est in dæmonibus ordinem prælationis secundum naturam instituere.

¶ Super Questionis coniunctio non est articulo tertium.

Comment. **T**itulus clarus.

T In corpore est vna cōclūo seponit aqua, & cetero negatur, cum via annexa secundum. Responsum est. In dæmonibus non est illuminatio, probatur. Peruersificatio dæmonum habet vnu-

¶ Ad PRIMVM ergo dicendum, quod secundum ordinem prælationis secundum gradum gratiae.

RESPONDENS dicendum, quod dæmones non sunt æquales secundum naturam. Vnde in eis est naturalis prælatio. Quod in hominibus non contingit, quia natura sunt parens. Quod autem superioribus inferioribus subdantur, non est ad bonum superiorum, sed magis ad malum corum. Quia cum mala facere maxime ad misericordiam pertinet, praecesse in malis est esse magis miserum.

A R T I C U L U S III.

¶ Virum in dæmonibus sic illuminatio.

A D TERTIUM sic proceditur. Videatur quod in dæmonibus sit illuminatio. Illuminatio enim cōsistit in manifestatione veritatis, Sed vnu dæmon potest alteri veritatem manifestare, quia superiores magis acuminare naturalis scientię viget. Ergo superiores dæmones possunt inferiores illuminare.

¶ Præterea, Corpus quod superabundat lumine, potest illuminare

corpus quod in lumine deficit, sicut sol lunam. Sed superiores dæmones magis abundant in participatione luminis naturalis. Ergo videatur quod superiores dæmones possunt inferiores illuminare.

¶ Ad PRIMVM ergo dicendum, quod bonum potest inueniri sine bono, ut supra habitum est. Et ideo dæmones in quantum habent naturam, ordinati sunt.

¶ Ad secundum dicendum, quod ordinatio dæmonum, si consideretur quantum ad id quod est gratiae imperfectio, sic dæmones neque sunt in ordinibus angelicis, neque vnu fuerunt. Statuerunt dæmones quācum ad id quod est gratiae imperfectio, sic dæmones fuerūt quidē aliquando in ordinibus angelorum, sed ab eis cedentur, secundum illud quod supra possumus, omnes angelos in gratia creatos fuisse. Si autē cōsideretur quantum ad id quod est natura, sic dæmones possunt inferiores illuminare.

¶ Ad tertium dicendum, quod angelus qui est inferior ordine naturae, praefest dæmonibus, quamvis superioribus ordine naturae, quia virtus diuina iustitia cui inhaeret boni angelis, potest est quia virtus naturalis angelorum. Vnde et apud homines spiritualis iudicari omnia: ut dicitur ad Cor. 2. Et Phil. dicit in lib. Ethic. * quod virtuosus est regula, & mensura omnium humanorum actuum.

C O N C L V S I O .

¶ Namnisi per aliquam veritatis manifestacionem subiaceat lumen

preferatur videatur dæmones, non tam illi umani propriè, cum

omnia à Deo auctoriter student.

A R T I C U L U S II.

¶ Virum in dæmonibus sic prælatio.

D SECUNDVM sic proceditur.

Titulus clarus.

T In corpore vna cōclūo responsa quo-

conclūo responsa quo-

affirmatur, boni angelis, &

et cetero, probatur. Prælatio primo cōstituit Deo,

et subparticipatio autem, crea-

tio, non est prælatio. Hac autē sine cōco-

cordia esse non possunt. Quia in dæmonibus nulla

prælatio nisi taliis, & cetero, probatur.

¶ Præterea, Vbi non est obedientia, & sub-

participatio autem, crea-

tio, ergo creatura per-

fectioles habent infi-

cietiam super alias, et

ergo, sancti angelii super

dæmones. Antecedens

et per se notam: con-

quenta prima probatur,

qua sunt. Deo propin-

culturam vel peccatum. Sed non ad eorum natu-

riores, secundum vero,

qua maxima perfectio, &

maxime appropinquans.

Deo est status fructus,

in quo sunt angelii, infe-

rioribus subcrentur. Non ergo est prælatio

per subtilos malefici.

Sed dæmones multa mala faciunt. Si igitur

subiung

in dæmonibus.

¶ SED CONTRA est, est quod dicit glof. 1. ad Cor. 15. Quamdiu durat mundus, angelii angelis, homines hominibus, & dæmones dæmonibus præsunt.

C O N C L V S I O .

¶ Cum dæmonum actiones sunt ordinatae, necesse est, ut in illorum ordinibus quidam alii preferantur & dominentur.

RESPONDENS dicendum, quod cum actio sequatur naturam rei, quorumcunque natura sunt ordinatae, oportet quod etiam actiones subordinatae ordinantur. Sicut pater in rebus corporalibus. Quia enim inferiora corpora naturali ordine sunt infra corpora celestia, actiones & motus eorum subduntur actionibus, & motibus celestium corporum. Manifestum est autem ex præmissis, quod dæmonum quidam naturali ordine sub aliis constitutum. Unde & actiones eorum sub actionibus superiori sunt. Et hoc est quod ratione prælationis facta, scilicet actio subdit subdatur actioni prælati. Sic igitur ipsa naturalis dispositio dæmonum requirit, quod huius in eis prælatio. Convenit enim hoc diuinam sapientiam, quae nihil in viuere inordinatum relinquat, quæ attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter, ut dictum est.

C O N C L V S I O .

¶ Præterea, Demones de singulis ordinibus

angelorum cedentur: ut cōmunitate dicitur,

et ergo aliqui dæmones dicunt esse aliquis ordinis:

ordines, quae illo ordine cedentur: videtur

quod debet eis attribui nomina singulorum

ordinis. Nunquam autem invenimus, quod dæmonum

substantia prælationibus habet super omnes

malos.

Li. 3. de T. **¶ SED CONTRA est quod Aug. dicit. 3. * de Trin. quod spiritus virg. desertor atque peccator regitur per spiritum rationalem, & nunc: forma autem immaterialis sunt absolute & intelligibiles. Ex ideo sunt inferiores angelii, qui habent formas minus viuerales, regitur per superiores, ita omnia corporalia regitur per angelos. Et hoc non foliū sicut dicitur.**

¶ SED CONTRA est quod Greg. * dicit, quod potestes sunt angelii quorum

diuini virtutes adiuventia subiectae sunt.

C O N C L V S I O .

¶ Angelii boni malis preferuntur.

RESPONDENS dicendum, quod totus ordo prælationis primi & originaliter est in Deo, & participatur a creaturis, secundum quod nos actiones non exercit, nisi secundum quod mouentur: quia proprium corporis est quod non agat, nisi per motum. Ita ideo potest, quod dæmonus dicitur de ipso naturali, & Deo appropinquat, manifestum est autem ex præmissis, quod dæmonum quidam naturali ordine sub aliis constitutum. Unde & actiones eorum sub actionibus superiori sunt. Et hoc est quod ratione prælationis facta, scilicet actio subdit subdatur actioni prælati. Sic igitur ipsa naturalis dispositio dæmonum requirit, quod huius in eis prælatio. Convenit enim hoc diuinam sapientiam, quae nihil in viuere inordinatum relinquat, quæ attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter, ut dictum est.

C O N C L V S I O .

¶ AD PRIMVM ergo dicendum, quod res corporales habent determinatas actiones. Sed has

actiones non exercit, nisi secundum quod mouentur: quia proprium corporis est quod non agat, nisi per motum. Ita ideo potest, quod dæmonus dicitur de ipso naturali, & Deo appropinquat, manifestum est autem ex præmissis, quod dæmonum quidam naturali ordine sub aliis constitutum. Unde & actiones eorum sub actionibus superiori sunt. Et hoc est quod ratione prælationis facta, scilicet actio subdit subdatur actioni prælati. Sic igitur ipsa naturalis dispositio dæmonum requirit, quod huius in eis prælatio. Convenit enim hoc diuinam sapientiam, quae nihil in viuere inordinatum relinquat, quæ attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter, ut dictum est.

C O N C L V S I O .

¶ Angelis boni malis preferuntur.

RESPONDENS dicendum, quod totus ordo prælationis primi & originaliter est in Deo, & participatur a creaturis, secundum quod nos actiones non exercit, nisi secundum quod mouentur: quia proprium corporis est quod non agat, nisi per motum. Ita ideo potest, quod dæmonus dicitur de ipso naturali, & Deo appropinquat, manifestum est autem ex præmissis, quod dæmonum quidam naturali ordine sub aliis constitutum. Unde & actiones eorum sub actionibus superiori sunt. Et hoc est quod ratione prælationis facta, scilicet actio subdit subdatur actioni prælati. Sic igitur ipsa naturalis dispositio dæmonum requirit, quod huius in eis prælatio. Convenit enim hoc diuinam sapientiam, quae nihil in viuere inordinatum relinquat, quæ attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter, ut dictum est.

C O N C L V S I O .

¶ Virum in dæmonibus sic illuminatio.

A D TERTIUM sic proceditur. Videatur quod in dæmonibus sit illuminatio. Illuminatio enim cōsistit in manifestatione veritatis, Sed vnu dæmon potest alteri veritatem manifestare, quia superiores magis acuminare naturalis scientię viget. Ergo superiores dæmones possunt inferiores illuminare.

¶ Præterea, Corpus quod superabundat lumine, potest illuminare

corpus quod in lumine deficit, sicut sol lunam. Sed superiores dæmones magis abundant in participatione luminis naturalis. Ergo videatur quod superiores dæmones possunt inferiores illuminare.

¶ Ad tertium dicendum, quod angelus qui est inferior ordine naturae, praefest dæmonibus, quamvis superioribus ordine naturae, quia virtus diuina iustitia cui inhaeret boni angelis, potest est quia virtus naturalis angelorum. Vnde et apud homines spiritualis iudicari omnia: ut dicitur ad Cor. 2. Et Phil. dicit in lib. Ethic. * quod virtuosus est regula, & mensura omnium humanorum actuum.

C O N C L V S I O .

¶ Namnisi per aliquam veritatis manifestacionem subiaceat lumen

preferatur videatur dæmones, non tam illi umani propriè, cum

omnia à Deo auctoriter student.

A R T I C U L U S III.

¶ Virum in dæmonibus sic prælatio.

D SECUNDUM sic proceditur.

Titulus clarus.

T In corpore vna cōclūo responsa quo-

conclūo responsa quo-

affirmatur, boni angelis, &

et cetero, probatur. Prælatio primo cōstituit Deo,

et subparticipatio autem, crea-

tio, non est prælatio. Hac autē sine cōco-

cordia esse non possunt. Quia in dæmonibus nulla

prælatio nisi taliis, & cetero, probatur.

¶ Præterea, Vbi non est obedientia, & sub-

participatio autem, crea-

tio, ergo creatura per-

fectioles habent infi-

cietiam super alias, et

erg

Q V A E S T . C X .

4. **¶ Super Quæst. centefimædecima. Articulum secundum.**

C o m m e n t .

Titulus clarus.

542

12. q. 9. 10.

ar. 2. 200. Et

5. con. 1. 4. p.

10. Et. p.

10. q. 6. 11.

3. Et ma. q.

16. ar. 9. 10.

10. Bi. 10.

9. 10. 10.

10. Et. p.

10. p.

10. Et. p.

10

Ar. praece. scilicet ab intrinseco, & ab extrinseco: & hoc dupliciter in homine: quia ab ipso bono intellectu, seu praalentem ipsum, vel a passione pars sensitiva. Et sic sunt tria membra respectu voluntatis humanae.

¶ Prima conclusio est. Voluntas solo Deo potest immutari ab inuis. Probatur, ut supra: quia etiam tantum sicut immutare voluntatem, cuius est dare, &c. ut superius dictum est, quod 106. articulo 2.

¶ Secunda est. Solus Deus membra voluntatis obiectus efficaci sufficientia: Angelus vero persuasione. Probatur, ut in loco praedicto.

¶ Tertia est. Angelis postea immutare voluntatem ex parte passionum, non tam necessitate. Probatur prima pars: quia possunt concitare huiusmodi passiones: secundum: quia voluntas semper remanet libera, & sic patet responsio ad quaestiones: quod Angelus non nisi si habendo, aut concitando immutare voluntatem potest: & hoc absque necessitate.

¶ Adverte hic, quod subditum facta non est proprius subdiuino: sed a modis non multiplicatus motuum voluntatis in subditis membris. Vtique enim motum est bonum, vel appetens bonum intellectum. Sed est distinctio modorum operationis: id est ipsius obiectum. Potest enim offerti obiectum intelligibili modo: & sic offertur, vel a solo proprio intellectu, vel etiam ad intellectus suadens. Potest etiam offeri sensibili modo, & sic presentatur inter se passione existente circa appetitum sensituum. Sicut ex cōcupiscentia, vel ira inclinatur voluntas ad aliquid volendum: & sic etiam Angelis inquantum possunt cōducere huiusmodi passiones, possunt voluntatem mouere, non tamen ex necessitate: quia voluntas semper remanet libera ad cōficiendum, vel resistendum passioni.

¶ A D P R I M V M ergo dicendum, quod ministri Dei vel hoīes vel Angelis dicitur vixit vita, & inseparabile ad virtutem per modū persuasionis. Ad secundū dicendum, quod demones non possunt immutare cogitationes, interior casus secundum passionem voluntati non cōsuecat, sed humana, propter modū effendi anima cōsiderata, & ideo in hoc differt voluntas humana ab angelis, ut in litera dicitur.

a. ¶ Super Questionis centesima undecima. Argumentum tertium.

Annot. *Titulus clarus: nomine imaginationis intellectus omnes sensus in teriores.*

In corpore vno cōsideratio responsu quoque affinitatis, Angelus tam bonus: quam malus potest naturali sua virtute immutare imaginationem.

A D TERTIUM h̄c proceditur. Videlicet quod angelus non possit immutare imaginationem hominis, phantasmata eius conseruantur ad phantasmata eius: sed voluntas humana potest aliquid velle ex iudicio rationis, non sequendo passionem appetitus sensituum. Vnde non est simile.

ARTICULUS III.

¶ Virum angelus potest immutare imaginationem hominis.

A D TERTIUM h̄c proceditur. Videlicet quod angelus non possit immutare imaginationem hominis, phantasmata eius conseruantur ad phantasmata eius: sed voluntas humana potest aliquid velle ex iudicio rationis, non sequendo passionem appetitus sensituum. In nemphantasia, quia et aditus imaginatio virtutis, ut per immutationem angelis, tu locali spirituum & humorum, quod probatur & precepit. Naturae corporalis obedit Angelus ad motum localem: ergo ad appetitum passionis in. n. nemphantasia, quia et aditus imaginatio virtutis, ut per immutationem angelis, tu locali spirituum & humorum, quod probatur & in dormientibus autoritate Aristi, & in vigilantiis, quis que sunt in materia sensibili. Sed angelus non potest imprimere formas, in materia sensibili, ut dictum est e. Ergo non potest imprimere formas in imaginatione. Et ita non potest

cam immutare. *¶ Præterea, Aug. dicit* 12, super Gen. ad lit. Commixtione alterius spiritus fieri potest, ut ea ipsa sit per huiusmodi imagines, est tribus potest prouenire causis, scilicet ex voluntate imaginantis, ex commotione natura fusa, vel agra, & ex commotione ab extrinseca causa, s. Angelis. Erideo inferius conclusio, quod quemadmodum interdum ex prima, interdum ex secunda, ita interdum ex tercia provenit. Et sic ratio illata imperfectus manifestus interēt. Rursus quia commissio & apparitio illa dupliciter est, vel non illa, sicut est in inferioribus. Conclusio habet tres partes, quod mutatur, quod a Deo, & in ministerio, & figuram probatur. Primo, quod mutatur ex propriae operatione missiōnis sic. Procedens ab aliquo, ut incipit esse ubi vel non erat, vel non modo erat, mutatur: angelus est huiusmodi: ergo, quandoque non. Ideo ad pleniorē doctrinā apposuit eam fieri quandoque comitibitis sensibus, & quandoque abiecit.*

C O N C L V S I O . *¶ Super Questionis*

suis virtibus ipsam hominis imaginationem immutare. *Articulum quartum.*

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod angelus mutatur quod aliquis est causa quod aliquid apprehendatur ut bonū ad appetendum, secundū hoc motu voluntatis non sit aliud quod inclinatio voluntatis in rem voluntatis, solum Dei 20. Et hoc motu voluntatis non sit aliud quod immutare voluntatē, qui dat naturam intellectuali virtutē talis inclinationis. Sicut enim inclinatio naturalis nō est nisi a Deo, qd natūra, ita inclinatio voluntaria nō est nisi a Deo, qd causa voluntatē. Alio modo mouetur voluntas exterior. Et hoc angelus est gēnō mo- dō tamē, sibi approbato ex intellectu.

¶ T ITULUS clarus. *¶ In corpore vna di-*

latus tamē quālitas virtutē nature sue

potest mouere imaginationē hominis. Quod

quidem sic considerari potest. Dicitur est e-*

conclusio bimembri, & vna

ponit quālitas affirmata. Q. p. a.

angelo ad motum localem. Illa ergo quā ex

motu locali aliquorum corporum possunt cau-

fari, subiuncti naturali angelorum. Mani-

festum est autē, quod apparitiones imaginariae

causantur interdum in nobis ex locali mutatio-

ne corporalium spirituum & humorum. Vnde

Arist. 4. in lib. de som. & vigil. affīgāt cau-

apparitionē somniōrum, & dicit quād cum a-

nimal dormit descendente plūrimo sanguine

mores. omnia clara sunt, ad principium sensituum simul defenduntur.

¶ Difinatio sensus pos-

tēt duplicitē immutari ex parte obiectū, & ex par-

te organi. Conclusio est,

¶ In libro de somno, & vigil. affīgāt med. 10. 423

cauſam quālitas immutari. Pro-

b. Comment.

¶ T ITULUS clarus: nomi-

ne imaginationis intellectus omnes sensus in-

teriorēs.

In corpore vna di-

latus tamē quālitas virtutē nature sue

potest immutare imaginationē hominis.

¶ Q U A E S T O R I A

sic procedit. Vide-

¶ SED contra, non potest mutare virtutem nutritiū, sicut nec alias formas naturales. Ergo neq; virtutem sensitivam immutare potest.

¶ Præterea, exterior occupatio impedit sensus natura, rite ordinem, vi spirū dictum est. Ergo angelus non potest immutare natura ordinem, vi spirū dictum est. Qui minoratur actu, percipit sapientiam.

Sicutur angelus aliqui mutantur ad exteriora ministeria, videtur quod retardarentur a contemplatione. Sed tota eorum beatitudine in contemplatione Dei consistit. Si ergo mutarentur, eorum beatitudo minueretur, quod est inconveniens.

¶ SED CONTRA est, quod angelus qui subiungit Sodomam, percuterunt Sodomas cacciatore vel auris, vt oīum dominus inuenire non posset, vt dicitur Gen. 19. Ex simile legitur 4. Reg. 6. de Syris, quos Eliseus duxit in Samaria.

C O N C L V S I O . *¶ Potest angelus sensum hominis mouere vel oppendo atque sensibile exterius, vel inuis humores concitando ad varias sensus apparitiones.*

¶ R E S P O N D E O dicendum, quod sensus immutatur duplicitate. Vno modo ab exteriori, sicut cum mutatur in sensibili: Alio modo ab interiori. Videtur enim, quod perturbatis spiritibus & humoribus immutatur sensus. Lin-

guia enim infirmi, quia plena est cholericus humor, omnia sentit ut amara. Et simile continet in alijs sensibus. Utroque autem modo angelus potest immutare sensum hominum sua naturali virtute. Potest enim angelus opponere exterius sensu sensibile aliquod vel a natura formatum, vel aliquod de novo formando: si cut facit dum corpus assūbit, ut supra dictum est.

¶ Virtus autem angelii cum sit particulae agens, non attingit totum v-

erit, sed facit singulū, quod non attingit aliud. Et ideo ita est hic quod non albi. Mansuetum est autem per supradictū, & quod creatura corporalis per angelos administratur. Cum igitur aliquid est sciendū, per aliquem angelum circa aliquam creaturam corporē, de non applicatur angelus illi corpori sua virtute. Et sic angelus de nouo incipit ibi esse. Et hoc totum procedit ex imperio domini. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde actiones angelorum ministeria vocantur. Et propter hoc dicuntur in ministerium mitti.

¶ A D P R I M V M ergo dicendum, quod aliquia operatio duplicitate dicitur intellectualis. Vno modo quasi in ipso intellectu consilens, ve contemplatio. Et talis operatio, non determinat sibi locum: in dicitur ibi esse. Et hoc totum procedit ex imperio divino. Vnde sequitur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo mittatur. Sed actio quam angelus missus exercet, procedit a Deo, sicut à primo principio, cuius nutu & autoritate angelis operantur; & in Deum reducitur, sicut in ultimum finem. Et hoc facit ratione ministerij. Nam minister est sicut instrumentum intelligens. Instrumentum autem ab alio mouetur, & eius actio ad aliud ordinatur. Vnde sequuntur secundū præmissa, & quod angelus a Deo

Q 108. s. 6. citatur opinio pro parte dictis patet. Sed seraphim est missus ad purificari. Tertio impugnatur labia prophetæ: vt habeat latae 6. natur, & simul responde. Ergo multo magis inferiores angelii ministrantur, quod si quis negat. **Q 108. s. 3.** Preterea, Diuina personæ in infinitu excedunt omnes ordines angelorum. Sed diuina personæ ministrantur. Ergo multo magis qui sunt superiores angelis.

Q 108. s. 1. Quo ad primum quatuor dicuntur, duo de facto, duo de possibili. Piam est ordo communis duximus.

Q 108. s. 2. **Q 108. s. 3.** Preterea, Si superiores angelis non ministrantur ad exterius ministerium, hoc non est, nisi quia superiores angelis excequuntur diuina ministeria per inferiores. Sed cum omnes angelis in angelis, & in tota vniuersitate secundum ordinem pertinet, ut pater & filius, secundum ordinem pertinet quoque ad factum, et ordinem diuinae dispensationis confitens in hoc, quod contraidit quod predictis diuina pronuntiatur. Dicitur Dan. 7. Millia milii ministrabant ei.

Q 108. s. 4. **Q 108. s. 5.** **Q 108. s. 6.** **Q 108. s. 7.** **Q 108. s. 8.** **Q 108. s. 9.** **Q 108. s. 10.** **Q 108. s. 11.** **Q 108. s. 12.** **Q 108. s. 13.** **Q 108. s. 14.** **Q 108. s. 15.** **Q 108. s. 16.** **Q 108. s. 17.** **Q 108. s. 18.** **Q 108. s. 19.** **Q 108. s. 20.** **Q 108. s. 21.** **Q 108. s. 22.** **Q 108. s. 23.** **Q 108. s. 24.** **Q 108. s. 25.** **Q 108. s. 26.** **Q 108. s. 27.** **Q 108. s. 28.** **Q 108. s. 29.** **Q 108. s. 30.** **Q 108. s. 31.** **Q 108. s. 32.** **Q 108. s. 33.** **Q 108. s. 34.** **Q 108. s. 35.** **Q 108. s. 36.** **Q 108. s. 37.** **Q 108. s. 38.** **Q 108. s. 39.** **Q 108. s. 40.** **Q 108. s. 41.** **Q 108. s. 42.** **Q 108. s. 43.** **Q 108. s. 44.** **Q 108. s. 45.** **Q 108. s. 46.** **Q 108. s. 47.** **Q 108. s. 48.** **Q 108. s. 49.** **Q 108. s. 50.** **Q 108. s. 51.** **Q 108. s. 52.** **Q 108. s. 53.** **Q 108. s. 54.** **Q 108. s. 55.** **Q 108. s. 56.** **Q 108. s. 57.** **Q 108. s. 58.** **Q 108. s. 59.** **Q 108. s. 60.** **Q 108. s. 61.** **Q 108. s. 62.** **Q 108. s. 63.** **Q 108. s. 64.** **Q 108. s. 65.** **Q 108. s. 66.** **Q 108. s. 67.** **Q 108. s. 68.** **Q 108. s. 69.** **Q 108. s. 70.** **Q 108. s. 71.** **Q 108. s. 72.** **Q 108. s. 73.** **Q 108. s. 74.** **Q 108. s. 75.** **Q 108. s. 76.** **Q 108. s. 77.** **Q 108. s. 78.** **Q 108. s. 79.** **Q 108. s. 80.** **Q 108. s. 81.** **Q 108. s. 82.** **Q 108. s. 83.** **Q 108. s. 84.** **Q 108. s. 85.** **Q 108. s. 86.** **Q 108. s. 87.** **Q 108. s. 88.** **Q 108. s. 89.** **Q 108. s. 90.** **Q 108. s. 91.** **Q 108. s. 92.** **Q 108. s. 93.** **Q 108. s. 94.** **Q 108. s. 95.** **Q 108. s. 96.** **Q 108. s. 97.** **Q 108. s. 98.** **Q 108. s. 99.** **Q 108. s. 100.** **Q 108. s. 101.** **Q 108. s. 102.** **Q 108. s. 103.** **Q 108. s. 104.** **Q 108. s. 105.** **Q 108. s. 106.** **Q 108. s. 107.** **Q 108. s. 108.** **Q 108. s. 109.** **Q 108. s. 110.** **Q 108. s. 111.** **Q 108. s. 112.** **Q 108. s. 113.** **Q 108. s. 114.** **Q 108. s. 115.** **Q 108. s. 116.** **Q 108. s. 117.** **Q 108. s. 118.** **Q 108. s. 119.** **Q 108. s. 120.** **Q 108. s. 121.** **Q 108. s. 122.** **Q 108. s. 123.** **Q 108. s. 124.** **Q 108. s. 125.** **Q 108. s. 126.** **Q 108. s. 127.** **Q 108. s. 128.** **Q 108. s. 129.** **Q 108. s. 130.** **Q 108. s. 131.** **Q 108. s. 132.** **Q 108. s. 133.** **Q 108. s. 134.** **Q 108. s. 135.** **Q 108. s. 136.** **Q 108. s. 137.** **Q 108. s. 138.** **Q 108. s. 139.** **Q 108. s. 140.** **Q 108. s. 141.** **Q 108. s. 142.** **Q 108. s. 143.** **Q 108. s. 144.** **Q 108. s. 145.** **Q 108. s. 146.** **Q 108. s. 147.** **Q 108. s. 148.** **Q 108. s. 149.** **Q 108. s. 150.** **Q 108. s. 151.** **Q 108. s. 152.** **Q 108. s. 153.** **Q 108. s. 154.** **Q 108. s. 155.** **Q 108. s. 156.** **Q 108. s. 157.** **Q 108. s. 158.** **Q 108. s. 159.** **Q 108. s. 160.** **Q 108. s. 161.** **Q 108. s. 162.** **Q 108. s. 163.** **Q 108. s. 164.** **Q 108. s. 165.** **Q 108. s. 166.** **Q 108. s. 167.** **Q 108. s. 168.** **Q 108. s. 169.** **Q 108. s. 170.** **Q 108. s. 171.** **Q 108. s. 172.** **Q 108. s. 173.** **Q 108. s. 174.** **Q 108. s. 175.** **Q 108. s. 176.** **Q 108. s. 177.** **Q 108. s. 178.** **Q 108. s. 179.** **Q 108. s. 180.** **Q 108. s. 181.** **Q 108. s. 182.** **Q 108. s. 183.** **Q 108. s. 184.** **Q 108. s. 185.** **Q 108. s. 186.** **Q 108. s. 187.** **Q 108. s. 188.** **Q 108. s. 189.** **Q 108. s. 190.** **Q 108. s. 191.** **Q 108. s. 192.** **Q 108. s. 193.** **Q 108. s. 194.** **Q 108. s. 195.** **Q 108. s. 196.** **Q 108. s. 197.** **Q 108. s. 198.** **Q 108. s. 199.** **Q 108. s. 200.** **Q 108. s. 201.** **Q 108. s. 202.** **Q 108. s. 203.** **Q 108. s. 204.** **Q 108. s. 205.** **Q 108. s. 206.** **Q 108. s. 207.** **Q 108. s. 208.** **Q 108. s. 209.** **Q 108. s. 210.** **Q 108. s. 211.** **Q 108. s. 212.** **Q 108. s. 213.** **Q 108. s. 214.** **Q 108. s. 215.** **Q 108. s. 216.** **Q 108. s. 217.** **Q 108. s. 218.** **Q 108. s. 219.** **Q 108. s. 220.** **Q 108. s. 221.** **Q 108. s. 222.** **Q 108. s. 223.** **Q 108. s. 224.** **Q 108. s. 225.** **Q 108. s. 226.** **Q 108. s. 227.** **Q 108. s. 228.** **Q 108. s. 229.** **Q 108. s. 230.** **Q 108. s. 231.** **Q 108. s. 232.** **Q 108. s. 233.** **Q 108. s. 234.** **Q 108. s. 235.** **Q 108. s. 236.** **Q 108. s. 237.** **Q 108. s. 238.** **Q 108. s. 239.** **Q 108. s. 240.** **Q 108. s. 241.** **Q 108. s. 242.** **Q 108. s. 243.** **Q 108. s. 244.** **Q 108. s. 245.** **Q 108. s. 246.** **Q 108. s. 247.** **Q 108. s. 248.** **Q 108. s. 249.** **Q 108. s. 250.** **Q 108. s. 251.** **Q 108. s. 252.** **Q 108. s. 253.** **Q 108. s. 254.** **Q 108. s. 255.** **Q 108. s. 256.** **Q 108. s. 257.** **Q 108. s. 258.** **Q 108. s. 259.** **Q 108. s. 260.** **Q 108. s. 261.** **Q 108. s. 262.** **Q 108. s. 263.** **Q 108. s. 264.** **Q 108. s. 265.** **Q 108. s. 266.** **Q 108. s. 267.** **Q 108. s. 268.** **Q 108. s. 269.** **Q 108. s. 270.** **Q 108. s. 271.** **Q 108. s. 272.** **Q 108. s. 273.** **Q 108. s. 274.** **Q 108. s. 275.** **Q 108. s. 276.** **Q 108. s. 277.** **Q 108. s. 278.** **Q 108. s. 279.** **Q 108. s. 280.** **Q 108. s. 281.** **Q 108. s. 282.** **Q 108. s. 283.** **Q 108. s. 284.** **Q 108. s. 285.** **Q 108. s. 286.** **Q 108. s. 287.** **Q 108. s. 288.** **Q 108. s. 289.** **Q 108. s. 290.** **Q 108. s. 291.** **Q 108. s. 292.** **Q 108. s. 293.** **Q 108. s. 294.** **Q 108. s. 295.** **Q 108. s. 296.** **Q 108. s. 297.** **Q 108. s. 298.** **Q 108. s. 299.** **Q 108. s. 300.** **Q 108. s. 301.** **Q 108. s. 302.** **Q 108. s. 303.** **Q 108. s. 304.** **Q 108. s. 305.** **Q 108. s. 306.** **Q 108. s. 307.** **Q 108. s. 308.** **Q 108. s. 309.** **Q 108. s. 310.** **Q 108. s. 311.** **Q 108. s. 312.** **Q 108. s. 313.** **Q 108. s. 314.** **Q 108. s. 315.** **Q 108. s. 316.** **Q 108. s. 317.** **Q 108. s. 318.** **Q 108. s. 319.** **Q 108. s. 320.** **Q 108. s. 321.** **Q 108. s. 322.** **Q 108. s. 323.** **Q 108. s. 324.** **Q 108. s. 325.** **Q 108. s. 326.** **Q 108. s. 327.** **Q 108. s. 328.** **Q 108. s. 329.** **Q 108. s. 330.** **Q 108. s. 331.** **Q 108. s. 332.** **Q 108. s. 333.** **Q 108. s. 334.** **Q 108. s. 335.** **Q 108. s. 336.** **Q 108. s. 337.** **Q 108. s. 338.** **Q 108. s. 339.** **Q 108. s. 340.** **Q 108. s. 341.** **Q 108. s. 342.** **Q 108. s. 343.** **Q 108. s. 344.** **Q 108. s. 345.** **Q 108. s. 346.** **Q 108. s. 347.** **Q 108. s. 348.** **Q 108. s. 349.** **Q 108. s. 350.** **Q 108. s. 351.** **Q 108. s. 352.** **Q 108. s. 353.** **Q 108. s. 354.** **Q 108. s. 355.** **Q 108. s. 356.** **Q 108. s. 357.** **Q 108. s. 358.** **Q 108. s. 359.** **Q 108. s. 360.** **Q 108. s. 361.** **Q 108. s. 362.** **Q 108. s. 363.** **Q 108. s. 364.** **Q 108. s. 365.** **Q 108. s. 366.** **Q 108. s. 367.** **Q 108. s. 368.** **Q 108. s. 369.** **Q 108. s. 370.** **Q 108. s. 371.** **Q 108. s. 372.** **Q 108. s. 373.** **Q 108. s. 374.** **Q 108. s. 375.** **Q 108. s. 376.** **Q 108. s. 377.** **Q 108. s. 378.** **Q 108. s. 379.** **Q 108. s. 380.** **Q 108. s. 381.** **Q 108. s. 382.** **Q 108. s. 383.** **Q 108. s. 384.** **Q 108. s. 385.** **Q 108. s. 386.** **Q 108. s. 387.** **Q 108. s. 388.** **Q 108. s. 389.** **Q 108. s. 390.** **Q 108. s. 391.** **Q 108. s. 392.** **Q 108. s. 393.** **Q 108. s. 394.** **Q 108. s. 395.** **Q 108. s. 396.** **Q 108. s. 397.** **Q 108. s. 398.** **Q 108. s. 399.** **Q 108. s. 400.** **Q 108. s. 401.** **Q 108. s. 402.** **Q 108. s. 403.** **Q 108. s. 404.** **Q 108. s. 405.** **Q 108. s. 406.** **Q 108. s. 407.** **Q 108. s. 408.** **Q 108. s. 409.** **Q 108. s. 410.** **Q 108. s. 411.** **Q 108. s. 412.** **Q 108. s. 413.** **Q 108. s. 414.** **Q 108. s. 415.** **Q 108. s. 416.** **Q 108. s. 417.** **Q 108. s. 418.** **Q 108. s. 419.** **Q 108. s. 420.** **Q 108. s. 421.** **Q 108. s. 422.** **Q 108. s. 423.** **Q 108. s. 424.**

vt dominicator ad edificare. **P**raterea, De quolibet peccatore dici possunt; & indirecte, quæ sit, quod Dominus de Iudeis dicit Io. 8. **V**os scilicet operari aliud ex patre diabolo estis. Hoc autem est in quantum ad quod illud lequitur.

Sed omnia bona quæ facimus, ex suggestione peccabat. Om

ne ergo peccatum est ex suggestione diaboli.

Prima conclusio est affirmativa. **P**raterea, Sic ut angelii depurantur ad custodiam cauſarum, ita demones ad impugnationem.

modus indirecte. Probatur nem̄. Sed omnia bona quæ facimus, ex sug-

gestione bonorum angelorum procedunt: quia di-

uina ad nos medianibus angelis perferuntur.

Ergo & omnia mala quæ facimus, prouenient

deus Dion. & Dama. ius ex suggestione diaboli.

Seunda conclusio est. **T**ERESA CONTRA est quod dicitur in lib.

dog. ca. 82. Secunda hominum cauſarum

ad diabolum dñe. Proba-

tur primo, Secundo demoni-

ter operari, in homine sunt appeti-

Aug. 3. cū tū sū sensibus & liberam

ramen: si arbitrium, ergo potest esse

peccatum. Antecedens pa-

ter etiā autoritate. Orig.

consequenti probatur,

quia regulari appetitus

ex libero arbitrio. **T**RESPONDÉO dicendum, quod sicut ex suprà dictis patet, & Lib. 10. 4.

si miraculum propriè accipiat, demones miracula facere non pos-

sunt, sed aliquid creatura, sed fols Deus. Quia miraculum propriè di-

citur quod fit præter ordinem totius naturæ creata, sub quo ordine

contingit omnis virtus creata. Dicitur tamen quandoque miracu-

lum large, quod excedit humanam facultatem & considerationem. Et

si demones possint facere miracula: quæ scilicet homines mirantur,

in quantum eorum facultatem & cognitionem excedunt. Nam & v-

nuis homo in quantum facultati, quod est supra facultatem & cogni-

tionem alterius, dicit alium in admirationem sui operis, vt quadam

modo miraculum videatur operari. Scindunt etiam, quod quam-

uis huiusmodi opera demorum quæ nobis miracula videntur, ad ver-

am rationem miraculi non pertinent, sicut tamen quandoque vere-

res. Sicut magi Pharaonis per virtutem demorum veros serpentes

primum hominem ad peccandum, ex curia

Articulum quartum,

Comment. **T**itulus clarus.

Inductio in lib. corporis duo. Pri-

mo diligendo rem finem.

arg. 1. Secundo ad quis sit. Secundo ad

perfectionem dñe.

Secundo ad quoddam atorabile.

Non enim omnia peccata committuntur dia-

bolo instigante, sed quedam ex libertate arbitrii,

& ceteris. **T**erzo. **A**ntropos repeti-

tu. Miraculum duplice.

Miraculum duplice.

Et ceteris & largi-

ter. Miraculum duplice.

Et ceteris & largi-

autem causa posita, & libertate causandā admota, ut in naturis libus de quibus est termo invenitur intelligi non potest quod effectus non sequatur: & si aliud requiritur: ergo posita causa non erat sufficiens, quod enim sufficit, non est sicut aliud.

¶ Ad hoc dicitur, quod sermo præsens est de causa per se & sufficienti. Et cum dicuntur, si ipsa potest non

sequitur effectus, ergo

R E S P O N D E O dicendum, quod ista

autem quod causa impediens actionē alicuius cause ordinata ad suum effectū vt in pluri

bus, concurrens ei interdum per accidētē. Vnde

talis concursus non habet causam in quantum

sequens: potest enim

prouidere non confundit

effectus aliud, puta

præmilia, partem autē difficultatem habet.

Ostendem enim est eī, quod quamus ex im

prelione corporum cælestium fiat aliquæ in

clinationes in natura corporali, voluntas ra

mē non ex necessitate sequitur has inclina

tiones: & ideo nihil prohibetur per voluntariu

opere procedere, quod

impedit effectus cælestium cor

porum, non solum in ipso homine, sed etiā in

impeditio combustio

ut in inferno contra

hoc, qualiter concursus

reducunt in insufficiēti

sequendi, vel non sequenti impressiones cæle

stes. Vnde videtur quod in talibus ad minus

effectus patet cœlio, quod

omnia ex necessitate proueniant, secundū an

timiam quorundam rationē, qui supponētes

reducent in insufficiēti

causa absolute, sed

causalitatis actualis, con

impeditum præta

ctus, sed est per accidētē. Et sic pater

quod non omnes effectus cælestium corporū

fuit ex hoc deces

ant. Quam quidem opinionem repellit Ari

to. Et Autem, quia non

dissimilat inter sufficiēti

causa, quae attenduntur, quae ipsi supponunt. Primum enim nō est ve

ter penes actum primū

rum quod potest quacunque causa necesse sit

se fūtū, quae est pater effectum ponit. Sunt enim quidam causae, que

cipio agendi, & sunt

ordinantur ad suos effectus nō ex necessitate,

sed in pluribus, que quandoque deficiunt in

respectu huius, minori parte. Sed quia huiusmodi causa non

qua attenduntur penes

deficiunt in minori parte, nisi propter aliquam

diversam occurrentiam. Cer

causam impeditum, videtur adhuc prædi

ctum est enim quod can

sum inconveniens non vitai? quia & ipsum

circumstātia, quandoque sequuntur, & de

claruntur venientes exemplis

etōto naturali.

¶ Num et quo modo causa deficiens, in minori parte semper deficit.

Circa obviationem factā in litera contra exceptionem Aristoteli, quod licet sit

vera, non tamen evanescit difficultas dubitatio occurrit.

Prima est, quia falsum videtur, quod causa deficiens in minori parte deficiat tem

per propter aliquam causam impeditum: item hic videtur error Stoicus. Quod

scilicet potest ad potenter, ita auctus ad auctum, sed potesta deficiens

in minori parte non est a potenter suscepit in impedimento, sed conetur.

Nō enim ideo potest causa naturalis deficiens, quia potest impediti, sed conetur

qua potest deficiens, ideo potest impediti. Ininde enim est ratio extrin

seci, ergo actu deficiens non est ab actuali impedimento: & co

sequenter potest causa deficiens ab quo causa deficiens.

Secunda dubitatio est ad hominem. Simplerius quidem, quia sicut

effectus quasi simplex, put alium aut calidum, habet in corpore cælesti all

quam per se causam in quam reducitur eius proxima causa: ita concursus cau

sorum proximorum causatur concursus illarum causarum cælestium, vt in

exemplo literarum. Combustibilis esse in superficie terræ est tandem ab a causa cælesti: & simili combustibilis superius gentium, deorsumque cadens est

causa per se & sufficiente, non necessario reducitur in causam cælestem, vt

dictum est.

dupliciter, scilicet simpliciter & ad hominem. Simplerius quidem, quia sicut

effectus quasi simplex, put alium aut calidum, habet in corpore cælesti all

quam per se causam in quam reducitur eius proxima causa: ita concursus cau

sorum proximorum causatur concursus illarum causarum cælestium, vt in

exemplo literarum. Combustibilis esse in superficie terræ est tandem ab a causa cælesti: & simili combustibilis superius gentium, deorsumque cadens est

causa per se & sufficiente, non necessario reducitur in causam cælestem, vt

dictum est.

¶ Num et quo modo causa deficiens, in minori parte semper deficit.

Circa hoc examen pte

ma propositionis. Quæstio.

¶ Secunda dubitatio est in pluribus: ac per hoc non necessario inferit absolute suos

effectus: & hoc est una radix contingentia, vt in primo Perihermenias dicitur.

¶ Num et quo modo causa deficiens, in minori parte semper deficit.

Circa obviationem factā in litera contra exceptionem Aristoteli, quod licet sit

vera, non tamen evanescit difficultas dubitatio occurrit.

Prima est, quia falsum videtur, quod causa deficiens in minori parte deficiat tem

per propter aliquam causam impeditum: item hic videtur error Stoicus. Quod

scilicet potest ad potenter, ita auctus ad auctum, sed potesta deficiens

in minori parte non est a potenter suscepit in impedimento, sed conetur.

Nō enim ideo potest causa naturalis deficiens, quia potest impediti, sed conetur

qua potest deficiens, ideo potest impediti. Ininde enim est ratio extrin

seci, ergo actu deficiens non est ab actuali impedimento: & co

sequenter potest causa deficiens ab quo causa deficiens.

Secunda dubitatio est ad hominem. Simplerius quidem, quia sicut

effectus quasi simplex, put alium aut calidum, habet in corpore cælesti all

quam per se causam in quam reducitur eius proxima causa: ita concursus cau

sorum proximorum causatur concursus illarum causarum cælestium, vt in

exemplo literarum. Combustibilis esse in superficie terræ est tandem ab a causa cælesti: & simili combustibilis superius gentium, deorsumque cadens est

causa per se & sufficiente, non necessario reducitur in causam cælestem, vt

dictum est.

¶ Num et quo modo causa deficiens, in minori parte semper deficit.

Circa hoc examen pte

ma propositionis. Quæstio.

¶ Secunda dubitatio est in pluribus: ac per hoc non necessario inferit absolute suos

effectus: & hoc est una radix contingentia, vt in primo Perihermenias dicitur.

¶ Num et quo modo causa deficiens, in minori parte semper deficit.

Circa obviationem factā in litera contra exceptionem Aristoteli, quod licet sit

vera, non tamen evanescit difficultas dubitatio occurrit.

Prima est, quia falsum videtur, quod causa deficiens in minori parte deficiat tem

per propter aliquam causam impeditum: item hic videtur error Stoicus. Quod

scilicet potest ad potenter, ita auctus ad auctum, sed potesta deficiens

in minori parte non est a potenter suscepit in impedimento, sed conetur.

Nō enim ideo potest causa naturalis deficiens, quia potest impediti, sed conetur

qua potest deficiens, ideo potest impediti. Ininde enim est ratio extrin

seci, ergo actu deficiens non est ab actuali impedimento: & co

sequenter potest causa deficiens ab quo causa deficiens.

Secunda dubitatio est ad hominem. Simplerius quidem, quia sicut

effectus quasi simplex, put alium aut calidum, habet in corpore cælesti all

quam per se causam in quam reducitur eius proxima causa: ita concursus cau

sorum proximorum causatur concursus illarum causarum cælestium, vt in

exemplo literarum. Combustibilis esse in superficie terræ est tandem ab a causa cælesti: & simili combustibilis superius gentium, deorsumque cadens est

causa per se & sufficiente, non necessario reducitur in causam cælestem, vt

dictum est.

¶ Num et quo modo causa deficiens, in minori parte semper deficit.

Circa hoc examen pte

ma propositionis. Quæstio.

¶ Secunda dubitatio est in pluribus: ac per hoc non necessario inferit absolute suos

effectus: & hoc est una radix contingentia, vt in primo Perihermenias dicitur.

¶ Num et quo modo causa deficiens, in minori parte semper deficit.

Circa obviationem factā in litera contra exceptionem Aristoteli, quod licet sit

vera, non tamen evanescit difficultas dubitatio occurrit.

Prima est, quia falsum videtur, quod causa deficiens in minori parte deficiat tem

per propter aliquam causam impeditum: item hic videtur error Stoicus. Quod

scilicet potest ad potenter, ita auctus ad auctum, sed potesta deficiens

in minori parte non est a potenter suscepit in impedimento, sed conetur.

Nō enim ideo potest causa naturalis deficiens, quia potest impediti, sed conetur

qua potest deficiens, ideo potest impediti. Ininde enim est ratio extrin

seci, ergo actu deficiens non est ab actuali impedimento: & co

sequenter potest causa deficiens ab quo causa deficiens.

Secunda dubitatio est ad hominem. Simplerius quidem, quia sicut

effectus quasi simplex, put alium aut calidum, habet in corpore cælesti all

quam per se causam in quam reducitur eius proxima causa: ita concursus cau

sorum proximorum causatur concursus illarum causarum cælestium, vt in

exemplo literarum. Combustibilis esse in superficie terræ est tandem ab a causa cælesti: & simili combustibilis superius gentium, deorsumque cadens est

causa per se & sufficiente, non necessario reducitur in causam cælestem, vt

dictum est.

¶ Num et quo modo causa deficiens, in minori parte semper deficit.

Circa hoc examen pte

ma propositionis. Quæ

D.31. **ARTIC. III. ET IV.**

Comment. **516** **Super Ques.** **Ad tertium dicendum,** quod aliqui homines etiam in statu viae sunt maiores aliquid spissitatis Articulum tertium.

516 **Titulus.** Homo ex virtute anima in quantum anima est, immutatur corporalem naturam, directe supponit pro extremitate corporibus, quibus ut ipse vel etiam de invento aliquo modo intrinsecus posuit corporalem materialm immutare.

A R T I C U L U S I I I .

516 **¶ Virum hominem per virtutem animae posuit corporalem materialm immutare.**

Glos. ordi- **A** D T E R T I U M sic proceditur. Virtute negativa. Anima sua virtute non potest materialm corporalem immutare. Dicit enim Greg. 2. Dial. 2. quod non solum immutare nisi mediante ratiocinatione ex parte faciunt, aliquando aliquo corpore. Probatur. Materialis corporalis solo Deo aut compotientes morti incipiendo tradidit. Sed in operatione miraculorum sit aliquis immutatio si ergo. Antecedens patet corporalis. Ergo homines virtute sue etiis dictis: consequenter animae posunt materialm corporalem immutare.

Glos. ordi- **¶ Præterea.** Super illud ad Gal. 3. Quis vos corporo seruo multo misericordia in quaenam habent oculos ventes, qui sole aperte in inferno ante dete. Consequitur nota.

Annos. **¶ In responsione ad tertium.** Adiuverit quod, ut corporale immutare. Ergo homo per virtutem sue ex illa pater, anima nec corpus proprium direximus. 3. ¶ Præterea, Corpus humanum est nobilissimum immutare: quoniam anima non est directe per partem corporalem immutare. Substantia spirituali naturaliter obedit corpus ad motum localem, ut supra dictum est. 4. Sed anima separata est substantia spiritualis. Ergo suu imperio potest extrinsecus corpora mouere.

L.3. de Tr. **¶ Præterea, In itinerario Clematis** * dicitur, narrante Niceto ad Petrum, quod Simon Magus per magicas artes pueri à se interfecti animalia retinebat, per quam magicas operationes efficiebat. Sed hoc esse non potuisse sine aliqua corporum transmutatione, ad minus locali. Ergo anima separata habet virtutem localiter mouendi corpora.

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ R E S P O N D E O dicendum,** quod (sicut supra dictum est) materia corporalis non immutatur ad formam, nisi vel ab agente aliquo cōposito ex materia & forma, vel ab ipso Deo.

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ R E S P O N D E O dicendum,** quod anima separata sua virtute naturaliter potest immutare & effectus aliquos producere. Multo igitur minus anima sua virtute naturaliter potest immutare, nisi applicato corporalia agentia ad effectus aliquos producendos. Multo igitur minus anima corporaliter non potest mouere aliquod membrum corporis. Probatur. Animam corporis mortificetur, non obedit anima ad motum localem. Manifestum est autem quod ab anima separata nullum corpus vivificatur. Vnde nullum corpus obedit ei ad motum localem, quantum est de virtute sua naturali, supra quam potest aliquid ei cōferriri virtute diuina.

L.3. de Tr. **¶ A D P R I M U M ergo dicendum,** quod fundi dicuntur miracula facere ex potestate gratiae, non naturae. Quod patet per illud quod Greg. ibidem dicit. Qui filii Dei ex potestate sunt, ut dicit Iohannes, quid mirum sit figura face ex potestate valent?

L.3. de Tr. **¶ Ad secundum dicendum quod fascinatio causa affigebat Aut. ex hoc quod materia corporalis nostra est obedit spirituali substantiae magis quam contrariis agentibus in natura. Et ideo quando anima fuerit fortis in sua imaginatione, corporalis materia immutatur secundum eam. Et hanc dicit esse causam oculi fascinantis. Sed supra ostensum est, quod materia corporalis non obedit substantia spirituali ad natum, nisi soli Creatori. Et ideo me illius dicendum est, quod ex fortis imaginatio- ne anima immutatur spiritus corporis coniuncta non intelligentia.**

L.3. de Tr. **¶ Circa hanc consequentiam dubium occurrit quoniam: consequentia iudicium est de anima separata & coniuncta, quod probatur. Et apparet falsum in simili consequenti. Anima coniuncta non intelligentia.**

L.3. de Tr. **¶ Ad secundum dicendum, quod (sicut dicit**

maxime fit in oculis, ad quos subtiliores spiritus peruenient. Oculi autem inserviant acrem continuum usque ad determinatum spatium. Per quem modum specula si fuerint nova & postmodum merci maiorem beatitudinem gradum quād equidam angeli habent. Sic ut si dicamus semen aliquum māgicis arboris esse maius virtute quam aliquam pātūam arborem, cum tamen multo minus sit in actu.

L.3. de Tr. **¶ Ad tertium dicendum, quod aliqui homines etiam in statu viae sunt maiores aliquid spissitatis Articulum tertium.**

L.3. de Tr. **¶ Titulus.** Homo ex virtute anima in quantum anima est, immutatur corporalem naturam, directe supponit pro extremitate corporibus, quibus ut ipse vel etiam de invento aliquo modo intrinsecus posuit corporalem materialm immutare.

L.3. de Tr. **¶ In corpore via conclusio responsio qua sit posuit corporalem materialm immutare.**

L.3. de Tr. **¶ Ad tertium dicendum, quod anima corporis non potest materialm immutare.**

L.3. de Tr. **¶ A R T I C U L U S I I I .**

L.3. de Tr. **¶ Virum hominem separata posuit corpo-**

L.3. de Tr. **¶ ratione.**

L.3. de Tr. **¶ A R T I C U L U S I I I .**

L.3. de Tr. **¶ Virum hominem separata posuit corpo-**

L.3. de Tr. **¶ ratione.**

L.3. de Tr. **¶ C O N C L U S I O .**

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ R E S P O N D E O dicendum,** quod (sicut supra dictum est) materia corporalis non immutatur ad formam, nisi vel ab agente aliquo cōposito ex materia & forma, vel ab ipso Deo.

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ C O N C L U S I O .**

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ R E S P O N D E O dicendum,** quod anima separata sua virtute naturaliter potest immutare ad formam, nisi vel ab agente aliquo cōposito ex materia & forma, vel ab ipso Deo.

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ C O N C L U S I O .**

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ C O N C L U S I O .**

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ C O N C L U S I O .**

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ C O N C L U S I O .**

L.3. de Tr. **¶ Non potest anima mouere corpus ad unum suum naturalem, sed id est corporaliter.**

L.3. de Tr. **¶ extem motu, cū ex ge-**

L.3. de Tr. **¶ lige, non suo ad certum cuius percutit, qui in separata nihilo offer-**

L.3. de Tr. **¶ tient, qui hoc credant. Et ideo credibile est quod Simōn Magus illudebat ab aliquo de-**

L.3. de Tr. **¶ mon, qui simulabat esse animam pueri, quē ipse occidet.**

L.3. de Tr. **¶ C O N C L U S I O .**

L.3. de Tr. **¶ Anima sensitiva causatur à generante tanquam principali agente, à sensu vero tanquam ab instrumento, & non productur per creationem.**

L.3. de Tr. **¶ R E S P O N D E O dicendum, quod quidam posuerunt animas sensitivas animalium à corpore. Secundum, quod si tali modo, scilicet per semem. Et quo ad virtutem probatur.**

L.3. de Tr. **¶ Primo, quid ab agente corpore, quale est generans, probatus ex principio plures repetit. Forma qua scilicet, quia inest composito, sit ad factio nem compostis: ergo ab agente sensitiva est huiusmodi.**

L.3. de Tr. **¶ ergo. Antecedens probatur, qui fieri conuenit alio eo modo quo est, consequens probatur, qui oportet vñā quod fieri simili modi. Secundo vero.**

L.3. de Tr. **¶ sensitiva procederet in esse per creationem. Sed ista radix est falsa, scilicet quod anima sensitiva per se habeat esse & operationem, ita per se debetur ei fieri. Et cum res simplex & subiectum non possit fieri nisi per creationem: se queretur, quod anima sensitiva procederet in esse per creationem. Sed ista radix est falsa, inter agens superioris ordinis & inferioris, sic.**

L.3. de Tr. **¶ Inter corporalia agentia, quanto virtuosius, tanto inditanus potest. ergo vñā sensu & fine medio & cum medio agere sibi dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Vnde & ipsi compositionis debetur fieri. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quoniam aliud modi formae producentur in esse ab aliquibus corporibus agentibus, transmutantibus materiam corporalem, quibus per se non debetur esse, sed esse dicuntur inquantum composita subiecta per eas sunt. Antecedens probatur in duzione in calido, &c. Prima consequens probatur, quon**

In instant generationis, quia tunc non est, sed convertitur, & co-nostum est simul in substantiam geniti. Secundo sic, Imperficius non est causa ad hanc sufficientem perfezionem, sed semes cum omnibus suis spiritibus est imperficius animali genito: ergo. Et si dicatur quod semen agit in virtute feminatis, contra, nihil agit in virtute non enim ut sicut est animal à quo desiduum est semen, scilicet generationis huius, est non ensū quia rū, quorū etiam virtute agentia inferiora agit¹⁰

^{ad 2.} non est præsens, rū quia ad speciem ut supra dictum est. Et quia in hū iuñmodi spiritu concurrens virtus animæ cū vir

^b ergo.

⁵⁶⁸ Præterea, Seminans &

femeni sunt causa acci-

dentaliter ordinatae, ex-

nima tex.

go ad actionem feminæ

50 non occurrit virtus fe-

minis. Antecedens pa-

paribus a-

tertia quoniam potest, cō-

20 nimalium

scilicet & cauſare simili alio;

cōferentia probatur ex

différentia inter causas

essentialiter & accidentaliter ordinatae; quia ill-

lī. 1. c. 2. o. las oportet simili obser-

vere, vt solum & homi-

niestatis non, ut patrem

& aum.

¶ Deinde arguit, quod

femen non est actio or-

ganizationis, quia ei v-

isitum: ab uniformi-

autem non procedit tan-

ta disiformitas, quanta

apparet in membris parti-

bus quæ animalis.

^{21. 1. te. 39.} ¶ Ad omnia autem hac

facillime pater respondeo.

Prænotandum tamen est

quod Scotus supponit

& dicit expresse debere

pōni, quod semen est v-

erbiū, & ramē cum hoc

ponit ipsum concurrit in

genitum. Mibi autem

ex philosophorum dictis

omnino videtur hoc im-

possibile. Quoniam du-

plex apud philosophos

conveniens: quia illa non est principia-

pōlio. Alij enim putantur

agens, sed instrumentale. Motio autem in

hī clausis instrumentis cœlesti effectu iam productu in esse.

& sancti Thomas & hi quo ad hoc possunt sustinere semen esse homogeneum.

Alij vero putant semen distinguunt in partes grossiores & subtiliores, & quod

paternum semen secundum aliquam partem concurrit in genitum, & lec-

dūm aliquam concurrit ut causa activa. Et hoc est opinio Alberti: & secundū

hoc manifeste ponit heterogeneum: & simili spiritus, & qui erat corporis

formatus, efficiunt regimur. Et reuelia proprieatate diversitatem quae est

inter spiritus, & relata parte remanet, in illa parte quae

est inter spiritus, & propter quoniam non est utrumque

conveniens: quia non est utrumque

*Lib. 7. de
bif. anima
lum cap. 2.
stria finem.*

tur in substantiam membrorum. Et ideo ex hoc semen accipitur. Et secundum hoc virtus nutritiva dicitur deferire generativa, quia id, quod est conuersus per virtutem nutritivam, accipitur a virtute generativa, ut semen. Et huius signum ponit Philosophus, * quod, animalia magni corporis, quae indigent multo nutrimento, sunt pauci feminis secundum quantitatem sui corporis, & paucæ generationis. Et sive finem.

¶ AD PRIMUM ergo dicendum, quod generatio est de substantia generantis in animalibus & plantis, in quantum semen habet fisi simile. Vnde non oportet ad hoc quod aliquis assimiletur aui, 20 quod materia corporalis feminis fuerit in aui, sed quod sit in semine aliqua virtus derivata ab anima aui mediante patre.

¶ Et similiter dicendum est ad tertium. Nam affinitas non attingitur secundum naturam, sed magis secundum derivationem formæ.

¶ Ad quartum dicendum, quod verbum August. non est sic intelligendum, quod in Adam actu fuerit aut seminalis ratio huius hominis propinqua, aut corpulenta eius substantia. Sed utrumque fuit in Adam secundum originem. Nam & materia corporalis quæ ministerata est a matre (quam vocat corpulentam substantiam) derivatur originaliter ab Adam, & similiter virtus activa existens in semine patris, quæ est huius hominis propinqua ratio seminalis. Sed Christus dicitur fuisse in Adam secundum corpulentam substantiam, sed non secundum seminali rationem, quia materia corporis eius quæ ministerata est à matre virginis, derivata est ab Adam, sed virtus activa nō est derivata ab Adā, quia corpus eius non est formatum per virtutem virilis feminis, sed operatione Spiritus sancti. Talis enim pars debet eam qui est super omnia benedictus Deus in secula.

A M E N.

Principia partis Sacrae Theologiae Sancti Thomæ Aquinatis, cum
Thomæ de Vio Caetani clarissimis Com-
mentariis, Finis,

D I V I

THOMÆ A Q V I N A T I S
DOCTORIS ANGELICI, IN
LIBRVM BEATI DIONYSII DE
D I V I N I S N O M I N I B U S .
E X P O S I T I O .

Hæc sunt quæ in sermone de Diuinis Nom-
ibus continentur Capitula.

Quæ sermonis intentio, & quæ de diuinis nominibus tradi-
tio. Cap. 1.

De unitate, & discreta theologia, & quæ est diuina Unitio,
& discretio. Cap. 2.

Quæ orationis virtus, de beato Ierotheo, & de reverentia,
& tractatu theologico. Cap. 3.

De bono, lumine, & pulchro, amore, extasi, & zelo, &
quoddam malum neque existens, neque ex existente, neque
in existentibus est. Cap. 4.

De existente in quo, & de exemplis. Cap. 5.

De vita. Cap. 6.

De sapientia, mente, ratione, veritate, & fide. Cap. 7.

De virtute, justitia, salutazione, liberatione, in quo, & de
inequalitate. Cap. 8.

De parvo, magno, eodem, altero, simili, dissimili, statione,
fessione, motu, equalitate. Cap. 9.

De omnipotente Deere dierum, in quo, & de aeo, & de
tempore. Cap. 10.

De pace, & quid vult per se esse, quæ per se vita, quæ per
se virtus, & quæ ita dicuntur. Cap. 11.

De sancto Sanctorum, yege Regum, domino Dominorum,
deo Deorum. Cap. 12.

De perfecto, & uno. Cap. 13.

D I N T E L L E C T U M librorū beatitudinis Dionysii considerandum est, quod est ea quæ de Deo in sacris Scripturis dicuntur, artificialiter quadrifariam duxisse. Nam in libro quodam qui apud nos non habetur, qui intitulatur de divinitate ypotiposiblibus, id est, carateribus, ea deo tradidit, quæ ad unitatem diuina essentia, & distinctione personarum pertinent. Cu-
ius unitatis, & distinctionis sufficiens similitudo in rebus creatis non inuenitur, sed hoc mysterium omnem naturalis rationis facultatem exceedit. Quæ vero dicuntur de Deo in Scripturis, quarum aliqua similitudo in creaturis inuenitur, duplice se habent. Nam huiusmodi similitudo in quibusdam quidem at-
tenditur secundum aliquod quod a Deo in creaturis derivatur. Sic ut
à primo bono sunt omnia bona, & à primo vino sunt omnia viventia,
& sic de alijs similibus. Et talia pertractat Dionysius in libro de diu-
nis nominibus, quem præ manus habemus. In quibusdam vero si-
militudine arrendersit secundum aliquod à creaturis in Deum transla-
tum. Sicut Deus dicitur leo, petra, sol, vel aliquid huiusmodi: sic enim Deus simbolice, vel metaphorice nominatur. Et de huiusmodi
tractavit Dionysius in quodam suo libro, quem de simbolica theolo-
gia intitulauit. Sed quia omnis similitudo creature ad Deum deficit,
& hoc ipsum quod Deus est, omne id quod in creaturis inuenitur
excedit, quicquid in creaturis à nobis cognoscitur; à Deo removetur,
secundum quod in creaturis est, ut sic post omne illud quod intellectus noster ex creaturis manuductus de Deo concipere potest, hoc ipsum quod Deus est remaneat occultum, & ignotum. Non solum enim Deus non est lapis aut sol, qualis sensu apprehenduntur, sed nec est talis vita, aut essentia qualis ab intellectu nostro concipi potest, & sic hoc ipsum quod Deus est, cum excedat omne illud, quod à nobis appre-
henditur, nobis remanet ignotum. De huiusmodi autem re-
motiōibus quibus Deus remanet nobis ignotus, & occultus, fe-
cit alium librum quem intitulauit de mystica, id est, occulta theo-
logia.

¶ Est autem considerandum quod beatus Dionysius in omnibus li-
bris suis obscurio virutus stilo. Quod quidem non ex imperitia fecit,
sed ex industria, ut sacra, & diuina dogmata ab irruione infidelium
occularet. Accedit etiam difficultas in predictis libris ex multis. Pri-
mo quidem quia plerumque virutus stilo, & modo loquendi quo vrebantur Platonici, qui apud modernos est incertus. Platonici enim
omnia composita, vel materialia volentes reducere in principia sim-

plicia, & abstracta, posuerunt species rerum separatas, dicentes quod est homo extra materiam, & similiter equus, & sic de alijs speciebus naturalium rerum. Dicebant ergo quod hic homo singularis sensibili non est hoc ipsum quod est homo, sed dicitur homo participatione illius hominis separati. Vnde in hoc homine sensibili inuenitur aliquid quod non pertinet ad speciem humanitatis, sicut materia individualis, & alia huiusmodi. Sed in homine separato nihil est nisi quod ad speciem humanitatis pertinet. Vnde hominem separatum appellauit per se hominem, propter hoc quod nihil habet nisi quod est humanitas, & principaliter hominem in quantum humana, ad homines sensibiles derivatur ab homine separato per modum parti-
cipiationis. Sie etiam dicit potest quod homo separatus sit super lig-
amines, & quod homo separatus sit humanitas omnium hominum sen-
sibilium, in quantum natura humana pure competit homini separato,
& ab eo in homines sensibiles derivatur. Nec solum huiusmodi, ab-
stractione Platonici considerabant circa ultimas species rerum natu-
ralium, sed etiam circa maximam communia, quæ sunt, bonum, vniuersalitas, & ens. Ponebant enim ultimum primum, quod est ipsa essentia bonitatis, & unitatis & esse, quod dicimus Deum, & quod omnia alia dicuntur bona, vel una vel entia per derivationem ab illo primo. Vnde ille-
lud primum nominabant ipsum bonum, vel per se bonum, vel principale bonum, vel super bonum, vel etiam bonitatem omnium bonorum, seu etiam bonitatem, aut essentiam, & substantiam, eo modo
quo de homine separato expositum est.

¶ Hæc igitur Platoniorum ratio fidei non consonat, nec veritatis quantum ad hoc quod continet de speciebus naturalibus separatis, sed quantum ad id quod dicebant de primo rerum principio, veri-
tatem est eorum opinio, & fidei Christianæ consona. Vnde Dionysius Deum nominat quandoque ipsum quidem bonum, aut superbonum, aut principale bonum, aut bonitatem omnis boni. Et similiter nominat ipsum superunitam, supersubstantiam, & ipsam deitatem thearchiam, id est, principalem deitatem, quia etiam in quibusdam creaturis recipitur nomen deitatis secundum quandam participationem.

¶ Secunda autem difficultas accidit in dictis eius, quia plerumque rationibus efficacibus virutur ad propositum ostendendum, & multo
paucis verbis, vel etiam uno verbo eas implicat.

¶ Tertia, quia multoties virutur quadam multiplicatione verbo-
rum, quæ licet superflua videantur, tamen diligenter consideran-
tibus magnam sententiam profunditatem continere inveniuntur.

Dion. de diuinis nomi-
nibus. SVPER.

SVPER CAPVT PRIMVM
LECTIO PRIMA.

N. Hoc igitur libro, quid de diuinis nominibus inscribuntur
more corum qui artificiosè scientias tradiderunt, primo pra-
mittit quadam necessaria ad sequentem considerationem.
Secundo incipit prolego cui principale intentum, in 3. capit-
ulo quod incipi. ibi. *Et primum si videtur, &c.* Cirea primum
duo fuit. Primo fudit ratione diuinorum nonimum

BEATI DIONYSII
DE DIVINIS NOMINIBVS
LITERA

primum duo facit. Primo continuat sed ad praecedentem librum, ubi alloquentes beatum Thymo theum dicunt, quod post theseos ypoteches id est, diuinias distinctiones, que sermonis intentio, & que de Diuinis nominibus traditio. Comprehesit Timotheus Diorysius presbyter.

bus persona in trinitate **ANGELUS SIRMAI**

LECTIO PRIM

tur, translatum à ea reterationem 3 dicit, manifestacionem diuinorum nomina 3 secundum suam possibiliteritatem. Per facte enim ea exponere supra hominem esse videtur. Secundo ibi, si est autem & nūc & 3 inclit primamente quedam necessaria ad legem opus. Primitur autem duo. Primo quidem modum procedendi in hoc operi hoc enim necessaria deinceps, veritatem de deo Deorum nos assertur, non in persuasibilibus humanae sapientie verbis, sed in demonstratione à spiritu iustitiae mortis theologorum. Secundum quam dicitur, post theologicas hypothesas, ad diuinorum nominum minimum reservationem, si cut est possibile translatum. Esto autem & nūc & non nisi bis ex equiorum lex prae-

rium est praescire in qua-
libet doctrina. Secundo ostendit rationem diuinorum nominum, de quibus
in hoc libro intendit. ibi, *His sequentes theatrales.* Et haec duo fatus ex-
primuntur in titulo huius capituli, qui hic habet. *Quae sermones inten-
tio quoniam ad primum;* & *qua de diuinis nominibus traditio,* 3 *quoniam
secundum.* Circa primum duo facti. Primo ostendit ex quibus procedent
facti in hoc opere. Secundo quia sint tradenda. obli. *Igitur ut non ei ad eundem
&c. Primo duo facti prima ostendit ex quibus fit procedendum in hoc opere.*
*qua non ei in iudicandum ratione humana, sed reuelatione diuina, accipit
hoc ab apostolo, qui dicit. Cor. 2. Non in perflubilibus humana sapientia
verbis, sed in doctrina spiritus spiritualibus, &c. Et hoc est quod dicit. Et
item id est situs 3 id est etiam *hunc lex eloquiorum* 3 id est quod in ea
est scripturam tradidit. *Predicavit enim id est per determinata nara nobis, sicut olim
fuit ab apostolo, que videmus lex est nos afficeret.* id est, astute, vel mis-
eritare, & veritatem dictorum de dei, non in perfubilibus humana sapientia,
verbiis 3 id est, non insinente sunt principibus medijs ad probandum
propositum principis humanae sapientiae, *qua secundum naturaliter
rationem procedit.* sed in demonstratione virtutis theologorum est, et co-
qui scripturam canonican tradiderunt. *Sillicit Apostoloru, & Prophetarum vi-
tutis, dico, innoto a spiritu, scilicet sancto.* Ininitiat enim in tua doctrina
Dionysius an doctriti Sacra precepta, *qui robur habet & virtutem, secundum
quod ap. paulo, Propheta nostri sum, ad loquendum a spiritu sancto eis se-
uelante, & in eis loquente. Secundo inducit predicti legistrationem libri,* 3
cundum quam, & ineffabilibus & ignotis, ineffabilis & ignote coniunctione-
m. Et virtus sua rationis talis est, in illis doctrinis principis humanae
sapientie innotit postulans, in quibus ea traduntur quod dominus cognoscit
la suam, & dicibilla, & ab eis qui habent doctrinam illam, & cognoscit, &
cipiunt. Sed in doctrina fidei preponuntur quadam homini ignota, &
dicibilia, quibus habentes fidem inhaerent in cognoscendo, aut per se, ve-
lo explicando, dicit certius eis inhaerent, & altior fit cuiusmodi in ha. 10, 9,
aliqua cognitio naturalis. In doctrina igitur fidei non possumus nisi in
cipiis humanae sapientiae. Et hoc est quod dicit. *Secundum quam sillicit
virtutem reuelationis procedens a spiritu sancto in apostolis, & prophetarum
non per fidem, coniungimus ineffabilibus, & ignotis, & veritate diuina, &
excedit omninem humanum locutionem & cognitionem. Nec sicut sic coniungi-
git ei, ut facias et ab homine credentes cognoscere, & loqui sicut sunt, hoc
nam est aperte vobis, sed coniungi sicut ineffabilis & ignotis, 3 Videtur
quoniam nunc per speculum vit dicitur. Cor. 13. Et ne aliquis hanc coniunctionem
sem despicere, propter vim imperfectionem, subiungit, *Secundum mundum
vaniorum nostrum rationalis, & intellectus virtus & operationes id est, fit
pro virtutem, & operationem nostra rationis, & intellectus, et ponatur genitivus
titus pro ablativo, more Graecorum.* Aliktoribus enim per fidem coniungimus
quam sunt ea ad quae ratio naturalis pertinet, & certius adhuc, quoniam
certior est diuina reuelatio quam humana cognitio. Dicit autem *rationalis
intellectus, quia ea omnia quae naturaliter cognoscimus, quidam per se
nobis conspicuntur absque aliqua investigatione, & eorum propriis re-
cellentes.* Quodam verbo cognoscitur per inquisitionem, & horum est ratio.
Dicit autem *operationes, & virtus, quia nulla cognoscimus virtutem, quae
aut non speculamus. Deinde cum dicit, *Igitur vnde intellexit, &c.* Et
quia sunt tradenda in hac doctrina. Et primo ponit propositum, Secundo in-
sistit propositum. *Nam superflubantem, &c.* Propositum autem con-
dit ex praemissis. Hoc enim in scientiis humanais obseruator, quod pri-
ma & conclusiones sunt ex eodem genere. Stigit principia ex quibus sunt
redit haec doctrina, sunt ex qua per reuelationem spiritus sancti sunt accep-
ta, & in sacris scripturis habentur, hoc ergo quod concludit, quod nul-
modo aliis debet audere dicere, 3 ore nec etiam cogitare aliquid di-***

HA S sequentes thearchicas leges, &c. Postquam Dionysius ostendit modum huius doctrinae quantum ad ea quae tradiduntur in ipsa, & ex quibus procedit, hic incipit propositum de ratione etiundem nominum de quibus in hoc libro intendit. Primo ostendit quam cognitionem de Deo per diuinam nomina possimus accipere. Secundo qualiter Deum nominari possit ibi. Et quidem si melius est. Circa primum duo facilius. Primo ostendit quam cognitionem de Deo per diuinam nomina accipimus. Secundo ostendit quomodo post huiusmodi cognitionem hoc ipsum quo- Deus

icit. Et quod semper, &c. ostendit modum
minibus, cum dicit quod considerandum est **t**
e **x** **o** **r** contemplationes quibus Deus appetitur.
taphoricas appicationes, et iterum comparetur
faustorum Dei nominis admittantur sancta
peccata & reuertentiaruntur, non infidelium que-
sio **s** sancta colloquens in fundis secundum di-
cipientem. Nullus sanctum dare canimus, Matthi-
ae deritornibus indotorum, immo magis ipsorum
utiles resistentes, libereretur ab impugnatione
vinitis, non divina ledunt, sed tepitos, & hoc in-
dum est. Quia tempore secundum omnem doctri-
niam chiesa est, qui per factos principes tradidit
exhortator haec esse obseruantia secundum qua-
erunt humana sapientia prouenit, sed ex ipso Deo
dicunt. Sicut tibi quidem, &c. inducit Thibaut.
Et dicit quod vnde est ei prudita custodie, si
cordeatur, & quod ea que sunt divina neque de-
exporter, id est prodar indotis, scilicet infide-
lis, qui propter imperitiam, non capientes in
tione determinat prelati capitulum, rogans quod
secundum quod decet Deum, tradere diversas
voce propositas non potest nec nominari, & quod
sitatis ab ore eius.

SUPER CAP. ILLIC, I.

Postquam Dlensius in precedenti capitulo in opere, & rationem diuinorum nuptie intendit ostendere, quod Diuina sunt agitur, communia sunt toti trinitati. Et id de vita & discreta Theologia, 3 quid in futurum communiter de rosa trinitate, & qua de turetum in eodem capitulo, qui sit ratio nis in Diuinis, quod ad secundam partem tunc quia est diuina virio & discretio, 3 Diuiditripartes. In prima ostendit qua dicantur communites in trinitate. In secunda alignat rationes, ibi, 3 Portaret autem vi arbitror, &c. 3 Primo ostendit quod nomina diuina de quibus in tanta reperiendi accipienda sunt. In secunda tritium factam, ibi, Si autem aliqui dicunt, 3. Deniscit in Theologis, &c. 3 Terter exponit, ibi, 3 Igitur istra nobis, &c. 3 Dicir ergo laudatur ab eloquio 3 id est facit scripturis 3 sicut gressus ab aliis, & manifestans totum diuinum est, 3 quia cunctum commentari diuina est, 3 et, & concurrit. Et hoc probat per hoc quod est,

ipsa diuinitate, in persona filii dicenda. ¶ Quid me interrogas de bono? nullus bonus nisi filius Deus. ¶ Et quia habebut Luca decimoquinque. Quod intelligendum est de bonitate per se. Et quia ita est de nomine bonitatis. [figuram] & in aliis libris post inquisitionem demonstrandum est a nobis, quod omnia nomina Deo conuenientia laudantur in sacris scripturis, non particulariter quasi vni soli perfecte conuenientia, sed in trinitate tota & perfecta & integra & prima deitate. ¶ Totum autem hic non accipitur secundum quod ex partibus componitur, sed secundum deitatem congruenter potest, ut ipse eius similitudo citari repugnat, sed proprie

secundum Platonicos totalitas quadam dicitur ante partes, quae est ante totalitatem quae ex partibus, utpote si dicamus quod dominus quae est in materia est sicutum ex materia que dicibilia, neque exportabilia divina facere ad inducitos. mihi autem deus ut decet Deum laudare, innocubilis, & innominabilis deitatis, deificas multas nominationes, & non auferat verbum veritatis ab ore meo.

C A P V T I I

*De vita & disretra Theologiae, & quae est di-
uina vnitio & discreta.*

LECTIO

totum ex partibus, prae-
exitus sicut in primordiis
causa in ipsa deitate, vi-
sio ipsa deitas patris & fi-
lii & spiritus sancti dicatur
tota, quasi probabens in se
vincula. Similiter quod
dicte perfecta, non est ac-
cipiendum secundum modum
significationis voca-
buli, quo perfectum dictum
tur quasi complete factum,
sicut perambulasse nos
dicimus quando ambula-
tionem complemimus.
Vnde quod non est factum,
non potest secundum hanc
rationem dicti perfectum,
sed ea res quae sunt, tunc
ad finem sua perfectionis
peruenient. Quando con-
sequuntur naturam & vir-
tem propria speciei, inde
est quod hoc nomen per-
fectum assumptum sit ad
significandum omnem rem
qua attinet, nostrorum

virtutem & naturam. Et
hoc modo diuinatas dicitur perfecta, in quantum maxime est in sua na-
tura & virtute. Integrum autem & perfectum idem videtur esse, dif-
ferunt tamen ratione. Nam perfectum videtur dici aliiquid in arti-
gendo ad propriam natum. Integrum autem per remotionem dimi-
nutionis, sicut dicimus aliquem hominem non esse integrum, si post-
quam attingit propriam natum, aliquo membro mutuerit. Et quia
deitate trinitatis nihil subtrahi potest, ad hoc significandum addidit
integrum. 3 Prima autem additur ad significandum quod deitas tri-
um personarum non est deitas participata. Primum enim dicitur
quod est imparticipatum, sicut per se deitas & per se bonitas. Evi-
dentur esse posita ad excludendum errorum Origensis & Ariji, qui po-
suerunt deitatem filii esse participatam. Et ut ostendat quod Dei nomina
non sunt communiter dicuntur de tribus personis: sed ex qualitate & eodem
modo, subiungit quod & demonstrat ut omnes predictas nominaciones
apponi: id est attribui: vniuersale totalitatem perfectam, & omnisi: id est, rotius
deitatis, ut qui dicit vniuersale referatur ad numerum personarum, a-
llio vero ad perfectionem non essentia. & hoc simpliciter responderet ei quod di-
xerat prima. Nam ea quia sunt imparticipata, dicuntur simpliciter. Ea ve-
ro quia sunt participata, bona particulariter dicuntur, secundum Au-
gustinum. Tolle huc & illud, & videbis bonum omnia boni, absolute, &
quod responderet ei quod dixerat integrum. Nam ea quia sunt corruptae non
possunt absolute nominari, sicut homo mortuus non dicitur absolute homo,
& inobferuari: id est, abque obseruari distinctionis, quod respon-
deret ei quod dixit perfecta: nisi enim esset perfecta deitas in qualibet perso-
narum opereceretur qualiter aliud diceretur de una persona & qua-
liter de alia. Deinde cum dicit, Et quidem sicut in theologiciis, &c. c.
probabilius supposuerat. Et primo specialister dicitur de quibusdam no-
minibus. Secundo de omnibus, ibi. & Et ut summatim dicat aliquis, &c. c.
Dicit ergo primo, quod sicut commemoratum est in libro de Theologiciis
typis postibus, si aliquis dicas hoc, quod dictum est, nullius bonus nisi filius
Deus, non est dictum de tota deitate: id est, de omnibus personis & per
hoc primum errorem, *Divide et vnde unitatem unitatis*: diuinata, dicen-
tum, & contra eum, quod & *Ipsum verbum* id est. De filio tanquam
naturaliter bonitatem habens dicit *Ioan. 16, 3*. Ego sum pastor bonus. Et in
Psalmissi dicitur. Spiritus tuus bonus, & similiter, si aliquis hunc quod di-
citur *Exod. 3, 1*, Ego sum qui sum, non dixerit laudari de tota trinitate: &
id est, de omnibus personis, sed de una tantum, quomodo accipiet hoc
quod dicitur *Apocalyp. 1, 5*, de filio. Hic dicit qui est & qui erat & qui
veniturs est omnipotens & quod introductus apostolus de filio, Hebrei.
& tu autem idem ipse es: & de spiritu sancto. *Ioan. 16, 3* & spiritus verita-
tis, qui est qui patre procedit. Miser litera nostra non habebat qui est. Et simili-
ter si quis dicit, quod non tota diuinatas est vita, quoniam verum est quod
De filio dicit *Io. 3, 1*, Siue pater fuisse mortuos, & vivificat, & se filii: quos
vivificat, & *Io. 3, 1*, Spiriens est qui vivificat, & & tota deitas habeat omnium
dominationem: non posset dici in quorū locis? *Acta scripturae frequentatur*: hoc
nōmē *dominus* de parte & filio, & hoc vi loquuntur de deigena deitate ipsa
tris, *sicut filialis* *3 filii*. Sed & *spiritus dominus* est, ut dicitur. *2 Cor.* Et similiiter
pulchritudo & *simplicitas* in omnibus personis deitas fandatur, & summa & deicunt
& causa & omnia quæcumque sunt totius deitatis causa, slogio deducunt ad

retur quod pater generat filium, & conatur, aut qualificatur communio, vel si dicuntur quod pater & filius generant aliquam aliam personam. Et similiter distinguitur in diuinam personam pertinet mysterium incarnationis, quia id per perfoma filii est incarnatio. Et hoc est quod dicit, quod cum praeditis ^{et} diuinae secretis et ^{et} qua perfecta ^{et} invariabilis essentia Iesu secundum naturam deitatis, et ^{et} secundum nos per variationem nominis humanitatis, & ^{et} quoniamque ^{et} alia ^{et} subtilitate ^{et} id est per formam mysteria pertinente ad benignitatem in carnationis.

LECTIO II. *scicum spiritui communicatio & ynitius at-*

Oportet autem ut ar-
bitror magis resu-
mietes, &c. &c. Quia
in solutione obiectio-
nis supra postula dixe-
rit, quod theologia de di-
uinis personis quadam tra-
dit vnitatem, & quadam de
sciectione. Intentat hic ex-
ponere qualis est vnitio
& discrecio in diuinis. Et
primo exponit secundum
quod possibiliter est. Secun-
dum dictum non potest
totaliter & perfecte a no-
bis exponi, ibi, « Sed ha-
bitum quidem & vnitiam,
&c. » Circa primum duo
facit. Primo tradit mo-
dum secundum quem ex-
ponere intentat. Secunda
secundum illum modum

LECTIO

Quæ sit unitio & discretio in diui-

cundum eius arbitrium
magis expone perfec-
tum modum diuinæ vni-
tatis & distinctionis refu-
mentis & solutionib[us] prin-
cipia, ita ut omnis sermo
nostræ cœla hoc fac con-
spicuatur. } i. manifestans.
Ad quod consequendum
duo ponit vitanda, & tria
obscruta. Vitandum
enim est sive resudendum,
utrumque ad cœloq[ue]ntem veritatem recipiat,
hoc & nos canone & lumine vtentes, ad ex-
cutionem sicut possumus indeclinabiliter
vadimus, dicentes quidam Theologia quadam
tradit ynitute, quadam autem discrete, & ne-
que vina licet diuidere, neque discreta con-
fundere. Sed sequentes ipsam secundum virtu-
tum ad diuinos splendores conuenit aspice-
re, etenim inde diuinæ manifestatio[n]es as-
su-

Sed nam varium est confutum, & permixtum. Cum enim aliquis diuersa confute & indistincte dicit, oportet quod nunc de hoc, nunc de illo loquatur, sed non in sermone apparere varietas, responsum est id omne non planum? id est, obscurum. Quod quidem potest contingere si intelligibilis traducitur abesse sensibili exemplorum manifestatio, vel si per verba inuitata aliquia manifesta traducuntur. Contra haec autem duo, ponit duobus obseruantibus, vescilat sermo etiam determineretur secundum virtutem loquentis: {propria} id est, con naturalia nobis, {discretio}; contra hoc quod dixerat varium, & plane; contra hoc quod dixerat non planum, & ad tertium, scilicet {ordinate}. Oportet enim ad hoc quod doctrina sit manifesta, ut procedatur secundum ordinem disciplinae a manifestioribus incipiendo, & ab his per quorū cognitio nem alla cognoscantur. Promittit etiam se expositione perfectum modum diuinā vnitatis & discretiōnis, quia affinatus modos omnes nesciūdum quo vnitio & discretio possunt accipi in diuinis, non autem ita secundūdum modum secundum quid in Deo perfectus est manifestari possit, hoc enim supra virtutem nostram est, ut in finis probabitur. Deinde cum dicit: {Vocant enim, &c.} prosequitur expositionem vnitatis, & discretiōnis diuinā. Et primo quantum pertinet ad diutinem. Secundo quantum pertinet ad humanitatem Christi; ibi {dicit}, est à benē, &c. Circa primum duo facit. Primo exponit duos modos vnitatis & discretiōnis. Secundo subdit virtutem, ibi {Et di. scā. sequen. &c.} Circa primum duā facit. Primo exponit communem modum vnitatis. Secundū continuū modum discretiōnis, ibi {Discretiones autem, &c.} Dicit ergo primo, quod sicut in aliis suis libris dicit, scilicet in lib. de Diuinis typis operibus, {Sicut filii Ma. no, theo, traditione} id est Christiana doctrina, scilicet Apologeti & concilii diplomati {vocant vnitates diuinās quasdam} oc. &c. Ad cuius evidentiam considerandum est, quod cum omnis multitudine rerum a principio primā effusa, primum principium secundum quod in se consideratur, vnum est, secundum autem emanationem que ab eo procedit multitudine, tam intenſitatem a qua primum principium distinguitur: postea, quia ratio multitudinis in distinctione constituit. Considerare igitur primum principium secundum quod in se est, hoc est considerare vnitatem ipsius. Et hā existentiam primi principii in seipso supercollocatiōnem vocat. Et nominat hā supercollocatiōnem & occultam & inaccessibilem, {Ocultum} quidem quia intantus Deus potest à nobis cognoscī, inquantū participationes via bonitatis cognoscimus, secundum autem quid in se est, nō occultus. {Inaccessibilem} autem dicit, quia secundum quid in seipso ab primum principiū, nulli communicatur, & sic quasi a seipso nō regreditur, & proper hoc & ipsum diuinitatem, si consideratur per excellēntiam, distinguenter in planū ab omnibus vocat {singulatatem}, quia singulare est quod est incommunicabile. Deinde cum dicit, {Discretiones autem, &c.} exponit per oppofitum communem modum discretiōnis. Et dicit quod pradiicit magistris vocant discretiones proce. & manū, est, quia conuenienter ei inquantū ipsam bonitatem, quia de ratione boni est, quid ab eo procedant ei inquantū ipsam communicationem. Et considerandum quid contra id quod supra dixerat, {occult. & inaccessibilem} fatis cogitare posuit {proce. & manifestations} quia per effectus progettiones ab ipsa manifestatur, & quodammodo ipsa deitas in effectus procedit, dum sit similitudinem rebus tractant, earum curam proportionem, ita tamen quid sit excellēntia & singularitas fibi remanet incommunicata rebus & occultā nobis. Ha igitur processione vocant discretio-

LECTIO XI

Sicut enim illio certum proprium lumen, quod ex luminari illo in domo erat, non ex hoc patet, quod lumen in domo minoratum inueniatur, ita tamen quid lumen egregiens non simul secum aliterqualegat aliorum lumen, nec etiam aliquis fuit cum aliis luminibus dereliquerat, quod esse possit, si effectu huius matio lumen, utpote si aqua cineri aut furine affectetur, non potest extrahiri tota, quin aliquid remaneat lucis aut ciborum immutum, sed quineriam e cibis aut farina deperatur vel instrumentum degreditur. Sed quod hoc in luminibus non contingit, hoc ideo est,

logice traditionis sancti Magistri, vnitio-
nes quidem diuinias, que sunt superinef-
fabilis, & superignote singularitatis, oc-
cultas & irrecrecibilis supercollocationes.
Diferentias autem bono conuenientes
theatricæ, & processiones, & manife-
stations, & dicunt, (sanctæ eloqua se-
quentes,) & dicta vniorum proprias, &
rurus dissercionis quasdam esse proprias &
vnitiones & discrezioni. Sicut in vnitio-
ne diuina, id est, superfubstantialitate,
est principali trinitati &
sicut diuinitas in uno
est procedentibus, sicut
loqueretur de pluribus
corporibus, & præcipue
propter haec quod dicit,
non habent discretionem
in substantiis. Subsi-
stunt tamen, & proper-
tate etiam quod dicit,
positionem & ablationem. Mansio prin-
cipalium lumen egre-
cipalium personarum in se inuicem, si ita
sit aliter, in quo oportet dicere, & colloca-
tio totaliter su-
per designari quidam
peritura. Quemadmodum lumina lumi-
naria sunt, quelli cor-
poris tantum. Si vero
non sit corpus, sed
lumen, secundum allan-
tione, non habebent
discretionem sub-
stantiis, qualimmo ex
sensibilius & propriis utr
nariis ut sensibiliibus & propriis utr
nariis existentia in domo vna & tota in
se inuicem sunt, & diligenter habent
ad se inuicem discretionem propriæ sub-
stantem, ynta discretione, & vnitione di-
scerita. Et quidem videmus, in domo mul-
titatis existentibus luminaribus, ad unum
quoddam lumen ynta omnium lumina, &
vna claritate indiscretare respondentia, & nul-
la superaditio in-
veniatur.

cionis, sicut ex pluribus causis calefacientibus intenditur calor in calefa-
bili, & una causa subtrahita minuitur calor. Hac autem secunda opinio
lumine vera est. Unde potest dici, quod Dionyius hic loquitur de sub-
tento discretione luminis, & degrediens aliquid eorum per respectum
luminaria, & non secundum se. Tamen confundendum est quod confu-
cum tam Philoponus, quam etiam Sacri Doctores aliquando ad propositionem
secundum, exemplis aliquibus ut secundum aliquas opiniones apud au-
torem probabiles, licet ipsi non sequuntur. Deinde cum dicit, {Est haec
aliter in corpore aere, &c.}, ostendit quod siut exemplum deficit a tanta
representacione. Et dicit quod haec dicitur sicut de diversis luminibus
totaliter, & accidentiis in rebus corporis & materialibus, scilicet {in corpore
aere, &c.} ut in loco si lumina sunt corpora, vel virtus subiecto si lumina sunt
quae, & {sic} iterum {in lumine sensibili} dependent ex materiali igne, sed
in sensibili pertinet {de diebus collocari in superfluentiam vnitonem non fu-
erat}. Iolas vnitiones que sunt in corpore: sed & super illas que sunt in ipsius a-
bundia & in ipsius mentibus angelicis, quae quidem vnitiones habent
formam vel superclefta lumina id est ipsi angelis, {sicut} pro tota non
super mundane sum dum scilicet ipsius angelus totaliter coniungitur per
tellecum & affirmationem. Et huiusmodi inconclusa vnitio in mentibus &
mentibus fit secundum proportionalem participationem illius vnitio-
rum, quae est in diuisiis personis, quae est supergregata ab omnibus partici-
bus, quia scilicet nullum participantium potest perficie imitari di-
uisio, vnitonem. Deinde cum dicit, {Est autem discretio, &c.}, exponit
modum in communis modo discretionis supra figura, inuenientur & discre-
tio & vnitio, id est aliquis commune toti trinitati, & aliquis distinctum
per personas pertinent, dictum est enim supra, quod discretiones diuinis
vnotio secundum processiones deitatis. Vna quidem secundum quod vna per
ea procedit ab alia, & per hanc multiplicantur & distinguuntur diuinis per-
sonis. Et quantum ad hoc pertinet discretio propria in communis modo per-
sonis. Alla et processio secundum quam creatura procedit a Deo, secun-
dum quam sit multitudine rerum in distinctione creaturarum a Deo, & hoc est
discretio unita, id est communis toti trinitati. Primo igitur exponit, quomodo
aliquis discretio pertinet ad distinctionem personarum. Secundo quomodo
qua discretio pertinet ad distinctionem vnitatem, id est, {Si autem & diuina disre-
ctio, &c.}. Dicit ergo primo, quod discretio in superfluentialibus theolo-
gicis ad diuisias personas non solum est illa quam dixi, quod per ipsam vni-
tatem communem que pertinet ad superexcellentes deitatis vnaqueq[ue] di-
uisum personarum immixta inconfusatim collectatur in altera, sed etiam
hoc in ea qua pertinet ad secundum deum. Superfluentialis nunquam
pertinet ad se in ictum, sicut concurrebant ei ea quia pertinet ad col-
lectum personarum. Matri enim patet est in filio, & filii in patre, non tamen
patre generat filii, & filii patrem. Et hoc est quod subdit, quod solus
tertius est fons superfluentialis deitatis, vt in fonte auctoritas intelligatur si-
c principium de principio, nec filius est pater, nec pater filius, cum diuina lau-
sus conservent secundum fidem christianam religionis suas proprietas vni-
tusque diuinorum personarum. Ultimum epilogando subdit, quod ita que-
sunt, sunt vnitiones & distinctiones pertinentes ad ipsum diuum nam eten-
tem in ineffabilis & ad ineffabilem vnitonem, quia quod sequitur de v-
& distinctione pertinet ad creaturas.

Sancti Magistri, vnitio-
nes, quae sunt superinel-
ligentes singularitatis, oc-
casiones supercollocationes.
In bono conuenientes
processiones, & manife-
stantur, (sancta eloqua se-
nt vnitiones propria, &
quasdam esse proprias &
rationes. Sicut in vnitio-
ne, supersubstantialitate,
& principali trinitati &
substantiali essentia, su-
perbona bonitas, que
realitas totalis proprietate
et principatum unitas, in
unitiis, ignoratio per-
sonarum, omnium positio, om-
nia est super omnem &
rationem. Mansio prin-
cipalium in se inuicem, si ita
collocatio taliter sus-
tendit lumina lumi-
nibus & propriis utr ex-
ist in domo vna & tota in
unitate, & diligenter habent
concretionem propriè sub-
stantiatione, & vnitione di-
videns, in domo mul-
minaribus, ad vnum
unitate omnium lumina, &
meta refrendientia, & nul-
lus ut arbitror, possit huius luminaris lu-
men ab aliis ex aere omnia lumina contine-
re discernere & videre vnum sine altero, to-
tis in totis sine mixtione concretis. Sed
estiam si vnum aliqui luminarium educat a
domo, coegerietur & proprium vniuersum
lumen, nihil aliorum luminum coau-
selliens in seipso, aut suis ipsius aliis derelin-
quens. Erat enim ipsorum quod dixi tor-
torum ad tota perfecta vnitio, non mixta
vniuersaliter, & nulla parte confusa: Et
hac totaliter in corpore aere & ex materia-
li ligne pendente lumine. Ibi autem super-
substantiali vnitione collocari dicimus, &
non super solas vnitiones quae sunt in cor-
pore: sed & super illas quae sunt in anima-
bus ipsius, & in ipsis mentibus, quae habent
non mixta & supermundana tota per to-
ta deiformia, & supercaelestia lumina, se-
cundum participationem vnitios ab omni-
bus superfregata proportionalem partici-
pantibus. Est autem & disserio in super-
substantialibus Theologis, non quam di-
xi tantum, quod secundum ipsum vni-
tionem immixte & inconsuete collocatur y-
naque principalium personarum, sed
quod & ea quae sunt supersubstantialiter
deformitatis non conuertuntur ad se in-
uicem. Solus autem fons supersubstan-
tialiter deitatis est pater, nec filius est pa-
ter, nec pater est filius, custodiens

intendit calor in calefa-
ctio autem secunda opinio
omnibus hie loquitur de sub-
tiliterum corum per respetum
considerandum est quod consue-
tus aliquando ad propositum
in aliis opiniones apud a-
deinde cum dicit Et hoc
exemplum deficit a tanta
sunt de diuersis luminib-
us, scilicet in corpore
subiecto si lumen est qua-
tum ex materiali igne. Sed
antiam vnitatem non su-
per illas, quae sunt in ipsius a-
quidem vnitates habent
angeli. Tora per tota non
est tota alteria coniungitur per
suum vnitam in membris &
sipationem? illius vnitatis
integrata ab omnibus partici-
perat perficie imitari di-
versum disferentia, &c. exponit
signata, inuenientur & disfer-
entia, & aliquid distinctum
est disserentes diuersas vo-
luntas secundum quod una per
distinguitur diuersa per-
sona in communis modo di-
stributa procedit Deo, secun-
daturum a Deo, & haec est
modus iniquitatis ex multis
consonantum. Secundo quomodo
ibi. Si autem & diuina discre-
re superfluctuantibus theolo-
gico dixi, quod per ipsam vni-
tatem destruet vaingloriaq[ue] et
locutus est alterius, sed etiam
superfluctuantem non unquam
mea ea quae pertinet ad collo-
quium & filius in patre, non tamen
est quod subdit, quod solus
ante authoritas intelligitur si-
c pars filius, cum diuina lau-
sus suas proprietates vni-
ficiando subdit. Quod ita que-
ad ipsam diuina efficien-
tiam, quia quod sequitur de v-

C procedit, & in eis quodam modo multiplicatur, vt sic in ipsa creaturaro
processio possit dici diuina disferentia, si refutetur ad diuina similitudinem
habebatur, non autem si respectatur diuina essentia. Hoc est ergo quod dic
quod si processio possit dici diuina essentia bonitatis concuenies quae ex vni-
tate diuina superunitas id est, vnitatis essentia in qua tres personae vni-
tare, quae est super omnem vnitatem, quae quodammodo se ipsum agit sive id est
ex sua bonitate in plurimatim, & multiplicat seipsum, scilicet secundum
suum similitudinem, si inquam talis processio ex ratione quod per eam di-
suntur vnitatem quodammodo multiplicetur id est posse diuina efficitio, tunc co-
scieretur dicendum est, quod in trebus id est in donationibus diuinorum de
norum, quae sunt incomprehensae ex parte principiis [funi vnitate] id est con-
munes toti trinitati, [secundum diuinam distinctionem?] id est secundum
communem modum diuina distinctionis, qui secundum locutionem arti-
datur. Et quia sint ista distinctiones ostendit subdenus, [substantiationes?] secundum
cundum quod est esse omnibus subiectibus, [vniuersationes?] secundum
quod dat virtus, [simplificationes?] secundum quod dat sapientiam, & al-
lora diuina vnitatis? quae est omnia sub ea secundum quod dona diuina
[participatio] per similitudinem non participabilitate? inquantum
sentia manet in partibus, & clauduntur ex participatione, id est ex
diuina vnitate vnitatis? qui secundum causa secundum quod dona diuina
partibus? quibus scilicet ea communicantur. Loquitur autem plurimatim
diuinus vel proper pluriatatem personarum, vel proper pluriatatem nomi-
num qui ipsi Deo attribuuntur. Et hoc est roti illuminati communis, &
ne intelligatur communitas rationis tantum, sicut genus est communis species
in tribus. Et ne aliquis intelligat vnitatem ex multis congregata, scilicet
deinde vnitatis partibus, addidit, [et vnitum] hoc, scilicet [omnes ipsi] puto
diuinitatem id est secundum qualiter personam rotam participari ab
noquoque participantibus per similitudinem, & a nullo participantium
nisi fui parte participari, quod communicatione sua subiectum. Dicit autem tu
tam cam participari, non tamen touti vel per seipsum, quia omnibus incor-
penetrabilibus est, ut supra dictum est. Et quia hoc ultimo dictum difficil-
videbatur, & contradictionem implicans, nominat hic conjecturer per
exempla, cum dicit. *{Quemadmodum punctum, &c.}* Et circa hoc ter-
tius. Primo ponit exempla. Secundo ostendit ea deficiencia, ibi.
Excedit autem & hoc, &c. Tertio obicit contra prædicta & solvit, ibi.
Quamvis dicat aliquis, &c. Dicit ergo, quod hoc ita est de participa-
tione deitatis, sicut punctum quod est in medio circumpostis lineis, qui si
leuit protraheretur a centro ad circumferentiam, inquantum queritur libet
fortitudi in distibutabilitate secundum latitudinem, ad similitudinem indi-
viduatus puncti, scilicet imaginatur punctum suo moro facere lineam, &
men punctum secundum formam distibutum sit a longitudine lineae. Et sic
etiam multa expressiones figili participanti archetypo figili. id est pri-
cipali figurae signi. Dicit enim archetypum ab archos, quod est pri-
ceps, & typum, quod est figura, rotato & eodem archetypo existente in
naquaq[ue] expressione secundum similitudinem, & in nulla coru secundu[m]
nulli partis per substantiam coniunctione. Deinde cu dicit. Excedit autem & &c.
dicit hoc exempla eis deficiencia a representatione diuina. Et dicit o[ne] participa-
tione diuinitatis, et si omnia causa, excedit & prædicta ex culpa, ga in-

potest dici sine forma, non per defectum sed per excessum, quia superer omniem formam. Quarto ostendit idem quantum ad substantias. Et dicit quod deitas Christi potest dici cuiuslibet {substantia} in quantum pertinet per modum cuiuslibet participationis, sed tamen peruenient {immaculata}, quia non participat per commixtionem substantiae, sed per modum immutabilitatis, & tamen est segregata ab omni substantia, in quantum & supersubstantialiter est existit. Quinto ostendit idem quantum ad principia. Et dicit quod deitas Christi, determinat omnia principia. Diuersorum enim diversa sunt principia, & determinat ordinem principiorum ad principia: sed tamen huius altera propter naturam lege compositus est supercollocatus super eis, & quomodo siccis pedibus corporale ponit in tribus. Deinde cum dicit. Et ut plane manifestari quomodo possit esse dina discerit cum unitate. Et hoc manifestat in quatuor. Primo quidem in ipso bono, secundo in ente, ibi. {Postea quoniam exsiliens est.} Tertio in uno, ibi. {Et unus existens.} Quarto in ipso nomine deitatis, ibi. {Kurio ex ipso deificatione.} Hoc enim quatuor maxime videntur Deo conuenire. Primo quidem tunc propriorum communiam, non enim determinatur, ad genitum vel speciem quod innatit divinae naturae conuenire videtur, & quoniam est intelligens beatus Paulus qui fuit {manu}aductor, id est, instrutor ad diuinam illuminationem, tam ipsius Dionysij quam etiam Diuisis eius, id est, lethos, qui feliciter Paulus multa de diuina cognovit, & qui est lumen mundi, sic ut ipse in se dicit implerum. A& i. quod dicitur E& 49. Potius te in lucem gentium, & dixit in suis sanctis Epistolis, Ciliciorum Corinthicorum, & mox per inspirationem a Deo, quia & si hunc qui dicuntur viri, tu in celo, si ue tera, in nobis tecum natus Deus pater, ex quo omnia & nos in illo, & vnuus Dominus Iesu Christus, per quem omnia & nos per ipsum. Ex hoc enim au&toritate patet quod multum.

Dicit ergo primo, quod in perfectis, sicut super perfecta & preperfe. {Discritionem diuinae} dicimus esse formam faciens in carentibus for& deitatis, quod conuenienter secundum rationem boni, sic ut ipse processiones sunt. Sicut supra dictum est, sicut dicitum est, bono conuenientes thearchi et viuantes deitatis, quae communis est patri & filio. Deinde cum dicit, E& 50. Tertio in diuinis, & superfundens totorum honorum participationes, vnitate quidem discernitur, & a bono, ut consequenter in aliis manifestis etenim quod de bono ostendit. Duce in theologicis ipsius stoycosibus laude Dicit ergo primo, quod mensura determinans, & super omnem principiatum & ordinem collocatur. Et mensura tunc vniuersaliter, quia illa fuerit sicut in perficiatis, sicut super perfecta & preperfe. {Discritionem diuinae} dicimus esse formam faciens in carentibus for& deitatis, quod conuenienter secundum rationem boni, sic ut ipse processiones sunt. Sicut supra dictum est, sicut dicitum est, bono conuenientes thearchi et viuantes deitatis, quae communis est patri & filio. Deinde cum dicit, E& 50. Tertio in diuinis, & superfundens totorum honorum participationes, vnitate quidem discernitur, & a bono, ut consequenter in aliis manifestis etenim quod de bono ostendit. Duce in theologicis ipsius stoycosibus laude

quod determinans, & super perfecta & preperfe. {Discritionem diuinae} dicimus esse formam faciens in carentibus for& deitatis, quod conuenienter secundum rationem boni, sic ut ipse processiones sunt. Sicut supra dictum est, sicut dicitum est, bono conuenientes thearchi et viuantes deitatis, quae communis est patri & filio. Deinde cum dicit, E& 50. Tertio in diuinis, & superfundens totorum honorum participationes, vnitate quidem discernitur, & a bono, ut consequenter in aliis manifestis etenim quod de bono ostendit. Duce in theologicis ipsius stoycosibus laude

LECTIO V.

Verba sanctissimi Ieronimi de Iudee Iesu.

Mnium causa & adimpletiua est Iesu deitas, que partes totalitati confonit & comparata ab ea sunt plena, & pars, sicut pars neque rotum, & rotum & pars, sicut omnium & partem & totum in seipso coacciens, & super habens, & prehabens. Per hanc quidem est in imperfectorum & inconfiteis nobis.

LECTIO VI.

Igitur de ipsis quidem fatis est. Ad verbi intentionem procedamus, communia & vnitate discretionis diuina nomina secundum quod est nobis possibile resoluientes. Et

tertio ostendit caput per compositionem ad intellectum, & locutionem que

est extra rem. Et dicit quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super substantialiter.

Hec ostendit caput per compositionem ad intellectum, & locutionem que

est extra rem. Et dicit quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit, & est super mensam & super omnem vitam, & quia excedit omnem creaturam & omnem actionem vita. Et quia multa supernaturaliter attribuerat deitati Christi, conuenienter ostendit quod non habet aliquid modo, sed superem. Et hoc est quod dicit, quod haberet id quod est naturaliter supernaturaliter, & c. id quod est super sub-

stantialiter.

Et hoc est quod dicit, quod est sindicabilis & ineffabilis, & quia neque sermo ne complexo, neque incompleto sufficienter exprimit

dentem Dei mutabilem esse. Quinta fuit opinio quorundam Platonicorum dicentium quod diuina prouidentia immutabilis est, sed sub ea res aliq[ue] inutilitatis & contingentes continentur. Prima agitur tres opiniones totius orationis fructuum evançant. Si enim Deo nulla cura est de rebus, vel falso non est ei cura de rebus humanis, aut si omnia ex necessitate cauenient, fructu Deo preceptum fundantur. Quarta autem opinio fructum orationis nou tollit: fed e plus debito tribuit, scilicet immutare diuinam prouidentiam. Vnde sola quinta opinio vtrunque iudicium de oratione habet, quam Dionysius hic sequitur, ut scilicet per orationem nosipos trahamus mutabiles existentes ad diuinam prouidentiam participationem. Non autem cedamus nos diuinam prouidentiam per se mutare. Cathena ergo luminis ab immobili catenamitate dependens, vel fuses quia libenter imbuti per extensu lumen, significant ordinem diuinam prouidentiam ab immobilitate diuinam sapientiam predidente. Quod autem dicit cathenam vibique presentem in calo & in terra, & deinde omnibus adest, significat & prouidentiam eius ad omnia te extendente contra primam opinionem. Quod autem dicit de immobilitate lapidis, & quod cathena luminalis ad nostram non potest, significat diuinam prouidentiam immobilem esse, contra quater positiōnem vel opinionem. Quod autem dicit quod nosipos sursum ducimus per cathenam immobilem, & per approximatum per funem, aut ab ea separatum per impulsionem, significat immobilitatem diuinam prouidentiam fructu, contra tertiam positionem. Ultimo concludit propositum, quod scilicet ante omnia, maxime autem in theologia negotia vita est nos incipere ab oratione, non ita quod nos per orationem trahamus diuinam virtutem, & nuf- quam cum iudicari, sed ea- per diuinam compre-

mem nōflos trahentes & cīvantes. **{**Et hoc foz. exo. dignum.**}** Premis-
tū orationes necesse procedit Dionyſius ad foz excusationē. Et primo ponit
vide accūlabilis alioz fieri posſet. Secundū se excusat, ibi, **{**Eccenū si ille,**}**
Dicit ergo primo quod hic videat excusationē digna, quād cum Ierotehus
qui fuit nobilis magister eiusdā auctoriter subtiliter loquendo quodam tracta-
tus de rebus diuinis. Dionyſius scriptū & alios tractatus de rebus diuinis, &
præsentem librum ac si tractatus ferotio non sufficerent, quod ad quam-
dam iureverātū perincere videat. Deinde cum dicit, **{**Eccenū si ille,**}**
procedit ad foz excusationē. Et circa hoc tria facit. Primo excusat se ab ir-
reverētū. Secundū ostendit reverētū suum ad Ierotehum, ibi, **{**quoniam & apud ipos.**}** Tertiū, conciliat intentionē suum in hoc opere con-
scribendo, ibi, **{**Igitur isti & nos.**}** Excusat autem tripliciter. Prima excusa
est, quod ea quā dicit ferotio in vīnum dixerat, ipse ex mandato ferotiei, &
ad pēnitētiū Thymothes pergitia tractauit. Et hoc est quod dicit quod
si ferotio dignatus esset tractare pōr ordinem omnia quād pertinet ad theo-
logicān confidētione, & tractatū toris theologia, quem felices quasi
in quadam genere & summa peregit, voluerit percerire perficiendo in
particulari. Dionyſius non pēnitētis ad tantum furorem vel prauitatem
quod velle scriberet de diuinis. Quod autem ad furorem vel prauitatem
pertinet, ostendit alterius diuorum modorum. Quorum vnuas est quod
Dionyſius arbitretur se eleutor ad considerationes theologicas perficiendas
quād Ierotehus & magis diuinus. Alius modus est, quod ipse non crederet se
aliquo dicere. Et tunc sequentur duo incoquētū. Quorum vnuas
est quod eadem reperiendo quod ferotio dixisset, iniustiter scriberet, & sic
iurētū vanoqūm. Aliud incoquētū ei, quod quasi furte articulando, sibi nobilitatim contemplationē & manifestatiōnē diuinorum
Ierotehi, faceret ei iniurias, cum tamē pīt fuerit magille eius
& amicus. & Dionyſius fuxit introductus ad theologicām cognitionē
maxime ex verbis Ierotehi, tamē post doctrinā Pauli. Sed Ierotehus
exposito quādam determinatiōnē **{**conficiens**}** id est ex magna diffi-
cilitate & intelligentiā acceptas, & comprehendētis multa in vno
vniuersali, secundū rē visitatam prudenter **{**homines ad dīmina in-
dicentes,**}** & præcepit Dionyſio & aliis ei similibus, qui sunt magistri ani-
maturū, quād de novo incurruntur, quod secundū corum possibilita-
tē manifestaret, & distinguissentur ab eis, & vniuersales determina-
tiones profunda contemplatiōnis illius vnuas, in quibus multam inno-
bentia in vno, & hoc fāctū sermonez es commenstrato, non ita vniuersali
dilectū vnu fuerit Ierotehus. Pīt etiam Thymothes multoſus exhortatus
est Dionyſius ad hoc ipsius copiēqūm, & librum Ierotehi ximētūrā ficut

ditione simpliciori. Et dicit quid ut omittat loqui de illis occultis ibi dictis, non quia Thymotheo nota erant, hoc dicendum est, quid quando operebat diuina communicare multiudinem, & reducere quos poterat ad cognoscendum sancta cognitione proportionata imperfectis, & excedebat letoribus multis nondum notitiam { & temporis tritio } quia plenum tempus cere- bus fuit expenditur in docendo, & mentis puritate & quia non obnubiebat finitimus aut erroribus quibus impeditetur a recto iudicio veritatis, & de- monstracionis diligentia id est efficienda verborum in demonstrando verita- tem, & reliquis locu-

Bono determinata estia de malo. Rufus, quia actus per obiectum cognoscitur, ad eandem considerationem rediatur actus obiectum. Bonum autem est proprium obiectum mortis, non in hoc capitulo boni, agit claram de fama & de exitu, qui est efficiens etiam amoris, ut pateretur, de zelo, qui quandam a mortis intentionem significat, item tunc bonum si quod omnia appetit, quae conuenient de se importanter appetibilis ratione, a rationib[us] qui pertinet videtur, huiusmodi autem sunt lumina & pulchritudine, de gubus etiam in hoc capitulo ageruntur. Et hanc intentionem capituli exprimit titulus, qui talis est, *Propterea bono lumine, &c.* Primum vero, mo ligerit in hoc capitulo determinatio de bono. Et prius deo ostendit qualiter bonus homo sit in Deo. Secundum qualiter creaturae communiceantur ibi. Propterea etiam in hoc capitulo determinatio de bono ostenditur.

C A P V T I I

*De bono, lumine, pulchro, amore, exiasi et
zelo, & quid malum neque existens,
neque ex existente, neque in
existentiis est.*

LECTIC

Si igitur oportet, iam sermone ad ipsam causam boni nominationi, quam excellenter attribuunt Theologi superdictas dictas hoc propter duo. Primo quidem, quia ipsi diuinum quod in aliisibus non contingit. Deus enim est omnia vera alia per participationem. Vnamque dicitur dum quod est res acta, Deo autem proprium est quod solus est sui bonitas. Item res alia, et in quantum factam bonitatem consequentur per aliquid superius. Sed Deus in ipso suo esse habet complementum suum bona per ordinem ad aliquid aliud, quod est vel non ordinatur ad aliquem finem extra se. Si igitur per diuinam bonitatem, est quod ipsis materiae est efficiens primum clus est, quod extendit bonitatem ad omnium dicuntur derivari ab eo quod per efficientiam dicuntur. Nam si tunc nostrarum sol. 3. manifestari per exemplum quod bonitas. Et dicit quod si nos fuerimus materialis sumus participare per suam proportionem lumine et non ratiocinando vel praedicendo vnum sicut, ita quod est archetypum; id est, principale, exemplum sanctorum. Cetera. Sol. 6.

SUPER CAVIT III. LEG. I.

Ramissio Prohemio, iam accedit ad prosequendum principalem intentio-
nem. Et ut sequentiam capitulorum intentio-, numerus & ordo parcer,
considerandum est, quid sicut in primo & 2. cap. dictum est, in hoc libro
intendit expovere diuina nomina, quibus manifestantur processiones
in creatura. Primum autem communis omnium harum processioneum,
est, vt in 3. cap. dictum est, quia quicquid à Deo in creaturae procedit,
creatura suę proprie suam bonitatem communicat. Et idcirco primo agit in
quarto capituli de bono, & etiam de his qui ad considerationem boni per-
tinet. Si autem singulari processiones consideratur quas diuina nomina man-
ifestant, tunc videmus ex diuina bonitate esse rebus attributa. Primo quidem
se sicut & perhuiantur. Secundo ut adiuicem comparantur. Tertio ut ordi-
nat in finem. Si autem ipsi res in se considerentur, primum & commu-
nū quod in eis inveniuntur, est illæ. Secundo virtute. Tertio cognoscere. Quat-
rūnum est vel virtutis. Et secundum hunc ordinem diuina nomi-
na proficiuntur. Primo quidem post hanc deinceps, in quinto capitulo, scilicet
in sexto. Tertio de sapientia, in septimo. Quartu[m] de virtute & iustitia, in
octavo. Comparatio autem rerum ad inuenientis secundum duo. Pri-
mū secundum aliquid intrinsecum, prout vna res dicitur alteri similit[er] vel re-
silitate, eadem vel diversa, proper conuenientiam in substantia, quantitate ant
qualitate. Et de his agit in nono capitulo. Secunda vero secundum aliquid ex
securum, sine secundum quod contineatur sub vna parte, sine secundum quod
inveniuntur sub vna mensura. Et de his agitur in decima, vbi agitur de omni-
bus radios sive bonitatibus, quantum ad omnia quia ad bonitatem pertinetur.
Considerandum est autem, quid non replicandū in Deo, non recipiendū in hominibus
prefigetur, quod de sole dicatur, sed sicut de sole dicatur quod pertinet p[ro]p[ri]etati suam
est illuminat, ita de Deo subtilis quod per suam essentiam omnibus bonitatibus
tem trudit. Et secundum h[ab]et solis non est eius intelligere ut vellet, etiam si in celo
et in voluntate habetur, & ideo quod facti per suum esse, non facti per
intellec[t]um & voluntatem. Sed diuinius est si eius intelligere & vellet, &
ideo quod per suum esse facti, facit per suum intellectum & voluntatem. Et idcirco
signanter dixit, quid Deus segregatur a sole, si ex archetypis supra obscuram
imaginem. ¶ Deinde cum dicit, « Propter istos subfertur in intelligibili
b[us] », ostendit quomodo bonitas inveniatur in creaturis à Deo diffusa. Et
primum quomodo inveniatur in angelis. Scundo quomodo inveniatur in ani-
malibus rationabilibus, ibi. ¶ Secundum post illas claras, &c. Tertiu[m] quomodo
inveniatur in alijs creaturis corruptibilibus, ibi. ¶ Sed & post illas claras, &c. Tertiu[m] quomodo
inveniatur in animalibus irrationalibus, &c. ¶ Quarto quomodo inveniatur in materia prima, ibi. ¶ Si omnia
temp[or]is & spati existentes, &c. ¶ Quintu[m] quomodo inveniatur in corporibus caelestibus, ibi. ¶ Sed quod non in melio protocurrent, &c. ¶ Circum
primum duo facit. Primo ostendit quomodo inveniatur bonum in angelis
secundum se. Secundo prout considerantur sub propria regula, & ordine ibi.
Indicatur supermundani ordines, &c. ¶ Circumprimum tria facit. Primo ostendit
quid quoniammodo bonum inveniatur in angelis quantum ad eorum naturam.
Et secundum quantum ad eorum conseruationem, ibi. ¶ Et manifestum ex bonis
rati. Terciu[m] quantum ad ordinem in finem, &c.

lefta corpora sicut conseruantur ignis per appositionem lignorum. Et ad hoc remouentur dicit quod *{bonum}* diuinum *{est cau}tus* huius, scilicet rationes substantias, viuiscit utrumque omnes substantias creat, dans eis esse, & viuiscit sibi omnia que vivunt, & concinet id est, conseruat; & perfecte dans eiis suas pectio[n]es. Tertio, ibi, & tenuit[er] & tenuit[er], & ostendit quam habitudinem habeat diuinum bonitas ad res iam productas. Et dicit primo, quod habet habitudinem pertinere ad motus ipsorum, ex quibus Pythagorici dicebant sonos quodam amorphicos prouenire, sed hoc ipse excludens dicit, quod bonum est cau[us] maximae reuolutionis motuum cali, quia est sine sono, si ita oportet dicere, & aliqui enim contrarium dicuntur. De-

inde ponit ea que pertinet & sunt, sicut ex causa perfecta deducta, & in eis ad illas fixas, in quo omnia consilium sicut in omnipotenti pl[en]a fideienda. Primo ordinatio, tunc autem inuenientia non convertitur, quemadmodum ad propriu[m] secundum disfiantiam, per singula finem, & quod desiderant omnia intel[p]litionem etiam suam, pro ut ex suis diversis figurae lectionalia quidem, & rationalia cognitio, sicut in suis diversis figurae constituantur. Secundo, sibilia autem fideliter, experita vero sensus pulchritudinem carum, naturali motu viuisci desiderij, caritia autem quae est per elicitatem, & tantum existentia, aptitudine ad solam guram, & quantitatem, substantia participationem, secundum canendum quod perfuerat ratione, & lumen manifeste imaginis rationem, & lumen diuinum laudare non convenerit. Et dicit quod in omnibus quodammodo, & in aliis infideliter, & couerter ad se ipsum omnia videtur, quia moeatur, quia illuminatur, quia calcifiatur, & secundum hoc Deus dicit quod lumen intelligibile bonus dicitur, proper hoc quod omnia quidem super celiu[m] in sphera sua immobilitate figurantur. De inde ponit quod pertinet ad quinque planetas, scilicet omnia sensibilia ipsum desiderant, aut sicut viscer, Saturnum, Iouem, Martem, Mercurium, Venem. Et dicit quod diuinum bonum est causa, & motus, & auctoritate, & totaliter continet a lumine concupiscentia. Et non dico secundum antiquitatem multo transiit, quod Deus existens est, & creator huius lumen, proprio procurat viuenter autem motus horum astrorum transiit, quia non servant eandem figuram secundum suum, neque ad se inuenient, neque ad alias stellas fixas, sed transiunt in figuram, cum quandoque inuenientur in Aries, quandoque in Tauru, aut in aliquo alio signo. Attribuit autem illis multitudinem motuum, quia id quod appetit sensibiliter de mortuus nesciunt quod corum, oportet quod retulerit ex multis moribus, cum quandoque citius, quandoque tardius moueri videantur, quod invariabiliter etiam corporum non pautur. Vnde oportet quod diuinum bonum est circularis motus diuinorum luminarum, id est solis & luna, & vocat hanc scriptura magnam. Gen. secundum quod motus singulares restituuntur a deitate, signis ad eadem. Et secundum hoc luminaria distinguntur a nobis dies & noctes, & mensurant annos, & mens[us] determinant. Id est distinguuntur & numerant, id est, mensurant & ordinant, secundum prius & posterius, & continent, secundum certam illuminationem, circulos & motiones temporis, & omnium que mouentur in tempore. Dicit autem circulos temporis, secundum quod de manu redire ad venit, manifestum est aut, quod per distinctionem annorum & mortuum dicitur, & motus distinguitur a qua aguntur in non tempore ab his quae aguntur in alio, & per eadem faciunt quantitate temporis & actionis, secundum quod pluribus aut paucioribus diebus, mensibus & annis durat. Secundum quod prius vel posterius agatur, ex hoc quod illo die, mense, vel anno est actum. Primum etiam & terminacionem viuis cuiusque durationis & actionis secundum certum diem, & mensem, & annum distinguuntur, & per hoc dicuntur continere omnia quae aguntur in tempore.

LECTIO III.

VID dicit quidem aliquis de ipso, &c. Postquam prosecutus est ea qua pertinet ad nomina boni, prosequitur ut quae pertinent ad diuinum lumen. Et primo ostendit quomodo nomen lumen solari meaphorice Deo attributum. Sicut quomodo ratione similitudinem in intelligibili lumen, ibi, & sed haec quidem, &c. Circa primum tria facit. Primo ostendit quod nomen solis lumen, Deo attributum ratione similitudinem. Secundo manifestat similitudinem, ibi, & sic enim super omnia ex, &c. Tertio excludit errorum, ibi, & non est secundum antiquitatis, & c. Dicit ergo primo, quid sicut praedita ex diuina bonitate habet esse, & bene esse, ita & radius solaris per se consideratus est ex bonitate Dei, & est quodammodo imitatio diuinae bonitatis. Inde quod ex ipso procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat primum similitudinem. Et primo cum quantum ad processum rerum in eis a diuina bonitate, Secundum quantum ad ordinem rerum in ipsam, ibi, & Sic omnia, &c. Primo ergo ponit ea quae ad diuinam bonitatem pertinent, secundum quod res ab ipsa procedunt. Et circa hoc potuit prima quidem similitudinem causulatum ipsius, & dicit quod *{solis}* & *{luminis}* est quod manifestatur bonitas diuinam in lumine *{secundum archetypum}*, id est, principis eius figura, vel principale exemplar in expressa imagine. Dicit enim Malach. 4. Vobis timentibus nomen meum orietur solis fulgur. Secundum cum dicit, Sit enim tu, &c. manifestat pr

IN PIONEER UNIVERSITY

fuccedunt quadam quibusdam, quamdui durat iste cursus mudi. Hoc autem omnia dicit ex pulchritudine cauifari, inquantum pertinet ad ratione conformatio-
nem, que est deinde pulchritudine in. Deinde cum dicit: «Stationes omnes,
&c.» prosequitur de quiete & motu, que etiam inquantum importat aliquam
habitudinem viatis ad alterum, pertinet ad rationem conformatio- & pulchri-
tudinis. Et circa hoc etia facit. Tunc proposito cauifatatem pulchritudinem quietis &
motus. Secundo exposuit quidam motus qui videbantur non motus.
ibi. Et inueni quidam diuina dicuntur mentes, &c. Tertio concludit
propositum, ibi, & tunc
statuum infensibilium, & bono, & omnia non existentia supersub-
&c. Dicit ergo primo, statuiter in pulchro & bono, & omnium
quod ex pulcro diuino cauifatur omnes statio- principium & finis, superprincipale & super-
aces, iugares, & mo- perfectum, quoniam ex ipso, & per ipsum, &
et tunc sinec meumus} in ipso, & ad ipsum omnia, sicut dicit sanctus
Iue, «animatum & sine

LECTIO IX.

De ipso an-

Omnibus igitur est pulchrum & bonum desiderabile & amabile & diligibile, & propter ipsum & ipsius gratia, & ministratio, & communio, & converto, & ad ea amant, & communicatio ordinata, coordinata, & quantum mouet omnia meliora minoria prouisio, & ipsa singula quia motus omnium oritur, seipso contentive, & omnia pulchrum & bonum dinatur ad motum quo num desiderantia faciunt & volunt omnia mouentur in Deum. Sed quicunque faciunt & volunt. Confidit enim autem hic sermo dicere verus, quod & fines secundos, ordinari ad motum, qui est ipse omnium causa, propter bonitatis excelsum ad finem ultimum. Porciuncula cuncta amant, cuncta faciunt, cuncta perficiunt, ma autem a qua dependunt cuncta continet, cuncta convertit, & est etiam de propria ratio vel, per unitatem amoris amor bonus boni propter bonum. Sicut etiam clariatatem, ordinari ad finem ad conuenienter. Ipsius enim bonus operari existentiam amor soniam, & sic motus in bono secundum excellum praesertim, non & quies reducuntur in dimisum ipsum sine germine in seculo manere, causulis non poterit. Mox igitur iuxta iudicium, et argumentum sequitur.

LECTIO VII.

Electio VIII.
T omouerit quidem dum omnium generatuum excellum. Et ne
diuina dicuntur aliquis nos opinetur præter eloqua amoris
mentes, circulari, non innotinem commendare. Est enim irra-
quer tide. Quia rationabile quidem & prauum, ut arbitror, non
Dionysius fecerat men-
tioneum de motibus, virtuti intentionis intendere, sed dictiōnibus,
stūm & animatum, que
videntur immobiles, hic exponit quales sunt motus ipsarum. Et primo qua-
les sine motu angelicarum mentimus. Secundo quales sine motu animalium
rationabilium. t. Anima autem motu est, &c. Considerandum est autem
quod sicut dicit Philosophus in 3. de Animalia duplex est motus. Vnde si est
actus imperfectus existens in potentia, & talis est motus serui corporalium,
qui secundū hoc mouerit dicuntur, sive secundū substantiā, sive secundū
quantitatē, sive secundū qualitatē, sive secundū locū, inquit, exenti ex parte
potentia in actu. Alius autem est motus perfectus, sicut quod ipsa operatio
existens in actu manens in ipso operante motu dicitur, ut lenire, intelligere
& velle. Sicut igitur accipiter motum distinguunt angelicarū mentis motum in
actu, similitudine moxi localis, qui est perfectior inter motus corporos, s.
in circulare, rectum & obliquum. Est autem in motu circulare duo confi-
derare. Vñ. s. quod est uniformis. Aliud vero quod motus circularis est sine
 principio & fine, invelletur enim operatio quia mentes angelicæ Dei con-
templantur, circulari motui comparatur, quia uniformiter lebant in Dei
contemplatione, & ipse Deus est sine principio & fine. Et ideo dicit quod motus
angelicæ que sunt divinitas, participatione uniforme dicuntur moueri cir-
culariter intelligendo Deum, iuxta quantum mouentur [vñt], i. uniformiter
per illuminationes ex pulchritudo cedentes & bono, que sunt fine principio
& fine termino. De proprietate autem motus redi est, quod inueniatur in eo
principio & fine, & quod sit in eo ordo & uniformitas secundum propin-
quitatem ad principium & finem. Vnde motus redit in eis dicitur, secundum
quod intendentur ad prouidentiam inferioribus. Cuius quidem prouidentia
principiū sit ab ipso angelō prouidere, terminus autē sit in eo ad quod ultimum
prouidentia pertinet. Et in hoc motus non inueniuntur uniformis, quia pro-
pinqüitoribus perfectius p̄sū prouident. Et hoc est quod dicit, quod in direc-
tione mouentur per hoc quod procedunt ad prouidentiam inferioribus. Eorum
enim prouidentia trans fit per omnia inferiora ad modum cuiusdam re-
flexa lineæ. De proprietate autem motus obliqui est, quod sit medius inter cir-
cularem & rectum, habens aliquid de梧roque. Et hunc motus conuenient angelicis,
iuxta quantum regulariter mouentur ad prouidentiam inferioribus, quemad-
modum rectum pertinet ex ipso contemplatione Dei, quod pertinet ad mo-
tum circulare. Et hoc est quod dicit, quod est oblique mouentur angelicæ men-
tes, in velletur angelicis, non creduntur aliis uniformiter.

LECTIO VII

Igitur istarum & sensibilium trium motionum in hoc omni & multo prius vniuersitate, &c. Expositis motibus angelii & animae, hic concludit causa finalis pulchri & boni respectu tam horum quam omnium aliorum motuum & quietum. Et primo manifesta causa finalis pulchri & boni circa differentias motuum & quietum. Secundo circa differentias omnium rerum, ibi. ¶ Et enim ex ipso & per ipsum, &c. ¶ Dicit ergo primo, quod pulchrum & bonus est causa ipsorum motuum incrementum & animatum, de quibus iam dictum est, & etiam trium motionum sensibilium que sunt in hoc universo, quia etiam in rebus sensibilibus inveniuntur motus circulares, ut in corporibus celestibus, & mox rotundis, & in granulis & leibius, & motus obliqui, ut in animalibus, & cum immobilia & quietia sunt prius secundum naturam his quae mouentur, cum prima cuiuslibet motus sit ab aliquo.

quo immobili, pulchrum & bonum sicuto prius est causa mansionum invenientia, quia quidem attendit secundum quod viae res dicunt esse hanc, & statim secundum quod viae res quicunque in alia, & colloca- tione, & secundum quod viae res permutantur & firmatur. Horum quae sunt pulchritudine & bonum diuinum, quod est super omnes statio- nes & mortales creaturas, non causa est, non solù productum, sed & ceterius i. conservatura & finalis, & ad quod & cuius regni sunt in causa nisi, sed non enim co- mendandum mouetur & cito gratia optime. Vnde quod dicit, quod quod ibi, & in ipso, &c. Tertio ostendit quomodo ab ipso omnis causalitys de- natur, ut, & simpliciter omne principium, &c. Diciten ergo primo univer- ter loquendo, omne quod est, est ex pulchritudine & bono, quod est deus, scilicet ex principio effectivo, & ex pulchritudine & bono; est fieri ex principio contentivo, vel conservatorio, & ad pulchritudinem & bonum convertitur. Quam deiderant fieri sunt finis.

EST autem faciens & extra sum diuinus Hamor, non dimittens suorum eis amatores, sed amatorum. Et monstrans quidem superiora prouidentia facia minus continentia, & coordinata fui iniucem continentia & subiecta diuinis concuerit, ad prima. Propter quod & Paulus magna in continentia diuinus factus amoris, & virtute ipsius extatim faciente particeps, diano uro ore, Vnde ego, dicit, iam non ego, in me autem viuit Christus, sicut verus est super perfectione aliorum. Hanc autem vniuersalem cauillitatem pulchri & boni cōfinit auctoritate scriptura subdit. Quoniam ex ipso triu principiis effectio, & per ipsum sicut per principium exemplarum, & in ipso sicut per principiu contentio, & ad ipsum sicut ad finem sunt omnia, sicut dicitur, sicut omnia cauillitas eternitatis, & apollois 8. 10. Quidam autem omnia cauillitas eternitatis, & pulchritudo & bona, ex finis dicitur habet esse.

Quatuor partitio & bono, ex supra artis haberi posset.

Mnibus igitur est putabrum & barum. Is. 1. 17. a. 7. 1.

Ominus igitur pulchritus & bonus desiderabile, &c. 3 Postquam Dionysius determinauit de pulchro & bono que incant ad amandis hinc determinat de ipso amore. Et primo per verba proprias. Secundo per verba terthici ibi, Ha & nobilia noiter, &c. Circa primum duo facies Primo determinat de amore diuino. Secundo oblitus quod domus Deus & amabilis dicitur, ibi, Quid autem tolleris, Sc. 3 Circa primum tria facies Primo determinat de ipso amore. Secundo de exaltis, quo est effectus & amoris ibi, Et autem & exaltis faciens, &c. 3 Tertio de zelo qui est qua & dicitur species, ibi, Proprietate quod fures sunt, &c. Circa primum duo facta, Primo determinat de amore. Secundo excludit quando obiectio ibi, Et si modo determinat de amore. Secundo excludit quando obiectio ibi, Et si modo determinat de amore.

et omnis multitudine vnitatis. Ex vnitate autem partii resultat forma et perfectio totius, unde subditur *perfectio* totalitatis. Deinde accedit differentia diversorum generum, unde subditur *quale*, quantum ad genus trias, *quanti* secundum genus quantitatis, *quotus* propter dictum ordinem ad genum sius stat. Unde subditur *quoniam* quantum ad quantitatem discretam secundum importat numerum. Et subdit, *infinutus* quod conuenit quantitatibus, et quid secundum secundum diuisione, discretus vero secundum appositionem, *bis*, *comparationes*, *quanti* ad genus relationis, & distinctionis, vi idem, ex quantitate ad id ergo comparatio pertinet ad relationem couenientiam, vi idem, simile, discretus vero ad relationem differentiam, ut diversum, iniquale, etc. Et quia posuit infinitum & relationum quasi consequentiam quantum & qualitatem, circa virtutem differencias quadam considerat. Et prouide circa infinitum considerat ipsam infinitum, cum dicit, *omnis trias, omnis finis, & effectuum finis*, cum dicit, *diffinitiones omnes*, *Dicit enim aliquis infinitum secundum quid est indeterminatum, deinde ponit diversarum comparationum.* Comparatur autem aliquid secundum prius & posterius. Et quantum ad hoc dicit *ordines*, *& secundum magis & minims*, *& quantum* ad hoc dicit *excessus*, *& rem ad causam & causatum*, sic dicit *elementa*; *propter causas materialis & formae*; *propter causas formales*. Vnde ita procedit ad actiones. Et priuilegium diuisione secundum substantiam & virtute & operatione. Deinde dicit, *operationis in homine, in qua primo est habitus anima*. Secundum, *E*st, *et cognitio vel apprehensio*. Tertio verbis. Quarto exterius facti, *item* distinguuntur. In corporibus enim est actio per contactum, & quantum dicit *omnis tactus*; in intellectu autem per scientiam, qui est coidit *in intellectu*; in voluntate vero per vnitatem, qui est etiam quidam tactus, unde subditur, *omnis vnitas*. Deinde cu*dicit*, *& simpliciter* enim, *omnis* offendit diversos modos causandi qui conuenient pulchritudine & bono, *et hoc tria facit*. Primum ostendit quomodo pulchritus & bonum est diversus causa rerum. Secundum ostendit, *omnis causalis rerum in iusta reatu*, quod nos opinetur, *C*irca primam duo fuit, *primo* ostendit quod Deus est obiectum amoris. Secundum quomodo Deus amabit, ibi, *Confidit autem hec si hec* mo, *&c.* Circa primi tria facit. Primum enim ostendit quod fit obiectum amoris. Secundum quomodo fugilis inest amans respectu singulorum libi. Et propter ipsum &c. *T*ertio quod facit amor in amans, ibi, *Et omnia pulchra, &c.* *D*icit ergo primo, quod ex quo pulchritus & bonus est finis omnis, & consequente, quia obiectum desiderii & amoris est pulchritus & bonum. Ad evidenter autem ostendit quia hic dicuntur, *cōsiderandum est*, quid amor appetitum perire. Est autem amor prima & communis radix omnis appetituum operationum. *Quod patet* in insipienti per singula. Nihil enim desideratur nisi quid est amatum. Neque aliquis quis est de re habita, nisi quia amat eam. Nec aliquis tristitia de aliquo nisi quia est cōtrarium amato. Et ideo oportet quod ratio amoris accipiat ex eo quod est communis obiectus appetitus, hoc autem est homo. Ex hoc igitur alius dicit, *quid dicunt amari, quid appetitus amantis se habet ad illud sicut ad suum bonum*. Ipsa igitur habitudo vel cogitatio appetitus ad aliquod velut ad suum bonum, amor vocatur. Omne autem quod ordinatur ad aliquod sicut fit suu bonu, habet quodammodo illud fibi praeferens & vnitum secundum quam similitudinem facta proportionis, sicut forma quodam modo est in materia, inquantu[m] habet aptitudinem & ordinem ad ipsam. Sed tamen corrigit quid boni amari taliter est ab aliis amant, & si cauator in amante desiderium amari, quandoque que autem est taliter prefens ei, & si cauator in eo desideratio vel gaudium de amato. Et per contrarium de eius absentiâ causatur timor & tristitia de ipso, & per consequentia affectio[nes], quia ab his deriuuntur. Sic igitur patet in quo differe quid dicti desiderabilis & amabile. Nam desiderium est quidam affectus amoris. Quod autem dicit diligibilis, determinata quendam modum amoris. *C*um enim amor ad appetitum pertinet, secundum ordinem appetitus est deinde amor. Est autem imperfectissimum appetitus naturalis appetitus abzi cognitione, quod nihil illud importat q[uod] inadvenit naturale. Sive autem est appetitus sensibilis, cuius est deinde appetitus animalis, & deinde appetitus rationis.

nihilis, qui lequitur cognitione, sed est absq; libera electio, supremus autē ap-
petitus

penitentia non est maius simpliciter & secundum se, sed est secundum se bene-
num, cum sit iustum. Sed est maius secundum se quid, in quantum prius alii
quod bonum aliquis sed fieri peccatorum, hoc est, simpliciter malum,
ideo illi qui penitit peccatorum, non est malum, sed est malus ille qui peccatorum
admissione non est secundum se malum, excludi a sanctis, secundum domini
statutum, sed secundum se malum est, quid inquitur alius qui peccatorum,
dicitur a sanctitate, & per hoc non est ydoneus ad diuinam, quia non secu-
dum te incommunicata. Et non peccatorum qui excommunicata, sed ille qui
est qui facti aliquid, va-
de fit excommunicatio-
ne dignus,

LECTIO XI. *sentibus est.*

Sed neque daemones sunt natura mali, &c. **D**icit enim Dio, **a**nthus ostendit, quod malum non est in angelis, hic ostendit quod non sit in daemones. Et circa hoc duo facit. **A**ttende, quid daemones non sunt naturaliter mali. Secundo qualiter mali sunt, ibi, **Q**uemodo a Deo facti, &c. Circa primum ponit quatuor rationes. Quatuor prima talis est, Ex bono non caufatur aliquid naturaliter malum, ita omnia que sunt in mundo sunt caufatae a Deo, qui est ipsum primum bonum, inter qua sunt daemones, ergo daemones non sunt natura- perationis eadem ratio est. Deinde quomodo a Deo facti sunt mali daemones. Etenim non num bona producunt & subsistere facit. **I**n quidem mali dicuntur, dicat aliquis, sed nam secundum quod sunt, ex bono enim sunt, bonam obtinuerunt substantiam, sed secundum quod non sunt, infirmi existentes, vel eloquia dicunt, seruare sui ipsius principium. In quo enim (de mihi) malos fieri dicimus, nisi in carentia habitus & operationis diuinorum bonorum? Et aliter. Si natura mali daemones, semper mali, & quidem malum inflabiles est. Igitur si semper eodem modo se habent, non mali. Quod enim semper idem, boni est proprium. Si autem non semper mali, non natura mali, sed dicti facti angelicorum bonorum. Et non omnino expertes boni, secundum quod sunt & viuant, & intelligent, & totaliter quide-

h-
xi-
m-
at
n-
nt-
od
pi-
nt
id
ut
ux
ra
u-
oc
m
go
li-
at-
ut
re-
st.
m
ha-
pe,
fe-
od
ia
ret
&
me-
ter.
per
tut
m.
na-
Et
co,
tit.
hoc
ili-
listi-
bi-
ter,
em
dd-
eo,
un-
um
ca-
c.
K
m
est
tie,
ub-
&
ter
ca-

ture eorum. Et quo ordinatur haec voluntas, consequenter ostendit, dicens, *Auctor igitur est ipsius malum.* ³ Vbi considerandum est, quod omne illud, quod est naturaliter subiectum alii, non habet unum habere in hoc, quod ei subiatur, sicut bonum appetitus subiectum in homine est, quod regulatur ratione. Omnis autem voluntas, angelorum & hominum est Deo naturaliter subiecta, bonum igitur voluntatis angelicae & humanae est, ut a diuina voluntate reguletur. Auctor igitur, a regula diuina voluntatis, est malum in domini nomine. Omnis autem appetitus, deficiens a fuaregula, reddit in suum obiectum, ultra quam redditum sit, sicut concupiscentia in delectabile secundum sensum, plus debito reddit, quando ratione non regulatur. Si igitur voluntas da monum, auctor a regula diuina voluntatis, magis debito in appetitu sui boni tendit. Et hoc est quod subdit, *& conuenienter imp. &c.* quia scilicet appetituerunt fibialiquid, quod excedebat conditionem eorum. Omne autem quod in aliis est, confitetur quidem finem, per determinatum modum, si recessat ab illo modo, finem conquegit non potest. Modus autem, quo angelus natu sunt, conquegit ultimum finem sue voluntatis est per voluntatem moderatam, secundum diuinam regulam. Si igitur excedat istum modum, non consequentur finem. Et hoc est quod subdit, *& non consecutio.* Omne autem quod non conquegit sua perfectionem, remaneat imperfectum, unde subdit, *imperfectum.* Omne autem imperfectum, in quantum habuit modum, est impotens, unde subdit, *& impotens.* Et quia virtus est perfectio potentiae, sequitur circa virtutem, quae faltae perfectio in ipso non poterat. *Infirmitas & fuga & casus.* ³ Et ponit hinc tria, secundum ea, qua accidunt apud homines, s.n. aliquis sit infirmus ad resiliendum alium, vel ad contineendum aliquid, fugit ab illo, & fugiens propter infirmitatem cadit. Et similiter da mones infirmatus circa confectionem finis fugiunt ab eo, & cadunt precipitati in peccatum. Deinde cum dicit, *Et finaliter quod est in demonibus, &c.* ostendit tertio modo, quid da mones non fleant mali, secundum naturam, sed secundum defectum animalium, & hoc secundum opinionem aliorum. Quidam, n. posuerunt da mones esse animalia, corpore aerea, mente rationale, animo passiva, tempore aeterna, ut Apuleius dicit, & Aug. introd. i.x. de canticate dei. Secundum ergo horum opinioneum, in da monibus est vis sensibilis, & appetitus passivus, qui est sensibilitas, & dividitur per irascibilem & concupiscentibalem. Hoc autem opinio non fuit Dionysij, quod patet ex eo, *quod supra dixi,* angelos immateriales & incorporeales. His autem dicti da mones esse animalios, per defectum angelorum bonorum. Unde manifestum est, quod non est opinatus, da mones esse corporales, & per consequens sensibilis, avanum passivos. Sed quia siple intendit offendere, quid da mones non sunt naturaliter mali, postquam haec ostenderat secundum opinionem propriam, scilicet, si da mones sint de natura angelica, ostendit consequenter, quid enim sequitur, si ponatur, quod sit de natura sensitiva, tunc enim idem iudicium erit de male da monum, & de male hominum. In nobis autem malum est, per hoc quod pars sensitiva non regulatur ratione. Et hoc quantum ad tria, scilicet quantum ad irascibilem, que dum non regulatur ratione, irrationabiliter fuit, vel insector, & quantum ad concupiscentiale, que dum non regulatur ratione, fuit et concupiscent, & quantum adphantasmata, fuit imaginativum, que dum non regulatur ratione, contra veritatem protinus. Secundo ergo predictum opinioneum malum in da monibus non est. At namque, *f. furor irrationabilis, & demens concupiscentia, & phantasia protensa.* Dicit autem demens concupiscentia, furor irrationabilis, quia concupiscentia nihil attendit ad rationem, furor autem attendit, sed impetrans, ut supra dictum est. Si ergo ista tria sunt in da monibus, secundum opinionem aliorum, non tam omnino, quia non contra quamlibet veritatem protinus, neque quilibet eorum concupiscentia est demens. Naturaliter enim bonum & optimum concupiscentia, neque est etiam in omnibus da monibus secundum modum, neque etiam ista tria, si furor & concupiscentia, & phantasia, secundum seipsa sunt mala, sed secundum quod eavent ordinis rationis, & debito obiecto. Unde videmus, quid in animalibus irrationabilibus habeat ista, non est malum, sed habet locum horum in corruptio animalis, & malum, sed habet ista conformatum, & facit quod habeatur animalis natura. Si vero Dionysius loquitur hic, secundum propriam opinionem, di- scendum

cedum est, quod loquitur metaphoric^s, sic. n. huiusmodi anima passiones angelis attribuuntur in scripturis, vr. Aug. dicit in ix. de ciuitate Dei. Sic ergo concludit, quod genus demonum non est malum, secundum quod est in sua natura, sed secundum quod non est ei, secundum quod priuatur aliquo bono. Deinde cum dicit, Et non variatum est, &c. Ostendit unde provenit deficiens boni in demonibus. Postea enim aliquis credere, quid sicut deficiens, vel infirmitas naturalis operatio prouenit in hominibus ex ipsa variatione naturae, quod sensibus deterioratur, & sic operationes naturales debilitantur, ita etiam ex transmutatio-

autem ex translatio-
ne aliquis boni, de-
bet bona operatiois
in demonibus prouenit.
Sed hoc ipse excludit, &
quoniam ad bonum uni-
uersale, quod Deus est, à
quo aucter si sunt, & quan-
tum ad bona particula, p
qua sunt naturala bona
angelis data. Dicit ergo
quod univales bonum,
s. dñmnum, quod docuit
dissima, quamvis ipsi non vident, claudentes
ipsorum boni inspectivas virtutes. Quare, quid
sunt, & ex bono sunt, & boni, & pulchrum &
bonum desiderant esse, & vivere, & intellige-
re, qua sunt existentia desiderantes. Et pri-
uatione, & recessione, & casu, à conuenienti-
bus ipsiis bonis, dicuntur mali, & sunt mali,
secundum quid non sunt, & non existunt de-
siderantes, malum desiderant.

I E C T I O N X V

LECTIO x x.

Quomodo sit malum in animabus.

Natura eorum iā intermitit. Nam cum leo p̄diderit animositatem & superbiā, iam non erit leo, & similiter canis, cum perdiderit farorem, omnī fātū manefus, non erit canis. Et hoc apparet in virilate, quā facie in huībus humanis, in quibus officium eī est custodire domum, vel alia in huiusmodi. Et hoc factū accedit ad familiarem, & abiectio alienum. Manifēstū est autem, quod ea, per feruntur natura, ne corrumpatur, non lūmina, sed corrip̄tūs natura ē infinitas, & quicunque defectus sūt in naturalium habituum, & virtutum, & operationum, & hoc cī malum.

simpliciter corum naturae mala. Etenim animosum, & superbum leo cum perderit, neque leo crit. Mansuetus autem omnibus factus canis, non erit canis. Si quidem canis est custodire, & accedere quidem ad familiarem, abidere autem alienum. Quare quod non corruptum naturam, non malum. Corruptione autem naturae est defectus, & infirmitas naturalium habitudinum, & virtutum, & operationum, & si omnia per generationem in tempore habent perfectum, neque imperfectionum omnino præter omnem naturam.

LECTIO XXXI

Malum non est in rebus naturalibus.

SE D neque in tota natura malum. Si, n. omnes naturales rationes sunt ab yniuersali natura, nihil est ipsi contrarium. Particulari autem, hoc quidem secundum naturam erit, illud autem non secundum naturam. Alij, n. aliquid est praeter naturam, & hoc huius naturae contraire.

L E C T I O X X I.

nostris tecum quoniam naturam, illi autem praeter naturam. Nature autem malitia est hoc, quod est praeter naturam, scilicet priuatio ordinis naturalium, quare non est malum natura, sed hoc est naturae inulum, impotenter esse ea, que sunt propriæ nature imperficiere. Sed neque in corpore est malum. Turpitudo enim, & infirmitas est defectus forma, & priuatio ordinis. Hoc autem omnino malum, sed naturali, ibi. Sed neque in corpore, &c. Tertio, quod neque in materia, ibi. Sed neque in corpore, &c. Quarto ostendit, quomodo priuatis se habet ad malum, ibi. Sed neque hoc quod dicimus, &c. Circa primum duo facit. Primo ostendit, quod non est malum in natura uniuscuiuslibet. Secundo, quomodo sit malum in natura particulari, ibi. ¶ Particulari autem, &c. Circa primum sciendam est, quod natura in uniuscuiuslibet dicta causa est in multis omnium corporum, que natura realiter fit. Et ait Deus uniuscuiuslibet causa omnium, que naturaliter sunt. Vide & quidam ipsum nominantur naturam naturaliter melius est, ut natura in uniuscuiuslibet intelligatur causa in uniuscuiuslibet eorum, que naturaliter sunt. In generis res patitur. Quod est?

ram vniuersalem esse aliquid separatum communiter se habens ad omnia natura-
lita, sicut homo separatus secundum Platonicos communiter se habens ad
homines singulares. Sed quia species rerum non sunt separatae, sed sibi forma
in materia existentes, sunt principia actionum, ut probatur in yis, metaphysica,
melius est dicendum, quod natura vniuersitatis dicitur ut aucta prima
corporis, quod est prius in genere caelorum naturalium. In hac agitur na-
tura vniuersitatis non potest esse malum, malum, n. in qualibet natura est recte-
fus ab ordine illius naturae, sicut omnes oculi est aegro, quando non est in sua dispo-
sitione naturali, tunc aliquid possit esse prater ordinem aliquius particularis
naturae. Nihil tamen potest contrariar natura vniuersali. Non, n. dicendum
ab ordine aliquius naturae, nisi aliquo in contrarium appetit, puta ab ordine
sanitatis, quod est naturale bonum corporis humani, dicitur per actionem
calidi aut frigidi. Omnes autem naturales actiones, quae sunt virtutes actiones
in natura dependentes, vitii naturae, & si nihil potest in contrarium
coi virili naturae. Vide pater, quod in natura vitii non potest esse malum.
Deinde cum dicit, {Particulari autem, &c.} Ostendit quod modo sit malum in
particulari natura. Et dicit particularis natura principium motus aliquas
ex determinate. Dicit ergo, quod aliqui particulari natura aliquid est secun-
dum naturam, & aliquid non secundum naturam, sicut igni secundum natu-
ram est mouer sursum, moueri autem deorsum, non secundum naturam. Nec
est id omnibus prater naturam, sed in ym & idem potest esse aliqui secun-
dum naturam & aliqui prae naturam, sicut movere decorsum est prater na-
turam, & secundum naturam. Hoc est autem malum aliquid in na-
tura, quam preter naturam esse, hoc est, priuatali quo naturalis. Ex quo patet
quod ipsa natura non est malum, sed hoc est malum natura, non potest perti-
nere ad ea, quia pertinent ad perfectionem propriae naturae. Deinde cum dicit,
{Sed neque in corpore, &c.} Ostendit, qualiter in corpore est malum. Et cir-
cum hoc tria fact. Primo ostendit quod dicatur malum corporis. Secundo ex-
pliudit quidam obiectioem, ibi, {Quoniam autem, negne malitia, &c.}
Tertio, viriliter colligit, quod si malum in omnibus, qua dictur malum, ibi.
Hoc, n. e[st], &c. Dicit ergo primo, quod si dictum est, quod in damno
& in animabus non est malum, quasi aliqui existens, ita & negne in
corpore est malum, quasi aliquid existens. Malum, n. corporis dicitur esse, re-
spicito, vel infirmitas, & vrumque horum est defectus aliquis formae,
vel pulchritudinis ordinis. Requiritur, ad pulchritudinem & claritatem,
formam, & commenstratio, quod ab ordinem pertinet. Vrolibet autem priu-
atetur turpitudine. Nec tam in est malum in corpore, quod omnino
privetur formae, & ordine, quia si totaliter tolleretur omnis forma, & omnis
ordo, & per conseq[ue]ntem tota id, quod est in pulchritudine, nec ipsum corpus
remaneat.

SE D animas aliquis dicat esse, &c.³ Postquam Dionysius ostendit, quod modo malum sit in demonibus, hic solent, quomodo sit in animabus. Et primo excludit modum falsum. Secundo ponit modum veritatis. Si autem malas fieri. &c.³ Tertio concludit propositum, ibi. {Non igitur, neque in demonibus, &c.³ Dicit ergo primo, quod forte aliquis dicit inanimas humanae esse mala, quod quidem verum est de aliisibus. Sed inquit secundum est, quomodo mala dicantur. Si autem aliquis dicatur, quod idem dicit mala, quia assidue mala, quibus prouident, & quos salutem intendunt. Sicut aliquis bonum homo coabitat mali, vel ex salutem, vel sciat eriam p[ro] anima communicat, et coafficit corruptioni corporis, & passionibus animis inordinatis, & huiusmodi intendit reducere intendens, hoc non est animus, sed est bonu[m], & ex primo bono deriuatur, cuius virtute etiam & mala bona, vel in quantum mala transmutantur, & sunt bona, vel in quantum mala, hoc non possuntur, nisi inquantum deficiunt a bono, & quantum ad habitum, & quantum ad actum, & sic insinuat ex defectu boni, non potest consequi debitum finem, sed prolabitur ad aliquid contrarium fini, sicut & aeterni, qui est super nos dicimus obsecrari per defectum, & abficiamur lumen. Sed si tamen est, quod & tenebras illuminat, id est, quod prius tuberofaciat, facit luminaria, & sic bonum de mala facit bonum. Deinde cum dicit, f. Si autem malas, &c.³ Ponit verum modum. B[ea]tus dicit, quod si nos dicimus animas fieri mala, hoc non possuntur, nisi inquantum deficiunt a bono, & quantum ad habitum, & quantum ad actum, & sic insinuat ex defectu boni, non potest consequi debitum finem, sed prolabitur ad aliquid contrarium fini, sicut & aeterni, qui est super nos dicimus obsecrari per defectum, & abficiamur lumen. Sed si tamen est, quod & tenebras illuminat, id est, quod prius tuberofaciat, facit luminaria, & sic bonum de mala facit bonum. Deinde cum dicit, Non igitur, neque in demonibus, &c.³ Concludit propositum, quod scilicet, neque in demonibus, neque in hominibus sit malum, quasi liquid existens positivae, sed sicut defectus, & quasi quoddam desertum per extensis proportionem bonorum. Sic igitur intendit ostendere, quod in extensis non est malum, quia in quibusdam quidem, nullo modo est mala, sicut in Deo, vel in angelis, in quibusdam vero est mala, sed sicut prior, non sicut liquid existens. Deinde cum dicit, f. Sed neque in animalibus, &c.³ ostendit quod non est naturaliter in animalibus contrariabile. Et excludit deo, secundum quod possit videri, quod in eis est naturaliter materialis, & passiones defectum. Posset alioquin, videns in brutis animalibus, naturaliter furens, & concupiscentiam, quia in hominibus dicuntur mala, existimare huiusmodi animalia, naturaliter esse mala, sed hoc excludit, dicens, quod si inferas ab huiusmodi animalibus furens, & concupiscentiam, & alias huiusmodi passiones, que ab aliisibus dicuntur mala, & tanquam non sunt mala, similiiter coram natura, sed in quantum ista asperguntur,

remane posset, & per consequens, neque turpitudine corporis. Vnde pater, quod hoc, quod dicitur turpe, non est rotulare nulsum, nihil retinens de bono, sed est bonum minoratum à debita perfectione. Deinde cum dicit: Quoniam autem, &c. excludit quadratum obiectum. Pofler, n. aliquis dicere, hoc corpus ex hoc ipso est malum, quod animè malitia causa est, fed hoc ipse excludit dicens, quod si causa malitia non est corpus. Remota, n. causa per se, remoueretur effectus. Remota autem corpus, non remoueretur malitia in natura spirituali, ut patet in demonibus, qui sunt incorpori, & tamen mali. Relinquitur ergo, quod causa malitia animæ non sit corpus. Sed in peccato actuali manifesta est, quod malitia animæ ex libero arbitrio, in hoc quod male vult corporibus, in peccato autem originali, hæmaculans attraxit in originali peccato, ipsi infelicitate corporis, secundum quam inficit animam filii vestram ex primo, ex anima primi parentis. Deinde cum dicit: Hoc enim est, & mentibus, & animabus, & corporibus malum, habitus propriorum bonorum insimilatus, & causus. Sed neque multum vulgariter in materia est malum, sicut dicunt, secundum est quod est materia. Etenim ipsa ornatus, & pulchritudinis, & formæ habet participationem. Si autem extra hoc materia existens, secundum seipsum, sine qualitate est, & sine forma, quomodo facit aliquid materia, que neque pati posse, secundum seipsum habet? Et aliter. Quomodo est materia malum? Si. n. sufficiunt quidem nullo modo est, neque bonum, neque malum est. Aut enim existens, existentia autem omnia ex bono sunt, & ipsa ex bono fit. Et aut bonum mali est effectuum, aut malum, sicut ex bono existens est bonum, aut malum, boni est effectuum, aut bonum, sicut ex malo existens, est malum, aut duo rursus singulis. Deinde cum di-

F

haec ratio habet, quasi tria media, secundum tres vi-
mina est, quod materia et complementum via-
entium completa, si tollerentur in potentia. Et
quod si aliqui hoc concedant, quod materia est in
toto mundo, quomodo potest esse, quod mater-
ia necessaria enim est duceretur a malo. Ex hoc
rum, quod habet ordinem ad bona, & ex hoc ip-
cunda utilitas materia est respectu particularium
lum. Quomodo autem gignit, & nutrit na-
turam, materia existens mala? Etenim ma-
lum, secundum quod malum, est nullius ge-
nerationum, aut nutritum, aut totaliter es-
titum, aut salutarium. Si autem dicatur
ipsum quidem non facere malitiam in anima-
bus, attrahere autem ipsum, quomodo erit
hoc verum? Multa enim ipsarum ad bonum
aspicunt. Et quidem quomodo factum est
hoc, materia omnino ipsas ad malum attrahere?
Quare nō ex materia in animabus ma-
lum est, sed ex inordinato, & peccate motu. Si
autem & hoc dicut materia esse omnino con-
sequens, & necessaria est in stabilitate materia, hi
qui in scissis collovari nō possunt, quomodo
malum est nec essari, aut necessarium malum.
Sed neq; hoc, quod dicimus priuationem, se-
cundum virtutem propriam aduersatur bone.
Etenim perfecta priuatio vniuersitatem per-
tinet, particularis autem non secundum quod
priuatio est, habet virtutem, sed secundum hoc
quod nō perfecta est priuatio. Priuatione
n.boni particulari existente, nondum est ma-
lum, & recedente, & mali natura abiit.

G

LECTIO XXI

Virum malum ex bono can

Est autem colligentem dicere. Bonum ex vna, & tota est causa, malum autem ex multis, & particularibus descelibus. Ursinus loquuntur, non est effectum, aut salutis numerum aliquos. Effectum enim continet sub fe generatum, sicut minus commune, & similiiter salutarium continet sub se nutritum. Effectus est, si fallare pertinet ad rationem boni, unde non possunt conuenire malum, in quantum huic modi. Deinde cum dicit. Si autem dicas, & remonter quādam obiectionem. Dixerat, n.supra, quād pōr̄t̄t̄ non potest dici malum, quia sit causa malitiae ipsius anima, posse autem aliquis dicere, quod licet corpus non faciat malitiam in animalibus, tamen materia corporalis atrahit animas ad malitiam alludendo eas. Sed ipse dicit, hoc non est verum. S.i. a materia ester causa attrahens animas ad malitiam, sequeretur quod hoc ex necessitate impedit. Postea, n.causa, ex necessitate sequitur effectus, nisi aliqua impediat. Sed hoc videmus esse fallaciam. Multe, n.animalium respiciunt ad humanum, quod non potest esse, si materia totaliter at trahet causam ad malum. Unde manifestum est, quod malum in animalibus non est ex materia; sed ex inordinato motu liberi arbitrii, qui est ipsum peccatum. Si autem aliquis imputat materię corporalē, in quantum exercitus exiens, allicit aliquo modo, & coniunctu animo inclinat, licet non ex necessitate, propter hoc remouetur, quia materia est secundum se bona, quia aliiquid potest esse occasio malorum, quod tamen secundum se est bonum. Hoc est ergo quod dicit, quod si aliqui hoc ipsum dicunt esse ex materia, quid anima mouetur ad malum, oportet nihilominus dicere, quod materia licet sit inabilis, rameo omnino consequens est i.consequentiā & ordinem habet in unius, & necessaria est formis, qua non possit in seipso firmari, quomodo autem malum potest esse necessarium, aurū id, quod necessarium est, potest si esse secundum se nullum. Et norādum est, quod signatur dicti instabilitas materia, quia inclinat ad mortem, intantum videatur esse malum, in quantum de sero incommodabit bono, adheret commutabilitib⁹ bonis. Principiū autem moribilitatis est materia, in quantum est in potentia ad diuersa, nec tamen hoc ipsum, quod est in potentia ad diuersa ostendit causam malam, quinimum per hoc ipsum habet ordinem ad diuersa bona, id est, ad diuersas formas, quae in se ipsum firmantur. Deinde cum dicit. Sed neque hoc, quod dicitur, sc̄ ostendit, quomodo se habeat priuatum ad rationem mal. Et dicit, quod nec ipse priuatum aduersatur bono agendo contra ipsum, secundum propriam virtutem, sed secundum virtutem boni, quia si perfida priuatio i.e. quia rōrum remoueat, omnino excludet omnem potentiam, & ita erit non potens ad agendum contra bonum. S.i autem sit particularis priuatio excludens vnam formam, & non alias, habet virtutem agendi, nos ex hoc, quod est priuatio, sed ex hoc, quod non est perfida priuatio, id est, ex forma coniuncta, qua non priuatur. S.i bonum particulariter priuatur, nōdum est totaliter malum, & si redeat priuatio particularis, vel quia non sit aliquid priuatum, vel quia sit totaliter ablatum, sicut quod natura mal percat.

LECTIO XXII.

Est tantum colligentem dicere. Bonum ex vita, & tota causa est. &c. Per tractatis principibus questionib[us], quas supra mouerat de malo, & in malum sit aliquid, & unde sit malum, & in quibus sit malum, hic prosequitur alias questiones adiungentes. Et primo illam, qua queratur, Verum malum canseatur ex bono, aut ex aliqua alia causa. Secundo, qua queratur, quomodo prouidentia comparsit malum, ibi. *Quomodo totaliter mala sunt prouidentia existente.* &c. Tertio, questionem, qua rebus

DE DIVINIS NOMINIBVS.

arem. Est etiam præter distinctionem rationis, quæ dirigitur in operibus artis, & præter voluntatem, quæ manet in eis. Et similiter est præter substantiam subtilitatem, quia non habet formam, per quam substantia, sed est priuatio formæ. Quod si obijicitur, quid si alii pecuniam appetere bonum illud, quod facit, & sic videtur ex ignorancia peccare omnes pecunias, & alii a peccato excusat. Dicendum est, quid huiusmodi error, propter quem opinatur esse bonum, quod non est bonum, est secundum ignoranciam operationis, qui ignorat in particulari, quod securum in vniuersali, ille enim, qui in vniuersali fecit adulterium est malum, in particulari
Iudicat bonum esse nam appetitum, & potens, & actuum, quomodo adulterium, in quantum pre- poterit aliiquid quod est bono contrarium, ponderat in sua voluntate quod est substantia & voluntate & operatio- bonum delectabile bono honore, & cui opponitur ne priuatum? Non omnia omnibus & omni- malitia defelatione adiunguntur, non eadem secundum idem mala. Daemon est etiam. Unde huius igno- malum præter boniformem intellectum esse, rancia magis est ex inno- animæ præter rationem, corpori præter na- datione evolutionis, qui- cundam. Inscriptio-

LECTIO XXII

dentia existentie.

Quoniam totaliter mala sunt, & prouidentia existente, non est malum. Secundum quod est malum, neque existens, neque in existentibus. Et nihil existentium est improuisum, neque enim est malum conspicuum subsistens bono. Et si nullum existentium non particeps boni, malum autem defecatum est. Nihil autem existentium priuatum vniuersaliter bono, in omnibus existentibus divina prouidentia, & nihil existentium non prouidentia. Sed & factis malis benignae prouidentia virut, aut ipsorum, aut aliorum, aut propriam, aut communem virutatem. Et proprie vnumquodque existentium prouident. Propter quod, & vanam multorum non recipiemus rationem, qui oportet dicunt prouidentiam, & imitatos nos ad virtutem agere. Etenim corrumpe naturam, non prouidentia. Vnde sicut prouidentia

sed deficiente habeat.
Et patet in eo, qui obscurè videt & **3** est etiam infirmitas, **3** quando scilicet, non firmiter habebit bonum, etiam sī intēnsitate habebit, sicut si quis acute videat, et tamē nō habeat sūmum vīfum, sed facile vītus eius desūtūrabit. Tria hęc ergo accipiuntur ex parte priuationis, scilicet, ex parte eius, quod priuat per malum. Primo, accipienda est ratio boni in communione. Ad quam tria pertinent, scilicet, et commensuratio aliquorum, ex quibus aliud componitur, vi latitas et communieatio humorum, & punctionis et communieatio membrorum. Et per opūlūtū, malum est incommenstrato, **3** sicut aggritudo, & turpitudine. Secundum quod pertinet ad rationem boni, et quid ad actus pertinat ad debitu finem. Et per opūlūtū dicit, quod mali est peccatum. **3** Nam peccatum dicitur, & in natura, & in arte, & in voluntate, quando actus non pertinet ad debitum finē, sicut cum natura producit partū monstrosū, & cum scriptor, non facit bonam scripturam, & cum voluntas non facit adūm virtutum. Et etiam de ratione boni, quid sit intentum, quia bonum est, quod omnia appetunt. Et per opūlūtū dicit, quod malum est sine intentione. Ex hac tria possunt reduci ad modum, speciem, & ordinem, quem ponit Augustinus. Non incommenstrato est per priuationem modi, peccatum per priuationem speciei, hoc autem quod dicit, **3** sine intentione per priuationem ordinis. Deinde ponit ea, que consequuntur communem rationem boni. Et primo dicit, **3** sine pulchritudine, **3** quia pulchrum conseruit etiā bonum, & virupraditum est. Et postea ponit quidam particularia bona, que priuantur per malum. Et dicit, quod malum est **3** vita, & **3** sine mente, **3** id est, in intellectu, & **3** sine ratione, & **3** et imperfēctiōne, & perfēctio enim ad rationem boni pertinet, & **3** et non collocatum; **3** id est, non firmatum in aliquo, firmari enim in aliquo est de ratione boni, & **3** id est, sine causa **3** ordo enim ad causam est quoddam bonum, & **3** est in seūdūtū, **3** scilicet non ex propria causa procedens, & **3** est **3** sine germe, **3** quasi non habens proprium, & per se effectum, & **3** est **3** vacuum, **3** id est, absque plenitudo, & **3** est **3** nulla operans, **3** quia & ipsa operatio est quoddam bonum, & perfēctio operantis, & **3** est **3** inordinatum **3** quia etiam ordo ad rationem boni pertinet, & **3** est **3** diffīlētia, **3** quia etiam similitudo quidam ordo est, & ad rationem boni pertinet, & **3** est **3** infinitum, **3** quia finis est bonum, & perfēctio viuis culpūtū **3** est **3** obscurum, **3** id est, sine claritate, & breuitate **3** sine omnī substantia, & **3** non est existens aliquo modo, nec in aliquo tempore, nec liquidū est malum, inquantum est malum. Deinde cum dicit, **3** Sicut rotulice potest, & **3** procedit ad manifestandum tertiam considerationem, supra positionem, scilicet, quid malum non est exterum, & causatiū quoddam priu-
man principium. Et hoc probat duplicitate. Primo sic. Malum enim eo modo, quo aliquid potest facie, potest hoc per bonum fibi adductum, qualif-
icat. **3** quod omniū est exp̄s boni, neque est aliud, neque potest **3** ali-
quid. Et hoc sic probat. Si enim ita est, quod existere, & appeti per voluntatem, & esse potest, & efficietur priuatione pertinet ad rationem boni, quo-
modio illud, quod est bono contrarium, scilicet malum, quod est absque sub-
stantia, & operatione, & voluntate, ut supra dictum est, potest aliquis pro-
prietate virtutis, quasi diceret, nullo modo. Si igitur malum, nihil potest per
seipsum, sed solum virtus boni, manifestum est, quod malum non est
principium cuiuslibet. Secundo ibi, **3** Non omnia omnibus, & **3** probat idem. Nam videmus, quod non omnia sunt omnipotētia bona, fe-
cundūdū idem. Malum enim non est substantia, non est in virtute, non est in
bonitate.

T

LE C T I O N E X X I I I .
situativa, per se mobilia: & iota par-
tem totius: & v-
erousorum natura
prudentia pro-
nunquie prouisi-
xistens, & malum
naturam.
Nusquam
cum quod eum malum,
cundum virtutem.
Et damonibus,
bono est, & bo-
nx ipsi, ex cau-
lo, que est circa
i, infimitas con-
centis perfectio-
n, inquantum esse,
desiderant. Non
& non est hoc de-
siderij existens. In
voçant eloquia,
on obliuiscibilem
stentes, & scien-
tientes qui audie-
re autem circa fi-
li, & quid volunt
ne agant, secun-
dum voluntate
multoties diximus,
tia, & defectus:
aut desiderij, aut
dilectionis, aut
dilectio dicat ali-
ud ratione mali et,
autem vniuersaliter
in effectus prudentia
videtur esse bonum,
ut & tua prouidentia ea, quibus prouide-
tur ergo, quid diuina prouidentia ad om-
nium existentium est, non prouisum a Deo, sed
est per prudentiam diuinam, inquantum
dicit. Sed & factis malis, &c. 3 ostendit,
vita, & tanta prouidentia ordinata. Et
dene viuit malis, quando que quidem ad ipso
mala, sicut cum infirmitates corporales, vel
cedunt in virilitatem eorum, qui eas patiu-
tem aliorum. Et hoc duplicit, quandoque
aliucius, sicut eum ex persona viuis alias
ad virilitatem communem, sicut cum pena
cum ciuitatis. Deinde cum dicit. Et propri-
tate, quod malum non debet essetiamaliter per di-
men, Et dicit, quid non diuina prouidentia proui-
dit, 3 id est, secundum proprietatem, & con-
sonantem recipienda una obiecta multorum,
dencia debet & nos inuitos inducere ad vir-
tutem, quid corrumpt naturam re-
modo prudentia est confutativa natura
et ea per se natum naturam sunt, & mobilis
non auferens ab eis, quin per se moueri pos-
tota, & vniuersalia, & perfecta, & ea quae
a propietatem naturalem totius, & vni-
naturam natura eorum, quibus Deus pro-
plic bonitas datas ex largissima, & vni-
versal rationalis creatura, secundum suam natu-
ram arbitrio potest deficeri, non pertinet
eius voluntatis, ut tantam bonitatem attribui vni-
param, vel rei, que est inferiori gradu, sicut rei
qui existerit est malum, neque in existentiis
rationum questionem de desiderio malum. Et cir-
dit, quomodo malum contingit esse in des-
iderio in cognitione peccata, ibi. Et in co-
munitate. Chiric primum resumit quodam
concludens ex dictis, quod malum, nequa-
tentibus. Offensum est enim, quod malum
tquam est, 3 id est, non est aliquid existens la-
quid hoc, quid aliquid dicunt fieri malum,
actua, sed proper infirmitate, & defi-
cit, & damoni, &c. resumit quod id est
Et dicit, quid in damonibus hoc ipsum,
ex bono, scilicet Deo, sed malum invenient
proprieatis 3 id est, ad qua erant ordina-
ta, & iterum variatio, qua deferuntur ab illa
& ab habentibus, non illi habent, quod

DE DIVINIS NOMINIBUS

infirmitate intellectus, ita
desiderare malum, et ex
defectu virtutis deside-
ratio. Deinde &c. dicunt
in cognitione, &c. o-
stendit, quoniam peccatum
contingit esse in cogni-
tione. Et circa hoc tria fa-
cit. Primo, ostendit propo-
rium. Secundo, excludit
objectionem; ibi. Et qui,
&c. Tertio, epilogum
qua in hoc capitulo dicta
sunt. I. Nunc, &c. Dicit ergo primo, quod
ne ut peccare in desiderio
est quadam infirmitatem
desiderii, ita peccare in
cognitione, secundum sa-
cra eloquia, dicitur esse
infirmum circa duo. Pri-
mo quidem, circa cogni-
tionem boni, quam certe-
tenter, & quam obliu-
scitur. Si enim aliquis in-
firmiter in cognitione eius
quod superesse a ten-
tur, non est peccatum. Se-
condo, circa actionem
boni, quod quis cognoscit,
et quantum ad huc,
secundum modum virtutis

non est punienda infirmitas, sed contra con-
donanda. Si non quidem esset posse, bene-
quidem se habet sermo. Si autem ex bono
posse, quod dat secundum eloquia omnibus
simpliciter conuenientia, non est laudabilis
peccatum habitus propriorum bonorum ex
bono, & auerso, & fuga, & catus. Sec-
unda haec quidem a nobis in his, quae sunt de iu-
nitate, & diuina iustitiae obfuscentia, secun-
dum virtutem sufficienter sunt dista. In que-
sancto negotio eloquiorum veritas, sophi-
cias, & iniuitatim, & mendaciam contra
Deum loquentes contrinuit, sicut iniuispi-
rationes. Nunc autem sufficienter, sicut se-
cundum non laudatum est bonum, sicut ver-
amabile, sicut principium, & finis omnium
sicut circumitus existentium, sicut infor-
mans non existentia, sicut omnium bono-
rum causa, sicut malorum non causa, sicut
prudentia, & donatrix boni perfecta, &
superprediens existentia, & non existentia, ad bonum
mala, secundum ipsius priuationem ad bonum
redigens, omnibus desiderabile, & amabile, &
diligibile, & que cumque alia in prioribus ve-
rissima demonstrantur.

LECTIO VI

LECTIO PRIMA

De existente, in quo, & de exempli.

tum ad primum vero vi-
tuperantur in Psalmo illi, qui nolunt intelligere, ut bene agat. Quod quidem
fit, secundum quod auctoritas voluntas, aut infirmitate habet ad cognitionem
boni. Et ut vniuersitatem dicamus. Malum, (sicut multorum dictum est,) est
quoddam infirmitas, id est debilitas potentia, vel totaliter impotencia, & qui
cunque potentia defectus, aut circa cognitionem, aut circa finem, aut circa
desiderium, aut circa operationem boni. Et loquitur hic de male culpo, quod
circa aliquod horum quatuor recessit et considerare. Deinde cum dicit. { Ego
quidem dicas aliquid, & c. mouerit quandam oblationem. P. item enim ali-
quis obijecitio dicere, quod infirmitas non est imputanda, sed condonanda.
Parcendum enim est, ut videatur infirmitas. Si igitur peccatum est infirmitas,
circa aliquod praedicationem, videtur quod peccatum non sit puniendum. Sed
ad hoc responderit aliquis, quod talis obijecito bene procedere, si omnia
cancelli deesse posse ad bonum. Sed quia vno inquit habere posse bene facere
ex bono, id est, ex auxilio Dei, qui dat omnibus conuenientia ipsi affluen-
ter, ut dicatur facti, non est laudabile, id est, excusabile peccatum quod est
auctor, & figura, & causa, ab habitu propriorum bonorum, qui proveniunt
ex bono, scilicet Deo. Hoc enim se auctor ab auxilio Dei, sibi parato,
& imputatur ad culpam quidem peccati, sicut si aliquis infirmus cadere
dum nocte vel iuxta locum manum portigentis. Sed dicit, quod haec sufficien-
ter secundum suam virtutem dixit in quodam libro, quem fecit de iustitia,
& obseruancia fratrum iustitiae, quid nos non percipiunt. In quo quidem, le-
vendur invenimus Sacra scriptura, reprobatum sophistis rationes eorum,
qui contra diuinam iustitiam inveniunt, & mendaciter loquuntur. Deinde
cum dicit, { Nunc autem sufficienter, &c. } epilogata ea, quae dicta sunt
in hoc capitulo. Et dicit, quod nunc in isto capitulo sufficienter laudant, se-
cundum suum possiblemente, sicut vere amabile, vbi tractant de amore,
& sicut principium, & finis omnibus, ut vbi tractant de esse et effectu
boni, in quo manifestatur, quasi quidam circulus in existentibus, dum
habent idem principium, & finem, feliciter bonum. Et oculum est, etiam
ibi, quod Deus informans non existentia in actu, sed in potentia, & quod
Deus omnium bonorum est causa, & quod non est causa malorum, & quod
sua prouidentia est perfecta, datur omnis boni, & quod superpredicatur, tam
existentia, quam non existentia, & quod mala, que dicuntur secundum pri-
uationem ordinant in bonum, quod est desiderabile omnibus, & diligibile,
& quacunque alia demostrata sunt, secundum veritatem in precedenti-
bus, sive vera.

SUPER CAPT V. LEG. I.

Transendum est autem nunc ad vere existentem, vere existentis Dei Theologiam determinantem, &c. 3. Postquam Dionysius tractauit de bono, in quarto cap. Hic in quinto determinat de Ente, de quo determinat primum bonum post bonum, quia bonum quodammodo ad plura se extende, ut Platonici dixerunt. Nam etiam non existens actu, quod est ens in potentia, ex hoc ipso, quod habet ordinem ad bonum, habet rationem boni, fuit causaliiter enim participans quando fit ens actu. Et quia quidam ponebant res fieri in actu, secundum aliquod exemplum aliquid forma praexistentis, ideo in capitulo de Ente determinat etiam de ex-
empli, ad eum pertinenti, causa, scilicet causa.

In duas partes. In prima primitus quzedam, quae sunt necessariae ad propriam intentionem. In secunda prosequitur de causitate primi entis, ibi: {Quoniam autem & de illis diximus, &c.} Circa primum tria facit. Trium, manifestatrum intentionem. Secundum, eructavit errorum, ibi: {Non autem aliud, &c.} Tertio, respondet contra obiecione, ibi: {Et quid enim dicat aliquis, &c.} Dicit ergo primo, quod à consideratione hodi transfundum est, nunc ad veram laudem Dei, secundum quod à fidei illeologis nominatur, ut vere existens. Sed hoc praesertim importat, quod non est

A Ransendum autem est nunc ad verum existentem, vere existentem Dei Theologiam laudationem, tantum autem memorabimus, quod sermonis intentio est, & non superfusionalia substantia, secundum quod superfusionalis est manifestare. Inestabilis enim hoc, & ignotum est, & perfecte non manifestabilis, & ipsum excedens uititionem, sed substantiificum Thearachicæ substantiarum principatus processum ad omnia existentia laudare. Et enim boni Dei nominatio, totos esse omnium processus manifestans, & ad existentia, & ad non existentia extenditur, & super existentia est, existere autem ad omnia viuenda extenditur, & super viuentia est. Sapientia vero ad omnia intellectuata, rationalia, & sensibilia extenditur, & super omnia ista est. Ita igitur prouidentia manifestatiua Dei nominaciones, sermo laudare desiderat. Non enim promittit enarrare per se substantiam bonitatem & deitatem, & substantiam, & vitam, & sapientiam per se substantialis diuinitatis, qua est super omnem bonitatem, & deitatem, & substantiam, & vitam, & sapientiam in absconditis, sicut eloquia dicunt, supercollocata, sed mansuetatam bonitatem, & excedenter beneficam prouidentiam, & omnium bonorum cauam, laudat, & existentem, & vitam, & sapientiam, qua facit substantiam & viuiscat, & et sapientia donatix cauam, opiter, quod non est in praesenti lemnore intentione, quod ipsa fusperfusionalis substantia Dei, secundum quod in seipso superfusionaliter existit, manifestatur, id est, ut cognoscatur Dei essentia: hoc enim sermone explicata non potest, nec nostra cognitione capi. Quicquid enim intellectus noster apprehendit, minus est quam Dei essentia, quicquid lingua nostra loquitur, minus est, quam est diuinius, nec potest diuina essentia manifestari perfecte a creato, ita quod eam apprehendat, sed excedit ipsum uititionem intellectus beatorum, qui essentiam Dei videns per uititionem sui intellectus ad ipsam Dei essentiam. Quamvis enim videt Deum est, tamen est tantum perfectio visionis, quanta est perfidio ipsius esse diuini, & quanta est perfectio visionis, quae Deus se videt. Non ergo praesens intentio, vt manifestetur ipsa Dei essentia, per quam omnia substantias concipiuntur. Quoniam et

... et ex ipsius voluntate, non dum nomine man-
ifestatur aliquis proce-
sus aliquius perfectionis a Deo in existentia, & secundum quidem deo dic-
etur, est supra omnia entia. Sic enim nomen boni manifestat omnes processus
vniuersitatis entis; rectum, & extendit se, tam ad existentiam, quam ad non
existentiam, in quantum non existentia habet aliquod boni, prout sunt in
potestate ad esse. Nomen vero entis designat processum efficiendum a Deo, in
omnia entia, & secundum quidem deo dicendum est super omnia existen-
tia. Nam per vita extenditur ad omnia vniuersita, & secundum quidem deo dic-
etur, est super omnia vniuersita. Nomen vero sapientia significat pro-
cessum, qui extenderit ad omnia intellectu, & rationali, & sensibili,
quia etiam per sensum, in quantum est cognitio quadam, est etiam part-
icipatio diuina sapientie, cum canem diuina sapientia sit super omnia ista.
Ad hoc ergo rendit iste sermo, ut exponat Dei nomina, secundum quidem
sum manifestativa diuina prouidentia, per quam perfectiones rebus auti-
biunt. Non enim promittit sermo iste, quid hareritatem Dei superius manifesta-
tiem bonitatem, & substantiam, & vitam, & sapientiam, secundum quidem in
se pia superius manifestari exsistit super omnia, quia in creaturis invenimus.
Vnde de sapientia Dei dicitur, Job 23, quid abscondita est ab oculis om-
nium vniuersitatum. Intendo ergo praefatis sermonibus, laudare Deum, no-
mine boni, secundum quidem causa omnium bonorum. Et nomine existen-
tia, secundum quidem factum omnium substantiarum. Et nomine vita, secundum
quidem vivificans omnia. Et nomine sapientia, secundum quidem factum sapientiam.
D Cende cum dicit, Non autem aliud, &c. excludit errorem quorundam Plat-
oniticorum, qui in vniuersitatis effectus in intelligibilibus causis reducunt. Eg-
o qui videbam effectum boni vniuersitatis esse, dicebam suam causam esse
ipsum bonum, quod effundit bonitatem in omnia. Et sub eaponebat aliam
causam, que dat vitam, & sic de aliis, & huiusmodi principia dicebant Deos.
Hoc ergo excludit Dionsius dicens, quod praesens sermo non dicit aliud
principium effectuum bonum, & aliud ipsum existens, & aliud vitam, & aliud
sapientiam. Neque dicit praefatus sermo esse multas causas, & diueras deitatis
productus diuersorum, quorum quidam sunt excedentes, & quidam infer-
iores, secundum omnes processus perfectiorum in creaturis. Et omnia no-
mina, que hoc exponuntur, dicit praefatus sermo esse vniuersum principium, & aliquid
nomines, quod manifestat totam prouidentiam Dei vniuersitatis, scilicet
nomen boni, quidam vero manifestans diuinam prouidentiam, quantum ad
aliquos determinatos effectus, vel magis vniuersales, vel magis particulares,
sicut enim, vniuersi, & sapienti, & huiusmodi. Deinde cum dicit, Et quid dicit
aliud, &c., soluit quidam obiectiōnēm. Et primo ponit eam, que talis est.
Cum ipsum effe excedat vitam, & vita excedat sapientiam, unde est, quid vni-
uersa supremitas existens, & sentientia vniuersitatis, & rationib[us] la-
tentibus, & mentes[bus]; sed intellec[tus] angelicis rationabilibus[bus] creaturis, id
est, hominibus, & magis sive circa Deum, & quia magis assimilata est, &c.
magis et appropinquat; secundum dignitatem in natura, cum tamen operat
ea, que maiora doma participantia a Deo, est melior, & supremiorem alijs
qua minora dona participant. Secundo, ibi, Sed si non sufficiunt quidem,
&c., soluit premissam obiectiōnēm. Et dicit, quod sermo praeterea dicta ob-
iectio[n]e refutatur, si ea, que sunt intelligibilia lupi non possint esse aliquis
non existens, vel non esse vniuersa, tunc enim sicut esse praesentem vita
, & vita sapientia, ita existens praesentem vniuersitatis, & vni-
uersitatis sapientibus. Sed diuisa mentes angelorum non carent esse, quoniam

mo habent excellentius super alia existentia creata, & habent vitam superbia
viciunt, & intelligunt & cognoscunt super cognitionem sensus animalium
& rationis humanae, & quantum ad ordinem ad bonum, super omnia
existentia desiderant pulchritudinem & bonum, & non solum magis desiderant
quasi perfectioris ordinis in ipsum, sed eo magis participant, perfectiore bo-
nitate actu habentes. Vix enim duobus modis bonum in creaturis inueni-
tur, aut secundum participationem aeternalum boni, aut secundum ordinem
ad bonum, sicut supra dictum est in 4.c. quod bonum se extendit etiam
ad non ens actu. Unde
rationabiliter substantie
angelicæ magis sunt circa
bona diuinæ per quam
appropriationem ad ipsum, quasi abundan-
tius ipso diuino quasi possi-
participantes, quasi possi-
entes ab eo plena &
materia bona quam alia. Plu-
ria quidem, qui habent
intelligibilem, quod mul-
ta non habent. Malitia
vero, qui ipsum esse &
vincere quod alia habent,
perfectius ab angelis pos-
sidentur. Et similiter etia
rationalia, scilicet homi-
ni super remi sensi-
bilibus, id est brutis ani-
malibus, quia prabun-
dantur in ratione, quâ-
græ ex possident, & que-
dam sicut animalia bruta
superiora alia, vt plantas
relicti excellunt. Sed si non subsistens
in sensibili, & alia, scilicet
planta puriora cetera
corporis inanimata, bene-
vit. Et in vniuersaliter hoc
verum dicti potest, quod diuinæ
mentes super reliqua existentia, &
illa quæ magis participat
ipsi vno quod est Deus, &
in infinito dono Deo, que-
donatus est affluente
omnibus, ut dictum facit.
chrom & bonum desiderant, & eo partici-
pant, ipse magis sunt circa bonum abun-
danter ipso participantes, & plura & ma-
joria ex ipso dona possidentes, sicut & rati-
onabilia sensibilibus excellente, abundantia ra-
tionis plus illis possidentia, & quedam sensu,

felice
piusque
munificus
quibus
tur meus
In qua
tas tuas
futura or

& al
rum
parti
duinum
istis
stens
F risticum
dum
catris
perso
ment
pora
qua
nerat
tia &
tura,
quo
nim
sed si
in se
propre
cut i
existed
& ne
nequiv
nequi
non
Stenit
est ex

felice
qui s.
muni-
quibus
tur m.
In qua-
tas es-
sara o.

¶ al-
rum
parti-
duini
illis
stens
tificu-
dum
cautio-
perso-
men-
pora
qua-
nerat-
tia &
tura,
quoc-
nim
sed si
in se-
propri-
cut ut
existed-
& nece-
nequi-
nequi-
non
steini-
est ex.

Re-
bus e-
stente

quad
stems
& ipsa-
tur a-
tates r-
substa-
quad
deran-
cundis
albedi-
nihil
eue fu-
bent c-
esse su-
est qui-
stems
sed ip-
quia li-
1.Tim-
ian 8
uantu-
remou-
quod
[Nequ]a-
quia h-
turm
turin
plus et
que si
quide-
loque-
stenti-
icipan-
dit, qui-
thum a-
sumen-
do, qui
& omni-
principi-
juslific-
scipit p-
serum,
cum di-
te, dom-
ad esse,
fa ipsius
& omni-
fa.

durations vniuersitatis rei. Vnde etiam seculum dicitur tempore vngeneratio hominum durate potest, vel quo solet durare commemorationis memoriarum humanarum. Vnde spatiu[m] mille annorum est diuina facultas dicitur. Manifestum est autem quod ad Deo praeferitur durationis vniuersitatis rei, & idem dicit quod est principium liberum generis, est mensura corum quae sunt in genere illo, scilicet vniuersitatis & sonus in melodij. Ipsius ergo diuinius est in membrum facultorum, non quidem ad aquam, sed excedens. Et consequenter exponit in spirituali quomodo sit principium facultorum. Duplex est enim aliquippe existentia durationis habentur. Quorundam enim efficiuntur facultatum est mutationes, & horum duratae tempore mensuratur. Et quantum ad hoc dicit. Et quod facte temporis. Quorundam vero non subiecta mutatione, & horum duratae tempore mensuratur. Et quantum ad hoc dicit. Et facit etiam existentiam. Sic enim se habet tempus ad mortuorum. Ita se habet etiam ad ipsum esse. Et ideo fabulatus quod deus cauillatur esse tempus corum, quae sunt, & ipsa est eius cauillatio omniaque quocunquam modo existentes, in quo excludit opinionem Platonistarum, qui possebant & tempus & ipsum esse quatuor separatae sub Deo. Tertio ad rationem essendi pertinet generatio, quae est mutatio ad esse. Et ideo libidus quod deus est cauillatur omnibus quocunquam modo generans, quia ipsa est omnibus generationem tribuit, & dicitur ita sicut est. Et si patet, quod ex ipso primo existente quod est deus, et deus cauillatur & vniuersitatis existentia ante facula. Ipse enim sumerentes igitur dicimus, quod omnibus existentibus & facultatibus est esse apud existentiam, & omne quidem vnum & tempus est mensura effendi & substantia, qua est per se existens, & quocunquam modo. Et iterum ex Deo cauillatur quod est mensura motus generatio, & id quod generatur. Et non solum ipsa existentia causans, sed etiam quaeunque sunt in existentibus, & tripartites & proprietas naturales, & ea quocunquam modo vel infiniti, vel accidentia, vel substantia. Deinde cum dicit. Ut enim Deus non, & ostendit omnia conuenient Deo quodammodo. Ad cuius eidemntiam coridum est, quod omnis forma recepta in aliquo limitatur & finitur, sed in capacitate recipiens. Vnde hoc corpus album non habet totum nem secundum totum posse albedinis, sed est albedo separata deinceps ei quo ad virtutem albedinis pertinet, omnia autem alia, & prius dictum est, habent esse receptum & participatum, & ideo non habet secundum totam virtutem eiusdem. Sed etiam qui est in omnibus, secundum totam virtutem effendi est esse haber. Et hoc est quod dicitur deo. Deo potest esse causa effendi omnibus, quia non est nisi ex quodammodo sed est secundum aliquem modum finitus & limitatus, vniuersaliter & infinito accepit in seipso totum esse, & praecepit, & praeexistit sicut in causa, & abeo ad alia derivatur. Et ideo dicitur. Rex facilius, quia in seipso habet totum esse & omnem substatiam, & iterum sunt circa ipsum inquantum ex ea derivatae. Deinde cum dicit. Et neque erat, &c. 3 ostendit quod omnia ab eiusdem quantum ad illud modum quo creaturis conuenient. Et dicitur. 3 non erat 3 quasi aliquid de hinc esse in praetexto dilectionis, & erat 3 quasi aliquid de suo esse expectetur in futurum, & hoc dicitur. 3 non est fidelis, solum autem illorum est per praveritatem & futuram variatur quae contingit fieri, neque etiam ei contingit quod generaliter vel in futuro ad modum generationis temporalis, & quod est, neque est secundum felicitatem, quod significatur tempus pietatis, omnia est tempore non mensuratur, sed ipse est esse existens, non ita quod est ipse Deus sit ipsum formale existens, sed eo modo induxit ut quod Plato nomine vicebat, qui est separatum dicitur esse existens, inquantum compositum per participationem ab facultatibus partitur. Et quod canalis sit intelligentiam, apparet per hoc quod non solum existens sunt ex Deo, sed etiam ipsum est esse existens ex Deo, qui est ante facula. 3 Et dicitur esse ante facula, quia est auctor, id est mensura omnium dimensionum. Deinde cum dicit. Reges igitur dicimus, &c. 3 colligitur quod dicta sunt, & dicit resumens, quod omnia existentia & mensura effendi habent esse in praefectione, & vniuersitatis & causalitate omnis facilius & temporis, & quocunquam modo existens. Et iterum omnia ipsa participantes, rima forma exemplari. Et non solum est causa quantum ad facilius & secundum ad rotum esse & durationem, quod manifeste dicit. Et a nullo existentium recedit. 3 edificatore enim recedens remanet, quia est causa dominus quantum ad fieri, & non quantum dicitur. Deus ab efficiendo recederet, effectus non remaneret, quia est causa eius, & quia causa preminent effectibus. 3 ipse est ante omnia, non constitutus in ipso. 3 sicut sicut virtute praesentum in causalius, quicquid quocunquam modo est, praeexistit in prima

5
hunc dicit præfæctus, & quantum ad dignitatem, quia excellens est
est. Et propter hoc dicitur superius. Et si milititer quantum ad modum
habendi potest intelligi ratio ordinis & dignitatis. Et ideo dicit præ-
bens & superhabens. Sic igitur Deus eminens esse habens ex seipso
quandam similitudinem inter alios effectus, prius fecit illi quod est
id est, ipsum secundum se esse, & per ipsum esse fecit subfistere omnia que
sunt. Per hoc enim viuimusque quod causat a Deo per suum esse. Et
non solum alia existentia participat illi, sed etiam ipsa principia

paratum fine materia
litteratum, cuius participatione singulares homines dicuntur. Et similiter
cebat, quod ante ita vicinam compostam esset quadam vita separata, cu-
miparticipatione cunctaviencia vivunt, quam vocant per se vitam.
Et similiter per se sapientiam & per se esse. Hac autem separata principia po-
bant ab inservientibus diebus a primo principio quod nominabat, & in aliquo
modo & per se vnum, Dionysius autem in aliquo cito senserit, & in aliquo
lent. Confessit quid eum eiis in hoc quod ponit vitam separatam per
exsistentem, & similiiter sapientiam & esse & alia huiusmodi. Differunt
ab eis in hoc, quod ista principia separata non dicit esse diuersa, sed v-
in principio quod est Deus, sic utrumque dicit. Cum ergo dicitur per se
a, secundum sententiam Dionysii duplicitate intelligi potest. Vnde modo
undū quod per se importat discretionem vel separationem realē. Et sic
est ut ipse Deus. Alio modo secundum quod importat discretionē
separationem solum secundum rationem. Et sic per se vita est quia inse-
titibus qua non distinguitur secundum rem, sed secundum rationem
tum in viventibus. Et eadem ratio est de per se sapientia, & sic de aliis. Et
en expositionem ponit luna in s. cap. Hic autem per se vitam accepit pro
qua inest in viventibus, loquitur enim hic de participationibus, vita au-
per se exsistentis non est participatio. Quod autem per se est sit primi
diliguis quām per se vita & per se sapientia, ostendit duplicitate. Primum qui
per hoc quod quecumque participantia aliud participationibus prima tenuit
ipso esse. Tunc enim intelligitur aliquod ens quam vna vivens vel sa-
cens. Secundo ipsum esse comparatur ad vitam & ad alia huiusmodi, quibus
participatur ad partcipare. Nam etiam ipsa vita est ens quoddam, & sic
prius & simpliciter est quam vta, & alia huiusmodi, & comparatur ad
actus corporis. Et idem dicit, quod non solum ea que participat aliis par-
ticipationibus prius participant ipsi esse, sed quod magis est diuinā que nor-
mantur per se ipsi, ut per se vita, per se sapientia, & alia huiusmodi quibus
huiusmodi participant ipsi per se esse, quia nihil est existens cuius ipsum per
se non fit substantia & aenum, id est, forma participata ad substitutum
strandum. Unde cum vita sit quoddam existens, vita etiam participat ip-
so. Ex hoc ergo concludit principale propositum, scilicet quod Deus
concentrator principialis per alia nominibus laudatus sicut existens, atque
genitor donorum suorum. Et quod principialis est laudans, patet
ad huiusmodi dubitum. Qui est, misit me ad vos, Deinde cum sine laude, & Etenim
de superestate, & ponit secundum rationem, quia talis est. Si alia cau-
sulatur a suo effectu, reperior quod principialis nominatur Deus per
esse a primo effectu, per quem omnia facit. Huiusmodi autem est
ergo principialis nominatur Deus per ipsum esse. Hoc ergo est quod
quod ipse Deus praefecit superest præhabet & superhabet. Hoc ergo
etendendum est, quod duplicitate vitam potest alteri praferri, scilicet quam
ad hoc quod habetur, & quantum ad modum habendi. Sicut vnu-
s qui haberet maiorem letitiam quam alius, præferit ei quantum ad
participationem eius quod habetur. Sed angelus in sapientia præferitur homini,
solum quantum ad quantitatem sapientia, sed etiam quantum ad mo-
habendi, quia homo haberet rationalem, angelus vero intellectueliter,
vtroque modo excedit, scilicet & quantum ad id quod habet, & quan-
ad modum habendi. Quantum autem ad id quod habet, excedit du-
cere, scilicet secundum ordinem, quia prius habet esse. Et proper-
Ex quo concludit principale Intentum, & dicit q[uod] Deus est ip[s]e bonitas
& primo ponens, id est, tribus rebus creatis hoc donum, quod est per se
esse, laudans hoc nomine quod est quasi a dignitate & primo suorum partici-
pationum. Et ex ipsa & in ipsa causa est exsistentium principia, &c. C
Postquam Dionysius sededit quod omnia existentia vniuersaliter sunt a Deo
hic intendit offendere quod omnia vniuersaliter sunt in ipso. Et circa hoc
duo facta. Primo proponit quod intendit. Secundo manifestat propositum, ibi
Etenim in vnitate, &c. Dicit ergo primo, quod non soli ex ipso Dei bonitas
telescit etiam in ipsa est ipsius per se esse, quod est Dei participatio, & omnia
principia exsistentia, & omnia existentia, tam sola substantia quam acci-
dia, & omnia quoconque modo contingunt sub esse, sicut entia imperfecta
vires in potentia, & motus, & alia huiusmodi. Ne aliquis credere quod
ipsa hoc modo sint in Deo sicut in scipis, conquequerit hoc excludit. In scipis
est enim omnia causa sunt finita, in Deo autem sunt infinita, quia in Deo
sunt ipsa diuina existentia. Et idcirco dicit, quod haec incomprehensibiliter est
in scipis oppositionem habent de diversitatibus. De autem coniunctione
terris simili. Id enim dicit. Et coniunctio iterum in scipis habent multitudinem
id est, Deo autem sunt vnu, & idem addit, & singulariter, id est, vna. Deinde
de cum dicit. Etenim in vnitate, &c. 3 probat propositum. Et primo per ex-
empla. Secundo per rationem, ibi, & principium enim est exsistentia, &c. 3
Circa primum duo facit. Primo proponit exempla. Secundo per exemplum
arguit, ibi. 3 Nihil ligatur inconveniens, &c. 3 Circa primum proponit qua-
tuor exempla. Quorum primum est de vnitate & numero. Id dicit quod
cum numerus univisimiliter praesexistit in vnitate, quia vnitatis virtus est omni-
ni numerus, vt Boetius dicit in Arithmetica. Dicit autem univisimiliter
qua non est in altero, est in eo per modum eius in quo est. Vnde nō
merus in vnitate est existens in ea per modum vnitatis. Et huius quod diciat
univisimiliter tercius dicit. Vtinas habet in scipis omnem numerum, quia omni-
nes proprietates omnium numerorum aliquo modo inveniuntur in vnitate. Sicut
enim accipiamus numeros quadratos, siue cubicos, siue quaquevis alias figura-
res numerorum, in qualibet dispositione numerorum inuenientur vnitatis prima.
Et iterum considerandum est, quod omnis numerus in ipsa vnitate est vnu,
sed quanto magis recedit ab vnitate, tanto magis distinguuntur & in multi-
tudine deducuntur. Secundum exemplum postea de centro. Et dicit quod in ceteris
omnibus lineis que deducuntur ad circulum centrum, simul exsistit in prin-
cipio communis, & illud signum, id est punctum quod dicitur centrum, ha-
bit in scipis univisimiliter & sibi inveniuntur & principio a quo pro-
cesserunt, quod sicut ab uno producentur in multitudinem, ita eorum mul-
titudo terminatur ad centrum sicut ad terminum. Et considerandum est
quid linea que in ipso centro vniuersiter perficit, parum recedentes a cen-
tro, parum distante ab invenienti, & hoc similiter dicendum est, quod
inquantum centro propinquiores, intonctum & ipsi centro & sibi invenienti
magis vniuersit, quanto vero magis distant a centro, tantum etiam magis
distant a se invenient, sicut etiam est de numero, quod quanto magis
recedit ab vnitate, tanto magis multiplicatur. Tertium exemplum po-
nit de natura vniuersali, quia secundum Platonom est aliqua substan-
tia separata: secundum Aristotelem vero est aliqua vtrix penitus cor-
poris naturalis. Vtrobet autem modo accipiat natura vniuersalis, manifes-
tationem est quod in vniuersali natura omnium naturarum, adun-
tationem de invenienti ipsi est, & sic patet, quod Deus per
ipsum esse omnia cauſat.

veas post illa, sed ut cognoscendo ita secundum nostram proportionem eleuemur, prout possumus ad cognoscendum omnium causam. Sic ergo concedi potest quod sunt exemplaria, non quidem, ut eis finaliter conformemur, sed ut per eorum considerationem etiam in Deum, cui conformari debemus. Sumitur autem sententia illa facta scriptura ex hoc quod dicitur Deut.

4. Ne forte inquis, oculis eiusdem ad eum vi. 16. & lxx. Et omnia sitra eis. & ex deo. & a deo. Deinde cum dicit. Igitur omnia ex, &c. 3 epilogat quae supra dicta sunt, ostendens quomodo Deus habet uniuersalem habitudinem ad omnia. Concludit ergo primo ex primis, quod omnia sunt in alijs oportuniis di-

lumen sit. Nunc autem laudanda est nobis secundum aliquam compositionem, sed secundum aliquam similitudinem, vita eterna ex qua est per se vita, & omnia vita, & qua ad omnia quoque modo vita participantia, viuere iuxta proprietatem. Et hoc Ideo, quia ipse Deus incipit suam perfectionem alijs comunicare ab ipsa progressione, & ipsum non destruendum angelicis semper, & subfusione, propter quod & viuentes semper & immortales dicuntur, & non immortales rursus, quoniam non a seipso habent immortales esse, & aternaliter vivere, sed ex esse & bonum, posteriora enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora

enim his sunt, ita & fa-

cilius, & hanc inueniuntur primo inter ea quae a Deo

procedunt in creaturas

et & bonum, posteriora</p

etiamdem sphaera intelligibilis utroque est, & hoc curia dicuntur propter eius excellum. Sic igitur & Apollonius in Deo laudat stultitiam, propter quod apparet in Dei laudatione, propter nostram rationem & ut nobis inconveniens, dum non possumus Dei sapientiam comprehendere, & per hoc eleuatis nos ad veritatem diuinam, qua et nobis incibitis, & quis omniem nostram rationem excedeat. Deinde cum dicit, *{ Sed quid in aliis dixi, &c. }* Dicit quatuor nos habent debetum ad excellitatem diuinae sapientiae. Et circa hoc tria facit. Primo ostendit quomodo decipimus in contemplatione diuinae sapientiae. Et dicit, quod nescire in aliis librationem autem excedentem mentis natura- bsis suis dixit, dum res ram, per quam coniungitur ad ea quae sunt diuinam que sunt super ipsam. Secundum hanc igitur oportet secundum modum non diuina intelligere, non secundum nos, sed secum, & dum in initium nosipos extra nos ipsos statuos, & totos rationes nostra que con- deficiatos. Melius enim est esse Dei, & non continet sensibus, apri- capio, scilicet a sensibili, nostri ipsorum, Ita enim erunt diuina data bus veritatem colligent cum Deo futuri.

LECTIO XI

Causalitas diuinæ sapientiæ, primò in generali

Hanc igitur irrationalabilem & amenabilis nobis, secundum illud quod nobis apparet per rationem & per sensum. Secundo, ibi **S**ecundum autem, &c. 3. Ostendit quomodo haec decriptionem vitemus. Et dicit, quod oportet considerare, quid mens nostra duobus habet ad intelligibilis cognoscendam. Primo quod habet naturalem virtutem, id est, intelligentiam per quam inspicere potest intelligibilia sibi proportionata. Secundo vero intellectus, non in diuisibilibus partibus aut a nem ad res diuinas, per diuisibilibus, aut sensibilis, aut sermonis gratiam que excedat naturam mentis nostrae, nem, neque ab aliquo in communione ad illa sit perquam vnitione coniunguntur homines per fidem ad quamcumque cognitionem ad ea, qua sunt super naturalem mentis virtutem. Oportet ergo ut intelligentiam diuinam secundum hanc vnititionem, ergo quia non trahendo diuinam ad ea quae suae secundum nos, sed magistros nos statuente supra nos in Deum, ita per predictam vnititionem tollit haec deificemur. Et quia posset alii dicere quod hoc nobis est etiam nociuum, si nos diligemus deliciemus, ideo hoc tertio excludit, ibi. **S**melius enim, &c. 3. Erudit quid cum Deus sit melior nobis, melius et nobis quod sumus Deipar vnititionem, & quod non sumus nostri ipsorum, nostris naturalibus invenientes, quam quod sumus nostri ipsorum. Si enim nobis fatus est ea cum Deo, & cum Deo vniuti fuiimus, diuina nobis dona aterne que percipere non possumus si Dei vnititionem negligentes nos bis ipsius haec ramus.

LECTIO I

Quomodo Deus cognoscit per diuinam sapientiam?

L E C T I O I I .

Hanc igitur irrationabilem & amentem & stultam sapientiam, &c. Postquam Dionyius ostendit ex cestum diuina sapientia, hic offendit causalitatem ipsius. Et primo in generali. Secundo in speciali, ibi. Ex ipsa intelligibiles, &c. Reconcilitio ergo primo excessum diuina sapientia, dicens, quod diuina sapientia laudatur excellenter sicut irrationabilis, inquantum exceditationem, & sic ut mens inquantum excedit amentem, sive intellectum, & sive stulta inquantum excedit habitum amentis, scilicet sapientiam. Et adiungit causalitatem diuina sapientiae, dicens tres conditiones huius causa. Primo quidem causalitatem eius, dicens quod diuina sapientia causa est per se similitudinem per aliquam participationem, potentiam & praeclarum, & cognoscituram, scilicet ex mensis id est, intellectus, & rationis, quae ex intellectuum & habitum praecorum, & cognoscitorum, scilicet sapientia quia ex habitu contemplati mens, & prudentia, & quod est ratio rega in agenda. Secunda conditio huius causa est, quod effectus dicuntur de ipsa. Nam enim est omne conformatum, & ramen ex ipsa est omnis cognitione & prudencia. Tertia conditio huius causa est, quod effectus existunt in ipsa. In ipsa enim sapientia Dei, qui est Christus, sunt omnes thesauri sapientie & scientie abconditi, sicut apostolus dicit Colos. 1. Et huiusmodi terria conditio et causa secunda. Ideo enim Deus nominatur a suis effectibus, quia effectus supereminent preexistunt in ipso. Unde quantum ad abundantiam sapientia & cognitionis In Deo vobis nomine thesaurorum, quantum vero ad eminentiam diuina cognitionis prout excedit nostrum intellectum, attribuit huiusmodi thesauru abconfonens. Et hanc quidem vniuersalem diuinam sapientiam causalitatem manifestat per similitudinem praeformatam, scilicet bonitatis, scientie, & vita. Et dicti sunt dictum in predictis, conuenienter & hic dicendum est, quod Deus qui est causa supereminentia sapientie & abundantie, vi posse omnem sapientiam habens & causa, dans & etiam ipsi per se sapientie, prout intelligitur ut quadam formale, sive intelligibiliter in vniuersali sua in particulari, prout inducere sapientiam huius vel illius. Deinde cum dicit, Ex ipsa intelligibiles, & ostendit causalitatem diuina sapientia in particulari respectu singulorum. Et primo quantum ad angelos. Secundo quantum ad animam rationalem, ibi, Propter diuinam sapientiam, &c. Tertio quantum ad sensus, ibi. Sed & aliquis non peccet, &c. Quarto quantum ad demones, non inquantum est depravatio cognitionis, sed inquantum est de natura sui in quibus est scientia

quis etiam ipsos sensus esse quandam resonantiam dixerit sapientie diuinam. Infirmum enim cuiuslibet processus resonanda nominatur, ad similitudinem nunc eius, quod non potest sensiti de sono propter distansitatem. Sicut enim ultimum vite est in plantis, ita infirmum cognitionis est in sensu. Nam dicitur sapientia est super omnem cognitionem, cuius primus effectus est cognitio intellectus angelicorum, qua tota in uniformitate consistit. Secundus effectus est cognitio rationis, qua multa ad unum concurunt. Tertius autem effectus est cognitio sensitiva, qua circa multa diffunduntur, sed in uniformitate.

VO MODO enim intelliger alia quid intelligibillum non habens in telleculas operationes? Aut quomodo cognoscet sensibilia super omnem sensum collocatus? Et quidem omnia ipsum fecerunt eloquia, & nihil effugere diuinam cognitionem. Sed quod dixi multoties, diuinam ut decet Deum intelligere conuenit. Etenim sine mente, & non sensibile, secundum excessum, non secundum defectum in Deo est ordinandum, sicut irrationale reponimus ei qui est super rationem, & imperfectionem ei qui est superperfectus, & præperfectus, & impalpabilem; & inuisibilem caliginem lumini inaccessibili; secundum excessum visibilium luminis: quare diuina mens omnia continet, ab omnibus segregata cognitione, secundum omnium causam, in seipso omnium scientiam praæcipiens. Antequam angelii fierent sciens, & producens angelos, & cuncta alia intuitus, & ab ipso, & ita dicam, principiorum tradere eloquium, quando dicit, qui sciens, antequam fiant ipsa. Non enim existentibus existentia discens, noui diuina mens, sed ex seipso, secundum causam omnium scientiam, & cognitionem, & substantiam prahaber, & praæcepit, non secundum visionem singulis se immitens, sed secundum unam cause continentiam omnia sciens, & continens, sicut & lumen secundum causam per semetipsum cerebrarum praæcepit visum.

ratione per rectitudinem
ducti, & custodia, id
est, conseruatio, & finis triplex in hoc terminatu omnis cognitionis, quod Deus
cognitionis est. Et igitur diuina sapientia, & principium, & causa ipsius sa-
pientie, secundum se accepta in communi, & omnis mentis, id est, in intellectu,
et quantum ad angelos, & omnibus rationibus quantum ad homines, &
omnis sensus, quantum ad animalia.

LECTIO III

Quomodo cognoscatur Deus.

Propterea inquirere oportet, quomodo nos cognoscimus Deum, neque intellectibilem, neq; sensibilem, neque aliquid omnina cognoscit, & producit per unum, quod est eius essentia. Si enim per causam pollutum cognoscitur effectus, sequitur, quod si pse tradit esse omniibus, secundum viam causam, qua est eius essentia, quod etiam secundum candem causam sicut omnia, sicut qua ab ipso procerescunt, & que praeterierunt. In propendente, aequaliter sunt in propriis naturis. Et sic manifestum est, quod Deus non sumit cognitiones rerum, ab ipsa resu, magis ipsius cognoscitur. Secundum conclusio infiniti, ibi, ¶ Non igitur Deus, &c. Si enim Deus cognoscendo fit, cognoscit omnia, sequitur, quod non fiat ipsum alia cognitione, qua cognoscit leuisum, & alia, qua communiter comprehendit omnia. Si enim ita est, quod cognoscendo leuisum non cognoscit omnia, sequetur, quod eius causabilitas alicui vacaret, ita feliciter, quod esset aliquid etiam non ab eo causata. Sicut ergo impossibile est, quod fiat aliquid a Deo, non cognitum. Tertium conclusio infiniti, ibi, ¶ Non igitur Deus, &c. Si enim modus cognitionis sequitur cognitionis principium, ex quo Dei cognitionem rerum non accipit a cibis, sequitur, quod non cognoscit existentia per cognitionem, qua sit per modum existentiae, sed per cognitionem, qua sit ad modum sui ipsius. Quod etiam de angelis scriptura dicit, quod cognoscunt, que sunt in terra, non tamen quod cognoscant sensibilia per sensus, sed per propriam virtutem, & naturam sua mentis, prout Deo assimilantur, qui per suam efficiunt cognoscere omnia, non solum visuaria, sed etiam singularia. Superioris enim natura malorum est virtus, & poterit plus per visionem cognoscere, quod inferior cognoscere per multa. Deus igitur, & etiam angelus per assimilationem ad Deum cognoscit per mentem, non tamen viae naturalia, sed etiam singularia, quamvis homo intellectu cognoscat viae naturalia, sensu vero singularia.

LECTIO III

QUODOMODO enim intelliget aliquid intelligibilium, non habens, &c. Postquam Dionys manifestauit eminentiam, & causalitatem divinitatis sapientie, hic ostendit, quomodo per diuinam sapientiam Deus cognoscatur. Et circa hoc duo facti. Primo ostendit, quomodo Deus cognoscatur. Secundo, quando cognoscatur, ibi. **N**ec præterea inquietare oportet, &c. Circa primum tria facit. Primo, mox dubitationem. Secundo, solvit eam. Ibi. **N**eque enim dixi maliores. **N**ec. 3. Tertio ex solviture ostendit, quod

cam, ut, seu quodcum dicitur, &c; & tunc expositio ponit quia
cum conclusiones infici, &c;. Igitur p[ro]p[ter]a diuinam sapientiam, &c; &c;. Dixit ergo
primo, quid cum Deus sit super omnem sapientiam, & p[er] tamen iudicatur in
sapientia, & vt mens, & veritas, & vt cognitio. Est enim dubitatio, quomo-
do possit intelligere intelligibilia, cum non habeat intellectuales operatio-
nes, & quomodo possit cognoscere sensibilia, cum sensum non habeat, sed sit
super omnem sensum, cum tamen facia eloqua traxit, quod ipse cognoscet
omnia, & quid est fugit diuinum cognitionem, secundum illud He-
breorum 4. Omnia nuda, & aperta sunt oculis eius, & non est v[er]a creatura
in insensibili conspectu eius. Deinde cum dicit, *Sed quo dixi multiorum,*
&c; 3 Soluit propositam dubitationem. Et circa hoc tria facit. Prima offen-
sio, quomodo sensus & intellectus remouentur a Deo. Secundo, quomodo

LECTIO III.

Propterea inquire oportet, quomodo nos cognoscimus Deum, &c. Poisquem Dionysius offendit, quomodo Deus cognoscatur, hic offendit, quomodo cognoscatur. Et circa hoc tria facit. Primo, mouet dubitationem. Secundo solvit, ibi. {Nunquid igitur verum, &c.} Tertio, infere conclusionem ex dictis, ibi. {Propter quod non omnibus Deus, &c.} Dicit ergo primo, quid cum dictum sit, quod Deus cognoscit omnia per scientiam suam, quia est superintellexum, & sensum, & super omnia existens, relat querendum, quomodo nos possimus cognoscere Deum, cum ipse non sit intelligibilis, sed supra intelligibilis, neque sensibilis, sed supra sensibilem; ne- qui est aliquid de numero existentium, sed super omnia existentia, omnis au- tem cognitionis nostra est per intellectum, vel sensum, nec cognoscimus, nisi existentia. Deinde cum dicit, {Nunquid igitur verum ei diceret, &c.} Sol- E ue propositum dubitatione. Et quia quasi solita est, solutionem sub inter- rogatione inferit. Est ergo hac solutio, quid nos cognoscimus Deum, non per naturam ipsius, quasipiam essentiam eius videntes, eius enim essentia est ignota creaturae, & excedit, non solum sensum, sed etiam omnem rationem humanae, & etiam omnem mentem angelicam, quantum ad natura- lem virtutem rationis, & mentis, unde non potest alter communere reali cui, nisi ex dono genitrix. Non ergo cognoscimus Deum videntes eius essentiam, sed cognoscimus ipsum ex ordine totius vniuersitatis. Ipsa enim vniuersitas

valens, ³ in quantum non mutatur de forma in formam oppositam. Deinde exponit dictorum causam. Quod enim aliquis non transmutetur, vel non cadat in contrarium, una causa potest esse, quia habet formam virtutem aetiam ad resistendum, ut patet in igne. Et quantum ad hoc dicit, ⁴ forte, ⁵ Alius causa potest esse, quia non habet in se ipsius mutabilitatis principium. Et quantum ad hoc dicit, ⁶ invariabilis. ⁷ Hoc autem principium variabilitatis est quandoque quidem ex permutacione extranea. Et ad hoc excludetur dicit, ⁸ mundum, ⁹ vel purum, secundum aliam translationem. Purum vel mundum dicitur, quod est extaneo nego impermeabile.

LECTIO I.

De eodem & altero.

Idem autem est substantialiter aeternum inconveniens in seipso manens, semper secundum eadem, & eodem modo habens, omnibus eodem modo praefatis, & i- psum secundum seipsum, in seipso firme, & incontaminata in optimis simibus abundantia identitatis collocatum, intramutabile, quia sunt materialia, sed in seipsum non valens cadere, forte, invariabile, mundum, immateriale, simpliciter composita, non indigena, non argentea, & simplicissimum. ³ Quodque vero variationis ratio est indigena eius, ⁴ non minorabile, ingenitum, non sicut nondum genitum, aut imperfectum, aut si- cut ad natum, aut istud non factum, aut nunc nullo modo existens, sed sicut omne ingenitum, & absolute ingenitum, & semper existens, & semper per perfectum excludendum verum, ⁵ non indigena, sed in seipso uniformiter, & identitatis forma determinatum, & idem ex eodem omnibus ad participandum convenientibus superfluentes, & alia alijs coordinans, abundanter, & causa identitatis in seipso, & contraria eadem modo prahabens, secundum unam, & singularem totius identitatis excedentem causam.

Alterum attribuitur Deo.

Alerum autem, quoniam prouisus fore millo, per hoc, quod est in corpus conuenienter, & alteritatem variorum figurarum, & formarum, incorporales Dei nominaciones his, quae sunt per ligna sensibilia commixentes, propter quod de ipsis quidem contingit in ipsis, que sunt viuis generis, quorum unum est altero perfectius, subiungit, quod creatura definiuntur, & cibus sic in cor-

poris recipiunt, & hoc propter salutem, & bonum omnium sit omnia in omnibus, in quantum faciliter nulla perfectio est in rebus, quae non sunt causa Dei similitudo, ita ut dici possit semper sua similitudinis participatio- nem, in lapientibus sapientia, in initis iustitia, in vienibus vita, & in potentiis virtus, & sic de alijs. Et ne aliquis male intelligere, quod Deus sit omnia in omnibus, excludit a Deo modos, quibus una creatura fit in alia. Quod quidem contingit duplicitate. Uno modo per transmutationem eius, quod in alio fieri dicitur, sicut ignis fit in corpore millo, per aliquid sui transmutati- onem, & cibus sic in cor-

secundatis ad omnia, quae pertinent ad primam alteritatis modum supra assignatum.

LECTIO III.

Similem autem Deum, si dicat aliquis quidem ut eundem, &c. ³ Postquam Dionysius determinavit de eodem, & diverso, hic determinat de simili & dissimili. Similis quidem secundum quod imitantur Deum, qui non est perfecte imitabilis a creatura, secundum quod conuenit ei, in quantum possibile est creatura. Dissimili autem secundum quod creatura minus perfectio habet, quam causa, ne tamen aliquis intelligere potest hoc, quod dicitur minus, aliquam proportionem, sicut contingit in ipsis, que sunt viuis generis, quorum unum est altero perfectius, subiungit, quod creatura definiuntur, & cibus in coordinatis quidem possibile est, & similis datus aliquam determinat ipsi sibi invenire esse, & convertere ad alterum similitudinem, & esse ambo subsimilares, & secundum dissimilares, & inquantum secundum precedentem similes spe- cies. In causa autem, & causatis non recipiunt a Deo, non secun-

dum simile esse donatum est, omnibus autem similitudinibus participantes Deus fit causa, quod sunt similia, & eti ipsius subsimilares, aut fectione dicimus; & c. ³ Postquam determinauit Dionysius de simili, & dissimili, hic determinat, & inquantum secundum similes spe- cies. In causa autem, & causatis non recipiunt a Deo, non secun-

piemus conuersationem. Non enim solis ipsis, A

vel ipsis simile esse donatum est, omnibus au- tem similitudinibus participantes Deus fit causa, quod sunt similia, & eti ipsius subsimilares, aut fectione dicimus; & c. ³ Postquam determinauit Dionysius de simili, & dissimili, hic deter-

minat, & inquantum secundum similes spe-

cies. In causa autem, & causatis non recipi-

unt a Deo, non secun-

dum simile esse donatum est, omnibus au-

tem similitudinibus partici-

pantes, & c. ³ Ceterum

dicitur ibi similes, & dissimili-

cibus, & c. ³ Secundo, ut

concernat de motu.

Theologus dissimilem ipsum esse predicit, &

de statione, & fectione.

Secundo, de motu,

ib. ³ Quidam & quā-do rursus, &c. ³ Circa

autem, secundum quod causata minus habent

causa, & mensuris infinitas, & incomparabi-

libus deficiunt.

L E C T I O I V .

Videtur autem, & de diuina statione, aut

fectione dicimus? quid autem aliud quidem precer hoc, quod ipse non

debet rite possumus,

vel in se existit, & hoc

est quod dicit, quod de

diuina statione, & fectione,

per qua immobilitas

nihil designatur, nihil

vel subiectum, sicut to-

tum univertale, vel inter-

proprie homino imaginis est similes. Etenim

quicquid compotum ex distinctionem, & rationem conuentur,

conterat, & vel ex diffi-

cundum virtutem imitatione, & el diuina

mobilis partibus. Erat similitudinis virtus, que aduentia omnia

ib. ³ Quidam & quā-do rursus, & c. ³ Circa

autem, secundum quod causata minus habent

causa, & mensuris infinitas, & incomparabi-

libus deficiunt.

L E C T I O I V .

Videtur autem, & de diuina statione, aut

fectione dicimus? quid autem aliud quidem precer hoc, quod ipse non

debet rite possumus,

vel in se existit, & hoc

est quod dicit, quod de

diuina statione, & fectione,

per qua immobilitas

nihil designatur, nihil

vel subiectum, sicut to-

tum univertale, vel inter-

proprie homino imaginis est similes. Etenim

quicquid compotum ex distinctionem, & rationem conuentur,

conterat, & vel ex diffi-

cundum virtutem imitatione, & el diuina

mobilis partibus. Erat similitudinis virtus, que aduentia omnia

ib. ³ Quidam & quā-do rursus, & c. ³ Circa

autem, secundum quod causata minus habent

causa, & mensuris infinitas, & incomparabi-

libus deficiunt.

L E C T I O I V .

Videtur autem, & de diuina statione, aut

fectione dicimus? quid autem aliud quidem precer hoc, quod ipse non

debet rite possumus,

vel in se existit, & hoc

est quod dicit, quod de

diuina statione, & fectione,

per qua immobilitas

nihil designatur, nihil

vel subiectum, sicut to-

tum univertale, vel inter-

proprie homino imaginis est similes. Etenim

quicquid compotum ex distinctionem, & rationem conuentur,

conterat, & vel ex diffi-

cundum virtutem imitatione, & el diuina

mobilis partibus. Erat similitudinis virtus, que aduentia omnia

ib. ³ Quidam & quā-do rursus, & c. ³ Circa

autem, secundum quod causata minus habent

causa, & mensuris infinitas, & incomparabi-

libus deficiunt.

L E C T I O I V .

Videtur autem, & de diuina statione, aut

fectione dicimus? quid autem aliud quidem precer hoc, quod ipse non

debet rite possumus,

vel in se existit, & hoc

est quod dicit, quod de

diuina statione, & fectione,

per qua immobilitas

nihil designatur, nihil

vel subiectum, sicut to-

tum univertale, vel inter-

proprie homino imaginis est similes. Etenim

quicquid compotum ex distinctionem, & rationem conuentur,

conterat, & vel ex diffi-

cundum virtutem imitatione, & el diuina

mobilis partibus. Erat similitudinis virtus, que aduentia omnia

ib. ³ Quidam & quā-do rursus, & c. ³ Circa

autem, secundum quod causata minus habent

causa, & mensuris infinitas, & incomparabi-

libus deficiunt.

L E C T I O I V .

Videtur autem, & de diuina statione, aut

fectione dicimus? quid autem aliud quidem precer hoc, quod ipse non

debet rite possumus,

vel in se existit, & hoc

est quod dicit, quod de

diuina statione, & fectione,

per qua immobilitas

nihil designatur, nihil

vel subiectum, sicut to-

tum univertale, vel inter-

proprie homino imaginis est similes. Etenim

quicquid compotum ex distinctionem, & rationem conuentur,

conterat, & vel ex diffi-

cundum virtutem imitatione, & el diuina

mobilis partibus. Erat similitudinis virtus, que aduentia omnia

ib. ³ Quidam & quā-do rursus, & c. ³ Circa

autem, secundum quod causata minus habent

causa, & mensuris infinitas, & incomparabi-

libus deficiunt.

L E C T I O I V .

Videtur autem, & de diuina statione, aut

fectione dicimus? quid autem aliud quidem precer hoc, quod ipse non

debet rite possumus,

vel in se existit, & hoc

est quod dicit, quod de

diuina statione, & fectione,

per qua immobilitas

nihil designatur, nihil

vel subiectum, sicut to-

tum univertale, vel inter-

proprie homino imaginis est similes. Etenim

quicquid compotum ex distinctionem, & rationem conuentur,

conterat, & vel ex diffi-

cundum virtutem imitatione, & el diuina

mobilis partibus. Erat similitudinis virtus, que aduentia omnia

ib. ³ Quidam & quā-do rursus, & c. ³ Circa

autem, secundum quod causata minus habent

proprietas, &c. Tertio ostendit, quomodo unumquodque ponatur pro alio, ibi. Et autem quandoque in eloquij, &c. Tunc ergo primo quartus acceptio[n]es a u[er]i, sive aeterni. Primo enim vere, & proprie dicuntur eterna, ea quia sunt in eternitate, id est, qui non habent causam, & ea quia de Deo dicuntur. Non tamen scriptura vbique accepit sic eternum, sed aliquando ea, quia sunt incorrigibilis, quia minime esse definiunt, & immortalia, quia nunquam definiunt viuere, & innatib[il]ia, quia non variantur de forma in formam, vel de quantitate in quantitatem, & semper existentia eodem modo, quam semper in eadem habitudine se habent, sicut totum, secundum totum metiri. Tempus autem sunt angelii, de quibus vocant, quod in generatione, & corru-
bus in Psalmio dicitur, & in Ezechiam portae aeternae, p[ro]prio, & variatione, & aliquando altera se-
les, & illud: Illuminans habet. Proprius quod, & nos hic secundum tem-
tu mirabiliter a monte pus terminatos, & eo participatores. Theolo-
bus aternis, & aliis hu-
miliis, hic est secundus gie dicit, quando incorrigibilis, & semper modus. Tertio modo si
gnatur nomine aui, vel autem quid[am] in eloquij, & temporale auum
eterni omnia, que sunt glorificatur, & aeternum tempus, quamvis sci-
antiquissima, sicut fieri in suis ipsis magis, & magis proprie existentia
corrigibilis, sicut est illud Deuterono, 31. & d[omi]ni, & ca[usa] que sunt in generatione, tempore,
pomis collum aeterno-
rum. Quarto modo, tota plicer coeterata Deo, qui est ante auum ar-
congeries nostri tempori-
us appellatur auum, vel
eterni, & aeterni Ro-
ma, ultimo. Secundum reuelacionem mysteriis fibi subiungit modos, media autem existen-
tibus eternis tacit, & factorum quaecunque, secundum alii-
t[er] Delinde ei dicit. Se-
cundum quid[am] & propri-
tas, &c. Ostendit quid p[ro]p[ter]e participant, Deum autem, & sicut a u[er]i,
proprie dicunt auum, & sicut tempus laudare conuenit, sicut tem-
pus. Et circa hoc tria portis omnis, & aui causam, & antiquum die-
facti. Primo ostendit quid propriis sit auum. Secun-
dum, quod propriis sit tem-
pus, ibi. Tertius autem, & sic tempus laudare conuenit, sicut tem-
pus. Et circa hoc tria portis omnis, & aui causam, & antiquum die-
facti, sicut ante tempus, & super tempus, &
variantem quatuor partes anni, & tempora.
Et rufus ante fascula existentem, in quantum
ante a u[er]i est, & regnum ipsius, regnum om-
nium felicitorum. Amen.

C A P . X I

C A T . X I .

Si signatur nomine cui,
secundum quod aliquid De pace, & quid vult perse esse, qua perse vita,
participante de proprie- & que per se virtus, & que ha dicuntur.
te cui. Nam proprius autem est, quod est antiquum, id
est, non de novo incipit esse, & quod est invariabile, quia non est mensura
motus, sed ipsius est intransfutabilis, & quod cum secundum totum me-
nit, per quod distet a tempore, totum enim tempus non mensurat totum
motum, secundus se rotum, sed secundus diuersitas huius mensurat di-
uersas partes motus. Et enim tempus numerus motus secundum prius & po-
sterius. Sed quia eod quod mensurat aeternitas, non habens prius & posterius, & sic quicquid mensurat, secundum se totum mensurat. Deinde
cum dicit, Tempus autem vocant, &c. sollestit quod proprius sit tempus. Et
dicit, quod proprius tempus dicitur, quod secundum se est mensura generatio-
nis, & corruptionis, & cuiuslibet variationis, & omnis diversa habitatuidinis.
Deinde cum dicit, Propter quod & nos, &c., confirmat hoc deinde differentiam
temporis, & aeternitatis per auctoritatem scripturae, qua dicit nos in hac vita
transfutabilis esse carentes sub tempore, & quod tunc participamus a eter-
nitate, quando con sequemur vitam incorruptibilem, & tempore codem modo
se habentem, prout dicitur Matth. 25, quod ibunt iusti in vitam a eternam. Et
Apostolus dicit, 2 ad Corin. 1, Quia videntur temporalia sunt, que autem
non videntur, aeterna. Deinde cum dicit, Sicut autem, quando in eloqui, &c.,
ostendit, quo modo in sacra scriptura vnu in ponitur pro altero. Et dicit, quod
in sacris eloquiis, quandoque id, quod est tempore nomine cuius, sive aeterni
laudatur, ut supra dictum est, sicut dicuntur montes, vel colles aeterni pro-
pter antiquitatem. Quandoque autem aeternitas temporalis nomine designa-
tur, secundum illud F. Malitia. Tu autem idem ips'es, & anni tu non de-
ficiunt, quamvis sciamus, quid ea, quia magis propri immobiliter ex-
sistunt, deficiuntur per aeternitatem, que autem existunt in generatione, &
corruptione, deficiuntur per tempus. Deinde cum dicit, Oportet autem non simili certe, &c., ostendit, quomodo res se habeant ad aeternitatem &
tempus. Et dicit, quod ea, qua dicuntur in scripturis aeterna, non oportet
arbitrari esse simili certe, & a qualiter huius aeternitatis Deo, qui est ante aeterni-
tatem participatum, sed secundum intellectum scripturarum, oportet aliqua
intelligere esse aeterna, secundum certos modos, scilicet in quantum existunt
immutabilitate, & non tempore, sicut sunt huiusmodi angelici spiritus. Sed
illa, qui sunt media inter existentiam immobiliter, & ea, que generantur,
& corruptiuntur, secundum aliquid participantem tempore, & secundum ali-
quid aeternitatem, sicut corpora celestia conuenient quidem cum superioribus
spiritibus, in quantum sunt incorruptibilia, secundum substantiam,
& secundum hoc participant aeternitatem. In quantum autem transmu-
tantur, secundum locum, conuenient cum generabilibus, & corruptibilis-
bus, & sic participant tempore. Sed Deus conuenit laudare communica-
re, & per aeternum, & per tempus, quia ipsa est causa, & temporalium, &
aeternorum, & est supra aeternitatem, & tempus, prout aeternitas, &
tempus intelliguntur particeps a eternitate, & contentae erant eum lauda-
re, sicut antiquum dixerunt, prout est prior, & superior omni tempo-
re, & quodlibet varijs quatuor partes anni, & omnia tempora, & tam
ipsa existit immobiliter ante omnia causa, in quantum ipsa est, non
solum pector, & superior tempore, sed etiam aeterno, id est, a eternitate,
prout particeps a eternitate, & sic regnum eius, et regnum
omnium facultorum, tam temporalium,
antra aeternorum.

Igitur de ipsa quidem diuina pace, quod cunque sit, & silentio, & quod sanctus Iustus ineffabiliter vocat, & ad omne cognitionis processum immobilitatem, quod talem quietem impedit, neque interius, neque exterius. Sic ergo pacem aliquid habere dictur ad seipsum, & ad alia ex quadam unione, qua omnis repugnatio exclusitur, quia quidem via in nomine congregatio hoc intelligitur, cum dicit, quod debemus laudare pacem diuinam, quia ei principis congregatio causa, hanc in quam diuinam pacem, secundum quidam in se est, quia laudare non sufficit, ut portet quidam [laudem] eam [hymnis pacificis]. Laudibus sumptis ex hoc, quid pacem in rebus facit. Deinde cum dicit, *Etsi ipsi est enim omnium virtus, &c.* Exequitur propositum. Et primo determinata veritate. Secundo, exclusi obiectiones, ibi. *Quomodo autem dicit aliquis, desiderant omnia pacem, &c.* Circa primum duo facit. Primo, offendit causabilitatem diuinae pacis in communi. Secundo, expoget ea in speciali. *Igitur de ipsa quidem diuina pace, &c.* Circa primum duo facit. Primo, offendit quid diuinam pacem faciat in rebus. Secundo, qualiter hoc due simile faciat in diversis, ibi. *Participatione diuinae pacis, &c.* Circa primum duo facit. Primo, offendit causabilitatem efficiuntiam diuinae pacis. Secundo, quomodo est causa finalis, ibi. *Propter quid, & omnia ipsam fecerant, &c.* Quia raro recte nomen pacis magis frequentatur in rationalibus exercitioribus, in quibus manifestius ratio pacis intentius, ex eis considerandum est, quod proprietas pacis, & in quo ratio pacis constituit, hoc enim est, quod diuina pax effectiva in rebus producit. Dicuntur autem taliter homines habere pacem, quando voluntates eorum concordant in uno, sicut enim virus alterius non aduceratur. Quod autem multa concordant in unum contingit ex hoc, quid in aliquo uno communicant, puta qui communicant in una civitate, concordat ad bonum commune ciuitatis, & simile patet in aliis. Sit igitur ad rationem pacis duo concurrent. Primo quidem, quod aliqua pax finitiva. Secundo, quod concordant ad unum, & secundum hoc etiam pax in rebus naturalibus dictatur. Et ideo Dionysius dicit, quid diuina pax est in rebus naturalibus dictatur. Et ideo pax est causa finalis omnium, quantum ad primum, inquantum scilicet facit omnia communicare in uno, & iterum, & generativa, quantum ad primam institutionem, & operativa, quantum ad generationem, & confessum, & connaturalitatem viue forum, & confessus refutatur ad concordiam voluntarum, connaturalitatem ad concordiam naturalium appertinet. Vbi considerandum est, quod si aliqua discordent quantum ad finem propriae, omnia tantum concordant in appetitu finis ultimi. Deinde cum dicit, *Propter quid, & omnia ipsam fecerant, &c.* ostendit, quomodo diuinam pacem est causa finalis omnium in rerum. Est autem naturale cuiuslibet rei, ut vi unitate desideret, fuit & est, & bonum, quia per diuinum res deficit, & corripit, & bonitatis minoratur. Et quia diuinam pacem causat unitatem in rebus, ideo concludit, quod omnia suo modo desiderant diuinam pacem, inquantum etiam est omnium unitas. Et hoc est quod dicit dicitur, quod si ipsum multitudinem conuerterent ad totam unitatem, scilicet felicitatem ea qua sum in se deusa, in toto adiuuant, inquantum sunt partes viuenter, & similiiter inquantum, sicut supra dixit, est generativa, & operativa, confessus, & connaturalitatis, utriusque potest, quod hic subditur, & naturale res bellum vienientem ad conformem cohabitacionem. Et aenam, que naturaliter se inueniunt impugnant, propter contrarietatem, quoniam habent in proprietate, concordant in ordine viue, tecumque quoniam quodammodo, neque cohabitent in mundo, & hoc est in participatione diuinae pacis, quia quantum ab omnibus desideratur, habent rationem finis. Deinde cum dicit, *Participatione diuinae pacis, &c.* ostendit, quomodo praedicta diuinam pacem efficaciter.

LECTIO I

De pace in specie

Igitur de ipsa quidem diuina pace, quod cuncte est, & silentio, & quod sanctus Iustus ineffabilitatem vocat, & ad omne cognitionem processum immobilitatem, quod talem quietem impediatur, neque interierit, neque exterius. Sic ergo pacem aliquid habere dicitur ad seipsum, & ad aliis ex quadam unitione, qua Omnis repugnanciam excludit, qua quidem unitio in nomine congregatiōis hoc intelligitur, cum dicit, quod debetemus laudare pacem diuinam, quia est principis congregatiōis causa, hanc in quantum diuinam pacem, secundum quidem in se est, quia laudare non sufficiens, oportet quidem laudem etiam huius pacis, laudibus sumptis ex hoc, quid pacem in rebus facit. Secundum cum dicit, Et ipsi est enim omnium unitus, &c. exequitur propositum. Et primo determinat veritatem. Secundo, excludit obiectiones, ibi, Quomodo autem dicit aliquis, desiderant omnia pacem, &c. Circa primum duo facit. Primo, ostendit causitatem diuinæ pacis in communi, secundum, exponit ea in singulari, Igitur de ipsa quidem diuinā pace, &c. Circa primum duo facit. Primo, ostendit quid diuinā pacis faciat in rebus. Secundo, qualiter hoc diuinum faciat in diversis, ibi, Particulatione diuinæ pacis, &c. Circa primum duo facit. Primo, ostendit causitatem effectus diuinæ pacis. Secundo, quomodo est causa finalis, ibi, Tropet quidem, & omnini pacis desiderant, &c. Quia vero recte nomen pacis magis frequentatur in rationalibus creaturis, in quibus manifestatio ratio pacis invenitur, ex iesi considerandū est, quid proprie pax sit, & in quo ratio pacis constituit, hoc enim est, quod diuinā pax effectiva in rebus producit. Dicuntur autem aliqui homines habere pacem, quando voluntate eorum concordant in uno, sicut enim vniuersitati non aducatur. Quod autem multo concordant in unum contingit ex hoc, quid in aliquo uno communicant, puta qui communicant in una ciuitate, concordat ad bonum commune ciuitatis, & simile patet in alijs. Sicut igitur ad rationabilem pacis duocurrunt, Primo quidem, quod si aliqua fuit unita, Secundo, quod concordant ad unum, & secundum hoc etiam pacis in rebus naturalibus dicitur. Ex ideo Dionysius dicit, quid diuinā pacis est vnitatis omnium, quantum ad primum, in quantum scilicet facit omnia communicari in uno, & iterum, & generativa, quantum ad primam institutionem, & operativa, quantum ad generationem, & confessum, & consuetudinaria uires forum, ut confessum referatur ad concordiam voluntarium, & consuetudinaria ad concordia naturalium appetitum. Vbi considerandum est, quid si aliqua discordat quantum ad finis propriis, omnianitatem concordant in appetibiliis vestimentis. Deinde cum dicit, & properet quidem, & omnia ipsam desiderant, &c. ostendit, quomodo diuinā pacis causa finalis omnium rerum. Est autem naturale cuiuslibet rei, ut unitate desideret, sicut & est, & bonus, quia per diuinum esse deficit, & corripit, & bonitas eius minoratur. Et quia diuinā pacis causa unitatem in rebus, inde concordit, quod omnia sua modo desiderant diuinam pacem, inquantum etiam est omnium vnitatis. Et hoc est quod dicitur diuinā pacem, in quantum multitudinem conuenientem ad totam vnitatem, scilicet ea que sunt in seclusa, in toto adiungant, inquantum sunt partes vniuersitatis, & similiter inquantum, sicut fupia dixit, est generativa, & operativa, confessus, & consuetudinaria, cui responderet, quod hic subditur & naturale rei bellum vniensem ad conformem cohabitationem. Et enim, que naturale rei feuerimus impugnat, properet contrarieatur, quia habent in proprietatis, concordant in ordine vniuersitatis, secundum quem quodammodo, neque cohabitent in mundo, & hoc est ex participatione diuinæ pacis, quia quantum ab omnibus desideratur, habent rationem finis. Deinde cum dicit, Particulatione diuinæ pacis, &c. ostendit, quomodo praedicta diuinā pacis officia

LECTURE BRIEFS

L E C T I O P A R T M A.

A Geigitur, diuinam & principem con-
gregationis pacem hymnū pacificis
laudemus. Ipsa enim est omnium
vniuersitatis, & vniuersorum, & consensus, &
connaturalitatis generativa, & operativa,
propter quod, & omnia ipsam desiderant, di-
uisib[us] ipforū multitudinem conuer-
tentem ad totam vniuitatem, & naturale omnis
rei bellum vniuent ad conformem cohabita-
tionem, participatione diuinæ pacis, digno-
res congregatiuorum virtutum, & ipsa ad sei-
plas, & ad alias inuicem vniuntur, & ad ynam
totorum pacis principatum, & subiecta v-
niunt, & ipsa ad seipſa, & ad alia inuicem, &
ad ynum, & perfectum omnium principium
pacis & cauſam. Quia simpliciter superue-
niens totis, sicut quibusdam vñebus diuerso-
rum conclusionis, omnia clifñit, terminat,
& fumat, & non sinit diuinam effundi ad inter-
mittuum, & infinitum ad inordinata, & non
collocata, & deserita a Deo facta, & ab ynitio
ne suis p[ro]p[ri]o exunctia, & in se inuicem omni
mixtione conspersa.

D e o in creaturas, secundum
quod in arbitrio
considerantur, Est enim
in arbitrio consideratur, dicitur per se esse, & simi-
liter de alijs. Et hoc dux
apparet in isto. Diuidi-
tur ergo, casu istud in duas
partes. In prima determina-
tur diuinæ pace, la se-
cunda de perfectionibus
ad Deo procedentibus, se-
cundum quod per se ha-
bitatio consideratur,
ibi. Sed quoniam alibi per
epistolam me interrogant,
&c. 3 Prima autem pace
diuiditur in duas. In pri-
ma determinatur de pace,
secundum quod pertinet
ad diuinam natum, la
secunda, secundum quod
pertinet ad Christi incar-
nationem, ibi. *Quid autem
causa quidem aliquis de be-
neignitate, &c. 3* Circa primum
duo facit. Primo dicit, de quo est intentio.
Secundo, exequitur, ibi.
*Quid enim omnium
vniuitatis, &c. 3* Est an-
tem considerandum, quod
proprie aliiquid habera
pacem dicitur in seipso,
ex eo, quod quietis ac-
petitus eius in proprio
bono apteo, quod que-
det contingerit, cum non
est aliiquid repugnans,
etiam enim obiectio, ibi.
*Quomodo autem dicit aliquis, desiderant
omnia pacem, &c. 3* Circa primum duo facit. Primo, ostendit causabilitatem
diuinæ pacis in communi. Secundo, exponit ea in speciali. *Et gitur de ipsa
quidem diuinæ pace, &c. 3* Circa primum duo facit. Primo, ostendit quid di-
uinæ pacis faciat in rebus. Secundo, qualiter hoc diuinesmodum faciat in diuinis,
ibi. *Participatione diuinæ pacis, &c. 3* Circa primum duo facit. Primo,
ostendit causabilitatem effodiendi diuinæ pacis. Secundo, quomodo est causa
finalis, ibi. *Propter quod, & omniam ipsam desiderant, &c. 3* Quia vero
recepit nomen pacis magis frequentius in rationalibus creaturis, in quibus
manifestius ratio pacis inuenitur, ex eis considerandum est, quod proprie
tate pacis, & in quo ratio pacis constituta, h[ab]et enim quod diuinæ pax effectu-
ne in rebus producit. Dicuntur autem aliqui homines habere pacem, quando
voluntate: eorum concordant in yno, sicut enim vnualteri non aducuntur.
Quod autem multi concordant in ynum contingit ex hoc, quod in aliquo
yno communicant, p[ro]p[ter] qui communican[ti] vna ciuitate, concordat ad bo-
num commune ciuitatis, & simile patet in alijs. Sic igit[ur] ad rationem pacis
duo concurrunt. Primo quidem, quod diuina pax iuriu. Secundo, quod con-
cordant ad ynum, & secundum hoc etiam pax in rebus naturalibus dicitur. Ex
ideo Dionysius dicit, quod diuinæ pax est pax in omnibus, quantum ad p[ri]mum,
inquit, scilicet facit omnia communicare in yno, & iterum, & ge-
nerativa, quantum ad primam institutionem, & operativa, quantum ad ga-
berationem, & consensum, & connaturalitatis vniuersorum, ut consensus re-
feratur ad concordiam voluntarium, connaturalitas ad concordiam naturalium
appetitum. Vbi considerandum est, quod si aliquis diuinesmodum quatum ad
finis proprios, omniam pacem concordant in appetitu[m] vniuersitatis. Deinde cum
dicit, & propter quod, & omnia ipsam desiderant, &c. 3 ostendit, quomodo
diuinæ pax est pax finalis omnium rerum. Est autem naturale cuiuslibet rei
per unitatem desiderare, sicut & est, & bonum, quia per diuinesmodum res de-
siderant, & corripuntur, & bonitas est minoritas. Erat quid diuinæ pax causat
unitatem in rebus, ideo concludit, quod omnia sua modo desiderant diuinam
pacem, inquit, etiam est omnium vniuitatis. Et hec est quod dicit diuinesmodum
ipsorum multitudinem conuerentem ad totam vniuitatem [qui] scilicet ex
que sum in seipso, in rotunduantur, inquaque sunt partes vniuersitatis, &
similiter inquantum, sicut supra dixit, ex generativa, & operativa conser-
vantes, & connaturalitatis, cetero responder, quod hic subditur & naturale rei
bellum vniuent ad conformem cohabitationem. *Et* enim, que naturali-
ter feuerint imponunt, propter contrarietatem, quia habent in propriis
naturis, concordant in ordine yniuersitatis, secundum quem quodammodo, sequit
cohabitare in mundo, & hoc est ex participatione diuinæ pacis, quia quan-
tum ab omnibus desideratur, habent rationem finis. Deinde cum dicit, *Participa-
tio*ne diuinæ pacis, &c. 3 ostendit, quomodo prædicta diuinæ pax efficacis

in diuersis. Et primo, quomodo in supremis creaturis. Secundo, quomodo in inferioribus, ibi. 3. Et subiecta vniuersitate, &c. 3. Ie cito, quomodo communiter in omnibus, offendens modum praeceptorum, ibi. 3. Quia simpliciter pertinuerint, &c. 3. Est autem considerandum, quod neuter alias perfections a Deo procedentes abundantius alia supradicta creatura participant, vt per eas possint quodammodo ad infinitas deripiui, supradictas ergo creaturas, dicit de aliis de numero congregari etiam vniuersitatem, quia feliciter in tanta abundancia congregacione diuina pacis participant, vt etiam aliarum congregatiue sint, Nam enim virtutem in quaquaque per participationem diuina pacis triplex vniuersitate habet. Una quidem est a letieta, secundum quod vnaquaquam carum, secundum et aliopodium vnuum. Alio vero vnu est, secundum quod vna vniuersitate ad aliud in ordine vne vnuus. Terterio vno eti, secundum quam vniuentur ad unum principium pacis omniuum rerum, id est, ad Deum. Et tertijs triplex vniuersitate, ita tripliciter vniuentur, ita tripliciter vniuersitate, ea, quod est subiecta vniuersitate. Et hoc quod dicitur est subiecta vniuersitate vnuumquaque feliciter coru ad seipsum, & ead inuicem, & omnias vnam causam, & ad perfectum principium pacis omniuum, scilicet Deum, in quem sicut in ultimum finem, & primam causam omnia reducuntur. Deinde cu dicit. Que simpliciter superuenient, &c. 3. Oritendit quod diuinapax faciat communiter in omnibus. Et dicit, quod prima causa pacis omniibus superuenientem similitudinem, quia licet diuina finis, in quibus operatur, ramen est parte operantis non est aliquis diuinitas, nec in operatis, nec in modo operardi.

Orientid autem, quod superuenient rebus, & ad conseruandam vnitatem pacis, & ad inuituimam. Vnitas autem pacis in tranquillitate ordinis constituta, vt Augustinus dicit, xii, de Ciuitate Dei. At quoniam quidem tranquillitatem ordinis tria requirentur. Primo quidem, ut ab inuicem distinguantur. Non enim potest esse ordo, nisi distinguitur. Et ideo dicit, quod omnia diffiniuntur, 3. Secundo, necesse est ad tranquillitatem ordinis, vt rerum dulcedam nullam exeat limitatio sua naturae. Et ad hoc pertinet, quod dicitur, terminat, 3. Tertio, requiriatur, quod hanc diffinitionem, & terminatam stabilatur. Et ad hoc pertinet quod dicit, & firmat, alioquin si return diffinitionem, & terminatam non est firma, sed via res a termino sua egredientes, alterius fines intruderet, confundenter ordino retinat, & sic non est tranquillitas ordinis. Dicit autem quod omnia diffiniuntur, & terminantur, sicut quibusdam vetustis conclusiunculae discolorrum vnuim similitudinem sensibilium rerum. Confutatum est enim, si multa talibus erigantur, secundum aliquem ordinem, vt quidam vites inferantur, quibus erigebat tabula firmamentum, ita rerum diffinitionem, & terminatam perdebat, & virtutibus tabula rebus deo additis, quasi quibusdam vediibus rerum diffinitionem sensibilium. Modus autem formationis, qui pertinet ad confirmationem pacis manifestetur subdicens, Et ne finit diuina, &c. 3. Et dicit, quod Deus non permitit res diffinidas effundi ad interminatum, & infinitum, vt scilicet operationes, & transmutationes rerum non tendant in aliquem certum terminum & finem, quia finis inordinata, & non collata, id est, firmata in aliquo principio conseruante. Haec autem effusio in infinitum opponetur vniuersitatem triplex, quam ipsa dicit fieri in rebus per participationem diuina pacis, tollerent enim vnuus ad primum principium non pertinuerint. Et quantum ad hoc dicit, & deserta a Deo facta, & tollerente & vnu rei ad seipsum. Et quantum ad hoc dicit, & ex eventu ab iniun- cione fulsorum, & collerente & ordinante vnuus ad alterum. Et quantum ad hoc dicit, & in le iuicem omni mixtione conseruata, per quondam confusionem rerum ad inuicem, supple essent omnia, sicut infinitum effundantur.

de diuina pace, & silentio, & quiete dicere, aut cogitare non possimus, quomo^d feliciter quisierit, & silentium agit, sicut silentium est, & quomo^d tota supereminen^{tia} vniuersitate in seipso, & intra seipsum, & ad seipsum totam pax diuinam. Vnitio autem, ut supra dictum est, ad rationem pacis pertinet. Inuenientur autem aliquaque, qui in seipso diuina fuit, sed vniuersitatem in aliquo uno, sicut multi homines vniuersitatem in via domo, sed Deus in seipso vniuersitatem. Est autem aliiquid, quod in seipso quidem vniuersitatem, sed tamen intra seipsum non est vnuus, sicut vnuus homo intra seipsum non est unius, quia multa diversa intra seipsum vniuentur, & ad vitam intellectualem con- continentur, ut Deus in- gantes puritatem, proueniunt iuxta proprietatem suam via, & ordine per immateriam, nulla diversitas inuenientur, & simplicem intellectum ad ea, qua est super tam aliquid, quod inca intellectum vniuentem. Propter quam vnuus, & indissolubilis omnium complexio, secundum diuinam ipsius armoniam consilit, & condatur consonantia perfecta, & consenuit, & congregata inconfusa, & indissolubiliter contenta. Transi enim perfecta totalitas pax ad omnia existentia, secundum simplicissimum illius, & immixtam vni- fice virtutis praesciam, vniens omnia, & coniungens extrema per media extremitas, secundum vnam connaturalem coniuncta amicitiam, & frui ipsa donans, & extremis omni- rei terminacionibus, & omnia contentien- tia faciens vniuersitatibus identitatis, vnitio- bus, congregationibus, indissolubiliter, vi- delice diuinam pace stante, & in vno omnia fluente, & per omnia proficiente, & a propria identitate non recessente. Procedit enim ad omnia, & tradit omnibus seipsum in- xit ipsorum proprietatem, & supereminentiam abundantiam pacifica secunditatis, & manca propter excessum vnitiosus, tota ad totam, & secundum totam seipsum superpertineta.

LEGISLATION

*Quomodo omnia pacem desiderant, cum
sunt diuersa.*

ipse existit super omnes participationes eius, quia intelligi, & quia dici possunt ab intellectu crearo. Deus enim est supra omnem esse, & supra omnem vi-
tam, & supra omnium huiusmodi, quod a creaturis participatur, & ita cu[m] con-
natural sit intellectu crearo, quod intelligi. Et dicit De participatione, ipsum Deum, qui super omniam huiusmodi, neque perfecte intelligere, ne-
que perfecte dicere posset. Hoc ergo, quod de divina pace dicere intendi-
mus, i[ps]u[m] scilicet divina pacis participationes, sicut et possibilis nobis, qui
definimus ab intelligendo divina, non solum ab angelis, sed & a viris bonis,
& perfectis. Deinde cum dicit, Ex terminum quidem, &c. ostendit in spe-
ciali causilitatem divina pacis. Et primo, quantum ad ipsam pacem creatram,
secundum se considerat. Secundo, quantum ad ea, in quibus inueniuntur pas-
ibi. Et omnia ad se inueniuntur, &c. Dicit ergo primo, quod hoc primo dicen-
dum est, quod Deus ipsam pacem per se considerat in abstracto, facit esse, &
in uniuersali, & in particulari considerata. Accipitur enim his subiectis com-
muni pro eius. Non est enim talia pax creatra per subiectos. Deinde cum
dicit, Et quod omnia, &c. ostendit causilitatem divina pacis, quantum ad
ea, quae participant pacem. Et primo in communis. Secundo, in speciali, ibi
quod Propter quam divina mentes. Dicit ergo primo, quod dicendum est,
quod divina pacis facta omnia ad felicem inuenientur. Nihil enim est in rebus
quod non habeat cum aliquo alio viuonem, vel per convenientiam in specie,
vel in aliquo conuincione ordine. Sed quia haec yntio distinctiones rerum non tollit, ideo dicit quod ei[n]confusa, & ad hoc expoun-
dum subdit, quod secundum p[ro]positum inconfusum vniuersum sunt omnia
vniuersitate indistibiles, & indistibiles, quod scilicet vniuersum, quantum Deus rebus
indidit, nihil est quod auctor posse, vel diuidendo, vel faciendo magis di-
flare. Non enim est possibile, quid[am] album, & pallidum, vel diuidendum
secundum genus, vel r[ati]onem, quantum album & nigrum, & quanti-
tatis omnia sint una, tamen singula conseruant in puritate proprie-
tate.

purple crest skin

Igitur de ipsa quidem diuinâ pace quodcumque est, &c. 3 Postquam Dionysius ostendit causâ latitudinem diuinâ pacis in communione, hic prosequitur de ea in specifico. Et circa hoc duo facta. Primo ostendit, quod de diuinâ pace dici possit in specifico. Secundo, manifesta propostum, ibi: {Et primo quidem hoc, &c.} Dicit ergo primo, quod neque licetum est, neque posibile non solum alium hominum, sed neque aliqui existentes creaturem dicere ore, aut cogitare corde ipsam diuinam pacem, secundum quod in se & ipsum diuinum silentium, quod guidam sanctus nomine Iustus vocabat ineffabilitatem Dei, quis scilicet, neque nos Deum effici possumus, neque ipse scit se effatur nobis, quod nos ipsum, secundum quod est, perfecte cognoscere possimus. Adiungit autem silentium paci, quia signum perturbata pacis soleat strepitus & clamor. Adiungit etiam pacis immobilitatem Dei ad omnem processum, qui a nobis cognoscitur, quamvis enim procedere dicatur, secundum quod siam similitudinem in res diffundat, rancum ipsa, secundum omnes huiusmodi processum in seculo immobili manet. Con-

Seipsum. **I**ncutum enim vnoquodque est utrum, & inuicem sibi, id est, vnde vnam rem altera, prior vnam conuenit cum altera quocunque modo. **H**ec enim diuina natura se confert, omnia, secundum quantum consentaneum non confundit, id est, non inordinat ad inuicem, ut simul sine incomposita, & non mixta, & tanec concera. **N**on mixta quidem, dum in se uniuspotes in se sunt, ut in parte sua pectus, & concreta, secundum quidem coordinatae ad inuicem. Deinde cum dicit, **P**ropter quantum in te mea, &c. **O**stendit ea utilitatem diuina pacis, quantum ad ea, que participant pacem.

Quoniam autem dicas aliquis, desiderant omnia pacem. Multa enim alteritate, & discretione gaudent, & non anquando velint sponte quietere. Et si quidem dicens hoc, dicit alteritatem, & discretionem vniuersitatisque existentiam proprietatem, & quod hanc, neque vauum existentium existens, quod est, velit aliquid perdere. Non quidem, neque nos ad hoc contradicemus, sed hoc pacis desiderium efficiemus. Omnia enim diligent ad seipsum, & pacem habere, & vni, & sua, & que sunt suorum esse immobilia, & cadere non valentia. Et est, & mundat singularium proprietatis perfecta pars seruari, & prouidentijs ipsius pacem donaribus, omnia non bellantia, & inconfusa, & ad seipsum, & ad se inveniuntur, & omnia stabili, & indeclinabili virtute, ad sui ipsorum pacem, & immobilitatem statuens. Et si mota omnia non quietescere, sed moueri semper ipsorum motu velut, & hoc desiderium est totorum diuinae pacis, omnia in seipsum cadere non valentia alluvantis, & omnium motorum proprietatem, & motuum vitam immobilem, & cadere non valentiam enim est omnino inflabile, & interminabile, & incollocabile, & indefinitum, neque stans est, neque in existentibus. Si autem dicit paci, & pacis bonis inimicari, quibus, & furoribus, & variationibus, &abilitatibus gaudent, & isti obscuris imbus pacifici desiderij tenentur, à passio multum mouentibus impugnati, & ictu dare stulte desiderantes, & arbitrantes a pletione semper fluentium pacem habentes, non consecutionem delectationem continentur perturbatos. Quid dicat quod aliquis de benignitate pacem effundente secundum Christum, secundum quam non didicimus habere facere, neque nobis pofit que alijs, neque angelis, sed & cum ipsis secundum virtutem operabitur, secundumvidentiam Iesu, omnia in omnibus cooperatis, sed & facientis pacem ineffabilem, seculio praedistantiam, & reconciliantiam in bipli in spiritu, & per ipsum, & in ipso. De quibus supernaturalibus donis in Theologis ypotropisibus sufficienter dictum testimonium perhibente nobis sancta quidam inspiratione.

LECTIO IIII.

De divinis perfectioni

Sed quoniam, & alibi per epistolā me interrogali, quid fortè dicā per se esse, per se vitam, & per se esse sapientiam, & ad eius vnitatis, sive per modum vnitatis, sive per modum coniugationis. Deinde cum dicit, "Videlicet diuinā pacē, &c." significat modum prædictāe connexionis ex parte causa conniunctivitatis. Et dicit, quod prædicta connexionē in telus statutum, secundum quid diuinā pacē, prius quidem consideratur, ut stans immobilitate in telo. Secunda autem consideratur, ut vniū exemplarū, in quo exemplarū operariū, qua ad pacem pertinet demonstrantur. Tertio, consideratur, secundum in quid suam similitudinem omnibus trahit. Secundum hanc enim dicitur per omnia proficiat, & ramenā propria identitatem non recederet. ipsa enim diuinā pacē procedat ad omnīa, secundum quid per suam similitudinem omnibus se trahit in tactu proprietatis vniuersitatius rei, & ramenā supermanat, secundum abundantiam pacifica faciundiarū, quia scilicet et plus est in Deo de virtute ad faciendum pacem, quam sit in rebus ad suscipiendum. Et idem emanatio pacis à Deo, est huius pra omnem suscepitibilitatem in se, licet suscepitio pacis p̄ se, secundum rerum proprietatem, cum diuinā pacē sic procedat ad omnia, secundum emanationem effectuum, tamen ipsa manet immobilitate in se, superexponenter vnitate tota ad totum, quia non est ibi diversitas partium, quia impedit totum vivit in rei. Non enim taliter est vnum, cum tota, quia sic propteret, quod diffinitur pars linea, et fieri vnum cum qualibet parte, sed in simplicibus forum est vnum toti. Addit autem c̄ secundum se rotam 3 quia non est vna participatione, sed effectualiter. Punctum enim, & si totum sit vnum in tori, non ramen secundum se totum, sed secundum vnitatem quam participat. Si autem ipsa vnitatis separata subsisteret, esset ratio vna toti, & secundum se totum. Et sic intelligendum est deo, qui est viritus totus ad totum, secundum se totum per hoc, quod est simpliciter, & effectualiter vnu.

LECTIO II

Quam Dionysius determinatae de pace, hic mouet dubitationem circa pradeterminata. Dixit enim Iustus, quid omnia desiderant pacem, his circa hoc questionem mouet. Primo ergo mouet dubitationem secunda solvit, ibi. ¶ Et sic quidem dicens, &c. ¶ Quis sit ergo primo, quomodo posse dici, quid omnia desiderant pacem, cum multa sint, qui in hoc gaudent, quid sunt altera ab alijs disferat, & propria sponte quiescent non volunt, sed semper moueri desiderant. Cum autem ratio pacis in unitate, & quiete constituta, haec omnia ratione pacis aduenientur. Deinde cum dicit, ¶ Et sic quidem dicens, &c. ¶ solvit propositam dubitationem, secundum tres intellectus dubitationis propria. Quorum primum primo prosequitur. Secundo secundum, ibi. ¶ Si autem secundum easum, &c. ¶ Tertio tertium, ibi. ¶ Si autem dicit, &c. ¶ Ceterum prius duo dicit. Primo ponit solutionem. Secundo manifestat eam, ibi. ¶ Et est & multa singulorum, &c. ¶ Dicit ergo primo, quid nulli, qui prae-missam dubitationem mouerent, cum dicit, quid multa gaudent alteritate scieretur, non intelligunt de alteritate, & disserente, qua competit vicinique secundum suam propriam naturam, per quam ab alijs distinguuntur, quoniam quidem propriam naturam, & distinctionem consequentia nulla res gerit, deinde vult, contra hanc intellexit non oportet nos contradicere. sed dicit, etiam omnes, quid desiderare talem disserente est desiderare pacem. Per hoc enim om-

**mnia diligunt ad semel ipsa pacem habere, & sibi metipsiis vniuersitatem quodammodo
fusia & que sunt fuorum, ita est, ut eis propriae naturae & quecumque
conseruent, immobilitati & abfusione calu permaneant. Per hoc autem,
quod est proprium vniuersitatis regi conseruantur pars, & vnitatis regi
componantur. Vnde Gaius in quod defederare discretionem, non confidetur
in naturam, sed defederare pacem. Deinde cum dicit, Et sed & ininde
cum, &c., manifestat prædictam solutionem per certitudinem, quia
prædicta invenit discretionem in rebus statuere, ad diuinam pacem
vnde non est ea
defederari nasci, nisi secundum dictum Iohannes.**

Pertinet enim
ad idem secundum quod pacem fecit in rebus, ut bellum à rebus
aut, quod aduersari paci. Bellum autem in rebus est nisi confitio tota
quia vna res non continetur intra limites proprios, sed quadammodo
adceder alienos. Sic igitur per hoc quod diuina providentia obferunt
non bellaria, et inconfusa, et vniuersaliter ad felicem & diuersem
niuem, statut pacem in rebus. Et hoc est quod subiit, quod omnium
nam flosilem, & indeclinabilem virtutem statuit, sed ad pacem & immo-
tatem, id est, ut immobiliter in propria natura permaneant, & sic ad
habet. Et quia tunc soluit dubitationem, quantitate ad hoc
est, quod multa gaudent, & alterante, & distractione conque-
nientur. Et si moria omnia, & tali soluit modum dubitationis
ad hoc quod dictum est, quod multi non volunt sponte quiesceret,

terior perturbatur. Huiusmodi ergo impugnationem passionum ex desideriis pacis sedare volunt, non sapient fed utile. Purant enim quid possunt habere inter se pacem, implante superflua & inordinata sua delectaria que in tantum re secundum variis passiones, sed per hoc magis perturbantur, dum non satis confeuii electationes a quibus detinuntur, impossibile est enim quod homo superflua & inordinata desideris subiacens, omnia desideria confeuii politi, & ideo tales querentes pacem, sicut commentarii, uti delectaria impliantur. Et quia variis desideriis lubiaceent, variationibus gaudientur. Sapienter autem hanc

A esse, aut per se vitam, aut quæcumque absolute & principalius esse, & ex deo primo subfistere ponimus. Hoc autem quod dicimus, non est obliquum, sed rectum, & simpliciter habens manifestationem. Non enim subficiat quantum diuinam aut angelicam dicimus esse per se, quod est causa quod sunt omnia. Solum enim quod sunt existentia omnia, & ipsam esse supersubstantiale, est principium, & substantia & causa, neque vita generativum aliam deitatem dicimus, præter superdeam vitam omnium quæcumque vivunt, & Ipsiis vites per se cauam, neque ut colligendo dicamus, & dicimus principales, existentium & causatiuas.

B Ium peccando, neque contra nosmetipos, neque diabolos, sed per hanc pacem secundum nostram vitam operamur ea quae dei iunctum simul cum lumen angelis, & hoc secundum prouidentiam & gratiam suam qui operatur omnia in omnibus, & qui facit illam insestabilem pacem in qua est ab extero preordinata, per quam recipimus reconciliatum ipsi Christo in spiritu sancto, qui est spiritus definitionis & pacis, per ipsum Christum, & in ipso Christo, spiritu reconciliandi deo patre. De his autem supradictis uerbi donis pertinentibus ad pacem factam per Christum, dicitur etiæ sufficienter in libro de theologis ypotiposibus, & hoc secundum uelloniam scripturam à deo inscripturam. Et video hic de brevitate pertinacissimum:

LECTIO III.

Sed quoniam & alibi per epistolam me interrogatis, &c. Postquam detes minima Diuinitus pars que in rebus constituitur per dona diuinia, hic determinat de ipsa diuinis perfectionibus, secundum quod per se in abstracto consideratur. Et circa hoc tria facit. Primo mouet dubitationem. Secundo solvit causam ibi. Tertio solutionem per dicta aliorum confirmat, ibi. Et quidem oportet de his dicere, &c. Et ergo circa pumum scindunt, quod Thymotheus la quadam epistola ad Dionysem testip. de cibos ab eo interrogauerat. Primo quidem si per se esse, per se vita, & per se sapientia. Talibus enim frequentier Diuinitus virtut. ut in precedentibus pater. Secundo Thymotheus in eadem epistola dixerat se dubitare, quomodo Diuinitus quandoque dicebat Deum esse per vitam, quandoque autem Deum esse causam per se vitam. Et video dictis Dionysius, quod Thymotheus ab hac dubitatione liberare voluit quantum in ligno fuit. Deinde cum dicit. Et primum piderit, &c. Igituit mors dubitationes. Et primo secundum ostendens, quo modo Deus sit per se vita & causa per se vita. Secundo solvit primam, ostendens, quid sit per se esse & per se vita. Ibi. *Dicis autem quid totaliter, &c.* Dicit ergo pri mo, quod non vita nisi afflueret dilata quia dicta similitudine. Et ideo quia per se vita non dicuntur similitudines, sed multipliciter, non est contrarium, quod dicimus Deum per se vita, aut per se virtutem, & iterum quod dicimus cum substantiacione, id est etiam per se vita, aut per se pacis, aut per se virtutis. Et si autem contrarium illa non multipliciter dicentur, Cum enim dicimus deum esse substantiacionem per se & huiusmodi, landamus eum sicut causam omnium, existentiam ex illis existentibus qui maxime & primo existunt. Manifestum est enim, quod per se est prius quam vienes, & sic de aliis. Unde si deus est causa horum primorum, et causis omnium. Cum vero dicimus Deum esse per se virtutem aut per se vitam, laudatur deus sicut existens super omnia, & super ea sunt prima inter omnia, dicuntur per se vita quendam excessum. Deinde cit dicit. *Dicis autem quid totaliter, &c.* Solvit primam dubitationem, scilicet quid sit per se vita. Et primo repertus quod sit omnia. Secundo excludit falsum intellectum. Ibi. *Hoc autem dicimus, &c.* Tertio determinat veritatem, ibi. *Sed per se esse, &c.* Proponit ergo primo ex persona Thymothei quid significaret cum dicitur, per se esse, non per se vita, & que causam alia huiusmodi. Et dicit signanter absoluere id est, habitudines & principalius id est, sicut principia florunt. Nam per se vita significat principia viventium. Deinde cum dicit. *Hoc autem dicimus, &c.* Excludit erroneum intellectum. Ad enus eidemtamen scindunt est, quod Platonicis ponentes ydæa reuertunt separatas, omnia quia sic in abstracto dicuntur potest in abstracto subfieri causam secundum ordinem, ita scilicet quod prius res ipsi principiis dicantur esse per se bonitate, & per se virtute, & hoc prius principiis quod est essentialementer bonum, & vnu dicantur esse sumnum deum. Sub uno autem ponebitur esse per se vita, & sub esse ponebitur vita, & sic de aliis. Et ideo dicantur sub summo deo esse quandam diuinam subficiari, quod nominatur per se esse, & sub haec alia quod nominatur per se vita. Hoc ergo excludere intendens dicit, quod id quod supra dixerat, quod per se esse, & per se vita, primo a deo subficitur, non est aliquid errorneum, sed est rectum & planas manifestaciones habens. Non enim nomina sunt per se ali quam subficiari diuinum aut angelicum, quia sit causa etendi omnibus. Additamentum angelicum, quia quos Platoni ci deos secundos dicantur, nos angelos nominamus. Solum enim ipsum esse supersubstantia diuinum est principium, & causia, quod omnia existentia fint, ut hoc quod dicit principium, referatur ad ordinem naturae, secundum quod esse diuinum praedicti omnipotenti subficiari vero importat rationem exemplari, id est in cuius subficiencia est fuisse esse, est exemplar omnium existentiarum. Quod autem dicimus causa, pertinet ad hoc quod dat esse existentibus. Similiter autem cum dicimus per se vitam, non intelligit

C A P V T X I

Desando sanctorum, Rege regum, Domum, Deo deorum.

LECTIO I.

vel Deus deorum. Deinde cum dicit intentum de prmissis. Et primo ma-
tum quod preditorum sicut fit intelligi-
lent causam predicationis reduplicatio
perplexus est omnium. &c. *Quicquid*
*est vnuquodque preditorum fecu-
ter Deo attribuimus;* ibi, *igitur qui*
deo exponit. Primo exponit qui sit
fratrum acceptioem per fratitatem i
omni immundicia, & perfecta, & om
gradus mundicia designantur, sed ad
miseris est libertas ab omni immundici
seruit autem immundicia exsilit, q
si subiectum. *Primus ergo gradus in*
immundicia liberatur. Secundum ei
perfectum enim est, cui nihil deficit. C
quis immundicie quidam non subla
cet, inquantum patibus immundici
fit perfecta mundicia. *Tertius gradus*
maculae. Maculari enim dicitur que
iniquitas. Erit ergo omnia immundici
poli aliquis putaret habere, sed etiam
dictum trahere posset. Et in his tribus
ferez confitit. Deinde cum dicit, *Quia*
quid se regnum. Nonne autem regnum
tempore directione p[ro]prio confidit se
debet? Secunda considerans est facultas
randa a regulis per quam aliquid dire
regula in humanisibus lex vocata
portio eius, quod ad finem perductum
libet naturam est consequi quemlibet
ni datu[m] intelligi, non valutus
humana, que guidon non est vir
res fecundum diuersis hominum con
bonum faciunt multitudinis pertin
tios multitudinis suis, tantaen si
fines particulares, puta medicina sanita
tis de aliis. Ad conquecumq[ue] autem
uerba facultates habere et diversitate

LECTIO I

Sed quoniam &c de istis qua cunque dicere oportet, &c. Postquam Dio-nifius exposuit diuinâ nomina, per que significavit emanatio perfectio-num a deo in creaturâ, hic exposuit nomina dei que designant rem gubernatiōnem. In qua quidem gubernatiōne sunt quatuor artēdāda: Primo quidem diuinâ cognitionis prouidentia, ad quam pertinet nomen deitatis. Secundo potestis ex eo quidam sapientia diuinâ ordinatiōne ad quam pertinet nomen dominatio-nis. Tercio potestis ex eiusdem gubernatiōne ad quam pertinet etiam ratio. Quarto potestis ex eiusdem gubernatiōne ad mundi.

qua tria requiruntur. Primo quidem superioritas gradus. Etsi autem indecens aliquem esse in superiori gradu, nisi & boni potioribus abundaret, & ideo secundo requiritur bonorum abundantia, qua etiam non sufficeret, nisi perficiebat ad eis pertinentes. Tertio est secundum fiducias, aliquoquin excessus secundum bonorum abundantiæ faceret diutinem vel meliorum, non autem dominium, & ideo tertio requiritur potestas regendi potestas. Hoc ergo quo dicit, quod est dominatio non tantum ei ex excellentia peiorum, sed id est, inferiorum quæ pertinent ad sublimitatem gradum, sed etiam ei quæ perfectæ & omnimodo proficia & pulchritudine.

& bonorum.³ Dicit autem pulchritudinem & bonum, non solum enim oportet eum qui dominus tu abundare in bonis, sed etiam ad hoc quod in reuerentia habentur, oportet illi bona esse confititiua, quod ad ratione pulchritudinis pertinet. Dicit autem omnis perfecti & omnimoda possesso ut omnia bona habeat, & unquamque corde que habet de perfectum, & de ceteris, & damnationem, & regnum, superpotest, Quantum autem ad tertium dicit, & vera & certa, & omnia bona, & pulchritudinibus & bonorum, sed omni & pulchrorum ex bonorum perfecta & omnimoda possesso, & vera & cadere non valens fortitudi. Vnde & ab eo quod est dominum facere, dicitur dominatio, & dominus, & dominans. Deitas autem quae omnia videt prouidentia, & bonitate perfecta, omnia circumspiciens & continuans, in seipsa implens, & excedens omnia prouidebit ipsa ventitia. Igitur haec quidem in causa excedente omnia absolute, laudare conuenient, & addendum est ipsam esse excedentem sancti patrum habent & damnationem, & regnum, superpotest, & amplissimum dictarent. Etenim ex ipsa in uno collective subsistit, & distribuitur ex parte mundi, & dilectione dei.

C A P V T X I I I.

De perfecto & uno.

L E C T I O

est vera fortitudine ad ea quae sunt hominis, & non potest cadere nisi gratia diuina subtilia. Vel pors sunt digna habita. Omnis perfecta, & omnium pulchrorum perfecta possit. Omnis prouidetia bona contenta plauta, & contentiva prouisorum, seipsum benigno tribuens ad desificatio-
nem concuerit. Quoniam autem superflua sunt, & cadere non valent, felicitate de facili propter sufficiendum auxiliorum. Et quod hoc sit deratione dominacionis probat per deriationem nominis, quia hoc quod signat dominum facere in gresso a quo denominatur & dominatio, &

domini, & dominans, signat prædicta. Deinde cum dicit. {Deitas autem, &c.} ostendit quod fit deitas. Et quia ut Damascenus dicit, hoc nomen theos quoniam in grecis figura deitas, à theate, id est, considerante omnium dicitur. Ideo nomen dicitur his Dionyfius secundum rationem prouidentiam expeditum. In nomine autem prouidentia intelliguntur cognitio, non per modum speculationis, sed tantum, ut secundum quod est deictiva, & inclinatio ad rem gubernationis. Sic igitur, in nomine deitatis, primo quidem intelligitur prædictus ditinus ad omnia. Secundo continuitas quia omnia continentur ab eo. Tertio certus quibusdam regulis membris. Tercio communicatio divine bonitatis in creaturis quia sub Deo continentur. Et hoc est quod dicit, quod deitas est quae omnia videt. Dicitur autem à theate, quod est videz, vel dicitur est. Sed qualis sit ista via omnis omnia quia in nomine deitatis intelligitur, exponitur ut id quod fabritius, quod ipsa est gratia omnia circumspicit & continet, & in seipso implens, suam hostem communicando, & hoc secundum prouidentiam & bonitatem perficiat. Sed ne aliquis extinxeret diuinam prouidentiam, & bonitatem obligari eam ad ipsum cursum, ordinem qui apparetur rebus ex gubernatione diuina, ad hoc excludendum subdit, quod deitas excedit omnia quia eius prouidentia viuntur, quia ciliicæ sapientia & virtus, & bonitas cuius non limitatur ad ipsum cursum reum, sed in infinitum superabundat. Deinde cum dicit. {Igitur haec guidem ostendit quod fit deitas.} Et dicit quod in Deo, qui est causa excedens omnia prædicta, laudari possunt absculare, vt dicatur quod in Deo et sanctis, regnum, dominus, & deitas. Ita deus addere nos pessimum usque ad ipsius excessum perirent, sicut cum dicimus quod in deo.

SUPER CAP. XIII. LECTIO I.

et primo quicunq; quantum ad iunctatatem, quam dixit illi mundicium quod est. Et dicit, quod omnis mundicia quorundam ex existentia praeexistit in uno, quod est prima causa, non quidem diuisum sed collectivum, prout felicitas et ea sunt in effectibus multiplicata, in causa inuenientur simplificata, & ex ipsa prima causa distributum mundicia, & puritas ad omnia existens, excepit secundum quod cuiuslibet competit. Sed non rursum, quod duo adiunguntur, scilicet diligentia & claritas, quorum unum vniuersum scilicet diligentia mundicia operativa, diligenter enim studio mundicia conferari operatur. Alterum vero, scilicet claritas, ex munditia confeatur. Ea enim qui sunt deputata, sunt in seipsis magis evidencia, & per se sunt aliud splendorem recipere possunt. Deinde quantum ad rationem regni dicit, quod similitudo in prima causa sufficit, & ab eo distributum ordinatio & ornatus que in ratione regni includuntur, per quae exterminatur, id est, tollitur inconveniens & incongruitatis, & incommoditatis, quo opponuntur iustitiae, que per regnum constitutis debet. Vt inconveniens accipitur per comparationem omnium ad suam actionem, dum facta quod non convenit, Incongruitas vero per comparationem vnius hominis ad alium, dum non seruat infinitas incongruitates inter homines. Incommensuratio autem per comparationem non hominis ad ea quae habet, dum scilicet aliquantum plura dantur aliquando propter suum mensuram. Hoc enim omnia per ordinacionem regni excludi debent, ne sufficiat excludere vnius, nisi qui gubernantur per regnum dirigantur ad debitam finem. Vnde dicit, quod ordinatio diuisa regna que habentur digna

558
eius participatione exultat, id est, cum quadam legitima eleuat, & imploido contristar ad quendam identitatem bene ordinatam, id est, ut conueniant in eodem optimo ordine, & directione, id est, ut debetis rectificari in fortioribus. Ita enim finis regni, ut omnia sub uno bono ordine coninuantur & dirigantur. Deinde quantum ad dominationem dicit, quod in vno quod est omnium causa collectiva subtilis & distribuitur omnis perfecta potestio omnium pulchrorum, qui pertinet ad rationem dominations, ut dictum est. Quantum vero ad deitatem subdit quod in eodem vno subtilis, & in eodem distribuitur omnis participationes, ita tantum colloccatur super bona prouidencia Dei, que omnia existentia quae est super omnia existentia confideratur, & coabit, & omnium participantium & participantium corrum quibusque eius unitum imparicipabilis causa. Sanctos autem ordinem continent, in reges, & dominos, & deos vocant eloquia in singulis principaliores ornatus, per quos se tate tributum seipsum per cundi ex dei donis acceptes illorum distributionis simplicitatem circa suorum distributionis multiplicant, quorum varietatem primae prouisus & deiformiter ad vnitatem suorum congregant.

C A P V T X I I I .
De perfecto & uno.
L E C T I O I .

Tanta & de illis. Ad ipsum autem reli-
quum si videtur sermonem brevissimum
camus. Et enim theologia de omnibus
causa, & omnia, & simul omnia praedicit, &
sic ut perfidum ipsum, & sicut unum laudat,
Igitur per se ipsum quidem est non solum sicut
per se perfectum, & secundum seipsum a seipso
uniformiter segregatum, & totum per totum
perfectissimum, sed & sicut super perfectum se
cundum omnium excusum, & omnium qui-
dem infinitam terminans, super autem om-
nem terminum extentum, & a nullo ceptum
aut comprehensum, sed extendens se ad om-
nia simul, & super omnia in deficientibus im-

tur enim in illo modo locutionis emanatio quadam à causa superiori, ut in telligatur, cù dicitur fāctus fāctus, quod ab ipso emanat fāctus in omnes fāctos. Et sic de alijs. Designatur etiā quidem ex eis, secundum quem Deus ab omnibus segregat, quas superioris omnibus existens, ut sit fāctus, fāctus fāctus, id est, fāctus excedens omnes fāctos. Si enim ea que sunt fāctā & diuinā, & dominatiā, & regalā excedunt ea quae non sunt rāta, & rātis sicut participationes excedunt participationē, vt fāctūs fāctūs, ita collocatur super bimā existentia ille qui est superior omnibus existētibus, eo quod est causa quadam imparsicipabili omnium participantium, & participationis. Causa enim excedit causā. Deinde cum dicit, «Sanctos autem & reges, &c.» ostendit quod dicantur fācti & reges quibus Deus com- paratur. Et dicit quod sancta eloquuntur nominant fāctos & reges, & dominos, & deos principalfatores ornatus in singulis, id est, illis qui fortinunt primos gradus in singulis ordinib⁹, sicut inter angelos superemangeli, & inter hab- mines supremi homines. Et hoc idea, quia supremi in singulis ordinibus, ac- cipiunt de dona in maiori simplicitate, quia magis afflīmuntur, in qua est simplex & uniformis deitas & honestas. Et sic per principalfatores ex hi sim- plicitate illis distribuitur, & huiusmodi dei dona multiplicantur in inferio- ribus secundum coram differentias, & rātus secundum ordinacionem ad finem, primi & superiores varientur prouidenter in inferioribus, congre- gan per quadam reducunt ad similitudinem summae unitatis, per quadam pro- videntiam deiformem. Si enim & deus diffundendo sua dona, & multipli- cat, & rātus per opus prouidentia multiplicata reducit in ordinem uniu- erse.

S V P E R C A P . X I I I . L E C T I O I .

Tanta & de cisis, &c. Postquam Dionysius expulsi diuinis nomina quae ad rationem prouidentia pertinet, hic exponit diuinis nomina quae pertinet ad prouidentiam finium. Est enim prouidentia finis viri singulari per se felicem propriam consequatur, & viterius omnia reducuntur in unum finem. Et ideo dictum hic de perfecto & uno, ut ex titulo patet. Diuiditur autem hoc capitulum in partes tres. In prima dicit de quo est intentio. In secunda exequitur. ibi. *{Igitur per exitum & mundum, &c.}* In terciâ expositio quae in toto libro sunt dicta. ibi. *{qui has non intelligibiles, &c.}* Dicit ergo primo, quod sufficit nos de premissis dixisse, yldeat autem reliquum esse ut transferamus ad quod est brevissimum in sermone, quia sacra scriptura de Deo quia est causa omnium, non solum praedicta omnia, sed etiam praedicta de eo simul omnia. Inuenientur autem multa in aliqua una creatura, sed non simul, vel quia conueniunt eis, nam non eodem tempore, hec corpus est alburnum & nigrum, sed non simul, vel quia conuenient eis, non secundum eandem partem, sicut si aliquod corpus sit secundum unam partem album, & secundum aliam partem nigrum, habet quidem multa, sed non simul. Sed Deus habet omnia in seipso, neque successive secundum tempus, neque diuisius secundum partes, sed simul, & loco quia habet omnia simul, lundatur sicut per se, & sicut unum. Quod enim habet multa non simul, sed successive, impetratur est, quia non est multa, motus autem est actus impetratur. Quod autem habet multa non simul sed diuini, secundum suas partes est communiqueretur.

decedunt essentiam unitatis eterni Dei, sed non ad comprehendendum. Et quamvis ipsa unitas & trinitas Dei non sit talis, qualis nota est nobis, tamen Deus qui super excellentiam exigit nobis existitibus, & qui est supra omne ad quod nominatur nominamus nomine diuinum unitatis & trinitatis, ut per hoc duo nominis iudicemus super unitatem ipsius. Sed eti excellentiā unitatis eius, quia est super omnē viām & verū iudicemus de genū Iesu; id est, ut nomine trinitatis iudicemus nobis diuinā processio, prout filius generatur a Patre, & Spiritus filius procedit a Patre & Filio. Trinitas enim personarū non distinguuntur nisi per relationes originis, quibus sam̄ res est referenda, quae dat primum ipsum us personam ab aliis. Et dicere, postea bene dicere. Et si aliquid aequum quāsumus intendamus in pōlētūm ad pōlētūm, & illud nos servemus laudare super unitām cōdūm cōfēdērātōnē & cōdūm rōgātōnē & cōdūm regulās & de genē Iesu, nōmīne unitatis & trinitatis subaudire oportet. Si autem ista aut nō recte, hoc retinēdūt, quid aut imperfecte se habent, & à veritate aut tota nulla monas, id est, voluntate, aut particulariter errantibus, tunc sit benitas aut trinitatis, neq; vniuersitatis dirigere non voluntarie ignorantem, uerū autem quācūque virtutem: non habent, & laudare rationes discere indigent, & lubeantur quācūque virtutem: nōne quācūque nōne egrotare nōlent. Et hac quidem per eum quācūque aliud sit, quod teipsum, alia autem per alios inuenient, omnino quācūque enīm crea- mā autem ex bono recipiēt, & ad nos trātōt naturaliter cognoscit, ma- ferre. Ne pigriter autē amico benefaciēt. Vi- nūtū & peccētū ex pli- rōtū illud occultū super excellentis deitatis, quā super excellentiam exigitur su- pēr existit omib⁹. Quod quidē dico occultū, non propriū sibi debet, sed quia exigit supra omnē & rationē humānam, & mentem angelicam. Et quia vox exprimuntur ea quā rationē vel mente capiunt, ideo subdit, quod illius occulti, quod est super mentē & rationē, nec potest esse non in simili pōlētū. Acce scīmo compositus, exprimit ipsum ut in le est, sed in diuinis est leggegitat. Et loquitur ad similitudinem sensibilium seruū, in quibus ea sunt occulta hominibus, que sunt posita extra vias per quas homines transiunt, ita & esentia deitatis est occulta, non hoc fuit ex voluntaria ignoran- tia, aut mens creat exigitare potest. Est autem considerandum, quod Platonicū poliūtū Deum sumūmū est quidem superēns, & super vitam & super intellectū. Non tamen super ipsum bonum, quod pōnebat pīmū principiū. Sed ad hoc excludendum iubet, quod neque ipsum bonum, nec hoc nomē Deo attribuit, sed multū deficiuntur rerum veritatem. Manifestum est enim quod hoc nōmen bonum cum sit nōlōn imponit, non signat nisi quod nos mente capimus. Vnde cum Deus sit supra mentem nostram, superexcēdit hoc nōmen. Et quia theologū considerantur, quod omnes nōmen nobis imponitū deitatis, id est, inter omnes modos quibus in deum possumus ascendere per intellectū, praordinarentur cum qui est per negationes, per quis quodam ordine in Deum ascēdantur. Primo enim anima nostra quālī & suscitatur, conseruit à rebus materialibus, que sunt anima nostra & corporis, putat cum intellegimus Deum, non est aliud sensibile aut ma- teriale, aut corporale, & sic anima nostra negando pergit per omnes diuinos intellectus, id est, per omnes ordines angelorum quibus est segregatus Deus qui est super omnē nōmen & rationē, & cogitationē. Ad ultimum autē anima nostra Deo coniungitur, ascendendo per negationes in ultimā totū, id est, in supremis sibiū vniuersitatum & excellentiarum creaturarū. Et quidem coniunctio anima ad Deum sit inquantum nobis possibile est nōne Deo coniungit. Non enim coniungitur in presenti intellectus nostrus Deo ut eius essentiam videat, sed vt cognoscat de Deo quid non est. Vnde hoc coniunctio nostris ad Deum quia nobis est in hac vita possibilis perficiatur, quando deuenimus ad hoc, quid cognoscamus eum esse supra excellentissimas creaturas.

LECTIO IIII.

ES A S nos intelligibiles Dei significations colligentes, &c. Postquam Dionysius in hoc libro expolit diuinā nomina, hic epilogus ea quā in hoc libro sunt dīcta. Et primo recapitulat ea quā dicta sunt. Secundo continuat se ad sequentem librum ibi. Sed hac quidem, &c. Circa pri- mū triū factū. Primo ostendit quomodo diuinā expolit. Secundo inducit redendū Deo gratias de bene dicta, ibi. Quare si recte quidem, &c. Tercio petit corrigi & dirigi si qua sunt in quibus non recte dicti possula- mus. Si quautem benedicta sunt, referenda sunt pro- tina bonorum omnium largitor, qui est trinitas & vnu Deus, viuen- & regnans per omnia tra- cula sc̄enorum amica.

Expositionis beati Thomae de Aquino super librum
sancti Dionysij diuinis nomi-
nibus. Finis.

ior est Ioannes Baptista. Neque etiam dicit se solum desificis à laudando signi- ficationes predictas, sicut theologi philosophantes de rebus diuinis, i.e. i.e. prophetae & apostoli aut etiam loci eorum, qui canonicas scripturas euide- rūt, vt Lucas & Marcus, sed alii le desificierūt, & in fine dixisse per com- parationem ad alios qui erant gradus & ordinis. Deinde cum dicit, Quia si recte quidem, &c. Concludit, quia ex quo ita deficientem se cognovit in rebus diuinis, ille recte se habent ea quā dicta sunt, & si secundum delibera- tionem sibi proportionata, vere recte expositionem diuinorum nomina, referendas est hoc cum gratia actione ad Deū qui est causa omnia ho- norum, qui primo quidē dat nobis virtutē loqua- di, & postea dat nobis ve- hac virtutē bene viam, bene aliquid dicendo. Et tamen si aliquid est pra- terminū quidē quipot- leat his quā dicta sunt, Oportet hoc subtiliter in- ferēndū caeden rationes & regulas secun- dum quas predicta expo- fitantur. Et hoc ideo ut- cit, quia recte quidem no- men in scripturā dīctū deo, non est expōitū, quod tamē aquipot- let, & tradere rationes discere indigent, & lube- antur quācūque virtutem: nōne quācūque nōne egrotare nōlent. Et hac quidem per eum quācūque aliud sit, quod teipsum, alia autem per alios inuenient, omnino quācūque enīm crea- mā autem ex bono recipiēt, & ad nos trātōt naturaliter cognoscit, ma- ferre. Ne pigriter autē amico benefaciēt. Vi- nūtū & peccētū ex pli- rōtū illud occultū super excellentis deitatis, quā super excellentiam exigitur su- pēr existit omib⁹. Quod quidē dico occultū, non propriū sibi debet, sed quia exigit supra omnē & rationē humānam, & mentem angelicam. Et quia vox exprimuntur ea quā rationē vel mente capiunt, ideo subdit, quod illius occulti, quod est super mentē & rationē, nec potest esse non in simili pōlētū. Acce scīmo compositus, exprimit ipsum ut in le est, sed in diuinis est leggegitat. Et loquitur ad similitudinem sensibilium seruū, in quibus ea sunt occulta hominibus, que sunt posita extra vias per quas homines transiunt, ita & esentia deitatis est occulta, non hoc fuit ex voluntaria ignoran- tia, aut mens creat exigitare potest. Est autem considerandum, quod Platonicū poliūtū Deum sumūmū est quidem superēns, & super vitam & super intellectū. Non tamen super ipsum bonum, quod pōnebat pīmū principiū. Sed ad hoc excludendum iubet, quod neque ipsum bonum, nec hoc nomē Deo attribuit, sed multū deficiuntur rerum veritatem. Manifestum est enim quod hoc nōmen bonum cum sit nōlōn imponit, non signat nisi quod nos mente capimus. Vnde cum Deus sit supra mentem nostram, superexcēdit hoc nōmen. Et quia theologū considerantur, quod omnes nōmen nobis imponitū deitatis, id est, inter omnes modos quibus in deum possumus ascendere per intellectū, praordinarentur cum qui est per negationes, per quis quodam ordine in Deum ascēdantur. Primo enim anima nostra quālī & suscitatur, conseruit à rebus materialibus, que sunt anima nostra & corporis, putat cum intellegimus Deum, non est aliud sensibile aut ma- teriale, aut corporale, & sic anima nostra negando pergit per omnes diuinos intellectus, id est, per omnes ordines angelorum quibus est segregatus Deus qui est super omnē nōmen & rationē, & cogitationē. Ad ultimum autē anima nostra Deo coniungitur, ascendendo per negationes in ultimā totū, id est, in supremis sibiū vniuersitatum & excellentiarum creaturarū. Et quidem coniunctio anima ad Deum sit inquantum nobis possibile est nōne Deo coniungit. Non enim coniungitur in presenti intellectus nostrus Deo ut eius essentiam videat, sed vt cognoscat de Deo quid non est. Vnde hoc coniunctio nostris ad Deum quia nobis est in hac vita possibilis perficiatur, quando deuenimus ad hoc, quid cognoscamus eum esse supra excellentissimas creaturas.

SANCTI THOMÆ AQVI-
NATIS DOCTORIS ANGE-
LICI DE PRAESENTIA ET
PRAEDESTINATIONE
TRACTATVS.

PROLOGVS.

N STANTISSIME rogatis me, charissime fratre, vt vobis aliquem tracta- tum breuem facerem in stylō facilī, de pre- scientia & praedestinatione diuinā, per quem possitis aliquibus quaestōnibus & obiectōnibus, quae de ipsiis communiter sunt ab hominib⁹, respondere. Vnde ve- 40 sit infans pro pōle satisfacere cupi- ens, aggrediūs sum sacre, auxilio Dei pre- uio, quod rogatis.

¶ Scire tamen debet, quod ab antiquis Philosophis, & etiam ab ecclēsia doctrib⁹ & magistris, can antiquis quādē modernis, hæc quæstōnū fuit multipliciter & subtiliter ventilata. Quorū ego profundi- simas & perplexas rationes euitans, leiores alias & vestigē capaci- tati accommodas praelegi, non tamen quā penitus satisfacere possint in hac profundissimā & insolubili quæstōnē. Nam secundum Apo- 45 stolum ad Romanos vñdecim, incomprehensibilia sunt iudicia Dei, & inuectibiles viae eius, quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consilarius eius fuit? & cetera.

¶ Sum autem haec quae in hoc opūculo perstringuntur.

¶ Primo, quid sit praescientia & praedestinatio Dei, & in quo à scīnū- cēntē differant.

¶ Secundo, quid sit reprobatio Dei, & quis praedestinationis & repro- bationis effectus.

¶ Tertio, vtrum praescientia Dei sit causa rerum praescitarum, vel res causa praescientia.

¶ Quartu, vtrum praescientia Dei necessitatē cūveniendi, rebus im- ponat.

¶ Quinto, vtrum praedestinatio certitudinem habeat.

¶ Sexto, vtrum praedestinatis necessitatē imponat.

¶ Septimo, quare Deus fecit hominem, quem scīebat esse damnandū.

C A P . I.

¶ Quid modo ista quatuor, scilicet scientia, praescientia, prouidentia, & praedisti- natio, se habeant in Deo.

¶ Quid si reprobatio, & quid praedestinationis ac reprobationis efficiuntur.

¶ SIC VIT autem praedestinatio Dei proprie est praescientia & pre- sparatio beneficiorū Dei, scilicet gratia in presenti, & gloria in futu- 50 ro, ita reprobatio Dei est praescientia malitia in quibusdam non finiēt, & preparatio pōne non terminatā, vt dicit Augustinus in libro de Bono per seūtā. Reprobatio enim Dei, quia ab æ- terno non eligido, quo dñs reprobauit, secundum duo cōsideratur,

¶ Scientia enim sive sapientia de omnibus est, sci- licet de bonis & malis, de præteritis præfertibus & futuris, & non tantum de temporalibus, sed etiam de æternis. Non enim ita sit Deus ita temporalia, vt seipsum nesciat; sed ipse solus seipsum perfecte nouit, cuius scientia comparatione omnis creatura scientia imperfecta est.

¶ Praescientia vero addit super scientiam quandam præcoognitionem: est enim de futuris tantum, sed de omnibus, de bonis scilicet, & de malis.

¶ Prouidentia vero includit in se praescientiam, & addit supra ipsam quandam præparationem sive promotionem in futurū vñtrum. Et enim de rebus præcognitis faciendis sive gubernandis, vnde & prouiden- tia dicitur, qui bene coniectat de conferentib⁹ ad finem ultimum cōsequendum, & de his quā ipsam possunt impeditre. Prouidentia ergo dicitur, quia rebus præscit & ordinatis tribuit ea, quā ordinem conseruent, & propellit omnem inordinationem.

¶ Praedestinatio quantum est de se, non tantum importat scientiam, sed etiam voluntatem & potentiam. Sed quoniam causalitas gratiae & glorie attribuit proprie voluntati vt efficienti, scientia autem vt di- rigenti, potenter vero vt exercenti, ideo esti praedestinatio importat illa tria, tamen principalius est in genere voluntatis: & idco ab Aug- 550 stino praedestinatio per illa tria. Primo per id quod respicit poten- tiam, in libro de Fide ad Petrum. Praedestinatio, vt gratuita donatio pōne pōparatio. Segundo per id quod respicit scientiam, in libro de Bone.

* Alias pō-
tentiam pra-
ficiunt.

C A . P . I I .

¶ Quid si reprobatio, & quid praedestinationis ac reprobationis efficiuntur.

¶ SIC VIT autem praedestinatio Dei proprie est praescientia & pre- sparatio beneficiorū Dei, scilicet gratia in presenti, & gloria in futu- 50 ro, ita reprobatio Dei est praescientia malitia in quibusdam non finiēt, & preparatio pōne non terminatā, vt dicit Augustinus in libro de Bono per seūtā. Reprobatio enim Dei, quia ab æ- terno non eligido, quo dñs reprobauit, secundum duo cōsideratur,

¶ Scientia enim sive sapientia de omnibus est, sci- licet de bonis & malis, de præteritis præfertibus & futuris, & non tantum de temporalibus, sed etiam de æternis. Non enim ita sit Deus ita temporalia, vt seipsum nesciat; sed ipse solus seipsum perfecte nouit, cuius scientia comparatione omnis creatura scientia imperfecta est.

¶ Praescientia vero addit super scientiam quandam præcoognitionem: est enim de futuris tantum, sed de omnibus, de bonis scilicet, & de malis.

¶ Prouidentia vero includit in se praescientiam, & addit supra ipsam quandam præparationem sive promotionem in futurū vñtrum. Et enim de rebus præcognitis faciendis sive gubernandis, vnde & prouiden- tia dicitur, qui bene coniectat de conferentib⁹ ad finem ultimum cōsequendum, & de his quā ipsam possunt impeditre. Prouidentia ergo dicitur, quia rebus præscit & ordinatis tribuit ea, quā ordinem conseruent, & propellit omnem inordinationem.

¶ Praedestinatio quantum est de se, non tantum importat scientiam, sed etiam voluntatem & potentiam. Sed quoniam causalitas gratiae & glorie attribuit proprie voluntati vt efficienti, scientia autem vt di- rigenti, potenter vero vt exercenti, ideo esti praedestinatio importat illa tria, tamen principalius est in genere voluntatis: & idco ab Aug- 550 stino praedestinatio per illa tria. Primo per id quod respicit poten- tiam, in libro de Fide ad Petrum. Praedestinatio, vt gratuita donatio pōne pōparatio. Segundo per id quod respicit scientiam, in libro de Bone.

bono perseverant, praedestinationis est praescientia beneficiorum Dei. Tertio per id quod respicit voluntatem, & propriissime, in libro de predestinatione factorum. Praedestinationis est propositum misericordi, Praedestinationis autem effectus est appositorum illius gratia, qui in praescienti iustificamur, atque ad recte vivendum & in bono perseverandum adiuvamur, & qua in futuro beatificamur. Quem quidem effectum nostrum Apostolus Roman. tertio, Vt iustificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vitæ aeternæ. Et sicut per predestinationis effectus est gratia appositorum, ita reparationis effectus est quodammodo priuatio sine subtraktione gratiae. Quæ interdum in scriptura obduratione & execratio dicitur. Vnde Apostolus ad Rom. nono, Cuius vult misericordia, & quem vult inducere misericordiam appellans predestinationem (vt ait Augustinus ad Sixtum) & precipue predestinationis effectum, id est gratia appositionem: obdurationem vero gratie priuationem. Hic etiam ex exceptione dicitur secundum Corint. quartu, quod Deus huius seculi exercituit mentes infidelium, quod via gloria deo vetero exponit.

¶ Scinditur tamen est, quod quia bonum subiaceat prouidentiae Dei vel causatum & ordinatum, ideo predestinatio est id quod causa gratiae, & gloriarum, ad quam gratia ordinatur. Sed quia malum non subiaceat prouidentiae, vt intercedat vel causatum (cum omnis effectus accidat priuacionem) sed solum subiaceat ei ut praescitum & ordinatum, sicut dictum est, ideo reprobatio est tantum praescientia culpe, & non causae, sed paenite, quam culpa ordinatur, sed praescientia & causa. Vnde Augustinus dicit ad Sextum, Non obduratur Deus emittendo malitiam, sed non impetrando gratiam, sicut nec digni sunt. Quibus enim non impetratur, nec digni sunt, nec merentur. Idem ad Simplicianum dicit, Non est intelligendum, quod Deus inducat, quasi quenquam peccare cogat, sed rautem quibusdam peccatoribus misericordiam iu- 30 dicatio nis suæ non largitur. Ob hoc eos inducere dicitur, quia non solum eorum miseretur, sed quia impellit ut peccent. Forum autem non miseretur, quibus gratiam non esse prehendam & equitate oculissima & ab humanis sensibus remorosum iudicat, quam non aperit, sed admiratur apostolus, dicens, ò aliquid diuinitarum sapientie & scientiae Dei, & cetera, Roman. vndecimo.

C A P. I I I.

¶ Virum scientia vel praescientia Dei sit causa rerum praescitarum.

CONSENTENTE R considerandū est, vtrum scientia vel praescientia Dei sit causa rerum praescitarum, vel res futuras sint causa praescientie Dei. Et vi melius veritas apparet, producatur in medium aliqua argumenta.

¶ Circa primam partem sic proceditur. Videtur quod praescientia Dei sit causa rerum praescitarum. Nam omnem id quod antecedit aliud, & ipso posito, ponitur illius, ut pater per diffinitionem causa est, causa est, ad cuius effectus sequitur aliud. Sed divina praescientia praeceps omne futurum, & ea posita, ponuntur futura respectu quo rum est: & ea remota, removentur futura: quia non futura sufficiunt nisi ea Deus praeceperit, alias ignoranter ponentur in Deo, quod est absurdum. Ergo praescientia videtur esse causa praescitarum rerum.

¶ Adhuc, Sicut voluntas Dei est ipsa Deus, ita & scientia eius. Sed vobuntas Dei abolute est causa omnium volitorum, vnde dicit Psal. Omnia quæcumque volunt dominus, fecit. Ergo scientia eius debet dici causa omnium factorum.

¶ Hoc etiam scientie Augusti attestari videatur in decimo quinto libro de Trinitate, sic dicens: Vniversas creaturas & spirituales & corporales, non quia sunt, non est Deus: sed id est, quia non sunt. Non enim praescientia que fuerat creaturus: quia ergo scivit, creavit: non quia crevit, scivit.

¶ IN CONTRARIUM est, quia si praescientia esset causa praescitum, cum Deus preceperit omnia mala, esset causa omnium malorum, & per consequens esset actor omnium malorum, quod falso est.

¶ SCIENTIA N D V M est ergo circa istam materiam, quod scientia sine praescientia Dei potest considerari duplenter. Vno modo secundum propriam rationem. Et sic cum praescientia nihil aliud dicat nisi præognitionem, non importat aliquam causalitatem, alias omnis scientia vel praescientia causa esset rerum praescitarum, quod falso est. Videamus enim quod praescientia medici quando certitudinaliter nouit infirmum brevi moriturum, non est causa mortis infirmi. Praescientia etiam speculatoris, quia videt hominem efferi per viam, in qua paratus est leo ad deuorandum, non est causa perditionis illius, & huiusmodi. Alio modo potest considerari in quantum est scientia artificis operantis res praescitas. Et sic habet rationem, causa respectu rei operante per artem, vnde secundum modum quo scientia artificis operantis per artem suam, est causa artificis, consideranda est causalitas scientie diuinae. Est ergo iste progressus in productione artificiatis. Primo scientia artificis ostendit finem. Secundo, voluntas eius intendit finem suum ostium. Tertio, voluntas imperat actum, per quem educatur

C A P. I I I.

opus. Quarto scientia dirigit illum ad actum. Quinto circa opus quod per actum educitur, scientia artificis ponit formam conceptionis.

¶ Sic igitur scientia artificis se habet ut ostendens finem, ut dirigens actum, & ut informans opus operatum. Et ideo constat quod quicquid defectus vel deviationis a forma artis, vel a fine accident in effectu, non reducitur in scientiam artificis sicut in causam, etiam si defectus ille fuerit praescitus ab eo, pater etiam quod principialitas causalitatis coa- silit penes voluntatem, quæ imperat actum. Vnde manifestum est, quod scientia vel praescientia Dei causalitatem non haberet respectu ma- li, quod est deviationis a forma & a fine, sed tantum respectu bonorum, secundum quod consequuntur formam diuinae artis & finem. Non tam ita quod respectu eorum dicari per effectum rationem causalitatis, nisi secundum quod adiungit voluntati. Et ideo dicit Magister Sen- teniarum, quod scientia beneplaciti est causa rerum.

¶ A D P R I M U M ergo dicendum est, quod aliquid potest aliud sequi duplenter. Uno modo per modum productionis, secundum quod vnum producitur ab alio. Et sic id ad cuius effectus sequitur aliud, est vere causa eius in effendo. Alter modo per modum confectionis. Et sic id ad cuius effectus sequitur aliud, non est causa in effendo, sed solum in con- sequendo. Et omnino tale dicitur esse causa sine qua non. Et talis causa dicitur esse scientia vel praescientia diuina, si tanDEM scientiam ad simili priuacionem referamus. Si vero scientia sit adiuncta voluntate (quæ dicitur scientia beneplaciti) tunc est causa omnium que fecit Deus,

¶ Ad secundum dicendum, quod voluntas habet completam rationem cause, in quantum obiectum eius est finis secundum rationem boni, qui scilicet finis est causa causalium. Vnde & voluntas imperium habet super alias vires animæ. Et ideo voluntas Dei absolute dicitur causa rerum, sed de scientia non est ira, sicut patet per praedicta. Licit enim in Deo sit una res, tamen aliquid attribuitur vni, quod non actu ibi- tur aliter, & ideo ratio non procedit.

¶ Ad tertium dicendum, quod Augustinus loquitur de scientia beneplaciti, sicut pater. Agit enim de bonis tantum, scilicet de creaturis, quas Deus fecit. Quas quidem nouit non solum scientia simplicis no- titiae, sed etiam scientia beneplaciti.

¶ L I C E T autem scientia vel praescientia Dei aliquo modo sit causa rerum scitarum (ut dictum est) nullo tamen modo res possunt esse causa praescientie vel praescientie Dei. Non enim Deus accipit cognitio- nem a rebus, sicut nos accipimus, sed seipsum intelligit & cognoscit.

¶ Quāvis igitur res non praescirentur, nisi essent futura, non tam 40 ideo praescirentur, quia futura. Si enim hoc esset, tunc temporale esset causa aeterni, & creature causa creati, & ex creaturis penderet scientia Crea- toris. Et ideo dicit Augustinus in 15. lib. de Trini. Vniveras autem crea- turas & spirituales & corporales, non quia sunt, ideo nouit: sed ideo sunt, quia nouit.

¶ Cum ergo dicitur, Res non praescirentur, nisi essent futura, non natu- ratur ea iusta nisi forte sine qua non: sed importatur solum consequē- tia vnius ad alterum.

C A P. I I I.

¶ Virum praescientia Dei necessitatem enueniendi rebus imponit.

¶ X P R A E D I C T I S colligi potest, quod praescientia Dei ne- cessitatem enueniendi rebus non imponit. Si enim praescientia Dei accipitur pro simplici notitia futurorum, certum est quod ipsa non est causa rerum praescitarum, vix enim dicitur aperte, & ideo licet praesciat res futuras, non tamquam necessitatem imponit. Vnde Augustinus super Ioan. Deum inquit futurorum praescit, per propria predicitam infidelitatem Iudeorum, sed non fecit. Non enim ideo quenquam ad peccandum cogit, quia futura hominum peccata præsumuntur, enim praescit peccata non sua. Si autem scientia Dei accepitur pro notitia beneplaciti, similiter necessitatem rebus contingentibus non imponit. Omnia enim sic cognoscit esse futura, sicut ventura sunt: & cuncta quæ contingenter enueniuntur (ut illa quæ sunt à lib. arb. & à casu, & à fortuna) sic praescit esse futura contingenter, si- 50 cut etiam praescit modum contingenter, secundum quem sunt. Vnde si- cut erroneum est dicere, quod humani actus & eventus praescientie & ordinationi duius non subiunguntur, ita erroneum est dicere, quod ex praescientia vel ordinatione diuina humanis actibus necessitas inge- nitur. Tolleretur enim libertas arbitrii, legum utilitas, consiliandi opportunitas, solicitude bene vivendi, & pœnaru[m] pœnitentiarumque iustitia.

¶ S E D C O N T R A hoc obiicitur. Dicatum est supra, quod praescientia beneplaciti est causa rerum. Sed omnis causa necessaria inducit necessitatem effectum ipsius enim causa, necessaria ponitur effectus, nisi sit deficiens in minori parte, sicut est causa naturalis. Cum ergo praescientia Dei non sit deficiens, videatur quod id quod praescit est à Deo, est necessarium.

¶ Amplius, Omne quod Deus praescit, est verum, quia scientia Dei solum subesse non potest. Sed (ut dicit Philosophus in primo Periher.) omne

DE PRAEDESTINATIONE.

C A P V T I I I .

§ 62

omne quod est, quando est, necesse est esse. Ergo si praescitum est modo verum, necesse est nunc esse verum. Sed futurum est praescitum. Ergo necessarium est futurum esse. Ergo necesse est euenter.

¶ Præterea, Ponatur quod Deus praescit aliquid in partem affirmati- um, ut Socratem currere. Tunc sic, Aut est possibile Socratem non currere, aut non est possibile. Si non est possibile ipsius non currere, ergo ab equipollenti necesse est ipsum currere, & sic habetur proposi- tum. Si autem possibile est ipsum non currere, ponatur ergo, posse enim est, secundum Philosophum, quo posse non sequitur inconveniens. sed positum erat, quod Deus praesciret Socratem currere, 10 ergo praescit esse futurum, quod non est futurum. omnis autem talis scientia falsa est, ergo scientia vel praescientia Dei falsa est, quod est impossibile. Relinquitur ergo quod Socratem non currere, non sit

Item, Si Deus praescit Socratem currere, aut est possibile aliter euenter, aut non est possibile. Si non est possibile aliter euenter, ergo necessarium est sic euenter, sicut praescitum est, & sic habetur propositionem. Si autem possibile est aliter euenter, quam Deus praesciit: ergo diuina præscientia est fallibilis, & incerta, quod est falsum.

¶ Adhuc secundum Philosophum in lib. Priorum, ex maiori de necessario, & minori de inesse, sequitur conclusio de necessario. Inde sic, Omnis praescitum à Deo necesse est esse verum. Sed Socratem currere est praescitum à Deo, ergo necesse est esse verum. Et sic idem quod plus.

¶ Item, In omni vero conditionali si antecedens est necessarium abso- lute, & consequens est necessarium absolute: quia ad antecedens semper sequitur consequens, & ad necessarium nunquam sequitur, nisi nec- cessarium, sicut ad verum nunquam sequitur falsum, quamvis ad fal- sum aliquando sequatur verum, ut probatur in primo Priorum. Sed in hac conditionali, Necesse est Socratem currere, si est praescitum à Deo.

antecedens est necessarium absolute, tum quia omne praescitum est ne- cessarium, tum quia omne aeternum est necessarium: ergo Socratem

currente est necessarium absolute.

¶ Scientia ergo Dei, cum sit vera, & perfecta, eo modo, quo res fu-

ture sunt, eas euenter cognoscit. Et ideo ab eterno uno intuitu videt singula tempora, & cunctos hominum actus, & rem tamquam esse in hoc

tempore, & in hoc definiere. Pater igitur, quod praescientia Dei perfe- cte, & invariabiliter cognoscit res futuras, prout euenterunt, nec tamcer- bus contingentibus necessitatem imponit.

¶ A D P R I M U M ergo dicendum, quod effectus non trahi- 30 sibi supradicuntur est causa prima, sed solum à causa proxima, ut dictum ad primam est.

¶ Ad secundum dicendum, quod dictum Philosophi intelligitur de eo, quod aliquid in actu ponit circa subiectum, quod postquam possum est, impossibile est non esse possum. Sed verum de futuro nihil ponit circa subiectum, quia non est verum pro praescienti, sed solum pro futuro, & ideo nullum habet necessitatem.

¶ Ad tertium dicendum, quod duplex fuit error circa istam materiam. Quidam enim propter ordinem causa ad causatum dixerunt, quod cum praescientia Dei sit causa rerum, & sit immutabilis, rebus necessitatem imponit, & ideo abfuerunt liberum arbitrium, & peccatum. Et hec positio fuit heretica & iniqua: quia destruit bonos mores. Alij vero propter ordinem scientie sit causa rerum, quod cum praescientia sit causa cognitionis ex ipsa ratione certitudinis, requirit determinationem in re seita. Sed in futura contingentibus non est alterum determinare verum, & ideo de eius certitudine non potest, nisi quando sunt. Cum autem Dei cognitionis sit certissima, & inconfundibilis, negantur Deum de futuris contingentibus habere, cogitantes intellectum diuini ad modum intellectus nostri cognitionem accipere. At hec simili posse heretica fuit, & impia, quia derogat nobilitati divinae. Et ideo positio vera, & catholica est (quæ Deum honorat, & bonos mores conservat) quod in Deo est certissima praescientia futurorum omnium, nec ramus rebus contingentibus necessitatem imponit. Quoniam autem hoc esse valer, sic percipi potest. Manifestum est, quod quando sunt multe cau- se ordinatae, effectus ultimus non sequitur causam primam in necessitate, vel contingencia, sed causam proximam: quia virtus prima recipitur in causa secunda, secundum modum causæ secundæ: nam omne quod recipitur in aliquo, est in eo, secundum modum recipientis, & non secundum modum recepti. Effectus enim ille non procedit à causa prima, nisi secundum quod virtus causa prima recipitur in causa secunda, ut patet in fructificatione arboris, cuius causa remota, sicut prima est motus solis, proxima vero est virtus generatrix plantæ. Fructificationis autem impediri potest, per impedimentum virtutis generatrix, quamvis motus solis invariabilis. Similiter etiam scientia Dei licet invariabilis causa omnium, effectus tamen producuntur ab ipsa per operationes causarum secundarum. Et ideo medianteibus causis secundis necessariis producuntur effectus necessarii, & medianteibus causis secundis contingentibus, producuntur effectus contingententes.

¶ Sed adhuc manet dubitatio maior de infallibilitate diuina præ- scientie, quia licet prima causa possit stabilis esse cum defectu causa secundæ (sicut motus solis cum sterilitate arboris) scientia tamen Dei non potest stare cum defectu causa secundæ: non enim potest esse, quod

ibidem

ad quantitatem.

¶ Ad quintum dicendum, quod ista pronosticatio, Omne scitum à Deo

necessitatem est esse, est duplex. Potest enim esse de dicto, & sic est compo- sita, & est vera, quia hoc dictum est necessarium, scilicet scitum à Deo

est verum. Vel potest esse de re, & sic est diversa, & falsa, hanc enim rem

quæ ponitur scita à Deo, non est necesse fieri, quia contingenter sit. Et

similiter conclusio duplex est. Huius autem distinctionis ratio est, quia

potest istud sumi, secundum conditionem, quæ subiacte diuina scien- tia, & hoc est, secundum quod habet esse determinatum in actu, &

sic necessitatem habet. Vel potest ista res sumi, sine illa conditione, &

sic non est necessarium, quia potest considerari, prout est in causis suis

N. antequām

Et quia sit in actu, & ibi non habet necessitatem, nec ibi tantum est scita a Deo futura esse, non enim scit Deus effectum continget esse determinatum in sua causa, quia esset falsa scientia, cum in causa sua non sit determinatus.

Ad tertium dicendum, quod ad hoc argumentum quidam sic respondet, & dicunt, quod hoc antecedens, scilicet esse praesentum a Deo, est necessarium, ne tamen consequens est necessarium, quia illa regula intelligitur tantum in illis conditionalibus, in quibus antecedens est causa consequens. Sed quia non probatur a Philosopho ex ratio causalitatis, sed ex ratione consequtientiae secundum Ibi supra ad sicut etiam circa finem.

CAPUT V.

Vtrum predestinationem habeat certitudinem.

POST hanc etiam de praedestinatione restat investigare.

De qua hic ad praesens, praeter ea, quae dicta sunt, duplex consideratio erit.

Consecutio est, vtrum praedestinationem certitudinem habeat.

Ad PRIMVM ergo sic proceditur. Videatur, quod praedestinationem certitudinem non habeat. Dicitur enim Apcal. tertio. Tene, quod habes, ne alias accipias coronam tuam. Aut hoc intelligitur de corona praefatis iustitiae, aut de corona gloriae. Sed non de corona praefatis iustitiae: quia gratia, quam quis habet, eo peccate destruitur, nec de subiecto in subiectu mutatur. Ergo intelligitur de corona gloriae. Sed gloria non est alius in situ vita, nisi secundum quod est voluntas, nec currentis, sed misericordia Dei. Inter si non est voluntas, scilicet vellet, operari. Ergo voluntas humana per praedestinationem cogitur. Et sic idem quod prius. Hoc idem confirmatur, per id, quod dicit Phil. 2. Deus est qui operatur in nobis, & vellet, & perficeret pro bona voluntate, scilicet sua, ut dicit Inter li. Ergo talis erit vnuquisque, quem vult Deus, cum nihil possit, nisi quod Deus vult. Ad id ostendendum valeret id, quod dicit 1. Corin. 6. Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.

Praeterea Grego in Moral. dicit, quod aliis cadentibus, in eorum locum alii succedunt. Sed locus gloriae non potest dici eorum, nisi quia est ei praedestinationis, ergo idem quod prius.

Item in Psalm. dicitur, Delentur de libro vita, & cum iustis non scribantur. Sed non potest deleri de libro, nisi quod ibi scriptum est. Cum ergo praedestinationem sit liber vita, videatur quod aliquis a praedestinatione possit desistere, & ita certitudinem non habebit.

Amplius, Secundum Philosophum in Posterioribus, si affirmatio est causa affirmationis, & negatio est causa negationis. Sed velle diuinum est causa, quod iste habeat gratiam, quia scilicet ipse Deus vult. Ergo videatur, quod non velle Dei, sit causa, quare iste gratiam non habeat. Sed hoc est obdurate. Ergo ex parte Dei accipienda est causa obdurate.

CONTRARIUM est autoritas Augu. in libro de Correptione & gratia, dicens: Certus est numerus electorum, qui non potest minimi, nec augeri.

Praeterea, Secundo Timo. 2. dicitur, Non est Deus, qui sunt eius. Cum ergo divina cognitionis sit errata, & infallibilis (vt supra dictum est) & praedestinationis in sua ratione praesentiam includat, praedestinationem certitudinem habet.

RESPONDENS dicendum, quod cum divina cognitione perfecta sit, certa est, & infallibilis. Et ideo non solum numerus praedestinationis Deo certissimus est (sicut in nobis) sed etiam numerus reprobatiorum. Scinduntur tamen est, quod secundum statum praefatis iustitiae, quidam habentes gratiam, perdunt eam, dum in peccata laudentur: & eis cadentibus, in eorum locum alii admittuntur: dum opera ipsorum in charitate facta, quia sibi, & alijs proruderant (secundum quod charitas omnia merita sanctorum communia facit) ipsi peccantibus, eis prouidetur desinunt ad eternam vitam meritum, eorum autem fructus in illis manet, qui in gratia perseverant. Non tamen ita, quod eadem gratia numero, quae in uno erat, ipso peccante, in aliis transmutetur. Vnde secundum statum praefatis iustitiae, nunquam ecclesia destituitur existentibus in gratia: quia quibusdam peccantibus, in gratia alii a Domino aduocantur. Et ideo est certissimum apud Deum, unde Apocalyp. tertio, super illo verbo, Tene quod habes, & cetera, dicit glos. Cum sit Deo certus numerus suorum, si quis labatur, alius in secretis in locum eius subinducitur, sicut per superbiū Iudeorum gentilites subintravit.

Cap. 13. **I**bi supra, ad primū, & secundū.

CAPUT V. ET VI.

Et per hoc patet responsio ad primum, & secundum argumentum. Ad tertium dicendum, quod praedestinationem dicitur liber vita, secundum quod in eo dicitur aliquid scilicet, non solum quantum ad presentem iustitiam, sed etiam quantum ad futuram gloriam, & sic nullo modo potest dici aliquis deleri de libri vita. Sed illud quod est ibi scriptum, quantum ad presentem iustitiam tantum, dicitur deleri, non mutatione facta ex parte libri, vt in eo aliquid fuerit, quod postmodum non sit, sed ex parte illius, qui in eo scriptus erat, in quantum scilicet ipse mutatur a statu presentis iustitiae.

Ad quartum dicendum, quod contingens futurum (vt motu liberi Ibi supra ad sicut etiam circa finem.) quamvis non sit determinatum in causa sua, est tamen determinatum in effe suo, secundum quod est in actu. Et sic subiacet certitudini praescientiae, sicut supra dictum est de futuris contingentibus in praecedenti capite.

CAPUT VI.

Vtrum predestinationem necessitatem imponat.

DE INDE investigandum est, vtrum praedestinationem necessitatem imponat. Et videatur quod sit: quando cunque enim aliqua causa est tanta virtus ad producendum effectum, quod impediri non potest, necessariam, & conditionem inducit. Sed praedestinationem (qua est causa salutis hominum) voluntatem Dei nominat, quae impeditur non potest. Vnde dicitur Hesec decimotertio. Non est qui tua possit resistere voluntati. Ergo praedestinationem necessitatem imponit. Cui rei videatur attestari Apostolus Rom. nono, dicens: Cuius vult, misereatur, & quem vult, inducat. Et Psal. Omnia quaecunque voluerit Dominus, fecit.

Praeterea, Nulla voluntas ligata, vel impedita ad eliciendū proprium actum, est libera, sed coacta. Sed voluntas humana per praedestinationem ligatur, & impeditur ad elicendū auctū propriū, quod est velle, vt vietetur dicere Apostolus ad Roman. 9. dum dicit, Non est voluntas, nec currentis, sed misericordia Dei. Inter si non est voluntas, scilicet vellet, operari. Ergo voluntas humana per praedestinationem cogitur. Et sic idem quod prius. Hoc idem confirmatur, per id, quod dicit Phil. 2. Deus est qui operatur in nobis, & vellet, & perficeret pro bona voluntate, scilicet sua, ut dicit Inter li. Ergo talis erit vnuquisque, quem vult Deus, cum nihil possit, nisi quod Deus vult. Ad id ostendendum valeret id, quod dicit 1. Corin. 6. Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.

Vtertio: videatur, quod Deus sit causa reprobationis, & execrationis, sicut est causa praedestinationis, & eodem modo reprobatis necessitate imponat.

Item in Psalm. dicitur, Delentur de libro vita, & cum iustis non scribantur. Sed non potest deleri de libro, nisi quod ibi scriptum est. Ergo videatur, quod non vult nisi possit accipere, quod alii praedestinationem est: & sic praedestinationem certa non erit.

Praeterea Grego in Moral. dicit, quod aliis cadentibus, in eorum locum alii succedunt. Sed locus gloriae non potest dici eorum, nisi quia est ei praedestinationis, ergo idem quod prius.

Item in Psalm. dicitur, Delentur de libro vita, & cum iustis non scribantur. Sed non potest deleri de libro, nisi quod ibi scriptum est. Ergo videatur, quod non vult nisi possit accipere, quod alii praedestinationem possit desistere, & ita certitudinem non habebit.

Amplius, Secundum Philosophum in Posterioribus, si affirmatio est causa affirmationis, & negatio est causa negationis. Sed velle diuinum est causa, quod iste habeat gratiam, quia scilicet ipse Deus vult. Ergo videatur, quod non velle Dei, sit causa, quare iste gratiam non habeat. Sed hoc est obdurate.

Ergo ex parte Dei accipienda est causa obdurate.

Cap. 13. **I**bi supra, ad primū, & secundū.

RESPONDENS dicendum, quod cum divina cognitione perfecta sit, certa est, & infallibilis. Et ideo non solum numerus electorum, qui non potest minimi, nec augeri.

Praeterea, Secundo Timo. 2. dicitur, Non est Deus, qui sunt eius. Cum ergo divina cognitionis sit errata, & infallibilis (vt supra dictum est) & praedestinationis in sua ratione praesentiam includat, praedestinationem certitudinem habet.

RESPONDENS dicendum, quod cum divina cognitione perfecta sit, certa est, & infallibilis. Et ideo non solum numerus electorum, qui non potest minimi, nec augeri.

Ad tertium dicendum, quod secundum statum praefatis iustitiae, quidam habentes gratiam, perdunt eam, dum in peccata laudentur: & eis cadentibus, in eorum locum alii admittuntur: dum opera ipsorum in charitate facta, quia sibi, & alijs proruderant (secundum quod charitas omnia merita sanctorum communia facit) ipsi peccantibus, eis prouidetur desinunt ad eternam vitam meritum, eorum autem fructus in illis manet, qui in gratia perseverant. Non tamen ita, quod eadem gratia numero, quae in uno erat, ipso peccante, in aliis transmutetur. Vnde secundum statum praefatis iustitiae, nunquam ecclesia destituitur existentibus in gratia: quia quibusdam peccantibus, in gratia alii a Domino aduocantur. Et ideo est certissimum apud Deum, unde Apocalyp. tertio, super illo verbo, Tene quod habes, & cetera, dicit glos. Cum sit Deo certus numerus suorum, si quis labatur, alius in secretis in locum eius subinducitur, sicut per superbiū Iudeorum gentilites subintravit.

Cap. 13. **I**bi supra, ad primū, & secundū.

RESPONDENS dicendum, quod cum divina cognitione perfecta sit, certa est, & infallibilis. Et ideo non solum numerus electorum, qui non potest minimi, nec augeri.

Ad quartum dicendum, quod secundum statum praefatis iustitiae, quidam habentes gratiam, perdunt eam, dum in peccata laudentur: & eis cadentibus, in eorum locum alii admittuntur: dum opera ipsorum in charitate facta, quia sibi, & alijs proruderant (secundum quod charitas omnia merita sanctorum communia facit) ipsi peccantibus, eis prouidetur desinunt ad eternam vitam meritum, eorum autem fructus in illis manet, qui in gratia perseverant. Non tamen ita, quod eadem gratia numero, quae in uno erat, ipso peccante, in aliis transmutetur. Vnde secundum statum praefatis iustitiae, nunquam ecclesia destituitur existentibus in gratia: quia quibusdam peccantibus, in gratia alii a Domino aduocantur. Et ideo est certissimum apud Deum, unde Apocalyp. tertio, super illo verbo, Tene quod habes, & cetera, dicit glos. Cum sit Deo certus numerus suorum, si quis labatur, alius in secretis in locum eius subinducitur, sicut per superbiū Iudeorum gentilites subintravit.

Cap. 13. **I**bi supra, ad primū, & secundū.

RESPONDENS dicendum, quod cum divina cognitione perfecta sit, certa est, & infallibilis. Et ideo non solum numerus electorum, qui non potest minimi, nec augeri.

CAPUT V. ET VII.

Et per hoc patet responsio ad primum, & secundum argumentum. Ad tertium dicendum, quod praedestinationem dicitur liber vita, secundum quod in eo dicitur aliquid scilicet, non solum quantum ad presentem iustitiam, sed etiam quantum ad futuram gloriam, & sic nullo modo potest dici aliquis deleri de libri vita. Sed illud quod est ibi scriptum, quantum ad presentem iustitiam tantum, dicitur deleri, non mutatione facta ex parte libri, vt in eo aliquid fuerit, quod postmodum non sit, sed ex parte illius, qui in eo scriptus erat, in quantum scilicet ipse mutatur a statu presentis iustitiae.

Ad quartum dicendum, quod ad hoc argumentum quidam sic respondet, & dicunt, quod hoc antecedens, scilicet esse praesentum a Deo, est necessarium, ne tamen consequens est necessarium, quia illa regula intelligitur tantum in illis conditionalibus, in quibus antecedens est causa consequens. Sed quia non probatur a Philosopho ex ratio causalitatis, sed ex ratione consequtientiae secundum Ibi supra ad sicut etiam circa finem.

Ad tertium dicendum, quod contingens futurum (vt motu liberi Ibi supra ad sicut etiam circa finem.) quamvis non sit determinatum in causa sua, est tamen determinatum in effe suo, secundum quod est in actu. Et sic subiacet certitudini praescientiae, sicut supra dictum est de futuris contingentibus in praecedenti capite.

CAPUT VI.

Vtrum predestinationem necessitatem imponat.

DE INDE investigandum est, vtrum praedestinationem necessitatem imponat. Et videatur quod sit: quando cunque enim aliqua causa est tanta virtus ad producendum effectum, quod impediri non potest, necessariam, & conditionem inducit. Sed praedestinationem (qua est causa salutis hominum) voluntatem Dei nominat, quae impeditur non potest. Vnde dicitur Hesec decimotertio. Non est qui tua possit resistere voluntati. Ergo praedestinationem necessitatem imponit. Cui rei videatur attestari Apostolus Rom. nono, dicens: Cuius vult, misereatur, & quem vult, inducat. Et Psal. Omnia quaecunque voluerit Dominus, fecit.

Praeterea, Nulla voluntas ligata, vel impedita ad eliciendū proprium actum, est libera, sed coacta. Sed voluntas humana per praedestinationem ligatur, & impeditur ad elicendū auctū propriū, quod est velle, vt vietetur dicere Apostolus ad Roman. 9. dum dicit, Non est voluntas, nec currentis, sed misericordia Dei. Inter si non est voluntas, scilicet vellet, operari. Ergo voluntas humana per praedestinationem cogitur. Et sic idem quod prius. Hoc idem confirmatur, per id, quod dicit Phil. 2. Deus est qui operatur in nobis, & vellet, & perficeret pro bona voluntate, scilicet sua, ut dicit Inter li. Ergo talis erit vnuquisque, quem vult Deus, cum nihil possit, nisi quod Deus vult. Ad id ostendendum valeret id, quod dicit 1. Corin. 6. Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.

Vtertio: videatur, quod Deus sit causa reprobationis, & execrationis, sicut est causa praedestinationis, & eodem modo reprobatis necessitate imponat.

Item in Psalm. dicitur, Delentur de libro vita, & cum iustis non scribantur. Sed non potest deleri de libro, nisi quod ibi scriptum est. Ergo videatur, quod non vult nisi possit accipere, quod alii praedestinationem est: & sic praedestinationem certa non erit.

Praeterea Grego in Moral. dicit, quod aliis cadentibus, in eorum locum alii succedunt. Sed locus gloriae non potest dici eorum, nisi quia est ei praedestinationis, ergo idem quod prius.

Item in Psalm. dicitur, Delentur de libro vita, & cum iustis non scribantur. Sed non potest deleri de libro, nisi quod ibi scriptum est. Ergo videatur, quod non vult nisi possit accipere, quod alii praedestinationem possit desistere, & ita certitudinem non habebit.

Amplius, Secundum Philosophum in Posterioribus, si affirmatio est causa affirmationis, & negatio est causa negationis. Sed velle diuinum est causa, quod iste habeat gratiam, quia scilicet ipse Deus vult. Ergo talis erit vnuquisque, quem vult Deus, cum nihil possit, nisi quod Deus vult. Ad id vero quod dicitur, Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum, dicendum, quod causa salutis tantum est causa voluntatis, & voluntatis est causa misericordiae. Ideo autem dicit Apostolus, quod non est voluntis velle, nec currentis, sed misericordia Dei: quia nemo potest per conatum propria voluntatis consequi gratiam, vel per naturalia propria opus gratuitam elicere sine diuino auxilio. Vnde ipse Christus dicit, Iohannis tertio: Si ne nihil potest facere. Cuius ratio est, quia licet voluntas hominis libera sit, tamen hanc libertatem non habet, nisi a Deo, qui est causa efficiens huiusmodi libertatis. Et sicut dicit in libro de Causis, Omnis causa prima plus est influens super suum causatum, quam causa secunda: quia virtus & esse causa secunda totum est a causa prima: & sic actus, & operatio causa secunda reducitur in causam primam, cuius virtute operatur. Et per hunc modum dicit Apostolus, quod Deus operatur in nobis velle, & perficeret.

Ad id vero quod dicitur, Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum, dicendum, quod causa salutis tantum est causa voluntatis, & voluntatis est causa misericordiae. Ideo autem dicit Apostolus, quod non est voluntis velle, nec currentis, sed misericordia Dei: quia nemo potest per conatum propria voluntatis consequi gratiam, vel per naturalia propria opus gratuitam elicere sine diuino auxilio. Vnde ipse Christus dicit, Iohannis tertio: Si ne nihil potest facere. Cuius ratio est, quia licet voluntas hominis libera sit, tamen hanc libertatem non habet, nisi a Deo, qui est causa efficiens huiusmodi libertatis. Et sicut dicit in libro de Causis, Omnis causa prima plus est influens super suum causatum, quam causa secunda: quia virtus & esse causa secunda totum est a causa prima: & sic actus, & operatio causa secunda reducitur in causam primam, cuius virtute operatur. Et per hunc modum dicit Apostolus, quod Deus operatur in nobis velle, & perficeret.

Ad id vero quod dicitur, Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum, dicendum, quod causa salutis tantum est causa voluntatis, & voluntatis est causa misericordiae. Ideo autem dicit Apostolus, quod non est voluntis velle, nec currentis, sed misericordia Dei: quia nemo potest per conatum propria voluntatis consequi gratiam, vel per naturalia propria opus gratuitam elicere sine diuino auxilio. Vnde ipse Christus dicit, Iohannis tertio: Si ne nihil potest facere. Cuius ratio est, quia licet voluntas hominis libera sit, tamen hanc libertatem non habet, nisi a Deo, qui est causa efficiens huiusmodi libertatis. Et sicut dicit in libro de Causis, Omnis causa prima plus est influens super suum causatum, quam causa secunda: quia virtus & esse causa secunda totum est a causa prima: & sic actus, & operatio causa secunda reducitur in causam primam, cuius virtute operatur. Et per hunc modum dicit Apostolus, quod Deus operatur in nobis velle, & perficeret.

Ad id vero quod dicitur, Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum, dicendum, quod causa salutis tantum est causa voluntatis, & voluntatis est causa misericordiae. Ideo autem dicit Apostolus, quod non est voluntis velle, nec currentis, sed misericordia Dei: quia nemo potest per conatum propria voluntatis consequi gratiam, vel per naturalia propria opus gratuitam elicere sine diuino auxilio. Vnde ipse Christus dicit, Iohannis tertio: Si ne nihil potest facere. Cuius ratio est, quia licet voluntas hominis libera sit, tamen hanc libertatem non habet, nisi a Deo, qui est causa efficiens huiusmodi libertatis. Et sicut dicit in libro de Causis, Omnis causa prima plus est influens super suum causatum, quam causa secunda: quia virtus & esse causa secunda totum est

Deus fidelis, & absque vila iniquitate, iustus & rectus. Item Abacuc. 1. Mundi sunt oculi tui, ne video malum, & respicere ad iniquitatem non poteris. Et ideo dicit Psal. Iustus Dominus, & iustitas dilexit, quantum ad ornatussum affectum: iustitiam videt vultus eius, quantum ad perfectissimam cognitionem. Licer autem Deus sit rectissimus, & nihil odiat eorum, quae fecit: dicitur tamen odire aliquo Metaphorice, non in quantum ab ipso procedunt, sed in quantum egreduntur a regula re-strictitudinis sua. Illud enim quod non est voluntas, odire dicuntur: unde cum mala fiant contra regulam strictitudinis eius (qua fuit priuatio modi, speciei & ordinis), vt dicit Augustinus, ea vult non esse, & ideo malos odio habere dicuntur. Vnde Sapientia. Olio sunt Deo impensis, & impietas eius. Dicitur etiam de illos, quorum punitionem vult. Sic enim ad modum odientis se habet. Et ideo dicit Psal. Odisti omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loquuntur mendacium. Quia vero diuina voluntas est causa rerum omnium, ipsa cauana habere non potest. Voluntatis enim causa volendi est, finis autem diuina voluntatis est sua bonitas, ipsa enim bonitas Deo est causa volendi. Et ideo dicit Augustinus in lib. 83, questione, quod voluntatis eius causa querenda non est. Nam (ut idem dicit in lib. contra Manichaeos.) Qui dicit, quare Deus voluit facere coelum & terram, matus aliquid querit quam sit voluntas Dei: nihil autem maius inveniri potest. Quamvis autem diuina voluntas causam non habeat, aliquid creatum, nihilominus tamen potest ei aliqua volenti ratio assignari, vel bonitas ipsius, vel aliquid quod ad bonitatem, vel sapientiam ipsius pulchritudinem ordinetur. Si enim nulla possit diuina bonitatis ratio assignari, cogatur in quorundam errorem declinare dicentium omnia procedere a Deo, secundum simplicem voluntatem: vt non oporteat redire rationem, quare Deus vult. Quod diuinæ scripturæ manifestè contrariatur: quia Deum perhibet, secundum suę sapientiam omnia fecisse, secundum illud Psal. Omnia in sapientia fecisti, &c. Et eccl. 1. dicitur, quod Deus effudit sapientiam suam super omnia opera sua. Augustinus etiam in lib. 11. super Gen. ad lit. dicit. Moutentur quidam dicentes, cur creavit Deus, quos futuros malos praesciebat? Et respondens dicit, quia praevidit quid boni de malis eorum esset facturus: si enim eos fecit, vt in eis relinqueret, vnde & ipsi aliquid facerent, quae quicquid etiam culpabiliter eligerent, illum de se laudabiliter operatum inuenirent.

* Aliud nifis quia.

¶ COMPESSA MVS. Igitur humanae temeritatem, quae Deo iniquitatem maculam imponere non veretur, & approbantes diuinae iustitiae, assignamus alias rationes, quare Deus creat hominem, quæ praescit esse damnandum. Sit igitur prima ratio talis ex parte diuinae liberalitatis. Melius est esse aliquid cum aliquo defectu, quam non esse simpliciter. Cum autem in peccatore damnando duo sint: videlicet natura, que bona est, & culpa, que mala est: non debuit Deus propter culpam subtrahere naturam, alia liberalitatem suam subtrahere videbatur. Sicut videmus, quod bonus artifex arcum facit, quam etiam praescit aliquam maculam contruaram. Et haec ratio potest colligi ex illo verbo Apostoli Timonis 2. Si non credimus, ille fidelis permanet, negare seipsum non potest. Si autem obiciatur, quod artifex sicaret arcum in brevi conturbandum, eam non faceret, respondendum est, quod si artifex fecerit etiam in ipsa combustione suam sapientiam relucere, & arcum in igne non deficeret, non propter hoc se subtraheret a factione ipsius. Vnde cum Deus scit etiam in damnatis suam iustitiam, & suam sapientiam relucere, dum culpam per supplicium puniat, conueniens est, vt propter hoc non se subtrahat.

¶ Secunda ratio sumitur ex parte diuinae prouidentiae. Bonum enim toris est inclusus, quām bonus particulare. Nam bonus particulare ordinatur ad bonum iuniversale, sicut imperfectum ad perfectum. Ad ordinatum ergo prouidentiam pertinet potius promouere, & conferuare bonum iuniversale, quām bonus particulare, & aliquando propter bonus iuniversale, particulare negligere: imo aliquando contra particulare, propter iuniversale facere. Sicut ad conseruationem Reipublicae & rectoribus suspendunt latrones, & interficiunt homicidas. Cum igitur natura humana per generationem propagetur & conserueretur: si Deus hominem damnandum propagari, vel nasci non sineret, vel animam non infundere, ordinem generationis humanae destrueret. Etsi sic iuniversali particulare præponeret, & restituendo sue prouidentiae cauferet, quod penitus est absurdum. Congruum est igitur, vt propter generalius bonum fiat homo etiam damnandus, Deo aliiquid melius prouident: vt dicit Apostolus ad Hebreos 11.

¶ Tertia ratio sumitur ex parte diuinae prouidentiae, & reuidentiae simul. Nam quanto magis rex & auger Rempub. & ipsos Reipublica seratores gloriosus prouenter, & potioribus donis remunerat: etiam cum suppliciis aliquorum, deprimendo scilicet, & cruciendo eorum aduersarios & Reip. destructure: tanto laudabilior redditur. Cum igitur gloriam heitorum augeat, confederatio tormentorum hostium suorum, qui propter Dei beneficio euaserunt, congruū fuit, vt Deus etiam homines consideret: quos sciebat esse damnandos. Beatis enim auctoribus gloriae perditione malorum: tum quia gaudent de vindicta eorum: iuxta illud Psal. Lætabitur iustus cum viderit vindictam. Tum quia ipsi eorum supplicia euaserunt: & propter hoc in gratiarum actione

cuius potestas non auferetur, & regnum non corrumperetur in secula seculorum. Amen.

¶ Insignis angelici doct. dicit Thom. Aquin. de divina præscientia, & prædestinatione tractatus, per Io. Daniel. sacra pagina baccalariatum Louaniensem studiosissime revisus, & correctus explicit.

¶ Laus vni & trino.

THOMAE DE VIO CAIETA,

ni 8. Romanæ Ecclesiæ Caldinalis ordinis Prædicatorum, de infinitate Dei absolutissima Quæstio.

¶ Virum Deum gloriosus sit infinita virtus.

V A E R I T V R. Vtrum Deus glorus sit infinita virtus. Et arguitur quod non. Primo. Quia aut Deus mouet celi effectu, & immediate: aut non effectu, sed vi finitam: vel effectu & mediata.

¶ Si primo modo, & est infinita virtus, ergo

morus celi est in non tempore, quod est contra sensum. Consequencia patet ex 8. Phys. text. 79. &

primo evili, text. 52. & secundo celi comment. 58. & alibi, &c.

¶ Si secundo modo aut tercio: & est infinita virtus, ergo habetur in rerum natura una virtus: qui se mouet effectu, & immediata: motus fieret in non tempore. Tunc ultra, Sed possibile est virtutem illam infinitam mouere effectu, & immediate: ergo possibile est ex ea se-

qui motum in non tempore: quod est impossibile simpliciter. Prima consequentia ex antedictis est evidens. Affirmatio vero ultimi antecedentis patet ex eo, quod virtus infinita, nec est alligata causalitati finali motus, nec mediata causalitati effectu eiusdem: quia possibile

est ipsam ab his absoluiri, alioquin infinita virtus non est.

¶ Si dicatur quod haec ratio supponit Deum agere naturaliter id est, non quantu[m] vult, sed quantum potest: & quod hoc non est necessarium: quia Deus est natura intellectualis, cuius proprium est agere: secundum intellectus sui diffinitionem, vt artifices facere videamus, & consequenter Dei tanta velocitate moueri, non quia plus possit, sed quia sic explicanda sua arti expedire vide.

¶ Contra hoc primo. Quia falem habetur in tempore, secundum Aristoteles, & Averroesque philosophos renentes Deum, licet intellectualem, naturali tamen necessitate agere. Demonstratio siquidem postea in pri-

mo celi, text. 90. ad ostendendam unitatem mundi manifeste supponit hoc, vt patet ex dubio ibidem moto ab Alexandro & Averroes & ceteris. Venatio etiam numeri intelligentiarum iuxta numerum motuum caelestium, in 12. Meta. text. 42. hoc idem ponit. Numerus enim motorum non aequalitatem non potest ex motuum numero efficaciter coludi, cum posset faciliter quispiam dicere, plures motus ab eodem excedente motore fieri. Inconveniens quoque reputatur ab Aristotele, 8. Phys. text. 79. quod virtus finita, & infinita possint aequali tempore mouere, quod tam ex hac responsione sequeretur. Averroes quoque 8. Phys. com. 5. & primo celi. con. 21. & Auct. 6. Meta. hoc idem sentire videtur. Secundo. Quia vt dicitur primo priorum, & primo celi. text. 119. id ad quod sequitur falsum impossibile est simpliciter impossibile. Sed vt virtutem infinitam possemus in rerum natura, licet agemus libere, sequitur falsum impossibile, scilicet posse fieri ab ea motum in non tempore: ergo ipsum esse in rerum natura est simpliciter impossibile. Probatum minor. Tunc quia non est impossibile Deum velle vi tota virtute sua, vt inducius patet in omnibus agentibus. Et vt dicitur in primo celi. text. 102. ab iuniversali manifestata per inductionem in omnibus sensibilibus, non est refutandum. Tunc quia considerata tantum virtute diuina infinita, & non considerato modo agendi: qui est posterior, scilicet agere per libertatem, sequitur motum fieri in non tempore: quia non de facto, tamen quantum est ex ratione potest mori.

¶ Non posse naturam fieri, quare Deus in particulari huic predestinat, & hunc, vel illum reprobat.

¶ V A M V S autem superioris inducit sint rationes ad ostendendum, quod nulla iniustitia apud Deum est, ex eo, quod facit hominem, quem praescit esse damnandum, uniusquisque tamen euanctus diligenter, ne nimis incipiatur presumat assignare causam in speciali, quare hunc, vel hos determinat Deus eligat, & illum, vel illos non eligat. Hoc enim nullus mortalium scire potest, nisi forte Deus vellet hoc calicu specialiter reuelare. Vnde dicit Augustinus. Cur potius hunc vel illum Deus liberet, vel non liberet, sceretur qui potest, tam magnum profundum iudiciorum Dei, veruntamen euanctus praecipitum. Item quare hunc trahat, & illum non trahat, noli dijudicare, si non vis errare. Et Rom. 12. Non plus sapere, quām oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem. Qui enim hoc presumeret perficiari, Deo non praestaret obsequium, sed subiungi iudicium generaret: iuxta illud Proverbii 25. Sicut qui vel multum comedit, non est bonum: si qui perscutator est mactat, opprimeatur à gloria: illo scilicet disponente, à cuius narratione cuncte lingue deficiunt. Qui & ipse consummatio sermonum existens, est Rex regum, & Dominus dominantium,

N. 5 tempore

¶ Secundo arguitur sic. Omnipotenter actus in natura respondeat aliquod possibile ex proportione passiva, & conquerendo. (vt dicitur in primo celi. con. 114. vel saltem responderet aliquod possibile manifestatum totius illius virtutis actuauit ut sic, alter frustra esset: cum potentia sit propter opus 2. celi. text. 17. Sed virtus diuina motiva est infinita pessima: ergo sibi respondet saltem possibiliter aliquis motus manifestatus infinitus illius. Hoc autem est impossibile: quia aut ille motus est corporis infinitus, quod impossibile est inueniri: aut corporis finitus in non tempore, quod est impossibilis, aut esset corporis finiti in

QVAESTIO VNICA

Tempore aeterno, ut est motus celi. & hic non concludit infinita virtus tem motoris, sed immutabilem, & immaterialē, aliquo omnes motores celorum esse infinitae virtutis. Et confirmatur. Quia qualitas virtutis actiue ex effectu quantitate cognoscitur: ut dicitur in primo celi, test. 119. Unde cum Deus non posset producere effectum infinitum (vt communiter tenetur, & à philosophis, & à Theologis) consequens est, quod virtus divina infinita non sit. Et confirmatur secundo ex 4. Phys. test. 11. sic. Si impossibile est esse mobile, impossibile est esse motuum, & conuersio. & similiter. Si impossibile est esse mobile velocitate infinita, impossibile est esse motuum velocitate infinita. Sed impossibile est tale mobile inueniri: ergo & motuum infinita virtus. ¶ Tertiò, arguitur a credentibus se arguere ex cōs. 8. secundo de calo. ubi Auer. dicit, quod si motor non haberet potentiam terminatam, ergo neque naturam terminatam: & sic intelligetur ex sua natura motus infiniti: & non intelligenter ex suo esse res propria ei, & cetera. Ex illo enim commento arguant, quod infinita virtus est ens impossibile inueniri in rerum ordine: quia si ponatur, sequeatur inquietus quidam, quod torum non esset maius sua parte, accepta enim virtute illa infinita, & diuisa secundum intellectum in duas, quasi partes: ex quo, quamvis sit virtualiter, cum qualibet pars infiniti sit infinita, & vnum infinitum non sit maius alia, & sequens est, quod tota virtus infinita est equalis cuilibet suarum partium, quod est impossibile. Et ad hoc deducit ibi Auer. cum dicit, quod si esset motor infinitus, intelligenter ex sua natura motores infiniti. Alij vero eandem inde volentes deducere conclusionem, dicitur idem esse impossibile ens habens virtutem infinitam, quia infiniti proprium esse occupare totū, & idem si daretur infinitum, secundum virtutem: occupare omnem virtutem: nec comparetur secum aliquam aliam virtutem, & sic periret ordinis universi. Et quia infinita natura continetur, & occuparet infinitas naturas, natura autem est primum principium motus: idem dixit, quod intelligerentur ex sua natura infiniti motores. Potest tamen difficultius, & ad mentem Auer. ibidem argui sic, Causa finitatis intensius est distinctio formarum: & hanc est communis forma materialibus, & immaterialibus: ergo finitas illa est communis omnibus formis. Antecedens probatur. Tum quia distinctio formarum momentum est causa finitatis proportionum ad mobilias enim est diversa natura mouentis Solem, & natura mouentis Saturnum, non possit reddi ratio fuerum commensuracionum ad mobilia propria. Tum quia constitutiva formarum, ex quibus oritur carum distinctio, sic habere necesse est, quod vnum aliquid claudit possum, quod reliquum non claudit, & conuersio. Ab infinito autem nullum possum excluditur, ac per hoc periret multitudo, & differentia motorum.

¶ Quartū, arguitur sic, Si Deus esset infinita essentia, sequeretur quod nullus esset perfectius alio, hoc est falso, ergo consequentia probatur supponendo, quod perfectio attendatur per acepsum ad summum: quod etiam habetur in proposito ex 10. Meta. com. 7. vbi dicitur, quod prius motor est mensura omnium substantiarum. Hoc enim stante deducitur cōsequētia sic: Eorum, quorum nullum est alio propinquius summo, nullum est alio perfectius, sed si Deus est infinitus, nullum aliorum entium est sibi propinquius alio, quia à quolibet distat in infinitum, ergo inter entia alla à Deo non datur perfectius, & minus perfectum.

¶ Quinto, arguitur auctoritatibus. Et primū Aver. 8. Phy. com. 79. vbi negat primum motorem esse infinitum. Secundū, in secundo celi com. allegatur 38.39. vbi subdit, quod infinitas intentionis impossibile est, quod inueniatur in formis, in quantum sunt forme. Et confirmatur hoc idem in com. 71. & in de substantia orbis. cap. 5. &c. Arist. quoq; in secundo cōtextū. 71. testimonium huic parti perhibet, dum dicit, quod si adderetur stella orbis erratico, vltimus orbis esset in labore. Constat enim, ut ibidem, & in com. 58. declarat Aver. quod ultimum orbem reuelare alios, est motorem eius hoc facere, quem omnia desiderant, quem constat esse Deum: & consequente nihil aliud est dicere, vltimus orbis esset in labore, quam Deus esset in labore. Hoc autem non sequeretur, si Deus esset infiniti vigoris, ergo.

¶ IN OPPOSITVM est auctoritas Aristot. 8. Physid. text. com. vlti. videntur insinuari pro medio termino adcludendam.

TIN HAC questione tria sunt agenda.

Primo, declarabitur titulus.
Secundo, probabitur pars affirmativa.
Tertio, respōndebitur rationibus ad oppositum.

TITVLVS QVAESTIONI

¶ Q V O A D P R I M V M , Cum finiti & infiniti ratio quantitatis concretae (vt dictum primo Phy. text. 15.) & quantitas dividatur in successuum, & permanentem, & haec in quantitatem molis & perfectionis, supponamusque Deum esse incorporeum, & immortalem, &c. et. consequens est, quod nec de quantitate durationis, nec molis quantum praesens sit, sed de quantitate perfectionis, an infinita sit. Quia

verò infinitum negationem claudit, non est putandum prouatuū te-
neri, sed, ut communiter, & verè dicitur negative: quia non quæritur
Deus, vtrum non habeat perfectionis terminos, quois sua, vel alicuius
alterius natura nata est habere. Sed simpliciter quæratur, vtrum nul-
los habeat perfectionis terminos. Et licet mutuo se consequantur in-
finitas virtus, & infinitas essentia: diuersa tamen quaestia formaliter
sunt, & diuersa habent propria media. Propter quod diuis Tho.
in 7. quaest. primæ partis tractat infinitatem essentie Dei, & in q. 25.
infinitatem sue potentie. Vnde quæstio nostra de infinitate virtutis
inquirens, si infinitatem essentia, quasi pertransfribit, arguenda insuffi-
cientia non est. Veritutis ergo hoc in loco in dubium, an virtus, seu
potentia Dei gloriose sit tantæ perfectionis, quod nullis perfectionis
limitibus angustetur, an non. Verbi gratia, applicando questionem ad
virtutem motiuam, an virtus motiuam Dei gloriose sit tantæ perfectio-
nis, quod quantum est ex se, nullo limite claudatur, sed quacunque ve-
locitate data possit facere maiorem: an concludatur aliquo termino,
pura quod ultra velocitatem 24. horarum non possit facere maiorem.
Et hæc de primo.

¶ Q V O A D S E C V N D V M , Quia non est intentionis præ- Deus
20 sentis discutere difficultatem hanc, nisi inter Peripateticos, & horum ipsum
duos tantū principes scilicet eorum, & Auer, à quibus Metaphysicalia per off-
medius propria ad infinitatem substantiarum diuinarum, aut non habemus, aut excede-
sunt, ut nefas videatur moraci multorum imperiorum exponere: id est nobilitas
duabus tantum vijs proprium ostendetur. Vnum tamen de ipsa di- omnia
uina essentia præmittendo, scilicet, quod est ipsum esse per essentiam, singularis
& totam essendi virtutem præhabens, superexcendens que nobilitates simul
omnium rerum, que fuerint, & quae sunt, quæ possunt esse, etiam si- pta.
mul sumptuaria. Quod enim sit ipsum esse per essentiam, Arist. 2.
Meta. tex. 4. & Auer. 11. Metaph. com. 51. testantur. Quod vero ipsum
esse per essentiam, totam essendi virtutem præhabeat, apud sapientes
30 penetrantes terminos, in dubium verti non potest: sed ut communis
animi cōceptio est, quemadmodum incorporalia non sunt in loco. Ex-
primitur quoque ab Auer. in com. 22. 5. Meta. vbi dicitur in Deo conti-
neri nobilitates omnium generum: cuiusq; siquidem rei nobilitas, se-
cundum aliquam essendi rationem est. Conformaturque ab eodem in
12. Meta. com. 18. & 36. vbi dicit, in primo motore omnia continerit
actu, & in com. 51. Quod autem omnium nobilitates simul sumptu de-
ficiant à nobilitate prima, ex eo patet, quod cum ipse sit sic summa
ens, quod caterror nobilitates claudat in se nobilissimo modo, tanto
omnibus praefat, quanto eorum in se naturas nobiliari habet modo:
40 habet enim omnia in se per modum sui, qui est purus actus omnino.
Vnde ridiculus est, quod quidam non sunt veriti scribere, scilicet, quod
cum duplicitate possit intelligi Deum habere in se perfectiones om-
nium: uno modo sic: vt habeat in se vnam simplicem essentiam præha-
bentem omnia, vt pura actualitas: alio modo sic, vt habeat in se gradus
perfectionales correspondentes singulis perfectionibus contentis. Si
secundo modo verificaretur, tunc Deus esset perfectior carteris simul
sumptus: si vero primo modo, non concluditur Deum esse perfectio-
rem omnibus simul, fuit singulis. Et quia primo modo verificatur, ideo
ex his non habetur Deum esse perfectorem omnibus simul sumptus.
50 Ridiculum inquam est, quia puerile est in philo sophia æquare perfe-
ctiones particulares perfecte onibus yniuersalibus. Non enim est possi-
ble secundum rem, neque secundum intellectum (etiam data fragili-
tientia) ut aliiquid sit melius ipsa bonitate per essentiam: aut magis
ens ipso esse per essentiam: aut magis viuens, aut intelligens, &c. quam
ipfa vita, & ipse intellectus per essentiam. Si ergo Deus secundum veri-
tatem est huiusmodi, quomodo potest aliiquid eo perfectius singi? Vnde Aris. 12. Meta. text. 39. notanter concludit Deum esse viuum, &
sapientem, & ceterum, vt Platonis attributum dogma confutare, quod no-
bilitates entium diuinitus, ponens aliud esse per se vnum, & aliud per se
ens, & aliud per se vitam, & ceterum. Vnde sicut leo Platonicus esset per-
fectior, non solum singulis, sed omnibus leonibus simul, quatenus leo-
nes sunt, & si infinitas infiniti leones particulares essent, omnes à per-
se leonis nobilitate deficerent: sic omnia entia per participationem à
primo per essentiam ente necesse est deficerre. Quod etiam ex causa-
itate & sequentia primi super omnia manifeste patet.

HAC I GIT VR, primi enim nobilitate præhabita, offenditum est, an virtus eius sit infinita intensiva.
Prima ergo via ex fine s. Physi sumitur sic. Aristo. (vt Auer. cō. vi. ultimo inquit) concludit in secunda figura. Deum non esse virtutem in corpore, sic. Nullum corpus, aut virtus in corpore est infinita. Primus motor est infinitus: ergo primus motor non est corpus, nec virtus in corpore. Probatur major, quia virtus infinita, aut esset in corpore infinito, & hoc non datur aut in corpore finito, & hoc ostensum est esse impossibile. Minor verò, quia motuens tempore infinito est virutis infinita, primus motor est huiusmodi ergo. Iste est processus Aristo. in quo manifestè virutis infinitate virtutis pro medio termino. Necerere, siue sic, siue alijs formetur processus Aristo, quoniam quo cunq; modo formetur, in idem redit, ut patet in texu.
Quidam autem perpertentes texum, dicunt: quod Aristo, sumit quidem

QVAESTIO VNICA

quidem pro medio infinitam virtutem, sed virtus infinita potest esse dupliciter. Uno modo intensius; & sic non accepit Aristo. Alio modo secundum durationem; & sic intellexit. Ita quod maior est. Nulla virtus in corpore est infinita, secundum tempus, & cetera. Sed contra hos ex hoc processu arguitur sic. Primum si aliquid syllogismi probaret anterioribus syllogismis, in eo sensu sunt sumendae, in quo fuerint conclusa in precedentibus rationibus. Ista pater de se. Sed primum syllogismi facti in text. Ultima fuerint probatae per alias rationes factas, ut ibidem factetur etiam Aristo. ergo accipienda sunt in sensu, in quo probatae sunt. Constat autem quod primum illae probatae sunt 10 loquendo de infinitate intensius, ergo accipienda sunt, vi loquuntur de infinitate intensius. Diffusus bonus, & ultima tantum propositio restat declaranda. Quia sic declaratur. Maior huius syllogismi fuit conclusio probata in text. 79, quo ad hoc, quod virtus infinita non potest esse in corpore, dicitur. Et si quis obiectat, quod in aliis syllogismis

et in magnitudine finita, ut tuit conclusio probata in 3. Physi, longo processu, quo ad hoc, quod magnitudo infinita non datur. Sed in text. 79. non potest inficiari, quia loquatur de virtute infinita intensius, ergo prima premisla loquitur de virtute infinita intensius. Minor vero est conclusio probata ab Arist. In hoc textu ex conclusione textus 78. Probat enim hic primum motorem esse virtutis infinitae, quia mouens tempore infinito est virtutis infinita, ut ibi probatum fuit. Ad illum enim textum expresum in hoc loco se remitterit Aristoteles, quid impossibile est a finito moueri aliquid secundum tempus infinitum, ve monstratum est nunc. Constat enim quod nullibi probatum est, nisi in text. 78. Aperiuntur autem ligueta etiam cœcias, quod in text. 78. non est sermo, nisi de finita, & infinita virtute intensius: ergo altera etiam premisla loquitur de infinitate intensius. Superfluum autem esse dulci adducere demonstrationes Aristot. in text. 78. & 79. vt ostendam ibi sermonem haberi de finitate, & infinitate intensius. Rationes enim adeo aperte sunt, ve ostensione hac non elegant: exigitur tamen ad hoc, ut videantur. Et ne suspensum quempiam reddamus donec liberum Physi, viderit, fideliciter ipsas demonstrationes adduximus. Demonstratio ergo habita in text. 78. ad ostendendum, quod motus in tempore infinito non potest fieri à virtute finita, est ducens ad impossibile. Et accipit primo pro aduersario eius positionem, scilicet quod sit ita, quod A, virtus ut centum, moueat B, mobile centum cubitorum in C, tempore infinito. Deinde adiungit huic propositionem possibillem, scilicet, quod D, virtus ut decem, que est decima pars virtutis ut centum, moueat E, mobile decem cubitorum. Quod est etiam decima pars virtutis ut centum, moueat F, mobile decem cubitorum.

¶ Et quoniam questionem hanc non aggredimur ex ratione, vi sciamus quid senserit Aristoteles. quoniam hoc est Philosophia extrancum est: sed vt sciamus qua ratione hoc conclusum sit, & in processu prædicto ambiguitas magna est circa probationem minoris (que est quod natus natus obiectum) iudeo videndum licet, quia è difficultate minor illa probetur. Est autem ratio dubitandi, quia Com. text. 78. scilicet motus tempore infinito est infinitum, ex qua probatur minor, text. vlii. scilicet primus motor est infinitus: loquitur de mouente tempore infinito ex parte mobilis: vt patet ex ratione probante ipsam, concludit enim tempus mobile: minor autem ista loquitur de mouente tempore infinito ex parte magnitudinis, seu corporis super quod sit motus: vt patet in motu cali. Primus enim motor non aliter mouet tempore infinito, nisi quia mouet eum tempore infinito. Constat autem, quod nec tempus, nec motus cali habet infinitatem ex parte mobilis, sed ex parte spatii infinitus pertransiendi. Constat autem, quod ad mouentem tempore infinito primo modo, requiritur virtus infinita, vt patet ex demonstratione Arist. text. 78. & hoc, sive virtus illa sit corpora, siue incorporea, permanet verum: & quod ad mouendum tempore infinito secundo modo, non requiritur virtus infinita: vt patet de motore orbis lunæ, qui est virtutis finitas, & sufficiens est mouere motu interno. Eodem siquidem vigore, quo semel potest mouere suum orbem, potest infinites iterare motum illum, quia est inalterabilis, & immutabilis virtus: ut dicunt in 8. Physi. text. 85. semper similitudine se habent in se, & ad mobile, semper idem faciat.

centum, in aliis Z, in aliis decem cubitorum, quod est etiam decimus pars primi mobilis in tempore Z. Et tunc arguitur sic. Hoc tempus: in quo mobile decem cubitorum mouetur a virtute vt decem, non est aequaliter temporilli, in quo mobile centum cubitorum mouetur a virtute vt centum, sed minus eo. Quia demonstratum est in 6. quod ex 40 carceris paribus totum mobile, seu mobile maius majori tempore eget ad pertransiendum aliquod certum signum, quam pars eius, seu mobile minus. & ad sensum patet. Vel secundum Aver. (s. in idem reddit) quia maior potentia mouet majori tempore, scilicet maius mobile respectu aliquius signi pertransiendum. seu, quod idem est, condividendo tempus mobile: alter non esset verum, quia, vt dicitur in Septimo Physic. text. 36. media potentia mouet medium mobile in aequali tempore per aequaliter spatium. Cum ergo illud tempus sit infinitum, restat quod hoc sit finitum. Si ergo tempus Z, decem horarum, & tunc arguitur sic. Si augatur virtus vt decem, donec consumatur, aut adaequare virtutem vt centum, & similiter augatur mobile decem cubitorum, donec consumatur, vel aequaliter mobile centum cubitorum, necesse est proportionaliter augeri tempus Z decem horarum, donec consumatur, aut adaequare tempus, in quo virtus vt centum, mouet mobile centum cubitorum: quia necesse est aequaliter virtutes movent aequalia mobilia tempore aequali. Sed infinitum non potest consumari, nec aliquid potest ei multiplicatur aequali: ergo tempus, quo virtus vt centum mouet, impossibile est esse infinitum, quod erat probandum.

QUOD DEMONSTRATIO antem posita in textu 79, probabatur quod in magnitudine finita non potest esse virtus infinita, et etiam ad impossibile. Et primo supponit tria. Primum, cùd maior virtus minus est; secundum, cùd minus est; tertium, cùd non est.

matrix facit regulam motus in minori tempore. Secundum (quod ex primo sequitur) est, quod infinita virus facit plus in equali tempore, quam finita. Tertium est, quod omnis motus est in tempore. Quibus statibus arguitur sic. Si in magnitudine finita esset virus motus infinita, sequeretur quod in equali tempore aequaliter mouerent virus finita, & virtus infinita: hoc autem est impossibile: ergo. Consequientia declaratur ibidem sic. Sit A, tempus vnius horae, in quo virtus infinita mouet, & sit B, tempus mille horarum, in quo virtus finita, mouet: ut centum mouet. Tunc cum quanto virtus motuua sit major, tanto tempus, in quo mouet, sit minus per suppositiones, augetur virtus motuua, ut centum, in tanta proportione, in quanta tempus, vnius hora exceditur a tempore mille horarum. Et tunc manifeste patet, quod in equali tempore aequaliter mouebit virtus illa finita in miliecula proportione ad virutem, ut centum: & virtus infinita, quod erat impossibile deducendum.

¶ Ex his iam manifeste patet, quod si unquam sit sermo die infinitate

...y de la otra parte se toman las que son primas.

Tertio con-
ditionis.

talem motum, & secundario causante eius perpetuitatem ut illius conditionem. Et sic oportet quod fiat à virtute motiva immobili, quia ex perfectione sua virtutis canferat talem motum, pura Saturni, & ex immobilitate eiusdem semper perseveret, idem faciens. Vt sic condito virtutis sit causa conditionis effectus, sicut in primo modo propria perfectio ipsius virtutis est causa propriæ perfectionis effectus, & propter hoc Arist. & Phy. tex. 27. & 8. tex. 39. semper ponendum est id quid est aut causat per se, ante id quod est aut causat per aliud. Constat autem quod causans sempiternitatem motus: quia immobile causat eam per accidentem, seu per aliud à virtute sua actiuam: ergo debet procedi ab eo quod ex propria perfectione sua virtutis actiuam sempiternitatem facit, hoc enim tantum est quod per se primo illam causare potest.

¶ Secundo, Quia sempiternitas motus celestis est effectus dignissimus, vt eius effectus ostendit, scilicet perpetuitas omnium generabilium & corruptibilium ad quam tota sphæra astrariorum & passiuorum, & singula in ea contenta secundum vires conatur: & pro eo agunt, quicquid agunt, vt Aver. dicit secundo cœli com. 17. & Albertus Magnus ibidem confirmat. Irrationabile est autem effectum à Deo mobilem in rerum natura abesse per se primo causa actiuam fateri.

¶ Et confirmatur, Quia cum in motu celesti sint duas conditiones, scilicet sempiternitas & determinata velocitas, qui in sua ratione claudit tempus, vt patet in 4. Phy. tex. 9. & sempiternitas eius sit nobilior determinata velocitate (vt ex effectibus, & de se pater, & 13. Met. com. 41. habetur, vbi certa velocitas finitum virtutis, sempiternitas vero infinita attributum motoris, absque potentia omnino). Secundo quoque cœli. tex. 17. dicitur, quod sempiternitas est proprium diuinitatis opus, & Platonicus confirmantibus ibidem 8. i. ho. cognovimus entia tantum sempiternitatem, quantum diuinitatis sapere: determinata velocitas absque dubio habet causam per se primo ipsam causantem apud omnes philosophos: quia dementia efficit sempiternitatem celestis motus: ergo siue sit possibile tempus infinitum per se inueniri, siue non, oportet primum motorem tantam virtutis esse, si est per se causa infinitatis motus.

¶ Conveniunt tamen hæ deductiones & in conclusione (quia vtrobiisque concluditur infinitas intensua primi motoris) & in radice: quia vtrboque processus ponit primum motorem esse per se causam durationis infinitae ipsius motus. Sed ille processus ex eo quod causa per se operari est tantam virtutem, vt possit in effectum per se: quod fundatur super secundo Phy. tex. 36. Iste vero ex eo: quod causam per se primo aliquis oportet proportionaliter augeri secundum augmentum proprium effectus sui, cuius fundamenta superius dicta sunt.

¶ Erat ergo ab illis primo. Qualis est illa infinita virtutis quæ supponitur, intentiuam, an durationis? si intensua, habetur intentum, si durationis, quæstio & nulla & ridiculosa est. Nulla quidem, quia a virtute actiuam infinita in duratione posita in magnitudine, non sequitur motus in non tempore, vt patet de virtute alterativa solis, à qua res aliqua alteratur, & ramen in tempore. Nec potest dici quod illud est verum tantum de virtute motiorum vicinorum motu localium, quoniam expresso Arist. in 8. Phy. tex. 29. videt hoc sumptum est, dicti hoc verificari in omnibus virtutibus motius quoconque motu. Ridiculosa autem: quia puerile est querre, quare à virtute finita in vigore, infinita autem duratione separata à materia, prouenient motus in tempore, & non in non tempore. Quis enim est adeo rudis, vt ignoret finitatem & infinitatem intensiuam virtutis seu velocitatem certam, vel incertam motus, & non finitatem & infinitatem durationis? Ultimum igitur refutatio nōrum est, quod quæstio illa neurram infinitatem determinatè supponit: sed infinitam in communione, quoniam ex motu perpetuo neutra infinitas determinatè concluditur, sed in communione concluditur quod oportet virtutem motiuam tempore perpetuo esse infinitam. Unde dicunt, quod quæstio Averrois est. Cum sit quod virtus motiva tempore infinito sit infinita, abstrahendo ab hac & illa infinitate, quare posita in magnitudine infert motum in non tempore, & extra magnitudinem non. Et refutatio est supponit quod si aliqua virtus posita in magnitudine debet mouere tempore perpetuo, oportet quod sit infinita in intensiuam ex 8. Physic. tex. 8. & consequenter moueret in non tempore. sed nihil potest distingui in motore, vt agens, & vt finis: & id est oportet, quod virtus motiva tempore infinito, si sit in magnitudine, moueat in non tempore: extra magnitudinem non.

¶ Quidam igitur dixerunt, quod Aver. intendit, quod sit finitus intensiuus primus motus, infinitus autem in duratione, non tantum formaliter, sed etiam causality, qui est finitus motus, nec eo quod ponitur in motu infinito ex parte mobilis, nec eo quod ponitur in motu infinito ex parte spatiij infinites iterati, sed inquantum est secundum se effectus quidam qui accidit quod hoc vel illo modo saluerit, id est ex propria ratione sempiternitatis motus. Sive hoc premisit ad motum dubium contra processum Arist. secundo dicimus, quod quæstio sempiternitas motus exigit in se primo motore, seu in eius propria potentia, actuam infinitatem intensiuam, & hoc non habet ex eo quod ponitur in motu infinito ex parte mobilis, nec eo quod ponitur in motu infinito ex parte spatiij infinites iterati, sed inquantum est secundum se effectus quidam qui accidit quod hoc vel illo modo saluerit, id est ex propria ratione sempiternitatis motus. Sive hoc est illud modo ponatur, Arist. ramen à notioribus doctrinam subtilissimam tradens, deduxit in tex. 78. ex sempiternitate motus posita in motu infinito ex parte mobilis infinitatem intensiuam potentie, & in tex. ultimo ex eadem sempiternitate motus posita in motu infinito ex parte spatiij conclusio infinitatem primi motoris. Infinitus nihil obstat ratione sumptus ex sempiternitate formaliter accepta, in quovis motu saluari conatur.

¶ Propter quod in tex. 78. non posuit mobile infinitum, sed tempus tantum, vt doceret quod non concludebat ibi infinitatem potentie ex infinitate mobilis, sed ex propria ratione infinitatis temporis, & in tex. vlt. secundum utrue translationem non sicut Aristot. sublumere, quod primum mouens mouet motum perpetuum, aut tempore infinito, sed sumptus virutum simili, vt ostenderet, quod non arguit absolute ex hoc quod mouet perpetuum, cum hoc sit commune omnibus motoribus cœli, sed ex eo, quod sic mouet tempore perpetuo, vt ipsam in infinitum temporis per se primo causet, alioquin negatio comissa est illa minor, quam nefas est Aristoteles imponeat.

¶ Formaliter ergo dubium soluendo dicimus, quod medium ad probandum illam minorum, scilicet primus motor est virtutis infinita, est hoc. Mouens per se primo tempore infinito, ita quod maior præstygismi sumptus ex tex. 78. est illa. Mouens per se primo tempore infinito est virtutis infinita. Minor vero subsumpta in tex. vlt. est illa. Primus motor mouet per se primo tempore infinito: ergo primus motor est virtutis infinita, vbi nulla æquivocatio intervenit. Et maioris probatio ex infinitate temporis saluari in motu infinito ex parte mobilis, non

non obstat, sed magis attestatur processui, quia proportio virtutis per se primo respiciens durationem motus, ad infinitatem & infinitatem temporis, absolute declarat & concluta est ibi in materia clarissima representante, scilicet in motu infinito per se, vt ex notioribus fieret doctrina.

¶ Differt autem deductio hæc à subtilissima deductione, quam diu Tho. 8. Phy. docuit in duobus. Primo in medio termino, Cum enim medium Arist. sit mouens tempore infinito, ille apposuitly per se supra infinitum, nos vero supra ly monem. Secundo in minore, quia apud nos minor est vera de facto quod ad operationem primi motoris, apud illum vero minor est vera quo ad virtutem primi motoris. Non enim de facto primus motor mouet tempore infinito per se, sed operari cum esse tanta virtutis, quod quādam est ex parte virtutis sue posset mouere tempore infinito per se, quia causa per se operari respondere effectum per se. Primus autem motor est causa per se infinitatis motoris: ergo siue sit possibile tempus infinitum per se inueniri, siue non, oportet primum motorem tantam virtutis esse, si est per se causa infinitatis motus.

¶ Conveniunt tamen hæ deductiones & in conclusione (quia vtrobiisque concluditur infinitas intensua primi motoris) & in radice: quia vtrboque processus ponit primum motorem esse per se causam durationis infinitae ipsius motus. Sed ille processus ex eo quod causa per se operari est tantam virtutem, vt possit in effectum per se: quod fundatur super secundo Phy. tex. 36. Iste vero ex eo: quod causam per se primo aliquis oportet proportionaliter augeri secundum augmentum proprium effectus sui, cuius fundamenta superius dicta sunt.

¶ Erat ergo ab illis primo. Qualis est illa infinita virtutis quæ supponitur, intentiuam, an durationis? si intensua, habetur intentum, si

durationis, quæstio & nulla & ridiculosa est. Nulla quidem, quia a virtute actiuam infinita in duratione posita in magnitudine, non sequitur motus in non tempore, vt patet de virtute alterativa solis, à qua res aliqua alteratur, & ramen in tempore. Nec potest dici quod illud est verum tantum de virtute motiorum vicinorum motu localium, quoniam expresso Arist. in 8. Phy. tex. 29. videt hoc sumptum est, dicti hoc verificari in omnibus virtutibus motius quoconque motu. Ridiculosa autem: quia puerile est querre, quare à virtute finita in vigore, infinita autem duratione separata à materia, prouenient motus in tempore, & non in non tempore. Quis enim est adeo rudis, vt ignoret finitatem & infinitatem intensiuam virtutis seu velocitatem certam, vel incertam motus, & non finitatem & infinitatem durationis?

¶ Vbi a pleno sensu literæ non diuertendo, manifestè patet quod ipsa est opinatus primum motorem esse infinitæ virtutis intensua, & propter istam infinitatem caufare per se primo sempiternitatem motus cœli: & in hoc differt à ceteris intelligentiis: quia cum sibi immobiles, possunt virtute propria caufare perpetuitatem motus, per accidentem tamen, vt ex dictis patet. Et quia predicta verba Averrois aliis locis eiusdem contradicere videtur (vt adduximus arguendo ad oppositum), id est a diuersis diuersimodo expostra vel potius extorta sunt: prout quilibet voluit non se Averrois tam, sed Averrois suum facere: unde oportet expositiones eorum affere, vt firmetur veritas.

¶ Quidam igitur dixerunt, quod Aver. intendit, quod sit finitus intensiuus primus motus, infinitus autem in duratione, non tantum formaliter, sed etiam causality, qui est finitus motus, & secundum quod est finitus motionis, id est, mouet in tempore & motorem vt finis, & si est infinitus motionis, id est, mouet infinito tempore, quod virtutis posita in magnitudine debet mouere tempore perpetuo, oportet quod sit infinita in intensiuam virtutis sequi velocitatem certam, vel incertam motus, & non finitatem & infinitatem durationis?

¶ Ex tex. 79. addendo, quod si aliqua virtus motiva tempore infinito ponatur extra magnitudinem, illa est necessariò infinita secundum durationem, & distinguatur in motorem, vt agens, & sic est finitus motus, id est, mouet in tempore & motorem vt finis, & si est infinitus motionis, id est, mouet infinito tempore, quod virtutis posita in magnitudine debet mouere tempore perpetuo, oportet quod sit infinita in intensiuam virtutis sequi velocitatem certam, vel incertam motus, & non finitatem & infinitatem durationis?

¶ Sed vere isti innuntur telis aranearum. Deficiunt enim dupliciter, scilicet in re ipsa, & in explicatione Averrois. In re ipsa quidem, quia falsum est, quod virtus motiva tempore infinito, si ponitur in magnitudine, est infinita intensiuè, si extra magnitudinem non. Quæratur enim ab ipsis (ne in æquinoctio laboremus) de quali infinitate temporis est secundo. Distincta est enim superioris ex 6. Phy. quia est duplex ex parte mobilis, & ex parte spacijs: seu per se, & per accidentem. Si est fermum de virtute motiuam tempore infinito ex parte mobilis, nulli dubium est, quod illam oportet esse infinitam intensiuem in tex. enim 78. non est fermum de talis virtute, sed de prima, vt ex dictis patet.

¶ Amplius. Cum philosophus obediens debet ratione, oportet reddere causam quare cum ad mouendum B mobile certa velocitate, puta vnius horæ, requiratur tanta virtus intensiuè, puta vt centum: & ad continuandum illum motum tempore perpetuo sufficiat ex parte virutis motiuas, quod semper perseveret in codem vigore, quare inquam est, quod virtus talis si ponatur in magnitudine, sequitur quod sit infinita intensiuè. Hoc enim neque ex parte perfectionis virtutis, nec ex natura magnitudinis oritur: & tamen hoc est super quo isti fundantur.

¶ Quod si dicatur, quod hoc, quod illa virtus actiuam semper remaneat in codem vigore, hoc puerile est: quia ex hoc nihil aliud sequitur, nisi quod illa virtus oportet quod ponatur in magnitudine inalterabilis

rabilis & incorruptibili. Ex hoc autem quod virtus activa ponitur inalterabilis, & incorruptibilis, infinitaque durationis, sive inquantu, sive extra, non habetur maior perfectio intensua, vt de patet, & in i. Ethic, capite 7, ab Arist. & Auer. dicitur. Et datur exemplum de albo, quod ex hoc quod ponitur perpetuum, non sequitur, ergo est albus: quia differentia maioris & minoris rationis non inferat differentiam secundum magis & minus. Vnde ridiculum est, quod quidam inter philosophos se locantes, dicunt quod ideo non potest esse virtus motuia aeternae tempore perpetuo in magnitudine, quia aportet ipsam esse durationis infinita, & per hoc infinitam intensu. Debet enim infirme, ac per hoc inalterabilem & incorruptibilem, ad quod sequitur infinitas intensua.

Audet autem adducere quorundam fatuatatem dicentium, quod processus non sit ab Auerro & Arist. ad concludendum primum motorum esse incorporeum absolutum, sed ad concludendum ipsum esse incorporeum, id est non immensum materiam aet. est, quae est tantum apud eos ingenerabilis & corruptibilis. Rationis siquidem Arist. a tex. 78. (vbi inchoat teste ipso Aristotele, ibi cum Auer. tractatus) intendit ostendere imparibilitatem primi motoris, vis est ex natura quanti & extensis sue corruptibilis, sive non: vt patet in tex. ultimo, rationem formam & efficaciam probatorum: & non alter concludit primum motorem in partibilem, vnde hoc est simpliciter error nimis fatuus.

Amplius. Hoc dictum, scilicet quod virtus motuia aeterna tempore perpetuo si est in magnitudine, est infinita intensu, si extra, non operatur vel ex rationibus formalibus terminorum intelligibiliter deducere, vel ex sensibilibus assumere. Sed iam oftensum est ex rationibus tenuiorum hoc non deduci, sed oppositum quod primam partem, & sensibilia idem testantur, ergo hoc est voluntarii dictum. Ex sensibilibus enim habemus, quod virtus alteraria solis est motuia aeternae, & est in magnitudine, & tamen est infinita intensu: nec altera in nostro tempore. Nec potest dici, quod quia forma est de virtute activa motu loquacitate instantia non militat. Tum quia eadem est ratio quo ad modum in non tempore, & infinitatem intensuam: de virtute alteraria & motuia secundum locum, & viuere salter motu si ponantur in magnitudine: vt dicitur 8. Physic. tex. 79. vt iam adductum iterum est. Tum quia si idem alterabile semper supponeretur alteratio solis, tunc folium numero motum perpetuum posset continuare, nulla facta augmentatione sua virtutis: quicquid si in antecedente huius conditionis: & sic virtus finita intensu, infinita duret mōrēt in tempore infinito vnum motum continuum & non in non tempore. Vnde quod de facto non sit hoc est per accidens, quantum est ex efficacia virtutis. Accidit enim tanta virtuti, quod vnum vel plura subiiciantur, & nihil minus posset in vnum semper quam plura.

In expositione autem verborum Auer. erat, quia ex huiusmodi sensu non habetur responsio ad quaesitum: est enim responsio, quod ideo virtus motuia tempore infinito posita in magnitudine, moueret in non tempore; & posita extra magnitudinem, non: quia virtus extra magnitudinem distinguitur in motore: vt agens, & motorem, finis: in magnitudine autem, non. Ex hoc autem quomodo haberit possit quasi ea differentia, ceterum iuga becum non deducuntur.

Quarto principale probatur, quod de infinita intensu si sermo Auer. Ibidem ex eo quod ibi dicit, quod motus coeli inquantum est ab anima coeli, fortius determinatam velocitatem: inquantum vero est a primo motori, fortius sempiternitatem. Ex hoc enim arguitur, sic. Aut intendit quod motus coeli habeat sempiternitatem a primo motore effectiu, aut finaliter si effectiu, cum in hoc ponat differentiam inter primum motorem & animam coeli, ut pliceret potest hoc imaginari.

Primo, quod anima coeli, aut non sufficiat, aut non sufficienter possit effici sempiternitatem motus: & ideo attributur primo motori tanquam causa sufficiente: & hoc convincit ut demonstratiū est filium, supponendo animam coeli esse virtutem motuam immobilem: vt patet ex 8. Physic. tex. 85. & ex Supradictis.

Secondo, quod anima coeli dependenter illam faciat, primus autem motor independenter, & ideo attributur primo motori, vt eius cause activa independenter. Et hoc concurrit esse contra Auer. ibi, quia aut loquuntur de communi dependentia, quia omnia entia alia a primo, & actiones eorum dependent a primo, & sic non salutatur commentum ponens differentiam inter sempiternitatem, & determinatam velocitatem motus coeli in hoc, quod illa est a primo motore: hac ab anima coeli, tali enim dependenter communi tam sempiternitas quam determinata velocitas, est a primo motore mediante anima coeli. Aut loquuntur de singulari dependentia, quia in faciendo talum effectum, scilicet sempiternitatem motus, anima coeli dependet a primo motore. Et hoc concurrit esse impossibile, tenendo primum motorem finitum intensu, & deducitur sic. Motore sufficiente ex ijs quia in se intrinsecè sunt applicato mobili dispositio circumscriptio quoconque alio, excepta communi dependentia ad primum, necessaria prouenit effectus proprius illius motoris. Patet ista ex terminis: alioquin nulla est via ad probandum confectionem cause ad effectum, & econclusio. Sed anima coeli

mo pro-

est actuum sufficiens ex suis intrinsecis respectu motus aeterni, ergo circumscripto quoconque alio excepto communi influxu primi, potest in motu aeternum: ergo nulla est opus speciali dependentia. Probatur minor ex eo, quod anima coeli habet ex suis intrinsecis duo requisita ad faciendum sempiternitatem motus: scilicet tantam virtutem intensu (puta vt mille) & immobilitatem: quilibet enim motor habens hec duo, potest sempiternum facere motum, quamvis non per se, vt dictu plures est.

Tertio, quod anima coeli licet sufficienter, tamen per accidentis facit sempiternitatem motus. Primus autem motor facit eam per se: & idem atti buit primo motori, vt eius causa activa, per se prima intendit ilam. Et sic habetur intentum: quia, vt ex prima conditionali probata patet, ex hoc sequitur, ergo primus motor est virtus infinita intensu. Et in rei veritate, ita videtur: mens Auer. in illo loco. Loquitur enim de actua causalitate, vt questio motu ostendit: & non intendit subtrahere ab anima coeli causalitate in actuam sempiternitatis: sed per se utriusque causalitatem, cuius nulla virtus finita est capax: vt patet ex dictis. Vnde causam aetiam per se determinatam velocitatem potius anima, sempiternitatem vero primum motorem.

Si finaliter hoc potest duplicitate imaginari. Primum, vt sit sermo de dependentia communi, quia omnia causantur in genere cause finalis a primo. Et hoc est contra Auer. ibidem: quoniam hoc modo non salutatur sua differentia inter determinatam velocitatem motus & eius semipiternitatem: hoc etenim modo uterque effectus dependet finaliter a primo motore.

Secundum, vt sit sermo de aliquo speciali modo dependenti: in generaliter causa finalis. Et quantum verba corum sonant, videntur dicere, quod quodam singulari modo sempiternitas est a primo fine, quo non est determinata velocitas: sic quodam sempiternitas motus in hoc differt ab eius velocitate, quod ista sufficiens fiat ab agente, illa autem non nisi adiuncta causalitate finali primi motoris. Sed quia facile est dicere distinctionem in qualibet re quamvis ardua, & in exercitati est admittere illam in aet. ideo queramus ab ipsis quodammodo ita diffirentia. Hoc enim non potest nisi tripliciter imaginari, scilicet aut sic, quodam semper carcat causa activa, & finali tantum attribuatur. Et hoc est ridiculum, quoniam non est intelligible, quod aliquid effectu produceat motum, & non producat eius durationem, maximè cum tempus, quod est duratio illa (vt 12. Metaphys. tex. 29. dicitur) aut ei ipse motus, aut eius passio. Constat autem quod hoc ab eodem sumit actiū secundum rem, quamvis non eodem modo: potest enim corum que sunt idem realiter vnum per accidens produci ab agente inferiori, & alterius per se, vt patet cum Socrates generat Platonem. Tunc enim licet fiat Plato, per se, si tamen corpus, vel mixtum per accidens, vt dicitur in primo phy. tex. 76. Aut sic, quod ad determinatam velocitatem causa activa sufficit ab ipsis finali, ad sempiternitatem autem non. Et hoc etiam est ridiculum, quia finis est causa ceterarum causarum, nullius est effectus naturae, aut artis absque fine. Aut sic, quod ad determinatam velocitatem causa activa cum fine communis sufficit, ad sempiternitatem autem non, sed requiritur specialis ratio dependentis ad primum motorem: vt finem. Et hoc est iterum loqui in aet, nisi huiusmodo de ratio affigetur.

Sexto, nec apparat alia ratio quam illa, quae in codem com. 41. ex intentione Themistii subditur, scilicet quod motor qui mouet ad consequendum aliquid, vel conservandum, aliud quid transmutabile, necesse est quod quandoque cesseat. Motor autem qui mouet propter aliquid semper in actu & immutabile, qua ratione mouet vno tempore, mouet semper. Et sic habetur specialis ratio dependentia sempiternitatis ex fine, quae non habetur in velocitate motus. Sed adducere hoc ad propo situm non videtur. Cum enim omnes anima coelum prima intentione operentur propter se (vt dicitur 12. Met. comm. 36. & secundo egi. comm. 17. & 21.) & ipsarum natura sit immutabilis in actu, & earum opera sine sicut opera ariatum, vt dicitur in 12. Met. com. 44. & filius sit principium in operabilibus, vt dicitur in 2. Physic. tex. 88. Quemadmodum ex actualitate immutabilis finis, sumunt anima illa rationem sempiternitatis in suis operibus: ut aet alij conditionibus nobis ignotis, sumunt rationem etiam velocitatis, & quare magis ab oriente mouentur versus hemisphaerium superius, & alia huiusmodi. Hoc enim omnia sunt propter melius, vt ex secundo egi. tex. & comm. 34. habetur. Et ex fine necesse est bonitatem eorum fieri cum naturalia agantur propter finem, vt dicitur 2. Physic. tex. 80. Vnde ex hoc non magis habetur, quod sempiternitas specialiter dependet a primo, quam certa velocitas, utrumque enim eorum habet hoc modo specialiter rationem dependen- tiae ex fine.

Amplius. Cum ratio sempiternitatis motus sufficiens est sumatur ex his finis conditionibus, scilicet quod sit in se actua, & habitus a mouente, & immutabilis, & haec sunt communia omnibus motoribus coelorum respectu propriarum essentiarum, nihil proprium primo motori dixit Auer. sed totum quod dixi, conuenit omnibus animabus celorum in ratione finis. Nec potest dici, quod dictum Auer. commune quidem est omni motori separato in ratione finis, sed appropriatur pro-

mo propter dependentiam aliorum a primo, & in ratione finis: quodiam sic non salutatur differentia inter sempiternitatem & velocitatem: utraque enim propter dependentiam, primo est attributa fini. Quod si tanquam ad vitium refugium recurring dicitur, quod sempiternitas motus dependet a primo fine, quodam singulari modo ignoto nobis: & hoc cognosci ex hoc, quod omnes motores celestes conuenient in sempiternitate mouere: non autem in velocitate motus (hoc enim ideo esse credendum est, quia rationem sempiternitatis habent respicendo primum, velocitatem vero respicendo propriam.) Hoc est contra Auerro, qui expresse dicit in secundo coeli, com. 5. quod 10. quod magis desiderant assimilari primo. Et loquitur non solum de motu diurno, sed etiam in circulo obliquo. Deinde hoc non est sufficiens ratione firmatum, quod enim conuenient omnes in sempiternitate motus, vt dicit Auerrois in secundo coeli, comm. 38. & 71. & alibi, est, quia conuenient omnes in hoc, quod sunt motores inimicariales. Et ideo hoc non oportet coniugere, quod sit ex singulari modo dependens a fine: cum clara pateat, quod finis communis cum immaterialitate motoris, sufficiat, ne locutus est coniugatur in manifestis.

Amplius. Velocitas de qua ibi loquitur Auer. vt patet in commento, nihil aliud est quam temporalitas: quia omnes motores coeli conuenient, sicut & in sempiternitate, nullus enim mouet in non tempore. Restat ergo quod de infinitate intensu sermo Auerrois ibidem sit. Et licet euidentiores sint predicit rationes, si duo motores secundum re in primo orbe ponantur, efficaces tamen sunt etiam si duo secundum rationem, vnu autem secundum rem ponitur: vt patet potest cuiuslibet eas applicare scienti. Vnde omnes expositiones commenti predicti falsae apparent.

Vltima autem ordinem librorum Auerrois non pensauit. Cum enim constet ex secundo coeli, comm. 3: quod tunc iam fecerit libellum de substantia orbis: & ex pluribus commentis, quod tunc etiam attribuuntur super libros Physicorum: & ex 12. Metaphysic. comm. 65. quod iudicatur super libros de celo: & sperabat vt in com. 35. 2. se perfecturum astrologiam: & quod senex scriptor super Metaphysica, manifestetur, quod omnia dicta Auer. sunt examinanda ad 12. Metaphysice eius, & non econuerso: quoniam opus illud testamentum eius est.

ES E C V N D A A autem via ad ostendendam infinitatem virtutis Dei gloriose sumpta ex S. Thos. breviior est. Et supponit Deum esse causam actuum alicuius substantiae, sive mundi, sive causam intelligentiae, sive omnium incorporeorum: sive al. eterno, sive in tempore: nihil enim horum refert, dummodo concedatur per simplicem emanationem (quam nos creationem dicimus) Deum aliquid produxit. Hoc autem non supponatur. Tum quia communiter excellentes viri hoc concidunt, etiam de mente Arist. & Auer. Tum quia expresse contra Argazem pluries Auer. h. d. Tum quia hoc exigenter specialiter questionem, quam alibi tetigimus.

Accuiuscentibus ergo huic supposito, haec via paratur, iuxta quam arguitur prelibando rationes terminorum, scilicet quod virtus creativa est virtus activa effectus ex nulla potentia passiva: sive sit creativa ab eterno, vt Plato & Arist. cum sequacibus posuerint: sive in tempore: nihil enim inveniuntur propter aliud secunda intentione: nisi illuc est natura rationis, ut fides Christiana determinat. Cetera autem virtutes activa sunt effectuum ex aliqua potentia passiva presupposta, vt patet in naturalibus & artificialibus.

Arguitur ergo sic loquendo semper de quantitate virtutis, seu per se. Omne quanti excedens aliud quantu, sic quod quantumcum, excessum crescat, nunquam inter ipsa est aliqua proportion, et necesse est in infinitu intensu. Ita patet ex terminis: quoniam, vt dicitur in 8. Physic. tex. 79. si excedens est finitum, addendo semper quantum ad excessum quandogue excedatur & excedetur. Sed virtus causa est aliquantus perfectionis, & sic excedit virtutem factiū rerum ex potentia subiecti: quod quantumunque aegatur, non est inter eas proportionis: ergo virtus causativa est infinita intensu. Probatur minor quo ad ultimam partem (quae sola eget probatione) & ducento ad impossibile: quia sequitur quod virtus tantum actua ex aliquo potentia & virtus activa ex nulla potentia possent esse aequales: quod est manifeste impossibile. Teneat consequentia, supponendo vnum, quo prolatione non eget, scilicet quod quantumcum aliquod actuum potest educere rem de remotori potencia ad actum, tanto est virtus tenuis. Ad secundum enim patet, quod ad edicendum calorem de potentia aqua, major virtus requiritur quam ad edicendum ipsum de potentia aeris, hoc 50. dicitur, quod quantumcum sit in se actua, & habitus a exteriori actione, non sicut in nobis, iuxta illud 12. Met. tex. 29. deductio autem qualis optima, & est esse in primo gradu. Quatenus vero anima sunt, optimum aequi per motum, & in secundo locari ordinis simili cum corporibus, quorum sunt anima. Vnde Deum mouere non solum finaliter, sed a se dicitur.

Nec obstat quod Aristot. dicit Deum mouere per amorem. non enim dicit hoc cum dictione exclusiva, immo ex hoc magis habetur propositionem supra dicta alia vniuersali Auer. quod modo diximus. Id vero quod ex secundo coeli adducitur admiratione dignum est, quia fronte ab Auerrois adducatur, cum Auerrois ipse ibidem in com. 66. expresse dicit, quod in illo summo gradu habent optimum finis actione, datur latitudo includens omnes intelligentias, ita quod apud ipsum omnes intelligentes sunt in illo primo gradu, & non tantum Deus, & tamen constat apud eos etiam, quod ceterae intelligentes agunt ad extra. Intendit enim ibi Arist. apud Auer. intelligentias quatenus intelligentias sunt, habent optimum (quod est felicitas speculativa) sive omni dependentia ab exteriori actione, non sicut in nobis, iuxta illud 12. Met. tex. 29. deductio autem qualis optima, & est esse in primo gradu. Quatenus vero anima sunt, optimum aequi per motum, & in secundo locari ordinis simili cum corporibus, quorum sunt anima. Vnde Deum mouere non solum finaliter, sed a se dicitur.

Et quoniam ex multis commentis videatur haberi, quod Deus mo-

70. 573 centula ad B, ac per hoc esse equalē ipsi A: Et sic virtus productiva ex aliqua potentia, & virtus productiva ex nulla, erunt aequales: quod est impossibile. Imò etiam eodem processu potest deduci; quod illa sit etiam major, quod est impossibile. Nec potest inservi quipiam hunc processum ex eo, quod non potest sumi rerum natura potentia remotior ab actu quacunque potentia data: oportet enim sic dicentes negare processum Arist. a. Physic. tex. 72. vbi assunt plenum subtilius quoconque mou: & breuiter destruunt doctrinam traditam in libris Physicis. Saluator enim efficacia horum & similium processuum ex rationibus formalibus terminorum: & ex veritate conditionalium: quicquid enim repugnat veritate conditionalium, est falsum & impossibile, vt Auer. dicit 8. Physic. tex. 78. Vnde opposito sufficit veritas conditionium pura, si virtus aliqua produceret, ex potentia in centuplo remotiori, est effici proportionem, & breuiter destruere doctrinam traditam in libris Physicis.

RESTA T A T igitur argumentis in oppositum responderem. **R**esponsio: **A**d primum ergo quod tres difficultates tangunt: nam principaliter & duas ex consequenti, tali est ordine dicendum, quod duas annexas torum. Nihil hanc non est vera, vt patet de puncto & linea: & ramen punctum non est infinitum. Propter quod notanter nos possumus in maius re vtrunque esse quantum, ut has pueriles cauillationes effugeremus. Et haec de secundo.

RESTA T A T igitur argumentis in oppositum responderem.

Ad primum ergo quod tres difficultates tangunt: nam principaliter & duas ex consequenti, tali est ordine dicendum, quod duas annexas torum. Nihil hanc non est vera, vt patet de puncto & linea: & ramen punctum non est infinitum. Propter quod notanter nos possumus in maius re vtrunque esse quantum, ut has pueriles cauillationes effugeremus.

Andicione: **E**S E C V N D A A autem via ad ostendendam infinitatem virtutis Dei gloriose sumpta ex S. Thos. breviior est. Et supponit Deum esse causam actuum alicuius substantiae, sive mundi, sive causam intelligentiae, sive omnium incorporeorum: sive al. eterno, sive in tempore: nihil enim horum refert, dummodo concedatur per simplicem emanationem (quam nos creationem dicimus) Deum aliquid produxit. Hoc autem non supponatur. Tum quia communiter excellentes viri hoc concidunt, etiam de mente Arist. & Auer. Tum quia expresse contra Argazem pluries Auer. h. d. Tum quia hoc exigenter specialiter questionem, quam alibi tetigimus.

Accuiuscentibus ergo huic supposito, haec via paratur, iuxta quam arguitur prelibando rationes terminorum, scilicet quod virtus creativa est virtus activa effectus ex nulla potentia passiva: sive sit creativa ab eterno, vt Plato & Arist. cum sequacibus posuerint: sive in tempore:

Andicione: **E**S E C V N D A A autem via ad ostendendam infinitatem virtutis Dei gloriose sumpta ex S. Thos. breviior est. Et supponit Deum esse causam actuum alicuius substantiae, sive mundi, sive causam intelligentiae, sive omnium incorporeorum: sive al. eterno, sive in tempore: nihil enim horum refert, dummodo concedatur per simplicem emanationem (quam nos creationem dicimus) Deum aliquid produxit. Hoc autem non supponatur. Tum quia communiter excellentes viri hoc concidunt, etiam de mente Arist. & Auer. Tum quia expresse contra Argazem pluries Auer. h. d. Tum quia hoc exigenter specialiter questionem, quam alibi tetigimus.

Accuiuscentibus ergo huic supposito, haec via paratur, iuxta quam arguitur prelibando rationes terminorum, scilicet quod virtus creativa est virtus activa effectus ex nulla potentia passiva: sive sit creativa ab eterno, vt Plato & Arist. cum sequacibus posuerint: sive in tempore:

Andicione: **E**S E C V N D A A autem via ad ostendendam infinitatem virtutis Dei gloriose sumpta ex S. Thos. breviior est. Et supponit Deum esse causam actuum alicuius substantiae, sive mundi, sive causam intelligentiae, sive omnium incorporeorum: sive al. eterno, sive in tempore: nihil enim horum refert, dummodo concedatur per simplicem emanationem (quam nos creationem dicimus) Deum aliquid produxit. Hoc autem non supponatur. Tum quia communiter excellentes viri hoc concidunt, etiam de mente Arist. & Auer. Tum quia expresse contra Argazem pluries Auer. h. d. Tum quia hoc exigenter specialiter questionem, quam alibi tetigimus.

Accuiuscentibus ergo huic supposito, haec via paratur, iuxta quam arguitur prelibando rationes terminorum, scilicet quod virtus creativa est virtus activa effectus ex nulla potentia passiva: sive sit creativa ab eterno, vt Plato & Arist.

Auicenn dicens Deum nihil agere ad motum celi, nisi secundum quod prima causa operatur per secundas: sed primum motorem esse primam intelligentiam productam à Deo, qua cum anima celi mouet alia corpora, qui dicunt Deum solum mouere primum celum. Auerrois via incessu media utrumque declinans extremum, & ideo nunc hoc, nunc illud excludit extremum, quamvis plures Auicennam impugnauerit.

Est igitur apud eum primum motor Deus gloriolus, non tamen mouet solus.

Sed quia in motu primi celi sunt duo (sempiternitatis motus, & certa velocitas, puta 24. horarum) posuit utrumque horum habere per se propriam causam actuum & propriam, & sempiternitatis quidem Deum: et teneat velocitatem animam celi. Et huc sensus responderet planè expositioni illius commentari absque extortione. Et sic Deus non est prior motore totius, immo facit per se motum totius, quo ad nobilissimum eius rationem, que est sempiternitatis: & hoc modo Deus non est anima aliquius orbis. & ideo dixit ibidem Auerrois, quod est potentia non in materia. Et per hoc volebas quod differet ab anima celi. Et hoc modo salutatur quod comm. 44. dicitur, quod illud quod intelligit motor corporis celi de primo motore, est aliud ab eo quod intelligit motor orbis Saturni. Et si numerus immaterialium substantiarum secundum numerum motuum salutatur: quia ex motuum numero invenimus est numerus motorum aliorum à primo, qui iam ex infinite motus stabilius erat. Nullam enim substantiam immaterialem ponimus, nisi ex motu conclusum, sed primam ex infinite motus, ceteras ex numero motuum regularium, & perpetuorum exigentem motores immobiles.

Et hoc consonat textu Aristotelis expressè quarenti numerum motuum immobilem, non numerum motorum infinitorum, vt per hoc in finiatur, quod de aliis primo loquatur, quamvis prius quoque sit immobiles. Est siquidem sermo Aristot. & Auerrois ibidem contraponentes substantias immateriales absque aliqua propria motione aliquius corporis, vt patet ibidem, quod nos non diximus. Et breuiter hoc modo omnia dicta Auerrois inueniuntur consona: & merito, quia vero omnia consonant. Vnde Eli Hebrai labor quam vanus fuerit, patet. Putauit quod ex hoc quod Deus dicitur motor effectus primi celi, se quereret, ergo mouet solus primum celum. Iam enim liquet. Deū esse proprium motorem primi orbis, quo ad sempiternitatem sui motus actiū caudam. Mouet ergo Deus celum effectus: vt motor proprius: & mediante anima celi sic, vt virtus proprius effectus motus celi sit diversimode: & sic, quod ad duo prima partes quid tenendum sit. De tertio autem (in quo tota stat difficultas praesens) ambiguitas magna videtur, diversi siquidem sunt Peripatetici circa id. Quibusdam enim apparet quod ex hoc antecedente datur virtus infinite in natura, sequitur necessario, ergo motus in non tempore. Quibusdam vero videtur quod distinctione opus sit in re hac, & hi in tres distincti sunt vias. Alii putant quod distinctione modi agendi, scilicet libere, vel necessario opus sit. Alii vero quod distinctio modi essendi illius virutis infinitae, scilicet an habeat etiā materiale an immateriale ad hoc sufficiat. Alii autem duas distinctiones necessarias credunt ad salutandam infinite virtutem in rerum natura: scilicet modi essendi (que modo dicta est) & modi agendi, scilicet mediationem, vel intermediationem: ita quod omnes huiusmodi opiniones sum quatuor. Et primam quidem postponentes (quia ex distinctione alterius quid veritatis habeat, patebit, & eius fundamenta sunt quia argendo adduximus ad secundam nos transversam opinionem); quae tria dicit. Primo, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est in magnitudine, necessario sequitur, ergo mouet in non tempore, quod est impossibile contradictionem. Et in hoc convenienter cum Arist. 2. Phys. text. 79. omnes Peripatetici, licet differenti in modo deducendi consequentiam. Sco. enim in primo sentent. distin. 2. q. 2. ad vit. dicit, quod ex eo quod in antecedente assumitur virtus infinite, subtiliter agere necessario sequitur, ergo actio sua est in non tempore, alioquin in æquali tempore agere contingenter virtutem finitam & infinitam, iuxta deductionem Aristotelis. Ex vero quod in antecedente additur ly in magnitudine, id est extensa sequitur quod si agit, agat circa corpus: & consequenter quod si ibi aliqua resistentia, & sit etiam diversa approximatio partium passi ad agens, ac per hoc se quivit, ergo actio illius virtutis est mouere, quenam haec duxit causa, scilicet diversa approximatio partium & resistentia, faciunt successio- nem esse in motu, & sic ex toto antecedente simul, scilicet virtus infinite in magnitudine, sequitur motus in non tempore. Sed haec deductione manifeste peccat: quia ex hoc quod aliqua virtus est extensa, & agit in corpus, non sequuntur illæ due causa successionalis: sed via tantum, scilicet diversa approximatio partium passi ad agens: sed ex omnibus his absque reflexione non sequitur, ergo illa actio est motus. Et haec omnia non cogunt probationem: quia manifeste patent de virtute illuminativa. Hoc enim est extensa: & agit in corpus, &c. & tamen non est motus proprius (de quo loquimur) ut distinguatur contra mutationem.

Sanct. Thom. autem, quia Arist. non fuit solitus ibi de virtute parre consequens deducenda, supponit cum Auerrois & ceteris expositoribus quantum videlicet me recolo) quod dubius est illius antecedens, scilicet virtus seu potentia, supponit pro virtute motiva propria su-

mendo motum: ita quod antecedens illius consequentia secundum veritatem est hoc. Virtus motiva infinita est in magnitudine. Ergo. Et quod haec sit mens Arist. patet ibi, ex eo quod probando suppositionem vnam, scilicet quod major virtus facit equalē in minori tempore, dicit ut tales, aut dulce faciens, aut projectans, & omnino mouens: ubi manifeste patet quod de virtute motiva loquitur. Patet etiam ex fine intento: ad nihil enim aliud inducatur demonstrationem illa, nisi ad inuestigandam imparabilitatem primi motoris, quem constat mouere propriam. Vnde impertinens erat proposito tractare de omni virtute extensa: quamvis ex ista negativa non potest dari virtus motiva infinita in magnitudine, habetur ex consequenti, quod nulla virtus in magnitudine est infinita. Quia cum sit virtus, aut substantialis, aut accidentialis, & accidentialis infinita inferat infinitatem substantialis, & omnis virtus substantialis in magnitudine, si est simplex, si principium aliquius motus naturalis (vt patet in primo celi, rex. 7.) & simplicibus existentibus finitis, impossibile est multum fieri infinitum: manifeste deduci potest, ex negatione infinitatis virtutis motius in magnitudine, negatio infinitatis omnis virtutis extensa.

Sicut facit tamen vim Sanct. Tho. in la magnitudine, ex hoc quod virtus extensa non est intelligens: virtus autem extra magnitudinem est intelligens, vt patet tertio de anima con. 5. virtus autem motiva non intelligens mouet tantum quantum potest. Ac per hoc renet consequentia Arist. Quia si est virtus motiva infinita, & cum hoc mouet tantum quam potest, sequitur, ergo mouet in non tempore: vt patet ex deductione Arist. ibidem.

Secundo dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

Secunda dicit, quod ex hoc antecedente, virtus infinite est (etiam loquendo de motiva) non sequitur necessario, ergo mouet in non tempore: quia potest illa virtus esse agentis liberis, in cuius potestate est & adest modus agendi. Et cum hoc arguitur esse contra Arist. & Auer. & omnes philosophos. Sco. cum sequacibus non reputat hoc inconveniens: immo dicit in secundo sent. dist. prima, quod tertia, eos subiungit contradicere, ponendo Deum agere necessario.

quæstum cum distinctione dicendum est, quod infinita potentia motu potest referri ad motus velocitatem, & ad eius durationem. Et primo modo repugnat sibi mouere secundum totum suum postea quia illa non est operaria, sed quiddam plus quam chimericum. Secundo modo non repugnat, in de facto contentit, ut ex dictis patet.

¶ Quartus dico, quod ex hoc antecedente, A est virtus motua infinita agentis liberis, non potest inferri, ergo mouere, aut potest mouere in non tempore, dicam enim, in nullo tempore mouere potest tanquam adequare effectu, sed mouer semper fere tempore sine elegit; non ramen sic quin quantum est ex ratione virtutis posset velocius mouere. Cum enim ex ratione potentiae motu infinita absolute, nihil aliud sequatur, nisi quod quia tanta potentia potest mouere tanta velocitate, & major maiore, infinita potest infinita velocitate mouere: & hoc contingat dupliciter, scilicet aut quod possit exire in actu secundum faciendo infinitum velocitatem; aut quod est semper possit: ut nunquam exeat in actu secundum, faciendo aliquam velocitatem, quin possit adhuc facere maiorem, & ex ratione potentiae motu infinita absolute non necessario sequatur, quod possit exire in actu primo modo: & ex hoc quod est agentis liberis, necessario sequatur quod exeat in actu secundo modo: si debet exire in actu, consequens est quod non ex infinita potentia motu agentis liberis absolute considerata, nec ex ipsa summa cum tali modo agendi deducatur necessario: ergo motus in non tempore. Et consequenter cum omnis conditionis vera sit necessaria, ista conditionalis non est vera. Si datur virtus motua infinita agentis liberis, possit dari motus in non tempore. Et sic patet ad secundam probationem illius minoris quid dicendum sit, scilicet quod falsum est, quod ex ratione infinita potentiae motu absolute sequatur: ergo motus in non tempore.

¶ Tertium quod habet hæc secunda opinio est, quod non potest aliter saluari infinita potentia in rerum natura, nisi ponendo ipsam agere libere: eo quod aliter sequeretur motus in non tempore. Sed hoc non est dictum commune, unde non videtur tutum sequi illud, præterea, quia (ut ex dictis & dicendis apparet) multis illustribus viris saluator, etiam si Deus non ageret libere.

¶ Tertia autem opinio, quam Sanct. Thom. & Phys. protulit in lucem, dicit quod sola distinctione modi essendi, scilicet in magnitudine, vel extra, sufficit ad saluandam virtutem motuum abesse motu in non tempore, quicquid sit de modo operandi. Ita quod secundum eam quoniam ista conditionalis sit vera. Si virtus motua infinita est in magnitudine, daretur motus in non tempore: ista tamen non est vera, si motua virtus infinita est extra magnitudinem, daretur motus in non tempore. Et fundamentum huius est, quia veritas primæ conditionalis fundatur super tribus. Primo super infinitate motuæ potentie, ex qua habetur, quod possit mouere infinita velocitate. Secundo super modo essendi eius in magnitudine, ex quo habetur, quod quantum est posse, tantum est operari. Tertiū super hoc, quod effectus non est dignior sua causa, ex quo habetur, si aliqua virtus est in magnitudine, eius adæquatum opus pote recipi in magnitudine. Ex his enim tribus consurgere veritatem illius conditionalis, pater ex eo, quod quodcumque horum trium dicitur, conditionalis non est vera. Si enim deest infinita potentia motuæ, nunquam deducetur motus in non tempore: 40 si non ponitur in magnitudine seu operari tantum quantum potest, nunquam deducetur motus in non tempore: & nihil minus si non ponitur quod opereatur in passo capaci adæquatum operationis illius potentie, nunquam sequeretur motus in non tempore: quem constat non sequi nisi ex motione adæquata potentie motuæ infinitæ. In operationibus siquidem transiuntibus non solum impeditur operari, & eius quantitas ex parte actionis, sed ex parte passi. Constat autem quod proprium passuum motuæ virtutis est mobile in actu: quod pote esse actu quantum, & corpus: & ceter. ut patet 6. Phy. tex. 32. & ideo nisi ponatur, quod adæqua motio virtutis motuæ infinitæ assumpta in antecedente, possit recipi in corpore in actu in magnitudine (idem enim sunt in proposito) non potest deduci: ergo mouet in non tempore. & quia hoc non potest absoluiri, quia est impossibile: ideo opereatur poni, ut sequens ex antecedente aduerfarij: habetur autem ista conditionis super quam firmatur argumentum, scilicet si est ex tra magnitudine finita virtus motuæ, necessario daretur motus in non tempore: dicenda sunt duo. Primo, quod est impertinentis propositione, quia non habetur ex dictis Sanct. Tho. Multum enim refert postea virtus infinita incorporeo loco de ipsa, & consequentibus ad ipsam, ut sic abstrahendo à quibusunque alio que non necessario ipsam infinitam & incorpoream comitantur, & loco de ipsa addendo sibi specialem modum agendi, scilicet necessario. Primo enim modo est sermo Sanct. Tho. & non secundo, & primus nihilominus modus nihil ponit impossibile. Secundus vero forte diuinitate incompossibilitate: quia quoniam virtuti incorporeæ non repugnat esse necessario motuam & velocitatem motus, repugnat tamē fortè virtuti incorporeæ infinita. Vnde non opereatur illa conditionalis sollicitum hic est. Si tamen de veritate eius queratur, dicendum secundum videtur quod est falsa eadem ratione: quia, scilicet, ex hypothesi antecedentis habetur quod immobili possit recipi adæquatus effectus illi virtuti. Ut enim iam infinites tam est,

corà virtute vero immateriali sicut ab æquiuoco & vniuersali, & ideo sic ridiculum est ex quantitate virtutis solaris inferre quantitatem huius particularis effectus, ut adequantem virtutem solis, ita irrationalib[us] est ex quantitate virtutis immaterialis inferre quantitatem huius effectus particularis, qui est velocitas motus tanquam effectum adæquatum.

¶ Considerandum rursus est, quod inter potentiam motuam infinitam in magnitudine seu absolute, & potentiam motuam infinitam in corpore, hoc intereft: quod illa, aut nihil aliud per se dicit nisi principium motus (ut patet si summatur ab soli) aut si aliquid aliud addit, nihil addit, eleuans ipsam rationem proprii principii motus, ut patet si summatur in magnitudine. Ista autem ex hoc quod immaterialis ordinis ponitur, supra rationem proprii principii motus eleuatur, sicut & supra corporalia. Propter quod ex hoc ipso, quod ponit extra magnitudinem sequitur quod non per se primo respiciat motus velocitatem, qui est corporeus effectus, quemadmodum faciunt virtutes corporales, sed alius qui per se primo alpicet, & secundario, & quasi per accidens motum. Vnde si infinitas virtutis motuæ, si effe in magnitudine, motus velocitate necessarij manifestetur. Infinitas autem virtutis motuæ existentes extra magnitudinem, non quia scilicet infinitas potentiae in magnitudine, est per se primo particularis principium motu: infinitas vero potentiae extra est per se primo eleuata supra ordinem principiorum motuorum particularium: ac per hoc alius quid respicit, ut adæquatum motum *quād velocitatem motus. Imaginandum est enim quod res illa infinita extra magnitudinem, quamvis habeat in se vnde possit mouere: hoc tamen opus non per se primo respicit ab illa, sed aliquid altius quia (ut plures dictum est) motus per se primo est actus corporis: virtus autem illa eleuata est sicut supra corpora, ita super omnia corporalia, per se primo: quod dico propter ens & bonum, & alii huiusmodi: que & si sint corporalia, non tamen per se primo. & id est non opereatur si virtus illa est infinita. velocitatem infinitam posse ab ea prouenire. Ex duobus ergo falsificatur secundum Sanct. Tho. conditionalis illa. Primo, ex eo quod virtutem extra magnitudinem non opereatur habere adæquatum facere sue virtuti, cum agat per intellectum, ut dictum est in 2. opinione. Secundo, ex eo quod considerata virtus infinita extra magnitudinem non considerato modo operandi, sequeretur, ergo daretur motus in non tempore: quia non possit fieri motus quo ad velocitatem adæquatum virtutis motuæ: quia mouet corpus in actu, pura colum: quod est causa pax motiōis adæquata illi virtuti, nec absolute: quia hoc implicat ex hypothesi data, quia infinita potentia non est concessa in magnitudine, sed extra.

¶ Contra hanc autem opinionem dupliciter obiecitur. Primo quia si ex sola incorporeitate virtutis motuæ infinita, habetur sufficiens ratio falsitatis secunde conditionalis, manifeste sequitur, quod non refert si ponatur virtutem illam esse motuam necessario, dommodo ponatur incorpoream: sicut enim ista duo simili, non enim est impossibile virtutem immaterialē & sile necessario motuam: ut Arist. & philosophi tenent de animalibus et biis. Ex hoc autem queratur in quanto tempore mouere virtus infinita extra magnitudinem mouens secundum totum posse, & signetur illud tempus, & tunc procedatur iuxta text. 79. 8. Phy. deducendo ad impossibile, quod adæquiter mouente virtus finita & infinita. Secundò, quia hoc est expressè contra Auer. in 2. coel. con. 3. & 7.

¶ Ad primum horum dicitur, quod iste dñe conditionales distanti sicut celum & terra. Si infinita potentia motuæ esset extra magnitudinem, moueret in non tempore: & infinita potentia motuæ existens extra magnitudinem, moueret secundum totum suum posse, moueret in non tempore. Secunda enim est vera: quia in antecedente eius iam ponitur ipsam secundum totum posse actualiter mouere, & consequenter habere mobile talis motionis subiectum: cum motus sit actus immobili, ac per hoc in hac conditionali saluantur tres antedictæ conditiones. In alia vero, non habetur ex hypothesi antecedentis mobile capax totius posse: & ideo est falsa ex dictu tertie conditionis. De illa autem conditione super quam firmatur argumentum, scilicet si est ex tra magnitudine finita virtus motuæ, necessario daretur motus in non tempore: dicenda sunt duo. Primo, quod est impertinentis propositione, quia non habetur ex dictis Sanct. Tho. Multum enim refert postea virtus infinita incorporeo loco de ipsa, & consequentibus ad ipsam, ut sic abstrahendo à quibusunque alio que non necessario ipsam infinitam & incorpoream comitantur, & loco de ipsa addendo sibi specialem modum agendi, scilicet necessario. Primo enim modo est sermo Sanct. Tho. & non secundo, & primus nihilominus modus nihil ponit impossibile. Secundus vero forte diuinitate incompossibilitate: quia quoniam virtuti incorporeæ non repugnat esse necessario motuam & velocitatem motus, repugnat tamē fortè virtuti incorporeæ infinita. Vnde non opereatur illa conditionalis sollicitum hic est. Si tamen de veritate eius queratur, dicendum secundum videtur quod est falsa eadem ratione: quia, scilicet, ex hypothesi antecedentis habetur quod immobili possit recipi adæquatus effectus illi virtuti. Ut enim iam infinites tam est,

* Alias

motu.

sequentis.

¶ Eum est, motus in non tempore est quoddam impossibile ex terminis, & non sequitur nisi ex aliqua hypothesi impossibili, quam requirere illa tria monstratum est.

¶ Et cum contra arguebatur, ergo moueret in aliquo certo tempore, signetur illud, &c. responderetur, quod quia ex parte motoris nulla possit certitudo velocitatis determinari: quia nec ex libertate, nec ex finite potestate, & in non tempore mouere, non sequitur ex hypothesi, oportet dicere, quod si moueret, moueret ea velocitate, cuius mobile effectus capax: puta si esset mobile non violentabile, & capax motus: horum tanto tempore mouet illud, & non minore. Et si contra hoc dicatur, signetur tempus, illud inrepide assignetur: puta vix hora, vel decem: hoc enim non refert. Et si procedatur deinde ad hoc quod eodem tempore mouebat idem mobile virtus finita & infinita, dicitur hoc non esse inconveniens, quando aliunde prouenit quod ex virtute motuæ. Inconveniens siquid est, quod virtus finita & infinita ex propriis meritis considerate mouant aliquid: sed quando aliunde hoc prouenit, puta ex liberate agentis/ut secunda opinio dicit/vel ex parte mobilis, ut modo dicitur: vel ex mediatione alterius motoris, ut virtus opinio Auer. dicit, nullum inconveniens est. Sed si in hac response adhuc dubia duo dubia. Primum est, quia ex eo quod in antecedente ponitur virtus infinita motuæ, ponitur consequenter *mobile adæquatum. Motuum enim ad mobile referuntur, ut dicitur 5. Met. c. de aliqd. & sic tercia conditionalis est vera. Secundum est, quia licet tale, vel latere mobile certam velocitatem ibi determinet, non tam mobile in communione: & ideo comparando illam virtutem infinitam separatam necessarij agentem ad mobile in communione, restat dubium, an moueret in non tempore, a certo tempore.

¶ Ad primum horum dicitur, quod illa ratio illa tenet: quando vis motuæ est eiudicem ordinis cum mobili: tunc enim ex suppositione tanti actus necessario supponitur adæquatum proportionaliter passuum. Quando autem supponitur tantum actum altioris ordinis non operat tantum passuum supponere: quia cum passuum non respiciat nisi mediante actione transiante (quam facit, vel facere potest in eo) & virtus altioris ordinis, scilicet vniuersalis immaterialis, non oportet quod habeat aut habere posse aliquam actionem in passu corporis sibi adæquatum, consequens est, quod non necessario supponitur tanta virtute motuæ immateriali supponatur mobile adæquatum proportionaliter. Unde licet motuum dicatur ad mobile vniuersaliter, tantum tamen motuum non dicatur ad tantum mobile vniuersaliter: sed quando motum est ciuidem ordinis cum mobili.

¶ Ad secundum dicatur, quod quamvis docuerit Arist. in Physicis motore in communione mobili in communione comparare: & quicquid contradicit talibus proportionibus, esse impossibile: non tamen didicimus comparare mobili in communione motorem contrarium, qualis est ite, de quo loquiur: motor enim est separatus à materia. Vnde tali motori attribuendum est tale mobile, puta colum: & non mobile, in communione. Constat autem quod tale mobile aliquam sibi certam velocitatem determinat, ut dicitur 2. col. tex. 39.

¶ Et si curiose queratur, quid dicendum sit ad illud quæstum, dicendum est, quod si ille motor applicaret corpori mobili ab soli, quod non refert si ponatur virtutem illam esse motuam necessario, dommodo ponatur incorpoream: sicut enim ista duo simili, non enim est impossibile virtutem immaterialē & sile necessario motuam: ut Arist. & philosophi tenent de animalibus et biis. Ex hoc autem queratur in quanto tempore mouere virtus infinita extra magnitudinem mouens secundum totum posse, & signetur illud tempus, & tunc procedatur iuxta text. 79. 8. Phy. deducendo ad impossibile, quod adæquiter mouente virtus finita & infinita. Secundò, quia hoc est expressè contra Auer. in 2. coel. con. 3. & 7.

¶ Ad primum horum dicitur, quod ista ratio non excludit, quin illa conditionalis sit vera, si Deus virtus infinita moueret immediate, moueret in non tempore, supponito eo quod supponit Auerrois, scilicet quod agat secundum totum suum posse, unde impossibilitas consequens, nihil aliud concludit, nisi quod antecedens est impossibile: cuius oppositum probandum erat ab Aegidio, si ex impossibilitate consequens reprehensione dignus censetur Auerrois.

¶ Ad secundum autem dicitur, quod aliud est loco de perfectione causarum, aliud de modo causandi: nec licet ex perfectione causa ad modum causandi inferredigredi, sed committitur sophisma figura dictio. Vnde ex hoc quod primus motor est non minus perfecta virtus, quam ipse cum anima caeli simulacione licet inferre, ergo eadem modo potest solum facere quod factum cum anima caeli: quia aliud est posse, aliud potest.

¶ Et si curiose queratur, quid dicendum sit ad illud quæstum, dicendum est, quod si ille motor applicaret corpori mobili ab soli, quod non refert si ponatur virtutem illam esse motuam necessario, dommodo ponatur incorpoream: sicut enim ista duo simili, non enim est impossibile virtutem immaterialē & sile necessario motuam: ut Arist. & philosophi tenent de animalibus et biis.

¶ Et si curiose queratur, quid dicendum sit ad illud quæstum, dicendum est, quod si ille motor applicaret corpori mobili ab soli, quod non refert si ponatur virtutem illam esse motuam necessario, dommodo ponatur incorpoream: sicut enim ista duo simili, non enim est impossibile virtutem immaterialē & sile necessario motuam: ut Arist. & philosophi tenent de animalibus et biis. Multum enim refert postea virtus infinita incorporeo loco de ipsa, & consequentibus ad ipsam, ut sic abstrahendo à modo operandi, ideo in hac opinione non sunt contraria conditiones.

¶ Et si dicatur faltem habetur, quod secundum Auerrois, illa tertia conditionalis sit vera: dicitur secundum, quod hoc est verum, non tamen propter est illa conditionalis, quoniam maior est authoritas rationis quam Auerrois & omnium philosophorum simul. Et per eum non philosophorum est sequi dicta alicuius, credendo quod non dixit hoc absque magna & sufficiente ratione: & relinquere arguments ad oppositum.

¶ Quarta opinio Auerrois 12. met. con. 41. explanata: duabus distinctionibus censetur egere positionem dicentem virtutem motuam infinitam absque motu in non tempore. Prima est modi essendi, ut scilicet ponatur in non tempore, ut scilicet immaterialis & non in magnitudine. Secunda est modi operandi, ut scilicet mouent medietate, & non immediata. Supponit enim omnia immaterialia agere naturaliter necessitate. & sic dicit, quod ideo non sequitur motus in non tempore, si ponitur primus motor virtutis infinita, quia idem mouet mediante anima caeli, modificante in effectu virtutem incorpoream non repugnat esse necessario motuam & velocitatem motus, repugnat tamen fortè virtuti incorporeæ infinita. Vnde non opereatur illa conditionalis sollicitum hic est.

¶ Si tamen de veritate eius queratur, dicendum secundum videtur quod est falsa eadem ratione: quia, scilicet, ex hypothesi antecedentis habetur quod immobili possit recipi adæquatus effectus illi virtuti. Ut enim iam infinites tam est,

8. Phys. duos effectus attribueret infinitati virtutis, scilicet mouere tempore infinito, in text. 78. & mouere in non tempore, in text. 79. & Auerrois ponendo infinitam virtutem, ex mediatione motoris finiti dicat impediri motum in non tempore, & non impedit motum in infinito tempore: imo dicit quod quia ille primus motor est infinita motionis, ideo mouet tempore infinito, & quia ibi est aliud motor finitus, ideo mouet incerta velocitate. Restat assiuncta ratio quae emediate mouere non impedit infinitatem temporis, sicut impedit infinitatem velocitatis, quod Auerrois non fecit. Ab Aegidio vero quasi Deus moueret immediata, non propter moueret in non tempore, quia motus in non tempore est de genere impossibilium. Falsa autem dicitur, quia virtus infinita habet omnem perfectionem causa efficientis quam habet ipsa cum causa secunda proxima: & ideo sequitur, quod immediata potest causare omnem illum effectum in celo per se, quem potest cu anima: ergo & causa si necessario agit quicquid potest, ut supponitur. & ultra: si causat illud immediate: ergo in non tempore, quia virtus infinita agens secundum ultimum virtutis suis & immediate, non potest agere in tempore.

¶ Ad hunc autem primum dici potest, quod quāvis difficile sit redire illius quæstionis rationem, non tamen est impossibile. Difficile quidem, quia ratio eius non potest sumi ex eo quod infinitas temporis est effectus possibilis infinitas velocitatis impossibilis. Ex hoc enim non habetur: quare mediatione impedit causalem huius & non illius: licet habeatur quare illud possit fieri, & non hoc. Nec potest sumi ex quod aliter attributur infinita potentia infinitas temporis, & aliter infinitas velocitatis, scilicet quod illa attribuitur infinita potentia sine in magnitudine, sive extra, hec autem in magnitudine tantum, quoniam dato quod hoc sit verum, apud Auerrois reputatur falsum: ut patet ex dictis: & ideo sollicitus fuit de virtute immateriali infinita: quare non mouet in non tempore: & posuit mediationem motoris. Nec potest sumi ex eo quod virtus velocitatis in infinitum non est communicabilis: virtus autem continuativa in infinitum est communicabilis: quoniam hoc est falsum, loquendo de virtute per se continuativa in infinitum, qualis est virtus primi motoris. Impossibile autem non est: quia potest sumi ratio ex eo quod ad hoc vt infinitas temporis proueniat ab infinita virtute, sufficit per se primò respici ab illa, quod media-tio motoris non aufer, mediatione enim causarum non aufer pluralitas tem-
porum.

¶ Ad secundum dicatur, quod quamvis docuerit Arist. in Physicis motore in communione mobili in communione comparare: & quicquid contradicit talibus proportionibus, esse impossibile: non tamen didicimus comparare mobili in communione motorem contrarium, qualis est ite, de quo loquiur: motor enim est separatus à materia. Vnde tali motori attribuendum est tale mobile, puta colum: & non mobile, in communione. Constat autem quod tale mobile aliquam sibi certam velocitatem determinat, ut dicitur 2. col. tex. 39.

¶ Et si curiose queratur, quid dicendum sit ad illud quæstum, dicendum est, quod si ille motor applicaret corpori mobili ab soli, quod non refert si ponatur virtutem illam esse motuam necessario, dommodo ponatur incorpoream: sicut enim ista duo simili, non enim est impossibile virtutem immaterialē & sile necessario motuam: ut Arist. & philosophi tenent de animalibus et biis. Ex hoc quod primus motor est non minus perfecta virtus, quam ipse cum anima caeli simulatione licet inferre, ergo eadem modo potest solum facere quod factum cum anima caeli: quia aliud est posse, aliud potest.

¶ Et si dicatur faltem habetur, quod secundum Auerrois, illa tertia conditionalis sit vera: dicitur secundum, quod hoc est verum, non tamen propter est illa conditionalis, quoniam maior est authoritas rationis quam Auerrois & omnium philosophorum simul. Et per eum non philosophorum est sequi dicta alicuius, credendo quod non dixit hoc absque magna & sufficiente ratione: & relinquere arguments ad oppositum.

¶ Quarta opinio Auerrois 12. met. con. 41. explanata: duabus distinctionibus censetur egere positionem dicentem virtutem motuam infinitam absque motu in non tempore. Prima est modi essendi, ut scilicet ponatur in non tempore, ut scilicet immaterialis & non in magnitudine. Secunda est modi operandi, ut scilicet mouent medietate, & non immediata. Supponit enim omnia immaterialia agere naturaliter necessitate. & sic dicit, quod ideo non sequitur motus in non tempore, si ponitur primus motor virtutis infinita, quia idem mouet mediante anima caeli, modificante in effectu virtutem non est necessaria coniunctionis medi

quod totus effectus causatur, ab una causa habetur: ergo aliae cause nihil faciunt, quia faciunt idem realiter aliis modo. Non enim ideo dantur plures cause essentialiter ordinatae eidem, quia aliquid eius fiat ab una, & aliquid ab aliis: sed ut totus effectus secundum quamlibet sui rationem habeat propriam, & per se primo causam, quamvis totus a qualibet fiat, secundum rem, ut superius dictum est. Tunc quia infinitas causae prima non largitur necessario, nisi efficaciam causalitatem entis in suo ordine. verbi gratia, Quantumcunque ponatur solis virtus infinita, ex hoc non habetur, quod ipse absque homine posset producere hominem, sed quod effectum proprium in hominum efficacissime fortiretur: ita quantumcunque ponatur diuina virtus infinita, & necessario agentis, ex hoc non subtrahuntur actiones secundorum agentium, sed ponuntur ipsam omnibus congere, ad omnia, que illa agunt alio modo, & saluator aliquem effectum (puta sempiternitatem) habere per se causam, & proprium effectum primi esse in unum, & primum in quolibet effectu. Illud autem, quod ibi dicitur, quod in primo signo effectus totaliter est a prima causa, &c. imaginarium magis, quam philosophicum quid sonat, non enim alia ratione philosophi secundum quorun intentionem loquimur) dicunt primam causam, plus & prius influe in effectum causa secunda, quam secunda: nisi quia per se primo effectus prima causa communior, & intimior, ac prioris rationem habet in eff. eti, ut patet in propositione adducta, & eius commen. sicut verbi gratia, Causas per se vitam in homine, magis & prius dicunt influisse in hominem, quam causas per se animalitatem in cedem, quia illud est intimius, prius, & communius.

¶ Ex hoc autem non habetur, quod in illo priore totus effectus secundum omnem rationem habet sufficientem causam per se, & quod aliae superfluent: etiam si dans vitam esset virtutis infinita: dato etiam quod speciali causalitate attingeret hominem. Quod tamen est eroneum in philosophia: quia causa prima non attigit effectum causa secunda, nisi media actione causa secunda, quamvis magis, & prius propter rationem dictam.

¶ Colligendo ergo responsionem ad primum argumentum principale, dicimus tripliciter responderi posse, vel tenendo primum motorem mouere liberè, vel non considerando hoc, tenendo ipsum esse immateriale, vel tenendo ipsum mouere mediate. Et quod nulla harum Aristot. repugnat. Auer. tamen sola prima: quamvis tertia ab ipso habetur.

¶ Ad secundum argumentum principale dicitur, quod tenendo viam Auarrois, de necessaria connexione virtutum agentium, &c. manifestè patet, quod non ponitur in rerum natura aliquid possibile, secundum potentiam actuum, quin ponatur, secundum potentiam passuum, & quod infiniti potestis diuine responderet potentia passiva cali ad semperitatem motus: nec est alius effectus in motu possibilis ex illa virtute accepta, secundum omnes conditiones necessario ipsam comitantes in rerum natura.

¶ Tenendo autem alias responses, iam patet responsio dupliciter. Primo, admittendo quod omni potentiae actua respondere passiva, sed non quoad omne, quod est absoluè possibile ex illa virtute fieri, & si potentiae infinita motus responderet potentia cali, quo ad semperitatem motus: non autem quod omne gradum velocitatis, qui posset fieri ex illa virtute absoluè. Et huius ratio ex dictis haberi potest: quia potentiae actuae vniuersalis altioris ordinis non oportet respondere passiva corporum capax rotis eius virtutis quoad omnia: quia non per primum resipicit effectum particularem, ut dictum est, & est philosophie principijs satis consonum.

¶ Secundò, potest dici, quod licet omni potentiae actua respondere possibile, non tamen potentia passiva, ut patet de productione in intelligentiarum a Deo, sive ab alterno, sive in tempore. Et hoc propter rationem dictam. Nec tamen oportet responderet aliquod unum possibile ad aequalitatem, sed (ut ex dictis patet) virtuti infinita responderet infinitum possibile: non sic quod possit producere aliquod infinitum, nisi duratio, sed sic, quod nullis finibus possibiliter producere ab ipsa arctatur: sed quocunque producto potest perfectius producere, quantum est ex ratione virtutis actua. Et hoc modo quantitas virtutis in effectu manifestatur, & non primo modo tantum.

¶ Quod vero in ultima confirmatione dicitur, proportionaliter intellectum propositionum magis confirmat, quam impugnet: quia quemadmodum mobile infinita velocitate potest dupliciter intelligi (uno modo, quod possit aequaliter infinita velocitate moueri: alio modo sic, quod quaeruntur, velocitate motum potest velocius moueri) & primo modo impossibile est ponere mobile: secundo vero est possibile. ita est de motu: quod scilicet impossibile est dare motum infinita velocitate primo modo: sed secundo tantum: quod etiam oportet esse infinita virtutis.

¶ Er adnotare, quod de facto, secundum philosophos huic argumento dicendum est, quod potentiae infinita responderet in rerum natura effectus infinitus, scilicet tempus infinitum motus cali per se productum, & potentia passiva cali ad hoc. Et quod hoc est sufficiens manifesta-

tium infinitatis virtutis, pater ex dictis. Cetera autem pro verè philosophantium quiete dicta sint.

¶ Ad tertium principale dicitur, quod licet solo tertio modo arguitur ibi, secundum mentem Auerrois, & nec etiam illo modo habeatur intentum, attamen singulis ordinatae respondendum est, premissa prius intentione illorum verborum, secundum veritatem. Intendit igitur ibi Auerrois loquens de proximis motoribus orbium, non excludere infinitatem vigoris à Deo, qui nullius orbis est anima. Sed concludere, infinitatem vigoris non sequi ad motorem tempore infinito ex hoc, quod motor infiniti vigoris habet necessariò infinitam potentiam, & consequenter infinitam naturam. Ex hoc enim sequitur, quod si motor tempore infinito necessariò est infiniti vigoris: quod habetur, & potentiam, & naturam infinitam. Et cum plures sint motores tempore infinito, sequeretur velerius, quod expositione plurium motorum caelium tempore infinito, non haberent propria natura motorum: sed hoc tantum, quod sunt motores infiniti. Et sic velerius sequeretur, quod non est ibi multitudine motorum: nec diversitas proportionum motorum ad mobilia, sed motus in tempore, &c. Et tenet consequentia, ut ibi: quia tunc illi motores conuenient in natura, & potentia infinita intensius, quemadmodum modo de facto conuenient in mobilitate: ex qua habent, quod possint continuare motum tempore infinito. Et sic non est, unde differunt ab inuicem. Hec est sententia Auerrois ibidem, ut patere potest cuilibet exercitato: ex qua non habetur primum motorum esse vigoris finiti.

¶ Ad primum ergo modum arguendi ibi tactum, dicitur quod non sunt in eo tot verba, quot errores. Consequenter primo nihil valet, propositio deinde dicens, quod qualibet pars infiniti est infinita, licet sit vera de parte aliqua, non tamen iuvat cum alia consumpta, scilicet infinitum non est maius alio infinito. Patet enim in quantitate permanente. Quod si ponatur linea infinita vtriusque versus orientis, & occidentis, & secetur in directo puncti Meridi, quod vtraque pars est infinita: & tota est major vtraque parte. Et similiter in quantitate successiva. Si secetur in termino decima hora huius diei totum tempus aeternum, vtrique pars est infinita, & tamen totum tempus est maius qualibet earum. Falsum est ergo comparando infinitum simpliciter infinito, secundum quid, quale est pars aliquota infiniti, quod vnum non fit maius alio: & quia talis est comparatio in proposito nostro, patet nihil concludi.

¶ Et ut ostendatur, quantus error in hoc sophistate later, adhuc declaratur, quod etiam comparando infinitum simpliciter infinito simplier, stat vnum esse maius alio. Numerus enim revolutionum lunæ est maior numero revolutionum Saturni: (& loquimur de motu proprio) & tamen vtrique est infinitus, secundum ponentes motum aeternum. Antecedens patet, quia singulis revolutionibus Saturni respondent amplius trecenta sexaginta revolutiones lunares: quoniam illi singulis tringinta annis vnam completer, illa vero vigeſimo octavo quanto di, vel circa ſuam peragat. Vnde diuus Thomas praecellere docet in tercia parte, questione 10. artic. 3. ad tertium, quod non est proprietas infiniti non excedi simpliciter, sed non excedi in illo ordine, in quo ponitur. Et fundat hoc super textu, 36. & 37. tertii phys. vbi dicitur, quod infinitus non est, ut substantia, sed ut accidentis quarecum: accidentis autem proprium est, qualificare id, cuius est accidentis. Et propter ea, quemadmodum infinitas adveniens aliqui, puta diebus, non infinitas, nisi numerum dierum ita impossibilitas infinitatem consequens non ponitur nisi in ordine dierum. Et propter ea infinitus diebus simpliciter, non ponuntur dari plures dies: sunt tamen multè plures horae illorum dierum, quām ipsi dies. Et similiter infinitus horis non dantur plures horae: sunt tamen multè plura minuta illarum horarum, quām hora ipsa.

¶ Nefas quoque esse videtur, conditions totius, & partis in imparibili, & summa perfectio, ac per hoc vocato quanto virtualiter, require: cum non maius quid sit totum hoc, Deus bonus, sapiens, viuus, quām hoc solus, scilicet Deus, aut eonversus: sive ponatur finita virtus, sive infinita: quia non equalis, sed eadem est perfectio rei illius, & omnium que cius sunt.

¶ Ad secundum verò modum arguendi dicitur, quod sicut tactus quantitarius, quia secundum extrema est, expellit in quod ferunt tactus autem virtualis, quia interior penetrat, magis conferat, & confirmat, si contrarius non est tamen: ita infiniti corporis proprium est sic omnia occupare, ut omnia excludat, nihil secum compatiens infiniti vero virtualiter proprium est sic omnia implere, ut ea faciat virtus, & cooperantia, & modificantia illuminationem suam in effectibus. Vnde ex infinitate virtutis non excluduntur alia actia, sed magis ponuntur, ut superius quoque dictum fuit.

¶ Ad ultimum autem dicitur, quod dupliciter potest poni distinctione formalis. Uno modo sicut aliqua participiantia aliquid proprijs constitutius diversificantur, sicut homo differt ab equo, &

albedo à nigredine. Alio modo sicut aliud per essentiam distinguatur ab aliis quae sunt talia per participationem, sicut homo separatus distinguatur à singulis hominibus. Distinctio primo modo est causa finitatis virtutis que extremi: & de hac est fermo Auerrois ibidem. Secundo modo non infert finitatem, nisi vnius extremi, scilicet participantis tantum. Illud autem quod est per essentiam, ex hoc ipso quod purum est, ab aliis distinguatur abque aliquo finitante & contrahente. Et licet ab infinito nullum positivum excludatur virtualiter, multa tamen excluduntur formaliter: quibus participiantia ipsum ab ipso distinguuntur, excellentiori modo omnia præhabent.

¶ Ad quartum principale dicitur, quod consequentia nihil valet. Et ad probationem concessa suppositione negatur minor, scilicet quod distinctum ab aliquo in infinitum, alterum non sit altero propinquum illi, ut patet manifeste, & in quantitate permanente & successiva. In permanente quidem, si ponatur linea infinita ex parte Septentrionis, constat quod tam pars intercepta sub tropica cancri, & circulo æquinoctiali, quam pars intercepta inter circumulum equinoctiale & tropicū capricorni, in infinitum distat à quantitate lineæ infinitæ versus Septentrionem, & tamen dubium non est quin pars sub tropico cancri efficit illi propinquior: quia minorera via actuæ efficit, si ad infinitum attingendam moueretur. In successiva vero cum tam dies hesternus quām hodiernus in infinitum distet ab aeterno tempore præterito, constat tamen quod propinquior hesternus fuit quām hodiernus, & hodiernus quām crastinus. Alioquin mundus quotidie non esset maioris durationis, nec aliquid antiquius altero simpliciter, que lunt contra sensum. Et autem ratio quare stat inter aliqua esse distanciam infinitam, & tamen vnum altero magis distare: quia distans illa non est infinita vtrinque, sed ex una parte tantum, sicut contingit in proposito, & in institutis adductis. Tunc enim & ex parte infiniti habetur ratio infinitæ distans exterius ab illo: & ex parte finitorum habetur ratio majoris & minoris approximatingis ad primum, ut patet in exemplis adductis: quia enim tempus præteritum est infinitum, ideo infinita distans est à parte antè inter singulos dies & ipsum, quia vero hodiernus dies finit hinc tempus elapsum, ideo est infinita distans à parte post. Et consequenter ex illa pars potest accipi ratio, quare est propinquior hesterno elapsu, quām dies crastinus. Et similiter est de distantiis inter Deum & creaturas. Ex parte siquidem Dei infinitus dicitur ratio habetur, ex parte vero creaturae distantiis finitur. Et idem hinc sumatur, quād vna est propinquior altera primo entis infinito. Vnde posset cum distinctione dici ad minorē, quod distans infinita est duplex, scilicet infinita vtrinque seu simpliciter, & infinita secundum quid, seu ex altera parte tantum, & quod quamvis primo modo si vera, secundo tamen est falsa, & sicut est ad positum.

¶ Ad quintum principale dicitur breviter, quod omnes autoritates Auer. in hac re, excepta illa o. de lau. Phys., qui dicitur non esse virtus finita nec infinita, loquuntur de motoribus proximis, id est, animabus colorum: vt ipsum Auer. in com. 41. 12. dicit, cum post distinctionem motoris infiniti à finito subdit, quod propria inter motorem & mobile in coelestibus, est proper motorem finitum: & quod proper ipsum dixit Arist. in 2. coeli, quod primus orbis est in labore, &c. Vel, & clarius sicut in item redat. dicendum, quod id est sibi Auer. negat dari motorem infiniti vigoris, sic quod possit semper velocius mouere: non ex defectu potentiae primi motoris, sed ex ordine essentialium causarum & effectuum, & finitatem motorum proximorum. Ex his enim fit, vt quemadmodum negatur 9. comm. 7. Deum posse producere multum, non ex defectu potentiae, sed ex ordine essentialium causarum & effectuum, exigente talem effectum fieri mediante corpore coelesti mobili, ita nihil minus negari simpliciter ab ipso potest, quod motor aliquis possit semper velocius mouere. Non ex defectu potentiae primi motoris, sed quia non potest mouere, nisi mediante anima egli, in qua modificatur virtus eius. Et sic nullus motor restat potens maiorem velocitatem facere: quamvis primus sit vigoris infiniti. Illud vero quod in comm. 79. 8. Phys. dicitur, scilicet quod motor immaterialis, nec finitus nec infinitus dici potest, quamvis sonet quod falsum & ridiculos, & propter reprobationem sit à multis, quidam extortentes, intelligentia ratione dictum de solo Deo: quia non est virtutis actua, sed tantum mouet: i. finis. Quidam vero, quia non est virtutis actua respectu velocitatis motus, de qua ibi est questione, sed tantum semper invenit motus. Ego autem holens Averroem Thomistam facere, neque me Auerroistam, sed veritatem solam sequi (quantum cognoscere potero). Deo concedente) putio id tunc vultisse Auer. quod sepe mentem meam pulsauit tanquam de Aristotelis officina veniens, scilicet quod virtutes immateriales non sunt quanta virtualiter, & consequenter nec finitas nec infinitas. Non simpliciter, sed eo modo quo sunt quanta virtutes corporales, scilicet quod non sunt proportionales motibus, vt scilicet quanto maior motus, tanto virtus immaterialis maior, quemadmodum est in corporalibus, sed sunt aliorum ordinis virtutes. Neutra vero, si neque inclinetur ad illam formam quam recipit, neque ad oppositam. Exemplum primi, vt motus dorsorum lapidis. Exemplum secundi, mo-

clatur ex textu, 78. & 79. quod nulla virtus corporea potest mouere tempore infinito, ex eo quod talem virtutem oportet esse infinitam, & ad hoc sequetur motus in non tempore, & de facto supponatur virtutem motuam cali mouere tempore infinito, refert quod virtus illa sit extra ordinem virtutum corporearum: quarum nulla potest hoc facere, quia nec finita nec infinita. Et consequenter habetur quod sic impetrabilis: & nec finita, nec infinita: etiam de virtutib[us] quantitate loquendo, eo modo quo virtutes corporeæ: alioquin eodem modo posset argui de virtute incorporeæ, sicut de corpore. Et secundum hoc cum in textu ultimo octauo Physicorum dicitur motorem cali esse potentia infinita, ly infinita, purè negatius, teneri debet, id est, non finita. Hanc credo luisse tunc mentem Auerrois, quātamen, quia videt postmodum non esse veram (vt ex supradictis examinando rationem Aristotelis, & commentum, 41. deduci ab exercitatis potest ex medio termino Arist. ideo in 12. Met. communitauri in melius, admittendo ibi finitatem & infinitatem virtutis & proportionis.

¶ Et sic fit finis presentis questionis. Anno salutis 1499. die decima Septembri, Papie, in conuentu sancti Appollinaris, Ad Dei gloriosi laudem & honorem, & corum remittere retundendam qui Philosophiam suo ingenio metiri presimenter, non verentur dicere virtutem infinitam non esse in rerum natura: quia estens impossibile secundum principia philosophie. Nam enim patet, quod nullo philosophie principio negatio, non solum sustentatur, sed etiam ex sensibili probatur: Erubescant ergo.

¶ Explicit questione de infinitate Dei.

QVAESTIO PRIMA REVERENDI D. D. Thomæ de Vio Caietani, Cardinalem tituli S. Xisti, de potentia neutra.

QVAESTIO I.

¶ Vrum in rebus naturalibus deus potentia neutra.

VXTA primum articulatum primæ questionis remansit tractanda questione de potentia neutra. Vnde queritur, Vrum in rebus naturalibus deus potentia neutra.

Circa quam difficultatem quatuor agenda sunt.

Primo declarabitur titulus Questionis.

Secundo ponitur opinio Scotti.

Tertio probabatur opposita opinio.

Quarto respondebitur obiectis.

¶ QVOD A D primum, Naturalis sumitur hic ut distinguatur contra artificiales. Inveniri vero in rebus naturalibus sumitur pro inveniente reali in singularibus naturalibus simpliciter. Et hoc ad differentiam eorum, que dicuntur in abstractione, sicut contingit de proprietatibus quantitatibus ut scilicet in finitum, que tamen in rerum natura actualliter non inveniuntur. Potentia in proposito sumitur pro potentia receptiva. Naturalitas inclinationem naturalem respectu virtusque aetatis, scilicet huius & oppositi, negat: non simpliciter, sed in potentia receptiva virtusque. Vnde autem hoc: quoniam dupliciter contingit imaginari potentiam aliquam neutram. Primo per negationem potentia infinitatis ad vrum: quemadmodum colorabile nec ad grauem nec ad acutum sonum est in potentia. Et sic non vocatur potentia neutra, sed potentia nulla: colorabile enim non est receptivum sonorum. Alio modo per negationem inclinationis in potentia receptiva virtusque, sicut si ponemus aliquam superficiem receptivam albi & nigri, & tamen ad neutrum inclinatam, & haec proprie vocatur potentia neutra.

¶ Est ergo sensus questionis: an inveniatur aliqua singularis potentia in rebus naturalibus receptiva alienus actus: & tamen nec ad illum, nec ad oppositum inclinetur. Haec de primo.

¶ Quo ad secundum, Scottus in prologo primi sent. quest. in 2. dist. 2. quest. 6. tenet dati potentiam neutram, ponens quod potentia receptiva relata ad actum, aut est naturalis, aut violentia, aut neutra. Naturalis quidem, si naturaliter inclinetur in illum: violentia vero, si ille sit contra eius inclinationem naturaliem. Neutra vero, si neque inclinetur ad illam formam quam recipit, neque ad oppositam. Exemplum primi, vt motus dorsorum lapidis. Exemplum secundi, mo-

tuus fusum

tusfurm eiusdem. Exemplum tertium, superficies respectu albedinis & nigredinis. Etenim manifestè patet inveniri in angelis talem potentiam, eo quod potentia passiva, qua est in angelo ad essendum in loco, neutra est. Quod probat duplicitate: tum quia tale passum non inclinatur naturaliter ad istam formam, vel oppositam, tum quia se est in aliquo loco naturaliter est in alio loco violenter. Et probatur sequela per Aui. 9. Meta. volenter, quod si motus coeli est naturalis, terminatur at quietem naturalem: & motus ab illa est violentus. Posset quoque multipliciter argui pro hac opinione, sed quoniam stabilendo oppositam habetur solutio omnium, ideo haec sufficiunt de secundo.

Opinio ye. **¶** Quo ad tertium, propono vnam questionem, & vnam distinctionem: ex quibus probabitur intentum. Propositione igitur haec est: Omnis potentia rei naturalis respicit per se primo & naturaliter aliquem actum. Probatur quo ad primam partem, quia ut dicitur 9. Meta. tex. 13. potentia diffinitur per actum. Actus namque diffinit potestiam, proculdubio est per se primo respectus ab illa: quoniam neque actus per accidens, neque actus per se secundum illi sequitur. Quo ad secundam partem, scilicet naturaliter, probatur: quia ex lecendo Phys. tex. 78. vnumquaque sicut agitur, ita aptum natum est agi, & econtra, sed potentia fit à natura, & est propter actum, ut patet 9. Met. tex. 15. & 16. ergo potentia naturaliter fit, & est propter actum: ergo propter actum, quem per se primo respicit: & sic omnis potentia natura liter respicit suum per se primò actum. Totus processus clarus est ex allegatis & traditis in Physic. quoniam natura agit propter finem, & quo pacto ea quae à natura aguntur propter finem, naturaliter inclinatur in finem, &c.

¶ Distinctio vero est, quod potentia receptiva potest comparari quatuor modis ad actus, potest enim colorabile (verbi gratia) comparari ad colorem, ad species coloris, ad contrarium coloris, & ad disparatum, scilicet sonos. Si comparetur ad colorem, sic comparatur naturaliter & per se primò. Si ad speciem eius, naturaliter quidem, sed non per se primò. Si ad contrarium violenter. Si ad disparatum, nulliter, nisi forte per accidens. Nec hęc egen probatio, quoniam per se sunt: nota ex terminis, nisi quis obiectar actus, ad quos potentia se habet obedientiā. Sed quoniam de hoc erit sequens quæstio, nec hi loquuntur à Scoto sub potentia neutra/ideo nihil proposito obstant.

¶ Ex his autem deducitur opposita opinio, scilicet quod omnis potentia in rerum natura relata ad actum receptabilem in ea, aut est naturalis, aut violenta: ita quod nulla est neutra, omnia pro nūc potentia obedientiā, ut & non spectante ad præsens propositionem. Probatur autem hec conclusio sic. Omnis potentia receptiva aliquius actus, aut respicit illum per se primò, aut per se secundum, aut contrarium his, sed tam actum per se primò respectum, quam per se secundum respicit naturaliter, & contrarium eis respicit violenter: ergo omnis potentia receptiva aliquius actus, aut est naturalis, aut violenta. Minor est per se natura & maior probatur sic. Si daretur quartum genus actuum receptibilium, in aliqua potentia, illud esset actus disparatus ab eo; quem per se primo respicit illa potentia, sed hoc est non potest, ergo potentia non potest recipere, nisi illa tria numerata. Quod autem hoc sit impossibile, patet inducitio. Colorabile enim nullum haber potest ad sonos, neque calcificabile ad colores, & sic de aliis. Et probatur ratione: quia potentia unius generis non est ad actus alterius: ut patet 12. Met. in tractato de principiis prædicamentorum. Et quoniam ratione hęc consonant, ideo haec sequuntur viam. Et hoc de tertio.

¶ Quo ad argumenta responderetur, quod distinctio illa trimembri est voluntaria quo ad tertium membrum. Nec id quod adducitur de superficie, iuxta quoniam aliud est loci de superficie absolute, & aliud de superficie physica tali in rerum natura immota. Superficies enim absolute non solum abstrahit ab albo & nigro, sed etiam ab omni sensibili, & rursus aliqua superficies est que repugnat colori omni: ut patet de superficie ecoli. Itaque loquendo de superficie tali, id est colorabilis, dicitur quod ut si non est indifferens ad album & nigrum per exclusionem inclinationis naturalis, sed per exclusionem superioris ad unum, quam ad alium: quoniam huiusmodi superficies respicit naturaliter colorum, & omnes species eius, sed colorum per se primò, speciem verò per se secundum. Et simile est de materia prima respectu diuersarum formarum substantialium: ipsa quidem per se primo respicit formam per motum aut mutationem acquisibilem quouscumodo, per se autem secundo respicit hanc & illam formam. Et sic naturaliter inclinatur in omnes, & indifferens est ad omnes aut multas: non per exclusionem inclinationis naturalis ad eas, sed per exclusionem majoris inclinationis ad unam, quam ad aliam.

¶ Ad id vero quod adducitur de potentia locabili in angelo, dicitur, quod falsum supponit, scilicet in angelo est potentia passiva respectu ipsum. Vbi ut enim in tractatu de angelis dictum est angelum esse in

loco, non est ipsum recipere aut pati, sed operari, seu virtualiter tangere locum. Vnde non oportet solicitor, nisi de actua potentia angelii, quam constat esse naturalem, liberè tamen exercitam.

¶ Quamvis ea qua se adducuntur à Scoto ad probandum suum intentionem de angelo, non cogant: quoniam haec consequentia formaliter non valet. A est naturaliter in uno loco, ergo est violenter in aliquo alio, ut patet de singulis partibus orbis lunæ. Quilibet enim est naturaliter in Occidente, & similiter in Oriente, & ramen nullibi violenter, & marat locum subiecto & ratione. Nec confirmation ex Aui. convincit: quoniam non nisi de motu merè naturali verificatur dictum eius. Motus enim cœli naturalissimus est ex parte principij passuum (ita quod ex hac naturalitate redditur ratio, quare in eo nullus est labor mouimenti) pater 2. cœli. tex. 3.; quoniam ex parte principij actuū sit animalis. Vnde hoc magis ad oppositum intenti Scoti videtur, quoniam sic motus angelii est naturalis ex parte principij passuum absque sequula inconvenientiū, sicut de motu cœli dicimus. Hac de quarto & de tertia quæstione.

20 QVAESTIO SECUNDA DE

potentia receptiva actuum supernaturalium
in potentia naturalis.

¶ Virum potentia receptiva actuum supernaturalium fit
potentia naturalis.

VX T A eundem articulum querendum erat, Vtrum potentia receptiva actuum supernaturalium sit potentia naturalis.
¶ In qua questione quatuor agenda sunt.
¶ Primo declarabitur titulus.
¶ Secundo recitatibit opinio Scoti.
¶ Tertiū examinabitur.
¶ Quartū respondebitur quæstio.

¶ Q V O A D primū. Potentia receptiva hic sumitur formaliter: ut receptiva est, quicquid sit de ipsa: ut clivitatem actus. Actus supernaturalis dicitur, quem non potest secundum naturam cursum adipisci, vt gratia charitas, visio Dei: & reliqua huiusmodi. Potentia naturalis vocatur subiectio, id est, potentia naturæ, sed formaliter, id est, potentia naturaliter inclinata. Ita quod sensus quæstionis est, Vtrum potentia receptiva ad actum supernaturalium ratione modi vi sit à fortiori nulla est naturalis potentia ad actus naturales simpliciter. Sed in natura nullam est naturalis potentia ad illos actus, pater ex frequenti vñ, quo naturalē poterant ad miracula negamus. Et ex hoc sequitur, quod supernaturalitas inuenitur non solum comparando potentiam ad agens, propter supernaturalē acquisitionem actus, sed etiam comparando potentiam ad actum, propter supernaturalitatem actus in se.

¶ Q U O A D secundū, Scotus in 1. q. 1. prologi, & in 4. dist. 49. in pluribus locis tenet affirmatum partem quæstionis. Purat namque, quod potentia comparati potest ad actum recipiendum, & agens imprimitum actus, & quod in prima comparatione nulla est supernaturalitas: sed potentia est vel naturalis, vel violentia, vel neutra. In secunda autem comparatione est differentia naturalitatis à supernaturalitate, quoniam si comparatur ad agens naturaliter impressum, est naturalitas: si non naturaliter impressum, est supernaturalitas. Confirmatur potestio suum ex hoc, quod potentia receptiva actus supernaturalis in seipso est receptivus capax illius, & naturaliter perficitur per illum cum habet, & naturaliter appetit illum cum non habet. Ex his manifestè sequitur, ergo naturaliter inclinatur in illum: & ergo est potentia naturalis respectu illius.

¶ Singula autem assumpta probantur. Primum quidem, quia nullo egere potest animo medio ad recipiendum charitatem, & similiter intellectus respectu luminis gloriae, &c. Secundum vero, quia potentia naturaliter perficitur per actum qui est eius perfectio. Tertium autem, quia vñumquaque appetit naturaliter suam perfectionem, sed maxime naturaliter appetit maximam perfectionem, ex principio metaphysice: sed actus supernaturalis, vt visio Dei, &c. est maxima perfeccio: ergo, &c. Sumus igitur secundum hęc in naturali potestio ad supernaturales potestiones, non possimus tamen acquirere eas, nisi super naturaliter: quia oportet acquisitionem hanc ab agente supernaturali, scilicet Deo gloriose, cauari. Hac de secundo.

¶ Quo ad tertium, tria minus bene dicta in prefata opinione evidentur, scilicet principialis conclusio & eius probatio, & vñus vocabulorum. Malè imprimis visitur ly supernaturale, dum omnem actionem Dei ad extra supernaturalem vocat, quia Deus est agens non naturale, sed liberum. Constat namque quod alia est distinctio naturalis contra supernaturale, & alia naturalis contra liberum. Primo namque modo anima sortis producitur naturaliter, secundo autem non. Vnde nisi vocabulū abuti velletus ad

mus ad placitum cuiusque, supernaturale est, quod supra facultatem ordinis creaturis debiti in eis est. Omnes enim naturalia à supernaturalibus diligimus frequentius per hoc, quod aliquid fit secundum debitum naturæ ordinem, & aliquid fit supra illum, ratio deinde auctum p̄t manifestè aut falsa est, aut petit principium. Cum enim dicit, quod potentia naturaliter perficitur per suum actum, & similiter appetit suā perfictionem, aut ly suum, significat suum per informationem actu vel potentia, aut per naturalem proportionem seu inclinationem. Si primo modo falsa est maior: graue enim existens sursum, non naturaliter, sed violenter perficitur per esse sursum: & tamen esse sursum est actus & perfectio eius per informationem. Si vero secundo modo, peritio est principiū in minore: hoc enim est probandum, scilicet quod potentia naturalis habeat actum supernaturalē, vt sicut hoc modus. Quod quoque dicitur de immediata receptione, ad propositum nihil inferit: as enim immediata receptionis est figura Mercurii, & ramen non naturaliter. Conclusio demum principalis voluntaria relinquuntur, & irrationalis offendetur probando oppositam. Hac de tertio.

Analogia, Reuerendiss. D. D. Thomæ de Vio,
Cardinalis, tituli S. Xisti.

C A P V T I.

Quoniam sit analogia, cum declaratione primi modi.

N VITATVS & ab ipsius rei obscuritate, & à nostri eui flibili profundarum literarum penuria, de nominum analogia in his vocationibus tractatum edere intendo. Et siquidem citius notitia necessaria, adeo ut fine illa non possit Meraphysicam quispiam discere, & multi in aliis scientiis ex eius ignorantia errores procedant. Quod si vltimā tempore accidit, has recte id euenerit clara luce videmus, dū analogiam indisfunctionis, vel ordinis: vel conceptus precisi unitate, cum inquali participatione constituant. Ex dicendis namque patet op̄nione huiusmodi à veritate (quæ vltro se offerebat) per abrupta deuiaisse.

¶ Analogia igitur vocabulum proportionem seu proportionalitatem, vt à Græcis acceptum, in proposito sonat adeo, tamē excusum distinxit. Numquid est, vt multa nomina analogia abusivè dicamus, & multarum distinctionum adiutorio si fieret, confusione parceret. Ne ramen reūm obliqui iudicio priuetur, & singularitas in loquendo accusetur: vñica divisione trimembri omnia comprehendemus, & à minus proprie analogia ad verē analogia procedemus.

¶ Ad tres ergo modos analogie analogia omnia reducuntur, scilicet ad analogiam inæqualitatis, & analogiam attributionis, & analogiam proportionalitatis. Quoniam secundum veram vocabuli proprietatem & vñum Arist. vñtimus modus tantum analogiam constituit: primus autem alienus ab analogia omnino sit.

¶ Analogia secundum inæqualitatem vocantur, quorum nomen est cōmune, & ratio secundum illud nomen est omnino eadem: inæqualiter tamen participata. Et loquimur de inæqualitate perfectionis: vt corpus nomen commune est corporibus inferioribus & superioribus. Huiusmodi autem analogia logica vñi oca appellat. Philosophus vero equi tex. 17. ad probandum dari intellectum agentem. Fundatur enim super hoc, quod in omni natura vñi est patens oportere agens. Et certum est quod de proximo, non de primo agente loquitur, alioquin distributum non fecisset dicens in omni natura, &c. Et per hoc excluditur responsio Scoti dicitis, quod sufficit quod detur primum agens. Consequentia autem probatur, quia potentia supernaturalis non est proximum actuum naturalis potentiae: vt ex terminis patet: naturale enim solum naturali cognatum est.

¶ Tertiū ex parte subiecti. Cum enim quidditatua cognitionis aliquius sufficiens ratio omnium proprietatum eius, & ex ea solvantur omnes difficultates contingentes rei (vt in 4. Phys. dicitur) consequens est, quod cognitio quidditatua est aliqua, cognoscē ex ea possint omnes eius naturales potentiae: & cum potentia cognitionis ex actu pendeat (vt dicitur 9. Meta. tex. com. vlt. Arist. dicit, quod corruptibili & incorruptibili nihil est commune vñi oculum. despiciens unitatem rationis seu conceptus tantum 7. Phys. tex. com. 31. dicitur iuxta genus latere quænotacionis: qui huiusmodi analogia cum unitate conceptus, non dicit vñnam naturam simpliciter, sed multas compartit sub se naturas ordinem inter se habentes: vt patet inter species cuiuscunque generis specialissimas, & subalternas magis. Omne enim genus analogum hoc modo appellari potest: licet non multum consueverint nisi generalissima, & his propinqua si cariari patet de quāitate & qualitate in predictamentis, & corpore, &c.

¶ Hanc analogiam S. Tho. in 1. sen. dist. vocat analogiam secundum esse tantum: eo quod analogata parificantur in ratione significativa per illud nomen commune, sed non parificantur in esse illius rationis. Per se etsi siquidem esse haberet in uno quā in alio cuiuscunque generis ratio, vt in Meraphysica plures patet. Non solum enim planta est nobilior minerali corporibus in planta est nobilior corporitate in mine: & sic de aliis. Perhibet quoque huic analogia testimonium Auer. in comm. secundo 12. Met. dicens cum unitate generis flare proprietatem & posterioritatem eorum quae sub genere sunt.

¶ Hac pro tanto analogia vocantur: quia considerata inæquali perfectione inferiorum per prius & posterius, ordine perfectionis de illis dicuntur nomen illud commune. Et iam in vñum venit, vt quasi synonyme dicamus aliquid dici analogie, & dici per prius & posterius. Abusio talis vocabulorum haec est, quoniam dici per prius & posterius superius est ad diem analogicē. In huiusmodi autem analogia quomodo inveniantur vñras, abstractio, predicatione, comparatio, demonstratio, & alia huiusmodi, non oportet determinare: quoniam vñi oculi sunt secundum veritatem: & vñi oculorum canones in eis seruandi sunt.

C A P V T I I.

¶ Analogia attributionis quid sit, & quoi modis fiat, & quae eius conditiones.

A NALOGIA autem secundum attributionem sunt: quorum nomen est commune, ratio autem, secundum illud nomen est eadem secundum terminum, & diversa secundum habitudines ad illum, vt Sanum communem nomen est medicina & vñre & animalia.

& ratio omnium, in quantum fana sunt, ad vnum terminum Sanitatem, scilicet diuersas dicit habitudines, si quis enim assignet quid est animal in quantum sanum, subiectum dicit sanitatis, & vnam vero in quantum sanam, signum sanitatis, sed dicinam autem in quantum sanam, causam sanitatis proferet. Vbi clare patet rationem fani est nec omnino eadem, nec omnino diuersam, sed eadem secundum quid, & diuersam secundum quid, est enim diuersitas habitudinum, & identitas termini illarum habitudinum.

¶ Quadrupliciter autem fieri potest huiusmodi analogia, secundum quatuor genera causaum, vocando pro nomine causam exemplarem causam formalem. Contingit siquidem multa ad vnum finem, & ad vnum efficiens, & ad vnum exemplar, & ad vnum subiectum, secundum aliquam vnam denominationem attributionem diuersimod habebit: ut patet ex exemplis ipsius Arist. Ad causam enim finalem pertinet exemplum de fano, in 4. Meta. tex. ca. 2. De efficienti vero exemplum de medicinali ibidem positum. Ad materialem autem analogia enis ibidem subiuncta. Ad exemplarem denum analogia boni posta in primo Ethic. caput. 7.

¶ Attribuuntur autem analogiae huic multae conditiones, ordinatae se consequentes, scilicet quod analogia ista fit secundum denominationem extrinsecam tantum: ita quod primum analogorum tantum est tale formaliter, cetera autem talia denominantur extrinsec. Sanum enim ipsum animal formaliter est, vna vero & medicina, & alia humanum, fana denominatur, non a sanitate ei inherente, sed extrinsec ab i. animalis sanitatis significative vel causaliter, &c. Medicinam quoque a medicinali arte derivat, medicina formaliter denominat. Instrumenta vero & quecumque alia medicinata dicuntur, extrinsec de nominatione ab illa arte dicuntur. Sola etiam substantia formaliter est ens, quasi esse subiectum, & habens esse: cetera autem entia ideo dicuntur, quia illius entis mensura, dispositiones, activa, & cetera sunt boni quoque ratio in bono per essentiam salutari: quo exemplariter cetera denominantur bona in solo primo bono formaliter inueniuntur: reliqua autem extrinseca denominatione secundum illud bonum bona dicuntur.

¶ Sed diligenter aduentendum est, quod haec huiusmodi analogie conditione, scilicet quod non sit secundum genus causae formalis inherentis, sed semper secundum aliquid extrinsec est formaliter intelligenda, & non materialiter, id est, non est intelligentia per hoc quod omne nomine 40 quod est analogum per attributionem, est commune analogatis, sic quod primo tantum conuenit formaliter, cetera autem extrinsec denominatio ne (vt de fano & medicinali accidit) est enim vniuersali est falsa: patet de ente & bono, nec haberi potest ex dictis, nisi materialiter intellectus. Sed est ex hoc intelligentem, quod omne nomen analogum per attributionem vt sic, vel in quantum sit analogum, commune est analogatis, sic quod primo conuenit formaliter, reliquis autem extrinseca denominatione. Hoc siquidem verum est, & ex formaliter praedictum manifeste sequitur. Ens enim quavis formaliter conueniat omnibus substantiis, & accidentibus, &c. in quantum ratione omnia dicuntur ab ente subiecto vniuersali, sola substantia est formaliter: cetera autem entia dicuntur, quia entis passiones vel generationes & cetera sunt: licet entia formaliter alia ratione dici possint. Et simile est de bono. Licet enim omnia bona sint bonitatis subiecta formaliter inherentibus, in quantum tamen bona dicuntur bonitate prima effectu, aut finaliter, aut exemplariter, omnia alia non nisi extrinsec denominatione bona dicuntur, illamet bonitate qua Deus ipse bonus formaliter in se est.

¶ Ex hac conditione statim inferitur alia, scilicet, quod illud vnum ad quod diuersa habitudines terminantur in huiusmodi analogia, est vnum non solum ratione, sed numero. Quod duplicitate intellectus secundum quod analogata duplicitate sumi possunt, scilicet vniuersaliter & particulariter. Si enim sumuntur analogata particulariter, illud vnum necessario est vnum numero vero & possum. Si autem sumuntur vniuersaliter, illud vnum necessario est vnum numero negatiu, id est, non numeratur in illis analogatis vt sic: quamus in se vniuersale quoddam & non vnum numero. Verbi gratia, si sumuntur haec vna fana, haec medicina fana, & hoc animal fana: haec omnia dicuntur fana a sumitate existente in hoc animali, quam constat vnam numero vero esse. Soties enim dicitur fana, quia haec habet sanitatem medicina, quia illam fecit, vna, quia eadem significat, &c. Si vero sumuntur animal fana in communione, & vna fana in communione, & medicina fana in communione, sic formaliter loquendo sanitas a qua huic modo fana dicuntur, non est vna numero in se, sed quod causa vniuersales effectibus vniuersalibus comparanda sunt. Et simile est de signis, & infrauenientis, & conferentiis, & alijs huiusmodi, sed est vna numero in illis analogatis. Non enim numeratur sanitas in animali vna, & dieta: quod nam non est alia sanitatis in vna, & alia in dieta, & alia in animali.

¶ Quomodo autem de huiusmodi analogia sit scientia, & contradictiones, & demonstrationes, & consequentiae, & alia huiusmodi de eius sunt, ex dictis & Aristot. confutacione patet. Oportet enim significaciones diuersas prius distinguere (propter quod ambigua apud Arabes haec dicuntur) & deinde a primo ad alia procedere,

Et sequitur conditio ista ex praecedenti: quoniam commune secundum denominationem extrinsecam non numeratur id a quo denominatio fit in denominatis: sicut vniuersum multiplicatur in suis vniuersatis, & propter hoc dicitur vnum ratione, ratione, & non numero in suis vniuersatis. Alio enim est animalitas hominis, & alia equi, & alia bovis, animalis nomine adunata in una ratione.

¶ Ex hac autem conditione inferitur alia: scilicet quod primum analogatum ponitur in ratione ceterorum, secundum illud nomine analogum: quoniam cetera non suscipiunt illud nomen nisi per attributionem ad primum, in quo formaliter saluator eius ratio. Cadi siquidem in ratione medicinae, & dietra, & vna, &c. in quantum fana sunt, animalis sanitatis, sine qua intelligi cetera fana non possunt: & simile est de aliis iudicium.

¶ Ex hoc autem sequitur vltius, quod nomen sic analogum, vnam certum significatum commune omnibus partialib us eius modis seu

omnibus analogatis, non habet. Et consequenter, quod nec conceptus obiectuum, nec conceptum formalem abstrahentem a concepibus, analogatorum habet: sed sola vox cum identitate termini diuersimode respecti communis est. Ita quod cum in hac analogia sint tria, vox scilicet, terminus, & respectus: diuersi ad illum, nomen analogum terminum quidem distinet significari (vt sanum sanitatem) respectus autem diuersos ita indeterminata & confuse importat, vt primus distinet vel quasi distinet ostendat: ceteros autem confuse, & per reductionem ad primum. Sanum enim respectus multis ad sanitatem, puta habens significans, causans, &c. sic in una voce sanitatem distinetem importante confudit, vt respectum primum scilicet habens seu subiectum distinet significat. Sanum enim absolutum dicimus sanitatem habentem, vt subiectum, ceteros autem respectus indeterminata importat, & per attributionem ad primum, vt patet ex dictis.

¶ Fit autem duobus modis analogia, haec scilicet metaphoricè, & propriè metaphoricè quidem, quando nomen illud commune absoluere vnam habet rationem formaliter: quia in uno analogum falatur, & per metaphoram de alio dicitur: vt rizole vnam secundum se rationem habet, analogum tamen metaphoricè est vero risu, & prato floriente, aut fortuna successu: sic enim significamus haec se habere, quemadmodum homo ridens. Et huiusmodi analogia sacra scriptura plena est, de Deo metaphorice notitiam tradens. Propriè vero fit, quando nomen illud commune in vitro analogatorum absoluere metaphorice dicitur, vt principium in corde respectu animalis, & in vitro respectu domus saluatorum. Quod vt Auer. in commen. 7. primi Ethic. ait, proportionaliter de eis dicitur.

¶ Dividitur autem à S. Tho. analogia haec in analogiam duorum ad tertium, vt vna & medicina ad animal fana, & in analogiam vnius ad alterum, vt vna vel medicina, ad animal fana. Nec habet diuersio ista alia membra à supradictis, quoniam hoc circuit analogiam, secundum omnia genera causarum, sed ad hoc facta, vt ostendatur differenter suscipi nomen analogum, quando ponitur primum analogatum ex una parte, & cetera ex alia parte, & quando secundum analogatum vnam hinc, & alterum inde ponitur, secundum quodcumque genus causae analogia fiat. Primum enim & ceteris sic commune est analogum, vt nihil eis prius ponat aut significet: & propterea vocatur analogium vnius ad alterum, ponendo omnia alia à primo loco vnius. Secundum autem analogatis sic commune est nomen analogum, vt aliquid omnibus eis prius ponat, primum scilicet ad quod omnia secunda attribuuntur. Et vocatur analogia duorum ad tertium vel multorum ad vnam, quia non inter se est attributio, sed ad primum.

¶ Appellantur autem analogia secundum attributionem à Logico & quiuoca, vt in principio praedicatorum patet, vbi animal & quiuoca cum dicitur ad animal verum & pietum. Animal enim pietum non purè & quiuocè, sed per attributionem ad animal verum animal dicitur, & in ratione eius in quantum animal manifestè patet, verum animal accepit. Quarent enim, quid animal pietum in eo quod animal, respondetur, imago animalis veri. A Philosophis vero Gracis nomina ex uno, vel ad vnum, aut in uno, & media inter & quiuoca & quiuoca dicuntur: vt plures in Metaphysica patet, & expresse in primo Ethic. huiusmodi nomina contra analogia distinguntur, vt infra amplius dicetur. A Latinis autem vocantur analogia vel & quiuoca à consilio. Hanc analogiam Sanct. Thom. in primo sent. dist. 19. vocat analogiam secundum intentionem, & non secundum esse, eo quod nomen analogum non sit hic commune secundum esse, id est formaliter, sed secundum intentionem, id est secundum denominationem, vt enim ex dictis patet, in hac analogia nomen commune non salutatur formaliter nisi in primo, de ceteris autem extrinsec denominatio dicitur. Hoc ideo analogia a pud Latinos dicuntur: quia proportiones diuersas ad vnum dicunt extenso proportionis nomine ad omnem habitudinem: abusiva tamen locutio haec est, quamvis longe minor quam prima.

¶ Quomodo autem de huiusmodi analogia sit scientia, & contradictiones, & demonstrationes, & consequentiae, & alia huiusmodi de eius sunt, ex dictis & Aristot. confutacione patet. Oportet enim significaciones diuersas prius distinguere (propter quod ambigua apud Arabes haec dicuntur) & deinde a primo ad alia procedere,

procedere, sicut à centro ad circumferentiam diuersis proceditur viii.

¶ Analogia proportionalitatis quid & quotaplex, & quomodo sola proprie analogia vocatur.

EX A B V S I V Eigit analogia ad propriè analogia ascendendo dicimus analogia secundum proportionalitatē dici, quoniam nō est cōmune, & ratio secundum illud nō est proportionaliter eadē. Vel sic, Analogia secundum proportionalitatē dicuntur, quoniam nō est cōmune, & ratio secundum illud nō est similis secundū proportionem vt videre corporal visione, & videre intellectuā, cōmuni nomine vocantur viderē, quia sic intelligere rem animā offert, vt videre corpori animato. Quoniam autem propria vocetur certa habitudo vnius quantitatis ad aliam (secundum quod dicimus quatuor duplex probacionem habere ad duo) & proportionalitas dicatur similitudo diuersarum proportionum, secundum quod dicimus ita se habere ad quatuor quemadmodum sex ad tria: vitrobius enim dupla propria est, &c. Transtulerunt rāmen Philosophi proportionis nō men ad omnem habitudinem conformitatis, commenfurationis capacitatatis, &c. Et consequenter proportionalitatē extenderunt ad omnem similitudinem habitudinum. Et sic in proposito vocabulus istius vnumur.

¶ Fit autem duobus modis analogia, haec scilicet metaphoricè, & propriè metaphoricè quidem, quando nomen illud commune absoluere vnam habet rationem formaliter: quia in uno analogum falatur, & per metaphoram de alio dicitur: vt rizole vnam secundum se rationem habet, analogum tamen metaphoricè est vero risu, & prato floriente, aut fortuna successu: sic enim significamus haec se habere, quemadmodum homo ridens. Et huiusmodi analogia sacra scriptura plena est, de Deo metaphorice notitiam tradens. Propriè vero fit, quando nomen illud commune in vitro analogatorum absoluere metaphorice dicitur, vt principium in corde respectu animalis, & in vitro respectu domus saluatorum. Quod vt Auer. in commen. 7. primi Ethic. ait, proportionaliter de eis dicitur.

¶ Praeponitur autem analogia haec ceteris antedictis dignitate & nomine: dignitate quidem, quia haec fit secundum genus causae formalis inherentis, quoniam prædicat ea qua singulis inherent. Altera vero secundum extrinsecum denominacionem fit. Nomen autem quoniam analogia nomina apud Gracos (à quibus analogia vocabulum habemus) hæc tantum dicuntur: vt ex Ari. etiam colligitur, qui in metaphysico, nomina qua dicimus analogia per attributionem, ex uno, vni ad vnum, vel in uno vocat: vt patet in prim. & in 4. & 7. tex. ca. 15. in 5. autem Met. c. de vno in tex. 12. distinguens vnam secundum analogiam: vt synonymous vtrum vnam analogia, & vnam proportionem, & distincte esse, & mutuo similes. Sic quod in quoque extremo (puta hominem, aut leone) consideratur secundum le animalitas, quæ est similitudinis fundamentum, inveniatur aquila abstrahens ab eo in quo est, & nihil includens in uno quod non in alio, id est in rerum natura fundatum secundum suas animalitatis similitudines vniuersam quæ identitas genericæ vocatur, & in esse cognito adunatur non ad duas vel tres animalitates, sed vnam tantum quæ animalis nomine in concreto per se primum significatur, & vnuoce vocatur cōmuni nomine animal. Omnia siquidem eorum secundum quod naturas sensitivas habent, indistincta omnino est ratio: quæ est illius rei, quam animalitatis vocamus, adæquata diffinitio. Substantia autem, qualitas, quantitas: &c. quæ non habent in suis quidditatibus aliquid prædicto modo abstrahibile (puta unitatem) quoniam supra substantialitatem nō amplius rectat, ideo nullam substantialitatem vniuersalem inter se compatuntur.

¶ Et quia cum hoc quod non solum eorum quidditates sunt diversæ, sed etiam primo diuersae recinet similitudinem in hoc, quod vnuumquaque eorum secundum suam proportionem habet esse: ideo & in rerum natura non secundum aliquam eisdem rationis ex extremis, sed secundum proprias quidditates vt commenfurationis his propriis, esse secundum proprias quidditates, id est proportionalem similitudinem. Et in intellectu adveniatur ad hoc, quod sunt fundamenta, proportiones similitudine vniuersitas signatarias, propter illam similitudinem enītis nō nomine, & analogie cōmuni nomine vocantur ens. Differentes ergo res adhuc sub nomine analogo & vnuoce. Conceptus quoque mentalis non ex sem modo inveniatur vnuoce & analogia: quoniam nō nomine vnuoce, & omnia vnuoceata vt sic, vnam tantum conceptus mente habent perfecte & adæquate eis correspondentes: quia fundamentum vnuoce similitudinis (quod significatum formale est nominis vnuoce) vnam omnino rationis est in omnibus vnuoceatis, ac per hoc in uno representato omnia representari necesse est. In analogia vero quoniam fundamenta analogie similitudines diuersarum sunt

munis nominis, nec in esse illius rationis partiscantur: & tamen tam in ratione illius nominis quam in esse cōfidentia proportionaliter convenient. Sed quoniam vt dictum est, obscura & necessaria valde res * Alias pro portiones.

Quomodo analogum nomen ab analogatis distinguitur?

QVONIAM autem analogia media est inter & quiuocationem puram & inuocationem, ex extremis medijs natura declaranda est. Et quia in nominibus tria inueniuntur, scilicet vox conceptus in anima, & res extra seu conceptus, & obiectus: & ideo singula perlustrando dicendum est quomodo analogum ab analogatis distinguitur.

¶ Et à rebus incipiendo (quia priores conceptibus & nominibus sunt) dicimus quod nomine quiuoco ita diuersa res significantur, quo dicitur non nisi voce adunatur. Vnuoce vero diuersa res ita significantur, quod vt sic in se simpliciter vnam abstractam & præcisam in esse cognito ab eis adunatur. Analogio autem nomine res diuersae ita significantur, quod vt sic ad res diuersas secundum proportionem vnam vniuntur. Vocatur autem in proposito res non solum natura aliqua, sed quicunque gradus, quicunque realitas, & quodcumq; reale in rebus inueniuntur. Vnde inter quiuocationem & analogiam hæc est differentia, quod res fundantes quiuocationem sunt sic adiungit similes, quod fundatum similitudinam in vna est cōsiderat rationis omnino cū fundamēto similitudinis in alia: ita quod nihil claudit in se vnius ratio, quod non claudit alterius ratio. Ac per hoc fundatum vnuoce similitudinis fundamentum, inueniatur aquila abstrahens ab eo in quo est, & nihil includens in uno quod non in alio, id est in rerum natura fundatum secundum suas animalitatis similitudines vniuersam quæ identitas genericæ vocatur, & in esse cognito adunatur non ad duas vel tres animalitates, sed vnam tantum quæ animalis nomine in concreto per se primum significatur, & vnuoce vocatur cōmuni nomine animal. Omnia siquidem eorum secundum quod naturas sensitivas habent, indistincta omnino est ratio: quæ est illius rei, quam animalitatis vocamus, adæquata diffinitio. Substantia autem, qualitas, quantitas: &c. quæ non habent in suis quidditatibus aliquid prædicto modo abstrahibile (puta unitatem) quoniam supra substantialitatem nō amplius rectat, ideo nullam substantialitatem vniuersalem inter se compatuntur.

¶ Et in omnibus possunt predicta patere, declarantur exemplariter in quiuocatione huius nominis animal, & analogia huius nominis ens, homo, bos, leo, & cetera animalia, quia habent in se singulas naturas sensitivas seu proprias animalitatis, quas confit diuersas secundum rei esse & mutuo similes. Sic quod in quoque extremo (puta hominem, aut leone) consideratur secundum le animalitas, quæ est similitudinis fundamentum, inueniatur aquila abstrahens ab eo in quo est, & nihil includens in uno quod non in alio, id est in rerum natura fundatum secundum suas animalitatis similitudines vniuersam quæ identitas genericæ vocatur, & in esse cognito adunatur non ad duas vel tres animalitates, sed vnam tantum quæ animalis nomine in concreto per se primum significatur, & vnuoce vocatur cōmuni nomine animal. Omnia siquidem eorum secundum quod naturas sensitivas habent, indistincta omnino est ratio: quæ est illius rei, quam animalitatis vocamus, adæquata diffinitio. Substantia autem, qualitas, quantitas: &c. quæ non habent in suis quidditatibus aliquid prædicto modo abstrahibile (puta unitatem) quoniam supra substantialitatem nō amplius rectat, ideo nullam substantialitatem vniuersalem inter se compatuntur.

¶ Et quia cum hoc quod non solum eorum quidditates sunt diversæ, sed etiam primo diuersae recinet similitudinem in hoc, quod vnuumquaque eorum secundum suam proportionem habet esse: ideo & in rerum natura non secundum aliquam eisdem rationis ex extremis, sed secundum proprias quidditates vt commenfurationis his propriis, esse secundum proprias analogias, id est proportionalem similitudinem. Et in intellectu adveniatur ad hoc, quod sunt fundamenta, proportiones similitudine vniuersitas signatarias, propter illam similitudinem enītis nō nomine, & analogie cōmuni nomine vocantur ens. Differentes ergo res adhuc sub nomine analogo & vnuoce. Conceptus quoque mentalis non ex sem modo inveniatur vnuoce & analogia: quoniam nō nomine vnuoce, & omnia vnuoceata vt sic, vnam tantum conceptus mente habent perfecte & adæquate eis correspondentes: quia fundamentum vnuoce similitudinis (quod significatum formale est nominis vnuoce) vnam omnino rationis est in omnibus vnuoceatis, ac per hoc in uno representato omnia representari necesse est. In analogia vero quoniam fundamenta analogie similitudines diuersarum sunt

tamen duo vniuocationem, aquiuocationem, & analogiam fundantia, diuersimo de vniu, aut distincta sunt. In aquiuocis namque rationes illæ, puta canis marini, & terrelris, sunt omnino diversæ, secundum rationem, & propter hoc id, quod prædicat canis de marino case, nullo modo prædicat de terrestri, & econuerso. & ideo sola vox communius, aut magis aquiuocatis dicitur, &c. In vniuocis vero res illæ (puta animalitas in boue, & animalitas in leone) licet numero, & specie diversæ sint, ratione tamen omnino eadem sunt: ratio enim vnius est omnino eadem, quod ratio alterius, & econuerso & propter hoc, id quod prædicat animal de homine, idem omnino prædicat de boue: & vniuocum dicitur, & superius de homine, & boue. In analogis autem res analogiam fundantes (puta quantitas, vñ se habens ad esse, & substantia, ut se habens ad esse) licet diversæ sint, & numero, & specie, & genere: ratione tamen eadem sunt non omnino, sed proportionaliter, quoniam vnius ratio proportionaliter eadem est aliter. Et propter hoc, id quod præd. cat analogum, puta de quantitate, illud met proportionaliter prædicat de substantia, & econuerso. Est enim illud met proportionaliter, id quod in substantia ponit: & econuerso, & propter hoc analogum (puta ens) non sola vox communius, maius aut superius analogatis est, sed conceptu (vt dictum est) proportionaliter vno. Ita quod analogum, & vniuocum conuenient in hoc, quod verumque communior, & superior rationem haber. Differunt autem in hoc, quod illud est superius analogice, seu proportionaliter: hoc vero vniuocè. Et merito, quia fundamentum superioritatis verobique saluator, vniuocatio autem non. Fundatur enim superioritas super identitatem rationis rei significatae, id est, super hoc, quod res significata inuenientur, non in hoc tantum, sed illam non numero, sed ratione inuenientur alio. Vniuocatio autem super modo identitatis omnino, scilicet identitate rationis rei significatae, id est, super hoc, quod ratio rei significatae in illo, & in isto est eadem omnino. Quamvis enim in ratione hic identitas modus non inuenientur, quem in vniuocis inueniri plures dictum est: identitas tamen ipsa rationis, rationum * inuenitur est, namque identitas proportionalis, identitas quedam. Et id non minus analogum (puta ens) est prædicatum superius, quam vniuocum, puta animal: fed alio modo, analogum enim est superius proportionaliter: quia fundatur supra identitatem proportionalis rationis rei significatae: vniuocum autem præcise, & simpliciter: quia super omnino identitate rationis rei significatae eius superioritas fundatur. Propter quod Sanct. Thom. superioritatis fundamentum asperiens in s. Meta, dixit, quod est superius ad omnia, sicut animal ad hominem, & bouem.

¶ Vnde obiectio ad oppositum adducta in hoc peccat, quod inter identitatem, & modum identitatis non distinguunt. Farendum est enim, quod alius terminus denominetur superior, aut communior: oportet ut rem vnam, & eandem in vtroque ponat, sed sophismatis consequentis commititur, in serendo ex hoc, ergo oportet, quod dicat rem vnam, & eandem omnino. Et ideo semper ferme de identitate, secundum rationem, seu definitionem. Identitas enim, & unitas continens sub se, non solum unitatem, & identitatem omnino, sed proportionalem: quia in analogi nominis ratione saluator. Negandum est igitur, quod in analogis non prædicatur idem de vno, & alio analogato: quoniam vnam, & idem proportionaliter de omnibus analogatis dicitur: & propterea inter prædicata non convertibilia numerandum est. Quantitas enim licet adæquet ens de quantitate vniuocatum secundum rationem omnino eadem: non tamen secundum rationem illam proportionaliter, quoniam ens ratio non alia proportionaliter ab substantiam, & qualitatem se extendit. Verum quia analogum sonat idem proportionaliter, ideo huiusmodi rationibus formaliter respondit, nullo pacto concedendum est analogum converti cum aliquo analogato.

¶ Ad materiam tamen descendendo, potest intrepide dici, quod quia analogum rationem vnam proportionaliter taurum prædicat, & vnam proportionaliter plura esse proportionibus similia manifestum est, duplicitate potest, secundum singulas rationes ad analogia comparari. Vno modo absolute, & sic secundum singulas rationes cum singulis analogatis convertitur, quia nulla omnino vna analogi ratio in duabus analogi inueniatur. Alio modo, secundum identitatem proportionalis, quam habet vna cum altera, & sic cum nullo analogato convertitur, quoniam omnes analogi rationes inducuntur proportionaliter: & vna est altera proportionaliter. Et quia (vt dictum est) analogum hanc sonat identitatem, ideo formaliter, & simpliciter loquendo, analogum inconvenibile, & communius prædicatum concedendum est esse. Non tam in genus, aut species, aut proprium, aut diffinitorio, aut differentia, aut accidentis vniuersaliter est. Nec propter ea diminutus Arist. aut Porphy. fuit: quoniam prædicabile quod simplificer vnam est, docebant, ac per hoc inter aquiuocas numerarunt.

¶ Ex predictis autem manifeste patet, quod analogum non conce-

CAPVT VI. ET VII.

ptum disiunctum, nec vnum præcsum inqualiter participatum, nec vnum ordine, sed conceptum vnum proportionis dicit, & prædicat. De ordinis tamen in analogis inclusio, infra tractabitur. Vnde cum dicatur de homine, aut albedine, aut quocunque alio, quod est ens, non est sensus, quod sit substantia: vel accidens, sed sic se habens ad esse. Vt autem ly sic, quoniam de propriis nominibus proportionum ad esse in actu exercito cas importantibus, disputare nolo ad præfens: quoniam metaphysici negotij opus hoc est, & exemplariter hic de enre loquimur. Simile siquidem est de actu, potentia, forma, materia, principio, causa, & alijs huiusmodi iudicium.

CAPVT VII I.

Quis analogorum secundum analogi nomen diffinitio.

APPARERE quoque poterit alicui, quod in ratione vnius analogati (puta qualitatis) secundum analogi, puta ens, non men alterius analogati est, sed conceptu (vt dictum est) proportionaliter vno. Ita quod analogum, & vniuocum conuenient in hoc, quod verumque communior, & superior rationem haber. Differunt autem in hoc, quod illud est superius analogice, seu proportionaliter: hoc vero vniuocè. Et merito, quia fundamentum superioritatis verobique saluator, vniuocatio autem non. Fundatur enim superioritas super identitatem rationis rei significatae, id est, super hoc, quod res significata inuenientur, non in hoc tantum, sed illam non numero, sed ratione inuenientur alio. Vniuocatio autem super modo identitatis omnino, scilicet identitate rationis rei significatae, id est, super hoc, quod ratio rei significatae in illo, & in isto est eadem omnino. Quamvis enim in ratione hic identitas modus non inuenientur, quem in vniuocis inueniri plures dictum est: identitas tamen ipsa rationis, rationum * inuenitur est, namque identitas proportionalis, identitas quedam. Et id non minus analogum (puta ens) est prædicatum superius, quam vniuocum, puta animal: fed alio modo, analogum enim est superius proportionaliter: quia fundatur supra identitatem proportionalis rationis rei significatae: vniuocum autem præcise, & simpliciter: quia super omnino identitate rationis rei significatae eius superioritas fundatur. Propter quod Sanct. Thom. superioritatis fundamentum asperiens in s. Meta, dixit, quod est superius ad omnia, sicut animal ad hominem, & bouem.

¶ Et confirmat hoc expositiō ipsa analogia ab Arist. Auer. & Sanct. Tho. in primo Ethic. posita. Exponit enim quod bonum, seu perfectio analogica dicitur de visu, & intellectu: quia sicut visus in corpore: ita intellectus in anima perfectio est. Constitut autem quod non est intellectus, id est, super hoc, quod ratio rei significatae in illo, & in isto est eadem omnino. Quamvis enim in ratione hic identitas modus non inuenientur, quem in vniuocis inueniri plures dictum est: identitas tamen ipsa rationis, rationum * inuenitur est, namque identitas proportionalis, identitas quedam. Et id non minus analogum (puta ens) est prædicatum superius, quam vniuocum, puta animal: fed alio modo, analogum enim est superius proportionaliter: quia fundatur supra identitatem proportionalis rationis rei significatae: vniuocum autem præcise, & simpliciter: quia super omnino identitate rationis rei significatae eius superioritas fundatur. Propter quod Sanct. Thom. superioritatis fundamentum asperiens in s. Meta, dixit, quod est superius ad omnia, sicut animal ad hominem, & bouem.

¶ Vnde obiectio ad oppositum adducta in hoc peccat, quod inter identitatem, & modum identitatis non distinguunt. Farendum est enim, quod alius terminus denominetur superior, aut communior: oportet ut rem vnam, & eandem in vtroque ponat, sed sophismatis consequentis commititur, in serendo ex hoc, ergo oportet, quod dicat rem vnam, & eandem omnino. Et ideo semper ferme de identitate, secundum rationem, seu definitionem. Identitas enim, & unitas continens sub se, non solum unitatem, & identitatem omnino, sed proportionalem: quia in analogi nominis ratione saluator. Negandum est igitur, quod in analogis non prædicatur idem de vno, & alio analogato: quoniam vnam, & idem proportionaliter de omnibus analogatis dicitur: & propterea inter prædicata non convertibilia numerandum est. Quantitas enim licet adæquet ens de quantitate vniuocatum secundum rationem omnino eadem: non tamen secundum rationem illam proportionaliter, quoniam ens ratio non alia proportionaliter ab substantiam, & qualitatem se extendit. Verum quia analogum sonat idem proportionaliter, ideo huiusmodi rationibus formaliter respondit, nullo pacto concedendum est analogum converti cum aliquo analogato.

¶ Ad materiam tamen descendendo, potest intrepide dici, quod quia analogum rationem vnam proportionaliter taurum prædicat, & vnam proportionaliter plura esse proportionibus similia manifestum est, duplicitate potest, secundum singulas rationes ad analogia comparari. Vno modo absolute, & sic secundum singulas rationes cum singulis analogatis convertitur, quia nulla omnino vna analogi ratio in duabus analogi inueniatur. Alio modo, secundum identitatem proportionalis, quam habet vna cum altera, & sic cum nullo analogato convertitur, quoniam omnes analogi rationes inducuntur pro- portionaliter: & vna est altera proportionaliter. Et quia (vt dictum est) analogum hanc sonat identitatem, ideo formaliter, & simpliciter loquendo, analogum inconvenibile, & communius prædicatum concedendum est esse. Non tam in genus, aut species, aut proprium, aut diffinitorio, aut differentia, aut accidentis vniuersaliter est. Nec propter ea diminutus Arist. aut Porphy. fuit: quoniam prædicabile quod simplificer vnam est, docebant, ac per hoc inter aquiuocas numerarunt.

¶ Ex predictis autem manifeste patet, quod analogum non conce-

TRACTATVS DE NOMINVM ANALOGIA.

tamen oportet ad hoc, quod analogia sit prædicatio, idem proportionaliter est: cum altero, sic se habere ad esse, quod de substantia, aut qualitate ens prædicat.

¶ Secundo, quod sit ex declaratione, qua manifestatur animal esse vniuocum, quia dicit vnam, & candem omnino rationem in omnibus non fallimur, nec confundimur, nec vagamur circa hominis, & bouis, secundum animalis nomen rationem: sed quiescimus, invenientes, quod animal exercet, quod vniuocum diffinitio, & expositio significat. Ita ex hoc, quod declaratur ens, aut bonum, aut quocunque aliud esse analogum (qui dicit rationes plures eadē proportionaliter, & importat hoc se habere, quemadmodum proportionaliter est: licet ad esse, vel appetitum, &c. (non debemus turbari, & inquirere in analogi nominis puta boni) ratione significationem istam: sed sat sit, distinguendo inter actum signatum, & exercitum, inspicere quod analogi nominis ratio id exercet, quod analogi ratio, & declaratio significat. Ex his autem duobus patet iam potest intentum, quod sollicit non oportet vnum analogia membrum per alterum diffinire, ex eo quod analogum significat esse eadem proportionaliter: quoniam in actu exercito significat.

¶ Ex secunda vero distinctione scimus, non solum quod præposterus est ordo rerum, & significationem quandoque sub nomine analogo: ita quod prior, secundum rem ratio, posterior interdum significatio est: vi de ente, & bono, & alijs huiusmodi communibus Deo, & creaturis accedit: ratio enim, quam in Deo quodlibet horum ponit, significatio quidem posterior, re autem prior est: & quod propter alterum horum dicitur analogum prædicare de suis analogis, secundum prius & posterius, ipsam analogi rationem *. Sed etiam scimus, quod quando ratio, quam ponit analogum in uno, ex ratione, quam in altero potest, exponitur: non ideo sit, quia vnam in alterius ratione caderet: sed quia vnam ratio, posterior altera sit significatio, & per priorem, ut pote notiore declaratur. S. Tho. in 2. ar. q. 13. prima pars fecit, de ratione secundum ipsam analogi rationem.

¶ Tertius autem modus attingendur, secundum quod res aliqua in uno inuenientur participative: alterum vero est per essentiam, quemadmodum homo platonicus longe perfectior homo esset nobis. Et abstractione intellectus vredendo: quemadmodum bonitas longe melior est quocunque bono, quod participatus bonum dicitur.

¶ Tertius autem modus attingendur, secundum scimus, quod res aliqua in uno inuenientur formaliter, & secundum scimus, in altero autem virtualiter, & elevante ad rem superioris ordinis. Quemadmodum dicimus, quod sol est magis calidus, quam ignis: vel quod calor perfectius esse habet in sole, quam in igne. Nec est dubium hos duos modos vniuocam comparationem impedit: ve San. Thom. ibidem dicit. & Arist. in primo Ethic. de primo modo refutatur: vbi bonum commune non vniuoce, sed secundum proportionalitatem dicendum docet, bonitatem separare, & bonis carteris per participationem. Patet igitur ex his, eadem proportionaliter, ut sic comparabilius: quoniam physice loquendo, in sola specie, aut generi comparatio fiat.

¶ Ad Obiectiōnib⁹ autem in oppositum dicitur, quod vroque modo in analogia comparatio sit. Comparatur siquidem analogata (puta substantia), & similitudinis: & sic absq; extremis cognitio haec haberi non potest. Alio modo fundamentaliter, & sic in ratione vna, & communis proportionaliter. Constat autem, quod analogum nomen (puta ens) dicit, & ad illi supra analogia: vt ex dictis patet. Et comparantur, secundum suas rationes, secundum rationem analogi nomen, quae earum sit perfectio: & secundum quod dicimus, substantia est perfectius ens quantitate: quia ratio ens in substantia perfectior est ratione ens in quantitate. Ita quod iuxta illam comparationem est sensus. Substantia habet perfectior, secundum ens rationem, quam quantitas: & non quod substantia est magis, aut perfectius substantia, quam quantitas sit quantitas: ut quidem somnare videtur. Vnde comparatio ista extenditur usq; ad analogia, secundum attributionem: licet in tali analogia, non nisi abusus comparatio fieri possit. Dicimus enim quod ens realis est magis, & perfectius ens ente rationis, quod per attributionem ad illud ens dicitur in 4. mera. text. 2. quia ens realis habet perfectionem, secundum ens rationem rationem, quam quantitas: & non quod substantia est magis, aut perfectius substantia, quam quantitas sit quantitas: ut quidem somnare videtur. Vnde comparatio ista extenditur usq; ad analogia, secundum attributionem: licet in tali analogia, non nisi abusus comparatio fieri possit. Dicimus enim quod ens realis est magis, & perfectius ens ente rationis, quod per attributionem ad illud ens dicitur in 4. mera. text. 2. quia ens realis habet perfectionem, secundum ens rationem rationem, quam quantitas: & non quod substantia est magis, aut perfectius substantia, quam quantitas sit quantitas: ut quidem somnare videtur.

CAPVT VII I.

¶ Qualis sit in analogo comparatio.

DIFFICULTAS etiam non parua (que multis inusit, ac supererat) de comparatione in analogo dilucidanda est. Creditum enim à quibusdam est, quod non posset analogia posse, sermo ille, nisi exorto exponi, quo vnum analogatum magis perfectius tale, secundum analogi nomen diceretur; verbi gratia, substantia est magis, aut perfectius ens, quam quantitas. Motu fuit autem ex eo, quod comparatio in uno communi, virgine facienda est etiam, secundum Grammaticos: quod in analogo non inueniri videatur.

¶ Et potest formari ratio pro eis talis. Aut comparantur analogata, in una communi eius ratione, aut in suis rationibus. Non in ratione communi, quia illa analogum caret: nec in rationibus propriis: quia tunc falsum est substantiam esse magis ens, quam quantitas. Non enim minus, aut imperfectius quantitas est sua ratio, quam ens in ea ponit, quam substantia sua, &c. Nullo igitur modo videtur comparationem cum analogia substantia possit. Dicimus enim quod ens realis est magis, & perfectius ens ente rationis, quod per attributionem ad illud ens dicitur in 4. mera. text. 2. quia ens realis habet perfectionem, secundum ens rationem rationem. Iuxta quem modum si vñus admittetur, diligemus, animal est magis sanum vñam, quia perfectior secundum sanum rationem habet.

CAPVT VII I. ET IX.

identitatis eius, in quo sit comparatio, & modus essendi illius in extremitis, scilicet æque, vel magis, aut minus perfectè, sub identitate autem, seu unitate, proportionalis unitas, seu identitas continetur, consequens est, quod si in diversis idem proportionaliter, æque vel magis, aut minus perfectè esse habet, comparatio, secundum illud proportionaliter fieri possit, comparatione non vniuoca, sed analogia. Sic enim quia natura sensitiva est in boue, & illam omnino, secundum rationem, non fallimur, nec confundimur, nec vagamur circa hominis, & bouis, secundum animalis nomen rationem: sed quiescimus, invenientes, quod animal exercet, quod vniuocum diffinitio, & expositio significat. Ita ex hoc, quod declaratur ens, aut bonum, aut quocunque aliud esse analogum (qui dicit rationes plures eadē proportionaliter, & importat hoc se habere, quemadmodum proportionaliter est: licet ad esse, vel appetitum, &c. (non debemus turbari, & inquirere in analogi nominis puta boni) ratione significationem istam: sed sat sit, distinguendo inter actum signatum, & exercitum, inspicere quod analogi nominis ratio id exercet, quod analogi ratio, & declaratio significat. Ex his autem duobus patet iam potest intentum, quod sollicit non oportet vnum analogia membrum per alterum diffinire, ex eo quod analogum significat esse eadem proportionaliter: quoniam in actu exercito significat.

¶ Secundo, quod sit ex declaratione, qua manifestatur animal esse vniuocum, quia dicit vnam, & candem omnino rationem in omnibus non fallimur, nec confundimur, nec vagamur circa hominis, & bouis, secundum animalis nomen rationem: sed quiescimus, invenientes, quod animal exercet, quod vniuocum diffinitio, & expositio significat. Ita ex hoc, quod declaratur ens, aut bonum, aut quocunque aliud esse analogum (qui dicit rationes plures eadē proportionaliter, & importat hoc se habere, quemadmodum proportionaliter est: licet ad esse, vel appetitum, &c. (non debemus turbari, & inquirere in analogi nominis puta boni) ratione significationem istam: sed sat sit, distinguendo inter actum signatum, & exercitum, inspicere quod analogi nominis ratio id exercet, quod analogi ratio, & declaratio significat. Ex his autem duobus patet iam potest intentum, quod sollicit non oportet vnum analogia membrum per alterum diffinire, ex eo quod analogum significat esse eadem proportionaliter: quoniam in actu exercito significat.

¶ Secundo, quod sit ex declaratione, qua manifestatur animal esse vniuocum, quia dicit vnam, & candem omnino rationem in omnibus non fallimur, nec confundimur, nec vagamur circa hominis, & bouis, secundum animalis nomen rationem: sed quiescimus, invenientes, quod animal exercet, quod vniuocum diffinitio, & expositio significat. Ita ex hoc, quod declaratur ens, aut bonum, aut quocunque aliud esse analogum (qui dicit rationes plures eadē proportionaliter, & importat hoc se habere, quemadmodum proportionaliter est: licet ad esse, vel appetitum, &c. (non debemus turbari, & inquirere in analogi nominis puta boni) ratione significationem istam: sed sat sit, distinguendo inter actum signatum, & exercitum, inspicere quod analogi nominis ratio id exercet, quod analogi ratio, & declaratio significat. Ex his autem duobus patet iam potest intentum, quod sollicit non oportet vnum analogia membrum per alterum diffinire, ex eo quod analogum significat esse eadem proportionaliter: quoniam in actu exercito significat.

¶ Secundo, quod sit ex declaratione, qua manifestatur animal esse vniuocum, quia dicit vnam, & candem omnino rationem in omnibus non fallimur, nec confundimur, nec vagamur circa hominis, & bouis, secundum animalis nomen rationem: sed quiescimus, invenientes, quod animal exercet, quod vniuocum diffinitio, & expositio significat. Ita ex hoc, quod declaratur ens, aut bonum, aut quocunque aliud esse analogum (qui dicit rationes plures eadē proportionaliter, & importat hoc se habere, quemadmodum proportionaliter est: licet ad esse, vel appetitum, &c. (non debemus turbari, & inquirere in analogi nominis puta boni) ratione significationem istam: sed sat sit, distinguendo inter actum signatum, & exercitum, inspicere quod analogi nominis ratio id exercet, quod analogi ratio, & declaratio significat. Ex his autem duobus patet iam potest intentum, quod sollicit non oportet vnum analogia membrum per alterum diffinire, ex eo quod analogum significat esse eadem proportionaliter: quoniam in actu exercito significat.

¶ Secundo, quod sit ex declaratione, qua manifestatur animal esse vniuocum, quia dicit vnam, & candem omnino rationem in omnibus non fallimur, nec confundimur, nec vagamur circa hominis, & bouis, secundum animalis nomen rationem: sed quiescimus, invenientes, quod animal exercet, quod vniuocum diffinitio, & expositio significat. Ita ex hoc, quod declaratur ens, aut bonum, aut quocunque aliud esse analogum (qui dicit rationes plures eadē proportionaliter, & importat hoc se habere, quemadmodum proportionaliter est: licet ad esse, vel appetitum, &c. (non debemus turbari, & inquirere in analogi nominis puta boni) ratione significationem istam: sed sat sit, distinguendo inter actum signatum, & exercitum, inspicere quod analogi nominis ratio id exercet, quod analogi ratio, & declaratio significat. Ex his autem duobus patet iam potest intentum, quod sollicit non oportet vnum analogia membrum per alterum diffinire, ex eo quod analogum significat esse eadem proportionaliter: quoniam in actu exercito significat.

¶ Secundo, quod sit

C A P V T X.

nes. Entis enim analogata sunt substantia, & quantitas: & non rationes entis in substantia, & quantitate. Rationes enim (vt dictum est) analogae sunt.

¶ Vnde tertio modo potest diuidi analogum, diuidendo significatum eius in sua analogata per diversos modos, quibus analogi rationem proportionalem analogatum ipsa diversum est. Ita quod diuisum est significatum vnum proportionaliter. Diuidentia sunt modi substantiae, & facientes in analogata proprias proportiones, secundum quas sit analogia, constituta autem per diuisiōnem, vt partes subiectae sunt analogata ipsa ver. g. Quando ens diuidit in substantiam, & quantitatem, diuiuntur eti ratio entis significata, que omnes in se entis nomine significatas rationes claudit; vnde per rationem proportionalem diuidentia sunt substantium, & mensuratum, seu per se, & in alio, sicut ex quibus substantia, & quantitas habent, quod diuidentia entis rationes subiectae, partes autem subiectae sunt substantia, & quantitas, que in entis ratione analogantur.

¶ Et quia haec est propria analogi diuisio, idcirco distingueatur, explicandum est, quomodo diuersus haec ab unica. Tripli sunt diuisio, secundum quod omnes rationes in quantum ab initio distinguuntur, & ea que conuenient eis, vt sic ex hoc. Alter modo, in quantum eadem sunt proportionales. Primo modo accepta, vnum & uniuocatio-

20

nis inducent, si quis eis utetur, vt patet. Secundo autem modo eis vredo, peccatum nullum incurrit, eo quod quisquid conuenient vni, conuenient etiam alteri proportionaliter: & quicquid negatur de vna, negatur proportionaliter de alia: quia quisquid conuenient simili in eo, quod simile, conuenient etiam illi, cuius est simile, proportionaliter semper seruata. Vnde si ex immaterialitate anima concluditur easdem in intellectu ex immaterialitate proportionaliter posita in Deo, optime concludetur Deum intellectuale proportionaliter, vt quantum immaterialitas illa excedit istam: tantum intellectualitas illa excedat istam, &c. Propter quod Sanctus Thomas in q. 2. de poten. Dei, art. 5. analogata omnia sub una analogi distributione cadere dixit. Et merito, quia vniuersitas analogie non est in coordinatione vniuersitatibus, sed in alio autem imperfete, & secundum quid. Quod non est sic intelligendum, quasi analogum habeat vnam rationem, que tota salutetur in uno, & pars eius salutetur in alio: quoniam puerile est hoc. Sed cum totum idem sit quod perfectum, & analogo nomine multe importantur rationes, quarum vna simpliciter, & perfecte constituit tale, secundum illud nomen, & alia imperfecte, & secundum quid: ideo dicitur: aliter in vnuocacione lapsus fieri. Nisi enim pro oculis habeatur proportionalitas cum dicitur immaterialis omne esse intellectuale: tanquam vnuocē dictum acciperetur, & latens aquiuocatio non visa obrepere.

¶ Cum grano tamen falsis accipendum est analogum simpliciter salutari in uno, & secundum quid in alio. Suffici enim hoc verificate, vel absoluē (vt patet in diuisione entis in substantiam, & accidentem: illa enim absoluē quando dicitur eas simpliciter, hoc autem secundum quid) vel in respectu: vt patet in diuisione entis in Deum, & creaturam. Vndeque enim licet ens simpliciter sit, & dicatur, absolute loquendo: creatura tam in respectu ad Deum, ens secundum quid, & quasi non ens est, & dicitur.

C I R C A R E S O L V T I O N E M autem analogoratum scientium est, quod cuī vnuocē salterum primum in compositione sic vnuocum in resolutione, & per diuisiōnem in ea, que actu in aliquo sunt resolutiones: secundum modo resoluenda sunt analogata in analogum, quo casera, quis voluntur, scilicet viendo diuisione praedicta, que vocatur diuisio in partēs essentia, vel rationis, & posterioribus, secundū consequentiam ad priōra procedendo, si longa esset resolutio facienda.

¶ Ad rationes autem analogi, cū deuentum fuerit, singulis analogatis in suas rationes, secundū analogi nomen resolutis, cū illa analogia ratio ex multis constitutur rationibus, ordinem inter se, & proportionalem similitudinem habentibus, ordinem ad primam relato-
lute fieri: veniendo semper ad similius, & propinquius prima, & id, in quo diffiniendo est, relinquendo. Vcl si non sic ordinatas inter se contingit rationes illas, ad primam omnes modo praedicta deducenda sunt. Ordinamen ad primam nella subter fugere potest. Nec refert in proprio, an siat resolutio ad rationem primam significativa, vel secundum rem. Intelligentia enim sunt hac in suo ordine, facilius significacionum, aut rerum.

C A P V T X.

¶ Quelius est analogo sit sciencia.

VISVM est autem quibusdam de analogi scientiam esse non posse: nisi quemadmodum de aquiuocis scientia habetur: eo quod plures rationes dicit, sicut similes. Imo fallaciam aquiuocacionis commitit in syllogismis, in quibus analogo pro medio sumpto certum analogatum subsumitur (nisi forte gratia materies bonus est processus) afferunt eadem ratione. Nec posset ex vi plus analogati ratione, secundum analogi nomen concludi alterum analoga-

TRACTATVS DE NOMINVM ANALOGIA.

tum tale formaliter esse: sed semper praedictum incidere vitium rationis praedicta confirmant. Verbi gratia: Si ponamus sapientiam esse analogicē communem Deo, & homini, ex hoc, quod sapientia in homine inuenta, secundum formalem rationem præcisè sumpta, dicit perfectionem simpliciter: non concludere possim, ergo Deus est formaliter sapiens: sic argundo. Omnis perfectio simpliciter est in Deo: sapientia est perfectio simpliciter: ergo. Minor enim distingueda est: & ly sapientia pro ratione sapientie, qua est in homine ita, argumentum erit ex quatuor terminis: qua in conclusione sapientia ita pro ratione sapientie, quā ponit in Deo: cum concluditur, ergo sapientia est in Deo. Si autem pro ratione sapientiae in Deo ita in iniore: non concluder ex perfectione sapientiae create Deum esse factorem, cuius oppositum, & philosophi, & Theologi omnes clamant.

¶ Decipiunt autem illi, Scotum (cuius est ratio hæc in questione 1. dicit, 3. primi lib.) sequentes: quia in analogo diversitatem rationum insipientes, id quod in eo vnuocatis, & identitatis later, non considerant. Rationes enim analogi (vt superius etiam diximus) possunt dupliciter accipi. Vno modo secundum se (in quantum ab initio distinguuntur) & ea que conuenient eis, vt sic ex hoc. Alter modo, in quantum eadem sunt proportionales. Primo modo accepta, vnuocatio & uniuocatio-

20

tionis inducent, si quis eis utetur, vt patet. Secundo autem modo

eis vredo, peccatum nullum incurrit, eo quod quisquid conuenient vni, conuenient etiam alteri proportionaliter: & quicquid negatur de vna, negatur proportionaliter de alia: quia quisquid conuenient simili in eo, quod simile, conuenient etiam illi, cuius est simile, proportionaliter semper seruata. Vnde si ex immaterialitate anima concluditur easdem in intellectu ex immaterialitate proportionaliter posita in Deo, optime concludetur Deum intellectuale proportionaliter, vt quantum immaterialitas illa excedit istam: tantum intellectualitas illa excedat istam, &c. Propter quod Sanctus Thomas in q. 2. de poten. Dei, art. 5. analogata omnia sub una analogi distributione cadere dixit. Et merito, quia vniuersitas analogie non est in coordinatione vniuersitatibus, sed in alio autem imperfecte, & secundum quid. Quod non est sic intelligendum, quasi analogum habeat vnam rationem, que tota salutetur in uno, & pars eius salutetur in alio: quoniam puerile est hoc. Sed cum totum idem sit quod perfectum, & analogo nomine multe importantur rationes, quarum vna simpliciter, & perfecte constituit tale, secundum illud nomen, & alia imperfecte, & secundum quid: ideo dicitur: aliter in vnuocacione lapsus fieri. Nisi enim pro oculis habeatur proportionalitas cum dicitur immaterialis omne esse intellectuale: tanquam vnuocē dictum acciperetur, & latens aquiuocatio non visa obrepere.

¶ CAVEN DVM estigitur in primis, ne ex vnuocacione ipsius nominis analogi respectu quorundam, credamus simpliciter ipsum esse vnuocum. omnia enim ferè analogia, proprie fuerunt prius vnuocata, & deinde extensio analogia communia proportionaliter illis, quibus sunt vnuocata, & alijs, vel alij facta sunt. Sapientia enim nomen primum positum est humanas sapientias, & vnuocatum omnium hominum sapientias erat. Deinde ad diuinam naturam cognitionem ascendentis, proportionaliter similitudinem inter nos, vt sapientias, & Deum contemplantes, sapientias nomen extenderunt ad id in Deo significandum, cui nostra sapientia proportionalis est, sive vnuocum nobis analogum factum est nobis & Deo. Et similiter de alijs accedit. 40

¶ Falliautem contingit faciliter ex hoc, quia illa ratio prior, vnuocatio notior, & familiarior, & prior, quo ad nos, semper profert ab illustribus viris, & corum sequacibus, quando analogi significatio queritur, & dicitur esse tota analogi ratio, pro qua simpliciter prolatum stat, & omnia analogata illam participare, vt patet cum sapientiae ratio redditur. Assigatur enim differentialis eius conceptus pro ratione, secundum quam communis ponitur Deo, & creaturæ, & simile est in alijs. Creditur enim ex hoc, quod illa sit ipsa analogi ratio, & in ea vnuocatio acceptatur, non enim illa ratio, est ratio analogi, sed eius origo, quod vos, quoniam non illa, sed illa proportionaliter in altero analogato inveniuntur, vt ex dictis patet.

¶ CAVEN DVM secundō est, ne nominis vnuitas, vt diuersitas rationum analogam vnuitatem obnubilet, hoc enim tanquam quoddam accidentis in re haec suscipiendum est. Nihil minus analogice, idem sunt fepion, os & spina, vnuocum non habent nomen, quā si vnuocum haberent, nec magis idem essent, si vnuocum haberent, & tamen si communi nomine ossa vocarentur, ita quod defecta vocabulorum, vel rerum proportionali similitudine ossis, non tamen ad cetera extensus esset, crederemus eiusdem esse natura, & rationis ossa, & spinas, &c. Præsertim quid (vt dictum fuit) ad ea, quae sunt proportionaliter, ea deinceps sequuntur passiones, tanquam si corum esset natura vna.

¶ CAVEN DVM tertio est, ne vocalis vnuitas rationis analogi nominis mentem revoluat. Ex eo namque (verbi gratia) quod principium dicitur esse id, ex quo res fit, aut est, aut cognoscitur, & hec ratio in omnibus, quae principia dicuntur, salutari, principi nomen vnuocum creditur. Erratur autem, quia ratio ipsa non est vna simpliciter, sed proportionē & voce, vocabula enim, ex quibus integratur, analoga sunt, vt patet, neque enim fieri, neque esse, neque cognosci, neque ex vnuocato omnia est rationis, sed proportionalis. Et propterea ratio illa in omnibus, vnuocata proportionalis salutatur, sicut & principi nomen proportionaliter commune dicitur.

¶ CAVEN DVM demum est, ne diuersa doctorum dicta de analogi nos perturbet. Considerandum quippe est, quod quia analogum medium inter aquiuocum, & vnuocum est, & medium extremonum naturam sapientis ad alterum comparatum, alterum induit: addo vt clausa,

C A P V T X I.

389

quando medio, secundum id, quod de vno extremo habet vnuitum: illius extremiti conditions ei attribuamus (vt in quinto Physic. text. ep. 6. & si. patet) ideo plerunque doctores vntus analogo ex parte vnuocacionis, quam ex vnuocato participat vnuocorum, non solū conditio-nes (puta abstractionem indistinctionem, &c.) sed etiam nomen ei attribuant: vntus vero analogo ex parte diuersitatis, quam qui ex aquiuocato trahit conditioes quoque supra dictis oppositas, & nomine illi impunite equoci. Et vt de multis pauca dicantur. Ari, in secundo metu. text. 4. ens. & verum vnuoca vocat: quia ex parte identitatis illis vnuitur, vt processus suis aperte ostendit.

¶ Sancti Thom. quoque pluries dicit in ratione alicuius analogi (puta paternitatis communis diuinæ, & humanae paternitatis (verbi gratia) abstrahit a paternitate humana, & diuina, quia vnuitur analogo ex parte identitatis. Nec tamen falsa sunt, iam abusiva prædicta locutiones, & si miles, sed amplior portus, & largæ, quemadmodum pallidum nigro contrarium est, & dicitur. Saluator siquidem in analogi identitas nominis, & rationis: in qua (vt ex dictis patet) non solū analogata, sed etiam singulare analogi rationes vnuocantur, & quodammodo confunduntur: vnuote abstrahentes aliqualiter ab carum diuersitate.

C A P V T X I.

De cautela necessaria circa analogorum nominum intellectum, & rationem.

Q VIA vero Aristot. in prædicta ex elenchis auctoritate doctissimos viros circa horum nominum conceptus errare dicit vnuocatum: vnde Porphyrius Arist. dicere ens esse aquiuocum accepisse videtur, viens ente ex parte diuersitatis. Quod tamen Sec. in primo dicit, 3. in c. 3. in logica Arist. non inueniri ideo dixit: quia predictos textus non coniugavit. Propter quod ibidem quoque contra textum glossavit principium Arist. contra Parmenidem in primo Phys. text. 13. vt in Elenchis (vt dictum est) clare patet. S. Thom. etiam ens prius esse primo analogato, nihilque Deo prius, secundum intellectum esse vnuocum. omnia enim ferè analogia, proprie fuerunt prius vnuocata, & deinde extensio analogia communia proportionaliter illis, quibus sunt vnuocata, & alijs, vel alij facta sunt. Sapientia enim nomen primum positum est humanas sapientias, & vnuocatum omnium hominum sapientias erat. Deinde ad diuinam naturam cognitionem ascendentis, proportionaliter similitudinem inter nos, vt sapientias, & Deum contemplantes, sapientias nomen extenderunt ad id in Deo significandum, cui nostra sapientia proportionalis est, sive vnuocum nobis analogum factum est nobis & Deo. Et similiter de alijs accedit.

¶ Falliautem contingit faciliter ex hoc, quia illa ratio prior, vnuocatio notior, & familiarior, & prior, quo ad nos, semper profert ab illustribus viris, & corum sequacibus, quando analogi significatio queritur, & dicitur esse tota analogi ratio, pro qua simpliciter prolatum stat, & omnia analogata illam participare, vt patet cum sapientiae ratio redditur. Assigatur enim differentialis eius conceptus pro ratione, secundum quam communis ponitur Deo, & creaturæ, & simile est in alijs. Creditur enim ex hoc, quod illa sit ipsa analogi ratio, & in ea vnuocatio acceptatur, non enim illa ratio, est ratio analogi, sed eius origo, quod vos, quoniam non illa, sed illa proportionaliter in altero analogato inveniuntur, vt ex dictis patet.

¶ Præclarissimus reverendissimi Dom. domini Tho. de Vio, Cajetani Cardinalis S. Xisti, de nominum analogia tractatus explicit.

THOMAE DE VIO CAJETANI,
Reverendissimi Cardinalis tituli Sancti Xisti, ad fratrem Franciscum de Ferraria magistrum studentum in Conventu Bononiensi, Responsio De Conceptu eius.

M A N T I S S I M E. Patet exceptis vestre sollicitudinis literis, percepit libellum nostrum de analogia nominum vos perlegisse, duoque dubia de conceptu entis mentem vestram tenere, soluique à me familiariter flagitatis. Ego autem quamprimum complexi explicationem librorum de anima (cuicunq; fini incubebam, cum vestras recepi) respondere curauit, ne præclaro ingenio tuo dcesssem.

¶ Primum igitur dubium fuit ad hominem meipsum, scilicet quia in commentariis de ente, & essentia, sustineo vnuocum conceptum mentem repræsentativam entis, & in tractatu de analogia nominum videtur hoc negare.

¶ Secundum autem est ad diuum Thomam: quoniam ego in prefato libello sustineo analogum non absolui ad his, quibus analogum dicitur: & diuum Thom. in q. de veri. q. 1. arti. 1. docet ens habere conceptum vnuocum simplicem: ad quem omnia prædicamenta, & transcen-

denta

denta

dentia addunt, in quem resoluuntur: qui est primo motus. Hæc enim in uicem sibi adulera si videntur, quandoquidem si ens absoluti non potest à naturis rerum, non erit simplicissimum: nec primo motus: nec in quem ultimo resolutio fiat, & ad quem omnes addunt.

FAD EVIDENTIA M horum, & specialiter primi, recolito quod quicquid est imago aliquius similis alteris est etiam imago illius alterius, quatenus primo assimilatur: ac per hoc omnis conceptus creature, est conceptus Dei: sicut omnis creatura aliqua est similitudo Dei. Hinc ergo si, quod cum vnum proportionabiliter, ut sic, habeant singula membrana similia proportionabiliter: oportet, quod habent etiam vnum conceptum mentalem representativum illius, ynius proportionabiliter.

Pecchius oppositum teneo in tractatu de analogia nominum, sed conceptus rite unus numero in mente, secundum esse subiectum est unus analogia, secundum esse representatum, nec representat unam solam naturam, sed ultra vnam, quam determinate representat (a qua est impressus) representat implicitè exteris similiis eti primò representata, secundum id, in quo proportionabiliter similiis est, idem enim est iudicium de similitudine rerum inter se, & conceptus mentalis, & rerum. Quod nam dico enim ipsa natura similis est natura spinae in sustinendo carnes animalium (in quo analogantur) ita conceptus mentalis ossis, ut sustinens carnis, est similis ossi & spine: sed ossi determinate, spine autem implicitè: sicut exterior ipsum os non est simile spine determinate, sed quatenus spina exterior carnes, sicut ipsum os. Hic est primus modus, quo analogum habet unum conceptum mentalem: ac per hoc ens, cum analogum sit unum, hoc pacto habet conceptum in mente à rebus impressum.

¶ Alter autem modus super ipsius intellectus opere, quo natus est adunata dividere, fundatur: & est tunc conceptus similis unius numero in mente, representans analogum quidem determinatum, nullum autem eorum, qua fundant analogiam explicitè. Contingit autem hoc, cum intelligens mentalim conceptum, quem paulo ante diximus, expoliat ab illa determinata natura, qua representabatur, & loco illius naturae concepit pronominem aliquod referens naturas fundantes analogiam indeterminata: verbi gratia. Si conceptus ossis est os sustinere carnes, intelligens loco ossi ponat quod, & dicat, quod sustiner carnes. tunc enim manifeste representatur analogum explicitè: implicitè autem tantum naturæ fundantes analogiam.

Et est autem inter hoc duos conceptus, non solum dicta ex radicibus differentia, sed etiam, quia primus ad quid rei spectat analogi, secundus autem ad quid nominis: neuer tamen perfecte representant analogum, de quo scilicet perfecto, seu adaequato explicitè conceptu ana-

logi interpretandum est, cum à me, vel ab alio scriptum imentur, quod non potest analogum, unum numero mentalem conceptum habere, sed unum analogia tantum. Et quoniam conceptus mentales sunt imagines rerum representatarum (nisi sint fictiū) quemadmodum in mente conceptus adæquatū analogi non est vnu, sed exigit representationem omnium fundanti analogiā: ita significatum analogi adæquatū, & perfectum non potest sic abstrahi, ut obieratur, representetur, aut concipiatur, absque fundantibus rebus. Et sicut in mente duplex conceptus imperfectus reprimitur, et res significata extrā potest obici dupliciter imperfecte, scilicet, vel in uno explicite, in quo carera obiciuntur indeterminata: vel in nullo explicite, sed omnia implicite in solo formalissimum significata explicite.

¶ Nec predicta contrariantur doctrina S. Tho. ens enim primo notum ordine generationis est, secundum conceptum imperfectum; ordine autem distincte cognitionis est, secundum conceptum perfectum.

Tens quoque habere conceptum simplicissimum, consonat diuersis: quoniam cum simplicitas compositioni opponatur, & vnum analogia non fit vnum compositione aliqua, non habet ens ex hoc, quod analogum, compositionem admixtam. Et ut exercitatione resolutio monstretur, si substantia in ens, vis resoluere, si in conceptum distinctum ens resolutio queritur, resolutio in ipse naturam substantiae, quatenus esse fundat, quod est simplicissimum, cui & addit ipsa substantia, & addita transcendens. Si in conceptum confusum, quod est resolues, quod etiam est simplicissimum, cui etiam praedicta adiungit.

¶ Sed occasio errandi multis est, quia in resolutione distincta querunt resolute in unum analogia, sicut consuevit resolui in unum uniuocatur.

tione. Ita quod querunt in analogia, quasi unum numero terminum, sicut in viuio, cum tamen terminus in analogia sit unus proportionabiliter tantum. Ita quod, & singulariter resolutibilia resolutum in conceptus simplices, & obiectivis, & mentales: & omnia in conceptum obiectuum, & mentalem simplicem, & unum proportionabiliter. Ita quod (et vice verbo rem absolutam) ens est primo notum, in quod sit omnis resolutio, in quod omnia addunt per modum analogi interpretandum est: cum quo stare potest, quod ens, secundum perfectum, adaequatumque conceptum non abstrahit a naturis praedictamentibus, sicut nec aliquod analogum a fundantibus analogiam.

¶ In hoc pendet tota vis claritatis rei huius: ut semper animaduertas, secundum analogorum morem haec dici.

¶ Plura nunc non mihi occurruunt ad propositum dicenda:imo prolixior fui acutissimo ingenio tuo, quo ex unico verbo cocepisces cuncta. Bene vale, &c pro me orare digneris. Romæ, die 27. Februarioij. 1509.

FINISH.

Regestum.

* * * * * A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo.

Omnes sunt Quaterniones, præter * qui est duernio.**

L O V A N I I ,
Excudebat Seruatus Sassenus , Anno

1576.

